

الذبيح
وَتَرْجَمَةٌ مَعْنَانِيَّةٌ إِلَى
اللُّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ

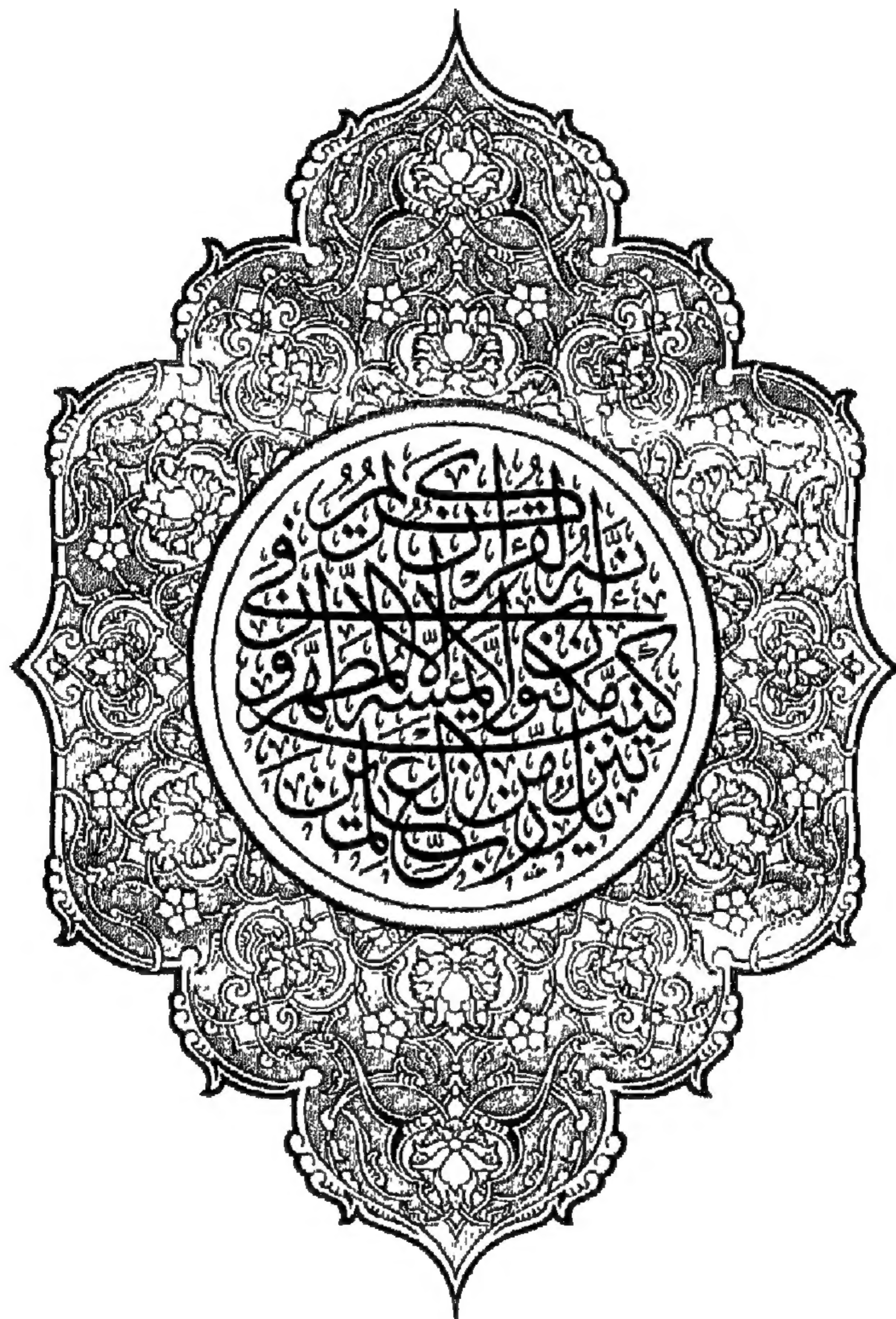

اهداءات ١٩٩٩

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف
الشريف بالمدينة المنورة

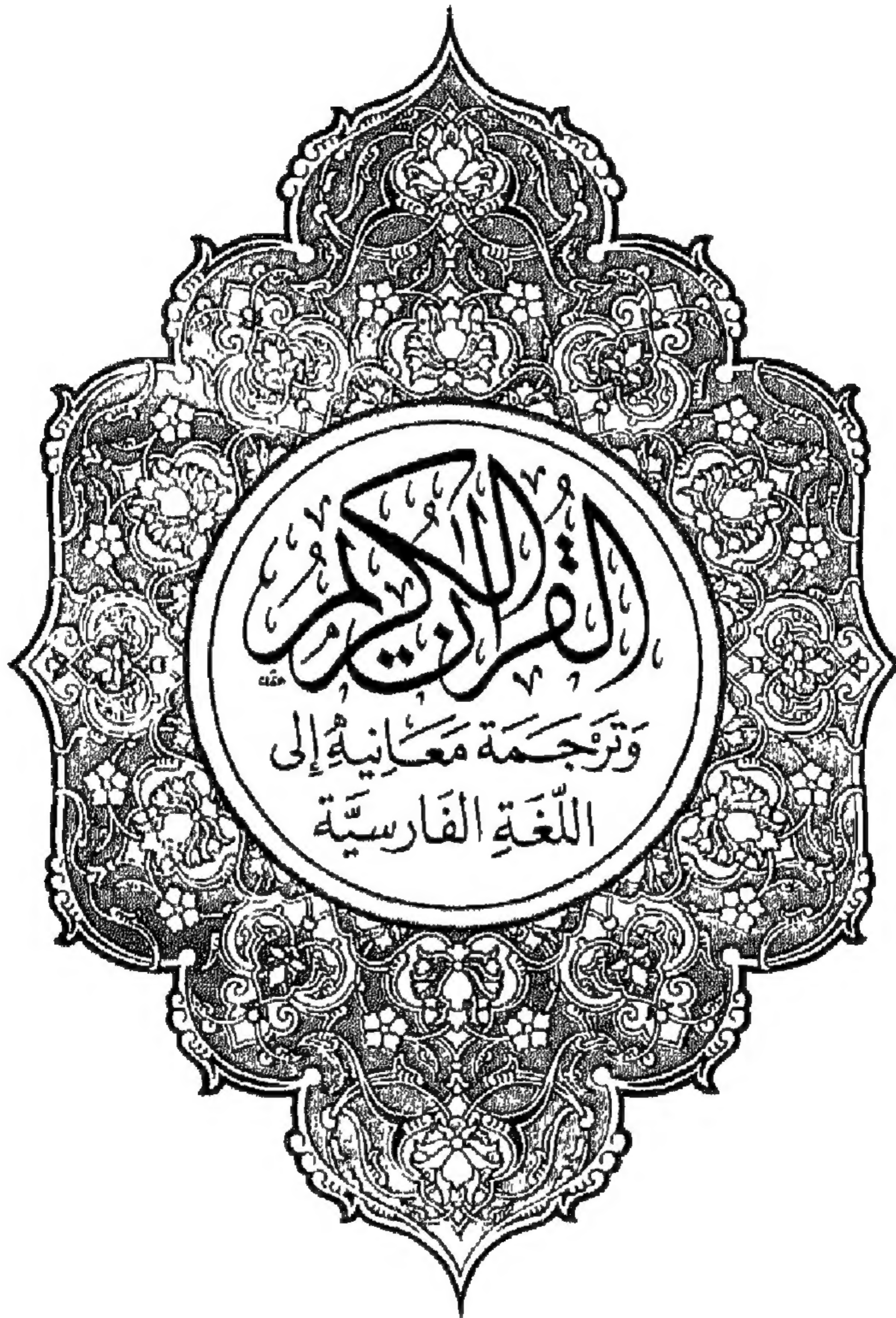
إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَنَاطِقُونَ

تَشْرِفَ بِالْأَمْرِ بِطَبَاعَةِ هَذَا الْمَصْحُفِ الشَّرِيفِ وَتَرْجُمَهُ مَعَانِيهِ
حَاضِرُ الْمَجْمَعِ الشَّرِيفِ لِمَا لَكَ فِيهِ مِنْ عِلْمٍ وَتَعَلُّفٍ
مَلِكُ الْمَمْلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

هَذَا الْمُصْحَفُ الشَّرِيفُ وَتَرْجَمَةُ مَعَانِيهِ
هَدِيَّةٌ مِنْ خَادِمِ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ الْمَلِكِ فَهْدِ بْنِ عَبْدِ الْعِزِزِ آلِ سَعُودٍ

مَجْمَعُ الْمَلِكِ فَهْدِ بْنِ عَبْدِ الْعِزِزِ الشَّرِيفِ

این قرآن کریم و ترجمه معانی آن هدیه خادم حرمین شریفین
ملک فهد بن عبدالعزیز آل سعود است

General Organization of the Alexandria Library (GOAL)
چاپخانه قرآن کریم مجمع ملک فهد

مقدمة

بقلم معالي الدكتور : عبدالله بن عبدالمحسن التركي
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :
﴿ ... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴾ .
والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين ، نبينا محمد ، القائل :
((خيركم من تعلم القرآن وعلمه)) .
أما بعد :

فإنفاذاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين، الملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود ، حفظه الله،
بالعناية بكتاب الله، والعمل على تيسر نشره، وتوزيعه بين المسلمين، في مشارق الأرض ومغاربها،
وتفسيره، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم .

وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالملكة العربية السعودية،
بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم، إلى جميع لغات العالم المهمة، تسهيلاً لفهمه على المسلمين
الناطقين بغير العربية، وتحقيقاً للبلاغ، المأمور به في قوله ﷺ : ((بلغوا عني ولو آية)) .

وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة الفارسية، يطيب لمجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
بالمدينة المنورة، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة الفارسية، التي قام بها الشيخ الشاه ولي الله
الدهلوي. وراجعها من قبل المجمع فضيلة الشيخين د. / عبدالغفور عبدالحق البلوشي، ومحمد علي
داري .

ولحمد الله سبحانه وتعالى، أن وفق لإنجاز هذا العمل العظيم، الذي نرجو أن يكون خالصاً
لوجهه الكريم، وأن ينفع به المسلمين .

إننا لنذكر أن ترجمة معاني القرآن الكريم، مهما بلغت دقتها، فإنها ستكون قاصرة عن أداء
المعاني العظيمة التي يحويها النص القرآني المعجز، وأن المعاني التي تؤديها الترجمة إنما هي حصيلة ما
بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم، وأنه يعجزها ما يعجز عمل البشر كله من خطأ ونقص.

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يوالي مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
بالمدينة النبوية، بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة، للاستفادة من هذه الملاحظات في
الطبعات القادمة إن شاء الله .

والله الموفق، وهو الهادي إلى سواء السبيل .

پیش گفتار ،

نوشته عالی مقام دکتر عبدالله بن عبدالمحسن التركي .

وزیر امور اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد

سرپرست عمومی مجمع (چاپ و ترجمه قرآن کریم) .

حمد و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است که در کتاب خود فرموده است ،
﴿... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ﴾ به تحقیق که آمد شمارا از طرف خداوند
نوری و کتاب روشن بیان و درود سلام بر اشرف انبیاء پیامبر مان محمد (ﷺ) که فرمودند :
" خیرکم من تعلم القرآن و علمه " بهترین شما کسی است که قرآن را بیاموزد و به دیگران
آموزش دهد ، اما بعد :

برای تحقق رهنمودهای خادم حرمین شریفین شاه فهد بن عبدالعزیز آل سعود - حفظه الله .
در اهتمام راجع بقرآن کریم و چاپ و نشر آن و تقسیمش بین مسلمانان در اقصی نقاط جهان و
همچنین ترجمه و تفسیر معانی آن به زبانهای مختلف جهان ، .

و بنابر اعتقاد وزارت امور اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد مملکت عربستان سعودی
در اهمیت ترجمه معانی قرآن کریم به تمامی زبانهای مهم جهان و تسهیل فهم آن برای مسلمان غیر
عرب زبان و تحقق مصداق رهنمود پیامبر گرامی اسلام - ﷺ - که فرمودند (بلغوا عنی ولو آیه)
ابلاغ کنید از من حتی يك آیه .

و برای خدمت برادران فارسی زبانمان باعث مسرت است که این ترجمه فارسی را تقدیم
خوانندگان فارسی زبان کنیم که بوسیله شیخ شاه ولی الله دهلوی ترجمه ، و بازبینی و بررسی
مجدد از جهت مجمع توسط د/ عبدالغفور عبدالحق بلوچ و شیخ محمد علی داری شده است .
شکر و سپاس خدا را داریم که توفیق این کار بزرگ را عطا فرمود ، و امیدواریم که خالص برای
رضای خدا باشد و باعث منفعت مسلمانان قرار گیرد .

والبتّه ما خوب درک می کنیم که ترجمه معانی قرآن کریم هر چند که دقیق باشد فراگیرنده مفهوم
اصلی معانی وسیع نصوص پراعجاز قرآن نخواهد بود ، و اما معانی ایکه ترجمه دربر دارد
خلاصه ای از رسائی علم مترجم در فهم قرآن کریم است .

و در برگیرنده نقص و اشتباهاتی خواهد بود که عموم بشر از آن مصون نیست .

پس بنابراین از تمامی خوانندگان محترم این ترجمه خواهشمندیم در صورت مشاهده هرگونه
اشتباهاتی از قبیل کمی و بیشی و غیره لطفاً آنرا به مجمع ملك فهد برای چاپ قرآن کریم در مدینه
منوره ارسال نموده تا که در چاپهای آینده از ملاحظات شما استفاده گردد ان شاء الله تعالی .

والله الموفق والهادی إلى سواء السبیل ،

خدا است توفیق دهنده و اوست راهنما به راه راست ،

سوره فاتحه مکی و آن هفت آیات است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۝

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ستایش برای خدای است پروردگار
عالمها * (۱) (۱)

بخشاینده مهربان (۲) .

خداوند روز جزا (۳) .

(تنها) ترا می پرستیم و (تنها) از تو مدد
می طلبیم (۴) .

بنما مارا راه راست (۵) .

راه آنانکه اکرام کرده ای برایشان (۶) .

نه راه آنانکه خشم گرفته شد بر آنها و نه راه
گمراهان (۲) (۷) .

(*) توضیح : ستایش خداوندی راسخ است که پروردگار جهانیان است .

(۱) مترجم گوید یعنی عالم انس و عالم جن و عالم ملائکه و علی هذا القیاس فتح الرحمن .

(۲) مترجم گوید مراد از آنانکه اکرام کرده شد بر آنها چهار فرقه اند نبین و صدیقین و شهدا و صالحین و مراد از آنانکه خشم گرفته شد بر آنها یهود اند و از گمراهان نصاری ، آمین قبول کن دعای مارا فتح الرحمن .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آلَمَ ۱

ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ۝

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۝

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِمَّا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ
وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَسَوَّاءُ عَلَيْهِمْ أَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ۝

خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ وَعَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ
غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَيَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ
بِمُؤْمِنِينَ ۝

يُخَيِّعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ
وَمَا يَشْعُرُونَ ۝

سوره بقره مدنی است و آن دو صد و
هشتاد و شش آیات و چهل رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آلَمَ (۱) .

این کتاب هیچ شبهه نیست در آن
رهنماست پرهیزگاران را (۲) .

آنانکه ایمان می آرند به نادیده و برپای
دارند نماز را و از آنچه ایشان را روزی
داده ایم خرج می کنند (۳) .

و آنانکه ایمان می آرند بآنچه فرود آورده
شده بسوی تو و آنچه فرود آورده شده
پیش از تو و بآخرت ایشان یقین دارند
(۴) .

ایشانند بر هدایت از جانب پروردگار
خویش و ایشانند رستگاران (۵) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند برابر است
برایشان که بترسانی ایشان را یا نه ترسانی
ایشان را ایمان نیارند (۶) .

مهر نهاد خدا بر دلهای ایشان و بر شنوائی
ایشان - و بر چشمهای ایشان پرده ایست و
ایشان راست عذاب بزرگ (۷) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ایمان
آوردیم بخدا و بروز باز پسین نیستند
ایشان مومنان (۸) .

فریب می دهند خدا را و مومنان را و
بحقیقت نمی فریبند مگر خود را و نمی
فهمند (۹) .

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ۖ إِنَّمَا كَانَ تَوَكُّدُهُمْ ⑩

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ
مُصْلِحُونَ ⑪

إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَاسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ⑫

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا
آمَنَ السُّفَهَاءُ ۖ إِنْ أَنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ
لَا يَعْلَمُونَ ⑬

وَإِذَا قُلُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَى
شَیْطَانِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِءُونَ ⑭

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ⑮

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَاةَ بِالْهُدَىٰ فَبَرَأَتْ تِجَارَتُهُمْ
وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ⑯

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ

در دل‌های ایشان بیماری ست پس افزون
داد بایشان خدا بیماری وایشان راست
عذاب درد دهنده بسبب آنکه دروغ
می‌گفتند (۱۰) .

وچون گفته شود ایشان را تباه کاری
مکنید در زمین، گویند جزاین نیست که
ما اصلاح کاریم (۱۱) .

آگاه شوبه تحقیق ایشانند تباه کاران
ولیکن آگاه نمی‌شوند (۱۲) .

وچون گفته شود ایشان را که ایمان آرید
چنانکه ایمان آوردند مردمان، گویند آیا
ایمان آریم چنانچه ایمان آوردند
بیخردان؟ آگاه شوبه تحقیق ایشانند بی
خردان ولیکن نمی‌دانند (۱۳) .

ووقتیکه ملاقات می‌کنند با اهل ایمان
گویند ایمان آورده ایم و چون تنها شوند
باشیاطین خود^(۱) گویند هر آئینه
ما با شما ایم جزاین نیست که ما تمسخر
می‌کنیم (۱۴) .

خدا تمسخر می‌کند به ایشان و مهلت
میدهد ایشان را در گمراهی خویش
سرگشته شده (۱۵) .

ایشان آنکسانند که خریدند گمراهی را
عوض هدایت پس سود نیافت تجارت
ایشان و راه یاب نشدند (۱۶) .

داستان ایشان مانند داستان کسی ست که

(۱) یعنی رئیسان خود .

ذَهَبَ اللَّهُ يَسِيرَهُمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يَبْصُرُونَ ⑭

افروخت آتش را پس چون روشن کرد آتش دوربر او را دور ساخت خدا نوراین گروه را و بگذاشت ایشان را در تاریکی ها هیچ نه بینند (۱۷) .

صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ⑮

کرانند گنگانند کورانند پس ایشان باز نمی گردند (۱) (۱۸) .

أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ النَّوْتِ وَاللَّهُ غَظِيبٌ
يَا كَافِرِينَ ⑯

یا داستان ایشان مانند باران تنداست آمده از آسمان که باشد دروی تاریکی ها ورعد و برق درمی آرند انگشتان خود را در گوشهای خود بسبب آواز های پُر هول از ترس مرگ، و خدا احاطه کننده است کافران را (۱۹) .

يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطِفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ
وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ
وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑰

نزدیک ست که برق بُرباید چشمهای ایشان را، هرگاه روشنی دهد برق ایشان را راه روند در آن روشنی و چون تاریکی دهد برایشان بایستند و اگر خدای خواست هر آئینه می برد شنوائی ایشان را و دیده های ایشان را هر آئینه خدا بر همه چیز توانا است (۲) (۲۰) .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ
وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ⑱

ای مردمان بپرستید پروردگار خویش را آنکه آفرید شمارا و کسانی را که پیش

(۱) مترجم گوید که حاصل مثل آنست که اعمال منافقان همه نابود شود چنانکه روشنی آن جماعت دور شد .

(۲) مترجم گوید که حاصل مثل آن ست که منافقان در ظلمات نفسانی افتاده اند و چون مواعظه بلیغه شنوند فی الجمله ایشان را تنبیهی می شود و آن فائده نکند مانند مسافران که در شب تاریک و ابرحیران باشند و در برق دوسه قدم بروند و باز ایستند والله اعلم .

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ
مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۲﴾

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّمَّنْ
مِثْلِهِ مَادُّوا حُجَّتَ اللَّهِ لَكُمْ فَمَنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿۲۳﴾

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا
النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ إِعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿۲۴﴾

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا
الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَنْجَارٌ
مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۵﴾

از شما بوده اند تا در پناه شوید^(۱) (۲۱) .
آنکه ساخت برای شما زمین را بساطی و
آسمان را سقفی و فرود آورد از آسمان
آب پس بیرون آورد بسبب وی از انواع
میوه ها روزی برای شما پس مقرر مکنید
همتایان برای خدا در حالیکه شما میدانید
(۲۲) .

و اگر هستید در شبهه از آنچه فرود آوردیم
بر بنده خود (یعنی از قرآن) پس بیارید یک
سوره مانند آن و بخوانید مددگاران خود را
بغیر از خدا اگر هستید راست گو (۲۳) .

پس اگر نکردید و البته نتوانید کردن پس
حذر کنید از آن آتشی که آتش انگیز وی^(۲)
مردمان و سنگها باشند آماده کرده شده
است برای کافران (۲۴) .

و بشارت ده آنکسان را که ایمان آورده اند
و کردند کارهای شائسته بآنکه ایشان
راست بوستانها می رود زیر آن جویها هرگاه
داده شوند از آنجا روزی از قسم میوه،
گویند این ها نیست که داده شده بودیم
پیش ازین و آورده شود بایشان آن روزی
مانند یکدیگر^(۳) و ایشان راست
در آنجا زنان پاک کرده شده و ایشان
در آنجا جاویدند (۲۵) .

(۱) تا پرهیزگار شوید .

(۲) یعنی هیزمهای وی .

(۳) یعنی غبار فقد آن مرغوب هیچ ساعت بخاطر ایشان نه نشیند والله اعلم .

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ
الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَنَا الَّذِينَ
كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ
بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ
إِلَّا الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

هر آئینه خدا شرم نمیکند از آنکه بزند مثال
پشه و بالاتر از آن ، اما آنانکه ایمان آورده
اند میدانند که این مثال راست است
از پروردگار ایشان و اما آنانکه کافرند می
گویند چه چیز خواسته است خدا باین
مثال خدا گمراه میکند بسبب وی بسیاری
را و هدایت میکند بسبب وی بسیاری را
و گمراه نمی کند به آن مگر بدکاران را
(۲۶).

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ
هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾

(آن فاسقان)^(۱) که می شکنند پیمان خدا را
بعد بستن آن و می بُرنند آنچه خدا فرموده
است پیوستن آن و فساد می کنند در
زمین ایشانند زیان کاران (۲۷).

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَانًا فَأَخْيَاكُمْ ثُمَّ
نَبِّئِكُمْ ثُمَّ يُخَيِّبُكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾

چگونه کافر شوید بخدا و حال آنکه بودید
بی جان پس زنده گردانید شمارا ، بعد از آن
بمیراند شمارا باز زنده گرداند شمارا
باز بسوی وی باز گردانیده شوید (۲۸).

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى
السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

وی آنست که بیافرید برای شما هر چه در
زمین ست همه را باز متوجه شد به سوی
آسمان پس ساخت آن راهفت آسمان
واو به همه چیز دانا است (۲۹).

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا
أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ

و یاد کن چون گفت پروردگار توبه
فرشتگان که من آفریننده ام در زمین
جانشینی را گفتند آیا می آفرینی در زمین

(۱) کافران چون ذکر پشه و عنکبوت در قرآن شنیدند طعن کردند و گفتند که
خدای تعالی بذکر این چیزهای خسیس چه اراده کرده است این آیت نازل شد
والله اعلم .

يَحْمَدُكَ وَقَدْ سَأَلَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٥﴾

کسی را که فساد کند دروی و خونریزی کند و ما تسبیح می گوئیم بحمدتو و به پاکی اقرار می کنیم برای تو- فرمود هر آئینه من میدانم آنچه شما نمی دانید (۳۵)

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾

و بیاموخت خدا آدم را نامهای همه مخلوقات باز عرضه کرد آن چیزها را بر فرشتگان پس گفت خبر دهید مرا بنام های این چیزها اگر شماراست گوهستید (۳۶)

قَالُوا سُبْحَنَكَ لَعَلَّمَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣٧﴾

گفتند به پاکی یاد می کنیم ترا هیچ دانش نیست مارا مگر آنچه تو آموختی بما هر آئینه تویی دانای با حکمت (۳۷)

قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٨﴾

فرمود ای آدم خبر ده فرشتگان را بنام های این ها، پس چون خبر داد ایشان را به نام های این ها فرمود آیانه گفته بودم شمارا که هر آئینه من میدانم پنهان آسمان ها و زمین را و میدانم آنچه آشکارا می کنید و آنچه پوشیده می داشتید (۳۸)

وَأَذَقْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدَ وَالْإِدْمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٩﴾

و چون گفتیم به فرشتگان سجده کنید آدم را، پس سجده کردند مگر ابلیس قبول نکرد و سرکشی نمود و گشت از کافران (۳۹)

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

و گفتیم ای آدم بمان تو و زنِ تو در بهشت و بخورید از بهشت خوردن بسیار هر جا که خواهید و نزدیک مشوید باین درخت که خواهید شد از ستمگاران (۴۰)

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا

پس بلغزانید هردورا شیطان از آنجا پس برآورد ایشان را از آن نعمتها که بودند در آن

اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدَاوَةٌ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ
وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿۳۶﴾

قُلْ لِّي أَدْرِمُ مِنْ رَبِّي كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ الْتَوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿۳۷﴾

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِنَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ تَّبِعَ
هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۸﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۳۹﴾

يٰۤاِبْنِي اِسْرٰٓءٰٓءِٓلْ اٰذْكُرُوْا نِعْمَتِيْ الَّتِيْ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَوْفُوا
بِعَهْدِيْٓ اَوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَاِتٰٓىا قَارِعٰٓتٍ ﴿۴۰﴾

وَالْعٰٓوِٓبٰٓءَ اَنْزَلْتُ مُصٰٓدًا لِّهٖمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُوْنُوْا اَوَّلَ
كَافِرِيْهِ وَلَا تَشْكُرُوْا يٰۤاِبْنِيٓ نَمٰٓنَا قَلِيْلًا وَاِتٰٓىا قَارِعٰٓتٍ ﴿۴۱﴾

و فرمودیم فرود آئید بعضی شما دشمن
باشد بعضی را و شما راهست در زمین
آرام گاه و بهره مندی تامدتی (۳۶) .

پس فرا گرفت آدم از پروردگار خود
سخنی چند پس قبول کرد خداوند توبه
اورا بمهربانی خود، بیشک او توبه قبول
کننده مهربانست (۳۷) .

فرمودیم فرود آئید از آنجا همه شما پس
اگر بیاید به شما از من هدایتی پس هر که
پیروی کرد هدایت مرا هیچ ترس نیست
بر آن جماعت و نه ایشان اندوه خورند (۳۸) .

و کسانی که کفر ورزیدند و تکذیب کردند
آیاتهای ما را ایشان اند باشند گان دوزخ،
ایشان در آنجا جاویدند (۳۹) .

ای (۲) فرزندان یعقوب یاد کنید آن نعمت
مرا که ارزانی داشتم بر شما و وفا کنید به
پیمان من تا وفا کنم پیمان شما را و تنها
از من بترسید (۴۰) .

و ایمان آرید بآنچه فرود آورده ام در حالیکه
باور کننده آنچه باشماست و مباشید
نخستین منکرا و مستانید عوض آیتهای
من بهای اندک را تنها از من بترسید (۴۱) .

(۱) و آن کلمات این ست رَبَّنَا ظَلَمْنَا اَنْفُسَنَا وَ اِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَ تَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ
الْخٰسِرِيْنَ وَالله اعلم .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی بنی اسرائیل رانعمتهای خود یاد آوری و معجزه هائی که
درین قوم ظاهر شده بود ذکر فرمود آنگاه شبهات و هفوات ایشان را رد کرد بدلائل
و این قصه ممتد است تا قوله تعالی وَاِذَا بَلَغَ اِبْرٰهِيْمُ رَبُّهُ .

وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۳۱﴾

وخلط مکنید راست را باناراست وپنهان مکنید راست را درحالیکه شما میدانید، (۴۲).

وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿۳۲﴾

وبرپادارید نمازرا و بدهید زکوة را و نماز گذارید بانماز گذارندگان (۴۳).

أَتَاْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۳۳﴾

آیامی فرمائید مردمان را به نیکوکاری و فراموش میکنید خویشتن را و شما میخوانید کتاب (یعنی تورات) را آیا نمی فهمید (۴۴).

وَأَسْتَعِينُوا بِالْصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَآلِهَا الْكِبِيرَةُ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ﴿۳۴﴾

و مددطلبید^(۱) به شکیبائی و نماز- وهرآئینه نماز دشوار ست مگربرفروتنان (۴۵).

الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلْقَوْنَ إِلَيْهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿۳۵﴾

آنانکه میدانند که ایشان ملاقات خواهند کرد باپروردگار خویش و آنکه ایشان بسوی وی بازخواهندگشت (۴۶).

يٰۤأَيُّهَا إِسْرَءِيلُ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۳۶﴾

ای فرزندان یعقوب یادکنید آن نعمت مرا که ارزانی داشته ام بر شما وآنکه فضل دادم شمارا بر همه عالم ها^(۲) (۴۷).

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يَقْبَلَ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۳۷﴾

و حذرکنید از آن روزکه کفایت نه کند هیچکس ازکس چیزی را و پذیرفته نه شود ازهیچ کس شفاعت و گرفته نشود ازهیچ کسی عوض و نه ایشان یاری داده شوند (۴۸).

وَإِذْ نَجَّيْنَكُمْ مِنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُدَبِّقُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّنْ

(یاد کنید نعمت من) آنوقت که رهانیدیم شمارا از آل فرعون میرسانیدند بشما سخت ترین عذاب ذبح میکردند پسران

(۱) یعنی در جمیع حاجات و مصائب والله اعلم .

(۲) یعنی عالمیان آن زمان .

رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿۴۹﴾

شمارا وزنده می گذاشتند دختران شمارا
ودرین کار آزمائشی بزرگ بود از جانب
پروردگار شما^(۱) (۴۹) .

وَإِذْ قَرَّبْنَا بِلْحِمِهِمُ الْبَحْرَ فَأَجْنَحُوا لَكُمْ وَاعْرِقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ
وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿۵۰﴾

وآنوقت که شگافتیم برای شما دریارا پس
خلاص کردیم شمارا و غرق ساختیم کسان
فرعون را و شما میدیدید (۵۰) .

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَلْبَيْنَ لَيْلَةٍ ثُمَّ أَخَذْنَا الْعِجْلَ
مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿۵۱﴾

وآن^(۲) وقت که میعاد مقرر کردیم باموسی
چهل شب پس گرفتید گوساله^(۳) را پس
ازرفتن موسی و شماستمگار بودید (۵۱) .

ثُمَّ عَقَوْنَا عَنْكُمْ مِنَ بَعْدِ ذَلِكَ لَعْنَكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۵۲﴾

پس درگزرائیدیم از شما بعدازین تا بؤد که
شما سپاسگذاری کنید (۵۲) .

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۵۳﴾

وآنوقت که دادیم موسی را کتاب و
حجت تا بؤد که شمارا راه یابید (۵۳) .

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ إِنَّمَا ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ
هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿۵۴﴾

وآن وقت که گفت موسی قوم خود را ای
قوم من هر آئینه شما ستم کردید
برخویشتن بفرافرفتن گوساله پس باز آئید
بسوی آفرید گارخود بکشید خویشتن را
این بهتر ست شمارا نزد آفرید گار شما
پس پذیرفت خداوند توبه شمارا
بمهربانی خود هر آئینه اوست توبه پذیر

(۱) مترجم گوید سبب کشتن پسران آن بود که کاهنان فرعون را خبر داده بودند که در

بنی اسرائیل پسری پیدا شود که باعث برافتادن پادشاهی او گردد .

(۲) مترجم گوید که خدا موسی علیه السلام را وعده داد که چهل شب درطور معتکف

شود تا تورات عطا فرمائیم درین مدت بنی اسرائیل بفریب سامری گوساله پرستی
اختیار کردند خدای تعالی بعد عود موسی حکم فرمود که بعض ایشان بعض
رابکشند و این توبه ایشان ست .

(۳) یعنی معبود ساختید .

مهربان (۵۴) .

و^(۱) آن وقت که گفتید ای موسیٰ هرگز باور نداریم ترا تا آنکه به بینیم خدایا آشکارا پس گرفت شمارا صاعقه و شما میدیدید (۵۵) .

باز زنده گردانیدیم شمارا پس از مردن شما، تا شما شکرگزاری کنید^(۲) (۵۶) .

و سایبان ساختیم بر شما ابر را و فرود آوردیم بر شما من و سلوی را، گفتیم بخورید از پاکیزه های آنچه دادیم شمارا- و ایشان ستم نه کردند بر ما ولیکن بر خویش ستم میکردند (۵۷) .

و آن وقت که گفتیم در آئید درین ده^(۳) پس بخورید از آنجا بافزونی هر جا که خواهید خوردنی گوارا و در آئید به دروازه سجده کنان و بگوئید سوال ما مرزش ست تا بیامرزم شمارا گناهان

وَاِذْ قُلْتُمْ يٰمُوسٰى لَنْ نُّؤْمِنَ بِكَ حَتّٰى تَرٰى اِلٰهًا جَهْرًا
فَاَخَذْنَاكَ الصُّعْقَةَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ۝۵۴

ثُمَّ بَعَثْنَاكَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۝۵۵

وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ
وَالسَّلٰوٰى كُلُّوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ وَمَا ظَلَمُوْا
وَلٰكِنْ كَانُوْا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ۝۵۶

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ كُلُّوْا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ
رَغَدًا وَاَدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَاَقُولُوا حِطَّةٌ نَّغْفِرْ لَكُمْ
خَطِيْئَتَكُمْ وَسَيَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ ۝۵۷

(۱) مترجم گوید موسیٰ علیه السلام هفتاد کس را از بنی اسرائیل با خود بُرد تا باوی کلام الهی استماع نمایند ایشان بعد از شنیدن خواهانِ رویت شدند و در طلب آن پا از حد ادب بیرون نهادند خدای تعالی آن همه را بصاعقه بسوخت و باز بدعای موسیٰ زنده ساخت اشارت باین قصه است این آیت .

(۲) بنی اسرائیل مامور شدند به جهاد عمالقه و ایشان در آن باب تغافل کردند پس معاقب شدند بافتادن دریابان چهل سال و آنجا چون آب و طعام و خیمه ها مفقود شد خدای تعالی به دعای موسیٰ علیه السلام من و سلوی نازل ساخت و از سنگی دوازده چشمه روان کرد و ابر را سایبان گردانید قدر این نعمتها نشناختند و کفرانِ نعمت کردند اشارت بدین قصه است این آیت .

(۳) یعنی دهی که در زمان حضرت موسیٰ فتح شده بود .

قَبَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَاهَا
عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿٥٨﴾

وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوِيهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَاتَّخَذَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ
مَّشْرِبَهُمْ كَلُوءًا وَاسْرُبُوا مِن رِّزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوُوا فِي
الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِمُوسَىٰ لَنْ نُّصِيرَكَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُنَا
رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُثْمِتُ الْآرَضُ مِنَ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا
وَفُومِهَا وَعَدَسُهَا وَبَصِلَهَا قَالَ أَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي
هُوَ أَذْنُ يَالَّذِي هُوَ خَيْرٌ لِّهِمْ طَوَامٌ مِّمَّا أَفَاءَ لَكُمْ مَا
سَأَلْتُمُوهُمُ وَخَرِيتَ عَلَيْهِمُ الدَّالَةَ وَالْمُسْكَنَةَ وَبَاءُ وَبَغَضِ
مِّنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا
وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦٠﴾

شما و زیاده خواهیم دادن کو کاران را (۵۸).
پس بدل کردند کسانی که ستمگار
بودند سخنی بجز آنچه فرموده شد ایشان
را (۱) پس فرود آوردیم بر آن ستمگاران
عذابی از آسمان بسبب بدکار بودن ایشان
(۵۹).

و آنوقت که آب خواست موسی برای
قوم خود پس گفتیم بزن بعصای خود
سنگ را پس روان شد از سنگ دوازده چشمه
بدانست هر قوم آب خورد خود را (۲)
گفتیم بخورید و بنوشید از روزی خدا و
فساد مکنید در زمین تباهی کنان (۶۰).

و آن وقت که گفتید ای موسی هرگز
شکیبائی نه کنیم بر یک طعام پس طلب
برای ما از پروردگار خود تا بیرون آرد برای
ما از آن جنس که میرویانندش زمین از تره
وی و بادرنگ وی و گندم وی و عدس وی
و پیاز وی - گفت موسی آیا بدل می کنید
آنچه وی فرو ترست بر آنچه وی بهترست -
فرود آئید بشهری پس هر آئینه باشد شمارا
آنچه خواستید، وزده شد (۳) برایشان
خواری و بی نوائی و بازگشتند بخشمی
از خدا این بسبب آنست که باور نمی

(۱) یعنی بجای حطه حنطه گفتند .

(۲) یعنی بنی اسرائیل دوازده قبیله بودند برای هر قبیله يك چشمه معین شد والله اعلم .

(۳) یعنی فرود آورده شد .

داشتند آیت های خدا را می کشتند پیغامبران را به ناحق این بسبب گناه کردن ایشان است و آنکه از حد در می گذشتند (۶۱) .

هر آئینه آنانکه مسلمان شدند و آنانکه یهود شدند و نصاری و بی دینان هر که از ایشان ایمان آرد بخدا و یروز باز پسین و کردگار شائسته پس ایشان راست مزد ایشان نزد پروردگار ایشان و نه ترس بود برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند^(۱) (۶۲) .

و آن وقت که گرفتیم پیمان شما را و برداشتیم بالای شما طور را گفتیم بگیری آنچه داده ایم شما را باستواری^(۲) و یاد کنید آنچه در آنست تا بود که در پناه شوید (۶۳) .

باز روگردانیدید بعد ازین پس اگر نمی بود بخشایش خدا بر شما و مهربانی او هر آئینه می شدید از زیان کاران (۶۴) .

و هر آئینه دانسته اید آن کسانرا که از حد در گذشتند از شما در شنبه^(۳) پس گفتیم ایشان را بوزینه شوید خوار شده (۶۵) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصُّبْيَانَ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦١﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا
آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٢﴾

ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٣﴾

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي الشَّيْءِ فَقُلْنَا لَهُمْ
كُونُوا قِرَدَةً خَاسِرِينَ ﴿٦٤﴾

(۱) حاصل معنی آیت آنکه آدمی در اصل از هر فرقه که باشد چون ایمان آورد از اهل نجات بود خصوصیت فرقه معتبر نیست .

(۲) یعنی احکام تورات .

(۳) یعنی شکار کردند و شکار کردن در روز شنبه در دین بنی اسرائیل حرام بود .

فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّبَايِنٍ يَدِّيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً
لِّلْمُتَّقِيْنَ ۝۶۶

پس ساختیم این قصه را عبرتی برای آن قوم که در آن دِه بودند^(۱) و آن قوم که پس از ایشان آیند و پندی پرهیزگاران را (۶۶).

وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖ اِنَّ اللّٰهَ يَامُرُكُمْ اَنْ تَذْبَحُوْا بَقَرَةً
قَالُوْا اَتَتَّخِذُنَا هٰذِیْٓءَ قَالَ اَعُوْذُ بِاللّٰهِ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ
الْجٰهِلِيْنَ ۝۶۷

و^(۲) آنوقت که گفت موسی بقوم خود هر آئینه خدا می فرماید شمارا به کشتن گاوی گفتند آیامارا مسخره می گیری؛ گفت پناه می گیرم بخدا از آنکه باشم از نادانان (۶۷).

قَالُوْا اَدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا هِیْۤ اِنَّهٗ یَقُوْلُ
اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا يَكُوْنُ عَوَانٌ بَیْنَ ذٰلِكَ
فَاَفْعَلُوْا مَا تُؤْمَرُوْنَ ۝۶۸

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چیست آن گاو گفت هر آئینه خدا می فرماید که هر آئینه وی گاوی است نه پیرونه جوان میانه است در میان این و آن پس عمل کنید به آنچه فرموده شدید (۶۸).

قَالُوْا اَدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا لَوْ هٰذَا قَالَ اِنَّهٗ یَقُوْلُ
اِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءٌ فَاقْعَلُوْهَا کَسْرُ الطَّیْرِیْنَ ۝۶۹

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چیست رنگ آن گاو، گفت هر آئینه خدا میفرماید که وی گاویست زرد، پُر رنگ آن قدر که خوش میکند بینندگان را (۶۹).

قَالُوْا اَدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا هِیْۤ اِنَّ الْبَقَرَ شَبَیْهُ عَلَیْنَا
وَ اِنَّا اِنْ شَاءَ اللّٰهُ لَهٗمُتَدُوْنَ ۝۷۰

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چگونه است آن گاو هر آئینه گاوان مشتهبه شدند بر ما و هر آئینه اگر خواسته است خدا راه

(۱) یعنی در آن زمانه حاضر بودند .

(۲) مترجم گوید شخصی را از بنی اسرائیل کشته یافتند و کشته آن معلوم نه بود خدای تعالی حکم فرمود که گاوی را ذبح کنند و بعضی وی را بر آن مقتول بزنند تا زنده شود و از قاتلان خود خبر دهد القصه گاؤ را به مبلغ خطیر خرید کردند و بزدند مقتول زنده شد و پسران عم خود را نام برد که ایشان کشتند پس قاتلان را بقصاص رسانیدند از آن باز قاتل را از میراث محروم ساختند والله اعلم .

یافتگانیم (۷۰) .

گفت هر آئینه خدا میفرماید که وی گاوِیست نه محنت کشنده که شخم زند زمین را و نه آب می دهد زراعت را سلامت ست هیچ خال نیست دروی ، گفتند حالا آوردی سخن درست (☆) پس ذبح کردند و نزدیک بود که این کار نکنند (۷۱) .

و آنوقت که کشتید شخصی را پس نزاع کردید دروی - و خدا بیرون آورده است چیزی را که پنهان میکردید (۷۲) .

پس فرمودیم بزنید این شخص را به پاره ای از گاو این طور زنده میکند خدا مُردگان را و می نماید شمارا نشانهای خود تا بؤد که دریابید (۷۳) .

باز سخت شد دلهای شما بعد ازین پس آنها مانند سنگ اند بلکه زیاده تر در سختی ، و هر آئینه از سنگ ها آنست که روان می شود ازوی جویها - و هر آئینه از سنگها آنست که می شگافد پس بیرون می آید ازوی آب ، و هر آئینه از سنگها آنست که فرو می افتد از ترس خدا و نیست بیخبر از آنچه می کنید (۷۴) .

(ای مومنان) آیا امیدی دارید که (یهود) منقاد شوند به دین شما و هر آئینه گروهی از ایشان می شنیدند کلام خدا را (یعنی

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَبَةً لَا سِيَةَ فِيهَا قَالُوا لَنْ نَجِدَ بِالْحَقِّ قَدًّا بِحُوتِهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ۝۴۱

وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَرَأْتُمُوهَا فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ۝۴۲

فَقُلْنَا اضْرِبُوهَا بِعَصَاهَا كَذَلِكَ يُعْطِي اللَّهُ الْمَوْتِ وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۝۴۳

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنْ مِنَ الْحِجَارَةِ لِمَا يُتَفَكَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنْ مِنْهَا لِمَا يَشْقَى فَيُخْرِجُ مِنْهُ الْمَاءَ وَإِنْ مِنْهَا لِمَا يَهْبِطُ مِنَ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ۝۴۴

أَفَتَطِيعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا بِالْكَفَرِ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ يَلْعَنُونَ مِنْ بَعْدِ مَا عَقِلُوا

(☆) توضیح : وی گاوِیست که پرورده نگشته تا زمین را شخم کند و نه کشت را آبیاری کند و از هر عیبی پاک و نباشد دروی رنگ دیگری .

وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۷۵﴾

وَإِذْ أَلْفُوا الَّذِينَ أَمُّوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَا بِبَعْضِهم
إِلَى بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
لِيُخَالِفُوا بِهٖ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۷۶﴾

أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿۷۷﴾

وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانٍ وَإِنْ هُمْ إِلَّا
يُظُنُّونَ ﴿۷۸﴾

قَوْلٍ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ
هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشَرَّوْا بِهِ ثُمَّ أَقْلِيلًا قَوْلٍ لَهُمْ مِمَّا
كُتِبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ ﴿۷۹﴾

وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ أَنْتُمْ
عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ أَقَلُّنَ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۸۰﴾

تورات را) پس بدل میکردندش دانسته
بعد از آنکه فهمیده بودند اورا (۷۵) .

و چون ملاقات کنند بامومنان گویند ایمان
آوردیم و چون تنها شوند بعض از ایشان
بابعضی^(۱) گویند آیا خبر مید هیدایشان را
بآنچه کشاده است خدا بر شما^(۲)
تامناظره کنند باشما بآن دلیل نزد
پروردگار شما آیا در نمی یابید (۷۶) .

(این جهولان) آیا نمیدانند که خدا میداند
آنچه پنهان می کنند و آنچه آشکارا می
نمایند (۷۷) .

و بعضی از ایشان ناخواندگان (یعنی
پیسوادانند) کتاب (توراة) راجز آرزوهای
باطل نه پندارند و نیستند مگر گمان کننده
(۷۸) .

پس وای آنکسان را که می نویسند کتاب
را بدست های خود بازمی گویند این
از نزدیک خداست تا بگیرند عوض وی
بهای اندک را پس وای ایشان را بسبب
نوشتن دست های ایشان و وای ایشان را
بسبب پیشه گرفتن ایشان (۷۹) .

و گفتند نرسد بما آتش دوزخ مگر چند روز
شمرده شده بگو آیا گرفتید از پیش خدا
پیمانی تا هرگز خلاف نه کند خدا پیمان
خود را یا اینکه می گوئید بر خدا آنچه

(۱) یعنی بارئسان خویش .

(۲) یعنی نعمت پیغمبر آخر الزمان .

نمی دانید^(۱) (۸۰) .

آری هر که کرد کارید و به احاطه گرفت
اورا گناه او پس ایشان اند باشندگان
دوزخ ایشان در آنجا جاویدند (۸۱) .

و کسانی که ایمان آوردند و کردند کارهای
شائسته ایشانند باشندگان بهشت ایشان
در آنجا جاویدند (۸۲) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان بنی اسرائیل که نه
پرستید مگر خدا را و بوالدین نکوئی کنید
و باهل قرابت و یتیمان و بی نوایان
و بگوئید بمردمان سخن نیک و برپادارید
نماز را و بدهید زکوة را پس برگشتید
روگردان شده مگر اندکی از شما (۸۳) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان شما را که
مریزید خون یکدیگر را و بیرون مکنید قوم
خویش را از خانه های خویش پس قبول
کردید و خود شما گواهی میدهید (۸۴) .

باز شما آن گروهید که می کشید قوم
خویش را و بیرون می کنید گروهی را
از قوم خود از خانه های ایشان یکی
مددگار دیگری می شوید برستم کردن
در حق ایشان بگناه و تعدی و اگر اسیر شده
بشما می آیند فدا میدهید عوض ایشان

بَلْ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ
إِلَّا اللَّهَ تَوَالِيًا لِلدِّينِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا
وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ
إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ
أَنفُسَكُمْ مِّن دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٣﴾

ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فِرْيَاقًا مِّنْكُمْ
مِّن دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدَاوَةِ وَإِن يَأْتُواكُم
أُسْرَىٰ تَقْدُواهُمْ وَهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ
أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ
مَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ

(۱) مترجم گوید یکی از عقائد باطله یهود آن بود که می گفتند یهودنبا شند در دوزخ
مگر روزی چند و این خطا است زیرا که دخول جنت موقوف بر ایمان بخدا
و روز قیامت و پیغامبر آخر زمان ست جنس یهود و غیر آن اعتبار ندارد و اشارت
بهین معنی است درین آیت واللہ اعلم .

الْقِيَمَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿۸۵﴾

و حال آنکه حرام است بر شما بیرون کردن
ایشان آیا ایمان می آرید به بخشی از کتاب
و کافر می شوید به بخش دیگر پس
چیست جزای آنکه چنین کند از شما
مگر خواری در زندگانی دنیا و روز قیامت
گردانیده شوند بسوی سخت ترین عذاب
و نیست خدا بی خبر از آنچه میکنید^(۱)
(۸۵).

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ
عَذَابُ الْعَذَابِ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۸۶﴾

ایشان آنکسانند که خریدند زندگانی دنیا را
عوض آخرت پس سبک کرده نشود
از ایشان عذاب و نه ایشان یاری داده
شوند (۸۶).

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَفَقَيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ
وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ
أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ
فَقَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَقَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿۸۷﴾

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب و از پی
درآوردیم بعد از وی پیغمبران را و دادیم
عیسی پسر مریم رانسانه های روشن و قوت
دادیم او را بروح القدس - یعنی جبرئیل -
آیا هرگاه آورد پیغامبری نزد شما آنچه
دوست ندارد نفسهای شما سرکشی
کردید پس گروهی را دروغگو داشتید
و گروهی راکشتید (۸۷).

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ

و گفتند^(۲) دلهای ما در پرده است، بلکه

- (۱) یعنی منع کرده شدند از کشتن و جلاوطن کردن و در ظلم مدد گاری نمودن
و فرموده شدند بفدای اسیران و ایشان ازین همه احکام بفدای اسیران عمل کردند
و بس زیرا که موافق نفس ایشان افتاد و این طاعت نفس است طاعت خدا نیست .
- (۲) مترجم گوید و دیگر از قبایح یهود آن بود که میگفتند قلوبنا غلف یعنی در دین خود
آنقدر استحکام داریم که هیچ شبهه بدان راه نمی یابد و این خطا است که سبب
قبول نکردن دین اسلام حسد و جهل بود نه تقوی زیرا که آثار تقوی هیچگاه =

فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿۸۸﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ
وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا
جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَهُ
اللَّهُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۸۹﴾

بِسْمِهَا اسْتَوَا بِهٖ اَنْفُسُهُمْ اَنْ يَّكْفُرُوا بِهَا اَنْزَلَ اللَّهُ بُعْثًا
اَنْ يُّنَزَّلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهٖ
فَبَآءُ وُيُصَّبُ عَلَى عَصَبٍ وَّ لِلْكَافِرِيْنَ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ﴿۹۰﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ امْنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا تَوَاضَعْنَا
عَلَيْهَا وَيَكْفُرُونَ بِهَا وَرَاءُ ۚ وَهُوَ
الْحَقُّ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ
أَنْبِيََاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۹۱﴾

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ

نفرین کرده است ایشان را خدا بسبب
کفر ایشان پس اندکی ایمان آرند (۸۸) .
وآنگاه که آمدبایشان کتاب از نزدیک^(۱)
خدا باورکننده آنچه بایشان است و پیش
ازین طلب فتح می کردند بر مشرکان پس
هرگاه آمدبایشان آنچه میدانستند
منکر شدند ویرا پس لعنت خدا است
بر آن کافران^(۲) (۸۹) .

بدچیز است آنچه فروختند عوض وی
خویشتن را که کافر شوند بآنچه فرودآورده
است خدا بسبب حسد برآنکه فرودآورد
خدا برحمت خود بر هر که خواهد ازبندگان
خود پس بازگشتند بخشمی بالای خشمی
و کافران راست عذاب خوارکننده (۹۰) .

و چون گفته شود ایشان را ایمان آرید بآنچه
فرود آورده است خدا گویند ایمان می
آریم بآنچه فرود آورده شد بر ما و ایشان
کافر می شوند بآنچه غیر از ویست حال
آنکه او راست است باورکننده آنچه
بایشان است بگو پس چرامی کشتید
پیغمبران خدا را پیش ازین اگر
شما مؤمن بودید (۹۱) .

وهرآئینه آمد به شما موسی به نشانه های

= از ایشان ظاهر نمی شد و اشارت بهمین معنی است درین آیات .

(۱) یعنی قرآن .

(۲) تعریض است بآن قصه که یهود خیبر با غطفان جنگ میکردند و هزیمت می یافتند
آخر دعا کردند که به بعثت نبی آخر الزمان ما را نصرت بده .

مِنْ بَعْدِهِمْ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾

وَلَا أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ
خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمِعُوا قَالُوا سَمِعْنَا
وَعَصَيْنَا وَأَشْرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ
يَكْفُرِهِمْ قُلْ بِشَسَائِمِكُمْ بَلَّ
إِنَّمَا أَنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِنْ
دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾

وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِمْ وَمِنَ
الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ أَنْ يُعْطَرَ الْفَسْنَةَ
وَمَا هُوَ بِمُخْرِجٍ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعْكَرَ وَاللَّهُ
بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

روشن پس گرفتید گوساله را پس از وی
و شما ستمگار بودید (۹۲) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان شما را و برداشتیم
بالای شما طور را گفتیم بقوت بگیرید
آنچه را به شما دادیم و بشنوید - گفتند (۱)
شنیدیم و نافرمانی کردیم و آمیخته کرده
شد دردلهای ایشان دوستی گوساله بسبب
کافر بودن ایشان بگوید چیز است آنچه
میفرماید شما را ایمان شما اگر
هستید از اهل ایمان (۹۳) .

بگو (۲) اگر هست شما را سرای بازپسین
نزد خدا بتخصیص بجز از مردمان دیگر
پس آرزو کنید مرگ را اگر هستید راست
گو (۹۴) .

و هرگز آرزو نکنند او را هیچگاه بسبب آنچه
پیش فرستاده است دستهای ایشان و خدا
دانا است به ستمگاران (۹۵) .

و هر آئینه بیابی ایشان را حریص ترین مردم
بر زندگانی و حریص تر از آنانکه مشرک
اند دوست میدارند یکی از ایشان کاش عمر
داده شود هزار سال و نیست رها ننده وی
از عذاب آنکه عمر داده شود و خدا
بینا است بآنچه می کنند (۳) (۹۶) .

(۱) یعنی بزبان حال .

(۲) دیگر از تحریفات یهود آن بود که میگفتند که داخل نخواهد شد در بهشت هیچکس
مگر یهود و این خطا است زیرا که علامت بهشتیان مشتاق شدن بملاقات خدا است
و ایشان از مرگ هراسان بودند و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

(۳) دیگر از جمع هفوه کلام بیهوده را گویند هر چه از دهن برآید .

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۹۷﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَلَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿۹۸﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿۹۹﴾

أَوْ كَلِمَاتٍ عَهْدٌ وَأَعْهَدَ ابْنَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۰۰﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَأَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُتُبِ اللَّهِ وَأَنَّهُمْ كَانَتْهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۱﴾

وَاتَّبِعُوا مَا نَزَّلْنَا مِنَ السَّيْطَانِ عَلَى مُلْكٍ سُلَيْمٍ

بگو^(۱) هر که باشد دشمن جبرئیل چه زیان می کند پس به تحقیق جبرئیل فرود آورده است قرآن را بر دل تو بحکم خدا باور دارنده آنچه پیش از وی است و رهنما و مرده دهنده اهل ایمان (۹۷).

هر که باشد دشمن خدا را و فرشتگان ویرا و پیغامبران ویرا و جبرئیل و میکائیل را پس هر آئینه خدا دشمن کافران است (۹۸).

وهر آئینه فرود آورديم بسوی تو نشانه های روشن و کافر نمی شوند بآنها مگر بدکاران (۹۹).

آیا هرگاه که بستند پیمانی را بر انداخت آن را گروهی از ایشان بلکه اکثر ایشان باور نمی دارند (۱۰۰).

وهرگاه که آمد بایشان پیغامبری از نزد خدا باوردارنده آنچه بایشان است افکند گروهی از آن قوم که داده شده اند کتاب آن کتاب خدا را پس پشت خویش، گویا نمی دانند (۱۰۱).

وپیروی^(۲) کردند آنچه می خواندند

(۱) دیگر از هفوات یهود آن بود که جبرئیل را دشمن میداشتند که عذاب برامم سابقه فرود آورده این خطا است که جبرئیل مامور است از بارگاه حق عزوجل ویرا چه اختیار .

(۲) دیگر از هفوات یهود آن بود که سحر میگردند و سلیمان علیه السلام را ساحر می دانستند این افترا بود بر سلیمان علیه السلام و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

وَمَا كَفَرُ سُلَيْمٰنُ وَلٰكِنَّ الشَّيْطٰنَ كَفَرٌ وَّاعِلْمُوْنَ
النَّاسِ السِّحْرَ وَمَا اَنْزَلَ عَلَی الْمَلَكِیْنِ یٰۤاٰدَمُ
هَارُوْتَ وَمَارُوْتَ وَمَا یَعْلَمِیْنَ مِنْ اَحَدٍ حَتّٰی یَقُوْلَا اِنَّمَا
نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُوْنَ مِنْهُمَا مَا یُفَرِّقُوْنَ
بِهِ بَیْنَ الْمَرْءِ وَرَوْحِهِ وَمَا هُمْ بِضٰلِّیْنَ بِهٖ مِنْ
اَحَدٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ وَیَتَعَلَّمُوْنَ مَا یُضَرُّهُمْ
وَلَا یَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرٰهُ مَا لَهُ
فِی الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ یٰۤاٰدَمُ اسْكُرْهُ مَا شَرٰوْا بِهٖ
اَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوْا یَعْلَمُوْنَ ﴿۱۰۲﴾

شیطانان در سلطنت سلیمان - و کافر نشد
سلیمان ولیکن شیطانان کافر شدند
می آموختند مردمان را جادو و پیروی
کردند بآنچه فرود آورده شد بر دو فرشته
دربابل هاروت و ماروت و نمی آموزند
هیچ کس را تا آنکه گویند جز این نیست که
ما بلائیم پس کافر مشو پس یادمی
گیرند از ایشان افسونی که جدائی می
افکنند بسبب وی در میان مرد و زن او
و نیستند ایشان زیان رساننده بسحر
هیچکس را مگر باراده خدا و ایشان می
آموختند آنچه زیان میرساند ایشانرا و سود
ندهد ایشان را و هر آئینه دانسته اند هر که
بستاند جادو که نیست او را در آخرت هیچ
بهره و هر آئینه بد چیز است آنچه فروختند
عوض وی خویشتن را کاش می دانستند
(۱۰۲).

وَلَوْ اَنَّكُمْ اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَمُتُوْۤا بِرَحْمَةِ اللّٰهِ خَیْرٌ
لَّوْ كَانُوْا یَعْلَمُوْنَ ﴿۱۰۳﴾

و اگر ایشان ایمان می آوردند و تقوی
اختیار می کردند هر آئینه ثواب از نزدیک
خدا بهتر بودی کاش می دانستند (۱۰۳).

یٰۤاٰیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا لَا تَقُوْلُوْا رَاعِنَا وَقُوْلُوْا اِنَّا نَنْظُرُ
وَاَسْمَعُوْا وَلِلْكَافِرِیْنَ عَذَابٌ اَلِیْمٌ ﴿۱۰۴﴾

ای مومنان مگوئید راعنا و بگوئید انظرنا
و نیک بشنوید و کافران راست عذاب درد
دهنده^(۱) (۱۰۴).

(۱) دیگر از هفوات یهود آن بود که در مجلس پیغامبر آمده لفظ راعنامی گفتند و این
لفظ را دو معنی است یکی آنکه رعایتکن مارا و شفقت کن بر ما دیگر رعونت
دارنده یعنی ابله - و قصد ایشان سب بود حق سبحانه و مسلمانان را ازین کلمه نهی
کرد برای سد باب فساد و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

مَا يُوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الشِّرْكَائِ
 أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ
 بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۱۰۵﴾

مَا نَسَخَ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا فَأَبَیْ يَخْرِقَهَا أَوْ مَعْزَلَهَا أَلَمْ
 تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۰۶﴾

أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ قَوْلٍ وَلَا نَصِيرٍ ﴿۱۰۷﴾

أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَى
 مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ يَلْتَبِتْ بِالْإِنْتَانِ فَقَدْ ضَلَّ
 سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿۱۰۸﴾

وَذَكِّرْهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ
 إِيمَانِكُمْ فَكُفَرُوا لِمَنْ عِنْدَ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ
 مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ
 اللَّهَ بِأَمْرٍ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۰۹﴾

دوست نمیدارند آنانکه کافر شدند از اهل
 کتاب و نه مشرکان که فرود آورده شود
 بر شما هیچ نیکی از پروردگار شما و خدا
 مخصوص می کند به بخشایش خود
 هرکرا خواهد و خدا خداوند فضل بزرگ
 است (۱۰۵) .

هرچه نسخ می کنیم از آیتی یا فراموش
 می گردانیم آنرا می آریم بهتر از وی یا
 ماندوی آیندانیسته ای که خدا بر همه چیز
 تواناست ^(۱) (۱۰۶) .

آیندانیسته ای که خدا راست پادشاهی
 آسمانها و زمین و نیست شمارا بجزوی
 هیچ دوست و نه یاری دهنده (۱۰۷) .

آیامی خواهید که سوال کنید پیغامبر خود را
 چنانکه سوال کرده شد موسی پیش ازین
 و هرکه بستاند کفر را عوض ایمان پس هر
 آئینه گم کرد راه میانه را (۱۰۸) .

دوست داشتند بسیاری از اهل کتاب که
 کافر گردانند شمارا بعد از ایمان شما
 بسبب حسد از نزدیک نفوس خود پس
 از آنکه واضح شد برایشان حق پس
 عفو کنید و درگذرانید تا آنکه آرد خدا فرمان
 خود را ^(۲) هر آئینه خدا بر همه چیز
 تواناست (۱۰۹) .

(۱) مترجم گوید درین آیت تعریض است بجواب یهود که انکار نسخ می کردند والله اعلم .

(۲) یعنی امر کند بجهاد ایشان والله اعلم .

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا
إِلَّا أَنْفُسُكُمْ مِنْ خَيْرٍ قَدْ وَكَّهَ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝

وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا
أَوْ نَصْرًا تِلْكَ آمَانِيهِمْ قُلْ هَاتُوا
بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ
رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَى عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَى
لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ قَالَ اللَّهُ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۝

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ
وَسُئِلَ فِي خُرَابِهِاءِ أُولَئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا
إِلَّا خَائِبِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ

ویرپا دارید نماز را و بدهید زکوة را و آنچه
پیش می فرستید برای خویشان از نیکوکاری
خواهید یافت آنرا نزد خدا هر آئینه خدا
بآنچه می کنید بیناست (۱۱۰).

وگفتند هرگز به بهشت درنیاید مگر آنکه
یهود باشد یا ترسا باشد این آرزوهای باطله
ایشانست بگو بآرید دلیل خود را اگر
هستید راست گو (۱۱۱).

بلی هر که منقاد کرد روی خود را برای خدا
ووی نیکوکار باشد پس او راست است مزد او
نزد پروردگار خویش، و نیست ترس
برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند
(۱۱۲).

وگفتند^(۱) یهود نیستند ترسایان بر هیچ
چیزی، و گفتند ترسایان نیستند یهود
بر هیچ چیزی و ایشان همه می خوانند
کتاب را هم چنین گفتند آنانکه نمی
دانند،^(۲) مانند قول ایشان، پس خدا
حکم کند میان ایشان روز قیامت در آنچه
اختلاف می کنند در آن (۱۱۳).

و کیست ستمگارتر از آنکه منع کرد مسجد
های خدا را از آن که یاد کرده شود نام
خدا در آنها و کوشش کرد در ویرانی آنها،
این گروه نمی سزد ایشان را که در آیند

(۱) دیگر از هفوات اهل کتاب آن بود که هر فرقه از یهود و نصاری دیگر را انکار می
کرد و اشارت به همین معنی است درین آیت .

(۲) یعنی مشرکان گفتند .

عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۱۳﴾

بمسجدها مگر هراسان ایشان راست
در دنیا خواری وایشان راست در آخرت
عذاب بزرگ^(۱) (۱۱۴) .

وَاللَّهُ الشَّرِيفُ وَالْعَزِيزُ قَابِ مَّا كُتِبَ لَكُمْ وَجْهَ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۱۵﴾

و خدا راست مشرق و مغرب هر سو که
رو آرید همانجاست روی خدا هر آئینه
خدا فراخ نعمت دانا است^(۲) (۱۱۵) .

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ لَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَّهُ قِنْتُونَ ﴿۱۱۶﴾

و گفتند بگرفت خدا فرزند را، پاکی او
راست بلکه او راست آنچه در آسمانها
وزمین است، همه فرمانبردار او هستند^(۳)
(۱۱۶) .

يَدِيرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّهَا يَفْعَلُ
لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۱۱۷﴾

آفریننده آسمان ها و زمین است، و چون
می کند کاری پس جزاین نیست که می
گوید او را بشو پس می شود (۱۱۷) .

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا
آيَةٌ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ
قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّتْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يُؤْقِنُونَ ﴿۱۱۸﴾

و گفتند آنانکه هیچ نمیدانند (یعنی
مشرکان) چرا با ما سخن نمی گوید خدا
یا نمی آید بما نشانه ای هم چنین گفتند
کسانیکه پیش از ایشان بودند مانند قول
ایشان بیکدیگر مشابیهت دارند دلهای
ایشان، هر آئینه بیان کردیم نشانه هارا
برای گروهی که یقین می کنند (۱۱۸) .

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُسْئَلُ عَنْ

هر آئینه ما فرستادیم ترا براستی مرده

(۱) درین آیت تعریض است بکفار مکه و بشارت است به مغلوب شدن ایشان والله اعلم .

(۲) دیگر از هفوات یهود آن بود که چون استقبال بیت المقدس منسوخ شد استهزاء میکردند اشارت بهمین معنی است درین آیت .

(۳) دیگر از هفوات اهل کتاب آن بود که یهود عزیز را و نصاری عیسی را پسر خدایمی گفتند در رد ایشان خدای تعالی این آیت نازل کرد .

أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ۝۱۱۹

وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ
قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهَدَىٰ وَلَئِنْ أَلْبَسَتْ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ
الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝۱۲۰

الَّذِينَ اتَّيَتْهُمْ الْكُتُبُ يَتْلُونَهَا حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝۱۲۱

يٰۤاَيُّهَا اِسْرَآءِیْلُ اذْكُرُوا نِعْمَتِی الَّتِیْ اَنْعَمْتُ عَلَیْكُمْ وَاَنْی
فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعٰلَمِیْنَ ۝۱۲۲

وَاتَّقُوا یَوْمًا لَا تَجْزِیْ نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا یُقْبَلُ مِنْهَا
عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ یُنصَرُونَ ۝۱۲۳

دهنده و بیم کننده، و پُرسیده نخواهد شد
ترا از اهل دوزخ (۱۱۹).

وهرگز خوشنود نشوند از تویهودان و نه
ترسایان تا آنکه پیروی کنی کیش ایشان را
بگو هر آئینه هدایت خدا همانست هدایت
واگر پیروی کردی آرزوهای باطله ایشان
را پس از آنچه آمده است بتو ازدانش
نباشد ترا برای خلاص از عذاب خدا هیچ
دوستی و نه یاری دهنده ای (۱۲۰).

آنانکه دادیم ایشان را کتاب (یعنی
تورات) میخوانند آنرا حق خواندن آن
ایشان باور میدارند ویرا (هدایت خدا را)
وهرکه منکروی باشد پس ایشانند زیان
کاران^(۱) (۱۲۱).

ای بنی اسرائیل یاد کنید آن نعمت مرا که
انعام کرده ام بر شما و آنکه فضل دادم
شمارا بر همه عالمها (۱۲۲).

و حذر کنید از آن روز که کفایت نه کند
کسی از کسی چیزی را و پذیرفته نشود
از کسی بدل و سود ندهد او را شفاعت و نه
ایشان یاری داده شوند^(۲) (۱۲۳).

(۱) یعنی آنانکه تورات رامی فهمند تصدیق شریعت محمدیه میکنند و آنانکه تصدیق
نمی کنند تورات را نمی فهمند .

(۲) مترجم گوید ازین جا تا میقول السفهاء خدای تعالی اثبات می فرماید نبوت پیغمبر
مارا صلی الله علیه وسلم از قصه دعاء حضرت ابراهیم که در تورات مذکور است
و ترجیح میدهد ملت حنیفیه را که حضرت پیغمبر برای آن مبعوث اندورد میکند
قول یهود را که حضرت یعقوب مارابه یهودیت وصیت کرده است و از تفریق =

وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ
لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنْتَالُ عَهْدِي
الظَّالِمِينَ ﴿۱۲۴﴾

وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمَّا وَالتَّحِثُ وَأَمِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ
مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿۱۲۵﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ
الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ
فَأَمْتُهُ وَلِيْلًا ثُمَّ أَعْطَوهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَبَشَىٰ الصَّاعِقُ ﴿۱۲۶﴾

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا
إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۲۷﴾

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً

و یادکن چون بیآزمود ابراهیم را پروردگار
او بسخنی چند، پس ابراهیم بانجام
رسانید آنها را، گفت خدا هر آئینه من می
گردانم ترا پیشوای مردمان گفت ابراهیم
واز اولاد من نیز (پیشوایان پیداکن -)
فرمود نه رسد عهد (وحی) من بظالمان
(۱۲۴).

وآنگاه که قرار دادیم کعبه را مرجع
مردمان و محل امن و بگیرد از جای قدم
(ایستگاه) ابراهیم نمازگاه و وحی
فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل که
پاک سازید خانه مرا برای طواف کنندگان
و اعتکاف کنندگان و رکوع سجده
کنندگان (۱۲۵).

وآنگاه که گفت ابراهیم ای پروردگار من
بساز این مکان را شهر با امن و روزی ده
ساکنان وی را از میوه ها و روزی ده آنرا
که ایمان آورد از ایشان بخدا و روز
باز پسین فرمود خدا و کسیکه کافر شود
بهره مند گردانمش اندکی پس به بیچارگی
برانم او را بسوی عذاب آتش ووی
بدجای باز گشت است (۱۲۶).

آنگاه که بلند می کردند ابراهیم و اسمعیل
بنیادهای خانه را گفتند ای پروردگار ما قبول
کن از ما هر آئینه توئی شنوا دانا (۱۲۷).
ای پروردگار ما و بگردان مارا فرمان

لَكَ وَأَرْثَا مَنَّا سَكَنًا وَتُبَّ عَلَيْنَا إِنْكَ أَنْتَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿۱۲۸﴾

بردار خودت و از اولاد ما بکن گروهی
منقاد خودت و بنما مارا طریق عبادتهای ما
و بمهربانی بازآ بر ما بدرستی که توئی توبه
پذیر مهربان (۱۲۸) .

رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۲۹﴾

ای پروردگار ما بفرست در میان ایشان
پیغامبری از ایشان بخواند برایشان آیتهای
ترا و بیاموزد ایشان را کتاب و علم و پاک
کندایشان را هر آئینه توئی توانادانا
(۱۲۹) .

وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ الْأَمِّنِ سَفَىٰ نَفْسُهُ وَلَقَدْ
اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ
الطَّالِقِينَ ﴿۱۳۰﴾

و کیست که رو بگرداند از کیش ابراهیم
مگر آنکه در احمق افکند نفس خود را
و هر آئینه برگزیدیم او را درین سرای و هر
آئینه او در سرای دیگر از شائستگان است
(۱۳۰) .

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِربِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۳۱﴾

آنگاه که گفت او را پروردگار او که
منقاد شو گفت منقاد شدم مر پروردگار
عالمهارا (۱۳۱) .

وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يٰبَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ
لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُوا إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۱۳۲﴾

و وصیت کرد باین کلمه ابراهیم پسران
خود را و یعقوب نیز فرزندان را ای
فرزندان من هر آئینه خدا برگزیده است
برای شما این دین را پس (ازین جهان)
نمیرید مگر مسلمان شده (۱۳۲) .

أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ
لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ
آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهُاتِنَا وَاحِدًا
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۱۳۳﴾

آیا حاضر بودید آنگاه که پیش آمد یعقوب
را موت آنگاه که گفت فرزندان خود را چه
چیز را عبادت خواهید کرد بعد از من گفتند
عبادت کنیم معبود ترا و معبود پدران ترا
که ابراهیم و اسمعیل و اسحق اند
عبادت کنیم آن معبود یگانه را و ما او را
منقادیم (۱۳۳) .

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ
وَلَا تُسْأَلُونَ عَنْهَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳۵﴾

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۳۶﴾

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى
وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۳۷﴾

فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا
فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿۳۸﴾

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ
عَبِيدُونَ ﴿۳۹﴾

قُلْ أَتُحِبُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَكِنَّا عَمَلْنَا

این گروهی است که درگذشت وی راست
آنچه کسب کردند و شمارا است آنچه
کسب کردید و شما پرسیده نخواهید شد
از آنچه آن گروه می کردند (۱۳۴) .

وگفتند شوید یهود یا ترسا تاراه بیابید،
بگو بلکه پیروی می کنیم بملت ابراهیم
که حنیف بود و نبود از اهل شرك (۱۳۵) .

بگوئید ایمان آوردیم بخدا و بآنچه فرود
آورده شده بسوی ما و آنچه فرود آورده
شده بسوی ابراهیم و اسمعیل و اسحاق و
یعقوب و ذریت یعقوب و بآنچه داده شد
موسی و عیسی را و آنچه داده شدند
پیغامبران از پروردگار خویش تفریق نمی
کنیم در میان هیچ کس از ایشان و ما برای
حق عزوجل منقادیم (۱۳۶) .

پس اگر باور دارند اهل کتاب بآنچه باور
داشتید شما پس راه یافتند و اگر برگشتند
پس جزاین نیست که ایشان در مخالفت
اند پس زود با شد که کفایت کند ترا
خدا بانتقام از ایشان و اوست شنوا دانا
(۱۳۷) .

قبول کردیم رنگ خدا را^(۱) و کیست بهتر
از خدا باعتبار رنگ و ما او را پرستند گانیم
(۱۳۸) .

بگو آیا مکابره می کنید با ما در باب خدا
و او پروردگار ما و شما است و ما راست

وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿۱۳۹﴾

کردارهای ما و شما راست کردارهای شما و ما اورا باخلاص پرستندگانیم (۱۳۹).

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ إِنَّمَا أَعْلِمُ أَمْرَ اللَّهِ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَ اللَّهِ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۱۴۰﴾

آیامی گوئید که هر آئینه ابراهیم و اسمعیل و اسحاق و یعقوب و نیرگان او یهود بودند یا ترسابودند بگو شما دانا ترید یا خدا و کیست ستمگار تر از آنکه بپوشد آن گواهی را که نزدیک اوست از جانب خدا و نیست خدا بی خبر از آنچه می کنید (۱۴۰).

بَلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَنْهَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴۱﴾

این گروهی است که درگذشت ویراست آنچه کسب کردند و شماراست آنچه شما کسب کردید و پرسیده نخواهید شد از آنچه ایشان می کردند (۱۴۱).

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَدَهُمْ عَنْ قِبَلِكُمُ الْيَتَىٰ كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الشَّرْقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۴۲﴾

(۱) خواهند گفت بیخردان از مردم چه چیز برگردانید ایشان را از آن قبله که ایشان بودند بر آن (یعنی از بیت المقدس) بگو خدا راست مشرق و مغرب راه می نماید هر کرا خواهد بسوی راه راست (۱۴۲).

(۱) چون آنحضرت صلی الله علیه وسلم بمدینه هجرت فرمود شانزده ماه یا هفتمده ماه بطرف بیت المقدس نماز می گذارد آرزو میکرد که خدای تعالی کعبه را قبله وی سازد خدای تعالی نازل کرد قدری تقلب الایة بعد از آن جواب شبهه سفهادرین مسئله نازل کرد سيقول السفهاء وبعد از آن امر فرمود به صبر بر مشاق جهاد و در بسیاری از احکام توحید و قصاص و حج و صوم و صدقه و نکاح و طلاق که اهل جاهلیت تحریف کرده بودند یا رعایت انصاف نمی کردند بیان حقیقت حال فرمود و رد و ابطال شبهات مخالفین کرد و سوال های ایشان را جواب داد و این سیاق ممتد است تا الم ترالی الذین خرجوا .

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ
الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا
إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقِبَيْهِ
وَإِنْ كَانَتْ لَكُمُ الْكَيْفُورَةُ الْأَعْلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُضَيِّرَ آيَاتِكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٢٣﴾

وهم چنین ساختیم شما را گروهی مختار تا
گواه باشید بر مردمان و تا باشد رسول گواه
بر شما و مقرر نکردیم آن قبله را که بودی
بر آن (یعنی بیت المقدس را) مگر برای
آنکه بدانیم کسی را که پیروی پیغمبر کند
جدا از آن کس که بازگردد بر هردو پاشنه
خود و هر آئینه هست این خصلت دشوار
مگر بر آنانکه ایشانرا راه نموده است خدا
و خدا ضائع نمی سازد گرویدن شما را هر
آئینه خدا بر مردمان بخشاینده مهربان است
(۱۴۳).

قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَوْلِيتُكَ قِبْلَةَ تَرْضَاهَا قَوْلٌ
وَحْدَكَ نَظَرُ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ
لَشَرِّهِ إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ
وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

به تحقیق مامی بینیم گشتن روی تو
در جانب آسمان^(۱) پس البته متوجه
گردانیم ترابآن قبله که خوشنود شوی
بوی پس متوجه گردان روی خود را
بطرف مسجد حرام و هر جا که باشید پس
متوجه گردانید روهای خویش را بطرف
وی و هر آئینه اهل کتاب میدانند که این
راست است از پروردگار ایشان و نیست
خدا بی خبر از آنچه می کنند (۱۴۴).

وَلَيْنَ آتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ تَاتِيْعُوا قِبْلَتَكَ
وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ
وَلَيْنَ اتَّبَعَتْ أَهْوَاءُ هُم مِّنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ

و هر آئینه اگر بیاری پیش اهل کتاب
هر نشانه هرگز پیروی نکنند قبله
ترا و نیستی تو پیروی کننده ایشان را

(۱) یعنی آنچه در سابق علم الهی مقرر شد آنست که قبله امت محمد مصطفی صلی
الله علیه وسلم کعبه باشد و توجه به بیت المقدس يك چند مدت بنابر حکمت
امتحان است .

الْعِلْمُ إِنَّكَ إِذْ أَلَيْسَ الظَّالِمِينَ ﴿١٣٦﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْكُتُبَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ وَإِنَّ
قَرِيبًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٧﴾

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٣٨﴾

وَلِكُلِّ وُجْهَةٍ هُوَ مَوْلَاهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا
يَأْتِي بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٣٩﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ
لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَاللَّهُ يَغْفِرُ لِمَا تَعْبَثُونَ ﴿١٤٠﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ
مَا كُنْتُمْ قَوْلُوا وَجْهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ
إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا عِشْتُمْهُمْ وَاحْشَوْنِي وَلَا تَمِ
يَعْبَثُوا عَلَيْكُمْ وَأَعَلَّكُمْ أَهْتَدُونَ ﴿١٤١﴾

و نیستند بعضی ایشان پیروی کننده قبله
بعض دیگر را و اگر تو پیروی کنی
خواهش های نفسانی ایشان را بعد آنچه
آمده است بتوازدانش هر آئینه توباشی
آنگاه ازستمگاران (۱۴۵) .

کسانیکه داده ایم ایشان را کتاب می
شناسند * و پراچنانکه می شناسند فرزندان
خویش را و هر آئینه گروهی از ایشان می
پوشند حق را دانسته (۲) (۱۴۶) .

این درست است از پروردگار تو پس
مباش از شک آرندگان (۱۴۷) .

و هر کسی را جانبی هست که وی متوجه
آنست پس شتاب کنید بسوی نیکی
ها هر جا که باشید بیار د شمارا خدا جمع
ساخته هر آئینه خدا بر همه چیز توانا است
(۱۴۸) .

و هر جا که روی پس متوجه کن روی
خود را جانب مسجد حرام و هر آئینه وی
راست است از پروردگار تو و نیست خدا
بی خبر از آنچه می کنید (۱۴۹) .

و هر جا که روی پس متوجه کن روی
خود را جانب مسجد حرام و هر جا که
باشید پس متوجه کنید رو های خویش را
جانب وی تا نباشد مردمان را الزام بر شما
مگر آنانکه ستم کردند ازین جماعت پس

(☆) بعض علماء از ضمیر "يَعْرِفُونَهُ" پیغمبر مراد گرفته اند والله اعلم (مصحح) .

(۱) یعنی حقیقت استقبال کعبه را .

مترسید از ایشان و بترسید از من و تمام کنم نعمت خود را بر شما و تابود که راه یابید^(۱) (۱۵۰) .

چنانکه فرستادیم پیغامبری در میان شما از قوم شما میخواند بر شما آیت های ما را پاک می سازد شمارا و می آموزد شمارا کتاب و حکمت و می آموزد شمارا آنچه نمی دانستید (۱۵۱) .

پس یاد کنید مرا تا یاد کنم شمارا و سپاس گوئید مرا و ناسپاسی من مکنید (۱۵۲) .

ای مسلمانان مدد جوئید در تحصیل ثواب آخرت به صبر و نماز و هر آئینه خدا با صابران است (۱۵۳) .

و مگوئید کسی را که کشته شود در راه خدا که ایشان مرد گانند بلکه ایشان زنده اند ولیکن شما درک نمی کنید (۱۵۴) .

و هر آئینه بیازمائیم شمارا به چیزی از ترس و گرسنگی و نقصان مال ها و جان ها و میوه ها و بشارت ده صابران را (۱۵۵) .

آنانکه چون برسد بدیشان سختی گویند هر آئینه ما از آن خدائیم و هر آئینه مابسوی وی باز خواهیم گردید (۱۵۶) .

این گروه برایشان است درووها از

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥٠﴾

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٢﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَن يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أحيَاءٌ وَلَكِن لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٣﴾

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٤﴾

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٥﴾

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٦﴾

(۱) مترجم گوید در تورات مذکور است که امتی از بنی اسرائیل پیدا خواهد شد که تعظیم کعبه کند پس توجه آنحضرت صلی الله علیه وسلم به کعبه حجت باهره است بر صدق نبوت آنحضرت صلی الله علیه وسلم نزدیک اخبار یهود اگرچه سفهاء یهود طعن کنند که قبله انبیاء را گذاشت والله اعلم فتح الرحمن .

پروردگار ایشان و بخشایش و ایشانند راه یافتگان (۱۵۷) .

هر آئینه صفا و مروه از نشانه های خدا است پس هر که حج خانه کند یا عمره بجاآرد پس بزه نیست بروی درآنکه طواف کند در میان این هر دو^(۱) و هر که نیکی بجا آرد پس خدا قبول کننده دانا است (۱۵۸) .

هر آئینه آنانکه می پوشند آنچه فرود آورده ایم از سخنان روشن و هدایت بعد از آنکه بیان کردیم آنرا برای مردمان در کتاب آن گروه لعنت می کند ایشان را خدا و لعنت میکنند ایشانرا لعنت کنندگان (۱۵۹) .

مگر کسانی که توبه کردند و نیکوکاری پیش گرفتند و بیان کردند پس این گروه (بمهربانی) توبه می پذیرم از ایشان و منم توبه پذیر مهربان (۱۶۰) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و مردند در حال کافر بودن آن گروه برایشان است لعنت خدا و فرشتگان و مردمان همه يك جا (۱۶۱) .

همیشه باشند در آن لعنت سبک کرده نشود از ایشان عذاب و نه ایشان مهلت داده شوند (۱۶۲) .

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْكِتَابِ وَالْهَدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا يَكُنُّهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعِينُونَ ﴿١٥٩﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَإِنَّكَ أَتُوبٌ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿١٦٢﴾

(۱) بعض اهل اسلام صفا و مروه را از شعائر طوا فیت گمان کرده از آن دست بازداشتند - زیرا که در جاهلیت بالای صفا و مروه دوبت عبادت می شد - پس این آیه نازل شد .

وَالْهَكَمُ إِلَهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَالْفَلَاحِ الْيَمِينِ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ مَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
وَبَيِّنَ فِيهَا مِنْ كُلِّ ذَاكَّةٍ وَتَضْرِبُ الرِّيحُ السَّحَابَ
الْمُتَحَرِّينَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ
اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ
يُرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ
اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾

إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَأَوَّارُوا الْعَذَابَ
وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأُ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا
وَمَا كُنَّا لَكُمْ بِشَيْءٍ نَعْبُدُ اللَّهَ أَعْبَادًا لَمْ خَشَرْتَ عَلَيْهِمْ
وَمَا هُمْ بِمُخْرِجِينَ مِنَ الْكَارِ ﴿١٦٧﴾

و معبود شما خدا یگانه است نیست
هیچ معبود برحقى بجزوى بخشاینده
مهربان است (۱۶۳).

هر آئینه در آفرینش آسمانها و زمین
وآمدورفت شب و روز و آن کشتی که
میرود در دریا بآنچه سود میدهد مردم
را (یعنی بتجارت) و درآنکه فرود آورد
خدا از آسمان آب پس زنده ساخت
بسبب وی زمین را پس از مردن آن و
پراکنده ساخت در زمین هر نوع جنبنده
و درگردانیدن بادهای و در ابرام کرده
شده میان آسمان و زمین هر آئینه نشانه
هاست آن گروه را که درمی یابند (۱۶۴).

و از مردمان کسی هست که می گیرد بغیر از
خدا همتایان را، دوست میدارند ایشان
را مانند دوستی خدا و کسانی که ایمان
آوردند قوی تراند در دوستی خدا و اگر
ببینند ستمگاران هنگامیکه مشاهده کنند
عذاب را (می فهمند) اینکه قدرت و
توانائی همه خدا را است و اینکه خدا
صاحب سخت عقوبت است (۱۶۵).

در آن حالت که بیزار شوند پیشوایان کفر
از تابعان و بینند عذاب را و بریده شود به
نسبت ایشان همه اسباب یعنی وسیلهها
(۱۶۶).

و گویند پیروی کنندگان کاش ما را باز
گشتی باشد تابیزاری کنیم از آن پیشوایان
چنانکه بیزار شدند ایشان از ما هم چنین
بنماید خدا در نظر ایشان کردارهای

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِن ثَمَرِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا
خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٦٨﴾

إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالشُّؤْمِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

وَلَئِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَنبَغُ
مِمَّا آتَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا
دُعَاؤَ وَنِدَاءَ صُغُرِكُمْ غَمٌّ لَّهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَازِيرِ وَمَا أُهِلَّ بِهِ

ایشانرا پشیمانی ها برایشان ونیستند
ایشان بیرون آیندگان از دوزخ (۱۶۷) .
ای مردمان بخورید حلال پاکیزه را از
آنچه در زمین است و پیروی مکنید گام
های شیطان را هر آئینه او شمارا دشمن
آشکار است^(۱) (۱۶۸) .

جزاین نیست که میفرماید شمارا به
بدکاری و بی حیائی و بآنکه افترا کنید
برخدا آنچه نمی دانید (۱۶۹) .

و چون گفته شود ایشان را پیروی کنید
آنراکه فرود آورد خداگویند بلکه پیروی
می کنیم چیز را که یافته ایم بروی پدران
خویش را آیا تقلید می کنند اگرچه
پدران ایشان نمی فهمیدند چیزی را وراه
نمی یافتند (۱۷۰) .

ومثال کافران درنشنیدن پندپیغامبرودرک
نکردن آن مانند حال کسی است که او
آوازکند آنچه را که نشنود او (یعنی حیوانی
که درک نکند) از آن آواز جزصدا و خواندن
پس ایشان کران و گنگان و کورانند پس
ایشان هیچ نمی فهمند (۱۷۱) .

ای مسلمانان بخورید ازپاکیزه ها آنچه
روزی دادیم شمارا و سپاس گوئید خدا را
اگر هستید اورامی پرستید (۱۷۲) .

جزاین نیست که حرام کرده است بر شما
مردار را وخون را وگوشت خوک را وآنچه

(۱) مترجم گوید اهل جاهلیت چیزهارا از نزد خویش حرام ساخته بودند بحائر و
سوائب خدای تعالی درردایشان نازل کرد (فتح الرحمن) .

لَا يَغْنِبُ اللَّهُ الْفِسْقَ أَصْطَرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا تَمْنُنَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ ذِكِيمٌ ﴿۱۷۳﴾

آواز بلند کرده شود براوبغیر نام خدا پس هر که مضطر شود نه تعدی کننده و نه از حد درگذرنده پس گناه نیست بروی (۱) هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۲) (۱۷۳).

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۷۴﴾

هر آئینه کسانی که می پوشند آنچه فرود آورده است خدا از کتاب و می ستانند عوض وی بهای اندک، آن جماعت نمی خورند در شکم های خود مگر آتش را و سخن نگویند بایشان خدا روز قیامت و نه پاک کند ایشان را و ایشان راست عذاب درد دهنده (۱۷۴).

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلٰةَ بِالْهُدٰى وَالْعَذَابَ يَلْتَمِعُونَ ﴿۱۷۵﴾ قُلْ مَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿۱۷۶﴾

ایشانند آنانکه خرید کردند گمراهی را عوض هدایت و عذاب را عوض آمرزش پس چه شکیبایند ایشان بردوزخ (۱۷۵).

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللهَ نَزَّلَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ وَلِاَنَّ الَّذِيْنَ اٰخْتَلَفُوْا فِي الْكِتٰبِ لَفِيْ شِقَاقٍ بَعِيْدٍ ﴿۱۷۷﴾

این همه بسبب آنست که خدا فرود آورد کتاب را براستی و هر آئینه آنانکه اختلاف کردند در کتاب البته در مخالفت دوراند از صواب (۱۷۶).

لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُولُوْا وُجُوْهُكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ

نیست نیکوکاری آنکه متوجه کنید روی خود را بطرف مشرق و

(۱) یعنی در خوردن آن چیزها .

(۲) مترجم گوید که اگر گوئی که درین آیت حصر کرده شد تحریم را در اشیاء مذکوره حالانکه در حدیث سباع و حمار و مانند آن را نیز حرام شمرده است پس وجه تطبیق چه باشد گویم حصر اضافی است به نسبت بحائرو سوائب که حرام می دانستند پس در بهیمة الانعام هیچ چیز حرام نیست غیر اشیاء مذکوره و در خبائث و سباع و مانند آن سخن نه داشتند والله اعلم .

وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ
وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ
وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا
عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ
الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۱۷۷﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحُرُّ
بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَىٰ بِالْأُنْثَىٰ فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ
شَيْءٌ فَأَتْبَاعُ الْبَعْرِوفِ وَأَدْرَأْ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۷۸﴾

مغرب^(۱) ولیکن صاحب نیکوکاری
آنست^(۲) که بخدا وروز قیامت و
فرشتگان و کتاب و پیغامبران ایمان آورد
و بدهد مال را باوجود دوست داشتن آن
مال به خویشاوندان و یتیمان و فقیران
و مسافران را و سوال کنندگان را و خرج
کند درباب بردها^(۳) و برپادارد نماز را و
بدهد زکوة را و وفا کنندگان بر عهد خویش
چون عهد کنند و صبر کنندگان در تنگ
دستی و سختی و بوقت کارزار ایشانند
راست گو و ایشانند پرهیزگاران (۱۷۷).

ای مسلمانان لازم کرده شد بر شما
قصاص در کشتگان^(۴) آزاد در مقابله آزاد
است^(۵) و بنده در مقابله بنده و زن در
مقابله زن پس کسی که در گذاشته شد از
او چیزی را از خون برادرش^(۶) پس
حکم او پیروی کردن است به نیکوئی^(۷)
و رسانیدن خون بهاست بوی به خوش
خوئی^(۸) این حکم سبک کردن است

- (۱) یعنی توجه جهت مشرق و مغرب چنانکه یهود و نصاری زعم می کنند نیکوکاری نیست بلکه منسوخ شده است .
- (۲) یعنی صاحب آن نیکوکاری که ملتها در آن اختلاف ندارند فتح .
- (۳) یعنی در آزادی یا خلاصی بندگان مکاتب .
- (۴) یعنی اعتبار بمائثل در کشتگان .
- (۵) یعنی مثل اوست در حکم .
- (۶) یعنی چیزی از خون مسلمان مقتول .
- (۷) یعنی وی دم به حسن معامله مطالبه کنندنه به درشتی .
- (۸) یعنی قاتل به خوش خوئی ادا نماید نه به صعوبت .

از پروردگار شما و مهربانی است پس هر که از حد گذرد بعد ازین ویراست عذاب درد دهنده (۱۷۸) .

و شمارا بسبب قصاص زندگانی است ای خداوندانِ خرد تاباشید که پرهیزکاری کنید^(۱) (۱۷۹) .

لازم کرده شد بر شما و قتیکه پیش آید کسی را از شماموت اگر مال بگذارد وصیت کردن برای پدر و مادر و نزدیکان به نیکوئی لازم شد این کاربرمقیان (۱۸۰) .

پس هر که بدل کند وصیت را بعد از آنکه شنیدش پس جزین نیست که گناه تبدیل بر آنکسان است که بدل می کنند آن وصیت را هر آئینه خدا شنوای داناست (۱۸۱) .

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۷۹﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا ضَرَأْتُمْ أَحَدَكُمُ الْمَوْتَ أَنْ تَرَكُوا خِيراً لِّوَصِيَّةٍ
لِّوَالِدَيْهِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۱۸۰﴾

فَمَنْ يَدَّ لَهُ بِعَدَمِ مَسْبُوعَةٍ فَإِنَّمَا إِلَهُهُ عَلَى الَّذِينَ
يَبْلَوْنَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۸۱﴾

- (۱) اهل جاهلیت شریف را در مقابله وضع نمیکشتند و در مقابله شریف چند کس از وضع میکشتند خدای تعالی نازل فرمود که حکم الهی باعتبار مماثلت است در اجناس کشتگان باین معنی که احرار را حکم جداست که هر حر مثل حر دیگرست در آن حکم و عیید را حکم جداست که هر عبد مثل عبد دیگرست در آن حکم و زنان را حکم جداست که هر زن مثل زن دیگرست در آن حکم و امتیاز زنان ست حکم و در باب دیات نه در باب قود یعنی قصاص پس هر فردی ازین اجناس مساوی ست با فرد دیگر هر چند بعضی شریف باشد و بعضی وضع و بعضی جمیل و بعضی ذمیم بعضی مالدار و بعضی فقیر و سنت زیاده کرده است دو جنس دیگر مسلمان در مقابله مسلمان است و کافر در مقابله کافر پس اگر بعض ورثه عفو کنند یا از کشتن گذشته خون بها قبول نمایند ولی دوم را باید که بحسن معامله مطالبه کند نه بدرستی و قاتل را باید که بخوشخوئی ادا کند نه به بدخوئی .

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُّوَسٍ جَنًّا أَوْ أَثْنًا فَاصْلَحْ بَيْنَهُمْ
فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿۱۸۲﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ
عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۸۳﴾

أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ
فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ
طَعَامُ مَسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ
تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۴﴾

پس هر که ترسید از وصیت کننده ظلمی
یا گناهی پس صلاح آرد در میان ایشان
پس هیچ گناه نیست بروی هر آئینه خدا
آمرزنده مهربان است ^(۱) (۱۸۲) .

ای کسانی که ایمان آوردند لازم کرده شد
بر شما روزه داشتن چنانچه لازم کرده
شد بر کسانی که پیش از شما بودند تا باشد که
پرهیزگاری کنید (۱۸۳) .

روزه داشتن چند روز شمرده شده پس
هر که باشد از شما بیمار یا مسافر پس
لازم است شمارا آن از روزه های دیگر و
لازم است بر آنان که میتوانند روزه داشتن
(یعنی ونمی دارند) فدیة ^(۲) که عبارت
از خوراك يك درویش است پس هر که
بجا آرد نیکی این پس بهتر است او را
و آنکه روزه دارید بهتر است شمارا اگر
شما می دانید ^(۳) (۱۸۴) .

(۱) حکم وصیت منسوخ است بآیت مواردیث .

(۲) مضمون این آیت تخیر است در صوم و فدیة این معنی منسوخ شد به آیتی که
متصل می آید مترجم گوید شاید که معنی آیت چنین باشد که واجب است
بر آنان که میتوانند داد فدیة را دادن فدیة که عبارت از طعام يك درویش است مراد
صدقه الفطراست و سنت آنرا مقدار كرده يك صاع خرما یا صاع از طعام پس
آیت محکم باشدنه منسوخ و شاید که معنی آیت چنین باشد واجب است بر آنان که
میتوانند قضا کردن یعنی وقضایانکردند تا آنکه رمضان دیگر درآمد والله اعلم .

(۳) فدیة دادن که عبارت از طعام يك مسکین ست و آن مقدار است بيك مد و این حکم
منقول است از قاسم و سعید بن جبیر و همین است مذهب شافعی و درین صورت
نیز محکم است غیر منسوخ .

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ
وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ
الشَّهْرَ فَلْيَصِبْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ
مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَلِتَكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۱۸۵﴾

ماه رمضان آن است که فرود آورده شد
در وی قرآن راه نمای برای مردمان
وسخنان روشن ازهدایت وازجداکردن
حق و باطل پس هرکه دریابد از شما آن
ماه را پس البته روزه دارد آن را وهرکه
بیمارباشد یا مسافر پس بروی لازم است
شمار آنچه فوت شد از روزهای دیگر
میخواهد خدا به شما آسانی ونمی
خواهد بشما دشواری و میخواهد که تمام
کنید شمار را وبه بزرگی یاد کنید خدا را
به شکر آنکه راه نمود شمارا وتاباشدکه
شما شاکر شوید (۱۸۵) .

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ
الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَنِهِمْ
يُرْشِدُونَ ﴿۱۸۶﴾

وچون استفسار کنندترا بندگان من
از حال من پس هر آئینه من نزدیک ام
قبول می کنم دعای دعا کننده را وقتیکه
دعاکنند مرا پس باید که فرمانبرداری من
کنند و باید که بگردند بمن تاباشد که راه
یابند (۱۸۶) .

أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ
لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ
تَخْتَلَوْنَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَقَا عَنْكُمْ قَالَتِ
بِأَشْرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى
يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ
ثُمَّ أَتُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ
عَلِفُونَ فِي السَّجِدَاتِ إِنَّكَ حُدُّوا اللَّهُ فَلَا تَقْرَبُوهَا

حلال کرده شد برای شما در شبِ روزه
مخالطت کردن با زنان خود ایشان بمنزله
پوشش اند شمارا و شما بجای پوشش اید
ایشان را دانست خدا که شماخیانت می
کردید در حق خویشتن پس بمهربانی باز
گشت بر شما و درگذشت از شما پس الآن
مخالطت کنید بازنان و طلب کنید آنچه
مقدر کرده است خدا برای شما (یعنی
اولاد) و بخورید و به نوشید تاآنکه
روشن شود برای شما رشته سفید
ازرشته سیاه (مراد از رشته سفید

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۸۷﴾

فجراست) پس از آن تمام کنید روزه راتاشب و مساس نکنید زنان را درحالیکه شما معتکف باشید درمسجدها این ها منهیات خدا است پس نزدیک نشوید بآنها همچنین بیان می کند خداآیت های خود را برای مردمان تاپرهیزگاری کنند (۱۸۷).

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِيَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۸﴾

و مخورید اموال خویش را درمیان خویشان بناحق و مرسانید اموال خود را به حاکمان (یعنی برشوت) تا بخورید پاره ای از اموال مردم به گناه (به ستم) درحالیکه شما میدانید (۱۸۸).

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَمْوَالِ الَّتِي مَوَّعَدْتُمُ النَّاسَ وَالْحَجَّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَىٰ وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۱۸۹﴾

می پرسند ترا^(۱) از ماه های بگو این ها میعاداند برای مردمان و برای حج^(۲) و نیست نیکوکاری آنکه درآئید درخانه های (در حالت احرام) ازپس پشت آنها ولیکن صاحب نیکوکاری آنست که پرهیزگاری کند و درآئید درخانه ها ازراه دروازه ها و بترسید ازخدا تا باشد که شما رستگار شوید (۱۸۹).

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَنْقُصُونَ دِينَكُمْ

وجنگ کنید درراه خدا بآنانکه جنگ می کنندباشما وازحد مگذرید هر آئینه خدا

(۱) مترجم گوید ظاهر نزدیک این بنده آن ست که سوال کردند از شهرحج که شوال و ذیقعد و نه روز از ذی الحجه باشد که آیا حج موقت است بآنها یا نه و یکی از تحریفات جاهلیت آن بود که درحالت احرام ازبالای دیوار جسته و یا ازسوارخ دیوارگذشته بخانه می آمدند و از راه دروازه نمی آمدند پس نازل شداین آیت .

(۲) یعنی تا مردمان احرام حج بندند در آنها فتح الرحمن .

وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿١٩٠﴾

وَأَقْتُلُواهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُواهُمْ فِي بَيْتِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ وَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَأَقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٩١﴾

فَإِنْ اتَّخَذُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٩٢﴾

وَقَاتِلُواهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ بِلَهُ قَائِمًا تَتَّبِعُونَ فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾

الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ مَّنْ أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ قَاعْتَدُوا عَلَيْهِمْ مِّثْلَ مَا أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾

دوست نمی دارد از حد گذرندگان را (۱۹۰).

و بکشید مشرکان را هر جاکه بیابید ایشان را و بیرون کنید ایشان را از آنجا که بیرون کردند شمارا (یعنی از مکه) و غلبه شرک سخت تر است از قتل^(۱) و کارزار مکنید با ایشان نزدیک مسجد حرام تا آنکه کارزار کنند باشما در آن جا پس اگر بجنگند باشما پس بکشید ایشان را هم چنین است سزای کافران (۱۹۱).

پس اگر بازماندند پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۱۹۲).

و بجنگید با ایشان تا آنکه نابود شود شرک و شود دین محض برای خدا پس اگر باز ماندند^(۲) پس نیست دست درازی مگر برستمگاران (۱۹۳).

ماه حرام عوض ماه حرام است و حرمت شکنیهادارای قصاص است پس هر که تعدی کند بر شما پس دست درازی کنید بروی مانند دست درازی وی بر شما و بترسید از خدا و بدانید که خدا با پرهیزگاران است^(۳) (۱۹۴).

(۱) یعنی در مقابله او قتل جائز است .

(۲) یعنی از شرک .

(۳) حاصل این آیات آنست که در مسجد حرام و در شهر حرام ابتداء به قتال نباید کرد و چون کافران ابتدا کنند در مقابله ایشان باید جنگ کردن که این معنی با حرمت مسجد و شهر نزاع ندارد چنانکه ابتداء از کشتن مسلمان درست نیست و اگر خون =

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ
وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۹۵﴾

وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ
مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تُلْقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ
فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ آذَى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ
مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ
بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ
فَصِيَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةً إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْكُمْ عَشْرَةٌ
كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَافِظِي السَّجْدِ الْحَرَامِ
وَأَقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۱۹۶﴾

وخرج کنید در راه خدا و میفکنید
خوشتن را بسوی هلاکت و نیکوکاری
کنید هر آئینه خدا دوست می دارد
نیکوکاران را (۱۹۵) .

وتمام کنید حج و عمره را برای خدا پس
اگر بازداشت شوید لازم است آنچه
سهل باشد از قربانی و متراشید سرهای
خود را تا آنکه برسد قربانی بجائش (۱)
پس هر که باشد از شما بیمار یا او را
رنجی باشد در سراو (۲) پس لازم است
عوض آن از روزه یا صدقه یا قربانی پس
چون ایمن شدید پس هر که بهره ورشده
اداء عمره (۳) سپس به اداء حج (یعنی تمتع
کرد یا قران) پس لازم است آنچه سهل
باشد از قربانی پس هر که نیابد پس لازم
است روزه داشتن سه روز در وقت حج
و هفت روز و قتیکه بازگردید از سفر این
يك ده تمام ست این حکم آن راست که
نه باشد خانواده وی باشند مسجد حرام
و بترسید از خدا و بدانید که خدا سخت
عقوبت ست (۴) (۱۹۶) .

= ناحق ریخته باشد به قصاص میتوان کشت و فقهاء بآن سبب تصریح نکرده اند که
اقامت حریبان به مکه بعد فتح مکه بودنی نیست والله اعلم .

(۱) یعنی در حج رمی جمرة العقبه کنند بمنی و در عمره از سعی بین الصفا والمروه فارغ
شوند به مکه والله اعلم .

(۲) یعنی شپش بسیار داشته باشد و باین سبب حلق کند پیش از حلال شدن والله اعلم .

(۳) یعنی بامور ممنوعه احرام بهره ورشد .

(۴) درین آیت چند حکم مذکور شده است و جواب اتمام حج و عمره بعد از شروع =

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفْعَ
وَلَا تَسْوَى وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ
اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ
وَاتَّقُوا يَٰأُولِيَ الْأَلْبَابِ ①

حج موقت است بماء های دانسته شده (۱)
پس هر که لازم کرد بر خود درین ماه
ها حج را (یعنی احرام بست) پس مخالطت
زنان جائز نیست و نه بدکاری و نه باهم
مشاجره کردن در حج و هرچه می کنید
از نیکی میدانند او را خدا و توشه همراه
گیرید هر آئینه بهترین فواید توشه
پرهیزگاری است (یعنی از سوال و دزدی)
و از من بترسید ای خداوندان خرد (۱۹۷).

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ
فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ
الشَّعَرِ الْحَرَامِ وَأَذْكُرُوا كَمَا هَدَيْتُمْ وَإِنْ
كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الصَّالِينَ ②

نیست شمارا گناهی در آنکه طلب کنید
در موسم حج روزی از پروردگار خویش
پس آنگاه که باز گردید از عرفات پس
یاد کنید خدا را نزدیک مشعر حرام (یعنی
بمزدلفه) و یاد کنید خدا را به شکر آنکه
راه نموده است شمارا و هر آئینه بودید
پیش ازین از گمراهان (۱۹۸).

ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَقَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا
اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ③

پس باز گردید از آنجا که باز میگردند عامه
مردمان (۲) و آمرزش طلب کنید از خدا
هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۱۹۹).

فَإِذَا قَضَيْتُمْ مِنْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ
كَمَا كُنْتُمْ أَبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ

پس چون ادا کردید ارکان حج خویش را
پس یاد کنید خدا را (یعنی در منی) مانند
یاد کردن شما پدران خویش را بلکه

= وحکم احصار و کفارت ارتکاب امور ممنوعه احرام به عذر مرض و ماهیت تمتع
و وجوب قربانی بر تمتع والله اعلم .

(۱) یعنی شوال و ذیقعد و عشره ذالحجه .

(۲) مترجم گوید یعنی از عرفات نه از مزدلفه چنانکه قریش تحریف کرده بودند و الله
اعلم .

مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي
الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ ۝۳۰

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝۳۱

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ
الْحِسَابِ ۝۳۲

وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ كَلَّيْنِ كَعَمَلٍ
فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا
إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا
أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۝۳۳

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ
اللَّهُ عَلَىٰ مَنَاقِبِهِ ۖ وَهُوَ الذَّاكِرُ الْخَاسِرُ ۝۳۴

وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ
الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۚ وَاللَّهُ لَا يُجِيبُ الْفَاسِقِينَ ۝۳۵

زیاده تر یاد کردن پس از مردمان کسی
هست که می گوید ای پروردگار ما بده
مارا درد دنیا و نیست اورا در آخرت هیچ
نصیبی (۲۰۰) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ای
پروردگار ما بده مارا درد دنیا نعمت
و در آخرت نعمت و محفوظ دار مارا
از عذاب دوزخ (۲۰۱) .

این گروه ایشان راست بهره از ثواب آنچه
بعمل آوردند (یعنی از ثواب آخرت) و
خدا زود کننده حساب است (۲۰۲) .

و یاد کنید خدا را در چند روز شمرده
شده (یعنی ایام منی) پس کسی که شتاب
کوچ کند در دو روز (یعنی از منی) پس
گناه نیست بروی و آنکه دیر ماند پس گناه
نیست بروی مر آنرا که پرهیزکاری کند
و بترسید از خدا و بدانید که شما بسوی
وی جمع آورده خواهید شد^(۱) (۲۰۳) .

و از مردمان کسی هست که بشگفت می
آرد ترا سخن او در باب زندگانی دنیا و
گواه می آرد خدا را بر آنچه در دل و است
حال آنکه او سخت ترین ستیزندگان
ست (۲۰۴) .

و چون ریاست پیدا کند بشتابد در زمین
تاتباهی کند در آن و نابود سازد زراعت

(۱) مترجم گوید بعد از این خدای تعالی تصویر می فرماید حال کافران و مومنان را والله
اعلم .

ومواشی را و خدا دوست ندارد تباه کاری را (۲۰۵) .

و چون گفته شود او را بترس از خدا حمل کندش تکبر برگناه پس کفایت کننده وی دوزخ است و هر آئینه وی بدجائست (۲۰۶) .

و از مردمان کسی هست که میفروشد خویش را برای طلب رضامندی خدا و خدا مهربان است بر بندگان (۲۰۷) .

ای کسانی که ایمان آوردید در آئید باسلام همه يك جا و پیروی مکنید گامهای شیطان را هر آئینه او شمارا دشمن آشکارا هست (۲۰۸) .

پس اگر لغزیدید بعد از آنکه آمد به شما سخنان روشن پس بدانید که خدا غالب داناست (۲۰۹) .

انتظار نمی کنند اهل عصیان مگر آن را که بیاید بایشان خدا در سایبان ها از ابر و بیایند فرشتگان و بانجام رسانیده شود کار و بسوی خدا بازگردانیده میشوند کارها (۲۱۰) .

پرس از بنی اسرائیل چه قدر دادیم ایشان را از نشانه های روشن و هر که بدل کند نعمت خدا را پس از آنکه بیاید بوی یعنی کفر پیش گیرد تانعمت مفقود گردد پس هر آئینه خدا سخت عقوبت ست (۲۱۱) .

آراسته کرده شده است کافران را زندگانی این جهان و سخریه می کنند

وَإِذْ قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَيْسَ الْبُهَادُ ﴿٢٠٥﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٧﴾

قُلْ زَلَّكُم مِّنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمُ الْمِيثَاقُ فَاَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٨﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلُلٍ مِّنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَتُفْصَى الْأَمْرُ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٢٠٩﴾

سَلِّ بَنِي إِسْرَءِيلَ كَمَا آتَيْنَاهُم مِّنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢١٠﴾

زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيُخْرَجُونَ مِنَ الدِّينِ

اٰمَنُوْا وَالَّذِيْنَ اٰتَقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَّشَاءُ بِعَدْرِ حِسَابٍ ﴿۲۱۲﴾

كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيَّ
مُبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ
لِيُخَيِّرَكُمْ بَيْنَ النَّاسِ فَيَمَّا اَخْتَلَفُوْا فِيْهِ وَمَا
اَخْتَلَفَ فِيْهِ اِلَّا الَّذِيْنَ اُولُوْهُ مِنْ بَعْدِ مَا
جَاؤَتْهُمْ الْبَيِّنٰتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدٰى اللّٰهُ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِمَا اَخْتَلَفُوْا فِيْهِ مِنَ الْحَقِّ بِاٰذِنِهِ
وَاللّٰهُ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَاءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۲۱۳﴾

اَمْرَحِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوْا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَّثَلُ الَّذِيْنَ
خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمْ الْبَاسُ وَالْضَّرَآءُ
وَمَزُوْا لَوْ اَحٰى يَقُوْلَ الرَّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
مَعَهُ مَتٰى نَصَرَ اللّٰهُ الْاِيْمَانَ نَصْرَ اللّٰهِ قَرِيْبٌ ﴿۲۱۴﴾

با اهل ایمان و کسانی که تقوی دارند بالا
تراز ایشان باشند روز قیامت و خدا روزی
میدهد هر کرامی خواهد بی شمار (یعنی
بسیار) (۲۱۲) .

بودند مردمان يك گروه^(۱) پس فرستاد
خدای تعالی پیغامبران را بشارت دهنده
و بیم کننده و فرود آورد بایشان کتاب به
راستی تا حکم کند آن کتاب میان مردمان
در آنچه اختلاف کردند در آن^(۲) و اختلاف
نه کردند در آن مگر کسانی که داده شده
بایشان کتاب (یعنی امت دعوت) بعد
از آنکه آمد بایشان نشانه ها از جهت حسد
در میان خویش پس راه نمود خدا مومنان
را بآن حق که اختلاف کردند در وی
باراده خود و خدا راه می نماید کسی را
که خواهد بسوی راه راست^(۳) (۲۱۳) .

آیا پنداشتید ای مردمان که در آئید به
بهشت حال آنکه هنوز پیش نیامده است
شمارا حالت آنانکه گذشتند پیش از شما
رسید بایشان سختی و محنت و جنبانیده
شدند تا آنکه می گفت پیغامبر و کسانی که
ایمان آوردند با وی کی باشد یاری دادن
خدا آگاه شوید که هر آئینه یاری دادن

(۱) یعنی پیش از آمدن هر پیغامبر متفق بودند باینکه دیگر در دین او اختلاف نداشتند .

(۲) یعنی در اصول مختلف می شوند .

(۳) حاصل آنست که سُنَّة الله جاری شده است بآنکه بعد بعثت هر پیغامبر در امت
دعوت اختلاف واقع می شود از آن تنگدل نباید شد و الله اعلم .

خدا نزدیک است (۲۱۴) .

سوال می کنند ترا که چه چیزی را خرج کنند بگو آنچه خرج کردید از مال پس مادر و پدر را باید و خویشاوندان و یتیمان و درویشان و مسافران را و آنچه کنید از نیکی پس هر آئینه خدا بوی دانا است (۲۱۵) .

لازم کرده شد بر شما جنگ و آن دشوار است شمارا و شاید که شما ناخوش دارید چیزی را حال آنکه وی بهتر باشد شمارا و شاید که دوست دارید چیزی را حال آنکه وی بد باشد شمارا و خدا میداند و شما نمی دانید (۲۱۶) .

سوال می کنند ترا از ماه حرام از جنگ کردن در آن^(۱) بگو جنگ کردن در وی سخت کاری است و باز داشتن از راه خدا و ناگرویدن بخدا و باز داشتن از مسجد حرام و بیرون کردن اهل این مسجد از وی سخت تر است نزدیک خدا و فتنه انگیزختن^(۲) سخت تر است از کشتن^(۳) و همیشه باشند که جنگ می

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ خَيْرٍ
قَدِلُوا الْيَتَامَى وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ
السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكُونُوا شِيعَةً
وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشُّهُرِ الْحَرَامِ فَقَالَ فِيهِ قُلُ الْقِتَالُ فِيهِ
كَيْفٌ وَصَدُّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَالْخُرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ
الْقَتْلِ وَلَا تَزَالُ تَوْقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ
دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ
فَيَسِدْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي

(۱) یعنی رجب، ذی القعدة و ذی الحجة و محرم که در شریعت حضرت ابراهیم جنگ کردن درین ماه ها حرام بود پس سوال کردند که در شریعت محمدیه حکم تحریم باقی مانده یانه ؟ الله اعلم .

(۲) یعنی ترویج شرک .

(۳) حاصل جواب آنست که قتال کفار جائز است و تحریم قتال مسلمانین مغلظه میشود والله اعلم .

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجْهَهُمْ لِيَسْبِيلَ
اللَّهِ أُولَئِكَ يُرْجَوْنَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١٦﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ
وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِنَّهُمْ لَكَبِيرٌ مِّنْ نَّفْعِهِمَا
وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٧﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَى قُلْ إِصْلَاحُ
لَّهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَانْفِرُوا بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ
مِنَ الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْتَبْتُمْ إِنْ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢١٨﴾

کنند باشما تا آنکه بازگردانند شمارا از دین
شما (یعنی از اسلام) اگر توانند و هر که
برگردد از شما از دین خود پس کافر بمیرد
آن گروه نابود شد کارهای ایشان درد دنیا و
آخرت و ایشانند باشندگان دوزخ ایشان
در آنجا جاویدند (۲۱۷) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و آنانکه
هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا
آن گروه امیدوارند بخشایش خدا را
و خدا آمرزندهٔ مهربان ست (۲۱۸) .

سوال می کنند ترا از شراب و قمار بگو
درین هر دو گناه بزرگ است و نفع هاست
مردمان را (یعنی درد دنیا) و گناه این هر دو
بزرگ تر است از نفع آنها^(۱) و سوال می
کنند ترا چه چیز خرج بکنند بگو خرج
کنید زیاده را^(۲) هم چنین بیان می کند
خدا برای شما آیت ها را تا باشد که تأمل
کنید (۲۱۹) .

در مصلحت دنیا و آخرت و سوال می
کنند ترا از یتیمان بگو بصلاح آوردن کار
ایشان بهتر است^(۳) و اگر مشارکت کنید
بایشان پس ایشان برادران شمایند و خدا
میداند تباه کار را از صلاح کار و اگر خدا
می خواست سخت می گرفت شمارا هر آئینه

(۱) یعنی حرام اندو به منافع التفات نه باید کرد والله اعلم .

(۲) یعنی از حاجت ضروری .

(۳) یعنی بغیر شرکت .

وَلَا تَتَّبِعُوا الْبَشْرَ حَتَّىٰ يُؤْمِنَ وَلَآئِمَةُ الْمُؤْمِنَةِ خَيْرٌ مِّنْ
مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْبَشْرَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا
وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَٰئِكَ
يَدْعُونَ إِلَى التَّارِكَةِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْغَفَرَةِ
بِآذِنِهِ وَيُخَيِّطُ إِلَيْهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢٠﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذَىٰ فَأَعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي
الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ
مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَّابِينَ وَيُحِبُّ
الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢١﴾

نَسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَنِ شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا
لِأَنفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُّلَقَوْنَ وَبَشِّرِ

خدا غالب استوار کاراست (۲۲۰).

وبزنی مگیرید زنان مشرک را تاآنکه ایمان
آرند و هر آئینه کنیز مسلمان بهتر است
از زن مشرک اگر چه بشگفت آورده باشد
شمارا و بزنی مدهید به مشرکان تاآنکه
ایمان آرند (یعنی زنان مومنه را) و هر
آئینه غلام مسلمان بهتر است از مشرک
اگرچه به شگفت آورده باشد شمارا^(۱)
گروه مشرکان می خوانند به سوی دوزخ
و خدا می خواند بسوی بهشت و بسوی
آمزش بقدرت خود و بیان می کند
آینهای خود را برای مردمان تاباشد که
پندپذیر شوند (۲۲۱)

و سوال می کنند ترا از حیض بگو که
وی نجاست است پس یکسو شوید
از زنان در حال حیض و نزدیکی مکنید
بایشان تاآنکه پاک شوند پس چون نیک
پاک شدند^(۲) پس نزدیکی کنید باایشان
از آن راه که مباح کرده است شمار خدا
(یعنی در قبُل) هر آئینه خدا دوست
میدارد توبه کنندگان را و دوست میدارد
پاک شوندگان را (۲۲۲).

زنان شما کشت زار شمايند پس بپائيد به
کشت زار خویش هر روش که خواهيد^(۳)

(۱) یعنی هر بنده از بندگان خدا که مومن باشد و هر کنیز از کنیز های خدا که مومنه باشد بهتر است از مشرک و مشرکه والله اعلم .

(۲) یعنی غسل بجا آرند .

(۳) یعنی بهر گونه که بخواهید می توانید جماع کردن (نزدیکی با همسران خود) یعنی =

الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۲۲﴾

وپیش فرستید یعنی اعمال صالحه را برای خویشتن و بترسید از خدا و بدانید که شما باوی ملاقات خواهیدکرد و بشارت ده مسلمانان را (۲۲۳) .

وکنید نام خدا را آماج برای سوگندان خویش برای اینکه نیکوکاری کنید و پرهیزگاری نمائید و صلاح آرید در میان مردمان و خدا شنوای داناست^(۱) (۲۲۴) .

مواخذه نمی کند شمارا خدا به بیهوده گوئی درسوگند های شما^(۲) ولیکن مواخذه می کند شمارا بآنچه که قصد کرده است دل های شما و خدا آمرزنده بردبار است (۲۲۵) .

مرآنکسان را که ایلامی کنند از زنان خویش^(۳) انتظار کردن چهار ماه است پس اگر باز گشتند یعنی ازین سوگند پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۲۲۶) .

و اگر قصد کردند جدائی را پس هر آئینه خدا شنوای داناست (۲۲۷) .

و آن زنان که طلاق داده شد ایشان را انتظار سه حیض یاسه طهر کنانند خویشتن را و جائز نیست ایشان را اینکه

وَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا
وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۲۲﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿۲۲۳﴾

لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ
فَاءَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲۲۴﴾

وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۲۵﴾

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ

= غلطانده و ازپس پشت و غیر آن به شرط آنکه در قُبُل باشد
(یعنی در مکان معروف) .

(۱) یعنی سوگند برای موقوف کردن کارنیک جائز نیست .

(۲) یعنی لا والله و بلی والله بغیر قصد گوید غلط دانسته سوگند خورد علی اختلاف المذهبین والله اعلم .

(۳) یعنی قسم می خورند که جماع نکنند .

لَهُنَّ أَنْ يَكُنَّ مَخْلُوقَاتِ اللَّهِ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيُعَوِّلُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ
فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي
عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۳﴾

پنهان کنند آنچه خدا آفریده است در
رحمهای ایشان (یعنی ولد و حیض) اگر
ایمان آورده اند بخدا و روز بازپسین
و شوهران ایشان سزاوار تراند به بازآوردن
ایشان در حباله خود درین مدت اگر
خواهند نیکوکاری و زنان را هست مانند
آنچه بر زنان است بوجه پسندیده^(۱) و مردان
را هست برایشان بلندی یعنی فرمانروائی
و خدا غالب استوار کا راست (۲۲۸).

الطَّلَاقُ مَثَلٌ مِمَّا سَأَلْتُمُوهُ بِالْمَعْرُوفِ أَوْ تَسْرِيَةً
بِأَحْسَنِ وَلَا يَجِزُ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا
اتَّيَمُّوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ
فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا
وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۴﴾

طلاق (رجعی) دوبار است پس از آن
یانگاه داشتن ست بخوش خوئی یارها
کردن به نکوئی و حلال نیست شمارا که
بگیرید چیزی را از آنچه داده اید زنان را^(۲)
مگر آنگاه که بترسند مرد و زن که برپا
نتوانند داشت احکام خدا را^(۳) پس اگر
بترسید ای مسلمانان از آنکه برپا ندارند
این هر دو احکام خدا را پس گناه نیست
برایشان در آنچه عوض خود داد زن، این
حدها مقرر کرده خداست پس بیرون مروید
از آنها و هر که بیرون رود از حدود خدا پس
آن گروه ایشانند ستمگاران (۲۲۹).

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ
زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ

پس اگر طلاق داد (یعنی بارسوم) پس
هرگز حلال نمی شود این زن آن مرد را تا
آنکه درآید به نکاح شوهر دیگر (یعنی

(۱) یعنی زنان را بر مردان حق است چنانچه مردان را بر زنان حق است.

(۲) یعنی حلال نیست که بدل طلاق از مهر بگیرد.

(۳) یعنی در معاشرت.

يَتَرَجَعَانِ فَلْيَا أَن يَقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ وَبِذَلِكَ
حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۲۳۰﴾

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ
فَامْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
وَلَا تُسَبِّحُوهُنَّ فِرَارًا لِّتَعْتَدُوا ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ
ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۚ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ
هُزُوًا ۚ وَإِذْ كُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ
عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ ۚ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۲۳۱﴾

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا
تَعْضَلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا
بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ۚ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ
كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
ذَٰلِكُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَأَظْهَرُ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۲۳۲﴾

اودخول کند) پس اگر طلاق دادش این
شوهر دیگر پس گناه نیست بر آن هر دو
در آنکه بازگردند بنکاح باهم اگر بدانند
که برپایمی توانند داشت احکام خدا را
واین حدود خداست بیان میکند آن
حدود را برای قومی که میداند (۲۳۰) .

چون طلاق دادید زنان را پس رسیدند
به میعاد خود^(۱) پس نگاه دارید ایشان را
به نکوئی یا رها کنید ایشان را به نکوئی
و نگاه مدارید ایشان را برای
ضرر رسانیدن تا ستم کنید و هر که این
کند پس هر آئینه ستم کرد بر خود و مگیرید
آیت های خدا را تمسخر و یاد کنید نعمت
خدا را بر خویش و آنچه فرود آورد بر شما
از کتاب و علم که پند میدهد شمارا بآن و
بترسید از خدا و بدانید که خدا بهر چیز
دانا است (۲۳۱) .

و چون طلاق دادید زنان را پس رسیدند به
میعاد خود^(۲) پس منع مکنید ایشان را
از آنکه نکاح کنند با شوهران خویش^(۳)
و قتیکه بایک دیگر راضی شدند در میان
خویش به روش پسندیده این حکم
پند داده میشود بآن هر کسی را که مومن
باشد از شما بخدا و روز قیامت و این

(۱) یعنی نزدیک رسیدند بانقضاعدت .

(۲) یعنی عدت منقضی شد .

(۳) یعنی با شوهران سابق خود یا شوهران دیگر که بایشان رغبت پیدا کردند .

کارخوشتراست و پاکیزه تر و خدا می داند و شما نمی دانید (۲۳۲) .

و مادران باید که شیردهند فرزندان خویش را دو سال تمام این حکم آن راست که خواهد تمام کردن مدت شیر را و بر پدر نفقه و پوشاک این زنان شیرده است بوجه پسندیده تکلیف داده نمی شود بر هیچ کس الا قدر توانائی او رنج نباید داد مادر را بسبب فرزند وی و نه پدر را بسبب فرزند وی و لازم است بروصی مانند این پس اگر بخواهند مادر و پدر از شیر بازگرفتن (یعنی پیش از دو سال) بعد رضامندی میان یکدیگر و مشورت کردن بایکدیگر پس هیچ گناه نیست برایشان و اگر خواهید که دایه گیرید برای فرزندان خویش پس هیچ گناه نیست بر شما چون تمام تسلیم نمودید آنچه دادنش را مقرر کردید بخوش خوئی و بترسید از خدا و بدانید که خدا به آنچه می کنید بیناست (۲۳۳) .

و کسانی که بمیرند از شما و بگذارند زنان را باید که انتظارکنند این زنان خویشان را چهار ماه و ده روز پس چون رسیدند به میعاد^(۱) خویش پس گناه نیست بر شما در آنچه کردند در حق خویشان بوجه پسندیده یعنی نکاح بطور شرع و خدا

وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنْفِقَ الزَّعَامَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلِّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَأَنْفُسَ وَالِدَيْهِ يُوَلِّدُ مَا وَلَّى مَوْلُودٌ لَهُ يُولَدُ لَهُ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فَلَئِنْ أَزْدَلْتُمُ أَنْ تَسْتَزِفُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَأَلْتُمُ ثَأْنَهُمْ بِمَا لَمْ تَعْرِفُوا وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

بَصِيرٌ ۝۲۳

وَالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مِنْكُمْ ذُرِّيَّتَهُمْ أُولَئِكَ لَمْ يَكُنْ بِأَنْفُسِهِمْ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا قَدْ أَيْبَلُكُنَّ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝۲۴

(۱) یعنی به انقضاء عدت .

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا عَرَضْتُمْ بِهِ مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنُتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْرِضُوا عَقْدَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفُوٌّ رَحِيمٌ ﴿٢٣٤﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى التَّوَسُّعِ قَدْرَهُ وَ عَلَى التَّقْدِيرِ قَدْرَهُ مِمَّا عَالِيَ الْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٥﴾

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ قَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا قَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْمُوا الَّذِي بَيْنَهُمْ عَقْدٌ النَّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَ

بآنچه می کنید آگاه ست (۲۳۴) .

و نیست گناه بر شما در سخنی که کنایت کردید بوی ازخواستگاری زنان یعنی در میان عدت یا پنهان داشتید دردلهای خود دانست خدا که شما یاد خواهید کرد این زنان را یعنی آشکارا بعد از عدت ولیکن وعده ندهید بایشان نکاح را به پنهانی مگر آنکه گوئید سخنی پسندیده را یعنی بکنایت و قصد مکنید عقد نکاح را تا آنکه رسد میعاد مقرر به نهایت خود بدانید که خدامی داند آنچه دردلهای شماست پس بترسید از وی و بدانید که خدا آمرزنده بُردبار است (۲۳۵) .

هیچ گناه نیست بر شما اگر طلاق دادید زنان را در آن وقت که هنوز دست نرسانیده اید بایشان یا معین نکرده اید برای ایشان مقداری^(۱) و بهره دهید این چنین مطلقات را^(۲) لازم است بر توانگر مقدار حال او بهره دادن و بر تنگدست مقدار حال او بهره دادن بخوشخوئی لازم شده بر نیکوکاران (۲۳۶) .

و اگر طلاق داده اید زنان را پیش از آنکه دست رسانید بایشان و معین کرده باشید برای ایشان مقداری پس لازم است نیمه آنچه معین کردید مگر آنکه ببخشند زنان

(۱) یعنی مهر را .

(۲) یعنی پوشاک بدهید .

لَا تَسْأَلُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٦﴾

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٣٧﴾

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَاتًا فَإِذَا أَمْنْتُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٨﴾

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِّأَزْوَاجِهِمْ مَّتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٣٩﴾

وَالْمُطَلَّاتُ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿٢٤٠﴾

یادرگذرد کسیکه بدست اوست عقد نکاح یعنی زوج حق خود گذاشته تمام دهد و آنکه درگذرید نزدیک تراست به پرهیزگاری و فراموش مکنید احسان کردن را در میان خویش هر آئینه خدا بآنچه می کنید بیناست (۲۳۷).

پایبندی کنید بر همه نمازها و بر نماز میانه (یعنی خصوصاً بر نماز عصر) بایستید برای خدا فرمان بردارند گان (۲۳۸).

پس اگر ترسیدید یعنی از دشمن و مانند آن پس روان برپاهای خود نماز گذارید یا سواره پس چون ایمن شوید پس یاد کنید خدا را چنانکه آموخته است شمارا آنچه نمی دانستید (۲۳۹).

و آنانکه قبض روح ایشان کرده شود از شما و بگذارند زنان را لازم کرده شد برایشان وصیت کردن برای زنان خویش بآنکه بهره دهند ایشان را تا یکسال بدون بیرون کردن پس اگر بیرون روند پس گناه نیست بر شما در آنچه کردند در حق خویشان از کار پسندیده یعنی نکاح بطور شرع و خدا غالب استوار کار است (۱) (۲۴۰).

طلاق داده شدگانرا لازم است بهره مند ساختن بخوشخوئی یعنی نفقه و سکنی لازم کرده شد بر پرهیزگاران (۲۴۱).

(۱) مترجم گوید این آیت نزدیک جمهور منسوخ است بآیت ﴿أَرْبَعَةٌ أَشْهُرٌ وَعَشْرًا﴾ والله اعلم.

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٣٩﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرُّوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ
فَقَالَ لَهُمْ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى
النَّاسِ وَلَئِنْ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٠﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤١﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعَّهُ لَهُ أَضْعَافًا
كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْطِطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٢﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْبَلَاءِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذْ
قَالُوا لِلَّهِ لَوْ كُنَّا مُلْكًا لَنُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ
هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا
وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ
دِيَارِنَا وَأَبْنَاءِنَا قُلْنَا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا
مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤٣﴾

همچین بیان میکند خدا برای شما احکام
خود را تا باشد که شما بفهمید (۲۴۲) .

آیا نه دیدی ای بیننده بسوی کسا نیکه
بیرون آمدند از خانه های خویش و ایشان
هزاران بودند از بیم مرگ پس گفت ایشان
را خدا بمیرید باز زنده گردانید ایشان را
هر آئینه خدا صاحب بخشایش است
بر مردمان و لیکن اکثر ایشان سپاس نمی
کنند (۲۴۳) .

و جنگ کنید در راه خدا و بدانید که خدا
شنوای دانا است (۲۴۴) .

کیست آنکه وام دهد خدا را و ام دادن نیک
پس چند برابر سازد خدا آن مال را برای
او بمراتب بسیار و خدا تنگ می سازد
و کشاده می کند روزی را و بسوی
او باز گردانیده شوید (۲۴۵) .

آیا نگاه نکردی بجمعی از بنی اسرائیل بعد
از موسی چون گفتند مر پیغامبر خویش را
که بر انگیز برای ما بادشاهی تا جنگ کنیم
در راه خدا گفت پیغامبر آیا نزدیک هستید
اگر واجب کرده شود بر شما جنگ این
که جنگ نکنید گفتند و چه شده است ما را
که جنگی نه کنیم در راه خدا و بتحقیق
بیرون کرده شدیم از خانه های خویش
و جدا کرده شدیم از فرزندان خویش پس
آنگاه که واجب کرده شد بر ایشان جنگ
رو گردانیدند مگر اندکی از ایشان و خدا
دانا است به ستمگاران (۲۴۶) .

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا
قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ
مِنْهُ وَلَمْ يَأْتِ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ
عَلَيْكُمْ وَزَادَ كَاسِطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي
مُلْكَهُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۴۷﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ
سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ
فَحَمَلَهَا السَّالِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُم إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿۲۴۸﴾

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ
فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا
مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَ
هُوَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِطَالُوتَ وَجُنُودِهِ
قَالَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ أَنَّهُمْ مُّلتَاقُوا اللَّهَ كَرِهَ مَنْ فِثَمٍ قَلِيلًا

وگفت مرایشان را پیغامبرایشان هر آئینه
خدا پادشاه مقرر کرده است برای شما
طالوت را گفتند چگونه باشد او را
پادشاهی بر ما و ماسزاوار تریم به
پادشاهی از وی و داده نشده است وی
رافراخی در مال گفت هر آئینه خدا
برگزیده است او را بر شما و داده است او را
فراخی دردانش و افزونی در بدن و خدا
می بخشد پادشاهی خود را بهر که خواهد
و خدا جواد دانا است (۲۴۷).

وگفت ایشان را پیغامبرایشان هر آئینه
نشان پادشاهی او آنست که بیاید به
شما صندوقی که در آن آرام دلست از
پروردگار شما و باقیمانده از آنچه که
گذاشتند آل موسی و آل هارون بر میدارند
او را فرشتگان هر آئینه درین صورت
نشانه است شمارا اگر باوردارنده اید
(۲۴۸).

پس چون جدا شد (یعنی از وطن) طالوت
بالشکرها گفت هر آئینه خدا آزمائش
کننده است شمارا بجوئی پس هر که
بنوشد از آن جوی پس نیست از آل من
و هر که نخشد آنرا پس او از آل من است
الاآنکه بردارد یک کف آب بدست خود
پس آشامیدند از آن جوی مگر اندکی
از ایشان پس آنگاه که گذشتند از جوی
طالوت و مومنان همراه او گفتند نوشندگان
نیست توانائی ما را امروز بمقابله جالوت
و لشکرهای او گفتند آنانکه می

غَلَبَتْ فِتْنَةُ كَثْرَةِ لِبَادِنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿۲۴۹﴾

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا مِائِدًا
وَنُثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿۲۵۰﴾

فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَانْتَصَافَهُ اللَّهُ الْمَلِكُ
وَالْحِكْمَةُ وَعَلَيْهِمْ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ
بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ اللَّهَ
ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۲۵۱﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَإِن
الْمُرْسِلِينَ ﴿۲۵۲﴾

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ
مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَاتَّخَذْنَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ الْبِكْرَتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتُلَ
الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا
فَبَيْنَهُمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتُلُوا
وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿۲۵۳﴾

که ایشان ملاقات خواهند کرد با خدا بسا
گروه اندک غالب شد بر گروه بسیار باراده
خدا و خدا با شکیبایانست (۲۴۹) .

و آنگاه به میدان آمدند برای جنگ جالوت
و لشکر های وی این صالحان گفتند ای
پروردگار ما بریز بر ما شکیبائی و محکم
کن قدم های ما و غلبه ده ما را
بر گروه ناگرویدگان (۲۵۰) .

پس شکست دادند آن کفار را بتوفیق خدا
و کشت داود جالوت را و داد خدای تعالی
داود را پادشاهی و علم و بیاموخت او را
از آنچه میخواست و اگر نمی بود دور
کردن خدا مردمان را گروهی را بدست
گروهی هر آئینه تباه می شد زمین ولیکن
خدا صاحب بخشایش است بر عالم ها
(۲۵۱) .

این ها آیات خداست میخوانیم آنرا
بر تو (ای محمد) برستی و هر آئینه تواز
پیغامبرانی (۲۵۲) .

این پیغامبران فضل دادیم بعضی را
از ایشان بر بعضی، از ایشان کسی هست
که با او سخن گفت خدا و بلند کرد بعضی
را در مرتبه ها و دادیم عیسی پسر مریم را
معجزه ها و قوت دادیم او را بروح القدس
و اگر می خواست خدا بایکدیگر قتال
نمی کردند آنانکه یس از ایشان بودند پس
از آنکه آمد بایشان حجت ها ولیکن
اختلاف کردند پس از ایشان کسی هست
که ایمان آورد و از ایشان کسی هست که

کافر شده و اگر می خواست خدا بایکدیگر نمی جنگیدند ولیکن خدا میکند آنچه می خواهد (۲۵۳) .

ای مسلمانان خرج کنید از آنچه روزی دادیم شمارا پیش از آنکه بیاید روزی که خرید و فروش نیست در آن روز و نه دوستی و نه سفارش و کافران ایشانند ظالمان (۲۵۴) .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست بجزوی زنده تدبیر کننده عالم نمی گیرد او را (پینکی) یعنی خواب سبک و نه خواب اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است کیست آنکه شفاعت کند نزد اوالا بحکم او میداند آنچه پیش دست ایشان است و آنچه پس پشت ایشان است و فرامیگیرند مردمان از معلومات حق چیزی را مگر بآنچه وی خواسته است فرا گرفته است کرسی او آسمان ها و زمین را و گران نمی شود بروی نگهبانی این هردو واو بلند مرتبه بزرگ قدر است (۲۵۵) .

نیست جبر کردن برای دین^(۱) هر آئینه ظاهر شده است راه یابی از گمراهی پس هرکه منکر طاغوت شود (یعنی معبودان باطل) و ایمان آرد بخدا پس هر آئینه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خِلَالَةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٣﴾

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٤﴾

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٥﴾

(۱) یعنی حجت اسلام ظاهر شد پس گویا جبر کردن نیست اگر چه فی الجملة به صبر باشد والله اعلم .

چنگ زده است بدست آویزی محکم که نیست گسستن آنرا و خدا شنوای دانا است (۲۵۶).

خدا کارساز مومنان است بیرون می آرد ایشانرا از تاریکی ها بسوی روشنی و آنانکه کافراند کارسازان ایشان طاغوت است (یعنی معبودان باطل) بیرون می آرند ایشان را از روشنی بسوی تاریکی ها این جماعت باشندگان دوزخندایشان در آنجا جاویدند (۲۵۷).

آیاندیدی بسوی کسی که مکابره کرد با ابراهیم درباره پروردگار او بخاطر آنکه داد او را خدا پادشاهی (یعنی نمرود) چون گفت ابراهیم پروردگار من آنست که زنده میکندومی میراند گفت آن کافرمن زنده می کنم و می میرانم^(۱) گفت ابراهیم پس هر آئینه خدا می آرد خورشید را از مشرق پس تویبار آن را ازطرف مغرب پس مغلوب شد کافر و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۲۵۸).

یامانندان شخصی که گذشت بردهی ووی افتاده بود بر سقفهای خود^(۲) گفت چگونه زنده کند این را خدا بعد از مردن آن

اللَّهُ وَلِ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ يُخْرِجُوهُمْ مِّنَ النُّورِ
إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۵۷﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ
الْبُرْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَأَنَا
أَحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالسَّمَرِ مِنَ
الشَّجَرِ فَأَتَىٰ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۲۵۸﴾

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَىٰ قَرْبَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا
قَالَ أَنِّي يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ
مِائَةً عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا

(۱) یعنی به ستم مستحق کشتن رامی گذارم و کسی را که مستحق کشتن نیست می کشم والله اعلم .

(۲) مترجم گوید آن شخص عزیز بود .

أَوْبَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَمِثَّتْ مِائَةٌ عَامٍ فَأَنْظِرْ إِلَى
طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ إِلَى جِنْدَارِكَ
وَلِتَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ
كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا
قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۵۹﴾

پس میراند اورا خدای تعالی صدسال
بعد از آن برانگیختش گفت چه قدر درنگ
کردی گفت درنگ کردم يك روز يا پاره
ای از روز گفت بلکه درنگ کردی
صدسال پس نگاه کن به سوی طعام خود
وآشامیدنی خود که متغیر نشده ونگاه کن
بسوی الاغ خود و می خواهیم که گردانیم
ترانشانه ای برای مردمان ونگاه کن
بسوی استخوانها چگونه به حرکت
در می آوریم آن را بعد از آن می پوشانیم
برآن گوشت را پس چون واضح شدش
این حال گفت به یقین می دانم خدا
بر همه چیز تواناست (۲۵۹) .

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُنْجِي الْمَوْتَى قَالَ أُولَئِكَ
تُؤْمِنُونَ قَالَ بَلْ وَلَكِنْ لِيَبْطِئِينَ قُلُوبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً
مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَى كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ
جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِيَنَّكَ سَعْيًا وَاعْلَمَنَّ أَنَّهُ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۶۰﴾

وآنگاه که گفت ابراهیم ای پروردگار من
بنما مرا چگونه زنده می کنی مردگان را
گفت خدا آیا باور نداری گفت آری باور
داشته ام لیکن می خواهم که آرام گیرد
دل من ^(۱) گفت خدا پس بگیر چهارعدد
از پرندگان پس بهم آورهمه را نزدیک
خود قطعه قطعه بعد از آن بگذار برهر
کوهی پاره ای ازیشان بعد از آن ندا کن
ایشان را البته بیایند پیش توشتابان وبدان
که خدا غالب استوار کار است (۲۶۰) .
صفت آنانکه خرج می کنند اموال خود را
در راه خدا مانند صفت يك دانه است که
برویاند هفت خوشه رادر هر خوشه صد

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ
حَبَّةٍ أَلْبَنَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِّائَةُ حَبَّةٍ

(۱) یعنی عین یقین میخواهم والله اعلم .

وَاللَّهُ يَضَعُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۱﴾

الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتَّبَعُونَ
مَا أَنْفَقُوا مِنْهُ وَلَا آذَى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۲﴾

قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتَّبِعُهَا آذَى
وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ﴿۳۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالَّذِينَ وَالَّذِينَ
كَالَّذِينَ يُنْفِقُوا مَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ
وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۴﴾

دانه است و خدا چند برابر می دهد هر کرا
خواهد و خدا جواد دانا است (۲۶۱) .

آنانکه خرج می کنند اموال خود را در راه
خدا بازایی آن اتفاق نمی آرند منت
نهادن را و نه ایذا رسانیدن را ایشانراست
مزد ایشان نزد پروردگار ایشان نیست
ترس برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند
(۲۶۲) .

سخن ملائم گفتن و درگذشتن^(۱) بهتر
است از آن خیرات که از پی آن آزرده
کردن باشد و خدا بی نیاز بُردبار است
(۲۶۳) .

ای مومنان تباه مکنید خیرات خود را به
منت نهادن و آزرده کردن همچو کسیکه
خرج می کند مال خود را برای نمودن
مردمان و ایمان ندارد بخدا و روز قیامت
پس صفت او مانند صفت سنگ صاف
است که بروی باشد اندک خاکی پس
رسید بوی بارانی عظیم پس گذاشت
او را سخت و صاف مانده، توانائی ندارند
اهل ریا بر چیزی از آنچه عمل کردند و خدا
راه نمی نماید گروه کافران را^(۲) (۲۶۴) .

(۱) از بی ادبی سائل .

(۲) مترجم گوید حاصل این مثل آنست که عمل منان و مرائی در دنیا می نماید که عمل
است و در آخرت نابود میشود و هیچ فائده نمی دهد چنانکه بر سنگی خاك افتاده
باشد و بظاهر چنان می نماید که قابل زراعت است و چون باران بارد محو شود
والله اعلم .

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ
وَتَحْقِيقِ تَامِنَ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ
فَأَتَتْ أَغْصَانُهَا ضَعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلَّ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۲۶۵﴾

أَيُّوْدُ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْنَابٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ
وَإِذَا أَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا
إِغْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿۲۶۶﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا
أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتَّبِعُوا الْهَيْبَةَ مِنْهُ
تَنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِأَخِيَارَ إِلَّا أَنْ تَعْبُدُوا
فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿۲۶۷﴾

وصفت آنانکه خرج می کنند مال های
خویش را از جهت طلب رضامندی خدا
وبسبب اعتقاد ناشی از دلِ خویش مانند
صفت باغی است بمکان بلند که رسید
بوی بارانی عظیم پس آورد میوه های
خود را دوچندان و اگر نمی رسید او را
باران عظیمی پس شبنم کفایت میکرد و
خدا بآنچه می کنید بیناست^(۱) (۲۶۵) .

آیا دوست میدارد یکی از شما که باشد
او را باغی از درختانِ خرما و انگور می رود
زیر آن جویها مراورا هست در آن باغ هر
جنس از میوه ها ورسیده باشد او را کلان
سالی و باشد او را اولاد ناتوان پس درین
حالت رسید آن باغ را گردبادی که در آن
آتش است پس پاک بسوخت همچنین
واضح می سازد خدا برای شما آیتها را
تا باشد که تأمل کنید^(۲) (۲۶۶) .

ای مومنان خرج کنید از پاکیزه های آنچه
شما کسب کردید و از پاکیزه های آنچه
بیرون آوردیم برای شما از زمین و قصد
مکنید ناپاک را از آن خرج میکنید آن را
و نیستید گیرنده آن مگر وقتی که چشم
پوشی کنید در گرفتن آن و بدانید که خدا

(۱) مترجم گوید حاصل این مثل آن ست که عمل اهل اخلاص فائده ها میدهد از
سابقین باشد یا از اصحاب یمین .

(۲) حاصل این مثل آن ست که عمل منان و مرانی در وقت شدت احتیاج نابود شود
چنانکه بوستان این شخص در وقت شدت احتیاج به سوخت .

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٧﴾

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٨﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٦٩﴾

إِنْ تَبَدُّوا لِلضَّدَّاتِ فَنِعِمَّتًا هِيَ وَإِنْ تُخَفُّوهُنَّ وَتُؤْتُوهُنَّ الْفَقْرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَيَكْفُرُ عَنْكُم مِّنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧٠﴾

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا تُنْفِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ لُّوِّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧١﴾

بی نیاز ستوده است (۲۶۷) .

شیطان وعده میدهد به شما تنگدستی را و می فرماید به بی حیائی شما را و خدا وعده می کند به شما آمرزش را از جانب خود و نعمت دادن را و خدا جواد دانا است (۲۶۸) .

میدهد حکمت را هر که را خواهد و هر که داده شد او را حکمت پس هر آئینه داده شدنیکوئی بسیار و پندپذیر نه می شوند مگر خداوندان خرد (۲۶۹) .

و آنچه خرج کردید از خیرات و یا لازم کردید بر خود از نذری پس هر آئینه خدا میداند آنرا و نیست ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۲۷۰) .

اگر آشکار کنید خیرات را پس نیکو چیز است آن و اگر پنهان کنید آنرا و بدهید آن را به فقیران پس این بهتر است شما را و دور سازد از شما بعض گناهان شما را و خدا بآنچه می کنید آگاه است (۲۷۱) .

لازم نیست بر تو (ای محمد) هدایت ایشان^(۱) لیکن خدا هدایت می کند هر کرامی خواهد و آنچه خرج کردید از مال پس نفع برای ذات شما است و لائق نیست که خرج کنید مگر برای طلب رضای خدا و آنچه خرج کردید از مال به تمام رسانیده شود بسوی شما (یعنی ثواب) او، و شما ستم کرده نخواهید

(۱) یعنی ایصال مطلوب الی الله .

شد (۲۷۲) .

خیرات برای آن فقیرانست که بندکرده شدند در راه خدا^(۱) نمی توانند سفر کردن در زمین، توانگر می پندارد ایشان را نادان بسبب طمع نه کردن تومی شناسی ایشان را به قیافه ایشان سوال نمی کنند از مردمان بالحاح و آنچه خرج کنید از مال پس هر آئینه خدا بآن دانا است (۲۷۳) .

کسانیکه خرج می کنند اموال خویش را شب و روز پنهان و آشکارا پس ایشان راست مژدایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۷۴) .

کسانیکه میخورند سود را برنه خیزند یعنی از گور مگر چنانکه برمی خیزد کسی که دیوانه ساخت او را شیطان به سبب آسیب رسانیدن، این بسبب آنست که سود خوران گفتند جزاین نیست که سوداگری مانند سود است و حالانکه حلال کرده است خدا سوداگری را و حرام ساخته سود را پس کسی که آمد بوی پند از جانب پروردگار او پس بازماند ازین کار پس او راست آنچه گذشت و کار او مفوض است بخدا^(۲) و هر که

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ النَّعْتِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَاقًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿۲۷۲﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْئِيلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۲۷۳﴾

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا أَلَّا يَقُومُوا إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَيْسِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۷۴﴾

(۱) یعنی بسبب اشغال بجهاد کسب کردن نمی توانند والله اعلم .

(۲) یعنی سودی که قبل آیت تحریم گرفته بازگردانیدنش لازم نیست والله اعلم .

بازگشت بسود خوری^(۱) پس آن گروه باشندگان دوزخ اندایشان در آنجا جاویدند (۲۷۵).

نابودمی سازد خدا برکت سود را و افزون می سازد برکت خیرات را و خدا دوست ندارد هر ناسپاس گنهگار را (۲۷۶).

هر آئینه کسانی که ایمان آورده اند و کردند کارهای شائسته و برپاداشتند نماز را و دادند زکوة را مرایشان راست مُزد ایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس بر ایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۷۷).

ای کسانی که ایمان آوردید بترسید از خدا و ترك کنید آنچه مانده است از سود اگر هستید از اهل ایمان (۲۷۸).

پس اگر نه کردید پس خبردار باشید به جنگی از طرف خدا و رسول او و اگر توبه کردید پس شما راست اصل مال های شما نه شما ستم کنید و نه بر شما ستم کرده شود (۲۷۹).

و اگر باشد مفلسی پس لازم است مهلت دادن تا توانگری و آنکه خیرات کنید بهتر است شمارا اگر هستید داننده (۲۸۰).

و بترسید از آن روز که باز گردانیده شوید در آن بسوی خدا پس تمام داده شود هر شخصی را آنچه عمل کرده است و ایشان ستم کرده نه شوند (۲۸۱).

يَتَحَقُّ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَاقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتِغُوا فَلَئِمَّ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾

وَإِنْ كَانَ دُوْعُسِرَةً فَانظُرْ إِلَى مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾

وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

(۱) یعنی بعد از تحریم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَعْتُمْ بَيْنَ رِجْلَيْنِ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى
فَاكْتُبُوا وَلِيَكُنَّ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ
يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ
وَلْيَكْفِ اللَّهُ رُكْبَةً وَلَا يَخْشَ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ
الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْطِيعُ أَنْ يُدْلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ
وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ
لَمْ يَكُنَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ
الشَّهَادَةِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى
وَلَا يَأْبَ الشَّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تُكْتَبَ
صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَى أَجَلٍ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ
لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً
تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا
تُكْتَبُوهَا وَاسْتَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ
وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفَعَّلُوا فَإِنَّهُ سُوءٌ بِكُمْ
وَاسْتَقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٧﴾

ای مومنان اگر معامله کنید بایکدیگر به
وام دادن تامیعاد مقرر پس بنویسید آن را
و باید که بنویسد میان شما نویسنده
بانصاف و سرباز نزنند نویسنده از آنکه
نویسد چنانچه آموخته است او را خدا
پس باید که وی بنویسد و املاء کند آنکه
وام بدمه وی است و باید که بترسد از خدا
پروردگار خود و نقصان نکند از آن وام
چیزی را پس اگر باشد کسیکه وام بدمه
وی است بی خرد یا ناتوان یا نمی تواند
املاء کردن پس باید که املاء کند
کارگذار او بانصاف و گواه گیرید دوشاهد
را از مردان خویش^(۱) پس اگر نه باشند
دو مرد پس يك مرد و دوزن کفایت است
از کسانی که رضامند باشید از گواهان^(۲) تا
اگر فراموش کنید زن یاد دهاند یکی
دیگر را و باید که سرباز نه زنند گواهان
آنگاه که طلبیده شوند و مانده مشوید
از آنکه بنویسید حق را اندک باشد یا بسیار تا
میعاد وی این بانصاف تر است نزد خدا
و درست تر برای گواهی و قریب تر از آنکه
در شك نشوید مگر وقتی که باشد آن
معامله سوداگری دست بدست که
دستگردان می کنید آن رامیان خویش پس
نیست بر شما گناه در آنکه نه بنویسید آن را
و گواه گیرید هرگاه که خرید و فروخت

(۱) یعنی از مسلمانان .

(۲) یعنی از مسلمانان امین متقی .

کنید و باید که رنج داده نشود نویسنده و نه گواه و اگر بکنید این کار را پس هر آئینه این گناه است شمارا و بترسید از خدا و می آموزد شمارا خدا و خدا بهر چیز دانا است (۲۸۲) .

و اگر مسافر باشید و نیابید نویسنده را پس لازم است گرویدست آورده شده پس اگر امین داند گروهی از شما گروهی را پس باید که ادا کند آن کس که امین دانسته شد امانت خود را و باید که به ترسد از خدا پروردگار خود و پنهان نکنید گواهی را و هر که پنهان کند آن را پس هر آئینه گناهکار است دل او خدا بآنچه می کنید آگاه است (۲۸۳) .

خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و اگر آشکار کنید آنچه در دل شما است^(۱) یا پنهان دارید آنرا البته حساب آن بگیرد از شما خدا پس پیامرزد کسی را که خواهد و عذاب کند کسی را که خواهد و خدا بر همه چیز توانا است (۲۸۴) .

باور داشت پیغامبر آنچه فرود آورده شد بسوی او از پروردگار او و مومنان نیز همه ایمان آوردند بخدا و فرشتگان او و کتاب های او پیغامبران او و گفتند فرق نمی

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهْنَ مَقِوَصَةً فَإِنْ
أَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِيَ أَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ
رَبَّهُ وَلَا تَكُونُوا الشَّاهِدَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ إِثْمٌ قَلْبُهُ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبَدُّوْا مَا فِي
أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْنَ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٤﴾

أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ
كُلٌّ أَمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نَقِرُّ

(۱) یعنی از قسم نفاق و اخلاق و حسد و نصیحت و مثل آن نه از قسم حدیث نفس والله اعلم .

بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
عَفْرَانِكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٣٨﴾

لَا يَكْفُرُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا
اَكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا
وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحِثْ عَلَيْنَا مَا أَطَاقَهُ لَنَا بِهٖ وَاعْفُ عَنَّا
وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا إِنَّكَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ ﴿٣٩﴾

گذاریم میان هیچ کسی از پیغامبران او^(۱) و گفتند شنیدیم و فرمانبرداری کردیم می‌خواهیم آمرزش توای پروردگار ما و بسوی تو است بازگشت (۲۸۵).

خدا واجب نمی کند بر هیچ کس الامقدار طاقت او مراوراست آنچه عمل کرد و بروی باشد آنچه گناه کرد گفتند ای پروردگار ما بعتقوبت مگیر مارا اگر فراموش کنیم یا خطا کنیم ای پروردگار ما و منه برسر ما بار گران چنانکه نهادی آنرا بر کسانیکه پیش از ما بودند ای پروردگار ما و منه برسر ما آنچه توانائی آن نیست مارا و در گذرا ما و پیامرزم را و به بخشای مارا توئی خداوند ما پس غلبه ده ما را بر گروه کافران (۲۸۶).

سوره آل عمران مدنی است و آن
دو صد آیت و بیست رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَمَرِ ﴿١﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴿٢﴾

نَزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٣﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الَمْ (۱) .
خدا آن ذات است که نیست هیچ معبود
برحق مگر او زنده تدبیرکننده عالم است
(۲) .

فرود آورد بر تو کتاب را براستی باور
دارنده آنچه پیش دست وی است و فرود
آورد تورات و انجیل را (۳) .

(۱) یعنی بعض را معتقد و بعض را منکر نمی باشیم .

مَنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿٥﴾

پیش ازین برای راه نمودن بمردمان و فرود آورد قرآن را هرآئینه کسانی که کافر شدند آیات خدا ایشانراست عذاب سخت و خدا غالب صاحب انتقام است (۴).

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٦﴾

هر آئینه بر خدا پوشیده نمی شود چیزی در زمین و نه در آسمان (۵).

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٧﴾

او آنست که صورت می بندد شما را در ارحام چنانچه خواهد نیست هیچ معبود برحق بجز او غالب استوار کاراست (۶).

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلٍ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٨﴾

او آنست که فرود آورد بر تو کتاب بعضی از آن آیت های واضح است آنجمله اصل کتاب است و بعضی دیگر محتمل معانی باهم مشتبه پس اما کسانی که دردل ایشان کجی است پیروی می کنند آنرا که متشابه است از آن کتاب برای طلب فتنه و طلب تأویل آن و نمیداند مراد آن را مگر خدا و ثابت قدمان در علم می گویند ایمان آوردیم باین متشابه این همه از نزد پروردگار ماست و پندپذیر نمی شوند مگر خداوندان خرد (۷).

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَكَابُ ﴿٩﴾

می گویند ای پروردگار ما کج مکن دلهای ما را بعد از آنکه راه نمودی ما را و عطا کن برای ما از نزد خود رحمت هر آئینه توئی عطا کننده (۸).

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ

ای پروردگار ما هرآئینه تو جمع کننده مردمانی در آن روز که هیچ شك نیست

الْبَيْعَادِ ①

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ①

كَذَّابٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ②

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْيُهُمْ وَهُمْ يُجْعَلُونَ فِي جَهَنَّمَ
وَبِئْسَ الْيَهَادُ ③

قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَأُخْرَىٰ كَافِرَةٌ تَرَوْنَهُمْ مِثْلَهُمْ رَأَىٰ الْعَيْنُ وَاللَّهُ
يُؤَيِّدُ بَصَرِيَّ مَنْ يَشَاءُ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ④

رُزِقَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ
وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ
الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

در آن هر آئینه خدا خلاف نمیکند وعده
را (۹) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند دفع نکند
از ایشان اموال ایشان و نه اولاد ایشان از
عذاب خدای تعالی چیزی را و ایشانند
آتش انگیز دوزخ (۱۰) .

حال ایشان مانند حال آل فرعون است
و آنانکه پیش از ایشان بودند دروغ داشتند
آیاتِ ما را پس گرفت ایشانرا خدا بسبب
گناهان ایشان و خدا سخت عقوبت است
(۱۱) .

بگو کافران را که مغلوب خواهید شد
و برانگیخته خواهید شد بسوی دوزخ
و بد جایگاه است او (۱۲) .

بتحقیق هست شمارا نشانه در آن دو قوم
که بهم آمدند (۱) يك گروه جنگ میکرد
در راه خدا و گروه دیگر کافر بودند می
دیدند مسلمانان آن کافران را دو برابر
خویش بدیده چشم و خدا قوت میدهد به
نصرت خود هر کرا خواهد هر آئینه درین
واقعہ پندی هست خداوندان بصیرت را
(۱۳) .

آراسته کرده شده است برای مردمان
دوستی آرزوهای نفس از زنان و فرزندان
و خزانه های جمع ساخته از زر و سیم
و اسبان نشانمند ساخته و چهار پایان

وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَآبِ ۝۱۳

قُلْ أَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ الَّذِي بَيْنَكُمْ وَاللَّذِينَ اتَّفَقْتُمْ عَلَيْهِمْ
فِيهَا وَأَوْفُوا
بِعَهْدِكُمْ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ۝۱۴

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّا أَتَيْنَاكَ بِغَيْرِ مَعْرُوفٍ وَأَوْفُوا
بِعَهْدِكُمْ ۝۱۵

الضَّالِّينَ وَالضَّالِّينَ وَالضَّالِّينَ وَالضَّالِّينَ
وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالسَّحَابِ ۝۱۶

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْهَيْكَلُ وَأُولُوا الْعِلْمِ
قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝۱۷

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ
أُولُوا الْكِتَابِ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعَثْنَا

وزراعت، این ست بهره زندگانی دنیا و
نزد خداست بازگشت نیک (۱۴).

بگو (ای محمد) آیا خبردهم شمارا بآنچه
بهرتر است ازین مرمقیان را باشد نزد
پروردگار ایشان بوستان ها می رود از
زیر آن جویها جاوید باشندگان در آن و
باشند زنان پاکیزه و باشند خوشنود از
خدا و خدا بیناست به بندگان (۱۵).

آنانکه می گویند ای پروردگار ما هر آئینه
ما ایمان آوردیم پس پیامرزمرا گناهان ما و
نگاهداری ما از عذاب آتش (۱۶).

شکیبایان و راست گویان و فرمانبرداران
و خرج کنندگان و آمرزش خواهندگان
در اوقات سحر (۱۷).

گواهی (۱) داد خدا (۲) آنکه نیست هیچ
معبود برحق مگر او و گواهی دادند
فرشتگان و خداوندان دانش در آن حال
که خدا تدبیر کننده عالم ست بعدل،
نیست هیچ معبود برحق مگر او غالب
استوار کار است (۱۸).

هر آئینه دین معتبر نزد خدا اسلام است و
اختلاف نه کردند (یعنی در قبول اسلام)

(۱) مترجم گوید ازینجا خدای تعالی شروع می فرماید در مناظره اهل کتابین و ردّ
شبهات ایشان و تعداد تحریفات ایشان و این قصه ممتد است تا قوله واذغدوت من
اهلك .

(۲) یعنی آشکار ساخت .

بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعٌ

الْحِسَابِ ①

اهل کتاب مگر بعد از آنکه آمد بایشان دانش^(۱) از روی حسد در میان خویش و هر که کافر باشد بآیت های خدا پس هر آئینه خدا زود گیرنده حساب است (۱۹).

فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ
وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ أَسْلَمْتُ وَإِنْ
أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ
وَاللَّهُ بِصِغِيرِ الْعِبَادِ ②

پس اگر مکابره کنند باتو (یا محمد) پس بگو منقاد ساختم روی خود را برای خدا و هر که پیروی من کرد نیز منقاد ساخت و بگو باهل کتاب و بناخوانندگان آیا اسلام آوردید پس اگر اسلام آوردند به تحقیق راه یافتند و اگر روی گرانیدند پس جزاین نیست که برتوست پیغام رسانیدن و خدا بیناست به بند گان (۲۰).

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّ
يَغِيرُ حَقِّي وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ
النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ③

هر آئینه کسانی که کافر می شوند بآیتهای خدا و می کشند پیغامبران را بناحق و می کشند آنان را که بعدل می فرمایند از مردمان پس خبرده ایشانرا بعذاب درد دهنده (۲۱).

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ④

این گروه آنند که نابود شد عمل های ایشان در دنیا و آخرت و نیست ایشان را یاری دهنده (۲۲).

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ
اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّى فُرُيقًا مِّنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ⑤

آیا ندیدی بسوی آنانکه داده شدند پاره ای از علم کتاب خوانده می شوند بسوی کتاب خدا تاحکم کند میان ایشان پس رومی گرداند گروهی از ایشان اعراض کنان (۲۳).

(۱) یعنی حقیقت حال دانستند .

ذَلِكَ يَأْتُهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً وَهُمْ فِي دِينِهِمْ نَاكُونَ أَفْتَارُونَ ﴿۳۴﴾

این بسبب آنست که ایشان گفتند هرگز نرسد بما آتش دوزخ مگر روزی چند شمرده شده و فریفت ایشان را در دین ایشان آنچه افترا میکردند (۲۴) .

فَكَيْفَ إِذَا جُمِعْتُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وَوُعِدَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۳۵﴾

پس چگونه بُود حال وقتی که جمع کنیم ایشان را در روزی که هیچ شك نیست در آن و تمام داده شود هر شخصی را جزاء آنچه عمل کرده و ایشان ستم کرده نشوند (۲۵) .

قُلِ اللَّهُمَّ لِلْكَافِرِ تُوَلَّى الْمَلِكُ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمَلِكَ مِنْ تَشَاءُ وَتُعْزِزُ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ يُبَدِّلُ الْخَيْرُ إِنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۶﴾

بگو بار الها ای خداوند پادشاهی میدهی پادشاهی هرکرا خواهی و باز می گیری پادشاهی از هر که خواهی و ارجمند می سازی هرکرا خواهی و خوار می سازی هرکرا خواهی بدست تست نیکی هر آئینه تو بر همه چیز توانائی^(۱) (۲۶) .

تُوَلِّهِ الْكَيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُوَلِّهِ النَّهَارَ فِي الْكَيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۳۷﴾

در می آری شب را در روز و در می آری روز را در شب و بیرون می آری زنده را از مرده و بیرون می آری مرده را از زنده و روزی میدهی هرکرا می خواهی بی شمار (۲۷) .

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاتُ وَيَحْذَرُكُمْ اللَّهُ

باید که دوست نگیرند مسلمانان کافران را بجز اهل ایمان و هر که این کند پس نیست در چیزی از آن خدا^(۲) مگر آنکه دفع شرایشان کنید بنوعی از حذر کردن

(۱) مترجم گوید که در امر این دعا بشارت است به مغلوب شدن کافران .

(۲) یعنی در عهد خدا نیست .

نَفْسَهُ تَوَّالٍ اللَّهُ الْبَصِيرُ ﴿۳۸﴾

قُلْ إِنْ تَخْشَوْنَ مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْذَرُونَ يَعْلَمَهُ اللَّهُ
وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

يَوْمَ يَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُخَضَّرًا وَأَعْلَتْ مِنْ
سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا أَوْ يَجِدَ اللَّهُ
نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿۴۰﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۴۱﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ
لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿۴۲﴾

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿۴۳﴾

ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۴۴﴾

وهرحذر می‌دارد شمارا خدا از خود و
بسوی خدا بازگشت است (۲۸) .

بگوا گر پنهان کنید آنچه در سینه های
شماست یا آشکار کنیدش می داند آن را
خدا و میداند آنچه در آسمان هاست و
آنچه در زمین است و خدا بر همه چیز
تواناست (۲۹) .

آن روزیکه حاضر یابد هرکس آنچه عمل
کرده است از نیکی و آنچه کرده است
از بدی دوست دارد که کاش بودی در میان
وی و در میان آن بدی مسافتی دور
وهرحذر می دارد شمارا خدا از خود و
خدا بسیار مهربان است بر بندگان (۳۰) .

(ای محمد) بگو اگر دوست می دارید
خدا را پس پیروی من کنید تا دوست
دارد شمارا خدا و پیامرزد شمارا گناهان
شما و خدا آمرزنده مهربان است (۳۱) .

بگو فرمان برید خدا را و پیغامبر را پس
اگر روگر داند پس هر آئینه خدا دوست
ندارد کافران را (۳۲) (۱) .

هر آئینه خدا برگزید آدم را و نوح را و
آل ابراهیم را و آل عمران را بر عالمها
(۳۳) .

درحالتیکه این جماعت نسلی بودند

(۱) مترجم گوید که نصاریٰ باحضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم درباب عیسیٰ
علیه السلام گفتگو کردند حق سبحانه این آیات نازل ساخت بعد از نزول این
آیتها نصاریٰ را بمباهله دعوت کردند همه عاجز شده جزیه قبول نمودند .

بعضی آن پیدا شده از بعضی و خدا
شنوای دانا است (۳۴) .

آنگاه که گفت زن عمران ای پروردگار
من هر آئینه من نیاز تو کردم آنچه
در شکم من است آزاد کرده^(۱) پس قبول
کن از من هر آئینه توئی شنوای دانا (۳۵) .
پس چون بزاد دختر را گفت ای پروردگار
من هر آئینه زادم این را دختر و خدا
دانا است بآنچه وی بزاد گفت آن زن
و نیست پسر مانند دختر^(۲) و هر آئینه
نامیدم او را مریم و هر آئینه من در پناه تو
می‌گذارم او را و نسل او را از شیطان
ملعون (۳۶) .

پس قبول کرد مریم را پروردگار او به
قبول نیک و پالیده ساخت او را پالیدن
نیک و خبر گیر ساخت بروی زکریا را
هرگاه داخل می‌شد زکریا بر مریم در
مسجد می‌یافت نزد او روزی را^(۳) گفت
ای مریم از کجاست ترا این روزی گفت
اواز نزد خداست هر آئینه خدا می‌دهد
روزی هر کرا می‌خواهد بی‌شمار (۳۷) .

آن وقت طلب کرد زکریا از پروردگار خود
گفت ای پروردگار من عطا کن مرا از نزد

إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي
مُحَرَّرًا مَّقْبُولٌ مِنِّي إِنْكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ③۴

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا وَضَعْتُ ۖ وَ لَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ ۖ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ
وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذَرِّيَّتَهُمَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ③۵

فَمَقْبَلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ ۖ وَأَنبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا ۖ وَكَفَّلَهَا
زَكَرِيَّا ۖ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْبُحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا
رِزْقًا ۖ قَالَ لِمَ يَرِيءُ لَكَ هَذَا ۖ قَالَتْ هُوَ مِنْ عِندِ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِعَدْرِ جَانِبٍ ③۶

هَٰذَا لَكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ ۖ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِن لَّدُنْكَ ذُرِّيَّةً
مَّطْبُوعَةً ۖ إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ③۷

(۱) یعنی از خدمت والدین معاف داشته .

(۲) یعنی دختر خدمت بیت المقدس رانمی شاید .

(۳) یعنی میوه زمستان در تابستان و میوه تابستان در زمستان .

خودنسل پاک هر آئینه تو شنوای دعائی (۳۸) .

پس ندا کردند اورا فرشتگان واوايستاده بود نماز می گذارد در عبادت گاه، که خدا بشارت می دهد ترا به یحیی باشد باوردارنده کلمه از جانب خدا^(۱) و سردار وپارسا و پیغامبری از نیکوکاران (۳۹) .

گفت ای پروردگار من چگونه پیدا می شود برای من فرزندی و رسیده است مرا کلان سالی وزن من نازاهست، گفت همچنین خدا میکند آنچه می خواهد (۴۰) .

گفت ای پروردگار من معین کن برای من نشانی^(۲) فرمود که نشان تو آنست که سخن نه توانی گفت بامردمان سه روز مگر بشارت و یادکن پروردگار خود را بسیار و تسبیح بگوبه شام و صبح (۴۱) .

و آنگاه که گفتند فرشتگان ای مریم هر آئینه خدا برگزید ترا و پاک ساخت ترا و برگزید ترا بر زنان عالمها (۴۲) .

ای مریم فرمانبرداری کن پروردگار خود را و سجده کن و نمازگذار بانماز گذاران (۴۳) .

(ای محمد) این از خبرهای غیب است وحی می کنیم آنرا بسوی تو و تو نبودی

فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْبَيْتِ
أَنَّ اللَّهَ يَبْشِرُكَ بِبَنِيٍّ مُّصَدِّقًا لِّكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا
وَخَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي
عَاقِرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿٤٠﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ
ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْرًا وَادَّكُرَ لَكَ كَثِيرًا وَسِعِيَ
بِالْعَمِيِّ وَالْإِبْكَارِ ﴿٤١﴾

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ لِمَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ
وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾

لِمَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٣٩﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ

(۱) یعنی عیسی را باور دارد .

(۲) یعنی نشان حمل آن فرزند .

إِذْ يَقُولُونَ أَفَلَا مَعَهُمْ آيَاتُهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتُمْ
لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿۴۴﴾

إِذْ قَالَتِ الْمَلِكَةُ يَرِيئُكُمْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ مِنْهُ نَاسُمَهُ
الْيَسِيعُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿۴۵﴾

وَيَكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۴۶﴾

قَالَتْ رَبِّ أَلَيْسَ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ قَالَ
كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ
لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۴۷﴾

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿۴۸﴾

وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ
أَنِّي أَخْلَقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ
فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ
وَأُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأَتَّبِعُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ
وَمَا تَدْخُلُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُمْ
إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۴۹﴾

نزد آن قوم چون می انداختند قلمهای
خویش را^(۱) تا کدام کس از ایشان خبر
گیر مریم شود و نبودی نزد ایشان آنگاه
که باهم منازعه می کردند (۴۴) .

آنگاه که گفتند فرشتگان ای مریم هر
آئینه خدایشارت می دهد ترابه کلمه ای از
جانب خود که نام او مسیح عیسی پسر
مریم است با آبرو دردنی و آخرت و از
مقربان بارگاه حضرت عزت است (۴۵) .

وسخن گوید به مردمان در گهواره و وقت
کهن سالی و باشد از شائستگان (۴۶) .

گفت ای پروردگار من چگونه شود مرا
فرزند و دست نرسانیده است بمن هیچ
آدمی فرمود همچنین خدا پیدا میکند
هرچه می خواهد چون سرانجام میکند
کاری پس جزاین نیست که میگوید او را
که بشو پس میشود (۴۷) .

و بشارت داد که می آموزد او را خدا کتاب
و دانش و تورات و انجیل را (۴۸) .

و گرداند او را پیغامبری بسوی بنی
اسرائیل باین دعوی که آورده ام پیش
شمانشانه ای از پروردگار شما اینکه هر
آئینه من می سازم برای شما از گل مانند
شکل پرنده پس می دمم در آن پس باشد
پرنده ای به حکم خدا و به می کنم کور
مادرزاد را و برص دار را (یعنی پیسی

(۱) یعنی قرعه می انداختند .

را) وزنده می سازم مُردگان را به حکم خدا و خبر می دهم شمارا بآنچه میخورید و آنچه ذخیره می نهید درخانه های خود هر آئینه دراین کار نشانه است شمارا اگر باور دارند ه اید (۴۹) .

وآمده ام باور دارنده آنچه پیش دست من است از تورات و آمده ام تا حلال گردانم برای شما بعضی آنچه حرام شده بود بر شما و آوردم نزد شما نشانه از پروردگار شما پس بتر سید از خدا و فرمان من برید (۵۰) .

هر آئینه خدا پروردگار من و پروردگار شماست پس پرستش کنید اورا این است راه راست^(۱) (۵۱) .

پس آنگاه که دریافت عیسی از قوم خود کفر را گفت کیستند یاری دهندگان من بسوی خدا گفتند حواریان مائیم یاری دهندگان خدا ایمان آوردیم به خدا و گواه باش که ما فرمانبرداریم (۵۲) .

ای پروردگار ما ایمان آوردیم بآنچه فرود آوردی و پیروی کردیم پیغمبر را پس بنویس ما را با شاهدان^(۲) (۵۳) .

نقشه کشیدند و خداوند چاره جوئی کرد و خداوند^(۳) بهترین چاره جویان

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَلَا حِجْلَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا^①

إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ^②

فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ إِمَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ^③

رَبَّنَا إِنَّمَا إِنزَلْتَ وَآتَيْتَنَا الرُّسُولَ فَأَكْفِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ^④

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكِيرِينَ^⑤

(۱) القصه این بشارت در حق عیسی علیه السلام متحقق شد و یهود را بدین خود دعوت نمود .

(۲) یعنی در زمره شهداء که اکمل امت اند والله اعلم .

(۳) یعنی بآن کافران .

است (۵۴) .

آنگاه که گفت خدای عیسیٰ هر آئینه من
برگیرنده توأم^(۱) و بردارنده توام بسوی
خود و پاک کننده توام از صحبت
کسانیکه کافر شدند و گرداننده تابعان توام
بالای کافران^(۲) تا روز قیامت باز بسوی
من است باز گشت شما پس داوری
می کنم میان شما در آنچه اختلاف می
کردید اندر آن (۵۵) .

اما کافران پس عذاب کنم ایشان را به
عذاب سخت دردناک و آخرت و نیست
ایشان را یاری دهنده (۵۶) .

و اما کسانیکه ایمان آوردند و کردند
کارهای شائسته پس تمام دهد خدا
ایشانرا مزدایشان و خدا دوست نمی دارد
ظالمان را (۵۷) .

این رامی خوانیم (یا محمد) بر تو که
از آیتها و کتاب حکیم است (۵۸) .

هر آئینه حال عیسیٰ نزد خدا مانند حال
آدم است آفرید او را از خاک باز گفت او را
بشو پس شد^(۳) (۵۹) .

این سخن راست است از پروردگار
تو پس مباش از شک آرندگان (۶۰) .

پس هر که مکابره کند با تو درباره عیسیٰ

إِذْ قَالَ اللَّهُ يُعِيسِي إِبْنِي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ
وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَوَاجِعُكَ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ
فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ
فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِي مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ⑤

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَأْلَهُمْ مِنْ نَصْرِي ⑥

وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيَرْجِيهِمْ
أَجُورُهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ⑦

ذَلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ⑧

إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ
مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ⑨

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ⑩

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ

(۱) یعنی ازین جهان .

(۲) یعنی غالب بر ایشان .

(۳) یعنی انسان شد .

تَعَالَوْا نَدْعُ آبَاءَنَا وَآبَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ
وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلُ فَنَجْعَلُ لَعْنَتَ اللَّهِ
عَلَى الْكَذِبِينَ ﴿۶۱﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۶۲﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿۶۳﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا
بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا
اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿۶۴﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَخَاجُونِ فِي إِبْرَاهِيمَ وَأَنزَلَتْ التَّوْرَةُ
وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۶۵﴾

هَآأَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ
عِلْمٌ قَلِيلٌ تَخَاجُونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۶۶﴾

بعد از آنچه آمد بتو از دانش پس
بگو بیائید تا بخوانیم فرزندانِ خود را و
فرزندانِ شمارا و زنانِ خود را و زنانِ
شمارا و ذات های خود را و ذات های
شمارا پس همه بزاری دعا کنیم پس
لعنت خدا گوئیم بر دروغگویان (۶۱) .

هر آئینه این ست خبر راست و نیست
هیچ معبود بر حقی بجز خدا و هر آئینه خدا
غالب استوار کار است (۶۲) .

پس اگر روگردانیدند پس خدا دانا است
به تباه کاران (۶۳) .

بگو ای اهل کتاب بیائید بسوی سخنی
مسلم میان ما و شما که نه پرستیم بجز
خدا و شریک نسازیم باوی چیزی دیگر را
و پروردگار نگیرد بعض از ما بعض دیگر را
بجز خدا پس اگر روی گردانیدند پس
بگوئید که گواه باشید ما مسلمانیم (۶۴) .

ای اهل کتاب چرا مکابره می کنید درباره
ابراهیم^(۱) و فرود آورده نه شده است
تورات و انجیل مگر بعد ابراهیم آیا
نمی فهمید (۶۵) .

آگاه شوید شما ای قوم مکابره کردید
در آنچه شمارا بوی دانش است پس
چرا مکابره می کنید در آنچه شمارا بوی
دانش نیست و خدامی داند و شما

(۱) یعنی بعض گفتند یهودی بود و بعض گفتند نصرانی بود .

نمی‌دانید^(۱) (۶۶) .

نه بود ابراهیم یهودی و نه نصرانی ولیکن
بود حنیف مسلمان و نه بود از شرک
آرندگان^(۲) (۶۷) .

هر آئینه نزدیک ترین مردم بابرهمیم آن
کسان بودند که پیروی او کردند یعنی
در زمان او این پیغامبرو مومنان و خدا
کار ساز مومنان است (۶۸) .

آرزو کردند طائفه ای از اهل کتاب که
گمراه سازند شمارا و گمراه نمی سازند
مگر خویشان را و آگاه نیستند (۶۹) .

ای اهل کتاب چرا کافر می شوید بآیتهای
خدا حال آنکه خود شما گواهی می‌دهید
(۷۰) .

ای اهل کتاب چرا خلط می کنید حق را
به باطل و چرا می پوشید حق را و حال
آنکه شما میدانید (۷۱) .

و گفتند گروهی از اهل کتاب^(۳) ایمان
آرید بآنچه فرود آورده شده است بر
مسلمانان اول روز و انکار کنید آخر آن
روز تا شاید که مسلمانان برگردند^(۴)
(۷۲) .

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ
حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ⑤

إِنَّ أَوَّلَ الْآدَامِ يَا إِبْرَاهِيمَ لَكَذِبِينَ أَتَّبَعُوهُ وَهَذَا
النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ⑥

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَو يُضِلُّوكُمْ
وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ⑦

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ
تَشْهَدُونَ ⑧

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْسِنُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ⑨

وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَةُ
آمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَكَفَرُوا الْآخِرَةَ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ⑩

(۱) یعنی در مسائل منصوبه در تورات اختلاف کردید تا چه رسد بغير منصوبه .

(۲) مترجم گوید حنیف آنرا می گفتند که استقبال کعبه کند و حج گذارد و ختنه نماید و از
جنابت غسل کند حاصل آنکه نام کسی بُود که بشریعت ابراهیمی متدین باشد .

(۳) یعنی بایکدیگر .

(۴) یعنی در شک افتند .

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا بِمَا نُنَافِئُكُمْ بِهِ هُدًى لِّلَّهِ
 أَن يُوَفَّىٰ أَحَدُكُمْ مَّا أَذِنَ لَهُ اللَّهُ قَدْ يُخَاجُّكُمْ عِندَ
 رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ
 وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
 الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

وَمِنَ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنَ إِن تَأْمَنهُ يَفْتَرِ بُيُوتَهُ النَّبِ
 وَمِنْهُمْ مَنَ إِن تَأْمَنهُ بِدِينَارٍ لَا يُوَدِّعُ إِلَيْكَ
 إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ
 عَلَيْنَا فِي الْأُمُورِ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ
 وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

بَلَىٰ مَن أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ عَهْدَ اللَّهِ وَاتِّبَانَهُمْ ثَمَنًا قَلِيلًا
 أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يَكِلَهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ

و منقاد مشوید مگر کسی را که پیروی
 دین شما کند بگو (یا محمد) هر آئینه
 هدایت، هدایت خدا است گفتند باور
 مکنید آنکه داده شود کسی مانند آنچه
 داده شده اید شما، یا گروهی الزام دهند
 شمارا نزد پروردگار شما بگونه نعمت
 بدست خدا ست می دهد آن را بهره
 خواهد و خدا فراخ نعمت داناست (۷۳).

مختص می گرداند به بخشایش خود
 هر کرا خواهد و خدا صاحب فضل عظیم
 است (۷۴).

و از اهل کتاب کسی هست که اگر امین
 داری او را بخزانة بازدهد او را بتو
 و از ایشان کسی هست که اگر امین داری
 او را بیک دینار بازدهد آنرا بتو مگر
 تا وقتی که باشی بر سر او ایستاده و این
 خیانت بسبب آنست که گفتند نیست
 بر ما در حق ناخواندگان هیچ راه (۱)
 و دروغ می گویند بر خدا و حال آنکه ایشان
 (این را) میدانند (۷۵).

آری هر که وفا کند بعهد خود و پرهیزگاری
 کند پس هر آئینه خدا دوست میدارد
 پرهیزگاران را (۷۶).

هر آئینه کسانی که می ستانند عوض
 پیمانی که با خدا بستند و عوض سوگندان
 خویش بهای اندک را آن گروه هیچ نصیب

(۱) یعنی ما را بر مال عرب که هم دین ما نیستند مواخذه نخواهد شد.

إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يَزْكِيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ④

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوَنَ أَسْنَنَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ
مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُمْ مِنَ الْكِتَابِ يَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبُ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ⑤

مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنَّبُوءَ
ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
كُونُوا رَبَّيْنَ بِمَا أَنْتُمْ مُعِلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ
تَدْرُسُونَ ⑥

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ
أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ⑦

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنَاكُمْ مِنْ كِتَابٍ
وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ
لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ

نیست ایشان را در آخرت و سخن
نگوید با ایشان خدا و نگاه نه کند بسوی
ایشان روز قیامت و پاک نه سازد ایشان را
و ایشان راست عذاب درد دهنده (۷۷) .

و هر آینه از اهل کتاب گروهی هستند که
می پیچند زبان خویش را به (خواندن)
کتاب تا گمان کنید که آن از کتابست
و نیست آن از کتاب^(۱) و می گویند که این
از نزد خدا ست و نیست آن از نزد خدا
دروغ می گویند برخدا و حال آنکه
ایشان (این را) میدانند (۷۸) .

سزاوار نیست هیچ آدمی را که عطا کند
اورا خدا کتاب و علم و نبوت باز بگوید
به مردمان بندگان شوید مرا بدون خدا
ولیکن مثل این شخص می گوید که
باشید ربانی^(۲) بسبب آموزاندن کتاب
و خواندن آن (۷۹) .

و سزاوار نیست که فرماید شمارا که
پروردگار گیرید فرشتگان و پیغامبران را
آیا بکفر می فرماید شمارا بعد از آنکه
مسلمان شده باشید (۸۰) .

و آنگاه که گرفت خدای تعالی پیمان
پیغامبران را که آنچه دادم شمارا از کتاب
و علم باز بیاید به شما پیغامبری باور
کننده آنچه باشماست البته ایمان آرید باو

(۱) یعنی به تکلف از خود چیزی نوشته در کتاب غلط ساخته می خوانند .

(۲) یعنی مرشد خلق شوید .

عَلْ ذَلِكَ إِصْرِي قَالُوا أَقَرَّرْنَا قَالُ فَاشْهَدُوا
وَأَنَا مَعْلَمٌ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۸۱﴾

فَمَنْ تَوَلَّى بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۸۲﴾

أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْتَغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿۸۳﴾

قُلْ أَمَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أَفْتَىٰ مُوسَىٰ
وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ
وَنَعْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۸۴﴾

وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ
وَلَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخُسْرَىٰ ﴿۸۵﴾

كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا
أَنَّ الرُّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۸۶﴾

والبته یاری دهید او را، فرمود خدا آیا
اقرار کردید و گرفتید براین کار عهد
مرا^(۱) گفتند اقرار کردیم فرمود پس گواه
باشید^(۲) و من باشما از گواهانم (۸۱).

پس هر که برگردد بعد ازین پس آن گروه
ایشانند بدکاران (۸۲).

آیا این کافران غیر دین خدا می طلبند و
خدا را منقاد شده اند آنانکه در آسمان ها
و زمین اند بخوشی یا نا خوشی و بسوی
او گردانیده شوند (۸۳).

بگوایمان آوردیم بخدا و بآنچه فرودآورده
شده است بر ما و بآنچه فرود آورده شده
بود بر ابراهیم و اسمعیل و اسحق و
یعقوب و نبیرگان وی و آنچه داده شد
موسی و عیسی و پیغامبران را از پروردگار
ایشان فرق نمی گذاریم میان هیچ یک از
ایشان و ما خدا را منقادیم (۸۴).

و هر که طلب کند غیر اسلام دینی دیگر را
پس هرگز قبول کرده نخواهد شد از او
و او در آخرت از زیان کاران است (۸۵).

چگونه راه نماید خدا گروهی را که
کافر شدند بعد از اسلام خود و بعد از
اینکه گواهی دادند که پیغمبر برحق است
و بعد از آنکه آمد بایشان حجت، و خدا راه
نمی نماید گروه ستم گاران را (۸۶).

(۱) یعنی قبول کردید .

(۲) یعنی بر یکدیگر .

أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾

این گروه سزای ایشان آنست که باشد
برایشان نفرین خدا و فرشتگان و مردمان
همه ایشان (۸۷) .

خَلِيدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٨٨﴾

جاویدان در آن لعنت، سبک کرده نه شود
ازایشان عذاب و نه ایشان مهلت داده
شوند (۸۸) .

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٨٩﴾

الا آنانکه توبه کردند بعد ازین و نیکوکاری
نمودند پس هر آئینه خدا آمرزندهٔ مهربان
است (۸۹) .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَدَّائِمًا بِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَّنْ
نُقَبِّلَ تَوْبَتَهُمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الصَّالُونَ ﴿٩٠﴾

هر آئینه کسانی که کافر شدند بعد از اسلام
خویش باز زیادتى کردند در کفر هرگز
قبول کرده نشود توبه ایشان و آن گروه
ایشانند گمراهان (۹۰) .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَرَاءَ فَلَنْ يُّقَبِّلَ
مِنْ أَحَدِهِمْ مِلَّ الْأَرْضِ ذَرِّيًّا وَلَوْ تَدَّى بِهِ
أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ﴿٩١﴾

هر آئینه آنانکه کافر شدند و کافر مردند
هرگز قبول کرده نخواهد شد از هیچ يك
ایشان مقدار پُری زمین از زر و اگر چه
عوض خود دهد آن را آن گروه ایشانراست
عذاب درد دهنده و نیست ایشان را هیچ
یاری دهنده (۹۱) .

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا
مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾

هرگز نیابید نیکوکاری را تا آنکه خرج کنید
از آنچه که دوست می دارید و هر چیزی که
خرج کنید پس بدرستی که خدا بوی
دانا است (۹۲) .

كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ
إِسْرَءِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ ۚ قُلْ
تَأْتُوا بِالْبُورَةِ فَاتْلُوهَا ۚ إِنَّ كَثِيرًا مُّضِلِّينَ ﴿٩٣﴾

همه طعام حلال بود بر بنی اسرائیل مگر
آنچه حرام کرده بود یعقوب برخویشتن
پیش از آنکه تورات نازل کرده شود
بگویارید تورات را پس بخوانید آن را

فَمَنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ قُلْ لَكُمْ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٣﴾

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَإِذَا تَوَلَّيْتُمْ إِذَا إِلَهُكُمْ إِلهٌ وَاحِدٌ خَلَقَ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ فَاذْكُرُوا أَنْفُسَكُمْ إِنْ أَنْتُمْ عَاظِمُونَ ﴿٩٤﴾

إِنْ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٥﴾

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٦﴾

قُلْ يَٰ أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

قُلْ يَٰ أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ وَاللَّهُ يَبْغِضُ

اگر هستید راست گوی (۱) (۹۳) .

پس هر که دروغ بندد بر خدا بعد ازین پس آن گروه ایشانند ستم گاران (۹۴) .
بگوراست گفت خدا پس پیروی کنید ملت ابراهیم را حنیفی کیش شده و نه بود از مشرکان (۹۵) .

هر آئینه اول خانه ای که مقرر کرده شد برای مردمان آن ست که درمکه است برکت داده شده و هدایت مردمردمان را (۹۶) .

در آن خانه نشانه های روشن است از آن جمله جای ایستادن ابراهیم (۲) و هر که درآید آنجا ایمن بود و حق خدا ست بر مردمان حج خانه کعبه هر که توانائی دارد رفتن بسوی آن از جهت اسباب راه و هر که کافر شود پس هر آئینه خدا بی نیاز است از عالم ها (۹۷) .

بگوای اهل کتاب چرا کافر می شوید بآیات خدا و خدا حاضر است بر آنچه می کنید (۹۸) .

بگوای اهل کتاب چرا باز می دارید از راه خدا کسی را که ایمان آورد می طلبید

(۱) مترجم گوید یهود بر حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم طعن می کردند که شما دعوی ملت ابراهیم می کنید و آنچه در خاندان ابراهیم نمی خوردند مانند گوشت شتر و شیر آن می خوردید حق تعالی جواب داد که همه چیز حلال بود پیش از نزول تورات الا گوشت و شیر شتر و تحریم گوشت و شیر شتر ملت ابراهیم نیست خاصه بنی اسرائیل بود بسبب تحریم جد ایشان والله اعلم .

(۲) یعنی نقشی که در سنگ ظاهر شده .

عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فِرْقًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كُفْرِينَ ﴿١٠٠﴾

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُثَلِّثُونَ عَلَى كُفْرِكُمْ آيَاتِ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ
وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَتَّبِعُوا
إِلَّا وَآنَتْكُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ
إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ
مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٣﴾

برای آن راه کجی^(۱) و شما با خبراید و
نیست خدا بی خبر از آنچه می کنید (۹۹).

ای مسلمانان اگر فرمان برید گروهی را
از اهل کتاب کافر گردانند شما را بعد
از اسلام شما (۱۰۰).

و چگونه کافر شوید و خوانده می شود
بر شما آیات خدا و در میان شما هست
پیغامبر خدا و هر که چنگ استوار کرد
بخدا پس هر آئینه راه نموده شد بسوی
راه راست (۱۰۱).

ای مسلمانان بترسید از خدا حق ترسیدن
از وی و نمیرید مگر مسلمان شده (۱۰۲).

و چنگ زنید به ریسمان خدا^(۲) جمع آمده
و پراکنده مشوید و یاد کنید نعمت خدا را
که بر شماست چون بودید دشمن
یکدیگر^(۳) پس الفت انداخت میان
دلهای شما پس شدید به نعمت خدا
برادر بایکدیگر و بودید برکناره چاله ای
از آتش پس رهانید شما را از آن همچنین
بیان می کند خدا برای شما نشانه های
خود را تا باشد که راه یابید^(۴) (۱۰۳).

(۱) یعنی شبهات می آرید تا نزد مردمان ظاهر شود که کج است .

(۲) به دین خدا .

(۳) یعنی اوس و خزرج و عرب معدیه و یمنیه و عرب و عجم بایک دیگر دشمنی داشتند .

(۴) یعنی تفرق در اصول دین حرام است که جمعی معتزلی باشد و جمعی شیعه و علی
هذا القیاس .

وَلَنْتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ
الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٦﴾

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ
وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ آيَاتِنَا يَكْفُرُونَ ﴿٣٧﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٣٨﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللَّهُ
يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ ﴿٣٩﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ﴿٤٠﴾

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

وباید که باشد از شما گروهی که بخوانند
بسوی نیکی و به فرمایند به کار پسندیده
و منع کنند از ناپسندیده و آن گروه ایشانند
رستگاران^(۱) (۱۰۴) .

و مباحثید مانند کسانی که پراگنده شدند
و اختلاف بایکدیگر کردند بعد از آنکه آمد
بایشان حجت ها و آن گروه ایشان راست
عذاب بزرگ^(۲) (۱۰۵) .

آن روز که سفید شود یک پاره رویها و
سیاه گردد یک پاره روی ها اما آنانکه سیاه
گشت روی های ایشان بدیشان گفته شود
ایا کافر شدید بعد از اسلام خویش پس
بچشید عذاب را بسبب کافر شدن خویش
(۱۰۶) .

و اما آنانکه سفید شد روی های ایشان پس
در رحمت خدا باشند ایشان در آنجا
جاویدند (۱۰۷) .

این آیات خداست می خوانیم آن
را بر تو برستی و نمی خواهد خدا ستم
کردن بر مردمان (۱۰۸) .

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و
آنچه در زمین است و بسوی خدا باز
گردانیده می شود همه کارها (۱۰۹) .

هستید شما بهترین امتی که بیرون آورده
شد^(۳) برای مردمان می فرمائید بکار

(۱) یعنی واجب بالكفایه است که جمعی بامر معروف و نهی از منکر قیام نمایند .

(۲) یعنی مانند یهود و نصاری مشوید که هفتاد و چند فرقه گشتند .

(۳) یعنی مقرر کرده شد .

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ كَانُوا خَيْرًا لَّهَمَّ مِنْهُمْ الْتُؤْمِنُونَ
وَالَّذِينَ الْفَاسِقُونَ ۝

لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ إِلَّاءَ الَّذِي تَوَّابًا يُقَاتِلُوكُمْ يُؤْثِرُكُمْ
الْأَذْيَارَ لَكُمْ لَا يُغْفِرُونَ ۝

ضَرَبْتُ عَلَيْهِمُ الذِّكْرَ آيَةً مَا تَقْفُوا إِلَّا الْإِصْبِلَ مِنَ اللَّهِ
وَحَبْلَ مِنَ النَّاسِ وَبَاءُ يُغْضِبُ مِنَ اللَّهِ وَضَرَبْتُ عَلَيْهِمُ
الْمَسْكَنَةَ ذَلِكَ يَأْتِيهِمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَيَقْتُلُونَ الرُّسُلَ بَعْدَ مَا بَيَّنَّ لَهُمْ دَلِيلَهُمْ
وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ۝

لَيْسُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتَّبِعُونَ
آيَاتِ اللَّهِ أَنْاءَ الْبَيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ ۝

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ

پسندیده و منع می کنید از ناپسندیده
و باور میدارید خدا را و اگر ایمان
می آوردند اهل کتاب هر آئینه بهتر می بود
ایشان را بعضی از ایشان مسلمانند و
اکثر ایشان بدکاراند (۱۱۰) .

هرگز زیان نه رسانند به شما مگر آنکه
رنجی^(۱) و اگر کارزار کنند با شما پشت
بسوی شما کنند^(۲) باز نصرت داده نه
شوند (۱۱۱) .

زده شد برایشان خواری هر جا که یافته
شوند مگر بدست آویزی از خدا و دست
آویزی از مردمان^(۳) و باز گشتند بخشمی
از خدا و زده شد برایشان ناداری، این
بسبب آنست که کافر می بودند بآیات خدا
و می کشتند پیغامبران را بناحق این بسبب
گناه کردن ایشان ست و بسبب آنکه
از خدمی گذشتند (۱۱۲) .

برابر نیستند همه از اهل کتاب گروهی
هست ایستاده^(۴) می خوانند آیات خدا را
در اوقات شب و ایشان سجده می کنند^(۵)
(۱۱۳) .

باور میدارند خدا را و روز قیامت را و

(۱) یعنی بسبب زبان درازی .

(۲) یعنی بگریزند .

(۳) یعنی مگر بعهده دمه .

(۴) یعنی راست کردار .

(۵) یعنی آنانکه از ایشان مسلمان شده مانند عبدالله بن سلام .

بِالْمَعْرُوفِ وَيَهْوُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُخَارِعُونَ
فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٣﴾

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا بِهِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَنْ تَغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٥﴾

مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا
صِرَاصَاتٌ حَرَتْ قَوْمٌ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ وَمَا
ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِن أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَاطِلَةً مِّن دُونِكُمْ
لَا يَأْتِيَنَّكُمْ جَبَالٌ دَوْدُومًا عَنْ يَمِينِكُمْ قَدْ بَدَأَ الْبَغْضَاءُ
مِنَ أَفْوَاهِهِمْ وَيَا تُخَفِّفْ صُدُورَهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٧﴾

هَآئِنُكُمْ أَوْلَاءُ يُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ

می‌فرمایند بکار پسندیده و منع می‌کنند
از ناپسندیده و سبقت می‌کنند در نیکی‌ها
و ایشان از شائسته کارانند (۱۱۴).

و آنچه می‌کنند از نیکی پس نا قدرشناسی
کرده نه شود بایشان به نسبت آن عمل و
خداداداناست به پرهیزگاران (۱۱۵).

هر آئینه کسانی که کافر شدند دفع نکند
از ایشان مالهای ایشان و نه فرزندان ایشان
از عذاب خدا چیزی را و ایشانند دوزخیان
ایشان در آنجا جاویدند (۱۱۶).

مثال آنچه خرج می‌کنند درین زندگانی
دنیا مانند مثال بادبست که در آن سرمای
سخت است برسید زراعت گروهی را که
ستم کردند بر خویشان پس نابود ساخت
آن را و ستم نه کرد برایشان خدا و لیکن
بر خویشان ستم می‌کردند^(۱) (۱۱۷).

ای مسلمانان دوست پنهان مگیرید غیر از
خویش^(۲) کوتاهی نمی‌کنند در فتنه انگیزی
میان شما دوست داشتند رنج شمارا هر
آئینه ظاهر شد دشمنی از دهان ایشان
و آنچه پنهان کرده است سینه‌های ایشان
سخت تراست هر آئینه بیان کردیم برای
شمانشانه‌ها اگر دانا هستید (۱۱۸).

آگاه شوید شما ای قوم که دوست
میدارید ایشان را و ایشان دوست

(۱) حاصل آنست که صدقات ایشان نابود می‌شود.

(۲) یعنی از غیر مسلمانان.

كُلُّهُ وَإِذَا الْقَوْمُ قَالَُوا آمَنَّا وَلَإِذَا خَلَوْا عَصَوْا عَهْدَكُمْ
الْأَكَامِلَ مِنَ الْعَيْثِ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
بِدَاتِ الْقُدُورِ ⑪

نمی‌دارند شمارا وایمان می‌آرید همه کتاب
الهی وایشان چون ملاقات کنند باشما
گویند ایمان آوردیم و چون تنها بشوند
بگزند بر شما انگشتان خود را از خشم بگو
بمیرید بسبب خشم خویش هر آئینه خدا
دانا است بآنچه در سینه هاست (۱۱۹) .

إِنْ تَسْأَلُهُمْ حَسَنَةً سَأَلُوكَ وَإِنْ تَسْأَلُهُمْ سَيِّئَةً
يَقْرَأُوا بِهَا وَإِنْ تَصِدُّوا وَيَتَّقُوا لَيُزَكِّكُمْ كَيْدَهُمْ
شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ⑫

اگر برسد به شما نعمتی ناخوش
کند ایشان را و اگر پرسد به شما سختی
خوشحال شوند بآن و اگر شکیبائی کنید
و پرهیزگاری نمائید هیچ زیان نه رساند
بشما مگر ایشان هر آئینه خدا بآنچه
می‌کنند در برگیرنده است^(۱) (۱۲۰) .

وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ
لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ⑬

و یاد کن آنگاه که پگاه بیرون آمدی از میان
اهل خانه خود می‌نشاندی مسلمانان
را در جایگاهها برای جنگ و خداشنوای
دانا است^(۲) (۱۲۱) .

إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتٌ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ⑭

آنگاه که خواستند دو فرقه از شما که بزدلی

(۱) در غزوه احد اهل نفاق میل کردند بآنکه در شهر متحصن شوند و اصحاب
خواستند که بیرون آمده جنگ کنند بعد از آنکه هزیمت واقع شد منافقان این را
محل طعن گرفتند و وقت جنگ حضرت پیغامبر بر بالای کوهی جماعتی را مقید
ساختمند که ازین جانجنبند چون آثار فتح ظاهر شدن در گرفت آن جماعت در پی
غنیمت افتادند و عصیان پیغمبر کردند بشومی این عصیان هزیمت بر مسلمانان
افتاد و همه فرار کردند الا ماشاء الله خبر شهادت حضرت پیغامبر شائع شد منافقان
قصد ارتداد کردند پس در جواب طعن منافقان و عتاب خلاف امر کنندگان
و تشنیع بیوفایان حق سبحانه نازل کرد .

(۲) و یاد کن زمانی را که بامداد از میان خانواده خود بیرون رفتی و پایگاههای جنگ
را برای مسلمانان مهیا میکردی (مصحح) .

اللَّهُ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ
أَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُزِيلِينَ ﴿١٢٤﴾

بَلَىٰ إِنْ تَصِيدُوا وَتَثْقُوا يَأْتُواكُم مِّن قُورَيْمٍ هَذَا
يُمِدُّكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ أَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٥﴾

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ وَمَا
النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾

لِيَقْطَعَ طَرَقًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْتُمُوا قِيْلَتُهُمْ فَيَنْقَلِبُوا
غَآئِبِينَ ﴿١٢٧﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ
فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ

کنند و خدا کارساز ایشان بود و برخدا باید
که توکل کنند مسلمانان^(۱) (۱۲۲) .

و هر آئینه خدا فتح داد شما را روز بدر و شما
خوار بودید پس به ترسید از خدا تا بود که
شکر گذاری کنید (۱۲۳) .

چون می گفتی به مسلمانان آیا کفایت نه
خواهد کرد شما را که امداد کند شما را
پروردگار تان به سه هزار کس از
فرشتگان فرود آورده شده (۱۲۴) .

بلی اگر صبر کنید و پرهیزگاری نمائید و
بیایند کافران بسوی شما باین جوش
خود امداد کند شما را پروردگار شما به
پنج هزار کس از فرشتگان نشان مندرده
(۱۲۵) .

و نه ساخت خدای تعالی این مدد را مگر
برای مژده دادن شما و برای آنکه آرام گیرد
دل های شما بآن و نیست فتح مگر از نزد
خدا غالب استوارکار (۱۲۶) .

چنین کرد تا هلاک کند طائفه ای را از
کافران یا مغلوب سازد ایشان را پس باز
گردند به مراد نارسیده (۱۲۷) .

نیست ترا ازین کار چیزی یا بمهربانی توبه
ایشان را می پذیرد یا غالب کند ایشان را
زیرا که ایشان ستمگارند (۱۲۸) .

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و

(۱) یعنی بنی سلمه و بنی حارثه که خیال فرار بخاطر ایشان گذشته بود باز
خدای تعالی ایشان را از جبن محفوظ داشت .

وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمُ الَّتِي كَسَبْتُمْ

مُضْطَعِفَةً وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ

وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ

وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ

فَاسْتَغْفَرُوا الذُّنُوبَ بِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ

وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾

أُولَٰئِكَ جَزَاءُ هُم مَّغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتُ جَنَّةِ

مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَلَهُمْ أَجْرُ الْعَمَلِ

قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ

آنچه در زمین است می آموزد هر کرا خواهد و عذاب می دهد هر کرا خواهد و خدا آمر زنده مهربان است (۱۲۹) .

ای مومنان بخورید سود را چند برابر تو بر تو و بترسید از خدا تا باشد که رستگار شوید (۱۳۰) .

و پناه گیرید از آن آتش که آماده کرده شده است برای کافران (۱۳۱) .

و فرمان برید خدا را و پیغامبر را تا باشد که بر شما مهربانی کرده شود (۱۳۲) .

و شتاب کنید بسوی آمرزش از پروردگار خویش و بسوی بهشتی که پهنائی آن مانند آسمان ها و زمین است آماده کرده شده است برای پرهیز گاران (۱۳۳) .

آنانکه خرج می کنند در آسایش و سختی و فروخورند گان خشم و عفو کنند گان تقصیر از مردمان و خدا دوست می دارند نیکوکاران را (۱۳۴) .

و آنانکه چون کار زشت کنند یا ستم کنند بر خود یاد کنند خدا را پس آمرزش خواهند برای گناهان خود و کیست که بیا مرزد گناهان را مگر خدا و به آنچه کردند دانسته اصرار نورزیدند (۱۳۵) .

آن گروه پاداش ایشان آمرزش است از پروردگار ایشان و بوستانهایی که می رود زیر آن جویها جاویدند در آن جا و نیک است اجر اطاعت کنندگان (۱۳۶) .

هر آئینه گذشته است پیش از شما واقعه های آنانی که پیش از شما بودند، پس

فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١٣٦﴾

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٧﴾

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٨﴾

إِنْ يَمْسِكُكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ
وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ
الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنكُمُ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ
لَا يَحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿١٣٩﴾

وَلِيُمَخِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٠﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ
جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤١﴾

وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ
رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٢﴾

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ

سیر کنید در زمین و بنگرید که چگونه
بود آخر کار تکذیب کنندگان (۱۳۷) .

این پیامی است برای مردمان و هدایتی و
پندی برای پرهیزگاران (۱۳۸) .

و سست مشوید و اندوهناک مباشید و شمائید
غالب اگر مسلمان هستید (۱۳۹) .

اگر برسد شمارا زخمی پس رسیده است
جماعت کافران را زخمی مانند آن^(۱) و این
حادثه ها که می گردانیم آن را در میان
مردمان برای فوائد بسیار و تا متمیز سازد
خدامومنان را و شهید گرداند بعضی را
از شما و خدا دوست نمی داردستمگاران
را (۱۴۰) .

و تا که سره و خالص کند خدا مسلمانان
را^(۲) و نابود سازد کافران را (۱۴۱) .

آیا گمان کردید که در آئید به بهشت و هنوز
متمیزنه ساخته است خدا مجاهدان را
از شما و پیش از آنکه متمیز سازد صابران
را (۱۴۲) .

و هر آئینه شما آرزومی کردید مرگ را^(۳)
پیش از آنکه ملاقات آن کنید پس دیدید
آن را و (در حالیکه) شما می نگرستید
(۱۴۳) .

و نیست محمد مگر پیغمبر هر آئینه گذشته

(۱) یعنی در بدر .

(۲) یعنی ذنوب ایشان را محو کند .

(۳) یعنی شهادت را .

أَقْلَبُ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴿٣٩﴾

اند پیش از وی پیغامبران آیا اگر بمیرد یا کشته شود برمی گردید برپاشنه های خود^(۱)؟ و هر که برگردد برپاشنه های خود پس هیچ زیان نه رساند خدا را و خدا ثواب خواهد داد شکر گذاران را (۱۴۴).

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كَتَبْنَا مُوَدَّتَهَا وَ مَنْ يُزِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُزِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ ﴿٤٠﴾

و نیست هیچ شخصی را که بمیرد الا باراده خدا نوشته شده است مقید بقید وقت و هر که خواهد جزای دنیا بدهیمش از ثواب دنیا و هر که خواهد جزای آخرت بدهیمش از ثواب آخرت ویزودی جزای نیک خواهیم داد سپاسگذاران را (۱۴۵).

وَكَايُنْ مِنْ نَبِيٍّ قُتِلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ ﴿٤١﴾

و بسا پیغامبر که قتال کردند با کفار همراه او خدا پرستان بسیار، پس سستی نه کردند بسبب مصیبتی که ایشانرا رسید در راه خدا و ناتوانی نه کردند و بیچارگی نه نمودند و خدا دوست می دارد صابران را (۱۴۶).

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾

و نبود سخن این خدا پرستان بجز آنکه گفتند ای پروردگار ما بیامرز ما را گناهان ما را و از حد گذشتن ما در کار خود و استوار کن پاهای ما را و نصرت ده ما را بر قوم کافران (۱۴۷).

قَاتِلْهُمْ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسَنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٣﴾

پس عطا کرد خدا ایشان را جزای نیک در دنیا و جزای نیک در آخرت و خدا دوست می دارد نیکوکاران را (۱۴۸).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا

ای مومنان اگر فرمان برداری کافران کنید

يُرِدُّكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خِسِرِينَ ﴿٣٩﴾

بَلَىٰ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿٤٠﴾

سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا
بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَهُمُ النَّارُ وَ
بِشَىْءٍ مِّثْوَى الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَخُسُّوهُمْ بِآذِينِهِ
حَتَّىٰ إِذَا فِشَلْتُمْ وَتَوَارَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ
مِنْ بَعْدِ مَا أَرْسَلْنَا تَحِيُّونَ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ
الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ
عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ وَاللَّهُ
ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٢﴾

إِذْ تَصْعَدُونَ وَلَا تَلُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ وَالرَّسُولُ
يَدْعُوكُمْ فِي أَخْرِكُمْ فَأَتَابَكُمْ عَمَّا إِيغَمَ لَكُمْ
تَخَرُّوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ
وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

باز گردانند شمارا برپاشنه های شما پس
باز گردیدزبان کارشده (۱۴۹) .

بلکه خدا یاری دهنده شماست و او
بهترین یاری دهندگان است (۱۵۰) .

خواهیم انداخت دردل کافران بزدلی
بسبب آنکه شریک مقرر ساختند باخدا چیزی
را که هیچ حجت فرونه آورده است خدا
برای او وجای ایشان دوزخ است و او بد
اقامت گاه است ستمگاران را (۱۵۱) .

وهر آئینه راست کردخدا درحق شما
وعده خودرا چون می کشتید کافران را
بحکم خدا تاوقتیکه بزدلی کردید و نزاع
کردید درکارخویش ونافرمانی کردید
بعدازآنکه عطا نمود به شما آنچه می
خواستید از شما کسی بود که می خواست
دنیا را واز شما کسی بود که می خواست
آخرت را آنگاه باز گردانید شمارا از
ایشان^(۱) تا امتحان کند شمارا وهر آئینه
درگزرائید از شما و خدا صاحب رحمت
است بر مومنان (۱۵۲) .

آنگاه که دورمی رفتید در گریختن و متوجه
نمی شدید بر هیچ کس و پیغامبر می
خواند شمارا در جماعت که پس پشت
شما بود پس جزا داد شمارا باندوهی
بالای اندوهی این پند دادن برای آنست
تا اندوهناک نشوید بر آنچه از دست

(۱) یعنی فرار کردید .

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنَةً مُعَاسًا يُغْنِي ظِلْفَةً
 مِنْكُمْ وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ
 ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ
 الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ
 لَوْ كُنَّا لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ لَقَاتَلْنَا هُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ
 لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ
 اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 بِذَاتِ الصُّدُورِ ٥٧

شمارفت و نه بر آنچه رسید بشما و خدا
 با خبر است بآنچه می کنید (۱۵۳) .
 باز فرود آورد بر شما پس از اندوه ایمنی که
 پینکی بود می پوشید گروهی را از شما
 و گروهی دیگر بودند که اندوهناک ساخته
 بود ایشان را فکر خویشتن گمان می کردند
 بخدا گمان باطل چون گمان اهل جاهلیه
 (یعنی اهل کفر) می گفتند آیه است مارا
 از این کار هیچ چیزی^(۱) بگوید رستیکه همه
 کار خدا راست پنهان می دارند در دل
 خویشتن آنچه آشکار نمی کنند برای تو
 می گویند اگر بودی مارا از این کار چیزی
 کشته نمی شدیم درین جا بگو اگر می
 بودید در خانه های خویش هر آئینه بیرون
 می آمدند کسانی که مقدر شده است
 برایشان کشته شدن بسوی کشتن گاه
 خویش^(۲) و تا باز ماید خدا آنچه در سینه
 شما است و تا که سره و خالص کند آنچه
 در دل های شما است و خدا دانا است بآنچه
 در سینه ها است (۱۵۴) .

هر آئینه کسانی که رو گردانیدند از شما
 روزی که بهم آمدند دو جماعت^(۳) جز این
 نیست که لغزاید ایشان را شیطان بشومی
 بعضی آنچه کردند و هر آئینه عفو کرد خدا

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ
 الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ
 اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٥٨

(۱) یعنی درین کار ما را اختیار نیست و به تدبیر ما کار نمی کنند .

(۲) و این کار برای آن کرده شده که در علم الهی مقدر بود .

(۳) یعنی کافران و مسلمانان .

از ایشان هر آئینه خدا آمرزنده بُردبار است
(۱۵۵).

ای مومنان مباشید مانند آنانکه کافر شدند
و گفتند در حق برادران خویش وقتیکه
سفر کنند در زمین یاباشند بجهاد بیرون
آمده^(۱) اگر می‌بودند ایشان نزد ما
نمی‌مردند و کشته نمی‌شدند تا گرداند خدا
این سخن را حسرتی در دل‌های ایشان
و خدا زنده می‌کند و می‌میراند و خدا بآنچه
می‌کنید بینا است (۱۵۶).

و اگر کشته شدید در راه خدا یا مُردید هر
آئینه آمرزشی از خدا و بخشایشی بهتر است
از آنچه جمع می‌کنند (۱۵۷).

و اگر مُردید یا کشته شدید البته بسوی
خدا برانگیخته خواهید شد (۱۵۸).

پس به سبب مهربانی از خدا نرم شدی
برای ایشان و گرمی بودی درشت
خوسخت دل پراکنده می‌شدند
از دور و بر تو پس در گذر از ایشان
و آمرزش خواه برای ایشان و مشورت کن
بایشان درین کار پس آنگاه که قصد محکم
کردی پس اعتماد کن بر خدا هر آئینه خدا
دوست می‌دارد توکل کنندگان را (۱۵۹).

اگر نصرت دهد شمارا خدا هیچکس
غالب نیست بر شما و اگر بغیر نصرت
و گذارد شمارا پس کیست که نصرت
دهد شمارا بعد از وی و بر خدا باید که

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتْلُوا كَافِرِينَ كُفْرًا وَقَالُوا
لَا خَوَانَهُمْ إِذَا صَرُّوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُرَىٰ لِّوَكَاةٍ
عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَٰلِكَ حَسْرَةً فِي
قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يَبْعَثُ وَيُيَسِّتُ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿١٥٥﴾

وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مِتُّمْ لَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَرَحْمَةً خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٦﴾

وَلَئِنْ مِتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لَإِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٧﴾

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ
لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ
وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٨﴾

إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ ۚ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي
يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٥٩﴾

(۱) یعنی چون بمیرند درین حالت .

توکل کنند مسلمانان (۱۶۰) .

و هر گز خیانت نبی رانشاید و هر که خیانت کند خواهد آورد آن چیز را که خیانت کرده است بروز قیامت^(۱) پس تمام داده شود هر شخصی راجزای آنچه کرده است و ایشان ستم کرده نشوند^(۲) (۱۶۱) .

آیا کسی که در پی خوشنودی خدا ست باشد مانند کسی که بازگشت بخشم خدا و جای اودوزخ است و بدجائی است (۱۶۲) .

ایشان دارای مراتب اند نزد خدا و خدا بیناست بآنچه می کنند (۱۶۳) .

هر آئینه نعمت فراوان داد خدا بر مومنان آنگاه که فرستاد در میان ایشان پیغمبری از قوم ایشان می خواند برایشان آیات خدا و پاک سازد ایشان را و می آموزد ایشان را کتاب و علم و هر آئینه بودند پیش ازین در گمراهی آشکار (۱۶۴) .

آیا چون رسید به شما مصیبتی که بدست آورده بودید دو چند از آن گفتید از کجا آمد این مصیبت بگو که آن از نزد نفوس شماست هر آئینه خدا بر همه چیز تواناست (۱۶۵) .

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غُلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطِ اللَّهِ وَمَا أُوتِيَ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦١﴾

هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِيرُوبِنَا يَعْلَمُونَ ﴿١٦٢﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٣﴾

أَوَلَمْ أَصَابَكُمْ مَصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا قُلْتُمْ أَلَيْسَ هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٤﴾

(۱) یعنی بر سر برداشته .

(۲) مترجم گوید چون حضرت صلی الله علیه وسلم متصرف بودند در غنیمت این آیت نازل شد تا کسی گمان خیانت نه کند .

وَمَا آصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فِئَادُ اللَّهِ وَلِيَعْلَمَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٦﴾

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ تَفَقُّوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا فَاقْتُلُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أَوْادِعُوا قَالُوا لَوْ عَلِمْنَا أَنَّ لَا تَبْعَ لَكُمْ، هُمْ لَكُمُ
يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ تَالَيْسَ
فِي قُلُوبِهِمْ وَلِلَّهِ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾

الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعْدُوا وَالْوَاظِعُونَ مَا قَاتَلُوا قُلْ
فَادْرَوْا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾

وَلَا تَحْزَنْ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ
عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ
يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾

و آنچه رسید به شما روزیکه بهم
آمدند دو گروه پس باراده خدا بود
و تا متمیز سازد مومنان را (۱۶۶) .

و تا متمیز سازد آنان را که منافق شدند و
گفته شد ایشان را بیائید بجنگید در راه
خدا یا دفع کنید کافران را^(۱) گفتند
اگر می دانستیم جنگ کردن^(۲) هر آئینه
پیروی شما می کردیم این گروه بسوی
کفر آن روز نزدیک تر بودند نسبت به
ایشان بجانب ایمان می گویند بدهان های
خویش آنچه نیست در دل های ایشان
و خدا داناتر است بآنچه می پوشند (۱۶۷) .

آنانکه خود از جنگ باز نهشته گفتند در حق
برادران خویش که اگر فرمان مامی بردند
کشته نمی شدند بگوید دفع کنید از خویشان
مرگ را اگر هستی در است گو (۱۶۸) .

و مرده گمان مکن کسانی را که کشته
شدند در راه خدا بلکه زنده اند نزد
پروردگار خویش روزی داده می شوند
(۱۶۹) .

شادان بآنچه عطا کرده است خدا ایشان
را از فضل خود و خوش وقت می شوند
به آنانکه بایشان نه پیوسته اند از پس
ایشان به سبب آنکه هیچ ترس نیست
برایشان و نه ایشان اندوهناک شوند (۱۷۰) .

يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَمْرَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤١﴾

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ
الْقَرْحُ ۚ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٤٢﴾

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَكَانُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٤٣﴾

فَأَنْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَمْ يَمَسَّ مِنْهُمْ شَيْءٌ وَأَثْبَرُوا
رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٤٤﴾

إِنَّمَا ذَلِكَ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَائِهِ ۚ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا
إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٤٥﴾

خوش وقت می شوند به نعمت خدا
و فضل او و بآنکه خدا ضائع نمی کند مزد
مومنان را^(۱) (۱۷۱).

کسانیکه قبول کردند حکم خدا و رسول
را بعد از آنکه رسیده بود بایشان زخم،
برای کسانی ازین جماعت که نیکوکاری
و تقوی کرده اند مزد بزرگ است (۱۷۲).

آنانکه گفتند بایشان مردمان (که کافران)
لشکر جمع کرده اند برای شما پس به
ترسید از آن لشکر هاپس زیاده کرد این
سخن ایمان ایشان را و گفتند بس است
مارا خدا و نیک کار گزار است (۱۷۳).

پس باز گشتند این مسلمانان به نعمتی از
خدا و فضل او نه رسید بایشان هیچ
آسیبی و پیروی خوشنودی خدا کردند
و خدا صاحب فضل بزرگ است (۱۷۴).

جزاین نیست که این خبردهنده شیطانست
می ترساند دوستان خود را^(۲) پس شما
مترسید از کافران و به ترسید از من اگر

(۱) مترجم گوید در احد مسلمانان و کفار باهم عهد بستند که وعده گاه قتال میان

ایشان سال آینده سوق بدر باشد چون موسم سوق بدر رسید کفار شخصی را
فرستادند جمعیت ایشان بیان کرده مسلمانان را در حیز توقف اندازد باوجود آن
جماعتی از مسلمانان همراه آنحضرت برآمدند و بدر رسیدند و در تجارت سودها
یافتند و هیچ يك از کفار مزاحم ایشان نشد و این غزوه را بدر صغری میگویند خدا
در مدح ایشان می فرماید . . .

(۲) یعنی ضعیف اسلام را .

مومن هستید (۱۷۵) .

واندوهگین نه کنند ترا (یا محمد) آنانکه می شتابند در نصرت کفر هر آئینه ایشان هیچ زیان نه رسانند خدارا^(۱) می خواهد خدا که نه دهد ایشان راهیچ بهره در آخرت وایشان راست عذاب بزرگ (۱۷۶) .

هر آئینه آنانکه خریدند^(۲) کفر را عوض ایمان هیچ زیان نه رسانند خدارا وایشان راست عذاب درد دهنده (۱۷۷) .

و گمان نه کنند کافران که مهلت دادن مایشان را بهتر است درحق ایشان جزاین نیست که مهلت می دهیم ایشان را تازیاده شوند در گناهکاری وایشان راست عذاب خوار کننده (۱۷۸) .

هرگز نه گذارد خدا مسلمانان را برآن حال که شما هستید برآن تاآنکه جدا کند ناپاک را ازپاک وهرگز مطلع نه کند خدا شمارا برغیب ولیکن خدا برمی گزیند ازپیغامبران خود هرکرا خواهد پس ایمان آریده خدا و پیغامبران او و اگر ایمان آرید و پرهیزکاری کنید شمارا باشد مزدبزرگ (۱۷۹) .

وباید که گمان نکنند آنانکه بخل می کنند بآنچه عطا کرده است خدا ایشان را ازفضل خود این بخل را بهتر برای

وَلَا تَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن يَصُرُوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ١٧٥

إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَن يَصُرُوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ١٧٦

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا أُنْزِلَ لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُنْزِلُ لَهُمْ لِيُذَاقُوا آثَامًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ١٧٧

مَا كَانَ اللَّهُ لِيُذِلَّ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِنْ رُسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ فَأَمُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ١٧٨

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا أَنَا لَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْ سَيُطَوَّقُونَ

(۱) یعنی دین اورا .

(۲) یعنی اختیار کردند .

مَا يُولٰٓئِهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَ لِلّٰهِ مِيرَاثُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ وَاللّٰهُ يَمَّا تَعْمَلُوْنَ خَيْرٌ ۝۱۸۰

خویش بلکه اوبدست برای ایشان نزدیک
است که بر شکل طوق پوشانیده شود
ایشان را آنچه بخل کرده اند بآن روز
قیامت^(۱) و خدا را است میراث اهل
آسمانها و زمین و خدا بآنچه می کنید
دانا است (۱۸۰).

لَقَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الْكَافِرِ الَّذِي قَالَ اِنَّ اللّٰهَ فَقِيْرٌ وَ هُوَ
اَغْنِيَا سَتَلْبَسُ مَا قَالُوْا وَ قَتَلَهُمُ الْاَنْبِيَاۗءُ بِغَيْرِ حَقٍّ
وَ يَقُوْلُ دُوْا عَذَابَ الْحَرِيْقِ ۝۱۸۱

هر آئینه شنید خدا سخن آنانکه گفتند که
خدا فقیر است و ما توانگریم^(۲) خواهیم
نوشت آنچه گفتند و بنویسیم کشتن ایشان
پیغمبران را بناحق و بگوئیم بچشید
عذاب سوزنده را (۱۸۱).

ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ اَيْدِيَكُمْ وَاِنَّ اللّٰهَ لَيْسَ
بظَالِمٍ لِّلْعٰلَمِيْنَ ۝۱۸۲

این عذاب بسبب عملی است که پیش
فرستاده است دست های شما و بسبب
آنست که خدا ستم کننده نیست بر
بندگان (۱۸۲).

الَّذِيْنَ قَالَوْا اِنَّ اللّٰهَ عٰهَدَ اِلَيْنَا اَلَا نُوْمِنُ بِرَسُوْلٍ
حَتّٰى يٰٓاْتِيَنَا بَشْرًا نَّظُنُّهُ الْكَافِرُ ثُمَّ قَدْ جَاۗءَهُمْ رُسُلٌ
مِّنْ قَبْلِ يٰٓاٰلِ يٰٓسَعْدِ وَاٰلِ يٰٓاَدِ قُلْتُمْ قُلُوْا قَتَلْتُمُوْهُمْ
اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ۝۱۸۳

آنانکه گفتند که خدا حکم فرستاده است
بسوی ما که ایمان نیاریم به هیچ پیغامبر
تا آنکه بیارد مارا قربانی که بخورد او را
آتش^(۳) بگو آوردند نزد شما پیغامبران پیش
از من معجزه ها و آن رانیز که شما گفتید
پس چرا کشتید ایشان را اگر هستید
راست گو (۱۸۳).

وَ اِنْ كَذَّبُوْا فَقَدْ كَذَّبَ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ جَاۗءُوْا

پس اگر بدروغ نسبت کردند ترا پس
بدروغ نسبت کرده شدند پیغامبران

(۱) یعنی آن مال را بصورت مار کرده در گردن ایشان اندازند .

(۲) یعنی چون یهود شنیدند اقرضوا الله گفتند ما غنی ایم و خدا فقیر است والله اعلم .

(۳) یعنی گوسفندی که از غیب آتش او را بردارد .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتِغُوا الْوَجْهَ ۝

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ الْجُؤَرَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ رُحِزَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ
الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ
الْغُرُورِ ۝

لَتُجْلِبُوا فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ
مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ
أَشْرَكُوا أَذَىٰ كَثِيرًا ۚ وَإِنْ تُصِرُّوا وَتَتَّبِعُوا فَإِنَّ
ذَلِكَ مِن عِزِّ الْأُمُورِ ۝

وَإِذَا أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ
لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ
وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبُخْسَ مَا يَشْتَرُونَ ۝

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا وَيُجِبُونَ أَنَّ يُحْمَدُوا
بِمَالِهِمْ يَفْعَلُوا ۚ فَلَا تَحْسَبَنَّ لَهُمْ بِمَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

پیش از تو آوردند حجت هارا و صحیفه
هارا و کتاب روشن را (۱۸۴) .

هر نفسی چشندهٔ موت است و جزاین
نیست که تمام داده نخواهید شد مزد
خویش را روز قیامت پس هر که
دورداشته شد از دوزخ و درآورده شد به
بهشت پس هر آئینه بمراد رسید و نیست
زندگانی دنیا مگر بهره فریبنده (۱۸۵) .

البته آزمائش خواهید کرده شود شمارا
در مالهایتان و جانهایتان و خواهید شنید از
آنانکه کتاب داده شده اند پیش از شما
و از مشرکان سرزنش بسیار و اگر صبر
کنید و پرهیزگاری نمائید هر آئینه این
خصالت از کارهای مقصود است
(۱۸۶) .

و یادکن چون گرفت خدا عهد اهل کتاب
را که البته بیان کنید کتاب را برای
مردمان و نه پوشید آن را پس بانداختند آن
عهد را پس پشت خویش و گرفتند عوض
وی بهای اندک پس بد چیزی است که
می ستانند (۱۸۷) .

هرگز مپندار کسانی را که شادمان می
شوند بآنچه کردند و دوست میدارند که
ستوده شوند بآنچه نه کرده اند هرگز
مپندار ایشان را نجات یافته از عذاب
و ایشان راست عذاب درد دهنده
(۱۸۸) .

و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین
و خدا بر همه چیز توانا است (۱۸۹) .

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا
خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تَدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ
مِنَ الْفَصْلِ ﴿١٩٢﴾

رَبَّنَا إِنَّا أَسْمِعْنَا مُنَادِيًا يَّنَادِي لِلْإِيمَانِ
أَنِ امْنُوا بِرَبِّكُمْ فَأَمَّا تَرْبَّنَا فَاعْرِضْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَكُفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾

رَبَّنَا وَإِنَّا مَا وَعَدْنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا نُؤْتِيكَمُ الْقِيَمَةَ
إِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّمَّنْ
ذَكَرُوا أَنِّي بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ ۖ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا
وَأُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا

هرآئینه درآفرینش آسمان ها و زمین و
آمدوشد شب و روز نشانه هاست
خداوندانِ خرد را (۱۹۰) .

آنانکه یادمی کنند خدا را ایستاده و نشسته
و بر پهلوی خویش خفته و تأمل می کنند
درآفرینش آسمان ها و زمین می گویند ای
پروردگار ما نیافریده ای این را باطل (۱)
پاکست ترا پس نگاه دار ما را از عذاب
آتش (۱۹۱) .

ای پروردگار ماهرآئینه توهر کرا در آری
به دوزخ به تحقیق رسوا کردی او را و نیست
ستم گاران را هیچ یاری دهنده (۱۹۲) .

ای پروردگار ماهر آئینه شنیدیم ندا کننده
را باواز بلند میخواند بسوی ایمان که
ایمان آرید به پروردگار خویش پس ایمان
آوردیم ای پروردگار ما پس بیامرز گناهان
مارا و دورکن از ما بدیهای ما را و بمیران
مارا بانیکوکاران (۱۹۳) .

ای پروردگار ماویده ما را آنچه وعده
کرده ای به ما بزبان رسولان خود و رسوا
مکن ما را روز قیامت هر آئینه توخلاف
وعده نمی کنی (۱۹۴) .

پس قبول کرد دعای ایشان را پروردگار
ایشان بآنکه من ضائع نمی سازم عمل
هیچ عمل کننده را از شما از مردیازن
بعضی شما از جنس بعضی است پس

(۱) یعنی بغیر تدبیر بلیغ والله اعلم .

لَا كُفْرَانَ عَنْهُمْ سِيَئَاتِهِمْ وَلَا دُخْلَهُمْ جَنَّاتٍ يَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ تَوَابًا مِّنْ عِندِ اللَّهِ وَاللَّهُ
عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

آنانکه هجرت کردند و بیرون کرده شدند
از خانه های خویش و رنجانیده شدند در
راه من و جنگ کردند و کشته شدند البته
دورکنم از ایشان گناهان ایشان را و البته
در آرم ایشان را در باغ هایی که می رود زیر
آن جوی ها پاداشی از نزد خدا و خدا نزد
اوست پاداش نیک (۱۹۵) .

لَا يَغْوِيكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾

باید که نه فریب ترا آمدوشد کافران
در شهرها (۱۹۶) .

مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَاَيْسَ الْبِهَادِ ﴿١٩٧﴾

این بهره مندی اندک است بعد از آن جای
ایشان دوزخ باشد ووی بدجائی است
(۱۹۷) .

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا نَزِلًا مِّنْ عِندِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ
خَيْرٌ لِّلْآبَرَارِ ﴿١٩٨﴾

لیکن آنانکه ترسیدند از پروردگار خود
ایشان راست بوستان ها می رود زیر آن
جوی ها جاویدان در آنجا مهمانی از نزد
خدا و آنچه نزد خدا ست بهتر است
نیکوکاران را (۱۹۸) .

وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ
وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾

و هر آینه از اهل کتاب کسانی اند که
ایمان می آرند بخدا و بآنچه فرود آورده
شد بسوی شما و بآنچه فرود آورده
شد بسوی ایشان فروتنی کنندگان برای
خدا نمی ستانند عوض آیت های خدا برای
اندک آن گروه ایشان راست مزد ایشان نزد
پروردگار ایشان هر آینه خدا زود
حساب گیرنده است (۱۹۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

ای مومنان صبر کنید و محنت کشید و برای
جهاد آماده باشید و بترسید از خدا باشد
که رستگار شوید (۲۰۰) .

سوره نساء مدنی است وآن يك صد و هفتاد و هفت آیت و بیست و چهار ركوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ①

وَالَّذِي يَتْلِي أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْوَيْحِيَّتِ بِالْطَّبِيبِ
وَلَا تَكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ
خُوبًا كَثِيرًا ②

وَلَنْ خِفْتُمْ إِلَّا تَقْسُطُوا فِي الْيَسْتَلَى فَإِنْ كُنْزُوا
مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ
وَرُبْعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً
أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ أَدْنَى أَلَّا تَعُولُوا ③

وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مردمان به ترسید از آن پروردگار خویش که بیافرید شمارا از یک کس و آفرید از آن یک کس زن او را و منتشر ساخت ازین دو کس مردمان بسیار و زنان بیشمار و بترسید از آن خدا که از یکدیگر به نام اوسوال می کنید و بترسید از قطع خویشاوندی هر آئینه خدا هست نگاهبان بر شما (۱) .

و بدهید به یتیمان اموال ایشان را و بدل نکنید ناپاک را به پاکیزه و مخورید اموال ایشان را بهم آورده باموال خویش هر آئینه این گناهی بزرگ است (۱) (۲) .

و اگر ترسیدید که عدل نتوانید کرد در حق دختران یتیمه پس نکاح کنید آنچه خوش آید شمارا از سائر زنان دودو، و سه سه، و چهار چهار، پس اگر دانید که درین صورت نیز عدل نتوانید کرد پس نکاح کنید يك زن رایاسریه گیرید آنرا که مالک او شد دستهای شما این نزدیک تراست بآنکه جور نکنید (۳) .

و بدهید زنان را مهرایشان بخوشدلی و

(۱) در جاهلیت اولیای دختران یتیمان مانند (پسران عمو) ایشان را بنکاح خود درمی آوردند و ایفای حقوق نکاح نمی کردند خدای تعالی آیت فرستاد .

عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هِيَئًا مَرِيئًا ④

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا
وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَعْرُوفًا ⑤

وَابْتَلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ
مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا
إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْفُرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا
فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ
وَكُنْ بِأَلْفِ بِرٍّ ⑥

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ ٥

اگر زنان در گذرند بخوشدلی برای شما از
بعضی از آن مهر پس بخورید آن را ساز
گار و خوشگوار (۴) .

و مدهید بی خردان را اموال خود که کرده
است خدا آن را سبب استقامت معیشت
برای شما و بخورانید و به پوشانید ایشان
را از آن اموال و بگوئید بایشان سخن
نیکو^(۱) (۵) .

و امتحان کنید یتیمان را^(۲) تا آنگاه که
رسند به حدنکاح^(۳) پس اگر دریافتید
از ایشان حسن تدبیر پس برسانید بایشان
اموال ایشان را و بخورید آن اموال را^(۴)
باسراف و شتاب از ترس آنکه بزرگ شوند
و هر که باشد توانگر پس باید که
پرهیزگاری کند^(۵) و هر که فقیر باشد پس
باید که بخورد بوجه پسندیده پس چون
رسانید بایشان اموال ایشان را گواه
گیرید برایشان و بس است بحقیقت خدا
حساب گیرنده (۶) .

مردان را حصه هست از آنچه بگذارند
پدر و مادر و خویشان و زنان را نیز حصه

(۱) یعنی بر سفها حجب باید کرد و اموال ایشان که بحقیقت همه مسلمانان بآن منتفع اند بی
واسطه یا بواسطه بدست ایشان داده ضائع نه باید ساخت والله اعلم .

(۲) یعنی در ایام کودکی .

(۳) یعنی بالغ شوند .

(۴) یعنی در خرد سالی ایشان .

(۵) یعنی وصی یتیم اگر توانگر باشد از اموال یتیم چیزی نگیرد .

وَاللِّسَاءُ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ، نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ④

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينُ فَأَرْضُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَّعْرُوفًا ⑤

وَالْيَتَامَىٰ الَّذِينَ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً
ضَعُفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ⑥

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا
يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا، وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ⑦

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِ كَرُمِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ إِن كَانَ
نِسَاءً فَوَقَّ الْأُنثَيَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ، وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا
النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ

هست از آنچه بگذارند پدر و مادر و خویشان
از آنچه کم باشد از مال یا بسیار حصه
مقرر کرده شده (۱) (۷) .

و چون حاضر شوند هنگام قسمت میراث
خویشان (۲) و یتیمان و گدایان پس
بدهید ایشانرا چیزی از آن (۳) و بگوئید
بایشان سخن نیکو (۸) .

و باید که بترسند از خدا آنانکه اگر بگذارند
بعد از خود اولاد ناتوان را خائف باشند
برایشان که ضائع شوند پس باید که از خدا
بترسند و باید که بگویند سخن استوار (۴)
(۹)

هر آئینه آنانکه میخورند اموال یتیمان را
به ظلم جزاین نیست که میخورند
در شکم خویش آتش را و بزودی در آیند به
دوزخ (۱۰) .

حکم می کند شمار خدا در حق اولاد شما
که مرد راهست مانند حصه دوزن اگر
اولاد میت همه دختر باشند بیشتر ازدو
نفر پس ایشان راست دوسوم آنچه

(۱) یعنی مردان و زنان هر دو حصه دارند از هر مال که باشد کم بود یا بسیار درین رد
است بر اهل جاهلیت که زنان را حصه نمی دادند .

(۲) یعنی خویشان غیر وارث .

(۳) یعنی بطریق استحباب .

(۴) یعنی آنانکه اولاد داشته باشند بوجهی وصیت کنند که اولاد را ضرر نرسد و این
در شرع بمقدار يك سوم مال یا کمتر از آن است والله اعلم .

كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَرِثَةُ أَبِيهِ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ
 فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ الشُّدُوسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ
 يُوصِي بِهَا أَوْ دِينَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ
 لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ إِنْ الْإِنِّ اللَّهُ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ①

میت گذاشته است^(۱) و اگر ذریتش يك دختر باشد پس او را است نیم ترکه و هست پدر و مادر میت را هر یکی را از ایشان يك ششم آنچه بگذاشته است اگر باشد میت را فرزندی، پس اگر نباشد او را فرزندی و وارث او پدر و مادر او شوند پس هست مادرش را يك سوم ترکه^(۲) پس اگر باشند میت را برادران هست مادرش را يك ششم ترکه^(۳) و این تقسیم بعد از ادای وصیتی است که میت بآن فرموده یا بعد از ادای کین^(۴) پدران شما و پسران شما امید انید که کدام يك از ایشان نزدیک تر است به شما در نفع رسانیدن حصه معین کرده شد از جانب خدا هر آئینه هست خدادانای استوار کار (۱۱).

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ
 يُوصِيَن بِهَا أَوْ دِينَ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّلُثُ مِمَّا تَرَكَنَّ
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ تُوَصُّونَ بِهَا أَوْ دِينَ وَلَنْ كَانَ رَجُلٌ

و شمارا هست نیمه آنچه بگذاشته اند زنان شما اگر نباشد ایشان را فرزندی پس اگر ایشان را فرزندی باشد شمارا است يك چهارم آنچه بگذاشته اند بعد از ادای وصیتی که بآن فرموده باشند یا بعد از ادای کین و زنان را است يك چهارم آنچه

(۱) مترجم گوید حکم دو دختر نیزثلثان است والله اعلم .

(۲) یعنی مابقی برای پدر است .

(۳) یعنی برادران و خواهران حصه مادر را ناقص می سازند اگر چه خود چیزی نیابند و يك برادر و يك خواهر ناقص سازد و الله اعلم .

(۴) یعنی اگر وصیت باشد نخست ادای وصیت کنند و اگر دین باشد نخست ادای دین کنند .

يُورَثُ كَلَالَةً أَوِ امْرَأَةً وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتُ وَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا
الْشُّرُكُ فَإِنْ كَانَ لَكُم مِّنْ ذَلِكَ فَهُم شُرَكَاءُ فِي الثَّلَاثِ
مَنْ بَعْدَ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَارٍّ وَصِيَّةُ
مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾

شما بگذاشتید اگر نه باشد شمارا فرزندی
پس اگر باشد شمارا فرزندی پس زنان
را ست يك هشتم آنچه بگذاشته اید بعد
از ادای وصیتی که بآن فرموده باشید یا
ادای دین و اگر مرد مرده که از وی میراث
می خواهند یا زن مرده کلاله باشد^(۱)
و او را برادری هست یا خواهری^(۲) پس
هر يك از ایشان راست يك ششم تر که پس
اگر اخیافیان بیشتر ازین باشند پس ایشان
با هم شريك اند در يك سوم تر که بعد
از ادای وصیتی که بآن فرموده شده یا بعد
از ادای دین بغير آنکه ضرر رساننده
باشد^(۳) حکم کرده شده است از جانب
خدا و خدا دانای بربدار است (۱۲).

تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ
الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾

این همه حدها مقرر کرده خداست و هر که
فرمانبرداری کند خدا و رسول او را در
آردش به بهشت هائی که میرود زیر آن
جوی ها جاویدان در آن و این ست
پیروزی بزرگ (۱۳).

وَمَنْ يُعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ يَدْخُلْهُ
نَارُ خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٤﴾

و هر که نافرمانی کند خدا و رسول او را
و تجاوز کند از حدهای مقرر کرده
او در آردش بآتش جاویدان در آن و
او راست عذاب رسوا کننده (۱۴).

وَالَّذِي يَأْتِيَنَّكَ الْفَاحِشَةُ مِنْ نِسَائِكُمْ

آنانی که زنا می کنند از زنان شما پس گواه

(۱) و معنی کلاله آن ست که پدر و فرزند و برادر و خواهر تنی ندارد.

(۲) یعنی اخیافی.

(۳) یعنی وصیتی که زیاده از ثلث بود اعتبار ندارد و الله اعلم.

فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَ أَرْبَعَةً مِّنكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسَكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى يَتَوَفَّيَهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا ⑤

وَالَّذِينَ يَأْتِيهِنَّ مِنْكُمْ فَاذْوُهُنَّ فَإِنَّ تَابًا وَأَصْلَحًا فَاعْرِضُوهُنَّ إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيمًا ⑥

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ الشُّوْءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ⑦

وَلَيْسَ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ إِلَّكَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارًا أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ⑧

طلبید برایشان چهارمرد ازجنس خویش^(۱) پس اگر گواهی دادند محبوس کنید ایشان را درخانه ها تاآنکه عمر ایشان را تمام کند مرگ یا مقررکنند خدای تعالی برای ایشان راهی^(۲) (۱۵) .

وآن دوکس که زنا می کنندازشماپس آزار دهید ایشان را پس اگر توبه کردند ونیکوکاری پیش گرفتند پس اعراض کنید ازتعذیب ایشان هر آئینه خدا هست توبه پذیر مهربان^(۳) (۱۶) .

جزاین نیست که وعده قبول توبه لازم برخداست برای آن کسان که میکنند معصیت را به نادانی بعد ازآن توبه کنند بزودی^(۴) پس آن گروه است که خداوند توبه وبازگشت آنان رامی پذیرد وهست خدا دانای استوارکار (۱۷) .

ونیست وعده قبول توبه آن کسان را که می کنندمعاصی تاآنگاه که پیش آیدکسی را ازایشان مرگ، گفت هر آئینه من توبه کردم الحال ونه آن کسان را ست که کافر بمیرند این گروه آماده ساختیم برای ایشان عذاب درد دهنده (۱۸) .

(۱) یعنی از مسلمانان .

(۲) بعد این آیت خدای تعالی راهی مقررکردو آن رجم. ثیب وجلد بکر است پس اکنون حکم حبس نیست والله اعلم .

(۳) این آیت مجمل است ودراحدیث آمده است که بکر آزاد را صدتازیانه، بایدزد و ثیب آزاد را سنگسار باید کرد و غلام را پنجاه تازیانه بایدزد والله اعلم .

(۴) یعنی پیش ازحضور مرگ .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا
تَعْضُلُوهُنَّ لِيَنْتَهَبُوا بَعْضَ مَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ
بِفَاحِشَةٍ مُبِينَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ
فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَجَعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ①٩

وَلَنْ أَرْدُكُمْ أَسْتَبْدِلَ زَوْجًا مَكَانَ زَوْجٍ وَأَنْتُمْ أَحَدٌ مِنْهُنَّ
قَنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا تَأْخُذُوا بِهِ نَهَاتًا
وَأَنْتُمْ مُبِينًا ②٠

وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنِ مِنْكُمْ
بَيْثًا قَاطِعًا ②١

وَلَا تَنْكِحُوا آبَاءَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ
إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ②٢

ای مومنان حلال نیست شما را آنکه
میراث گیرید زنان را و ایشان ناخوش
باشند^(۱) و منع مکنید ایشان را^(۲)
تا بدست آرید بعض آنچه داده اید
ایشان را مگر اینکه آنان دچار گناه
آشکاری شوند (میتوان ایذا داد) و
زندگانی کنید با زنان بوجه پسندیده
زیرا که اگر ناپسند کنید ایشان را پس
شاید که ناپسند کنید چیزی را و پیدا کند
خدای تعالی در آن چیز خیر بسیار (۱۹).

و اگر بخواهید تبدیل کردن زنی بجای
زنی و داده باشید یکی را از ایشان قنطاری^(۳)
پس باز مگیرید از آن مال چیزی را آیامی
گیرید آن را به ستم و تعدی آشکار (۲۰).
و چگونه می گیرید آن را حال آنکه رسیده
است بعض شما به بعضی^(۴) و گرفتند
زنان از شما عهد محکم را^(۵) (۲۱).

و نکاح مکنید کسی را که نکاح کرده
باشند با او پدران شما از زنان مگر آنچه
گذشت (عفو است) هر آئینه این هست
کاربدو مبغوض و این بدراهی است (۲۲).

(۱) اهل جاهلیت زنان را نیز از جمله میراث می دانستند ولی میت اگر می خواست
بجبردر (نکاح خود) می آورد و اگر می خواست منع میکرد که با اجنبی نکاح کند
تا آنکه حق تعالی این آیت فرستاد.

(۲) یعنی از نکاح بهر که خواهند.

(۳) یعنی مال بسیار در مهر داده باشید.

(۴) یعنی مباشرت کردید.

(۵) یعنی ایجاب و قبول بحضور شهود در میان آمد.

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَتُكُمْ وَعَخَتَكُمُ وَخَالَاتُكُمْ
وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ الَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَتُكُمُ
مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهُتُمُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ الَّتِي فِي حُجُورِكُمُ
مِّنْ نِّسَائِكُمُ الَّتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِنْ لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُم بِهِنَّ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ
وَأَنْ تَجْعُوا بَيْنَ الْاِخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٣١﴾

حرام کرده شدند بر شما مادران شما
ودختران شما وخواهران شما و خواهران
پدران شما وخواهران مادران شما و دختران
برادر و دختران خواهر و آن مادران شما که شیر
داده اند شمارا^(۱) وخواهران شما
از جهت شیرخوارگی و مادران زنان شما
ودختران زنان شما که در کنار شما
پرورش می یابند از بطن آن زنان که شما
وطی کردید بایشان پس اگر وطی نکرده
باشید بایشان پس هیچ گناه نیست بر شما
وزنان پسران شما که از پشت شما باشند^(۲)
وحرام کرده شد آنکه جمع کنید میان
دو خواهر مگر آنچه گذشت (عفو است) هر
آئینه خدا هست آمرزنده مهربان (۲۳).

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ يَكُتِبُ
اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَأَجَلَ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ
مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْفِحِينَ فَمَا اسْتَعْتَمَرْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَلَهُنَّ
أُجُورُهُنَّ فَرِيضَةً وَلِالْأَجْنَحِ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرْضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ
الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٢﴾

وحرام کرده شدند زنان شوهردار مگر
آنچه مالک او شده است دست های شما^(۳)
لازم ساخته است خدا بر شما و حلال
کرده شد شمارا ماسوای این همه محرمات
(حلال کرده شد) که طلب نکاح کنید
باموال خویش عفت طلب کنان نه به
شهوت رانی^(۴) پس کسی که استمتاع
کردید باوی از زنان بدهید ایشان را مهر

(۱) یعنی دایه ها .

(۲) یعنی پسرخوانده نه باشد .

(۳) یعنی اگر زنی را از دارالحرب اسیر کرده اند نکاح و تَسْرِي اوصحیح
بُوده هر چند آنجا زوج داشته باشد والله اعلم .(۴) یعنی نکاح صحیح آن ست که مهر باشد و مؤبد باشد بحسب ظاهر زیرا که چون
حاجت جماع همیشه است و احصان بدون عقد مؤبد حاصل نشود والله اعلم .

ایشان که مقرر کرده شده^(۱) و نیست
بر شما گناهی در آنچه بایکدیگر راضی
شدید بعد از مهر مقرر^(۲) هر آینه خدا
هست دانای استوار کار (۲۴) .

و هر که نتواند از شما از جهت توانگری که
نکاح کند زنان آزاد مسلمان را پس باید که
نکاح کند از آنچه مالک او شده است
دست شما (مراد کنیزکان شما اند که
مسلمان باشند) و خدا دانای تراست بایمان
شما بعضی شما از جنس بعضی است^(۳) پس
نکاح کنید کنیزکان را با اجازه اهل ایشان
و بدهید ایشان را مهر ایشان بخوش
خوئی در حالیکه عقیقه باشند نه زناکننده
نه دوست پنهانی گیرنده^(۴) پس چون
در حباله زوج آمدند اگر زناکنند پس
برایشان است نیم مقدار آنچه بر زنان
آزاد است از عقوبت^(۵) نکاح کنیزکان
کسی راست که بترسد از گناه از شما
و آنکه صبر کنید بهتر است شمارا خدا
آمرزنده مهربان است (۲۵) .

وَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ
فَمِنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ قَتْلِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِأَيْمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَالْكُفْرُ مِنْ يَدَيْنِ
أَهْلِهِنَّ وَأَتَوْهُنَّ أَجُورَهُنَّ بِالْعَرَفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَفِّحَاتٍ
وَلَا مُتَغِدِّبَاتٍ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُحْصِنَ فَإِنْ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ
فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ
لِأَنَّ خَتَمَ الْعَتَمَةِ مِنْكُمْ وَإِنْ تَصَبَّرُوا خَيْرٌ لَكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٥

- (۱) یعنی بجماع تمام مهر لازم میشود والله اعلم .
- (۲) یعنی بعد مقرر کردن اگر بتراضی زیاده یا کم کنید باک نیست والله اعلم .
- (۳) یعنی کنیزکان نیز بنات آدم اند والله اعلم .
- (۴) فارق در نکاح و اتخاذ اخدان شرط شهود است و در احصان و سفاح مؤید بودن عقد بحسب ظاهر والله اعلم .
- (۵) یعنی پنجاه تازیانه و اگر در حباله زوج نباشد نیز عقوبت او پنجاه تازیانه است زیرا که ذکر این قید بجهت نفی احتمال زیاده است و این معنی در حدیث مبین شده والله اعلم .

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ الَّذِي يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ
وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٣١﴾

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ
أَنْ تَمِيلُوا مِيلًا عَظِيمًا ﴿٣٢﴾

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴿٣٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ
إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٣٤﴾

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ
ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٥﴾

إِنْ يَجْتَنِبُوا كَبِيرَاتِهِمْ تُخَفِّرْ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَيَنْدِخِلْكُمْ فُجْرًا كَرِيمًا ﴿٣٦﴾

وَلَا تَتَّبِعُوا أَفْضَلَ اللَّهِ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ

می خواهد خدا که بیان کند برای شما
و بنماید شمارا راه های کسانی که پیش
از شما بودند و برحمت باز گردد بر شما
و خدا دانای استوار کار است (۲۶) .

و خدا می خواهد که برحمت باز گردد
بر شما و می خواهند آنانکه پیروی
شهوات می کنند که کجروی کنید
کجروی عظیم (۲۷) .

می خواهد خدا که سبک کند از شما
و انسان ضعیف آفریده شده است (۲۸) .

ای مؤمنان مخورید اموال خود را در میان
خویش بناحق^(۱) مگر اینکه آن دادستند
تجارت باشد بعد رضامندی یکدیگر از شما
و مکشید خویشتن را هر آئینه خدا هست
به شما مهربان (۲۹) .

و هر که چنین کند به تعدی و ستم پس
بزودی در آریمش به دوزخ و این بر خدا
آسان است (۳۰) .

اگر احتراز کنید از کبائر منهیات نابود
سازیم از شما صغائر شمارا و در آریم
شمارا بمحل گرامی^(۲) (۳۱) .

و آرزوی مکنید مرتبه ای را که خداوند به
آن برتری داده بعضی را از شما بر بعضی

(۱) یعنی مال يك دیگر بناحق نباید خورد .

(۲) گناه کبیره آنست که بر آن حد مشروع شده یا وعده دوزخ کرده آمده یا بکفر مُسَمًّى
شده در قرآن یا سنت صحیحه و هر که از کبائر اجتناب کند صغائر او را نماز و روزه
و صدقه نابود می سازد والله اعلم .

مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَسَأَلُوا اللَّهَ
مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيًّا وَمِمَّا تَرَكَ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلَّذِينَ
عَقَدْتَ أَيْمَانُكُمْ فَاتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى
بَعْضٍ وَبِمَا آتَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَإِذَا هِيَ أَنتَ حِفْظٌ
لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ
وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ
فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٤﴾

مردان را هست بهره از آنچه حاصل کرده
اند و زنان را هست بهره از آنچه حاصل
کرده اند و بطلبید از درگاه خدا از بخشایش
او هر آئینه خدا هست همه چیزدانا
(۳۲).

و مقرر کردیم وارثان برای هر چیزی
از آنچه گذاشته اند پدر و مادر و خویشان
و کسانی که ایشان را مربوط ساخته است
عهدهای شما پس بدهید ایشان را بهره
ایشان هر آئینه خدا هست بر همه
چیز حاضر^(۱) (۳۳).

مردان تدبیر کارکننده تسلط دارند بر زنان
به سبب آنکه فضل نهاده است خدا بعض
آدمیان را بر بعضی^(۲) و بسبب آنکه خرج
کردند از اموال خویش پس زنان نیکوکار
فرمانبردارند، نگاهدارنده اند^(۳) در غیبت
زوج به نگاه داشت خدا^(۴) و آن زنان
که میترسید از نافرمانی ایشان پس
پند دهید ایشان را و ترك کنید ایشانرا
در خوابگاه^(۵) و بزنید ایشان را پس
اگر فرمانبرداری شما کردند پس جستجو

- (۱) یعنی حلیف را رعایت کردن یا وصیت کردن میتواند و ایشانرا در میراث دخل نیست و میراث برای اقربا مقرر کرده شده است والله اعلم .
- (۲) یعنی بسبب آنکه مردان در اصل جبلت برتر اند از زنان .
- (۳) یعنی مال و آبرو را .
- (۴) در این آیت بیان فرمود که مرد فرمان روا است بسبب فضل جبلی و بسبب اتفاق وزن صالحه کسی است که فرمانبرداری کند و حفظ مال - و آبرو - نماید والله اعلم .
- (۵) یعنی مباشرت نکنید .

وَأِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ
وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٣٥﴾

مکنید برایشان را هی را^(۱) هر آئینه
خدا هست بلند مرتبه بزرگ قدر (۳۴) .
و اگر ترسیدید (ای حاکمان) اختلاف
میان زن و شوهر پس برگزینید صلاح
کاری از خویشان مرد و صلاح کاری
از خویشان زن اگر این صلاح کاران
بخوانند صلح را البته موافقت آرد خدا
در میان ایشان هر آئینه هست خدا دانای
آگاه (۳۵) .

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا
وَبِالْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ
مُخْتَلًا لَّا فَخُورًا ﴿٣٦﴾

و پرستید خدا را و شریک او مقرر مکنید
چیزی را و به پدر و مادر نیکوکاری کنید
و بخویشان و یتیمان و گدایان و همسایه
خویشاوند و همسایه اجنبی و به هم نشین
برپهلو نشسته و به مسافر و بآنچه دست
شما مالک او شد^(۲) هر آئینه خدا دوست
ندارد کسی را که باشد متکبر خود ستاینده
(۳۶) .

الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ
مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٣٧﴾

کسانیکه آنان بخل می کنند و مردمان را
به بخل وامی دارند و می پوشند آنچه خدا
داده است ایشان را از فضل خود و آماده
ساخته ایم برای کافران عذاب رسواکننده
(۳۷) .

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَن تَكُنِ الشَّيْطَانُ
لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾

و آنان را که خرج می کنند اموال خود را
برای نمودن مردمان و معتقد نیستند بخدا
و نه بروز قیامت و هر که شیطان یار او باشد

(۱) یعنی به حيله ایزادادن تجسس مکنید و الله اعلم .

(۲) یعنی غلامان و کنیزکان .

وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَانْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِمِيعَاتِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضْعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

كَفَيْتُمْ إِذْ أَجْتُنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بَشِيرًا وَخَبَرًا عَلَيْكُمْ أَقُولُ الْقَوْلَ الشَّهِيدَ ﴿٤١﴾

يَوْمَ يَدْعُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ كُفُوتُكُمْ بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ﴿٤٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّى تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَسْتُمْ مِنَ النِّسَاءِ فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٤٣﴾

پس وی بدیاری است (۳۸) .
وچه زیان بود برایشان اگر ایمان می آوردند بخدا و روز آخر و خرج می کردند از آنچه خدا داده است ایشان را و هست خدا بایشان دانا (۳۹) .

وهر آئینه خدا ستم نمی کند وزن ذره ای و اگر آن عمل نیکی باشد چند برابر کندش و بدهد از نزد خود مزد بزرگ (۴۰) .

پس چه حال باشد آنگاه که بیاریم ازهر قومی گواهی را و بیاریم ترا گواه براین امت (۴۱) .

آنروز آرزو کنند آنانکه کافر شدند و نافرمانی پیغامبر کردند کاش برایشان زمین هموار کرده شود^(۱) و پنهان نکنند از خدا هیچ سخنی را (۴۲) .

ای مومنان به نماز نزدیک مشوید حال آنکه شما مست باشید تا آنکه به فهمید آنچه بزبان می گوئید^(۲) و به نماز نزدیک مشوید در حال جنابت تا آنکه غسل کنید مگر آنکه مسافر باشید و اگر بیمار باشید یا مسافر یا بیاید کسی از شما از جای قضاء حاجت یا مباشرت زنان کنید و نیاید آب را پس قصد کنید به زمین پاک پس مسح کنید برویهای خویش و دست های خویش هر آئینه هست خدا عفو کننده بخشاینده (۴۳) .

(۱) یعنی از ایشان نامی و نشانی نماند .

(۲) این حکم قبل از تحریم خمر بود بعد از آن مستی بالکلیه حرام شد والله اعلم .

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْتُرُونَ
الصَّلَاةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ ﴿٤٣﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَى
بِاللَّهِ نَصِيرًا ﴿٤٤﴾

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ
وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمِعْ غَيْرَ مَسْمُوعٍ وَرَاعِنَا
لَيَّا بِالنِّسْتِهِمْ وَطَعْنًا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا وَاسْمِعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ
وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ آمِنُوا بِنُزُلِ الْمَصَدِّقِ قَالِمَا
مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْلِسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا عَلَى أَدْبَارِهَا

آیاندیدی^(۱) کسانی که داده شده اند بهره
ای از کتاب (یعنی یهود) می ستانند
گمراهی را می خواهند که شما گم کنید
راه را (۴۴).

و خدا داناتر است به دشمنان شما و خدا
دوست بس است و خدایاری دهنده بس
است (۴۵).

از یهود گروهی هستند که تغییر می دهند
کلمه هارا از جای آن ها می گویند^(۲)
شنیدیم و نافرمانی کردیم و می گویند
«اسمع غیر مسمع و راعنا» می پیچانند
سخن را بزبان خویش و طعنه می
زنند در دین و اگر ایشان می گفتند شنیدیم
و فرمانبرداری کردیم و بجای «اسمع غیر
مسمع» اسمع می گفتند و بجای «راعنا»
انظرنا هر آینه بهتری بود ایشان را و
درست تر ولیکن لعنت کرده است ایشان
را خدا بسبب کفر ایشان پس ایمان نمی
آرند مگر اندکی^(۳) (۴۶).

ای اهل کتاب ایمان آرید با آنچه
فرود آوردیم، باور کننده آنچه باشماست

(۱) مترجم گوید که خدای عزوجل در ردیهود و تعداد قبائح ایشان آیات فرستاد .

(۲) یعنی بزبان حال .

(۳) مترجم گوید پیچانیدن سخن آنست که سبب را چنان در کلام خلط کنند که کسی
نشناسد «واسمع غیر مسمع» دو معنی دارد یکی آنکه بشنو در حالتیکه معظم و محترمی و
کسی باتو خلاف رضای تو نتواند گفت دیگر آنکه بشنود در حالتی که محقری و کسی
باتو سخن نمی گوید و راعنا نیز دو معنی دارد یکی آنکه رعایت کن ما را دیگر احمق
رعونت دارنده غرض ایشان سبب بود کلمه محتمل معنین می گفتند واللہ اعلم .

أَوَّلَعْتَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ الشَّجَرَةِ وَكَانَ أَفْرَاقًا مَّقْضُومًا ﴿٤٦﴾

پیش از آنکه محو کنیم صورت هایی را پس بگردانیمش بر شکل پشت سر یا لعنت کنیم ایشان را چنانکه لعنت کردیم اهل شنبه را وهست اراده خدا شدنی (۴۷).

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾

هر آئینه خدا نمی آمرزد که او را شریک مقرر کرده شود و می آمرزد غیر از آن هر کرا خواهد و هر که به خدا شرک ورزد هر آئینه افترا بسته است گناهی بزرگ را (۴۸).

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْكُرُونَ أَنْفُسَهُمْ بِلِلَّهِ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَلَا يَظْلَمُونَ قَتِيلًا ﴿٤٩﴾

آیا ندیدی بسوی کسانی که ستایش می کنند خود را بلکه خدا ستایش می کند هر کرا خواهد و ستم کرده نخواهند شد مقدار رشته ای (۴۹).

أَنْظُرْ كَيْفَ يَقْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٠﴾

به بین چگونه می بندند برخدا دروغ را و این گناه آشکار او را بس است (۵۰).

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا ﴿٥١﴾

آیا ندیدی بسوی کسانی که بهره از کتاب داده شدند ایمان می آورند به بت و معبود باطل و می گویند در حق مشرکان که ایشان راه یابنده تراند از مسلمانان (۵۱).

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ يَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾

ایشان آن گروه اند که لعنت کرد خدا ایشان را و هر که لعنت کندش خدا پس نخواهی یافت مرا و را یاری دهنده (۵۲).

أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذَا أُلْيُوا لِلنَّاسِ

آیا ایشان راهست بهره ای از پادشاهی پس

(۱) یعنی می گویند که بنی اسرائیل برگزیدگان خدایند ایشان را عذاب نخواهد شد مگر چند روز.

(۲) درین آیت تعریض است بآن که یهود روزا حزاب مددگار مشرکان شدند.

نَقِيرًا ۵۳

آن هنگام ندهند بمردمان مقدار نقیری^(۱)
(۵۳) .

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
فَقَدْ اتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ۵۴

آیا حسد می کنند بمردمان بر آنچه ایشان
را داده است خدای تعالی از فضل خود
پس هر آئینه ما دادیم آل ابراهیم را کتاب
ودانش و دادیم ایشان را پادشاهی بزرگ
(۵۴) .

فِيهِمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَى بِجَهَنَّمَ
سَعِيرًا ۵۵

پس از کفار کسی هست که ایمان آورد بآن
کتاب و از ایشان کسی هست که باز
داشت از وی و کفایت ست دوزخ آتش
افروخته (۵۵) .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كَلْبًا نَظِيفَةً
جُلُودُهُمْ بِهَا لَنْهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ۵۶

هر آئینه کسانی که کافر شدند بآیات ما
زود درآریم ایشان را بآتش هر گاه که پخته
گردد پوستهای ایشان بعوض پیدا کنیم
برای ایشان پوستهای دیگر غیر از آن
تا بچشند عذاب را هر آئینه خدا هست
غالب استوارکار (۵۶) .

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا زَوْجٌ مَطْهُرٌ
وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا ۵۷

و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند زود درآریم ایشان را به بوستانهایی که
میرود زیر آن جوی ها جاویدان آنجا همیشه،
ایشان راست آن جا زنان پاک کرده شده
و درآریم ایشان را بسایه نیک (یعنی
راحت تمام) (۵۷) .

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ
بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَعْلَمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ۵۸

هر آئینه خدا می فرماید شمارا که ادا کنید
امانت هارا به اهل آن و میفرماید که
براستی حکم کنید چون حاکم شوید میان

(۱) نقیر غلاف نازکی است که بر پشت خسته خرما می باشد .

مردمان هر آئینه نیکو چیز است آنچه
خدایان پندمیدهد شمارا هر آئینه
خدا هست شنوای بینا^(۱) (۵۸) .

ای مومنان فرمانبرداری کنید خدارا و
فرمانبرداری کنید پیغامبر را و فرمان
روایان را از جنس خویش پس اگر
اختلاف کنید در چیزی پس برگردانید
اورا بسوی خدا و پیغامبر اگر اعتقاد
دارید بخدا و روز آخرت این بهتر است
و نیکوتر باعتبار عاقبت^(۲) (۵۹) .

آیندیدی بسوی کسانی که گمان می کنند
که ایمان آوردند بآنچه بسوی تونازل
کرده شده است و بآنچه پیش از تونازل
کرده شد، می خواهند که قضایای خویش
رفع کنند بسوی سرکش و حالانکه
فرموده شد ایشان را که منکر وی شوند
و شیطان می خواهد که گمراه سازد
ایشان را گمراهی دور (۶۰) .

و چون گفته شود بایشان بیایید بسوی آنچه
نازل کرده است خدا و بسوی پیغامبر
می بینی منافقان را باز می ایستند

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي
الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ
وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ۝

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ
وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا إِلَى الطَّاغُوتِ
وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ
يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ۝

وَلَا ذَائِقِلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ
رَأَيْتَ السُّفِيَّاتِ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ۝

(۱) درین آیت اشاره است بقصه عثمان حجبی که مفتاح کعبه ازدست وی گرفتند
و مردمان آن را از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم طلب کردند آنحضرت قبول
نموده بعثمان رد فرمود .

(۲) مردم ضعیف الایمان در خلاف هوای نفس بحکم شرع راضی نمی شدند و گاهی
بکاهنان و رئیسان کفر رجوع می کردند چون آنحضرت ایشان را براین معنی
تعزیر یا تهدید فرمود سوگند خوردند که مخالفت آن حضرت مقصود ما نیست
خدای تعالی درین باره آیات فرستاد .

از توباعراض (۶۱) .

پس چه حال است آنگاه که برسد بایشان مصیبتی بسبب آنچه پیش فرستاده است دستهای ایشان پس هرگاه بیایند نزد تو قسم می خورند بخدا که نخواسته بودیم مگر نیکوکاری و موافقت کردن را^(۱) (۶۲) .

این گروه آنانند که می داند خدا آنچه در دل های ایشان است پس اعراض کن از ایشان^(۲) و پنده ایشان را و بگویایشان سخنی مؤثر در دلهای ایشان (۶۳) .

ونه فرستادیم هیچ پیغامبری را مگر برای آنکه اطاعت کرده شود بحکم خدا و اگر این جماعت وقتیکه ستم کردند بر خویشان می آمدند نزد تو پس آمرزش طلب می کردند از خدا و طلب آمرزش کرد برای ایشان پیغمبر هر آئینه می یافتند خدا را توبه پذیر مهربان (۶۴) .

پس قسم به پروردگار تو که ایشان مسلمان نه باشند تا آنکه حاکم کنند ترادراختلافی که واقع شد میان ایشان باز نیابند در دلهای خویش تنگی از آنچه حکم فرمودی و قبول کنند بانقیاد (۶۵) .

و اگر مامی نوشتیم^(۳) برایشان که بکشید خویشان را یا بیرون شوید از خانه های

فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا قَدْ مَتَّ أَيْدِيَهُمْ
ثُمَّ جَاءَهُمْ أَنْ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا أَحْسَانًا
وَتُوفِئَنَا ۝

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ
وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ۝

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ
إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ
لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ۝

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُخَرِّجُوكَ فِيهَا شَجَرًا
بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ
وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرَجُوا

(۱) یعنی مردمان خصوم .

(۲) یعنی از قتل ایشان .

(۳) یعنی واجب میکردیم .

مِنْ دِيَارِكُمْ مَّا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ
فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيثًا ۝۳

وَإِذَا أَلَيْنَاهُم مِّنْ لَّدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ۝۴

وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۝۵

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسَنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ۝۶

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عِلْمًا ۝۷

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اخذُوا حِذْرَكُمْ فَانفِرُوا

ثَبَاتٍ آوَافِرُ وَاَجْبِيعًا ۝۸

وَإِنْ مِنْكُمْ لَسَنٌ يُبَيِّظُكُمْ فَإِنْ أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ قَالِ

قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا ۚ لَكُمْ أَلَمٌ مِّمَّا شَهِدْنَا ۝۹

وَلَيْنَ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَأَن لَّمْ

تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يُأَيِّتُنِي كُنْتُ مَعَهُمْ

خویش نمی کردند این کار را مگر
اندکی از ایشان و اگر می کردند آنچه بآن
پند داده می شدند هر آئینه بهتر بودی
ایشان را و محکم تر در استواری دین (۶۶).

و آنگاه البته می دادیم ایشان را از نزد
خویش مزد بزرگ (۶۷).

و هدایت می کردیم ایشان را براه راست
(۶۸).

و هر که فرمان برد خدا و رسول را پس این
جماعت همراه آن کسانی که انعام کرده
است خدا بر ایشان از پیغمبران و صدیقان
و شهیدان و صالحان و چه خوبند
آنها از جهت رفاقت (۶۹).

این بخشایش از خدا است و بس ست خدا
دانا (۷۰) (۱).

ای مسلمانان بگیرید سلاح خود را پس
بیرون روید گروه گروه شده یا بیرون روید
همه با هم (۷۱).

و هر آئینه بعضی از شما آنست که درنگی
می کند پس اگر برسد به شما مصیبتی
بگویند انعام کرد خدا بر من چون نبودم
حاضر بایشان (۷۲).

و اگر به رسد به شما نعمتی از خدا البته
بگویند گویا هرگز نبود میان شما و میان

(۱) مترجم گوید مردم ضعیف الاسلام در اول اسلام که جهاد فرض نشده بود دعوت
اسلام قبول نمودند و چون جهاد فرض شد از آن تقاعد کردند و از بعضی کلمات
منافقانه سر بر می زد و بعضی با مخالفین همزیان شده خلاف رضای آنحضرت رای
می دادند خدای تعالی درین باره آیات فرستاد.

فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٢﴾

فَلْيَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ
أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيَهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ
مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ
رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمُ أَهْلُهَا
وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۖ وَاجْعَلْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٤﴾

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ
إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٥﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ
يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ

وی دوستی کاش می بودم با ایشان پس
می یافتم مطلب بزرگ را (۷۳) .

پس باید که جنگ کنند در راه خدا آن
مومنان که می فروشند زندگانی دنیا را
بآخرت و هر که جنگ کند در راه خدا پس
کشته شود یا غالب آید بدهیمش مزد بزرگ
را (۷۴) .

و چیست شمارا که جنگ نمی کنید
در راه خدا و برای بیچارگان از مردان
وزنان و کودکان^(۱) آنانکه می گویند ای
پروردگار ما بیرون آرمارا ازین ده که
ستمگاران اهل آن و مقررکن برای ما از
نزد خود کارسازی و مقرر کن برای ما از
نزد خودیاری دهنده (۷۵) .

مومنان می جنگند در راه خدا و کافران می
جنگند در راه معبود باطل پس جنگ کنید
با دوستان شیطان هر آئینه حیلۀ شیطان
سست است (۷۶) .

آیاندیدی بسوی کسانی که گفته شد ایشان
را بازدارید دستهای خود را^(۲) و برپا کنید
نماز را و بدهید زکوة را^(۳) پس چون
نوشته شد برایشان جنگ ناگاه گروهی
از ایشان می ترسند از مردمان مانند
ترسیدن از خدا یا بیشتر و گفتند ای

(۱) یعنی گرفتاران بدست کفار .

(۲) یعنی جنگ نکنید .

(۳) یعنی پس قبول کردند .

كُتِبَتْ عَلَيْنَا الْقِتَالُ لَوْ لَا أُخْرِجْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ
مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ وَلََّا يُظْلَمُونَ
قَتِيلًا ④

أَيُّنَ مَا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ
مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُضَيِّعْهُمْ حَسَنَةً يَقُولُوا هَٰذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
وَإِنْ تُضَيِّعْهُمْ سَيِّئَةً يَقُولُوا هَٰذَا مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلُّ
مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَٰؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ
حَدِيثَنَا ⑤

مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ
نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَٰهِيدًا ⑥

مَنْ طَاعَ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَبَا
أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ⑦

پروردگار ماچرانوشتی برماکارزار چرازنده
نگذاشتی مارا تاوقتی نزدیک بگوهره
مندی دنیا اندک است و آخرت بهتر است
کسی را که پرهیزگاری کند و ستم کرده
نخواهید شد مقدار رشته ای (۷۷) .

هر جاکه باشید دریابد شمارا مرگ
واگرچه باشید در محل های محکم واگر
برسد بایشان نعمتی گویند این از نزد
خداست واگر برسد بایشان شدتی
(یعنی سختی) گویند یا محمد این از نزد تست
بگوهه از نزد خدا است پس چه حال
است این قوم را نزدیک نیستند که بفهمند
سخنی را (۷۸) .

آنچه رسید به تو از نعمت پس از خداست
و آنچه رسید به تو از محنت پس از نزد
نفس تست و فرستادیم ترا برای مردمان
پیغامبری و پس است خدا حاضر و گواه
(۷۹) .

هر که فرمانبرداری کند پیغامبر را پس هر
آئینه فرمانبرداری خدا کرد و هر که
اعراض کرد پس نفرستادیم ترا بایشان
نگهبان^(۱) (۸۰) .

(۱) یعنی این کلمه حق است که خیر از جانب خدا است و شر از جانب بنده لیکن
مقصود این مردم ازین کلمه درست نیست و آن اینست که جهاد با جمیع قبائل عرب
معقول نیست پس اگر فتح باشد بس نعمتی غیر مترقب است واگر هزیمت باشد
موافق حال این تدبیر است و چون جهاد بامر الهی همه خیر است عقل را
در آنجا دخل دادن صحیح نه باشد والله اعلم .

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٨١﴾

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾

وَإِذَا حُجَّتْ أَمْثُلُ الْأُمَمِ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَ الَّذِينَ يُسْتَبِطُونَ مِنْهُمْ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَفُتِنْتُمْ الشَّيْطَانِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضْ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ﴿٨٤﴾

مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ

ومی گویند دردل ما فرمانبرداریست پس چون بیرون روند از نزد تو گروهی از ایشان بوقت شب رای زنند غیر آنچه تومی فرمائی و خدای نویسد یعنی در نامه اعمال آنچه شب می گویند پس اعراض کن از ایشان و توکل نما بر خدا و خدا کار سازنده پس است (۸۱).

آیاتأمل نمی کنند قرآن را و اگر می بود از نزد غیر خدا البته می یافتند در او اختلاف بسیار (۸۲).

و وقتی که بیاید نزد ایشان خبری از ایمنی یا ترس مشهور سازند آن را و اگر برمیگردانیدند آن را بسوی پیغامبر و بسوی فرمان روایان از اهل اسلام هر آینه می یافتند مصلحت آن خبر را آنانکه از ایشان میتوانند بر آوردن مصلحت آن و اگر نمی بود بخشایش خدا بر شما و رحمت او البته پیروی می کردید شما شیطان را مگر اندکی (۸۳).

پس جنگ کن (یا محمد) در راه خدا بر تو مؤاخذه نیست مگر از جان تو و رغبت ده مسلمانان را^(۱) نزدیک است که موقوف سازد خدا جنگ کافران را و خدا سخت تراست باعتبار جنگ و سخت تراست باعتبار عقوبت (۸۴).

هر که شفاعت کند شفاعتی نیک باشد او را بهره ای از ثواب آن و هر که

(۱) یعنی بر تو رغبت دادنست و بس اگر همراهی نکنند بر تو مؤاخذه نیست والله اعلم.

شَفَاعَةُ سَيِّدَتَيْنِ لَهُ كَقُلِّ وَنَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيتًا ۝

شفاعت کند شفاعتی بد باشد اورا
حصه ای از عذاب آن وهست خدا بر همه
چیز توانا^(۱) (۸۵) .

وَإِذْ أَخْبَرْتُمْ سُحُبًا بِمَا تَحْمِلُونَ مِنْهَا أَلَمْ تَكُنْ لَكُمْ رَحْمَةٌ ۚ وَتَذَكَّرُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ۝

وچون تعظیم کرده شوید به سلامی پس
تعظیم کنید بکلمه ای بهتر از آن یا مانند
همان کلمه جواب دهید هر آئینه هست
خدا بر همه چیز حساب گیرنده (۸۶) .

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ ۚ لِلَّهِ الْيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَأَرْبَابٌ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ۝

بجز خدا نیست هیچ معبود برحقى البته
بهم آرد شمارا به روز قیامت هیچ شك
نیست در آن و کیست راست گوتر
از خدا در سخن^(۲) (۸۷) .

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةً وَاللَّهُ أَرَكَّهُمْ بِمَا كَسَبُوا ۚ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ يَهْدِيَ لَهُ سَبِيلًا ۝

پس چیست ای مسلمانان شمارا در باره
تملق کنندگان دو گروه شدید^(۳) و خدا
نگونسار ساخت ایشان را بشومی آنچه
کردند آیا می خواهید که راه نمائید (یعنی
از جمله راه یابان شمارید) کسی را که گمراه
ساخت اورا خدا و هر کرا خدا گمراه
کند نیایی برای او هیچ را هی (۸۸) .

وَذُوالْوَلَوْتِكُمْ وَمَنْ كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً ۚ فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّىٰ يَهْجُرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا أَخَذُوا لَهُمْ وَاكُلُوا لَهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ ۚ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وِلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۝

این تملق کنندگان آرزو کردند که شما نیز
کافر شوید چنانچه ایشان کافر شدند پس
برابر باشید پس دوست مگیرید هیچکس
را از ایشان تا آنکه هجرت کنند در راه

(۱) یعنی مثلاً سفارش گدای به توانگرتا اورا چیزی بدهد نیک است و سفارش برای سارق تادست اونه بُرند درست نیست .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی بیان می فرماید که به تملق کفار اعتماد نباید کرد .

(۳) یعنی بعضی به تملق فریفته شدند و بعضی نشدند و می بایست که همه باتفاق فریفته نمی شدند والله اعلم .

خدا^(۱) پس اگر اعراض کردند (یعنی از اسلام و هجرت) پس اسیر گیرید ایشان را و بکشید هر جا که یابید ایشان را و دوست و یار مگیرید کسی را از ایشان (۸۹).

(اسیر گیرید و بکشید) مگر آنان را که پیوند دارند با گروهی که میان شما و میان ایشان عهد است یا بیایند نزد شما حالانکه تنگی آمده است سینه های ایشان از آنکه بجنگند باشمایا بجنگند با قوم خویش^(۲) و اگر خدای خواست هر آئینه مسلط می ساخت ایشان را بر شما پس می جنگیدند باشما پس اگر این فریق یکسوشوند از جانب شما و نجنگند باشما و بیفکنند بسوی شما پیغام صلح را پس خداوند بر ضد ایشان را هی در اختیار شما نگذاشته است^(۳) (۹۰).

خواهید یافت قومی را که می خواهند ایمن شوند از شما و ایمن شوند از قوم خود هر گاه باز گردانیده می شوند بسوی فتنه انگیزی نگوئید سازانداخته شوند در آن^(۴) پس اگر یکسونه شوند از جنگ

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ
أَوْ جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يُقَاتِلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا
قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ فَإِنْ
اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَالْقَوْلُ الْبَيْنُ لَكُمْ السَّلَامُ فَمَا
جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ①

سَيَجِدُونَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَايِعُوكُمْ وَيَآمِنُوا
قَوْمَهُمْ كُلًّا ذَوِّ آلٍ الْفِتْنَةُ أَذْكَوَابِهَا فَإِنْ
لَمْ يَعْزِلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ وَيَلْقُوا

(۱) یعنی مسلمان شوند و هجرت کنند .

(۲) مترجم گوید و کسی که ایمان آورد و هجرت نه کند حکم او بطریق اولی فهمیده شد والله اعلم .

(۳) یعنی اگر اسلام آرند و هجرت کنند ایشان را دوست باید گرفت و اگر اسلام نیارند می باید کشت مگر آنکه پیمان داشته باشند و ثابتانرا بر عهد و حلفای معاهدان رابه هیچ وجه نتوان ایذا داد والله اعلم .

(۴) صلح می کنند و باز نقض عهد می نمایند والله اعلم .

أَيِّدِيَهُمْ فَاغْدُ وَهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ
وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٩١﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا الْآخِطًا وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً
فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَّةٌ مُسْلَمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا فَإِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُمْ مُؤْمِنٌ فَنَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَّةٌ مُسْلَمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ
وَنَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ
تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٢﴾

شماونیفگنند بسوی شما پیغام صلح را
ویازندارند دسته‌های خویش را پس
اسیر گیرید ایشان را و بکشید هر جاکه یابید
ایشان را و این جماعت داده ایم شمارا
برایشان حجت ظاهر (۹۱) .

ونه^(۱) سِز دمسلمانی را که بکشد
مسلمانی را لیکن قتل واقع میشود بخطأ
(یعنی بغیر قصد) و هر که بکشد مسلمانی
رابخطأ پس لازم است آزاد کردن برده
مسلمان و خون بهارسانیده شده به کسان
مقتول مگر آنکه درگذرند از آن پس اگر
باشد مقتول از گروه دشمنان شما
و او مسلمانیست پس لازم است آزاد کردن
برده^(۲) مسلمان^(۳) و اگر باشد مقتول از قومی
که میان شما و ایشان عهد است^(۴) پس
لازم است خون بهارسانیده شده بکسان
او و آزاد کردن برده مسلمان پس هر که
نیابد برده را پس لازم است روزه داشتن
دوماه پی در پی مشروع در کفارت بجهت
قبول توبه است از جانب خدا و هست
خدادانای استوار کار^(۴) (۹۲) .

(۱) مترجم گوید خدای تعالی احکام قتل خطأ بیان می فرماید و آنکه امتناع از کسیکه به
کلمه اسلام متکلم شد و واجب است و فضل مجاهدان و وجوب هجرت از دار کفر
بدار اسلام و کیفیت نماز سفر و نماز خوف بیان می کند و الله اعلم .

(۲) یعنی مقتول مسلمان اگر از ساکنان دار الحرب باشد دیت لازم نیست و الله اعلم .

(۳) یعنی و او مومن باشد .

(۴) جمهور مفسرین تصور (و ان كان من قوم بینکم و بینهم میثاق) در مقتول
کافر کردند به ملاحظه آنکه توارث در میان مومن و کافر منقطع است و سبیل دیت =

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَدًّا جَزَاءُ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَيَبُّوا
وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَى إِلَيْكُمْ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَافِرٌ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ
فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَيَبُّوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٤﴾

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرَ أُولِي الصُّورِ وَالْمُجَاهِدُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ
الْحُسْنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾

وهر که بکشد مسلمانی را بقصد پس
جزای او دوزخ است جاوید باشد آنجا
وخشم گرفته است براو خدا و لعنت
کرد او را و آماده ساخته است برای
او عذابی بزرگ (۹۳).

ای مسلمانان چون سفر کنید در راه
خدا (یعنی برای جهاد) پس نیک تحقیق
کنید و مگوئید کسی را که بسوی
شما سلام انداخته است نیستی مسلمان
می طلبد متاع زندگانی دنیا را پس نزد
خدا غنیمت های بسیار است هم چنین
بودید پیش ازین پس انعام کرد خدا
بر شما پس تحقیق کنید هر آئینه خدا هست
بآنچه کنید آگاه (۹۴).

برابر نیستند نشینندگان غیر معذور
از مسلمانان و جهاد کنندگان در راه
خداى تعالى به مالهاى خویش و جانهاى
خویش برترى داده است خدا مجاهدان را
به مال و جان خویش بر نشینندگان در مرتبه
وهریکى را وعده نیک کرده است خدا
و افزون داده است خدا مجاهدان را به
نسبت نشینندگان مزد بزرگ (۹۵) (۱).

= سبیل میراث است و بنده ضعیف می گوید تمهید مسئله به (وما كان لمؤمن ان يقتل مؤمناً الا خطأ) و تقید به «و هو مؤمن» در نظیر مانحن فيه ظاهر است در آنکه اینجا قید ایمان معتبر است و لزوم دیت بجهت و قابعهدست نه بر سبیل میراث و نظیرش وجوب مهرست در مسئله مؤمنه از قوم متعاهدین در سوره ممتحنه الله اعلم .
(۱) فائده قید غیراولى الضرر آنست که در اولى الضرر این حکم مطرد نیست بلکه جمعی باشند از اولى الضرر که نیت صحیحه دارند ثواب عمل کامل یا بندوا لله اعلم .

دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا
رَحِيمًا ٩٦

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتُمُ الْمَلَائِكَةَ ظَالِمِينَ أَنْفُسِهِمْ
قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي
الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا
فِيهَا قَالُوا لَكَ مَا أُولَئِكَ جَهَنَّمَ
وَسَاءَتْ مَصِيرًا ٩٧

إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ
لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ٩٨

قَالَ لَكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَغْفُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا غَفُورًا ٩٩

وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ
مَرْغَبًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ
مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْوُتُّ
فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ١٠٠

وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ

افزون داده است مرتبه ها از جانب خویش
و آمرزش و بخشایش و هست خدا آمرزنده
مهربان (۹۶) .

هر آئینه آنانکه فرشتگان قبض ارواح
ایشان کردند درحالتیکه ستمگار بودند
برخویشتن^(۱) فرشتگان بایشان گفتند
درچه حال بودید شما گفتند بودیم
بیچاره گان در زمین گفتند آیا فراخ نبود
زمین خدا تا هجرت می کردید در آن پس
آن جماعت جای ایشان دوزخ است
و اوبدجائی است (۹۷) .

مگر آنانکه بحقیقت بیچاره اند از مردان و
زنان و کودکان هیچ چاره نمی توانند
و هیچ راه نمی یابند (۹۸) .

پس آن جماعت نزدیک است که خدا عفو
کند از ایشان و هست خدا عفو کننده
آمرزنده (۹۹) .

و هر که ترك وطن کند در راه خدا
بیابد در زمین اقامت گاه بسیار و فراخی
معیشت و هر که بیرون رود از خانه خود
هجرت کنان بسوی خدا و پیغامبر او
و سپس دریابد او را موت^(۲) پس به تحقیق
ثابت شد مزد او بر خدا و هست خدا
آمرزنده مهربان (۱۰۰) .

و چون سفر کنید در زمین پس نیست بر شما

(۱) یعنی بترك هجرت از دار الحرب بدار السلام و به تكثير سواد كفار و الله اعلم .

(۲) یعنی در راه قبل وصول بمقصد .

تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يُفْتِنَكُمْ الَّذِينَ
كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا أَلَكُمُ عَدُوًّا مُبِينًا ①

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقِمْ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ
مِنْهُمْ مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا
مِنْ وَرَائِكُمْ وَلِتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا
مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَلِكَ لِلَّذِينَ
كَفَرُوا وَلَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ
عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ
أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَ
خُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ②

گناهی در آنکه قصر کنید قدری از نماز
اگر بترسید از آنکه در بلا افگند شمارا
کافران هر آئینه کافران هستند
شمارا دشمن آشکار^(۱) (۱۰۱) .

و چون باشی در میان مؤمنان^(۲) پس
برپا کردی برای ایشان نماز را پس باید
بایستد گروهی از ایشان باتو و باید که
برگیرند سلاح خویش را پس چون
سجده کردند آنان پس باید که باشند پشت
سر شما^(۳) و باید که بیاید آن گروه دیگر که
هنوز نماز نخوانده اند پس
نماز گذارند باتو و باید که بگیرند حذر^(۴)
و سلاح خود را آرزو کردند کافران کاش
غافل شوید از سلاح خویش و متاع خویش
پس حمله کنند بر شما یک باره و هیچ گناه
نیست بر شما اگر باشد شمارا رنجی
از باران یا بیمار باشید در آن که بنهید
سلاح خویش را و البته بگیرید حذر خود را
هر آئینه خدا آماده کرده است برای
کافران عذاب رسوا کننده^(۵) (۱۰۲) .

(۱) مترجم گوید مشهور آن است که این آیت در صلوة مسافر نازل شده است و خوف
قید اتفاقی است و آنچه نزدیک این بنده رجحان یافته است آنست که این آیت
در صلوة خوف نازل شده است و سفر قید اتفاقیست و مراد از قصر در کیفیت رکوع
و سجود است که بایمای ادامیتوان کرد نه در کمیت رکعات والله اعلم .

(۲) یعنی وقت خوف .

(۳) یعنی مقابل عدو .

(۴) و حذر خود و زره و سپر را گویند .

(۵) مترجم گوید این را صورتهاست یکی آنکه امام دوبار نماز گذارد یک بار =

فَإِذَا قُضِيَتْ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقَعُودًا
وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ
الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿٥﴾

وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ
فَأَنْتُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا
لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٦﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ
اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ﴿٧﴾

پس چون نماز تمام کردید پس یاد کنید خدا را ایستاده و نشسته و بر پهلوهای خویش پس چون مطمئن شدید برپا کنید نماز را^(۱) هر آئینه هست نماز بر مومنان فرض وقت معین کرده شده (۱۰۳) .

وسستی نکنید در جستجوی کفار اگر شما دردمند می شوید پس ایشان نیز دردمند می شوند چنانکه شما می شوید و شما امید دارید از خدا آنچه ایشان را امید نیست و هست خدادانای استوار کار (۱۰۴) .

هر آئینه^(۲) مافروود آوردیم بسوی تو کتاب را برآستی تا حکم کنی میان مردمان بآنچه شناسانده است ترا خدا و مباش خصومت کننده برای حمایت خیانت کنندگان (۱۰۵) .

=
باین جماعت و دیگر بار بآن جماعت دیگر آنکه امام بایک جماعت یک رکعت گذارد و در قیام توقف کند تا آنکه رکعت دیگر خوانده مقابل عدوروند آن جماعت دیگر آمده اقتدا به امام کنند و رکعت دیگر بآن جماعت خواند در قعده چندان توقف کند که از رکعت دوم فارغ شوند آنگه بایشان سلام دهد این هر دو با صورتهای دیگر همه صحیح شده و همه محتمل آنست والله اعلم .

(۱) یعنی بطریق نماز امن والله اعلم .

(۲) مترجم گوید مردم ضعیف الاسلام اگر کسی را از ایشان مرتکب گناهی می شد دور وی حيله ها یافته پیش آنحضرت بوجهی اظهار میکردند که براءت او بخاطر مبارك می رسید و بایکدیگر خلوت کرده رازها بخلاف رضای شریف در میان می آوردند خدای تعالی آیات فرستاد .

وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٦﴾

وَلَا تَجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُجِبُ مَنْ كَانَ خَوَانًا أَشِيمًا ﴿١٠٧﴾

يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُمْ مَعَهُمْ آذِيَّةٌ يَبْتَغُونَ مَالًا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾

هَٰئِنَّمَا هَٰؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١١٠﴾

وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿١١٢﴾

وَأُولَٰئِكَ ضَلُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَعَلَىٰ أَهْلِ بُيُوتِهِمْ لَعْنَةُ طَائِفَةٍ مِنْهُمْ أَن يَقُولُوا لِمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسُهُمْ وَنَايِضُوكَ مِنَ شَيْءٍ وَأَنزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ

وآمزش خواه از خدا هر آئینه هست خدا
آمزنده مهربان (۱۰۶) .

وخصومت مکن از جانب آنانکه خیانت
می کنند خویشان را هر آئینه خدا دوست
ندارد آنرا که باشد خیانت کننده گنهگار
(۱۰۷) .

پنهان می کنند از مردمان و پنهان نمی
کنند از خدا و او بایشان ست آنگاه که به
شب مشورت میکنند آنچه خدا نمی
پسندد از تدبیر و هست خدا بآنچه میکنند در
برگیرنده (۱۰۸) .

آگاه باشید شما ای قوم که خصومت
کردید از طرف خیانت کنندگان در زندگانی
دنیا پس کیستکه خصومت کند با خدا
از طرف ایشان روز قیامت یا کیست که
باشد برایشان کار سازنده (۱۰۹) .

و هر که انجام دهد کار بدیاستم
کند برخویش باز آمزش طلبد از خدا بیابد
خدا را آمزنده مهربان (۱۱۰) .

و هر که بکند گناهی پس جزاین نیست که
می کند آن را بر جان خویش و هست خدا
دانای استوار کار (۱۱۱) .

و هر که بکند خطائی یا گناهی باز تهمت
زند بآن بیگناهی را پس بر خود برداشت
افترا و گناه ظاهر را (۱۱۲) .

و اگر نمی بود فضل خدا بر تو و بخشایش او
قصد کرده بودند گروهی از ایشان که همراه
کنند ترا و همراه نمی کنند مگر خویشان

مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١١٦﴾

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنثَاءً وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿١١٧﴾

لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَا اتَّخَذَنَّ مِنْ عِبَادِي نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١١٨﴾

وَلَا أُفْلِحُ لَهُمْ وَلَا أُفْلِحُ لَهُمْ وَلَا أُفْلِحُ لَهُمْ فَلْيَنْبَغْكَ إِذَا

را و هیچ ضرری نرسانند به توا چیزی و نازل ساخت خدا بر تو کتاب و دانش و آموخت ترا آنچه نمی دانستی و هست فضل خدا بر تو بزرگ (۱۱۳).

نیست خوبی در بسیاری از مشورت پنهانی ایشان لیکن خوبی در مشورت کسی است که می فرماید بصدقه یا بکار پسندیده یا به صلاح کاری میان مردمان و هر که این کند به طلب خوشنودی خدا پس بزودی بدهیمش مزد بزرگ (۱۱۴).

و هر که مخالفت پیغامبر کند بعد از آنکه معلوم شد او را هدایت و پیروی کند غیر راه مسلمانان را متوجه بکنیمش بآنچه میگردد^(۱) و در آریمش بدوزخ و او بدجائی ست (۱۱۵).

هر^(۲) آئینه خدا نمی آمرزد آنکه شریک با او مقرر کرده شود و می آمرزد غیر شریک هر کرا خواهد و هر که شریک خدا مقرر کند پس گمراه شد گمراهی دور (۱۱۶).

مشرکان نمی پرستند بجز خدا مگر بتانی را که بنام دختران مسمی کرده اند و نمی پرستند مگر شیطان دور رفته از حدرا (۱۱۷).

لعنت کرد او را خدا و گفت شیطان بگیرم از بندگان تو حصه ای که در علم ازلی معین شده (۱۱۸).

و البته گمراه کنم ایشان را و البته در آرزوی

(۱) مترجم گوید یعنی قوت دل بیفزائیم .

(۲) مترجم گوید از اینجا تغلیظ تحریم شرك می فرماید .

الْأَنْعَامِ وَلَا مِرْتَهُمْ فَلْيَعْبِرُنَّ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرًا مُّبِينًا ﴿١١٩﴾

باطل افگنم ایشان را والبته بفرمایم ایشان را تابشگافند گوش چهارپایان را والبته بفرمایم ایشان را تا تغییر دهند آفرینش خدا را^(۱) و هر که دوست گیرد شیطان را بجز خدا پس زیان کار شد زیان ظاهر (۱۱۹).

يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾

وعده می دهد ایشان را و در آرزوی می اندازد ایشان را و وعده نمی دهد ایشان را شیطان الا بفریب (۱۲۰).

أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُجَدُّونَ عَنْهَا مَخِصًا ﴿١٢١﴾

آن جماعت جای ایشان دوزخ است و نیابند از آن راه نجاتی (۱۲۱).

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

و آنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند در آریم ایشان را به بوستانهایی که می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه وعده کرده است خدا بر راستی و کیست راست گوتر از خدا در سخن (۱۲۲).

لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزِيهِ وَلَا يَحْذَرِهُ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾

نیست کار بوفق آرزوی شما و نه بوفق آرزوی اهل کتاب هر که بکند کار بد جزا داده خواهد شد به آن و نیابد برای خود بجز خدا هیچ دوستی و نه یاری دهنده (۱۲۳).

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِّنْ ذَكَرٍ أَؤْتَانِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾

و هر که بکند از کارهای شایسته مرد باشد یا زن و او مسلمان است پس آن جماعت در آیند به بهشت و ستم کرده نه شوند مقدار نقیری (۱۲۴).

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ

و کیست نیکوتر باعتبار دین از کسی که

(۱) مترجم گوید یعنی مانند خصی کردن و سوزن زدن بریدن تا سرخ پاکبود گردانند والله اعلم .

وَاتَّبَعَ مَلَكُ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾

منقاد ساخت روی خود را برای خدا و او نیکوکار است و پیروی کرد ملت ابراهیم را در حالتی که حنیف بود و خدا دوست گرفت ابراهیم را (۱۲۵).

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا ﴿١٢٦﴾

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و هست خدا بهمه چیز در برگیرنده (۱۲۶).

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُثَلِّ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتِمِّي النِّسَاءَ الَّتِي لَا تُوْتُوهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا إِلَيْهِمْ بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴿١٢٧﴾

و طلب فتوی می کنند از تو درباره زنان (۱) بگو خدا فتوی میدهد شمارا درباره زنان و آنچه خوانده می شود بر شما در کتاب نازل شده است در حق آن زنان یتیمه که نمی دهید ایشان را آنچه فرض کرده شده است برای ایشان و رغبت می کنید که به نکاح در آید ایشان را (۲) و نازل شده است درباره بیچاره گان از کودکان و حکم ست بآنکه تعهد حال یتیمان کنید با نصاب و هر آنچه می کنید از نیکوئی هست خدا بآن دانا (۳) (۱۲۷).

وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ

اگر زنی بترسد از شوهرش سرکشی یا روگردانی راپس گناه نیست برای ایشان در آنکه صلح آرند در میان خویش نوعی از صلح

(۱) یعنی چه نوع بایشان معامله باید کرد والله اعلم .

(۲) در نکاح زنان یتیمه رغبت می کردند بسبب براعت جمال و حوادث سن در ادای نفقه و مهر کوتاهی می نمودند والله اعلم .

(۳) جواب این استفتاء تفصیلی داشت پس خدای تعالی بعضی مسائل را حواله فرمود بر آیات سابقه و آن مسئله تحریم ظلم بر یتامی النساء است و بعضی را اینجا جواب داد و آن مسئله نشوز و تحریم میل کلی بیک زن و اعراض از زن دیگر و اباحه طلاق در صورت ضرورت والله اعلم .

وَأُحْضِرَتِ الْأَنفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿١٢٨﴾

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ
فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ فَتَدْرُواهَا كَالْمِغْلَقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا
وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾

وَلَنْ يَتَنَفَّسَ فَايٌ مِنْ اللَّهِ كُلَّ يَوْمٍ سَعَتِهِ ۚ وَكَانَ
اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ ۚ وَإِنْ تَكْفُرُوا
فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ
غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ
وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾

إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ أَهْلَ النَّاسِ وَيَأْتِ الْآخِرِينَ ۚ وَكَانَ
اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾

وصلح کاری بهتر است، و حاضر کرده
شده اند نفوس نزدیک بخل^(۱) و اگر
نیکوکاری و پرهیزگاری کنید پس هر آئینه
خدا هست بآنچه می کنید دانا (۱۲۸).

و نه توانید هرگز عدل کردن میان زنان
اگرچه نهایت رغبت کنید پس باری کجی
مکنید تمام کجی تا آنکه بگذارید آن زنان
را مانند معلقه^(۲) و اگر اصلاح کنید
و پرهیزگاری نمائید پس هر آئینه
خدا هست آمرزنده مهربان (۱۲۹).

و اگر مردوزن از یکدیگر جدا شوند کفایت
کند خدای تعالی هر یکی را از توانگری
خود هست خدا جواد استوار کار (۱۳۰).

و خدای راست آنچه در آسمان هاست
و آنچه در زمین ست و هر آئینه حکم
فرمودیم آنانرا که داده شدند کتاب پیش
از شما و شمارانیز که بترسید از خدا و اگر
کافر شوید پس هر آئینه خدا راست آنچه
در آسمان هاست و آنچه در زمین است
و هست خدا توانگر ستوده شده (۱۳۱).

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه
در زمین است و خدا کارساز پس است
(۱۳۲).

اگر خواهد دور کند شمارا ای مردمان
و بوجود آرد دیگران را و هست خدا براین
کار توانا (۱۳۳).

(۱) یعنی از بخل غائب نمی شوند و آن رانمی گذارند و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید معلقه زنیست که نه بیوه باشد و نه باو شوهر موافقت کند .

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِثْهُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٣٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ
وَلَوْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا
أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أُولَىٰ بِمَا شِئْتُمْ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا
وَإِنْ تَكُونُوا أَوْ تُعْرِضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٣٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ
عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
بَعِيدًا ﴿٣٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ أَرَادُوا
كَفْرًا لَمْ يَكُنْ اللَّهُ لِيُغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ﴿٣٦﴾

هر که باشد طالب جزای دنیا (یعنی جزای
عمل در دنیا طلب کند) پس نزد خدا است
ثواب دنیا و آخرت و خدا شنوا و بیناست^(۱)
(۱۳۴).

ای مسلمانان باشید برپادارنده عدالت
اظهار حق کننده برای خدا و اگر چه
بر ضرر خویشتن یا پدر و مادر و خویشاوندان
باشد اگر آنکه حق بروی ثابت میشود
توانگر باشد یا فقیر بهر حال خدا مهربان
تراست برایشان پس پیروی خواهش نفس
مکنید اعراض کنان از عدل و اگر بیچانید
سخن را یارو گردانید پس هر آئینه
خدا هست بآنچه می کنید آگاه (۱۳۵).

ای مسلمانان ایمان آرید بخدا و پیغامبر او
و آن کتاب که فرو فرستاده است
بر پیغامبر خود و آن کتاب که فرو فرستاده
است پیش ازین و هر که کافر شود بخدا
و به فرشتگان او و کتاب های
او و پیغامبران او و روز آخرت پس هر آئینه
گمراه شد گمراهی دور^(۲) (۱۳۶).

بیگمان آنانکه ایمان آوردند باز کافر شدند
باز ایمان آوردند باز کافر شدند باز زیادت
کردند در کفر^(۳) هرگز نیامرزد خدای
تعالی ایشان را و هرگز ننماید ایشان را

(۱) یعنی پس چرا طالب هر دو نباشید و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید مراد آنست که هر که در ملت اسلامیة داخل شد او را به تفصیل تصدیق
این چیزها باید کرد .

(۳) یعنی اصرار کردند و الله اعلم .

بَشِيرِ الْمُنْفِقِينَ بِأَنَّهُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَلِيمٌ ۝

الَّذِينَ يَتَخَذُونَ الْكُفْرَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ
أَبْتَغُوا عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ۝

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتَ اللَّهِ يُكْفَرُ
بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي
حَدِيثٍ غَيْرٍ ۚ إِنَّكُمْ إِذَا مَثَلْتُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ
الْمُنْفِقِينَ وَالْكُفْرَانِ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ۝

الَّذِينَ يَكْرَهُونَ يَكْفَرُ ۚ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَخْرٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا
أَلَمْ تَكُنْ مَعَكُمْ وَلَنْ كَانَ لِلْكُفْرَانِ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ
نَسْتَحِذْكُمْ عَلَيْهِمْ وَنَمْنَعُكُمُ الْمُؤْمِنِينَ قَالُوا يُجَاهِدُ بَيْنَكُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكُفْرَانِ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ۝

راهی (۱۳۷) .

خبر^(۱) ده منافقان را بآنکه ایشان را
باشد عذاب درد دهنده (۱۳۸) .

آن منافقان که کافران را دوست میگیرند
بجز مؤمنان آیات را ایشان ارجندی می
طلبند پس هرآئینه ارجندی خدا را است
همه یکجا (۱۳۹) .

وهرآئینه فرو فرستاده است خدا بر شما
در قرآن که چون بشنوید آیاتهای خدا را که
به آنها کفر ورزیده میشود و تمسخر کرده
میشود بآنها پس منشینید با ایشان تا آنکه
شروع کنند در سخنی غیر از آن هرآئینه
شما اگر چنین نکنید مانند آن کافران
باشید هرآئینه خدا هم آرنده است منافقان
و کافران را همه یک جادردوزخ (۱۴۰) .

آن منافقان که انتظار شما می کشند پس
اگر باشد شمارا فتحی از جانب خدا
گویند آیا نبودیم با شما^(۲) و اگر باشد کافران
را نصیبی گویند یعنی بکافران آیا غالب نه
شدیم بر شما^(۳) و آیا باز نه داشتیم شمارا
از ضرر مسلمانان^(۴) پس خدا حکم خواهد
کرد میان شما روز قیامت و هرگز

(۱) مترجم گوید ازینجا وعید منافقان بیان می فرماید .

(۲) یعنی از زمره شما ایم و الله اعلم .

(۳) یعنی خواه مخواه شمارا مصلحت دانستیم که با مسلمانان بجنگید و نه گذاشتیم که
بمصلحت دیگر عمل کنید و الله اعلم .

(۴) یعنی سعی کردیم که ضرر مسلمانان بشما نه رسد و الله اعلم .

نگشاید خدا مرکافران را بر مومنان راهی^(۱)
(۱۴۱) .

هر آئینه منافقان فریب می دهند بگمان
خود خدا را و خدا نیز فریب می
دهد ایشانرا و چون منافقان بسوی نماز
برخیزند کاهلی کنان برخیزند می نمایند به
مردمان و یاد نمی کنند خدا را مگر اندکی
(۱۴۲) .

متردداند در میان این و آن نه بسوی اینانند
و نه بسوی آنان و هر کرا گمراه کند خدا پس
هرگز نیابی برای او هیچ راهی (۱۴۳) .
ای مسلمانان دوست مگیرید کافران را
بجز مومنان آیا می خواهید که ثابت
کنید برای خدا بر خویشتن دلیلی ظاهر
(۱۴۴) .

هر آئینه منافقان در طبقه زیرترین اند
از آتش و نه یابی هرگز برای ایشان هیچ
یاری دهنده (۱۴۵) .

مگر آنانکه توبه کردند و اصلاح پیش گرفتند
و چنگ زدند (برایسمان) خدا و خالص
گردانیدند دین خود را برای خدا پس
آنجماعت همراه مومنانند و زود بدهد خدا
مومنان را مزد بزرگ (۱۴۶) .

چه کند خدا بعذاب شما اگر شکر گذاری
کنید و ایمان آرید و هست خدا قدر شناس
دانا (۱۴۷) .

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا
إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَىٰ يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ
اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ۝۴۱

مُتَذَبِّذِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَىٰ هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَىٰ هَؤُلَاءِ وَمَنْ
يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ سَبِيلًا ۝۴۲

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ
دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا
مُّبِينًا ۝۴۳

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَجَةِ الْأَسْفَلِ مِنَ الدَّارِ وَلَنْ تَجِدَ
لَهُمْ نَصِيرًا ۝۴۴

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا
دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي
اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ۝۴۵

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنَّ شُكْرَكُمْ وَامْتَنُتُمْ وَكَانَ
اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ۝۴۶

(۱) یعنی نشود که اسلام را مستاصل گردانند والله اعلم .

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ
وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٣٨﴾

إِنْ تَبَدُّوا خَيْرًا أَوْ خَفَوُا أَوْ تَعَفَّوْا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَفْوًا قَدِيرًا ﴿١٣٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا
بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُتَّخَذَ وَابِعٌ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٤٠﴾

أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٤١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ
أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٤٢﴾

يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَاءِ
فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى الْأَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً
فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْقَةُ بِأَنَّهُمْ يَبْغُونَ ﴿١٤٣﴾

دوست نمی دارد خدا بلند گفتن سخن
بدرا مگر سخت گفتن مظلوم که
عفو است و هست خداشنوا دانا (۱۴۸) .
اگر آشکارا کنید کار نیک را یا پنهان کنید آن
را یا عفو کنید از ظلمی پس هر آئینه هست
خدا عفو کننده توانا (۱۴۹) .

هر آئینه کسانی که کافر می شوند بخدا
و پیغامبران او می خواهند که تفرقه کنند
در میان خدا و پیغامبران او^(۱) می
گویند ایمان می آریم به بعض پیغامبران
و نامعتقد می شویم بعض را و می خواهند که
راهی گیرند در میان این و آن (۱۵۰) .

آن جماعت ایشانند کافران به حقیقت
و آماده ساخته ایم برای کافران عذاب
رسوا کننده (۱۵۱) .

و کسانی که ایمان آوردند بخدا و پیغامبران
او و تفرقه نه کردند در میان هیچ یکی
از ایشان آن جماعت خواهد داد خدا ایشان را
مزد ایشان و هست خدا آمرزنده مهربان
(۱۵۲) .

در^(۲) خواست می کنند از تو اهل کتاب که
فرود آری برایشان کتابی از آسمان یعنی
یکدفعه پس سوال کرده بودند از موسی
سخت تر ازین گفتند خدا را بنما بما آشکارا

(۱) یعنی بخدا ایمان آرند و به پیغامبران ایمان نیارند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید ازین جا خدای تعالی رد شبهه یهود میکند که قرآن چرا یکدفعه مثل
الواح موسی نازل نه شد و این سخن ممتد است تا یا اهل کتاب لاتغلوا .

مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَنْ
ذَلِكَ وَآتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿١٥٢﴾

وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا
الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا
مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿١٥٣﴾

فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسٍ
يَغْفِرُونَ قَوْلَهُمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَعِمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ لَعْنَهُمْ
فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٤﴾

وَلَعَنَّاهُمْ وَقَوْلُهُمْ عَلَى مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا ﴿١٥٥﴾

وَقَوْلُهُمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ
اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ
وَأَنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ
مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ
وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٦﴾

پس گرفت ایشان را صاعقه بسبب گناه
ایشان باز معبود گرفتند گوساله را
بعد از آنکه آمد بایشان معجزه ها پس در
گذشتیم ازین جریمه و دادیم موسی را
غلبه ظاهر (۱۵۳) .

و برداشتیم بالای ایشان طور را برای
گرفتن عهد ایشان و گفتیم ایشان را در آئید به
دروازه سجده کنان و گفتیم ایشان را
تجاوز مکنید در روز شنبه و گرفتیم از ایشان
عهد محکم (۱۵۴) .

پس بسبب شکستن ایشان عهد خود را
و بسبب کفر ایشان بآیات خدا و کشتن
ایشان انبیارا بناحق و گفتن ایشان که
دلهای مادر پرده است نه بلکه مژنهاده
است خدای تعالی بردل های ایشان بسبب
کفر ایشان پس ایمان نیارند مگر اندکی
(۱۵۵) .

و بسبب کفر ایشان و گفتن ایشان بر مریم
بهتانی بزرگ^(۱) (۱۵۶) .

و بسبب گفتن ایشان هر آئینه ما کشتیم
مسیح عیسی پسر مریم را که فی الواقع
پیغامبر خدا بود و نه کشته اند او را و بردار
نه کرده اند او را ولیکن مشتبّه شد بایشان
و هر آئینه کسانی که اختلاف کردند در باب
عیسی در شك انداز حال او و نیست ایشان

(۱) یعنی قذف بزنا .

رابآن یقینی لیکن پیروی ظن میکنند و به یقین نه کشته اند او را (۱۵۷) .

بلکه برداشت او را خدای تعالی بسوی خود وهست خدا غالب استوارکار (۱۵۸) .

و نباشد هیچ کس از اهل کتاب الا البته ایمان آورد بعیسی پیش از مردن عیسی^(۱) و روز قیامت باشد عیسی گواه برایشان (۱۵۹) .

پس به سبب ظلمیکه به ظهور آمد از یهود حرام ساختیم برایشان چیزهای پاکیزه که حلال بودند ایشان را و بسبب بازداشتن ایشان مردمان بسیار از راه خدا (۱۶۰) .

و گرفتن ایشان سود را و حال آنکه منع کرده شده اند از آن و خوردن ایشان اموال مردمان را بناحق و مهیا کردیم برای کافران از ایشان (یعنی مصرّان بر کفر) عذاب درد دهنده^(۲) (۱۶۱) .

لیکن ثابت قدمان در علم از اهل کتاب و مومنان ایمان می آرند بآنچه فرو فرستاده شده است بسوی تو و آنچه فرو فرستاده

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ١٥٨

وَأَنْ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِمْ
وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ١٥٩

فَظَلِمَ مِّنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أُحِلَّت لَّهُمْ
وَبَصَدَّ هُمُ عَن سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا ١٦٠

وَأَخَذْنَاهُم بِالرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلَاهُمْ أَمْوَالِ النَّاسِ
بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ١٦١

لَكِنَ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ
بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْبُقِيَّةُ مِنَ الصَّلَاةِ

- (۱) مترجم گوید یعنی یهودی که حاضر شوند نزول عیسی را البته ایمان آرند والله اعلم .
(۲) مترجم گوید اگر گویی انکار عیسی بعد نزول تورات کرده بودند و تحریم لحوم ابل و تحریم ذی ظفر در تورات مذکور بود پس چگونه جزای انکار عیسی باشد گویم نزدیک این بنده ظاهر آنست مراد از تحریم طئیّات موقوف داشتن نعمت ها است که سابقاً ایشانرا داده بودند از پادشاهی و نبوت و نصرت و غیر آن و این مشابه آن آیتست (ضربت علیهم الذلة والمسكنه) الایه و این آیت (وحرام علی قریه اهلکناها) و حینئذ جمیع کلام باهم مربوط باشد والله اعلم .

وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَٰئِكَ
سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٢﴾

شده است پیش از تو و (مدح می کنیم)
برپادارندگان نماز را و هم چنین دهندگان
زکوة را و ایمان آرندگان بخدا و روز آخر
این جماعت زود بدهیم ایشانرا مُزد بزرگ
(۱۶۲).

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالتِّيمَنَ مِنْ بَعْدِهِ
وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ
وَاتَيْنَا دَاوُدَ زُكْرًا ﴿١٦٣﴾

هرآئینه ما وحی فرستادیم بسوی
تو چنانکه وحی فرستادیم بسوی نوح
و پیغامبران پس از وی و چنانکه وحی
فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل و
اسحاق و یعقوب و نبیرگان و عیسی
و ایوب و یونس و هارون و سلیمان
و چنانکه دادیم داود رازبور (۱۶۳).

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ
نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا ﴿١٦٤﴾

و چنانکه فرستادیم پیغامبرانی که قصه
ایشان گفته ایم بر تو پیش ازین و پیغامبرانی
که قصه ایشان نه گفته ایم به تو و گفت
خدا با موسی سخن (۱۶۴).

رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ
حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٥﴾

فرستادیم پیغامبران مژده دهندگان و بیم
کنندگان تانه باشد مردمان را بر خدا الزام
بعد فرستادن پیغامبران^(۱) و هست
خدا غالب استوارکار (۱۶۵).

لَٰكِنَ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَاللَّهُ يَكُونُ
شَهِيدًا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾

لیکن خدا گواهی میدهد بآنچه فرو فرستاده
است بسوی تو که فرو فرستاد آن را به
علم خود و فرشتگان نیز گواهی می دهند
و بس است خدا گواه (۱۶۶).

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ
ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾

هرآئینه کسانی که کافر شدند و بازداشتند
یعنی مردمان را از راه خدا به تحقیق گمراه

(۱) یعنی تانه گویند که تقصیرِ مانیست هیچ پیغمبر نزدیکِ مانیامد و الله اعلم .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ
وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ۝

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۝

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا
خَيْرًا لَكُمْ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ
وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ
إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلَّمَتْهُ
الْقُبُورُ إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحُ مَنَّهُ فَاْمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا
تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ إِنَّهُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ
سُبْحَنَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ۝

لَنْ يُسْتَغْفَرَ السَّيِّئُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ

شدند گمراهی دور (۱۶۷) .

هرآئینه کسانی که کافر شدند و ستم کردند
هرگز نیامرزد ایشان را خدا و نه
نماید ایشان راراهی (۱۶۸) .

مگر راه دوزخ جاویدان آنجا همیشه
و هست این آسان برخدا (۱۶۹) .

ای مردمان هرآئینه آمد به شما پیغامبر
براستی از جانب پروردگار شما پس
ایمان آرید تا ایمان آوردن بهتر باشد برای
شما و اگر کافر شوید پس هرآئینه خدا را
است آنچه در آسمانها و زمین است
و هست خدا داناستوار کار (۱۷۰) .

ای^(۱) اهل کتاب از حد مگزید در دین
خود و مگوئید برخدا مگر سخن راست
جز این نیست که مسیح عیسی پسر مریم
پیغامبر خداست و کلمه اوست انداخت
آن را بسوی مریم و روحی است از جانب
خدا پس ایمان آرید بخدا و پیغامبران او
و میگوئید خدایان سه اند باز آئید ازین
قسم گفتار تا این باز ماندن بهتر باشد
شمارا جز این نیست که خدا معبود یگانه
است پاکست خدا را از آن که باشد او را
فرزندی مراو راست آنچه در آسمان ها
و آنچه در زمین است و بس است
خدا کار سازنده (۱۷۱) .

هرگز ننگ ندارد عیسی از آنکه باشد بنده

(۱) مترجم گوید ازینجا شروع می فرماید در رد شبه نصاری و الله اعلم .

الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ
فَسَيَحْشُرُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا ﴿١٧٢﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ
وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنَكَفُوا فَسَيَكُونُوا
سَعِيدًا بِهَمِّ عَذَابِ الْيَسَاءِ ۚ وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٣﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا
إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿١٧٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ
وَيَهْدِيَهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٧٥﴾

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ ۚ إِنْ امْرَأُؤُا هَكَذَا
لَيْسَ لَهَا وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ ۚ وَهِيَ بِرِثَتِهَا
إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ ۚ إِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الشُّلُبُ ۚ وَإِنْ
تَرَكَ زَوْجَانِ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً ۚ فَلِلَّذِي تَرَكَ
الْإِثْنَيْنِ يُبَاقِنُ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٧٦﴾

خدا ونه فرشتگان مقرب ننگ دارند
وهر که ننگ کند از بندگی او و سرکشی
کند پس خواهد برانگیخت ایشانرا نزدیک
خویش همه یکجا (۱۷۲) .

پس اما کسانی که ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند پس تمام هدایشان را
مزدایشان و زیاده هدایشان را از فضل
خود و اما کسانی که ننگ داشتند و سرکشی
کردند پس عذاب کندایشان را عذاب درد
دهنده و نیابند برای خویش بجز خداه هیچ
دوستی و نه هیچ یاری دهنده ای
(۱۷۳) .

ای مردمان به تحقیق آمد نزدیک شما دلیلی
از پروردگار شما و نازل کردیم بسوی
شما روشنی آشکارا (۱۷۴) .

اما کسانی که ایمان آوردند بخدا و چنگ
زدند باو پس زود درآردایشان را در رحمت
و فضل (از نزدیک) خود و به نماید ایشان
را بسوی خود راه راست (۱۷۵) .

طلب فتویٰ میکنند از تو بگو خدای تعالی
فتویٰ میدهد شمارا در باب میراث کسی که
والد و ولد ندارد اگر مردی بمیرد که
فرزندش نیست (یعنی ونه والد)
و او را خواهری باشد^(۱) پس خواهرش
راست نیمه آنچه گذاشته است و اگر این
خواهر مردی آن برادر وارث اوشدی

(۱) مترجم گوید یعنی اعیانی و اگر نباشد علالتی قائم مقام اعیانی بود .

ا گر نباشد آنرا فرزندی پس ا گر خواهران
دوباشند پس ایشان را ست دوسوم
حصه آنچه بگذاشته است و ا گرایشان
جماعت باشند مردان و زنان پس
مردراست مانند حصه دوزن بیان می
کند خدای برای شما تا گمراه نشوید
و خدا همه چیز داناست (۱۷۶) .

سوره مانده مدنی است و آن یکصد
و بیست آیت و شانزده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوفُوا بِالْعُقُودِ ۚ أُحِلَّتْ لَكُم بَهِيمَةُ
الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ غَيْرِ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرُمٌ إِنَّ اللَّهَ
يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ①

ای مومنان وفا کنید بعهده ها (یعنی عهدی
که با خدا بسته اید در التزام احکام او تعالی)
حلال کرده شده برای شما چهار پایان
از قسم انعام مگر آنچه خوانده شد
بر شما^(۱) نه حلال دارند شکار در حالتی
که محرم باشید هر آئینه خدا حکم میکند
آنچه می خواهد (۱) .

ای مسلمانان هتک حرمت نکنید نشانهای
خدارا و نه ماه حرام را^(۲) و نه قربانی را
و آنچه در گردن او قلاده می اندازند و نه
قصد کنندگان بیت الحرام را که می طلبند
فضلی از پروردگار خویش و خوشنودی
از وی^(۳) و چون احرام کشادید پس شکار

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحِلُّوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ
وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا أَمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَنْتَعُونَ
فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا ۚ وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا ۚ
وَلَا يَجْرِمُكُمْ شَتَانُ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوا عَنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ
تَعْتَدُوا وَاتَّقُوا عَلَى الْإِيمَانِ وَالْقُوَى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ

(۱) یعنی شتر و گاؤ و گوسفند و این سه قسم را انعام گویند حلال است مگر میته،
موقوفه و آنچه بیاید والله اعلم .

(۲) یعنی قتال در رجب و ذیقعد و ذی الحجه و محرم نه باید کرد والله اعلم .

(۳) یعنی تعرض حاجیان و معتمران مسلمانان نباید کرد و لقطه ایشان نباید گرفت =

وَالْعُدُوَّانَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ⑤

بکنید و حمل نکند شمارا دشمنی گروهی بسبب آنکه بازداشتند شمارا از مسجد الحرام^(۱) بر تجاوز کردن از حد و بایکدیگر مدد کنید بر نیکوکاری و پرهیز گاری و بایکدیگر مدد مکنید بر گناه و ستم و بترسید از خدا هر آئینه خدا سخت است عقوبت او^(۲) (۲) .

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخُزْنِ وَمَا أَهْلُ بَيْتِهِ وَالْمَنْخَرَةُ وَالْمُؤْوَدَةُ وَالْمُنْتَرِيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذَرَبُ عَلَى النُّصُبِ وَإِنْ تَشَقَّقُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكَ فِسْقٌ الْيَوْمَ يَكْفُرُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا عَشْوَهُمْ وَآخِشُونَ الْيَوْمَ أَكَلَتْ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَّتْ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَفِئْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمِنْ أَضْطَرِّيْكُمْ فَمِنْ غَيْرِ مُتَحَافِينَ لَا تَمُوتُوا قَاتُوا اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑥

حرام کرده شد بر شما مردار و خون (یعنی خون مسفوح) و گوشت خوک و آنچه نام غیر خدا بوقت ذبح او یاد کرده شود و آنچه به خفه کردن مرده باشد و آنچه بسنگ یا بعضا مرده باشد و آنچه از جای بلند افتاده بمیرد و آنچه به شاخ زدن مرده باشد و آنچه درنده خورده باشد الا آنچه بعد آفتها ذبح کرده باشید، حرام است آنچه ذبح کرده شود به نام بتها^(۳) و حرام کرده شد آنکه طلب کنید معرفت قسمت خود به تیرهای فال این همه فسق است - امروز نا امید شدند کافران از دین شما پس مترسید از ایشان و بترسید از من امروز کامل کردم برای شما دین شمارا

= واللہ اعلم .

(۱) یعنی پیش از فتح مکه و پیش از آنکه مسلمان شوند واللہ اعلم .

(۲) مترجم گوید حکم تغلیظ تحریم قتال در شهر حرم مخصوص است بمسلمین بدلیل آیت سوره بقره و تحریم تعرض حاجیان نیز به مسلمین آیت سوره براءت و این آیات آخر مانزل است منسوخ داشتن آنها چنانکه عامه مفسرین گویند راست نمی آید واللہ اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی بر صورت قبر واللہ اعلم .

وتمام کردم بر شما نعمت خود را و اختیار کردم اسلام را دین برای شما پس هر که ناچار شود در گرسنگی غیر مائل به گناه پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است^(۱) (۳).

سوال می کنند ترا چه حلال کرده شد برای ایشان بگو حلال کرده شد برای شما پاکیزه ها^(۲) و آنچه آموخته باشید او را از جانوران شکاری در حالتیکه شکار تعلیم کنندگانید می آموزید این هارا بعضی آنچه خدای تعالی شمارا آموخته است پس بخورید از آنچه نگاهداشتند برای شما^(۳) و یاد کنید نام خدا را بر آن^(۴) و بترسید از خدا هر آئینه خدا زود حساب کننده است (۴).

امروز حلال کرده شد برای شما پاکیزه ها و طعام اهل کتاب حلال است برای شما و طعام شما حلال است برای ایشان^(۵)

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ يَعْلَمُونَ نَهْيَ مَا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكَنَّ عَلَيْكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَّكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَّهُمْ وَالْحَمَّصَاتُ مِنَ التَّوْمِثَاتِ وَالْبُحَصَّاتُ

- (۱) مترجم گوید یعنی در خمصه خوردن مردار جائز است و نزدیک ابی حنیفه فائده لفظ غیر مائل بگناه آنست که زیاده از ضرورت نخورد و نزدیک مالک و شافعی آنست که قاطع طریق و سارق را رخصت نیست و این آیت آخر قرآنست بعد ازین هیچ آیت نازل نه شد والله اعلم .
- (۲) آنچه عرب پاکیزه دانند والله اعلم .
- (۳) مترجم گوید یعنی نخورده و ندریده باشند برای خوردن خود والله اعلم .
- (۴) مترجم گوید یعنی نزدیک ارسال جانوران شکاری والله اعلم .
- (۵) مترجم گوید یعنی آنچه براهل کتاب حلال بود بر شما حلال ست مثل گوسفند و گاو و آنچه بر شما حلال کرده شد بر کسیکه از ایشان مسلمان شود حلالست مثل شتر و ذی ظفر و قبیله ها یهود و نصاری را درین باب اعتبار نیست والله اعلم .

مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجْرَهُنَّ
مُحْصِنِينَ غَيْرِ مُسْفِحِينَ وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ
إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ
مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَسْتُمْ بِالنِّسَاءِ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا
طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ
لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَ
لِيُزَكِّيَ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ⑥

وحلال کرده شد برای شما محصنات
از زنان مسلمانان و محصنات از زنان
کسانیکه کتاب داده شدند پیش از شما
چون بدهید ایشان را مهرایشان عفت
طلب کنان نه شهوت رانندگان و نه
دوست پنهان گیرندگان و هرکس
نامعتقد اسلام باشد پس نابود شد عمل او
و او در آخرت از زیان کاران ست (۱) (۵) .

ای مسلمانان چون برخیزید بسوی نماز
پس بشوئید رویهای خود را و دست های
خود را تا آرنج های و مسح کنید سرهای
خود را و بشوئید پائیهای خود را تا شتالنگ
و اگر باشید باجنابت پس غسل کنید
و اگر باشید بیمار یا مسافر یا بیایدیکی
از شما (از قضاء حاجت) از خلایجای
یا مساس کرده باشید زنان را (۲) پس نیابید
آب پس قصد کنید خاك پاك را پس مسح
کنید از آن خاك بروی خود و دست خود نه
می خواهد خدا که مشروع کند بر شما
مشقتی ولیکن می خواهد که پاك
سازد شما را و تمام کند نعمت خود را بر شما
تا شود که شکرگزاری کنید (۶) .

- (۱) مترجم گوید محصنات اینجا نزدیک امام ابی حنیفه بمعنی پارساست و نزدیک
شافعی بمعنی آزاد و از (غیر مسافحین) مفهوم شد که نکاح متعه درست نیست
و از (ولا متخذی اخدان) مفهوم شد که نکاح سر درست نیست والله اعلم .
- (۲) مترجم گوید یعنی جماع کرده باشید و نزدیک شافعی دست رسانیدن بزنان ناقض
وضو است والله اعلم .

و یاد کنید نعمت خدا را برخویش و پیمان خدا را که عهد بسته است باشما بآن پیمان آنگاه که گفتید شنیدیم و فرمان برداری کردیم^(۱) و بترسید از خدا هر آئینه خداداناست بآنچه در سینه ها باشد (۷) .

ای مسلمانان متعهد حق خدا باشید گواهی دهند گان بر راستی و حمل نکند شمارا دشمنی قومی بر ترک عدل عدل کنید عدل نزدیک تر است به پرهیز گاری و بترسید از خدا هر آئینه خدا آگاه است بآنچه می کنید (۸) .

وعده کرده است خدا به کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند باین مضمون که ایشان راست آمرزش و مزد بزرگ (۹) .

و کسانی که کافر شدند و بدروغ نسبت کردند آیات ما را ایشانند اهل دوزخ (۱۰) .
ای مومنان یاد کنید نعمت خدا را برخویشتن آنگاه که قصد کردند قومی که دراز کنند دستهای خود را بسوی شما^(۲) پس باز داشت دست های ایشان را از شما و بترسید از خدا و برخدا باید که توکل کنند مومنان^(۳) (۱۱) .

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الّذِي
وَأَثَقَكُمْ بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوْمِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ
بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ عَلَى
أَلَّا تَعْدِلُوا إِعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ⑥

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ⑦

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ⑧
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ
هَمَّ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ
أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ⑨

(۱) یعنی عهدی که وقت بیعت بستید والله اعلم .

(۲) یعنی قتال کنند والله اعلم .

(۳) این معجزه چند نوبت متحقق شد از آن جمله آنست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم به تقریبی بمحله یهود رفته بودند شخصی از ایشان خواست که سنگی =

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَسْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَرْتُمْ أَوْهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ⑪

فَبِمَا نَقَضْتُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَأَعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ⑫

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ

وهرآئینه گرفت خدای تعالی پیمان بنی اسرائیل و معین ساختیم از ایشان دوازده سردار و گفت خدا هر آئینه من باشم امام مضمون پیمان آنکه اگر برپاداشتید نماز را و دادید زکوة را و معتقد شدید پیغمبران مرا و تقویت کردید ایشان را و قرض دادید خدا را قرض نیک^(۱) البته نابود سازم از شما گناهان شمارا و البته درآرم شمارا به بوستانها میرود زیرا آن جویها پس هر که کافر شود از شما بعد ازین پس گم کرد راه راست را (۱۲) .

پس به سبب شکستن ایشان پیمان خویش را لعنت کردیم ایشان را و سخت گردانیم دلهای ایشان را تغییر میدهند کلمات را از مواضع آن ها و فراموش کردند حصه از آنچه بآن پند داده شدند و همیشه هستی که آگاه میشوی بر خیانتی از ایشان مگر اندکی از ایشان پس در گذر کن از ایشان و اعراض کن هر آئینه خدا دوست میدارد نیکوکاران را (۱۳) .

و گرفتیم از کسانی که گفتند ما نصاری ایم پیمان ایشان را پس فراموش کردند حصه از آنچه بآن پند داده شدند پس برانگیختیم

= بالای آنحضرت بافگند خدای تعالی دست آن شخص بند کرد و از آن جمله آن ست که کفار قریش در حدیبیه از جنگ باز ایستادند بعد از آنکه داعیه جنگ داشتند و از آن جمله آنست که یکی از یاران مسیلمه کذاب دست درازی خواست خدای تعالی دست او را گرفت ساخت .

(۱) یعنی در جهاد صرف کردید بتوقع ثواب آخرت واللہ اعلم .

الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَسَوْفَ
يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٣﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ
كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ
وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ
وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٤﴾

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ
السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ
وَيَهْدِي لَهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٥﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ
مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ
يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿١٦﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ

درمیان فرقه های نصاریٰ دشمنی و کینه
تار و زیامت و زود خبر خواهد داد ایشان را
خدا بآنچه می کردند (۱۴) .

ای اهل کتاب هر آینه آمد به شما
پیغامبر مابیان می کند برای شما بسیاری
از آنچه پنهان می داشتید از کتاب یعنی
از کتاب الهی و او در گذر میکند از
تقصیرات بسیار (ای اهل کتاب) هر آینه
آمد به شما از جانب خدا نوری و کتابی
روشن (یعنی قرآن) (۱۵) .

بسبب آن دلالت می نماید خدا کسی
را که طلب رضای او کرد بسوی راه های
نجات و بیرون می آرد ایشان را از تاریکی
ها بسوی روشنی باراده خود و دلالت می
کند ایشان را بسوی راه راست (۱۶) .

هر آینه کافر شدند کسانی که گفتند که خدا
همون مسیح پسر مریم است^(۱) بگو که
می تواند از خدا چیزی را (از انتقام)
اگر بخواهد که هلاک کند عیسیٰ پسر
مریم را و مادرش را که مریم است و آنان
را که در زمین اند همه یکجا و خدا راست
پادشاهی آسمان ها و زمین و آنچه در میان
این هر دو است می آفریند هر چه می خواهد
و خدا بر همه چیز تواناست (۱۷) .

و گفتند یهود و ترسایان ما پسران خدائیم و
دوستان اوئیم^(۲) بگو پس چرا عذاب می

(۱) یعنی حلول کرده است در وی والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی خدا را پدر خود می گفتند والله اعلم .

يَعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّثْلُ خَلْقٍ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ
وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ①

کند شمارا بر گناهان شما بلکه شما
آدمیانید از جنس آنچه پیدا کرده است می
آمرزد هرکرا خواهد وعذاب می کند هر
کرا خواهد خدارا است پادشاهی آسمان
ها وزمین و آنچه در میان این هر دو باشد
و بسوی اوست رجوع (۱۸) .

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُم عَلَى قَدَرٍ مِّنَ
الرُّسُلِ أَن تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِن بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ
بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ②

ای اهل کتاب هر آئینه آمده است بشما
پیغامبر ما بیان می کند برای شما در حالت
انقطاع آمدن پیغمبران^(۱) تا نگوئید که
نیامدن نزدیک ما هیچ مژده دهنده و بیم
دهنده آری هر آئینه آمده است بشما مژده
دهنده و بیم دهنده و خدا بر همه چیز
تواناست (۱۹) .

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَقُومُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وَآتَاكُمْ مَا لَمْ
يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ③

و یادکن چون گفت موسی قوم خود را ای
قوم من یاد کنید نعمت خدارا برخویش
چون پیدا کرد در میان شما پیغامبران را
و پادشاه ساخت شمارا و داد به شما آنچه
نداد به هیچ کس از عالمیان^(۲) (۲۰) .

يَقُومُوا ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ
وَلَا تَرْجِعُوا إِلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَقْلِبُوا فِيهَا الِخِيرَ ④

ای قوم من در آئید به زمین پاک که مقرر
ساخته است آن را خدا برای شما و روگردان
مشوید بر سمت پشت خود آنگاه زیان کار
گردید (یعنی فرار مکنید) (۲۱) .

قَالُوا يٰمُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ ۖ وَإِنَّا لَنَدْخُلُهَا
حَتَّى يَخْرُجُوا مِنهَا فَإِن يَخْرُجُوا مِنهَا فَإِنَّا ذَاكُمُومُونَ ⑤

گفتند ای موسی هر آئینه آنجا گروهی
هستند زورآور و هر گز ما داخل نشویم
آنجا تا آنکه ایشان بیرون آیند از آنجا پس

(۱) یعنی بعد عیسی بجز پیغمبر ما هیچ پیغمبری مبعوث نشد و مدت میان ایشان
پانصد شصت سال بود والله اعلم .

(۲) یعنی معجزات عظیمه از فلک بحر (یعنی شگاف دریا) و رفع طور والله اعلم .

اگر ایشان از آن جا بیرون شوند هرآئینه مادرآئیم (۲۲) .

گفتند دومرد از اهل تقوی که انعام کرده بود خدا برایشان^(۱) درآئید ای قوم براین جماعت از راه دروازه چون درآمدید به دروازه پس هرآئینه شما غالب باشید و بر خدا توکل کنید اگر مسلمان هستید (۲۳) .

گفتند ای موسی ماهرگز در نه آئیم درین زمین هیچ گاه مادامی که ایشان در آنجا اند پس تو پروردگار تو بروید و جنگ کنید هرآئینه ما این جانسته گانیم (۲۴) .

گفت (موسی) ای پروردگار من قادر نیستم الا بر خود و برادر خود (یعنی هارون) پس فیصله کن میان ما و میان گروه گناهگاران (۲۵) .

گفت خدا پس آن زمین حرام کرده شده است برایشان چهل سال سرگردان می شوند در زمین پس اندوهناک مباش بر گروه ستمگاران^(۲) (۲۶) .

و بخوان بر قوم خود خبر دو پسر آدم را برآستی چون نیاز حق کردند قربانی را پس قبول کرده شد از یکی و قبول کرده نه شد از دیگر^(۳) گفت قابیل البته بکشم

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ اللَّهَ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَانْكُمُ عَلَيْهِمْ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِنَّ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

قَالَ يٰمُوسَى إِنَّا لَنُفْضِلُكَ أَهْلَكَ أَتَاذًا مُّوَاْفِيَهَا فَادْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرِقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾

قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتِيَهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبِلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾

(۱) یعنی یوشع و کالب .

(۲) یعنی حکم کردیم که بآن زمین منتفع نشوند چهل سال .

(۳) یعنی هابیل نیکوترین گوسفندی به نیاز برداز غیب آتشی ظاهر شد و بخورد و قابیل بدترین گندم پیش آورد و آتش نیازش را قبول نکرد و این سبب حسد شد =

تراها بیل گفت جزاین نیست که خدا قبول می کند از متقیان (۲۷) .

اگر در از کنی بسوی من دست خود را تاب کشی مرا من هرگز در از نکنم بسوی تو دست خود را تاب کشم ترا هر آئینه من می ترسم از خدا پروردگار عالمها (۲۸) .

هر آئینه من می خواهم که ببری گناه مرا و گناه خود را پس باشی از اهل دوزخ و این جزای ستمگاران است (۲۹) .

پس نفس اوسهل ساخت در نظر او کشتن برادرش را پس بکشت او را پس شد از زیان کاران^(۱) (۳۰) .

پس فرستاد خدا زاغی را که میشگافت در زمین تا بنمایدش چگونه بپوشد جثه برادر خود را گفت ای وای بر من! آیا عاجز شدم از آنکه باشم مانند این زاغ پس بپوشید می جثه برادر خود را پس شد از پشیمان شدگان (۳۱) .

بسبب این حادثه حکم کردیم بر بنی اسرائیل که هر که بکشد کسی را بغیر عوض کسی و بغیر فساد در زمین (یعنی قطع طریق و ارتداد) پس چنانستی که کشته است مردمان را همه یکجا و هر که سبب زندگانی کسی شد پس چنانستی که زنده ساخت مردمان را همه یکجا و هر آئینه

لَنْ يَبْسُطَكَ إِلَى يَدِكَ لِيَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسٍ بِيَدِي إِلَيْكَ
لَا قُتْلَكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبْوَأَ بِأَشْيَءٍ وَ إِنْ هِيَكَ فَتَكُونُ مِنْ
أَصْحَابِ النَّارِ وَ ذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِي
سُوءَةَ أَخِيهِ قَالَ يُوَيَّلُنِي أَعَجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا
الْغُرَابِ فَأُوَارِيَ سُوءَةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ الْمُدَمِنِينَ ﴿٣١﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَنْ
قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ
النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا
وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنْ كَثِيرٌ مِنْهُمْ بَعْدَ
ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِقُونَ ﴿٣٢﴾

= واللہ اعلم .

(۱) بعد کشتن ندانست که چگونه دفن کند جثه او را بر پشت نهاده میگشت واللہ اعلم .

آمدند به بنی اسرائیل پیغامبران مابه نشانه های روشن باز بسیاری از ایشان بعد ازین در زمین تجاوز کنندگانند^(۱) (۳۲) .

جزاین نیست جزای کسانی که جنگ می کنند با خدا و رسول او و می شتابند در زمین بقصد فساد (یعنی قطع طریق می کنند) آنست که کشته شوند یا بردار کشیده شوند یا بریده شود دست ها و پاهای ایشان از جانب مخالف^(۲) یا دور کرده شوند از وطن این رسوائی است ایشان را در دنیا و ایشان راست در آخرت عذاب عظیم (۳۳) .

مگر کسانی که توبه کردند پیش از آنکه دست یابید برایشان پس بدانید که خدا آمرزنده مهربان است^(۳) (۳۴) .

ای مسلمانان بترسید از خدا و به طلبید قرب بسوی او و جهاد کنید در راه اوتارستگار شوید (۳۵) .

هرآئینه کافران اگر باشد بدست ایشان آنچه در زمین است همه يك جا و همراه او مانند او مهیا برای آنکه عوض خود دهند

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْقَوْنَ مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ٣٢

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٣٣

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ٣٥

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ لَهُمْ مَسَافِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ

(۱) یعنی چون از قابیل رسم قتل پیدا شد هر قتلی که در جهان واقع شود او را بدان مواخذه کنند همچنین در هر زمانه کسی که رسم کشتن نومی کند بحکم من سنّ سنة سيئة کان له کفل منها- در قتلی که بعد از وی آمد شرکتی پیدامی نماید پس این جا من اجل ذالك بجای علی قیاس ذالك واقع شده است والله اعلم .

(۲) یعنی دست راست و پای چپ والله اعلم .

(۳) یعنی حد ساقط است و حقوق آدمیان ساقط نیست والله اعلم .

الْقِيمَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٦﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ الدَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ
مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٧﴾

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا
تُكَالَمَنَّ اللَّهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾

فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ
عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٩﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ
مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ
مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَقْوَامِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ
وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا وَسَمِعُوا لِلْكَذِبِ سَمْعُونَ
لِقَوْمٍ آخِرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يَحْزِنُونَ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ

آن را از عذاب روز قیامت هرگز قبول کرده
نه شود از ایشان و ایشان راست عذاب درد
دهنده (۳۶) .

بخواهند که بیرون روند از دوزخ و نیستند
بیرون رفتگان از دوزخ و ایشان راست
عذاب دائم (۳۷) .

و مرد دزد وزن دزد ببرد دستهای ایشان
را جزای آنچه به عمل آورده اند عبرتی از
طرف خدا و خدا غالب داناست (۳۸) .

پس هر که توبه کرد بعد ستم
خود و کارشائسته بعمل آورد پس هر آئینه
خدا بر رحمت باز می گردد بروی هر آئینه
خدا آمرزنده مهر بانست (۳۹) .

آیا ندانسته ای که خدا مرا و راست پادشاهی
آسمان ها و زمین عذاب می کند
هر کرا خواهد و می آمرزد هر کرا خواهد
و خدا بر همه چیز تواناست (۴۰) (۱) .

ای پیغامبران دو هگین نه کند ترا کسانی که
سعی می کنند در کفر از آنانکه گفتند بدهان
خویش ایمان آوردیم و ایمان نیاورده
است دلهای ایشان و از قوم یهود نیز ایشان
شنوند گانند سخن دروغ را (۲) شنوند گانند

(۱) مترجم گوید در تورات رجم زانی نازل شده بود و یهود تحریف کرده روی زانی
را سیاه کردن و چند تازیانه زدن قرار دادند و در زمان آنحضرت در میان ایشان
زنا واقع شد زانی را پیش آنحضرت بدست منافقان و ذمیان فرستادند بقرار آن که
اگر جلد فرمایند بکنیم و اگر رجم فرمایند نکنیم آن حضرت صلی الله علیه
وسلم حقیقت رجم اظهار فرمودند و رجم کردند درین آیات اشاره است بآن قصه .

(۲) یعنی معتقد آن شده اند .

مَوَاضِعَهُ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرْ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ۖ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

برای گروه دیگران که هنوز پیش تونیا آمده اند^(۱) تغییر میدهند کلمات را (بعد از ثبوت آنها) در موضع خویش گویند ا گرداده شوید این حکم محرف قبول کنید و اگر آنرا داده نه شوید پس احتراز نمائید و هر که خدا ضلالت او را اراده کرده است پس هرگز نه توانی برای او از خدا چیزی از هدایت ایشان آناند که نخواسته است خدا که پاک کند دلهای ایشان را ایشان راست در دنیا رسوائی و ایشان راست در آخرت عذاب بزرگ (۴۱).

سَلْعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَلُونَ لِلسُّحْتِ فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْقِسْطِيْنَ ﴿٤٢﴾

ایشان شنوندگانند سخن دروغ را خورندگانند حرام را (یعنی رشوت را) پس اگر بیایند پیش تو حکم کن میان ایشان یا اعراض کن از ایشان و اگر اعراض کنی از ایشان هیچ زیان نه رسانند بتو و اگر حکم کنی پس حکم کن میان ایشان بانصاف هر آئینه خدا دوست میدارد عدل کنندگان را^(۲) (۴۲).

وَكَيْفَ يُحْكُمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٣﴾

و چگونه حکم می کنند ترا و نزدیک ایشان تورات است که در آن حکم خداست باز اعراض می کنند بعد ازین و نیستند ایشان معتقدان^(۳) (۴۳).

(۱) یعنی جاسوسان حریبان اند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی اهل ذمه اگر قضیه خویش بامام رفع کنند اگر خواهد حکم کند و اگر خواهد بزعمای ایشان مفوض نماید والله اعلم .

(۳) یعنی اگر غرض ایشان طلب رضای خدای تعالی بودی بر تورات عمل =

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا
الْيَهُودُ الَّذِينَ آسَلُوا اللَّهَ مِنَ هَادٍ وَأَوَّلَ الرُّسُلِ
وَالْأَحْبَارِ بِهَا اسْتُخْفِفُوا مِنْ كَثِيرِ اللَّهِ وَكَانُوا
عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَخَشَوْنَ اللَّهَ وَلَا تَشْتَرُوا
بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

هر آئینه ما فرود آوردیم تورات را در وی
هدایت و روشنی است حکم می کنند بآن
پیغامبران که منقاد حکم الهی اند برای
یهود و حکم می کنند خداپرستان و احبار
ایشان همه حکم میکردند بآنچه حافظ آن
گردانیده شده اند از کتاب خدا و بر آن گواه
بودند^(۱) پس گفتیم مترسید از مردمان
و بترسید از من و خریدم کنید بآیت های
من بهای اندک و هر که حکم نکند بآنچه
فر فرستاده است خدا پس ایشانند
نامعتقدان (۴۴).

وَكُتِبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ النَّفْسُ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنُ
بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفُ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنُ بِالْأُذُنِ وَالسِّنُّ
بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحُ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ
كُفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٣٨﴾

و لازم ساختیم بر یهود در تورات که
شخص به عوض شخص ست یعنی
بعوض او باید کشت و چشم عوض چشم
است و بینی عوض بینی است و گوش
عوض گوش است و دندان عوض دندان
و حکم زخم ها به اعتبار مماثلت است
پس هر که عفو کند از آن زخم پس این
عفو کفارت است ویرا و هر که حکم نه
کند بآنچه خدا فر فرستاده است پس
ایشانند ستمگاران (۴۵).

وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَإِنِّي أَنُوحِيْلُ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٩﴾

و از پس فرستادیم بر پی این پیغامبران
عیسی پسر مریم را باوردارنده آنچه پیش
او بود که تورات است و دادیمش انجیل
دروی هدایت و روشنی است
و باوردارنده آنچه پیش وی بود که تورات

= میکردند لیکن غرض فاسد داشتند .

(۱) یعنی به یقین معلوم کرده بودند که حکم الهی است والله اعلم .

وَلِيَحْكُمَ أَهْلَ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٦﴾

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَاءُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٧﴾

وَأِنْ أَحْكَمُ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذِيبَهُمْ بَعْضُ ذُنُوبِهِمْ وَإِنْ كَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٥٨﴾

باشد وهدایت وپند متقیان را (۴۶) .
و فرمودیم باید که حکم کنند اهل انجیل
بآنچه فرو فرستاده است خدای تعالی در وی
و هر که حکم نکند بآنچه فرو فرستاده
است خدا پس ایشانند بدکاران (۴۷) .

و فرو فرستادیم بسوی تو کتاب را براستی
باوردارنده آنچه پیش وی است از کتاب
و نگهبان بروی^(۱) پس حکم کن در میان
ایشان بآنچه فرو آورده است خدا و پیروی
مکن خواهش های ایشان را اعراض کنان
از آنچه آمد بتو از حکم الهی برای هر
گروهی از شما مقرر ساخته ایم شریعتی
وراهی و اگر خواستی خدا گردانیدی
شمارا يك امت ولیکن خواست که
بیازماید شمارا در آنچه به شما داده است
پس شتاب کنید بسوی نیکوکاری^(۲)
بسوی خدا رجوع شماست همه يك جا
پس خبر ده شمارا بآنچه در آن اختلاف
می کردید (۴۸) .

و فرمودیم که حکم کن میان ایشان بآنچه
فرو د آورده است خدا و پیروی مکن
خواهش های ایشانرا و بترس از ایشان
از آنکه گمراه کنند ترا از بعض آنچه
فرو فرستاده است خدا بسوی تو پس اگر
اعراض کنند پس بدان که می خواهد
خدا که عذاب کند ایشان را به سبب

(۱) یعنی تحریف را از غیر تحریف جدایی سازد والله اعلم .

(۲) یعنی اتباع فرمان الهی در شریعت پیغمبر زمان والله اعلم .

بعض گناهان ایشان و هر آئینه بسیاری از مردمان بدکارانند (۴۹) .

آیا حکم جاهلیت می خواهند؟ و کیست خوب تر از خدا باعتبار حکم برای قومی که یقین دارند^(۱) (۵۰) .

ای مومنان دوست مگیرید یهود و نصاری را بعض ایشان دوست بعض اند و هر که از شما دوست دارد ایشان را پس هر آئینه اواز جمله ایشانست هر آئینه خداراه نمی نماید گروه ستمگاران را (۵۱) .

پس می بینی کسانی را که در دلهای ایشان بیماریست یعنی نفاق سعی می کنند در دوستی یهود و نصاری می گویند می ترسیم از آنکه برسدمایان را مصیبتی^(۲) پس نزدیک است که خدا بیارد فتح را یا چیزی دیگر را از نزدیک خود پس پشیمان شوند بر آنچه پنهان داشتند در دل های خویش (۵۲) .

و بگویند مومنان (یعنی بعد از فتح و پیروزی) آیا ایشانند آنانکه قسم خوردند بخدا سخت ترین سوگند های خویش که البته ایشان همراه شما اند امروز نابود

الْحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةَ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمَ الْقَوْمِ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾

فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا دَافِقَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْقُرْآنِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِمْ فَيُضِلُّهُمْ وَاعْلَ مَا اسْرَوْا فِي أَنْفُسِهِمْ نَدِيمِينَ ﴿٥٢﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٣﴾

- (۱) مترجم گوید حاصل این آیات الزام است بر اهل کتاب که با وجود التزام کتاب بر حسب آن عمل نمی کنند و درین آیات بیان آن ست که هر قرن را شریعتی داده اند و بعد نزول قرآن بجز متابعت آن متابعت دیگر جائز نیست والله اعلم .
- (۲) مترجم گوید یعنی احتمال دارد که هزیمت بر اهل اسلام افتد پس موافقت با حریبان مصلحت است .

شد عملهای ایشان پس گشتند زیان کار
(۵۳).

ای مومنان هر که از شما بر گردد از دین
خود پس خواهد آورد خدا گروهی را که
دوست می دارد ایشان را و ایشان دوست
می دارند اورا متواضع اند بر مومنان
درشت طبع اند بر کافران جهاد می کنند
در راه خدا ونمی ترسند از ملامت ملامت
کننده این بخشایش خدا است میدهد آن
را هر که خواهد و خدا جواد دانا است^(۱)
(۵۴).

جزاین نیست که دوست شما خدا است
و رسول او و مومنانی که برپایمی دارند
نماز را و می دهند زکات را و ایشان
پیوسته نماز گزارند (۵۵).

و هر که دوستی کند با خدا و با رسول او و با
مومنان پس هر آئینه گروه خدا هموست
غالب (۵۶).

ای مسلمانان دوست مگیرید کسانی را
که تمسخر و بازی گرفته اند دین شما را
از کسانی که داده شده ایشان را کتاب
پیش از شما و نه سائر کافران را و بترسید
از خدا اگر مسلمان هستید (۵۷).

و چون ندا کنید بسوی نماز تمسخر و بازی
گیرند آن را^(۲) این بسبب آن است که ایشان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي
اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ
عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ
لَوْمَةً لَاحِيَةً ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ ⑤

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ
الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ⑥

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ
اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ⑦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ
هُزُوءًا وَلَعِبًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَالْكَافِرَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ⑧

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوءًا وَلَعِبًا
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ⑨

(۱) مترجم گوید این وعده در زمان حضرت ابو بکر صدیق متحقق شد و مهاجران
و انصار و تابعان ایشان با مرتدان جهاد کردند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی باذان استهزا کنند والله اعلم .

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَتَّقُونَ مِمَّا آتَاكُمْ
بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلُ
وَأَنْ أَكْثَرُكُمْ فَسِقُونَ ⑤

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ
اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَادَةَ وَالْخَنَازِيرَ
وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ
السَّبِيلِ ⑥

وَإِذَا جَاءُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكُفْرِ وَهُمْ
قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ⑦

وَرَبِّي كَثِيرٌ مِنْهُمْ يَسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَأَكْثُهُمُ الشُّعْتَى يَلْبِسُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ⑧

لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبُّنِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمْ
الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ الشُّعْتَى يَلْبِسُ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ⑨

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ خَلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلِعَنُوا بِهَا

گروهی هستند که نمی فهمند (۵۸) .

بگوای اهل کتاب عیب نمی گیرید بر ما
مگر آنکه ایمان آوردیم بخدا و بآنچه
فرو فرستاده شده است بسوی ما و بآنچه
فرو فرستاده است پیش ازین و مگر آنکه
بیشتر از شما بدکارانند (۵۹) .

بگوآیا خبردهم شما را به بدتر از این^(۱)
باعبار جزاء نزدیک خدا آن بدتر کسی
است که لعنت کرد او را خدا و خشم
گرفت بروی و گردانید از ایشان بوزینه گان
و خوکان و کسیکه پرستید معبود باطل را
این گروه بدتر اند باعتبار جای و گمراه
تراند از راه راست (۶۰) .

و چون بیایند پیش شما گویند ایمان آوردیم
حال آنکه به کفر درآمدند و به کفر بیرون
رفتند و خدا دانا تر است بآنچه می
پوشیدند (۶۱) .

و می بینی که بسیاری از ایشان سعی می
کنند در گناه و تعدی و حرام خوردن ایشان
هر آئینه بد چیز است که به عمل آوردند
(۶۲) .

چرا منع نمی کنند ایشان را خدا پرستان
و دانشمندان از دروغ گفتن ایشان و حرام
خوردن ایشان هر آئینه بد چیز است که می
کردند (۶۳) .

و گفتند یهود دست خدا بگردن بسته

(۱) مترجم گوید یعنی بدتر از آن عیب دار که شما بیان کردید .

قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا
مِّنْهُمْ مَّا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَلَئِنَّ لَكُم مِّنْ
الْعَادَاوَةِ وَالْبَغْضَاءِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلُّهَا أَوْ قَدْ وَاثَرَا
لِلْحَرْبِ أَطْفَالَهَا اللَّهُ وَيَسْعُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا
يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾

است^(۱) بگردن بسته باد دست های
ایشان و لعنت کرده شد ایشان را بسبب
آنچه گفتند بلکه دودست او کشاده است
خرج می کند چنانچه میخواهد والبته
ببفزاید در حق بسیاری از ایشان آنچه
فرو فرستاده شد بسوی تواز پروردگار
تو نافرمانی و کفر را و افگندیم در میان
فرقه های یهود دشمنی و ناخوشی
تا روز قیامت هر گاه که برمی افروزند
آتشی را برای جنگ فرو می نشاندش
خدا^(۲) می شتابند در زمین برای فساد
و خدا دوست نمی دارد مفسدان را (۶۴).

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكُنَّا عَنْهُمْ سِيًّا
وَلَا دَخَلَتْهُمْ جَهَنَّمُ النَّعِيمِ ﴿٦٥﴾

و اگر اهل کتاب ایمان می آوردند و
پرهیزگاری میکردند نابود ساختمی
از ایشان گناهان ایشان را و در آوردمی
ایشان را به بوستان های نعمت (۶۵).

وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِّنْ
رَّبِّهِمْ لَأَكْلُوا مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِّنْهُمْ
أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾

و اگر ایشان برپای داشتند حکم تورات
و انجیل را و آنچه فرود آورده شده است
بسوی ایشان از پروردگار ایشان^(۳)
خوردندی از بالای خود و از زیر پایهای
خود از ایشان گروهی هست میانه رو و
بسیاری از ایشان بد چیز است که می
کند^(۴) (۶۶).

(۱) یعنی بخل دارد .

(۲) یعنی چون می خواهند که با دشمنان خود که متدین به یهودیت نیستند جنگ
کنند مقهور و مغلوب می شوند .

(۳) یعنی سائر کتب سابقه .

(۴) مترجم گوید حاصل آن است که اگر برپای داشتند حکم تورات و انجیل را =

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ
فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ
لَإِيْهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾

قُلْ يَٰ أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُفِيمُوا التَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَئِيْذِيْكُمْ كَثِيْرًا
وَمَنْهُمْ مَّا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلَا
تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئُونَ وَالنَّصَارَى
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَارْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رُسُلًا كَلَّمْنَا

ای پیغامبر برسان آنچه فرود آورده شده
است بسوی تواز جانب پروردگار تو و
اگر نکردی^(۱) نرسانده باشی پیغام
خدارا و خدا نگاهدارد ترا از مردمان هر آئینه
خداراه نمی نماید گروه کافران را (۶۷).

بگو ای اهل کتاب نیستید بر چیزی تا آنکه
برپاکنید حکم تورات و انجیل را و آنچه
فرو فرستاده شده است بسوی شما
از پروردگار شما^(۲) و البته بيفزاید در حق
بسیاری از ایشان آنچه فرو فرستاده شده
است بسوی تواز جانب پروردگار تو
(یعنی قرآن) طغیان و کفر راپس
اندوهگین مشو بر قوم کافران^(۳) (۶۸).

هر آئینه مسلمانان و یهودان (و همچنین
است) حال ستاره پرستان و ترسایان هر که
ایمان آرد از ایشان بخدا و روز آخر
و کردگار شائسته هیچ ترس نیست برایشان
و ایشان اندوهگین نه شوند^(۴) (۶۹).

هر آئینه گرفتیم عهد بنی اسرائیل

= پیش از نزول قرآن و پیش از آنکه حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم مبعوث
شود برکت فراوان نصیب ایشان می شد لیکن مخالفت کردند پس بانواع بلا
مبتلا گشتند والله اعلم .

(۱) یعنی اگر يك آیت هم نرساندی والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی قرآن و سایر کتب سابقه .

(۳) مترجم گوید حاصل آنست که بروفق قول خود ملزم می شوند زیرا که التزام

شریعتی میکنند و بر حسب آن نمی روند قطع نظر از انکار قرآن والله اعلم .

(۴) یعنی در اصل از هر فرقه که باشد چون ایمان آرد از اهل نجات است و
خصوصیت فرق را اعتبار نیست والله اعلم .

جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا
وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ①

وَحِبُّوا إِلَّا لَكُلَّ وَفِيئَةً فَعْبُوا وَصَلُّوا ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
ثُمَّ عَمُوا وَصَلُّوا كَثِيرًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ بِصِيَرَتِهِمْ يَعْلَمُونَ ②

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ
الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَءِيلَ عِبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ
مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَا وَبُهُ النَّارُ وَاللَّظْلِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ③

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثَةٌ وَمِنْ آلِهِ إِلَّا
إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا لَعَنَّا يَقُولُونَ لَيْسَ الْكَافِرُونَ كَفَرُوا
مِنْهُمْ عَذَابُ الْإِيمِ ④

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونََهُ

و فرستادیم بسوی ایشان پیغمبران را هر
گاه آمدی بایشان پیغامبری بآنچه دوست
نمی داشت نفس ایشان گروهی را به دروغ
نسبت کردند و گروهی را می کشتند (۷۰).

و پنداشتند که هیچ عقوبت نخواهد
بود پس کور شدند و کر گشتند پس باز
گشت بر رحمت خدا بایشان^(۱) پس
باز کور شدند و کر گشتند بسیاری از ایشان
و خدا بیناست بآنچه می کنند (۷۱).

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند خدا
همان است عیسیٰ پسر مریم و گفته بود
عیسیٰ ای بنی اسرائیل پرستید خدا را
پروردگار من و پروردگار شما هر آئینه
کسی که شریک خدا مقرر می کند حرام
کرده است خدا بهشت را بروی و جای
اودوزخ است و نیست ستمگاران را هیچ
یاری دهنده^(۲) (۷۲).

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند که خدا
سوم سه کس است^(۳) و هیچ إله برحق
نیست مگر اله یگانه و اگر باز نه آیند
از آنچه می گویند خواهد رسید کافران را
از ایشان^(۴) عذاب درد دهنده (۷۳).

آیا رجوع نمی کنند بسوی خدا و آمرزش

(۱) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم را فرستاد و الله اعلم .

(۲) اعتقاد حلول نوعی از شرک است .

(۳) یعنی در مرتبه الوهیت سه کس هستند یکی خدا و دیگری عیسیٰ و سوم روح
القدس و الله اعلم .

(۴) یعنی اهل اصرار را از ایشان .

وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ④

مَا لَيْسَ حُرَابٌ مِّنْهُ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأَمَّا
صِدْقُهُ تَكَاثُرًا كُلِّ الطَّعَامِ أَنْظُرْ كَيْفَ يُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ
تَمَّ أَنْظُرْ أَنَّى يُؤْفِكُونَ ⑤

قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا
وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ⑥

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ
وَلَاتَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِن قَبْلُ
وَاضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ⑦

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ
وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ⑧

كَانُوا إِلَّا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا
يَفْعَلُونَ ⑨

تَرَى كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَقُولُونَ الَّذِينَ كَفَرُوا

نمی طللبندازاو و خدا آمرزنده مهربان
ست (۷۴) .

نیست عیسیٰ پسر مریم مگریغامبری
گذشته اند پیش ازوی پیغسامبران
ومادراوولیه بود هردومی خوردند طعام
را بین چگونه بیان می کنیم برای ایشان
نشانه ها بازبین چگونه گردانیده می
شوند^(۱) (۷۵) .

بگو آیاعبادت می کنید بجز خدا چیزی را
که نمی تواند برای شما زیانی و نه سودی
و خدا همان است شنوادانا (۷۶) .

بگوای اهل کتاب ازحدمگذرید دردین
خود بناحق وپیروی مکنید خواهش نفس
قومی را که گمراه شدند پیش ازین و
گمراه کردند مردمان بسیاررا وکجروی
کردندازراه راست^(۲) (۷۷) .

لعنت کرده شدکافران را ازبنی اسرائیل
برزبان داود وعیسیٰ پسر مریم این بسبب
آنست که نافرمانی میکردند
وازحدمیگذشتند (۷۸) .

یک دیگر رامنع نمی کردند ازآن عمل
زشت که مرتکب آن شدند هرآئینه
بدچیزی است که میکردند (۷۹) .

می بینی که بسیاری ازایشان دوستی
میکنند باکافران (یعنی بامشرکان) هرآئینه

(۱) یعنی ازمعرفت حق .

(۲) یعنی پیشوایان یهودیت ونصرانیت که برای ایشان مذهب قرار داده اند واللہ اعلم .

لَيْسَ بِأَقْدَمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَفِي الْعَذَابِ لَهُمْ خِلْدُونَ ﴿٥٠﴾

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ
الْخُبْرُ وَهُمْ أَوْلِيَاءُ وَلَكِنْ كَثِيرٌ مِنْهُمْ
فَاسِقُونَ ﴿٥١﴾

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ
وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً
لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي ذَلِكَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَسِيصٌ وَرَهَبٌ إِنَّهُمْ
لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٥٢﴾

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنَهُمْ
تَفِيضٌ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا
فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا
رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٥٤﴾

بدچیز است که پیش فرستاده است برای
ایشان نفوس ایشان آن چیزخشم گرفتن
خداست برایشان وایشان در عذاب
جاویدانند (۸۰) .

و اگر ایمان آوردند به خدا و پیغامبر
(یعنی پیغامبر خود) و آنچه فرو فرستاده
شده است بسوی وی البته دوست نه
گرفتند مشرکان را ولیکن بسیاری از ایشان
فاسقانند (۸۱) .

هر آئینه بیابی سخت ترین مردمان در عداوت
بامسلمانان یهود و مشرکان را و هر آئینه
بیابی نزدیک ترین مردمان در دوستی
مسلمانان کسانی را که گفتند مانصاری ئیم
این بسبب آن ست که از جنس ایشان
هستند دانشمندان و گوشه نشینان و بسبب
آنست که ایشان تکبر نمیکنند (۸۲) .

و چون بشنوند آنچه فرو فرستاده شده
بر پیغامبر به بینی چشم های ایشان را
اشک میریزد به سبب آنچه شناختند از حق
می گویند ای پروردگار ما ایمان آوردیم
پس بنویس مارا باشاهدان^(۱) (۸۳) .

و چیست مارا که ایمان نیاریم بخدا و آنچه
آمده است بما از دین راست و چیست مارا
که طمع نه کنیم که داخل کند مارا
پروردگار^(۲) با قوم صالحان (۸۴) .

(۱) یعنی جماعتی که اکمل امت باشند والله اعلم .

(۲) یعنی به بهشت .

فَأَنبَاهَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَذَبَ نَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خُلِدِينَ
فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ۝

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْحَرِّ ۝

يَأْتِيهَا الَّذِينَ أَمْوَالُهُمْ حَرَّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَهُمْ
وَلَا يَتَعَتَدُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُتَعَتِدِينَ ۝

وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ۝

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
بِمَا عَقَدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ
مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَخْرِيرُ رَقَبَةٍ
فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ
إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ

پس جزا داد ایشان را خدا بر آن مقوله که
گفتند بوستانها می‌رود زیر آن جویها جاویدان
آنجا و این است جزای نیکوکاران^(۱) (۸۵).

و کسانی که کافر شدند و بدروغ نسبت
کردند آیاتِ ما را ایشانند اهل دوزخ (۸۶).

ای مومنان حرام مکنید لذایذ آنچه خدا
حلال ساخته است برای شما
و از حد مگذرید هر آینه خدا دوست
نمیدارد از حد گذرندگان را (۸۷).

و بخورید آنچه روزی داده است شما را
خدا حلال پاکیزه و بترسید از آن خدا که
شما بوی ایمان آوردید^(۲) (۸۸).

بازخواست نمی کند از شما خدا به لغو
درسوگند های شما ولیکن بازخواست
می کند از شما بسبب محکم کردن
سوگندها بقصد^(۳) پس کفارت یمین
منعقد طعم دادن ده مسکین راست
از جنس میانه از آنچه می خورائید اهل
خود را یا پوشش دادن ایشان را
یا آزاد کردن برده پس هر که نیابد لازم است

(۱) مترجم گوید در آیات مذکوره اشارت است به فضیلت قومی از نصاریٰ حبشه که
همراه جعفر طیار بخدمت آنحضرت آمده مسلمان شدند والله اعلم .

(۲) یعنی ترك نکاح یا ترك اكل كم وامثال آن درست نیست والله اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی به لغو کفارت واجب نیست چنانکه ازدور شبیهی بیند و بظن
گوید که والله زید است و زید نباشد و یرمین منعقد ا گر حانث شود کفارت
واجب است چنانکه گوید والله این طعام نخورم یا درین خانه درنه آیم و علی
هذا القیاس والله اعلم .

الَّيْتَهُ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

روژه داشتن سه روز اینست کفارت
سوگند های شما چون سوگند خورید
(یعنی وحانت شوید) و نگاهدارید
سوگند های خود را^(۱) همچنین بیان می
کند خدا برای شما آیت های خود را تابود که
شما شکر کنید (۸۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْبَيْسُ وَالْإِنْسَابُ وَالْأَزْلَامُ
رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوا لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾

ای مسلمان جزاین نیست که خمر و قمار
و نشان های معبودان باطل و تیرهای فال
پلید است از کردار شیطان است پس
احتراز کنید از وی تابود که شما
رستگار شوید (۹۰) .

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ
فِي الْخَمْرِ وَالْبَيْسِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ
أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩١﴾

جزاین نیست که می خواهد شیطان که
بیندازد در میان شما دشمنی و ناخوشی
بسبب خمر و قمار و باز دارد شمارا از یاد
خدا و از نماز پس آیا الحال شما باز
ایستادگانید (۹۱) .

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَوُا إِنَّمَا
عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿٩٢﴾

و فرمانبرداری کنید خدا را و فرمانبرداری
کنید پیغامبر را و بترسید پس اگر
روگردانیدید پس بدانید که بر پیغامبر
مانیست مگر پیغام رسانیدن آشکار (۹۲) .

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِبُوا
إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا
وَاحْسَنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾

نیست بر کسانی که ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند گناهی در آنچه خوردند^(۲)
چون پرهیزگاری کردند و ایمان آوردند
و کارهای شائسته کردند باز پرهیزگاری
کردند و ایمان آوردند باز پرهیزگاری
کردند و نیکوکاری نمودند و خدا دوست

(۱) یعنی تا مقدور حانت نه شوید والله اعلم .

(۲) یعنی قبل از تحریم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَبِئْسَ مَا كُنْتُمْ تَفْعَلُونَ ۚ أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْبَیِّنَاتُ أَنْ لَا تُغْلِبُوا فِي مَقْتُلِهِ ۚ وَالْغُلَامَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيَّةِ أَنْ يَتْلُوا حِكْمًا مِمَّا بَيْنَ يَدَيْهِ ۚ إِنَّكُمْ لَعَالَمُونَ ۝

میداردنیکوکاران را^(۱) (۹۳) .
ای مسلمانان هرآئینه می آزماید شمارا
خدا به چیزی از شکاربردبان دستهای
شما ونیزه های شما تا متمیز کند خدا کسی
را که غائبانه از وی ترسد پس هر که تعدی
کند بعد ازین اوراست عذاب درد دهنده
(۹۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ مِمَّنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ ۚ وَمَنْ قَتَلَ مِمَّنْ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ فَاتَّخِذُوا لَهُ مِثْلَ مَا قُتِلَ مِنْ النَّعِيمِ ۚ يُحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةً طَعَامٍ مِّسْكِينَ أَوْ عَدْلٌ ذَٰلِكَ صِيَامًا لِّذُنَّ ۚ وَبِالْأَمْرِ عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لَمَ سَلَكَ وَمَنْ عَادَ فَأَتَقْتُمْ اللَّهَ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ۝

ای مسلمانان مکشید صید را چون احرام
بسته باشید وهر که بکشد اورا از شما بقصد
پس واجب است جزا و آن جزا مانند
چیزیست که اورا کشته است از جنس
چهارپایان حکم کند بآن دو صاحب
عدالت از شما باشد آن چهارپایه قربانی
رسیده بکعبه یا آن جزا کفارت است طعام
فقیران یا برابر آن از روزه تاب چشد جزای
کردار خود عفو کرده است خدا از آنچه
گذشت وهر که دیگر بار کند انتقام گیرد
از وی خدا و خدا غالب صاحب انتقام
است^(۲) (۹۵) .

(۱) مترجم گوید یعنی آنچه قبل از تحریم خوردند عفو است چون در تقوی رسوخ پیدا کردند و این سخن بدان ماند که کسی گوید باتوا احسان کنم و باز بتوا احسان کنم بمعنی آنکه پیوسته احسان کنم والله اعلم .

(۲) مترجم گوید جزای صید یکی از سه چیز تواند بود مماثل صید را در حرم ذبح کند و مماثلت نزدیک شافعی بخلقت و هیئت است و نزدیک ابی حنیفه به قیمت یا بقیمت صید طعام خرید نماید و بمسکینان دهد و نزدیک شافعی هر مسکینی را مدی و نزدیک ابی حنیفه هر مسکینی رانیم صاع از گندم یا یک صاع از جو یا بشمار مسکینان علی اختلاف المذهبین روزه دارد والله اعلم .

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَارَةِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمُّوهُ حُرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾

حلال کرده شد برای شما شکار دریا و خوردن آن تا منفعت باشد برای شما و برای قافله و حرام کرده شد بر شما شکار بیابان تا وقتی که احرام بسته باشید و بترسید از آن خدا که بسوی وی حشر کرده خواهد شد (۹۶) .

جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَمًا لِّلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهُدًى وَالْقَلَادِيدَ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٩٧﴾

گردانید خدای تعالی کعبه را که خانه بزرگوارست سبب انتظام امور مردمان و ماه حرام را و قربانی را و آنچه در گردنش قلاده اندازند این بیان برای آنست که تابد انید که خدا میداند آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است و تابد انید که خدا بهمه چیز دانا است (۹۷) .

إِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩٨﴾

بدانید که خدا سخت است عقوبت او و آنکه بدانید که خدا آمرزنده مهربان است (۹۸) .

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٩﴾

نیست بر پیغامبر مگر رسانیدن پیغام و خدای دانند آنچه آشکارا می کنید و آنچه پنهان می کنید (۹۹) .

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠٠﴾

بگو (ای محمد) برابر نیست پلید و پاک و اگر چه در عجب آرد ترا بسیاری پلید پس بترسید از خدا ای خداوندان خردتار ستگار شوید^(۱) (۱۰۰) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسْأَلُونَ إِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبْدَ

ای مسلمانان سوال مکنید از آن چیزها که اگر ظاهر کرده شود حقیقت آنها پیش شما غمگین کند شمارا و اگر سوال کنید

(۱) مترجم گوید یعنی مال حرام و مال حلال برابر نیست اگر چه حرام بسیار جمع می شود والله اعلم .

لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿۱۰۱﴾

از آن وقتی که فرود آورده می شود قرآن البته ظاهر کرده شود برای شما عفو کرد خدای تعالی از آن سوالات و خدا آمرزنده بردبار است^(۱) (۱۰۱) .

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿۱۰۲﴾

هر آئینه سوال کرده بودند از مثل آن چیزها قومی پیش از شما باز کافر شدند بآنها (۱۰۲) .

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ ﴿۱۰۳﴾
وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَكَثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿۱۰۴﴾

م شروع^(۲) نکرده است خدای تعالی هیچ بحیره و نه سائبه و نه وصیله و نه حام را ولیکن کافران دروغ بر خدا می بندند و بسیاری از ایشان در نمی یابند (۱۰۳) .

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا
حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿۱۰۵﴾

و چون گفته شود ایشان را بیائید بسوی آنچه فرو فرستاده است خدا و بسوی پیغامبر گویند بس است ما را آنچه بر آن یافتیم پدران خود را و اگر چه پدران ایشان هیچ نمی دانستند و هیچ راه نمی یافتند (۱۰۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا تَضُرُّكُمْ مِّنْ ضَلٍّ إِذَا

ای مسلمانان محافظت کنید خویشان را ضرر نمی رساند شمارا کسی که گمراه

(۱) مترجم گوید بعض مردم از آنحضرت بغیر ضرورت سوال میکردند یکی گفت پدر من کیست و دیگری گفت که مرجع من بهشت است یا دوزخ درین باب نازل شد .

(۲) مترجم گوید اهل جاهلیت احکامی چند اختراع کرده بودند و در آنها به قول اسلاف خود تمسک مینمودند از آنجمله بحیره و آن ماده شتری است که اورا برای بتان مقرر میکردند و شیر او بکسی نمیدادند و سائبه که برای بتان جانور را میگذاشتند و بار بر پشت او نمی نهادند و وصیله و آن ماده شتریست که اول بار در اول عمر شتر ماده نر آید بعد از آن بغیر فصل دیگر بار ماده زاید پس آنرا برای بتان میگذاشتند و بعد از آنکه از حملی چند بچه گرفتندی اورا معاف داشتندی از رکوب و جز آن او را عام گفتندی خدای تعالی این همه را فسخ فرمود و آیت فرستاد .

اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةٌ بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ
حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ أَوْ آخَرَيْنِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ
أَنْتُمْ صَرَيْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَاصْبِرْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ
تَحْسِبُوهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمُنِ بِاللَّهِ إِنْ أَرَبْتُمْ
لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةً
اللَّهُ أَتَاذُنِ الْإِنْسَانِ ﴿٥﴾

قُلْ عِزٌّ عَلَىٰ آلِهَاتِنَا اسْتَعْنَا إِنَّمَا ظَنَنَّا قَوْمًا مِنْ مَقَامِهِمَا

شد چون شماره یاب شدید بسوی خداست
رجوع شما همه يك جا پس خبر دهد
شمارا بآنچه عمل می کردید^(۱) (۱۰۵).
ای مسلمانان نصاب شهادت در میان
شما وقت وصیت چون برسد به یکی
از شما موت دو کس اند که صاحب عدالت
باشند از شما یا دیگران از غیر شما ا گر شما
سفر کرده باشید در زمین پس رسد به
شما مصیبت موت ا گر شك داشته باشید
بازدارید ایشان را بعد از نماز (یعنی
نماز عصر) پس قسم خورند بخدا که
خرید نمی کنیم عوض سوگند خدا بهای
دنیا را و ا گرچه کسیکه برای نفع او
گواهی میدهم صاحب قرابت باشد و پنهان
نمی کنیم گواهی خدا^(۲) هر آینه ما آنگاه
از گنهگاران باشیم (۱۰۶).
ا گر * اطلاع واقع شد بر آنکه این دو گواه

(۱) یعنی ا گر شما صلاح کردید و شرط امر معروف بجا آوردید مخالفت مخالفان
ضرر نمی کند والله اعلم .

(۲) ایضاً مترجم گوید ا گر مسلمانی را اتفاق سفر افتاد و درجائی که هیچ مسلمان
نبود محضر شد ناچار دوزمی را ترکه خود سپرد و بروصیت خود گواه ساخت،
ایشان از آن ترکه جام نقره ای را خیانت کردند و چون اولیای میت از ایشان
مطالبه نمودند قسم خوردند که ما بآن اطلاع نه داریم بعد از آن آن جام نزدیک
صواغی پیدا شد گفت که این دوزمی بدست من فروختند درین باره آیت نازل
شد و دو کس از اولیای میت قسم خورده آن جام را گرفتند .

(*) توضیح: پس ا گر اطلاع حاصل شد که آنها مرتکب گناهی شده اند پس دو
گواه از اقارب نزدیک میت که نسبت به اقارب دیگر میت مستحق میراث اویند
جانشین آن دو گواه شوند .

مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأُولٰٓئِينَ فَيَقْسِمْنَ بِاللهِ
لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا غَدَبْنَا أَنَا إِذَا
لَبِئْسَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٤﴾

حاصل کردند گناهی^(۱) پس بایستند
دوکس دیگر که قرابت قریبه داشته باشند
بجای آنها از جماعتی که مال را حق
خود ساخت هریکی ازدو گواه دروغ به
زبردستی برایشان^(۲) پس سوگند خورند
بخدا که گواهی مادرست تراست از گواهی
آن دو و از حد تجاوز نکرده ایم هر آئینه
ما آنگاه از ستمگاران باشیم (۱۰۷) .

ذٰلِكَ اَدْنٰی اَنْ يَّاتُوْا بِالشَّهَادَةِ عَلٰی وَجْهِهَا اَوْ يَخَافُوْا اَنْ
تُرَدَّ اِيْمَانُ بَعْدَ اِيْمَانِهِمْ وَاتَّقُوْا اللهَ وَاسْمَعُوْا وَاللهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٥٥﴾

این اسلوب نزدیک تراست بآنکه بیارند
گواهی را بوجه آن یعنی بوجهی که
باید در گواهی دادن یابترسند از آنکه
رد کرده شود سوگندها بعد سوگند های
ایشان^(۳) و بترسید از خدا و بشنوید حکم
اورا و خدا راه نمی نماید گروه فاسقان
را^(۴) (۱۰۸) .

- (۱) یعنی گواه حق که خدا بآن فرموده والله اعلم .
- (۲) یعنی دروغ گواهی دادند و دروغ قسم خوردند .
- (۳) یعنی اگر کسی داند که بعد از سوگند من سوگند مدعی نخواهد بود سوگند دروغ خورد و اگر بداند که چون کذب ظاهر شود مدعیانرا سوگند دهند و حق به سوگند ایشان ثابت شود از سوگند دروغ احتیاط کند .
- (۴) مترجم گوید تاویل آیت بمذهب شافعی آن ست که مراد از شهادت وصیت است و از منکم من اقاربکم و ذکر اثین برای احتیاط و قسم دادن بجهت مدعا علیه بودن درین دعوی که خیانت کرده اند و تعین صلوة عصر بجهت تغلیظ یمین و اختیار اثین برای احتیاط و اقامت اولیان بجهت مدعا علیه بودن برایشان در دعوی که بجهت حذر خود تقریر میکند چنانچه در صورت مذکوره دعوی اشتراء کرده بودند و ان ترتبم فان عثر اشارتست بتوجه دعوی کسی و بمذهب ابی حنیفه مانند آن ست مگر آنکه تعین صلوة عصر بجهت آنست که قضات در محکمه همین وقت می نشستند پس گویا که گفته شد در محکمه قضا =

يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ
لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ⑤

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ادْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَى
وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ
فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ
بِإِذْنِي فَتَنفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِئُ
الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ الْهَوَىٰ بِإِذْنِي
وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَنْكَ إِذْ جَعَلْتَهُمْ
يَا لَيْسَ بِنَبِيِّ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِن
هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ⑥

وَإِذْ أُوحِيَتْ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي
قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ⑦

یادکن آن روز را که جمع کنند خدا پیغامبران
را پس بگوید چه جواب داده شد شمارا
گویند هیچ دانش نیست مارا هر آینه توی
داننده امر پنهانی^(۱) (۱۰۹) .

آن وقت که گوید خدای تعالی ای عیسی
پسر مریم یادکن نعمت مرا برخویش و
بروالده خویش چون قوت دادم ترا بروح
القدس (یعنی به جبریل علیه السلام)
سخن می گفتمی بامردمان در گهواره
ودرحالت معمری وچون آموختم ترا
کتاب و دانش وتورات وانجیل وچون
پیدا می کردی ازگل مانند شکل مرغ به
حکم من پس دم می زدی دروی پس می
شد مرغی به حکم من و به میگردی
کورمادرزاد را وبرص داررا به حکم من
وچون بیرون می آوردی مردگان را
بحکم من^(۲) وچون بازداشتی شربنی
اسرائیل را ازتو آنگاه که آوردی نزدیک
ایشان معجزه هاپس گفتند کافران ازایشان
نیست این مگر سحر آشکارا (۱۱۰) .

وچون الهام فرستادم بسوی حواریان که
ایمان آرید به من و به پیغامبر من گفتند
ایمان آوردیم وگواه باش یا عیسی برآنکه

= واللہ اعلم .

(۱) یعنی نخست از سر خضوع و نیایش ایشان گویند در برابر توبه نسبت دانش
مارا هیچ دانش نیست بعد از آن گواهی دهند براست خویش واللہ اعلم .

(۲) یعنی از گور زنده برمی آوردی واللہ اعلم .

مامسلمانیم (۱۱۱) .

چون گفتند حواریان ای عیسیٰ پسر مریم آیامی تواند پروردگار تو که فرو فرستد بر ما دسترخوانی از آسمان گفت عیسیٰ بترسید از خدا اگر مومن هستید^(۱) (۱۱۲) .

گفتند می خواهیم که بخوریم از آن دسترخوان و آرام گیرد دل های ما و بدانیم که راست گفتی باما و باشیم بر نزول آن از گواهان (۱۱۳) .

گفت عیسیٰ پسر مریم بار خدایا ای پروردگار ما فرود آر بر ما دسترخوانی پُر از طعام از آسمان تا باشد عیدی برای ما و برای اوائل امت ما و آخر امت ما و معجزه از جانب تو و روزی ده مارا و تو بهترین روزی دهندگانی (۱۱۴) .

گفت خدا من فرود آورنده ام آن را بر شما پس هر که از شما کافر شود بعد ازین پس من تعذیب کنم او را عذابیکه تعذیب نه کنم بآن هیچ يك را از اهل عالم^(۲) (۱۱۵) .

و یاد کن آن وقت که گوید خدای عیسیٰ پسر مریم آیاتو گفتی به مردمان که خدا گیرید مرا و مادر مرا بجز خدای تعالی^(۳)

إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۝

قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَنَطْمِئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَّقْتَنَا وَتَكُونُ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ۝

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ۝

قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنْزِلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا أَبَدًا إِلَّا أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ۝

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأَهْلِي الْهَيْئَةَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ

(۱) حاصل این ست که الهام فرستادم بسوی حواریان در آن مدت که معجزه طلب کردند و بر حسب مراد دادند .

(۲) مترجم گوید بعد از آن خوانی نازل شد از آسمان بروی گوشت و نان پس خوردند و سیر شدند والله اعلم .

(۳) مترجم گوید خدای تعالی روز قیامت نعمت های خود را بر عیسیٰ یاد دهد بعد =

مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتُمْ تَعْلَمُونَ مَا فِي نَفْسِي
وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ⑪

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُ وَاللَّهُ رَبِّي وَرَبَّكُمْ
وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ
أَنْتَ الرَّؤُوفُ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑫

إِنْ نَعَدُ بِهِمْ فَاَنْهَهُمْ عِبَادًا وَكَذَلِكَ أَنْ تَغْفِرَ لَهُمْ فَاِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑬

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صُدُقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
 عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑭

يَلَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑮

گفت به پاکی یادمی کنم ترانه سزد مرا که
بگویم آنچه لائق من نیست اگر گفته
باشم این قول پس تو آن را دانسته ای می
دانی آنچه در ضمیر من است و نه می دانم
آنچه در ضمیر تست هر آینه توداننده امور
پنهانی (۱۱۶) .

نه گفته ام بایشان مگر آنچه فرموده بودی
مرا بآن که پرستید خدا را پروردگار من
و پروردگار شما و بودم برایشان نگاهبان
مادامی که در میان ایشان بودم پس وقتی که
برگرفتی مرا^(۱) تو بودی نگاه بان برایشان
و تو بر همه چیز نگاه بانی (۱۱۷) .

اگر عذاب کنی ایشان را پس ایشان
بندگان تواند و اگر پیامری ایشانرا پس
توی غالب استوارکار (۱۱۸) .

گوید خدا امروز روزی است که نفع کند
راست گویان را راستی ایشان ایشان
را باشد بوستانها میرود زیر آن جویها
جاویدان آنجا همیشه خوشنود شد خدا
از ایشان و خوشنود شدند ایشان از خدا این
ست رستگاری بزرگ (۱۱۹) .

خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین
و آنچه در آن هاست و او بر همه چیز
تواناست (۱۲۰) .

= از آن سوال کند که خود را اله می گفتی یا نه بجهت تاکید و برای قطع شبهه
نصاری بابلغ وجوه والله اعلم فتح الرحمن .
(۱) یعنی بر آسمان بردی مرا .

سوره انعام مکی است و آن يك صِدْو شصت
و پنج یاشش آیت و بیست رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ
وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ①

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلَكُمْ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى
عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ مَمْرُؤُونَ ②

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ
وَيَعْلَمُ مَا تُكْسِبُونَ ③

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا
عَنْهَا مُعْرِضِينَ ④

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا
بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑤

الَّذِينَ يَرَوُكُمُ أَهْلُكُمْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكِيدُهُمْ فِي الْأَرْضِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
ستائش آن خدای راست که آفرید آسمان
ها و زمین را و پیدا کرد تاریکی ها و روشنی
باز کافران با پروردگار خویش برابر می
کنند (۱) .

اوست آنکه بیافرید شمارا از گِل
باز مقرر کرد وقت مرگ را و مدتی معین
هست نزدیک او (۲) باز شما شک می
کنید (۲) .

اوست خدا (۳) در آسمان ها و در زمین می
داند پنهان شمارا و آشکار شمارا و میداند
آنچه عمل می کنید (۳) .

و نمی آید به کافران هیچ نشانه از نشانه
های پروردگار ایشان الا از آن رو گردان
شدند (۴) .

پس بد رستیکه تکذیب کردند حق را
(یعنی رسول را و آنچه آورده بود از قرآن
و دین حق) چون آمد ایشانرا پس خواهد
آمد بایشان جزای آنچه بوی تمسخر
میکردند (۴) (۵) .

آیا ندیده اند که چه قدر هلاک کرده ایم

(۱) یعنی معبودان باطل را .

(۲) یعنی برای قیام قیامت .

(۳) یعنی متصرف و فرمانروا .

(۴) یعنی با صدق آن خبر دارد والله اعلم .

مَا لَمْ يُمْكِنَ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ قَدَرًا وَجَعَلْنَا
الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا
مِنْ بَعْدِهِمْ قَوْمًا آخَرِينَ ①

پیش از ایشان از آمتها که استقرار داده
بودیم ایشان را در زمین آنقدر که
استقرار نداده ایم شمارا و فرستاده بودیم
باران برایشان پی در پی ریزنده
و پیدا کردیم جویها میرفت زیر ایشان^(۱)
پس هلاک کردیم ایشان را به گناهان
ایشان و پیدا کردیم بعد از ایشان امتی دیگر
یعنی مردمان دیگر (۶) .

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قُرْطَابٍ فَلَسَوْكَ بِآيَاتِنَا وَمَا لَقَالَ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ②

و اگر فرو فرستادیم بر تو نوشته در ورقی پس
مساس میکردند آن را بدست خود گفتندی
کافران نیست این مگر سحر ظاهر^(۲) (۷) .

وَقَالُوا أَلَوْلَا أَنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكَ الْقُصَى
الْأَمْرُ لَآتَيْنَهُمُ الرُّسُلَ ③

و گفتند کافران چرا فرود نه آورده
شد بر پیغامبر فرشته ای^(۳) و اگر
فرو فرستادیم فرشته را البته بانجام
رسانیده شدی کاریز مهلت داده نه
شوند^(۴) (۸) .

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكَ لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا
عَلَيْهِمْ مَا يَلْبَسُونَ ④

و اگر میکردیم آن فرستاده را فرشته ای
لازم می شد که کنیمش مردی (یعنی به
شکل مردی) و هر آینه مشتبه میکردیم
برایشان آنچه الحال اشتباه میکنند^(۴) .

وَلَقَدْ اسْتَهْزَى بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَخَاقَ

و هر آینه تمسخر کرده شد به پیغامبران پیش
از تو پس فرود آمد به تمسخر کنندگان

(۱) یعنی زیر مساکن ایشان .

(۲) یعنی تعصب ایشان بمرتبه ای است که اگر نزول کتاب را بحس ظاهر به بینند
نیز انکار کنند .

(۳) یعنی بوجهی که ما آنرا بحس ظاهر به بینیم والله اعلم .

(۴) یعنی ظهور ملائکه باین وجه مستلزم هلاک ایشان است در حکمت الهی والله اعلم .

يَا الَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ⑩

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّبِينَ ⑪

قُلْ لِمَنْ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى
نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ لِيَجْزِيََكُمْ إِلَى يَوْمِ الْبَيْعَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ⑫

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الْبَيْتِ وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ⑬

قُلْ أَغْنَى اللَّهُ عَمَّا نَحْنُ وَإِنَّا قَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ
أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ⑭

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑮

مَنْ يُصِرْ عَنْهُ يُؤْمِنُ فَقَدْ رَجِمَهُ وَ ذَلِكَ
الْقَوْمُ الْمُنِئِينَ ⑯

وَأَنْ يُسْأَلَ اللَّهُ بِصُرِّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ

از ایشان جزای آنچه بآن تمسخر می
کردند^(۱) (۱۰) .

بگوسیر کنید در زمین باز نظر کنید چگونه
شد آخر کار دروغ پندارندگان (۱۱) .

بگو- کراست آنچه در آسمان ها و زمین
است بگو خدای راست لازم کرد
بر خود مهربانی البته جمع کند شمارا
در روز قیامت هیچ شك نیست در آن آنانکه
زیان کردند در حق خویشان پس ایمان
نمی آرند (۱۲) .

و او راست آنچه ساکن شد در شب و روز
و او است شنو ادا نا (۱۳) .

بگو آیا دوستی گیرم بجز خدای پیدا کننده
آسمان ها و زمین و او رزق میدهد و رزق
داده نمی شود بگوهر آئینه امر کرده شده
است مرا که باشم نخستین مسلمان (یعنی
ازین امت) و فرموده شد که مباش از
شریک مقرر کنندگان (۱۴) .

بگوهر آئینه من می ترسم اگر نافرمانی
پروردگار خود کنم از عذاب روز بزرگ
(۱۵) .

هر که عذاب باز داشته شود از وی آن
روز پس مهربانی کرد خدا بروی و این است
مطلب یابی ظاهر (۱۶) .

و اگر سختی رساند خدا بتو هیچ دفع
کننده نیست آن را مگر او و اگر نعمت

(۱) یعنی جزای کلمه که بطریق سخر به باینهایی گفتند .

كَيْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۷﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿۱۸﴾

قُلْ أَيْ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلْ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَهَيْكُمْ
لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَى قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا
هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنِّي بِرَبِّي مُتَشَكِّرٌ ﴿۱۹﴾

الَّذِينَ اتَّيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۲۰﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَابَ يَاسِيَةٍ إِنَّهُ
لَافْقِلٌ ظَالِمٌ ﴿۲۱﴾

رساند به تو پس او بر همه چیز تواناست
(۱۷).

واوست غالب بالای بندگان خود
واوست دانا آگاه (۱۸).

بگوچه چیز برتر است در باب شهادت^(۱)
بگو خداست وی اظهار حق کننده است
میان من و میان شما و وحی کرده شد
بسوی من این قرآن تا بیم کنم شما را بآن
و بیم کنم آن را نیز که قرآن باو برسد
آیا شما اثبات می کنید که با خدا هستند
معبودان دیگر بگو من اثبات نمی کنم
بگو جز این نیست که او معبود یگانه است
و هر آینه من بیزارم از آنچه شما شریک
مقرر میکنید (۱۹).

آنانکه ایشان را کتاب داده ایم می
شناسند حقیقت این قول را^(۲) چنانکه
می شناسند پسران خود را آنانکه زیان
کار شدند در حق خویشان پس ایشان
ایمان نمی آرند (۲۰).

و کیست ستمگارت از کسی که بر بست
بر خدا دروغ را یا بدروغ نسبت کرد آیات
اورا هر آینه رستگار نمی شوند

(۱) یعنی اظهار حق کردن والله اعلم.

(۲) یعنی کلمه توحید، همینطور تفسیر کرده است مترجم و برای توضیح گوئیم که
بسیاری از مفسرین مراد از (يعرفونه كما يعرفون ابناءهم) که می شناسند اورا
یعنی رسول خدا را که در کتابهای آنان وصف و نعت او موجود است همین معنی
را گرفته اند والله اعلم.

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ
شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿۳۱﴾

ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبُّنَا مَا كُنَّا
مُشْرِكِينَ ﴿۳۲﴾

أَنظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿۳۳﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ
يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كَلِمَةَ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوهَا
بِهَا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُبَايِعُوكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ
هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۳۴﴾

وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ
إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿۳۵﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ ذُقُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا لَإِنَّا نَارِدُونَ وَلَا نَكْذِبُ
بِآيَاتِ رَبِّنَا وَتَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۶﴾

بَلْ بَدَأَهُم مَّا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا
لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۳۷﴾

ستمگاران (۲۱) .

و یادکن آن روز که حشر کنیم ایشان را همه
يك جا باز گوئیم مشرکان را کجا اند آن
شریکان شما که ایشان را بظن اثبات می
کردید (۲۲) .

بعد از آن نه باشد عذرایشان مگر آنکه
گویند قسم بخدا پروردگار ما که مشرک نه
بودیم (۲۳) .

بنگر چگونه دروغ گفتند برخویشتن و گم
گشت از ایشان آنچه افترا می کردند (۲۴) .

و از ایشان کسی هست که گوش می نهد
بسوی تو و پیدا کرده ایم بردل های ایشان
پرده ها تانه فهمند آن را و در گوش های
ایشان گرانی را و اگر به بینند هر معجزه
ایمان نیارند بآن تا وقتی که بیایند پیش
تو مکابره کنان باتو گویند این کافران
نیست این مگر قصه های پیشینیان (۲۵) .

و ایشان منع میکنند از متابعت او و دور می
شوند از متابعت او و هلاک نمی کنند مگر
خویشتن را و نمی دانند (۲۶) .

و تعجب کنی اگر ببینی ایشان را وقتی که
باز داشته شوند نزدیک آتش پس گویند ای
کاش ما باز گردانیده شویم پس بدروغ
نسبت نه کنیم آیات پروردگار خویش را
و شویم از مسلمانان (۲۷) .

نه بلکه ظاهر شد ایشان را جزای آنچه می
پوشیدند پیش ازین یعنی جزای عقائد
باطله را و اگر دانیده شوند البته رجوع
کنند بسوی آنچه منع کرده می شدند

وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ
بِمُعْصِيَيْنَ ۝۲۹

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَقُولُ عَلَىٰ رَبِّهِمْ قَالَ الْيَاسُ هَذَا إِلَٰهِي
قَالُوا بَلِ وَرَبِّكَ قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا
كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ۝۳۰

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ
السَّاعَةُ بَغْثَةً قَالُوا يَسِّرْنَا عَلَىٰ مَا كُفَرْنَا فِيهَا وَهُمْ
يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَسَاءَ مَا يَرْجُونَ ۝۳۱

وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ
يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۝۳۲

قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ
لَا يَكَذِبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ۝۳۳

وهرآئینه ایشان دروغگویانند (۲۸) .

و گفتند نیست هیچ حیات مگر زندگانی
این جهانی ماونستیم ما برانگیختگان^(۱)
(۲۹) .

و تعجب کنی اگر به بینی آنگاه که
بازداشته شوند بحضور پروردگار خویش
گوید خدا آیا این درست نیست گویند آری
درست است و قسم پروردگار ما گوید
بچشید عذاب را بسبب آنکه کافر بودید
(۳۰) .

به تحقیق زیان کار شدند آنانکه بدروغ
نسبت کردند ملاقات خدایا آنگاه که
بیاید بایشان قیامت ناگهان گویند ای
پشیمانی ما بر تقصیر ما در باب قیامت
وایشان بردارند بارهای خویش را^(۲)
بر پشتهای خویش آگاه شوید بد چیز است
آنچه بر میدارند^(۳) (۳۱) .

و نیست زندگانی دنیا مگر بازی و لهو
وهرآئینه سرای آخرت بهتر است متقیان
را آبادر نمی یابید (۳۲) .

هرآئینه میدانیم که اندوهگین
میکند ترا آنچه ایشان می گویند پس هرآئینه
ایشان به دروغ نسبت نمی کنند ترا فقط
ولیکن این ستمگاران آیات خدا را

(۱) یعنی منکر حشراند والله اعلم .

(۲) یعنی گناهان خویش را .

(۳) یعنی عمل بد بشکل خیری نهایت زشتی و ناخوشی شده بر پشت او بنهند .

وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبْرٌ وَعَلَىٰ مَا كُنْتُمْ بِأُولَٰئِكَ
وَأَوْدُوْا حَتَّىٰ أَنزَلْنَاهُمْ نَصْرًا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ
وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَّبَائِیِ الْمُرْسَلِیْنَ ۝۳۳

وَإِنْ كَانَ كِبَرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ
نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَكًا فِي السَّمَاءِ فَتَاتِيَهُمْ بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَجَعَلَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِیْنَ ۝۳۴

إِنَّمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ
إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ۝۳۵

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِنَّا اللَّهُ قَادِرُونَ عَلَىٰ أَنْ
نُنَزِّلَ آيَةً وَلَٰكِن أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝۳۶

وَمَا مِن دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا ظَلْمٍ يُطِئُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَرُو

انکار می کنند (۳۳) .

وهرآئینه بدروغ نسبت کرده شد پیغامبران
را پیش از تو پس صبر کردند بر تکذیب
خویش ورنجانیده شدن خویش تاآنکه
پیامدبایشان نصرت ما نیست هیچ تغیر
دهنده وعده های خدا را وهرآئینه آمد به تو
بعض خبر پیغامبران (۳۴) .

و اگر گران شده باشد بر تو و گران
ایشان پس اگر می توانی که بجوئی
سوراخی در زمین یا نردبانی در آسمان پس
بیاری پیش ایشان معجزه^(۱) و
اگر خواستی خدا جمع ساختی ایشان را
بر هدایت پس مباش از جاهلان (۳۵) .

جزاین نیست که قبول میکنند^(۲) آنانکه
می شنوند و مُردگان (یعنی کافران)
بر انگیزد ایشان را خدا باز بسوی او
گردانیده شوند (۳۶) .

و گفتند چرا فرود نه آورده شد بر پیغامبر
نشانه ای از جانب پروردگار^(۳)
بگوهر آئینه خدا قادر است بر آنکه
فرو فرستد آیتی و لیکن اکثر ایشان نمی
دانند (۳۷) .

و نیست هیچ جانوری در زمین و نه هیچ

(۱) یعنی از آنجا که می توانی که معجزه بیاری حاصل آنست که تفویض کن
امر خود را بر خدا والله اعلم .

(۲) یعنی دعوت اسلام را .

(۳) یعنی از آن نشانه ها که می طلبدند والله اعلم .

أَمْثَلَكُمْ مَا فَكَّرْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ
إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾

پرنده که می پرد بدو پَر خود مگر ایشان
جماعت هاند مانند شما فرو گذاشت
نکرده ایم در کتاب (یعنی لوح محفوظ)
هیچ چیزی را باز بسوی پروردگار خود
حشر کرده خواهند شد (۳۸) .

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا هُمْ وَرَبُّكَ فِي الظُّلُمَاتِ مِنْ نَشَأِ اللَّهِ
يُضِلُّهُ وَمِنْ نَشَأٍ يُجَعِّلُهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾

و کسانی که بدروغ نسبت کردند آیاتِ ما را
کرانند و گنگانند در تاریکی ها
هر کرا خواهد خدا گمراه کندش و هر کرا
خواهد براه راست گرداندش (۳۹) .

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَشْكُوَ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتُنْكِرُ السَّاعَةَ أَعْبِرَ اللَّهُ
تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾

بگو آید دید ا گر بیاید بشما عذاب خدا
یا بیاید به شما قیامت آیا بغیر خدا تضرع
می کنید ا گر راست گوهستید (۴۰) .

بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ
مَّا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾

نه بلکه خاص بجانب اود عامی کنید پس
دفع می کند آنچه دعای کنید برای دفع
آن ا گر خواهد و فراموش می کنید آن
چیز را که او را شریک مقرر کردید (۴۱) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَآخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ
لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾

و هر آینه فرستادیم بسوی امتان پیش
از تو^(۱) پس در گرفت کردیم ایشان را به
تنگی معیشت و بیماری تازاری کنند
(۴۲) .

قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُدْعَوْنَ بِشَتَّىٰ مُضَارٍّ وَكُنُفٍ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ
لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

پس چرا زاری نکردند و قتیکه آمد بایشان
عذابِ ما ولیکن سخت شد دل های ایشان
وزینت داد در نظر ایشان شیطان آنچه می
کردند (۴۳) .

فَلْيَنسُوا مَا دُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ

پس چون فراموش کردند آنچه پند داده
شد ایشان را بآن کشاده ساختیم برایشان

حَتَّىٰ إِذَا فِرْحُوهُمَا أَوْ تَوَأَّمُوا أَخَذَتْهُمُ بَغْتَةً فَيَذَاقُهَا
مُؤَلِّسُونَ ﴿۴۳﴾

فَقُطِعَ دَائِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۴﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَ أَبْصَارَكُمْ وَ خَمَّ
عَلَى قُلُوبِكُمْ مِّنْ إِلَهِ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ أَنْظَرُ كَيْفَ تُصَرِّفُونَ
الْآيَاتِ ثُمَّ يَصْدِقُونَ ﴿۴۵﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَشْرَكُوا عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرًا هَلْ
يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۴۶﴾

وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَ مُنذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ
وَ أَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۴۷﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا يَسْتَهْزِئُ بِالْعَذَابِ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿۴۸﴾

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَ لَا أَعْلَمُ الْغَيْبِ

درهای همه چیز^(۱) تا آن هنگام که شادمان
گشتند بآنچه داده شد ایشان را درگرفت
کردیم ایشان را ناگهان پس شدند ناامید
(۴۴).

پس بریده شد بیخ گروه ستمگاران
و سپاس خدای راست پروردگار عالمها
(۴۵).

بگو آیدید ا گرباز گیرد خدا شنوائی
شمارا و چشم های شمارا و مهر زندبردل
های شما کیست خدا غیر الله تعالی که
آنها بیارد به شما به بین چگونه گوناگون
بیان می کنیم آیت هارا بازایشان رو
گردان می شوند (۴۶).

بگو آیا دیدید ا گریباید به شما عذاب خدا
ناگهان یا آشکارا آیا هلاک کرده شوند^(۲)
مگر قوم ستمگاران (۴۷).

و نمی فرستیم پیغامبران را مگر بشارت
دهنده و بیم دهنده پس هر که ایمان آورد
و نیکوکاری کرد پس هیچ ترس نبود
برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۴۸).

و کسانی که به دروغ نسبت کرده اند آیات
مارا برسد بایشان عذاب بسبب فاسق
بودن ایشان (۴۹).

بگو نمی گویم بشما که نزدیک من است
خزانه های خدا و نه می گویم که میدانم

(۱) یعنی باستدراج نعمتهای فراوان دادیم والله اعلم .

(۲) یعنی هلاک کرده نشوند .

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنِّي أَنبِيٌّ إِلَّا مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَنذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاوَةِ وَالْعَنَىٰ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

وَكَذَٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا أَهَٰؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِن بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا جَاءَ لَوَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَتِنَا قُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ

غیب راونه می گویم بشما که من فرشته ام پیروی نمی کنم مگر چیزی را که وحی کرده شد بسوی من بگو آیا برابر میشود نابینا و بینا آیاتأمل نمی کنید (۵۰) .

و بترسان بقرآن یعنی پند ده بقرآن کسانی را که می ترسند از آنکه حشر کرده شوند بسوی پروردگار خویش نباشد ایشانرا بجز خدا هیچ دوستی و نه سفارش کننده تا پرهیزگاری کنند (۵۱) .

(۱) و دور ممکن کسانی را که مناجات می کنند به پروردگار خویش بامداد و شام می طلبند رضای او را نیست بر تو از حساب ایشان چیزی و نیست از حساب تو برایشان چیزی تا برانی ایشان را که آنگاه باشی از ستمگاران (۵۲) .

و همچنین امتحان کردیم بعض مردمان را به بعض تا گویند آیا این جماعت انعام کرده است خدا بریشان از میان ما خدای تعالی فرمود آیا نیست خدا دانایتر بشکر کنندگان (۵۳) .

و چون بیایند پیش تو کسانی که ایمان آورده اند بآیتهای ما پس بگو سلام علیکم لازم کرده است پروردگار شما بر خود مهربانی را (لازم کرده است) که هر که بکند از شما کار بد به نادانی

(۱) رؤسای کفار بآن حضرت گفتند که ما را عارست که با فقرای مسلمین صحبت داریم ایشانرا از مجلس خود یکسو کن تا باتو بنشینیم خدای تعالی آیت فرستاد .

ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحَ فَإِنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۵۴﴾

وَكَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ الْآيَاتِ وَلِتُنْذِرَ أُولَئِكَ الْمُجْرِمِينَ ﴿۵۵﴾

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَكُفِّرُكُمْ قَدْ ضَلَلْتُمْ إِذَا دُمِيتُمْ أَنْتُمْ مِنَ الْهَاطِلِينَ ﴿۵۶﴾

قُلْ إِنِّي عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضِي الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاضِلِينَ ﴿۵۷﴾

قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿۵۸﴾

وَعِنْدَهُ مَفَاحِ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ يَعْلَمُ مَا فِي الْبُرُوجِ وَمَا تَنْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿۵۹﴾

باز توبه کرد بعد از آن و نیکوکاری نمود پس خدا آمرزنده مهربان است (۵۴) .
و همچنین تفصیل می کنیم نشانه هارا و تا ظاهر شود راه ستمگاران^(۱) (۵۵) .
بگوهر آئینه منع کرده شد مرا که عبادت کنم آن کسانی را که شما می پرستید بجز خدا بگو پیروی نمی کنم آرزوهای شمارا گمراه شده باشم آنگاه و نه باشم از راه یافتگان (۵۶) .

بگوهر آئینه من بر حجت من از پروردگار خود و بدروغ داشتید آن دلیل را نیست نزدیک من آنچه شما بزودی می طلبید آن را^(۲) نیست حکم مگر خدا را بیان می کنندین درست را و او بهترین فیصله کنندگان است (۵۷) .

بگو اگر بودی نزدیک من آنچه بزودی می طلبیدش هر آئینه بانجام رسانیده شدی کارمیان من و میان شما و خدا داناست به ستمگاران (۵۸) .

و نزد اوست کلید های غیب^(۳) نمی داندش مگر او و میداند آنچه در بیابان و دریاست و نمی افتد هیچ برگی الا می داندش و نمی افتد هیچ دانه در تاریکی های زمین و نه هیچ تری و نه خشکی

(۱) ظاهر نزدیک مترجم آن است که این واو زائد است مثل واو و فتحت ابوابها .

(۲) یعنی عقوبت در اختیار من نیست .

(۳) یعنی انواع علم غیب .

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ
ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ
لِيُنَبِّئَكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٩﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً نَّحْنُ إِذَا جَاءَ
أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفِرُّونَ ﴿٦٠﴾

ثُمَّ رَدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ
الْحَسِبِينَ ﴿٦١﴾

قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا
وَّخُفْيَةً لَّئِنْ أَنْجَاكُمْ مِنْ هَٰذَا لَتَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٢﴾

قُلْ اللَّهُ يُنَجِّيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ مُشْكُرُونَ ﴿٦٣﴾

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا قَاتِلًا فَتُوقَظُمْ

الاثبت است در کتاب روشن (۵۹) .

واوست آنکه قبض روح شما می کند به شب^(۱) و می داند آنچه کسب کردید بروز باز بر می انگیزد شمارا در روز تا بانجام رسانیده شود میعاد معین باز بسوی او باز گشت شما است باز خبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۶۰) .

واوست غالب بالای بندگان خود و می فرستد بر شما ملائکه نگاهبان تا وقتی که بیاید به کسی از شما مرگ قبض روح او کنند فرستادگان ما ایشان تقصیر نمی کنند (۶۱) .

باز گردانیده شوند مُردگان بسوی الله خداوند ایشان که حق است مر او راست حکم و او شتاب ترین حساب کنندگان ست (۶۲) .

بگو کیست که می رهاند شمارا از تاریکی های بیابان و دریا^(۲) مناجات می کنید بجناب او بزاری و نیاز پنهانی می گوئید اگر رهای دهد ما را ازین محنت هر آینه باشیم از شکر کنندگان (۶۳) .

بگو خدای رهاند شمارا از آن محنت و ازهر اندوهی باز شما شریک مقرر می کنید (۶۴) .

بگو اوست توانا بر آنکه فرستد بر شما عذابی

(۱) یعنی وقت نوم .

(۲) یعنی از مصیبت های بیابان و دریا .

أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيعًا وَيُزَيِّقُ بَعْضَكُمْ
بِأَسْبَغٍ بَعْضًا أَنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾

لِكُلِّ نَبِيٍّ مُنْقَرَضٌ سُورَةٌ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى
يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُبْسِطُكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَعْدُ
بَعْدَ الذِّكْرِ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ
ذِكْرِي لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَهُوَ غُرُثُوهُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَذَكَرِيَّةٌ أَنْ يُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ كُلُّ عَدْلٍ

از بالای شما^(۱) یا از زیر پایهای شما^(۲) و جمع کند شمارا گروه گروه و بعضی شمارا جنگ بعضی^(۳) بنگرچگونه گوناگون بیان می کنیم آیت هارا تا بفهمند (۶۵).

و به دروغ نسبت کردند قرآن را قوم تو و آن راست است بگوئیستم بر شما نگاهبان (۶۶).

هر خبر را میعاد است و خواهید دانست (۶۷).

و چون به بینی آنان را که بحث شروع کنند در آیت های ما پس رو بگردان از ایشان تا وقتی که بحث شروع کنند در سخنی غیروی و اگر فراموش گرداند ترا شیطان پس منشین بعد یاد آوردن با گروه ستمگاران (۶۸).

و نیست بر کسانی که پرهیزگاری کردند از حساب کافران چیزی ولیکن برایشان لازم است پند دادن تا شود که پرهیزگاری کنند (۶۹).

و بگذار کسانی را که دین خود گرفتند بازی و لهو و فریفت ایشان را زندگانی دنیا و پندده بقرآن برای احتیاط از آنکه بمهلکه گذاشته شود نفسی را بسبب آنچه

(۱) یعنی چنانکه سنگ بر قوم لوط بارید .

(۲) یعنی چنانکه قارون بزمین رفت .

(۳) یعنی افواج متعدده پیدا شود و بایگدیگر جنگ کنند .

لَا يُؤْخَذُ مِنْهُمْ أَفْئِدَةٌ أَوْ يَدٌ وَلَكِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ
شَرَابٌ مِّنْ حَبِيرٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ ۖ كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

کرده است نیست اورا بجز خدا هیچ
دوست و نه شفاعت کننده و اگر عوض
خود دهد هر فدای که تواند گرفته نه شود
از وی آن جماعت آنانند که بمهلکه
گذاشته شدند به و بال آنچه کردند ایشان
راست آشامیدنی از آب جوشانیده و ایشان
راست عذاب درد دهنده بسبب آنکه
کافر بودند (۷۰) .

قُلْ أَدْعُوهُمْ إِلَى دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَى
أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ
فِي الْأَرْضِ حَيْرَانٌ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَى انْتَظِرْنَا
قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَى وَأَمْرٌ بِالْإِسْلَامِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

بگو آیامناجات کنیم بجز خدا کسی را که
نفع نه دهد ما را و زیان نه رساند ما را و باز
گردانیده شویم برپاشنهای خود بعد از آنکه
راه راست نموده است ما را خدا مانند
کسی که گمراه کرده باشند اورا پریان
در زمین حیران مانده مر اورا یارانند که می
خوانندش بسوی راه راست که پیابسوی
مابگوهر آئینه هدایت خدا همان است
هدایت حقیقی و فرموده شده است ما را که
منتقاد شویم پروردگار عالمهارا (۷۱) .

وَأَن أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

و فرموده شد که برپادارید نماز را و بترسید
از خدا و او است آنکه بسوی او حشر کرده
خواهید شد (۷۲) .

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ
يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ ۚ قَوْلَهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ
فِي الصُّورِ عِلْمُ الْغَيْبِ وَاللَّهُ هَادِيٌّ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْحَمِيدُ ﴿٧٣﴾

و او است آنکه بیافرید آسمانها و زمین
بتدبیر محکم و روزیکه بفرماید^(۱) که بشو
پس می شود سخن او درست است
و مرا و راست پادشاهی روزیکه دمیده
شود در صور

(۱) یعنی چیزی را .

داننده پنهان و آشکار است و اوست
استوارکار آگاه (۷۳) .

و یادکن چون گفت ابراهیم پدر خود آزر را
آیامگیری بتان را معبودان هر آئینه من می
بینم ترا و قوم ترادرگمراهی ظاهر (۷۴) .

و همچنین می نمودیم ابراهیم را ملک
آسمان ها و زمین تا او از یقین کنندگان
باشد^(۱) (۷۵) .

پس چون تاریک شد بروی شب
دیدستاره ای گفت این است پروردگار من
پس وقتی که فرورفت گفت دوست ندارم
فروروندگان را (۷۶) .

پس چون دیدماه را طلوع کرده گفت این
است پروردگار من پس وقتی که فرورفت
گفت اگر هدایت نکنم مرا پروردگار من
البته شوم از گروه گمراهان (۷۷) .

پس وقتی که دیدخورشید را طلوع کرده
گفت این ست پروردگار من این بزرگتر
ست پس چون فرورفت گفت ای قوم
هر آئینه من بیزارم از آنچه شریک مقرر
میکنید (۷۸) .

هر آئینه متوجه ساختم روی خود را بسوی
کسی که بیافرید آسمانها و زمین را
در حالتی که حنیفم و نیستم از مشرکان (۷۹) .

وَإِذَا قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ إِذْ اتَّخَذَ صُغَامًا إِلَهَةً إِنِّي
أَرَاكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝

وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ
قَالَ لَا أُحِبُّ الْإِفْلَاقَ ۝

فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ لَمِنَ
لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ۝

فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ
قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ۝

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا
أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝

(۱) یعنی چنانکه بروی ظاهر کردیم که بتان لائق عبادت نیستند نیز ظاهر ساختیم که
ستاره و هرچه در آسمانها است و زمین لائق عبادت نیست و او در ولیکون
زائده است والله اعلم .

وَحَاجَّةُ قَوْمِهِ قَالَ أَتَخْشَوْنَ فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَيْنَا
وَلَا آخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا
وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ
مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ
وَهُمْ يُهْتَدُونَ ﴿٥٢﴾

وَتِلْكَ جُبَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ
مَنْ نَشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا
مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ
وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٤﴾

وجدال کردند با او قوم او گفت آیا جدال
می کنید بامن درباره خدا و تحقیق هدایت
کرده است مرا و نمی ترسم از آنچه شما
شريك مقرر می کنید با خدا ولیکن می
ترسم از آنکه خدا اراده کند چیزی^(۱)
واحاطه کرده است پروردگار من همه
چیز از جهت دانش آیاپند نمی گیرید
(۸۰).

و چگونه ترسم از کسی که او را شريك
مقرر می کنید و شمانمی ترسید از آنکه
شريك خدا مقرر کردید چیزی را که فرونه
فرستاده است بر شما دلیلی برای آن پس
کدام يك ازین دو گروه سزاوار تر است
بامن بگوئید اگر می دانید (۸۱).

خدای تعالی فرمود کسانی که ایمان آوردند
و نیا میبختند ایمان خود را به شرك آن
جماعت ایشان راست ایمنی و ایشانند راه
یافتگان (۸۲).

و این است حجت ما دادیمش ابراهیم را
بر قوم او و بلند می کنیم در مراتب هر کرا
می خواهیم هر آئینه پروردگار
تواستوار کار داناست (۸۳).

و عطا کردیم ابراهیم را اسحاق و یعقوب
هر یکی را از ایشان هدایت کردیم و نوح را
هدایت کردیم پیش ازین و از اولاد ابراهیم
راه نمودیم داود و سلیمان و ایوب

(۱) یعنی از انواع محنت .

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِيلَاسَ كُلُّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوشَعَ وَلُوطًا وَكَانَ أَفْضَلُنَا
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾

وَمِنَ آبَائِهِمْ ذُرِّيَّتُهُمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَأَجَبْتَهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾

ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مَن عِبَادَةٍ وَلَوْ
أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اتَّيَهُمُ الْكِتَابُ وَالْحُكْمُ وَالنُّبُوَّةُ فَإِن
كَفَرُوا بِهَا هُمُ الْأَوَّلُونَ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا
بِهَا بِكْفَارِينَ ﴿٨٩﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمُ اقْتَدِهْ
قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرِي
لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾

ویوسف و موسیٰ و هارون را و هم چنین
جزامی دهیم نیکوکاران را (۸۴) .

و هدایت کردیم زکریا و یحییٰ و عیسیٰ
و الیاس را همه آنان از صالحان بودند (۸۵) .

و هدایت کردیم اسمعیل و یونس و یونس
و لوط را و هریک را فضل دادیم براهل
زمان (۸۶) .

و هدایت کردیم بعض را از پدران ایشان
و اولاد ایشان و برادران ایشان و برگزیدیم
ایشان را و دلالت کردیم ایشان را بسوی
راه راست (۸۷) .

این است هدایت خدا دلالت می کند
بدان هر کرا خواهد از بندگان خویش و
اگر شریک مقرر میکردند نابود شدی
از ایشان آنچه کرده بودند (۸۸) .

این جماعت آنانند که دادیم ایشان را
کتاب و حکمت و پیغامبری پس اگر
کافر شوند بآیات قرآن این کافران پس
مامقرر ساختیم برای ایمان
بآنها گروهی را که هرگز کافرنه
شوند^(۱) (۸۹) .

این جماعت انبیاء کسانی اند که هدایت
کرد ایشان را خدا پس به روش ایشان
اقتدا کن بگو سوال نمی کنم از شما هیچ
مزد بر تبلیغ قرآن نیست این مگر
پند عالمهارا^(۲) (۹۰) .

(۱) یعنی مهاجرین و انصار و سائر اخیار و الله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه انبیاء صبر کردند برای ذاء کفار تو نیز صبر کن و الله اعلم .

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ
مِّن شَيْءٍ قُلْ مَن أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا
وَ هُدًى لِّلنَّاسِ يَجْعَلُونَهُ قُرْآنًا يُّدَوِّنُونَهَا وَتُخْفَوْنَ كَثِيرًا
وَعَلِمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنَّكُمْ وَلَاءُ اللَّهِ قُلْ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ
فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ①

وصفت نکردند یهود خدا را حق صفت او
چون گفتند فرو نه فرستاده است خدا
بر هیچ آدمی چیزی بگو که فرو فرستاد
کتابی که آورده است او را موسی روشنی
و هدایت مردمان را می گردانید او را
دو قسم ورقها آشکارا می کنید آن را
و پنهان می کنید بسیاری را و آموخته شدید
(یعنی در قرآن) آنچه نمی دانستید شما
و نه پدران شما می دانستند^(۱) بگو خدا
فرو داد و دباز بگذار ایشان را در بحث
ایشان در حالتیکه بازی میکنند^(۲) (۹۱).

وَهَذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ
أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ
وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ②

و این قرآن کتابیست که فرستادیم او را
برکت باور دارنده آنچه پیش از وی بود
و تابیم کنی اهل مکه را و کسانی را که
گردمکه ساکن اند و معتقدان آخرت البته
ایمان می آرند بقرآن و ایشان بر نماز خود
محافظت می کنند^(۳) (۹۲).

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ

و کیست ستمگار تر از کسی که بر بست
بر خدا دروغی^(۴) یا گفت وحی فرستاده

- (۱) یعنی کتمان آیات تورات را قرآن اظهار کرد و الاسباق یقین نمی دانستند.
- (۲) حاصل آنست که اگر یهود گویند که خدای تعالی بهیچ بشر وحی نمیفرستد
نقض کرده میشود بتورات و اگر گویند میفرستد استبعاد فرستادن قرآن مجرد
تعصب است پس اذ قالوا بجای ان قالوا گفته شد.
- (۳) مترجم گوید انذار او را عرب را کرده شد که زبان عربی می فهمند ثانیاً جمیع اهل
ارض را بواسطه ترجمه پس این جا انذار اول مراد است مانند آیت "هو الذی
بعث فی الامیین رسولا منهم یتلوا علیهم آیاته الایة" و در آیت "وما ارسلناک
الارحمة للعلمین" از اولی و ثانوی واللہ اعلم.
- (۴) یعنی اعتقاد کردم مثلاً که بحائر و سوائب از امر الهی است و اتفاق سلف دلیل =

وَلَمْ يُؤْخَرْ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو
أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنْفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُخْرَجُونَ عَذَابِ الْهُونِ بِمَا
كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٢﴾

شده است به من و بحقیقت نفرستاده شده
است بسوی او چیزی و از کسی که گفت
فرو دخواهم آورد مانند آنچه فرود آورده
خدا^(۱) و تعجب کنی چون بنگری و قتی که
ظالمان در شدائد مرگ باشند و فرشتگان
دست های خود را دراز می کنند^(۲) می
گویند بیرون آرید روحهای خود را امروز
جزا داده خواهید شد عذاب رسوا کننده به
سبب آنکه می گفتید برخدانان حق و بسبب
آنکه از تصدیق آیات اوسرکشی می کردید
(۹۳).

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فِرَادَى كَمَا خَلَقْتُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ
فَآخِزَلَكُمْ وَرَأَيْتُمْ ظُهُورَكُمْ وَمَا تَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَ كُفَرٍ الَّذِينَ
رَعِبْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءَ لَقَدْ نَقَطَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ
مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾

و گوئیم هر آئینه آمدید پیش ما تنها چنانکه
آفریده بودیم شمارا اول بار و بگذاشتید آنچه
عطا کرده بودیم شمارا پس پشت خویش
ونمی بینیم باشما شفاعت کنندگان
شمارا آنکه گمان می کردید که ایشان
در تربیت شما شریکان خدا اند هر آئینه
بریده شد پیوند میان شما و گم شد از شما
آنچه گمان می کردید (۹۴).

إِنَّ اللَّهَ فَلَقَ الْحَبَّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ
الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمُ اللَّهُ فَأَلَى تُؤْفَكُونَ ﴿٩٥﴾

هر آئینه خدا شگافنده دانه و خسته است
بیرون می آرد زنده را از مرده و بیرون
آرنده مرده است از زنده این ست خدا
پس از کجابر گردانیده می شوید (۹۵).

فَالِقُ الْإِصْبَارِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا

شگافنده صبح است و گردانید شب را

= بر آن ست والله اعلم .

(۱) یعنی انشای کتابی مثل قرآن خواهم کرد و انشایا بطریق مشاکلت انزال گفته شد .

(۲) یعنی میزنند والله اعلم .

ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ④۷

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النَّجْمَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ
الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ④۸

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ
وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ④۹

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ
شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنْ النَّخْلِ
مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ
وَالزُّمَانُ مِثْلَهَا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ أَنْظَرُوا إِلَى ثَمَرِهِ
إِذَا أَشْرَبْنَاهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ⑤۰

آرامگاه و گردانید خورشید و ماه رامعیار
حساب این ست تقدیر خدا غالب دانا
(۹۶).

واوست آنکه بیافرید برای شما ستاره ها
تا راه بیابید به سبب آنها در تاریکی های
بیابان و دریا هر آئینه به تفصیل بیان کردیم
نشانه هارا برای گروهی که می دانند (۹۷).

واوست آنکه پیدا کرد شمارا از یک
شخص پس شمارا قرار گاهی است
وودیعت جائی هر آئینه به تفصیل بیان
کردیم نشانه هارا برای گروهی که می
فهمند (۹۸).

واوست آنکه فرود آورد از آسمان آبی پس
بیرون آوردیم بسبب آن آب گیاه
هر چیز را سپس بیرون آوردیم از آن گیاه
سبزه را که بیرون می آریم از آن سبزه دانه
یکی بردیگری پیوسته و از شکوفه های
درخت خرما خوشه های آویزان نزدیک
بهم و در دسترس است و بیرون آوردیم
بوستانها از درختان انگور و بیرون آوردیم
زیتون و انار مانند یکدیگر و غیر مانند
یکدیگر^(۱) بنگرید بسوی میوه درخت
چون میوه آردویسوی پختگی او هر آئینه
در این نشانه هاست گروهی را که ایمان
دارند (۹۹).

(۱) یعنی در صورت درخت و ثمر مانند یکدیگر است و در طعم مخالف يك پاره
شیرین و یکپاره ترش یا تلخ والله اعلم.

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ
بَعِيْرَ عَلَيْهِ سَبْعَةٌ وَتَعَالَى تَعَالَى صُفُورٌ ۝

بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ
صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۝

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ
الْخَبِيرُ ۝

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ
غَبَىٰ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ۝

وَكَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ۝

و مقرر کردند کافران برای خدا شریکان را که
از قسم جن اند حال آنکه خدا آفریده است
ایشان را و به افترا ثابت کردند او را فرزندان
و دختران بغیر دانش پاکست او را و بلند
است از آنچه بیان میکنند (۱۰۰) .

او آفریننده آسمانها و زمین است چگونه
باشد او را فرزندی و حال آنکه نبود او را
زن و بیافرید هر چیز را و او هر چیز
دانا است (۱۰۱) .

این است خدا پروردگار شما بیست هیچ
معبود برحق مگر او آفریننده هر چیز است
پس پرستش کنید او را و او بر هر چیز
کارساز است (۱۰۲) .

در نمی یابند او را چشم ها (یعنی در دنیا)
و او درمی یابد چشم هارا و اوست
مهربان آگاه (۱۰۳) .

هر آئینه آمدند بشما دلیل ها از جانب
پروردگار شما پس هر که بینا شد نفع
او را است و آن که نابینا ماند پس زیان
برویدست بگو (یا محمد) و نیستیم
بر شما نگاهبان (۱۰۴) .

و همچنین گوناگون بیان می کنیم نشانه ها را
و تا آنکه گویند که خواندای و تایید کنیم این
دین را برای گروهی که می دانند^(۱) (۱۰۵) .

(۱) مترجم گوید احتمال بود که کفار گویند کتابهای سابقه را خوانده و آنچه میگوی
ما خود از کتب سابقه است نه وحی الهی است پس خدای تعالی قرآن را بوجهی
نازل ساخت و بوجهی گوناگون بیان کرد که محال این شبهه نماند زیرا که این =

إَتَّبِعْ مَا وَحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ
عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا
وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا
بَغِيًّا يَعْلَمُ كَذَلِكَ رَبُّنَا الْكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾

وَأَقْسُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَعِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةُ الْيَوْمِ مِنْ
بِهِمْ أَقْلُ إِنَّمَا الْآيَةُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا
جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾

وَيَقْلِبْ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ
مَرَّةٍ وَنَذِرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾

(یا محمد) پیروی کن چیزی را که وحی کرده شد بسوی تواز جانب پروردگار توهیج معبود برحق نیست مگرا و اعراض کن از مشرکان (۱۰۶).

و اگر خواستی خدا شریک مقرر نمی کردند و نگردانیدیم ترا برایشان نگاهبان و نیستی تو برایشان متعهد (۱۰۷).

وای مسلمانان دشنام مدهید کسانی را که مشرکان می پرستند بجز خدا زیرا که ایشان دشنام خواهند داد خدا را از روی ظلم بغیر دانش همچنین آراسته کردیم در نظر هرگروهی کردار آن گروه باز بسوی پروردگار ایشان باشد رجوع ایشان پس خبر دهد ایشان را بعاقبت حال آنچه می کردند (۱۰۸).

و سوگند خوردند کافران به سخت ترین سوگندان خویش که اگر بیاید بدیشان معجزه البته ایمان آرند بآن بگو جزاین نیست که معجزه ها نزدیک خداست و چه مطلع ساخته است شمارا ای مسلمانان آیا نمیدانید که آن معجزه ها چون بیاید ایشان ایمان نیارند (۱۰۹).

و صرف کنیم دلهای ایشان را و چشمهای ایشان را چنانکه ایمان نیاوردند بقرآن اول بار و بگذاریم ایشان را در گمراهی خود سرگردان گشته (۱۱۰).

وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَاهُ بِاللَّيْلِ وَإِنَّا لَهُمْ لَبَلَاءٌ وَكَلْبُهُمُ الْبُوتَىٰ وَ
حَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لَيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
اللَّهُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١٠﴾

وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطَانِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ
يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ
رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١١١﴾

وَلِتَضَعِيَ إِلَيْهِ آفِدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
وَلِيَقْضُوا مَا هُمْ مُقْتَرُونَ ﴿١١٢﴾

أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ
مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ اتَّخَذْتَهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ
مِّن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١١٣﴾

و اگر مامی فرستادیم بسوی ایشان
فرشتگان را و سخن می گفتند بایشان
مردگان و جمع میکردیم برایشان همه چیز
گروه گروه هگزایمان نمی آوردند مگر
وقتی که خواستی خدا ولیکن بسیاری
از ایشان نادانی می کنند (۱۱۱) .

و همچنین پیدا کردیم برای هر پیغامبری
دشمن از شیطانهای انس و جن بطریق
وسوسه القاء می کنند بعضی ایشان بسوی
بعضی سخن ظاهر آراسته تافریب دهند و
اگر خواستی پروردگار تو نمی کردند این
کار را پس بگذار ایشان را بافترای ایشان
(۱۱۲) .

والقاء می کنند سخن بظاهر آراسته تامل
کنند بسوی اودل های کسانی که ایمان
ندارند بآخرت و تاپسند کنند او را و تا عمل
کنند آنچه ایشان کننده آند (۱۱۳) .

بگو آیات طلب کنم فیصله کننده بجز
خدا و اوست آنکه فرو فرستاد بسوی شما
قرآن واضح کرده شده و کسانی که داده ایم
ایشان را کتاب یعنی تورات می دانند که
قرآن فرو فرستاده شده است از جانب
پروردگار تو برآستی پس مباش از شک
کنندگان^(۱) (۱۱۴) .

(۱) یعنی یهودی دانند که نزول وحی میشود و آدمی را خدای تعالی پیغمبر می
سازد و در حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم و در قرآن دلائل صدق موجود
هست مترجم گوید در سورت های مکیه مذکور شده است که یهود تصدیق میکنند =

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَتِهِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝۱۱۵

وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَكُمْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ۝۱۱۶

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ۝۱۱۷

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ ۝۱۱۸

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ
لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنْ كَثِيرًا
لَيُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ ۝۱۱۹

وتمام است سخن پرور دگار تو در راستی
و انصاف هیچکس تغیر کننده نیست سخن
های او را و اوست شنو ادانا (۱۱۵).

و اگر فرمانبرداری کنی بساکسانی را که
در زمین اند گمراه کنند ترا از راه
خدا پیروی نمی کنند مگر گمان را
و نیستند مگرد و روغگو^(۱) (۱۱۶).

هر آئینه پروردگار داناتر است بکسی که
دور می شود از راه وی و او داناتر است براه
یافتگان (۱۱۷).

پس بخورید از آنچه ذکر کرده شدن نام خدا
بروی (یعنی هنگام ذبح وی) اگر مومن
هستید بآیات خدا (۱۱۸).

و چیست شمارا که نمی خورید از آنچه
ذکر کرده شده است نام خدا بروی و حال
آنکه به تفصیل بیان کرده است برای
شما آنچه بر شما حرام ساخته است الا آنچه
مضطرب باشید بسوی او^(۲) و هر آئینه
بسیاری گمراه می کنند بخواهش نفس

قرآن را و در سورت های مدنیّه مذکور است که یهود تکذیب میکنند آنرا و وجه تطبیق
آن ست که چون آنحضرت صلی الله علیه وسلم در مکه بود هنوز دعوت
یهودنکرده بود همه بصدق قرآن معترف بودند که حکم آن بر عرب لازم است
و هیچکس از ایشان انکار نکرده و چون هجرت فرمود ایشانرا دعوت کرد بعناد
درآمدند در سیرت ابن اسحاق چند قصه باین مضمون مذکور است والله اعلم.

(۱) یعنی آنچه کافران در باب تحریم و تحلیل اشیا شبهات میکردند باطل است والله اعلم.

(۲) مترجم گوید یعنی میته حرام است الا وقت ضرورت تناول آن رخصت است
والله اعلم.

خویش بغیر دانش هرآئینه پروردگارتو داناتراست به ستمگاران (۱۱۹) .

وترك كنيد آشكارا گناه را وپنهان اورا هرآئینه کسانیكه گناه می کنند جزاداده خواهند شد بحسب آنچه می‌کردند (۱۲۰) .

وخورید ازآنچه یاد کرده نه شد نام خدا بروی وهرآئینه خوردنش گناه است وهرآئینه شیاطین وسوسه القاء می کنند بسوی دوستان خویش تاخصومت کنند باشما وا گر فرمانبرداری ایشان کنید هر آئینه شما مشرك باشید^(۱) (۱۲۱) .

آیاکسی که مرده بود پس زنده ساختیمش^(۲) وپیدا کردیم برای اونوری که می‌رو دباوی میان مردمان مانند کسی باشد که صفتش این ست که در تاریکی ها است نیست بیرون آینده از آن همچنین آراسته کرده شده است در نظر کافران آنچه می کردند^(۳) (۱۲۲) .

وهمچنین پیدا کردیم در هر دهی رئیسان فساق آن ده تافساد کنند در آن ده و بحقیقت ضرر نمی کنند مگر در حق خویشان ونمی دانند (۱۲۳) .

وچون بیاید بایشان نشانه ای گویند هرگز

وَذَرُوا ظَاهِرَ الْإِلَهِمَّ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِلَهِمَّ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ ﴿١١٩﴾

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْثَالَهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَلَئِنَّ الْإِنْسَانَ لِفَاسِقٌ خَالٍ الشَّيْطَانِ لِيُوْحِنَ إِلَىٰ أُولِيَهِمْ لِيُجَادِلُوهُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴿١٢٠﴾

أَوْ مَنْ كَانَ مِثْلًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَاهُ نُورًا يَكْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا ۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْكُفْرَ لِمَنْ كَانَ يُوعَىٰ ۚ ﴿١٢١﴾

وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُّجْرِمِينَ ۚ لِيَبْذُرُوا فِيهَا وَمَا يَبْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٢﴾

وَإِذَا جَاءَ تِلْكَ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّىٰ نُؤْتَىٰ مِثْلَ

(۱) مترجم گوید مراد ازین وسوسه آنست که اهل جاهلیت می گفتند چرا کشته خود را بخوریم و کشته خدا را نخوریم والله اعلم .

(۲) یعنی کافر بود هدایت کردیمش .

(۳) چنانکه رؤساء کفار مکه در نصرت کفر سعی می کردند والله اعلم .

مَا أَوْتَىٰ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ
 سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ
 شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿۱۳۵﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ
 وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَانَمَا
 يَبْصُرُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۳۶﴾

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
 يَذَّكَّرُونَ ﴿۱۳۷﴾

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ﴿۱۳۸﴾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا لِمَعْشَرِ الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْبَرْتُمْ
 مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ أَوْلِيَّتُهُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمِعْ
 بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَّغْنَا أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا قَالَ

ایمان نیاریم تا وقتی که داده شود ما را
 مانند آنچه داده شده است پیغامبران
 خدا را^(۱) خدادانا تراست بمحل نهادن
 پیغامبری خود خواهد رسید این گناهگاران
 را رسوائی نزدیک خدا و عذابی سخت
 بسبب آنکه بدمی اندیشیدند (۱۲۴) .

پس هر که خدا خواهد که هدایت کندش
 کشاده کند سینه او را برای اسلام^(۲)
 و هر که خواهد که گمراه کندش تنگی
 کند سینه او را در نهایت تنگی گویا
 بالا میرود در آسمان همچنین می اندازد
 خدا ناپاکی را بر کسانی که ایمان نمی
 آرند^(۳) (۱۲۵) .

و این اسلام راه پروردگار تست راست
 آمده هر آینه تفصیل کردیم نشانه هارا
 برای گروهی که پندپذیر میشوند (۱۲۶) .

ایشان راست سرای سلامتی یعنی بهشت
 نزدیک پروردگار ایشان و او کارساز
 ایشانست بسبب آنچه میکردند (۱۲۷) .

و روزی که حشر کند خدا ایشانرا همه يك
 جا گوید ای گروه جن^(۴) تابع خود بسیار
 گرفتید از مردمان و میگویند دوستان ایشان
 از آدمیان^(۵) ای پروردگار ما بهره مند

(۱) یعنی بر هر کسی از ماجرئیل فرود آید و وحی نازل بشود والله اعلم .

(۲) یعنی بفهماندش حقیقت اسلام و محاسن آن والله اعلم .

(۳) یعنی هر چند می خواهند حقیقت اسلام و محاسن آن بفهمند نمی توانند والله اعلم .

(۴) یعنی ای شیاطین .

(۵) یعنی تابعان ایشان را از کفار .

النَّارُ مَثْوًى لَّكُمْ خُلِدِينَ فِيهَا أَلَا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ
رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۱۲۸﴾

شد بعض ما از بعض^(۱) و رسیدیم
بمیعاد خویش که معین کرده بودی برای
ما^(۲) گوید خدا آتش جای شماست
جاویدان آنجا لیکن آنچه خدا خواسته
است^(۳) هر آینه پروردگار تو استوار کار
دانا است (۱۲۸).

وَكَذَلِكَ نُورِثُ بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿۱۲۹﴾

و همچنین مسلط می کنیم بعض ستمگاران
را بر بعض به سبب شومی آنچه می کردند
(۱۲۹).

يَمْعَشَرُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ
يَقُصُّونَ عَلَيْكُمُ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ
هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿۱۳۰﴾

ای گروه جن و انس آیا نیامدند به شما
پیغمبران از جنس شما می خواندند بر شما
آیات مرا و بیم می کردند شما را از ملاقات
این روز شما گویند اعتراف کردیم
بر خویشتن و فریب داده بودایشان را
زندگانی دنیا و گواهی دادند بر خویشتن
که ایشان کافر بودند^(۴) (۱۳۰).

ذَلِكَ أَنْ لَّمْ يَكُنْ رَّبُّكَ مُهْلِكَ الْفَرَى يَظْلِمُ وَأَهْلُهَا
غَافِلُونَ ﴿۱۳۱﴾

این ارسالِ رسل بسبب آنست که هرگز
پروردگار تو هلاک کننده شهرها نباشد
بجزای ظلم در حالیکه اهل آنها غافل
باشند^(۵) (۱۳۱).

وَلِكُلِّ دَرَجَتٌ مِّمَّا عَمِلُوا

و هر شخص را مرتبه هاست از اجر آنچه

- (۱) یعنی متبوعان خوشوقت شدند بتابعان و تابعان محظوظ شدند از متبوعان والله اعلم.
- (۲) یعنی برای حساب ما پس در حق ما چه حکم است.
- (۳) یعنی در حق اهل نجات والله اعلم.
- (۴) مترجم گوید مراد آن است که آیا نیامده اند از مجموعه جن و انس و آن صادق است
بیودن رسل از انس مبعوث بانس و جن والله اعلم.
- (۵) قبل بعثت عقوبت نمی آید والله اعلم.

وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿۱۳۱﴾

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ ۚ إِن يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ كَمَا أَنشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَةِ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿۱۳۲﴾

إِن مَّا تُوْعَدُونَ لَآئٍ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿۱۳۳﴾

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ ۚ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿۱۳۴﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا

کردند و نیست پروردگار تویی خبر از آنچه به عمل می آرند (۱۳۲) .

و پروردگار توغنی خداوند رحمت است اگر خواهد دور کند شما را و جانشین سازد پس از شما هر که را خواهد چنانکه پیدا کرد شما را از نسل قومی دیگر (۱۳۳) .

هر آئینه آنچه وعده کرده میشود شما را البته آمدنی است و نیستید شما عاجز کنندگان (۱۳۴) .

بگوای قوم من عمل کنید شما بر حالت خویش هر آئینه من نیز عمل کننده ام زود باشد که بدانید کسی را که باشد او را عاقبت پسندیده در آخرت هر آئینه رستگار نشوند ظالمان (۱۳۵) .

(۱) و مقرر کردند برای خدا از آنچه او

(۱) مترجم گوید اهل جاهلیت احکامی چند اختراع کرده بودند از آن جمله آنست که از زراعت و مواشی پاره ای برای خدا مقرر می کردند پاره ای برای بتان و حصه خدا بر مساکین و ضعیفان صرف میکردند و حصه بتان بآستانه بتان میرسانیدند پس اگر چیزی از حصه خدا در حصه بتان مخلوط میشد ترك می کردند که خدا حاجت نه دارد و اگر از حصه بتان در حصه خدا مخلوط می شد آن را جدا میکردند که بتان محتاج اند و آنجمله آنست که قتل دختران تجویز میکردند و پیشوایان ایشان بدین معنی فتوی داده بودند و از آنجمله آنست که بعضی زراعت و مواشی را حجر میساختند که غیر سدن بتان کسی دیگر نخورد و آنچه برای بتان ذبح میکردند نام خدا بر آن نمی گرفتند از آنجمله آنست که چون بحائر و سوائب بچه میدادند گرزنده بودی مردان را حلال میدانستند زنان را و اگر مرده بودی همه را حلال میدانستند خدای تعالی رد این مذاهب باطله فرمود و آنچه حکم حق است بیان فرمود و محرماتی که همه اهل باطل بر آن متفق اند ذکر کرد والله اعلم .

فَقَالُوا هَذَا إِلَهُ رَبِّهِمْ وَهَذَا إِلَهُ آبَائِنَا
فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ
لِللَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿۱۳۵﴾

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ
أَوْلَادَهُمْ شُرَكَاءُهُمْ لِيُردُّوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ
دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ
وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿۱۳۶﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْتُ حِجْرًا لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ
نَشَاءُ يَزْعِبُهُمْ وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَامٌ
لَّا يَدْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءٌ عَلَيْهِ سَيَجْزِيهِمْ
بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿۱۳۷﴾

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِّذُنُورِنَا
وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُنْ مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ

پیدا کرده است از جنس زراعت و چهارپایان
حصه گفتند این حصه برای خداست
بگمان خویش و این حصه برای شرکاء
که مامقرر کرده ایم پس آنچه بود برای
شرکای ایشان نمی رسد به خدا و آنچه
باشد برای خدا میرسد به شرکای ایشان
بد چیز است که مقرر می کنند (۱۳۶) .

و همچنین آراسته کرده است در نظر
بسیاری از مشرکان قتل اولاد ایشان را
شرکای ایشان^(۱) تا هلاک کنند ایشان را
و تا مختلط کنند برایشان دین ایشان را و
اگر خواستی خدا نکردندی این کار پس
بگذار ایشان را با مفتریات ایشان (۱۳۷) .

و گفتند این چهارپایان و زراعت
حجراست نخورد آن را مگر آنکه
ما خواهیم بگمان خویش و چهارپایان
دیگر اند که حرام کرده شده است سواری
بر پشت آنها و چهار پایان دیگر اند که نام
خدا نمی گیرند هنگام ذبح آن بسبب آنکه
دروغ بسته اند بر خدا زود جزاء خواهد
داد ایشان را بمقابله آنچه اقترای می
کردند (۱۳۸) .

و گفتند آنچه در شکم این چهارپایان
باشد^(۲) حلال است برای مردان ما
و حرام است بر زنان ما و اگر مرده باشد

(۱) یعنی شیاطین که وسوسه کرده اند بایشان که مذهب قرار داده اند والله اعلم .

(۲) یعنی در شکم بحائر سوائب باشد .

شُرَكَاءَ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۲۹﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ
ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿۳۰﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ
مَعْرُوشَاتٍ وَالْأَنْخُلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْثَرُهُ
وَالزَّيْتُونَ وَالزُّمَانُ مُمْتَسِلَاتٍ وَغَيْرَ مُمْتَسِلَاتٍ
كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ
حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۳۱﴾

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةٌ وَفَرَسَاتٌ كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿۳۲﴾

همه در آن شريك اند جزا خواهد داد به
مقابله اين بيان ايشان هر آئینه اواستواركار
دانا است (۱۳۹) .

هر آئینه زیان کار شدند آنانکه
کشتند فرزندان خود را از جهت بیخردی
بغیر دانش و حرام کردند آنچه روزی
داد ايشان را خدابه سبب دروغ بستن
بر خدا به تحقیق گمراه شدند ايشان و نبودند
راه یافتگان (۱۴۰) .

و خدا آنست که پیدا کرد بوستانهای برداشته
شده برپایها^(۱) و بوستانهای غیر برداشته
شده برپایها^(۲) و پیدا کرد درختان
خرما را و زراعت را گوناگون میوه های
هر یکی و زیتون و انار را مانند یکدیگر
و غیر مانند یکدیگر^(۳) بخورید
از میوه های آن چون میوه بیرون آورد و
بدهید زکوة او را روز درویدن وی
و اسراف مکنید هر آئینه خدا دوست ندارد
اسراف کنندگان را (۱۴۱) .

و پیدا کرد از چهار پایان بار بردارنده را
و جانوری را که بر زمین غلطانند بجهت
ذبح بخورید از آنچه روزی داده است
خدا شمار او پیروی مکنید گامهای شیطان

(۱) یعنی درختان انگور و مانند آن والله اعلم .

(۲) یعنی درختان برساق ایستاده والله اعلم .

(۳) یعنی افراد هر نوعی باعتبار صورت مانند يك دیگراند و به اعتبار مزه نه والله
اعلم .

را هرآئینه اوشمارا دشمن ظاهر است
(۱۴۲).

آفریده هشت قسم را از گوسفند دو قسم
وازیزد و قسم^(۱) بگوآیاین دوزرا حرام
کرده است خدای تعالی یااین دوماده را
یاآن را که مشتمل شده است بروی
رحمهای این دوماده خبردهید مرابه
دانش^(۲) اگر هستی دراست گو (۱۴۳).

و پیدا کرد از شتر دو قسم واز گاودو قسم
بگو آیاین دوزرا حرام کرده است
خدایااین دوماده را یا آنرا که مشتمل شده
است بروی رحم های این دوماده
آیا حاضر بودید وقتی که حکم کرد شمارا
خدا بآن پس کیست ستمگارترا از کسی که
بندد بر خدا دروغ تا گمراه کند مردمان را
بغیر دانش هرآئینه خدا راه نمی نماید قوم
ستمگاران را (۱۴۴).

بگو نمی یابم در آنچه وحی فرستاده شده
بسوی من هیچ چیز حرام بر خورنده که
بخورد آن را مگر آنکه باشد مردار یا خون
ریخته شده یا گوشت خوک پس هرآئینه
حرام است یا آنچه فسق باشد که برای غیر
خدا آواز بلند کرده ذبح شود پس هر که
درمانده شود نه بغی کننده و نه از حد
گذرنده پس هرآئینه پروردگار تو آمرزنده

ثَنِيَّةَ أَزْوَاجٍ مِنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ
قُلْ أَلَذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ الْإِثْنَيْنِ أَمْ أَلْثَنَيْنِ عَلَيْهِ
أَرْحَامُ الْإِثْنَيْنِ يُخَوِّفُ بَعْضُهُمْ أَمْرُكُمْ صِدِّيقِينَ ﴿١٤٢﴾

وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ أَلَذَّكَرَيْنِ
حَرَّمَ أَمِ الْإِثْنَيْنِ أَمْ أَلْثَنَيْنِ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْإِثْنَيْنِ
أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَضَعَكُمُ اللَّهُ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ
أَفْتَدَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٣﴾

قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ
إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ
خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أَمِلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ
اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٤﴾

(۱) یعنی نرو ماده ازهر يك والله اعلم .

(۲) یعنی نقلی صحیح بیارید از ابراهیم واسمعیل علیهما السلام واز کتب الهیه والله اعلم .

مهربان است^(۱) (۱۴۵) .

و بریهود حرام ساختیم هر جانور ناخن دار^(۲) و از گاؤ و گوسفند حرام ساختیم برایشان پیه این دو قسم مگر پیهی که برداشته است پشت این دو قسم یا برداشته است آنرا روده‌سایا آنچه متعلق شد باستخوان این طور جزا دادیم ایشان را بمقابله ستم ایشان و هر آئینه ماراست گوئیم (۱۴۶) .

پس اگر به دروغ نسبت کنند ترا بگو که پروردگار شما خداوند مهربانی بسیار است و رد کرده نمی شود عقوبتِ او از قوم ستمگاران (۱۴۷) .

زود باشد که بگویند مشرکان اگر خواستی خدا یعنی رضای او بودی شریک مقرر نمی کردیم و نه پدران مامی کردند و نه حرام می کردیم چیزی را همچنین بدروغ نسبت کردند کسانی که پیش از ایشان بودند تا آنکه چشیدند عقوبتِ ما بگو آیا هست نزدیک شما دانشی^(۳) تا بیرون آرید آن را برای ما پیروی نمی کنید مگر شبیه را نیستید شما مگر دروغگو (۱۴۸) .

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ
وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ
ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ
ذَلِكَ جَزَاءُ نُّهَمَّ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَدِيقُونَ ﴿۱۴۵﴾

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسْعَةٍ وَلَئِزِيدُ
بِأَسْئَةِ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۴۶﴾

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا
آبَاءُ نَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَبَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَاسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ
مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ
أَنْتُمْ إِلَّا خُرُصُونَ ﴿۱۴۷﴾

(۱) مراد حصر اضافی است به نسبت بهیمة الانعام و آن اصناف ثمانیه مذکور است سگ و شیر و بازو غیر آن اگرچه حرام است از بهیمة الانعام نیست و در آن بحث نداشتند والله اعلم .

(۲) یعنی مثل شتر و شتر مرغ و الله اعلم .

(۳) یعنی نقلی از کتب الهی و الله اعلم .

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٧٩﴾

قُلْ هَلْ شَهِدَ آءَكُمُ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ
حَرَّمَ هَذَا إِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعِ
أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَغْدِلُونَ ٥

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ عَلَيْكُمْ الْأَشْرَاطُوهَا
شَيْئًا وَلَا الْوَالِدِينَ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ
إِمْلَاقٍ مَعْنُ تَرُدُّكُمْ وَإِنَّا لَهُمُ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا
ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنٌ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا
بِالْحَقِّ ذَلِكَمُ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى
يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانِ بِالْقِسْطِ لَأَنْكَفَ

بگو خدا راست دلیل محکم پس اگر
خواستی خدا هدایت کردی شمارا همه
يك جا (۱۴۹) .

بگویارید گواهان خود را آنانکه گواهی میدهند که خدا حرام ساخته است این را پس (یا محمد) اگر بفرض گواهی دهند تو معترف مشوباییشان و پیروی مکن خواهش کسانی که به دروغ نسبت کردند آیاتِ ما را و کسانی که اعتقاد ندارند بآخرت و ایشان با پروردگار خود برابر میکنند^(۱)

(۱۵۰)

بگویائید تابخوانم آنچه حرام کرده است
پروردگار شما بر شما (فرموده است) که
شريك او مقرر مکنید چیزی را و بوالدین
نیکوکاری کنید و مکشید اولاد خود را
از ترس فقر ما روزی می‌دهیم شما را و
ایشان را و نزدیک شوید به بی حیائی^(۲)
آنچه علانیه باشد از آن و آنچه پوشیده باشد
و مکشید هیچ نفس را که حرام ساخته
است خدا گشتنش الّا بحق^(۳) این حکم
فرموده است شما را تا بود که شما به فهمید
(۱۵۱).

ونزدیک مشوید به مال یتیم الا بخصلتی
که وی نیک است تاآنکه رسد به جوانی
خود و تمام کنید پیمانۀ و ترازو را بانصاف

(۱) یعنی معبود باطل را واللہ اعلم .

(۲) یعنی بزنا ولواطت .

(۳) یعنی بقصاص و مثل آن .

نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ قَاعِدُوا لَوَ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ
وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۱۵۱﴾

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ فَاتَّبِعُوا وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
الَّتِي تَفْتَرِقُ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۵۲﴾

ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا
لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿۱۵۳﴾

وَهَذَا كِتَابُنَا أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ
تُرحَمُونَ ﴿۱۵۴﴾

أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا
وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَفِلِينَ ﴿۱۵۵﴾

تکلیف نمی دهیم هیچکس را مگر
قدر طاقت او و چون سخن گوئید^(۱) پس
رعایت انصاف بنمائید و اگر چه آن
محکوم علیه صاحب قرابت باشد و بعهد
خدا^(۲) وفا کنید این حکم فرموده است
شمارا تا پند پذیر شوید (۱۵۲) .

و خبر داده است که آنچه مذکور شد راه
من است راست و درست آمده پس
پیروی او کنید و پیروی مکنید راه های
دیگر را که این راه هاجدا کنند شمارا از راه
خدا این حکم فرموده است شمارا
تا پرهیز گاری کنید (۱۵۳) .

باز می گویم که داده بودیم موسی را کتاب
تأنعمت تمام کنیم بر هر که نیکوکار بود
و بیان کنیم هر چیز را و بجهت هدایت
و مهربانی تا ایشان بملاقات پروردگار
خویش ایمان آرند^(۳) (۱۵۴) .

و این قرآن کتابیست که فرو فرستادیمش
بابرکت پس پیروی او کنید و پرهیز گاری
کنید تا مهربانی کرده شود بر شما (۱۵۵) .
فرستادیمش تا نگوئید بجزاین نیست که
فرو دآورده شد کتاب یعنی تورات و انجیل
بر دو گروه پیش از ما و به تحقیق بودیم ما
از تلاوت ایشان بی خبر (۱۵۶) .

(۱) یعنی گواهی دهید یا حکم کنید و الله اعلم .

(۲) یعنی بنذر او .

(۳) مترجم گوید ظاهر نزدیک این بنده آنست که حرام گردانیدیم اشیای مذکوره
را درازل بر قوم نوح و هلم جراباز دادیم موسی را کتاب و الله اعلم .

أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ
فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ
أَظْلَمُ مِنْ كَذَّابِ يَأْتِي اللَّهَ وَصَدَقَ عَنْهَا تُجْرِي
الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا
كَانُوا يُصْدِفُونَ ﴿۱۵۷﴾

یا گوئید اگر فرود آورده شدی بر ما کتاب
هر آئینه می بودیم راه یافته ترازایشان پس
آمده است به شما حجتی از پروردگار شما
و هدایت و بخشایش پس کیست ستمگار
تراز کسی که بدروغ نسبت کند آیات
خدارا و اعراض کند از آن جزا خواهیم داد
اعراض کنندگان را از آیات خویش
بدترین عذاب بسبب آنکه اعراض می
کردند (۱۵۷) .

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ
بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا
إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ
انْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿۱۵۸﴾

آیا منتظر نیستند مگر آن را که بیایند
بدیشان فرشتگان^(۱) یا بیاید پروردگار تو
یا بیاید بعض نشانه های پروردگارتو^(۲)
روزی که بیاید بعض نشانه های
پروردگارتو نفع نه دهد نفسی را که ایمان
نیاورده بود پیش ازین ایمان او یا نفع ندهد
نفسی را که کسب نکرده بود در ایمان
خود عمل خیر^(۳) بگوانتظار کنید هر آئینه
مانیز منتظریم (۱۵۸) .

إِنَّ الَّذِينَ قَرَأُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِعَاعًا لَسَتْ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ
إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۱۵۹﴾

به تحقیق کسانی که پراکنده کردند دین
خود را و گروه گروه شدند نیستی از ایشان
در هیچ حساب^(۴) جز این نیست که
کار ایشان گذاشته شده بسوی خداست
باز خبر دهد ایشان را بعاقبت آنچه می

(۱) یعنی برای قبض ارواح .

(۲) یعنی طلوع شمس از مغرب یا دابة الارض والله اعلم .

(۳) یعنی آنروز توبه گنهگار و ایمان کافر قبول نشود والله اعلم .

(۴) یعنی از تو مواخذه نخواهند کرد والله اعلم .

کردند (۱۵۹) .

هرکه آورد نیکی پس اوراست ده چندان آن وهرکه آورد بدی جزا داده نخواهد شد الا مثل آن وایشان ستم کرده نخواهند شد (۱۶۰) .

بگو هرآئینه دلالت کرده است مرا پروردگار من بسوی راه راست مراد می دارم دین درست کیش ابراهیم را حنیف شده و نه بود از مشرکان (۱۶۱) .

بگو هرآئینه نماز من وحج و قربانی من و زندگانی من و موت من همه برای خداست پروردگار عالمها (۱۶۲) .

هیچ شریک نیست مرا ورا و باین توحید فرموده شد مرا و من نخستین مسلمانانم (۱۶۳) .

بگو آیا طلب کنم پروردگار غیر خدا و اوست پروردگار همه چیز و عمل نمی کند هیچ کسی مگر بر ذات خود ویر ندارد هیچ بردارنده باردیگرا باز بسوی پروردگار شما رجوع شما باشد پس خبردار کند شمارا بآنچه که در آن اختلاف می کردید (۱۶۴) .

واو آنست که ساخت شمارا جانشینان در زمین و بلند کرد بعضی را بالای بعضی درجه ها تا بیازماید شمارا در آنچه داده است به شما هرآئینه پروردگار تو شتاب کننده عقوبت است و هرآئینه او آمرزنده مهربان است (۱۶۵) .

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مِثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٥٩﴾

قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦٠﴾

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦١﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٢﴾

قُلْ أَغْنَى اللَّهُ عَنِّي رَبِّي وَأَهْرَبْتُ كُلَّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٣﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٤﴾

سوره اعراف مکی است و آن دوصد و شش
آیت و بیست و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَصَصِ ①

كُتِبَ إِلَيْكَ الْكِتَابُ فَلَا تَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ
لِتُنذِرَ بِهِ ذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ②

اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ
دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ③

وَكَمْ مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيَاتًا
أَوْهُمْ قَائِلُونَ ④

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا
ظَالِمِينَ ⑤

فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ⑥

فَلَنَقْضَنَّ عَلَيْهِمْ عِلْمَهُمْ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ⑦

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ بِالْحَقِّ فَمَنْ تَقَلَّتْ مُوَازِينُهُ

بنام خدا بخشاینده مهربان .

الْقَصَصِ (۱) .

این کتابیست که فرودآورده شد بسوی
تو پس باید که نباشد در سینه تو هیچ تنگی
از تبلیغ او فرودآورده شد تا بیم کنی بآن
و برای پند مسلمانان را (۲) .

پیروی کنید آنرا که فرودآورده شد بسوی
شما از جانب پروردگار شما و پیروی
مکنید بجزوی دوستان را (۱) اندکی
پند می پذیرید (۳) .

و بَسَادِهِ که هلاک کردیمش پس آمد بوی
عقوبت ما و ایشان شبانگاه آرمیده بودند یا
وقتی که ایشان در خواب نیم روز بودند
(۴) .

پس نبود قول ایشان چون پیامد بایشان
عقوبت ما الا آنکه گفتند هر آئینه
ماستمگار بودیم (۵) .

پس البته سوال خواهیم کرد آن کسانی را
که پیغامبر فرستاده شد بسوی ایشان و
البته سوال خواهیم کرد پیغامبران را (۶) .

پس البته بیان خواهیم کرد بحضور ایشان (۲)
بدانش و نبودیم غائب (۷) .

و سنجیدن اعمال بانصاف آن روز بود نیست

(۱) یعنی معبودان باطل که دوست می گرفتید والله اعلم .

(۲) یعنی همه اعمال ایشان را .

قَالُوا لَيْكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ①

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ قَالُوا لِكَالَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ
بِمَا كَانُوا يَآيِتْنَ بِظُلْمٍ ②

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ
قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ③

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ④

قَالَ مَا مَنَعَكَ آلَا تُسَبِّحُ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّمَّنْ خَلَقْتَنِي
مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ⑤

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ
مِنَ الصَّاغِرِينَ ⑥

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ⑦

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ⑧

قَالَ فِي أَفْوَانِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ⑨

ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ

پس هر که گران شد پله نیکی های او پس
ایشانند رستگار (۸) .

و هر که سبک شد پله نیکی های او پس
انجماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویشتن بسبب آنکه بآیات ما انکار می
کردند (۹) .

و هر آئینه استقرار دادیم شمارا در زمین
و پیدا کردیم برای شما در آنجا اسباب
معیشت اندکی شکرمی کنید (۱۰) .

و هر آئینه آفریدم شمارا (یعنی پدر شمارا)
باز صورت بستیم شمارا (یعنی
پدر شمارا) باز گفتیم به فرشتگان که
سجده کنید آدم را پس سجده کردند مگر
ابلیس نبود از سجده کنندگان (۱۱) .

گفت خدا چه چیز منع کرد ترا از آنکه سجده
کنی وقتی که امر کردم ترا گفت من بهترم
از تو آفریدی مرا از آتش و آفریدی او را از گل
(۱۲) .

گفت پس فرود رو از آسمان زیرا که لائق
نیست ترا که سرکشی کنی در آن پس بیرون
شو هر آئینه تواز خوار شوندگانی (۱۳) .
گفت بار الهامهلت ده مرا تاروزیکه آدمیان
برانگیخته شوند (۱۴) .

گفت خدا هر آئینه تو از مهلت داده شدگانی
(۱۵) .

گفت پس بسبب آنکه گمراه کردی مرا البته
به نشینم برای آدمیان براه راست تو یعنی
تا از آن منع کنم (۱۶) .

پس البته بیایم بسوی ایشان از پیش ایشان

ثُمَّ آيِلُهُمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ⑮

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْذُورًا تَدْحُورُ لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ⑯

وَيَا أَدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ⑰

فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لَيْبِيَ لَّهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَؤَالِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ⑱

وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لِنَاصِحٍ ⑲

فَدَلَّهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوَاقُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا مِنْ ذُرُقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا الْمَلَكُ أَنَّهُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ⑳

وازیس پشت ایشان وازجانب راست ایشان وازجانب چپ ایشان و نیابی اکثر ایشان را شکرگذار (۱۷) .

گفت بیرون رواز آسمان نکوهیده رانده شده بخداهرکه پیروی کند ترا از آدمیان البته پُرکنیم دوزخ را از شما همه یکجا (۱۸) .

و گفتیم ای آدم ساکن شو تو و زن تو در بهشت پس بخورید از هر جا که خواهید و نزدیک شوید باین درخت که خواهید شد از ستمگاران (۱۹) .

پس وسوسه داد ایشان را شیطان تا آشکارا گرداند برای ایشان آنچه پوشیده بود از نظر ایشان از شرم گاه های ایشان گفت منع نکرده است شمارا پروردگار شما ازین درخت مگر برای احتیاط از آنکه شوید دوفرشته یا شوید از جاوید باشندگان (۲۰) .

و قسم خورد برای ایشان که من از نصیحت کنندگانم شمارا (۲۱) .

پس بسوی پستی انداخت ایشانرا بفریب دادن پس چون چشیدند آن درخت را ظاهر شد ایشان را شرمگاهای ایشان و شروع کردند که برگی بالای برگی می چسپانیدند برخویش از برگ درختان بهشت و ندا کرد ایشان را پروردگار ایشان که آیا منع نکرده بودم شمارا ازین درخت و نه گفته بودم به شما که هر آینه شیطان شمارا دشمن آشکار است (۲۲) .

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿۳۳﴾

قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ
مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿۳۴﴾

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿۳۵﴾

يَبْنِي أَدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لِبَاسًا يُؤَكِّدُ سَوَآتِكَ وَرِيشًا
وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ
يَذْكُرُونَ ﴿۳۶﴾

يَبْنِي أَدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكَ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكَ مِنَ الْجَنَّةِ
يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا إِنَّهُ يَبْصُرُ هَوَاقِفَهُمَا مِنْ
حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنْ جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۷﴾

وَإِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آيَاتِنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا
بِهَا قُلْ إِنْ كَانَ اللَّهُ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۳۸﴾

گفتند ای پروردگار ماستم کردیم برخویش
و ا گرنیا مرزی مارا و مهربانی نکنی بر ما
البته از زیان کاران باشیم (۲۳) .

گفت خدافروروید بعض شما بعضی
رادشمن خواهد بود و شمارادر زمین
استقرار و بهره مندی باشد تا وقتی معین
(یعنی تا مرگ) (۲۴) .

گفت خدادر زمین زندگانی خواهید کرد و
در آنجا خواهید مرد و از آنجا بیرون آورده
شوید (۲۵) .

ای فرزندان آدم هر آئینه ما فرود آوردیم
بر شما لباسی که بیوشد شرمگاه شما را
و فرود آوردیم جامه های زینت را و لباس
پرهیز گاری وی از همه بهتر است این
از نشانه های خداست تا ایشان
پند پذیر شوند (۲۶) .

ای فرزندان آدم گمراه نکند شما را شیطان
چنانکه بیرون آورد پدر و مادر شما را
از بهشت برمی کشید از ایشان جامه ایشان
را تا بنماید ایشان را شرمگاه ایشان
هر آئینه شیطان و قوم او می بینند
شمارا از آن جاکه شما نه می بینید ایشانرا
هر آئینه ما ساختیم شیاطین را کار گذار
کسانیکه ایمان ندارند (۲۷) .

و چون بکنند کار زشت گویند یافتیم برین
کار پدران خود را و خدا فرموده است ما را بآن
بگوهر آئینه خدانمی فرماید بکار زشت
آیامی گوئید بر خدا آنچه نمی دانید (۲۸) .

قُلْ أَمَرْتُ بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿۲۹﴾

بگو هر آئینه فرموده است پروردگار من بانصاف و فرموده است که راست کنید رویهای خود را^(۱) نزدیک هر نماز و پرستید او را برای او خالص کرده عبادت را چنانکه آفرید شمار نخست هم چنان دیگر بار خواهید شد^(۲) (۲۹) .

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿۳۰﴾

گروهی راه را نمود و گروهی را ثابت شد برایشان گمراهی هر آئینه شیاطین را دوست گرفتند بجز خدا و می پنداشتند که ایشان راه یافتگانند (۳۰) .

يٰۤأَيُّهَا آدَمُ خُذْ زِينَتَكَ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلْ وَاشْرَبْ وَلَا تُسْرِفْ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۳۱﴾

ای فرزندان آدم بگیرد زینت خود را^(۳) نزدیک هر نماز و بخورید و بیاشامید و از حد مگذرید هر آئینه خدا دوست نمیدارد از حد گذرندگان را (۳۱) .

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۳۲﴾

بگو کیست که حرام کرد زینت خدا را که پیدا کرده است برای بندگان خود و کیست که حرام کرده است پاکیزه هارا از رزق بگو آن پاکیزه ها از ملابس و مآكل برای مسلمانان ست در زندگانی دنیا^(۴) خالص شده برای ایشان روز قیامت همچنین بیان می کنیم نشانه هارا برای گروهی که می دانند^(۵) (۳۲) .

(۱) یعنی بسوی کعبه .

(۲) یعنی سروپا برهنه ختنه ناکرده محشور شوید والله اعلم .

(۳) یعنی لباس خود را .

(۴) یعنی لائق ایشانست اگرچه دیگران نیز استعمال کنند والله اعلم .

(۵) مترجم گوید درین آیت اشارت است بر مذهب رهبان یهود و نصاری و مختشین عرب که توسع را در مآكل و ملابس مکروه میداشتند والله اعلم .

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ
وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا
وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا نَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَقْبِلُونَهَا ﴿۳۴﴾

يُنَبِّئُ آدَمَ إِنَّهُ أَيُّكُمْ يُرْسِلُ مِنْكُمْ يَقْضُونَ عَلَيْكُمْ أَيُّنَّيْ قَبْلَ
أَتَيْتُ وَأَصْلَمَ فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۵﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۳۶﴾

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
أُولَئِكَ يَتْلَوْنَ نَجْمَهُمْ فِيهِمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتَّى إِذَا جَاءَتْهُمْ
رُسُلُنَا يَتَخَفَتُهُمْ قَالُوا آيِنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ

بگوجزاین نیست که حرام کرده است
پروردگار من بی حیائی ها را آنچه علانیه
باشد از آن و آنچه پوشیده و حرام کرده
است گناه و تعدی ناحق و آنکه شریک خدا
مقرر کنید چیزی را که خدا هیچ دلیل
بر آن نازل نکرده است و آنکه بگوئید
بر خدا آنچه نمی دانید (۳۳) .

وهرگروهی را میعاد است^(۱) پس چون
بیاید^(۲) میعاد ایشان تاخیر نکنند يك
ساعت و نه سبقت کنند^(۳) (۳۴) .

ای فرزندانِ آدم اگر بیایند به شما پیغامبران
از جنس شما می خوانند بر شما آیات مرا
پس هرکه پرهیزگاری کند و نیکوکاری
نماید پس هیچ ترس نه باشد برایشان و نه
ایشان اندوهگین شوند (۳۵) .

و کسانی که بدروغ نسبت کردند آیات
مارا و سرکشی کردند از قبول آنها ایشان بندگان
دوزخ اند ایشان آنجا جاویدان اند (۳۶) .

پس کیست ستمگار تر از کسی که بر بست
بر خدا دروغ رایا بدروغ نسبت کرد آیات
اورا آن جماعت برسد بایشان بهره ایشان
از آنچه نوشته شد در لوح محفوظ^(۴)
تا وقتی که چون بیایند نزدیک ایشان

(۱) یعنی وقتی معین است برای هلاک ایشان والله اعلم .

(۲) یعنی نزدیک شود .

(۳) یعنی بر زبان حضرت آدم چنانکه در سورة بقره اشارت رفت والله اعلم .

(۴) یعنی نعمت و نعمت که مقدر شده در دنیا بایشان برسد والله اعلم .

كَانُوا كَافِرِينَ ﴿۳۷﴾

فرستادگان ما تا قبض ارواح ایشان کنند
گویند کجاست آنچه شما می پرستیدید
بجز خدا گویند گم شدند ایشان
از ما و معترف شدند برخویش باین که
ایشان کافر بودند (۳۷) .

حکم کند خدا که داخل شوید همراه امتانی
که گذشته اند پیش از شما از جن وانس
در آتش هر گاه که در آید قومی لعنت کند
قوم دیگر مانند خود را تا وقتی که چون به
یکدیگر برسند در دوزخ همه یکجا
گوید جماعت متاخر از ایشان در حق جماعت
متقدم از ایشان ای پروردگار ما ایشان
گمراه کردند ما را پس بده ایشان را عذاب
دوچند از دوزخ فرماید خدا هر یکی را
دوچند است ولیکن نمی دانید^(۱) (۳۸) .

و گویند جماعت متقدم از ایشان جماعت
متاخر را از ایشان پس نیست شمارا هیچ
بزرگی بر ما پس بچشید عذاب را بسبب
آنچه می کردید (۳۹) .

هر آئینه کسانی که بدروغ نسبت کردند
آیات ما را و سرکشی کردند از قبول آن
هرگز کشاده نه شود برای ایشان دروازه
های آسمان و در نیایند به بهشت تا وقتی که
داخل شود شتر در سوراخ سوزن^(۲)
و همچنین جزا میدهم گناهگاران را (۴۰) .

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ
فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا دَارُوا فِيهَا
جَمِيعًا قَالَتْ أَخْرِضْنَاهُمْ لِرَبِّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَأَيَّمُ
عَذَابٍ أِضْعَفَيْنِ النَّارُ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ

وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۳۸﴾

وَقَالَتْ أُولَئِكَ هُمُ الْخَرِيطُ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْهَا مِنْ فَضْلٍ
فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿۳۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفْعَلُ لَهُمْ
أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي
سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نُجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿۴۰﴾

(۱) یعنی تابعین را عذاب کفر تقلید و متبوعین را عذاب ضلال و اضلال والله اعلم .

(۲) یعنی محال است والله اعلم .

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ قُوَّةٍ عَوَاشٍ وَكَذَلِكَ تُجْزَى
الظَّالِمِينَ ﴿۴۰﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۴۱﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ
وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا
أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَتُودُّو أَنْ
تُلْكَمُ الْجَنَّةَ أَوْ رَبُّكُمْ مُوَاهِبًا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۴۲﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا
رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ
مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۴۳﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

ایشان را ازدوزخ فرش بُود وازبالای
ایشان ازدوزخ پوششها باشد و همچنین جزا
می دهیم ستمگاران را (۴۱) .

و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند تکلیف نمی دهیم هیچکس را
مگر به قدر طاقت او آنجماعت باشندگان
بهشت اند ایشان آنجا جاویدان باشند
(۴۲) .

و بیرون آریم آنچه در سینه های ایشان بُود
از کینه^(۱) می رود زیرا ایشان نهرها و گویند
سپاس آن خدا راست که دلالت
کرد ما را بسوی این بهشت و هرگز نبودیم
راه یابنده اگر راه نه نمودی ما را خدا
هر آئینه آمدند فرستادگان پروردگار
ما را راستی و ندا کرده شونده که این بهشت
داده شدید آن را بسبب آنچه می کردید
(۴۳) .

و ندا کنند اهل بهشت اهل دوزخ را که
ما راست یافتیم آنچه وعده کرده بود به
ما پروردگار ما پس آيا شما هم راست یافتید
آنچه به شما وعده کرده بود پروردگار شما
گفتند آری پس آواز کند آوازکننده ای
در میان ایشان که لعنت خدا بر آن
ستمگاران است (۴۴) .

که باز می داشتند مردمان را از راه خدا

(۱) یعنی آن کینه ها که در دل بهشتیان باشد دورکنیم مثل آنچه میان عثمان و علی
و طلحه و زبیر و عائشه رضی الله عنهم واقع شد والله اعلم .

وَيَبْتَغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٣٥﴾

وَيَبْتَغِيهَا حِجَابًا وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونُ كُلًّا سِيئَتِهِمْ
وَنَادُوا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلِّمُوا عَلَيْكُمْ أَلَمْ يَدْخُلُوهَا
وَهُمْ يُطْعَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا
تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٣٧﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسَيِّئِهِمْ قَالُوا
مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَنَّتُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٨﴾

أَهْلُوا الَّذِينَ أَنْصَبُوا لَكُمُ الْكَيْدَ يَا لَيْتَكُمْ تَعْلَمُونَ أَلَمْ تَدْخُلُوا
الْجَنَّةَ لَاخَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٣٩﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِضُوا عَلَيْنَا مِنَ
الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهَا عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٤٠﴾

ومی خواستند برای آن راه کجی^(۱)
وایشان بآخرت اعتقادنداشتند (۴۵) .

ودر میان بهشت و دوزخ حجابیست^(۲)
و بر اعراف مردمانی باشند که می شناسند
هر یکی را از اهل اعراف اهل بهشت را که
وندا کنند اهل اعراف اهل بهشت را که
سلام علیکم هنوز به بهشت در نیامده اند
وایشان طمع آن دارند (۴۶) .

و چون گردانیده شود چشمهای اهل اعراف
به طرف اهل دوزخ گویند ای پروردگار ما
مکن ما را همراه گروه ستمگاران (۴۷) .

وندا کردند اهل اعراف مردانی را که می
شناسند ایشان را به قیافه ایشان گویند
کفایت نه کرد از شما جمعیت شما و آنکه
سرکشی می کردید (۴۸) .

آیا این جماعت اند آنانکه شما قسم
میخوردید که هرگز خدا نه رساند بایشان
هیچ رحمت^(۳) گفته شد ایشان را که در آئید
به بهشت هیچ ترس نیست بر شما و نه شما
اندوهگین شوید (۴۹) .

وندا کنند اهل دوزخ اهل بهشت را که
بریزید بر ما چیزی از آب یا از سائر آنچه
روزی داده است شما را خدا گویند
هر آئینه خدا حرام ساخته است این

(۱) یعنی می خواستند به شبهات این راه را باطل سازند .

(۲) و آن مسمی با اعراف است والله اعلم .

(۳) یعنی فقرای مسلمین که کافران از ایشان حسابی نمی گرفتند والله اعلم .

هر دور ابر کافران (۵۰) .

آنانکه گرفته اند دین خود را بازی و لهو و فریب دادایشان را زندگانی دنیا پس امروز فراموش کنیم ایشان را چنانکه ایشان فراموش کردند ملاقات این روز خویش را و چنانکه انکار میکردند بآیات ما^(۱) (۵۱) .

وهر آئینه آوردیم برای ایشان کتابی که مفصل کرده ایم آنرا بدانش برای رهنمائی و بخشایش مومنان را (۵۲) .

انتظار نمی کنند کفار مگر مصداق این وعده را روزیکه بیاید مصداق آن گویند کسانی که فراموش کرده بودند آنرا پیش ازین هر آئینه آمده بودند پیغامبران پروردگار ما برآستی پس آیا هستند برای ما شفیعان تا شفاعت کنند برای ما یا باز گردانیده شویم بسوی دنیا پس عمل کنیم غیر آنچه می کردیم^(۲) هر آئینه زیان کردند در حق خویشان و گم شده از ایشان آنچه افترا می کردند (۵۳) .

هر آئینه پروردگار شما آن خدا است که آفرید آسمان ها و زمین را درشش روز باز مستقر شد بر عرش می پوشاند شب رابه روز^(۳) می طلبد شب روز رابه شتاب^(۴)

الَّذِينَ اخْتَدَوْا دِينَهُمْ لَكُمْ وَاَلْعِبَاءُ وَغَرَضَهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
فَالْيَوْمَ نَسْتَعْتِفُ عَنْهُمْ كَمَا نَسُوا الْاِثْمَ يَوْمَ هَذَا وَمَا كَانُوا يَلْقَئُنَا
بِجَدُونٍ ①

وَلَقَدْ جِئْتَهُمْ بِكِتَابٍ فَضَّلْنَاهُ عَلَىٰ كُلِّ هَدًى وَرَحْمَةً
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ②

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ
الَّذِينَ نَسُوا مِن قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ
قَهَلْ لَّنَا مِن شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدِّدْهُمْ عَلَىٰ غَيْرِ الَّذِي
كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ③

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ
أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُعْطِي الْبَيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ
حَيْثُ شَاءَ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِ رَبِّهِ ④

(۱) و فراموش کردن خدا ترك ایشان است در دوزخ والله اعلم .

(۲) یعنی مسلمان شویم و بت را نه پرستیم .

(۳) یعنی گاهی اجزای شب را بلباس نهار پوشانیده در حساب نهار می گرداند والله اعلم .

(۴) یعنی از پی درآمدن شب بعد روز مشابه آنست که گویا کسی کسی را دوان و شتابان می طلبد .

لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَرَّكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۵۴﴾

وآفرید خورشید و ماه و ستارگان را رام شده بفرمان خدا آگاه شو اوراست آفریدن و فرمانروائی بغایت بزرگ است خدا پروردگار عالمها (۵۴) .

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُتَكِبِينَ ﴿۵۵﴾

به پرستید پروردگار خود را زاری کنان و پوشیده از مردمان هر آئینه اودوست ندارد از حد گذرندگان را (۵۵) .

وَلَا تُسَيِّدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۶﴾

و فساد مکنید در زمین بعد از اصلاح آن^(۱) و به پرستید اورا به ترس و امید هر آئینه بخشایش خدا نزدیک است از نیکوکاران (۵۶) .

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا لِّبَنِّ يَدَيَّ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذَٰلِكَ تُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۵۷﴾

و اوست آنکه می فرستد بادهای را مرده دهنده پیش از رحمت خود^(۲) تا وقتی که بردارد ابرگران را روان کنیم آن را بسوی شهری مرده پس فرود آریم بواسطه آن ابر آب را پس بیرون آریم بآن آب از جنس هر میوه همچنین بیرون آریم مردگان را^(۳) تا پند پذیر شوید (۵۷) .

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ يَادْرِين رَبِّهِ وَالَّذِي حَبِطَ لَا يَخْرِجُ إِلَّا تَكْدًا كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُشْكِرُونَ ﴿۵۸﴾

و شهر پاکیزه برمی آید گیاه او بفرمان پروردگار او و زمین ناپاکیزه بر نمی آید رستنی او مگر ناهموار بدیروینده همچنین گوناگون بیان می کنیم نشانه ها برای قومی که شکر گذاری می کنند^(۴) (۵۸) .

(۱) یعنی بسبب بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم .

(۲) یعنی پیش از باران .

(۳) یعنی از قبور بیرون کنیم .

(۴) مترجم گوید این مثل است برای پند در قلب سلیم و عدم تاثیر آن در غیر سلیم والله اعلم .

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَتَقَوَّمُوا عِبَادُ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنَ الْغَيْرَةِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑤

قَالَ الْمَلَأَمِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ⑥

قَالَ يَقَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑦

أَبْلَغَكُمْ رِسَالَتِي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ⑧

أَوْحَيْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ⑨

فَكَذَّبُوهُ فَأَجْعَلْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَاعْرَفْنَاهُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ⑩

وَلِلَّهِ عَادٌ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ⑪

هر آئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق بجزوی هر آئینه من می ترسم بر شما از عقوبت روز بزرگ^(۱) (۵۹) .

گفتند اشراف از قوم او هر آئینه ما می بینیم ترادر گمراهی ظاهر (۶۰) .

گفت ای قوم من نیست بامن هیچ گمراهی ولیکن من پیغامبرم از جانب پروردگار عالمها (۶۱) .

میرسانم به شما پیغام های پروردگار خودونیک خواهی می کنم برای شما و میدانم از حکم خدا آنچه نمی دانید (۶۲) .

آیاتعجب کردید از آنکه آمد به شما پندی از جانب پروردگار شما (فرود آمده) بر زبان مردی از شما تا بپیم کند شمارا و تا پرهیزگاری کنید و تا مهربانی کرده شود بر شما (۶۳) .

پس دروغگو پنداشتند آن را پس نجات دادیم او را و کسانی را که باوی بودند در کشتی و غرق ساختیم کسانی را که دروغ پنداشتند آیات ما را هر آئینه ایشان بودند گروهی نابینا (۶۴) .

و فرستادیم بسوی قوم عاد برادر ایشان هود را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق غیر او

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرِيكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنُظُنُّكَ مِنَ الْكَذِبِينَ ﴿٣٧﴾

قَالَ يَقَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾

أَتَلْعَلَّكُمْ رِيسَالَتِي رَيًّا وَإِنَّا لَكُم تَاَصِعَةٌ أَمِينٌ ﴿٣٩﴾

أَوْحِبُّكُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرُنَا وَرَبَّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوا أَن جَعَلَكُمْ خُلَفَاءً مِن بَعْدِي قَوْمٌ نُورَثُ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَضْعَةٌ فَادْكُرُوا الْآيَةَ اللَّهُ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿٤٠﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَمَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَانْتَابْنَا بِغَيْرِ تَأْيِيدٍ لَّئِن كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٤١﴾

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ رَجْسٌ وَعَصَيْتُمْ أَمْرًا لَّوْنِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَّا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانْظُرُوا إِلَيَّ مَعَكُم مِّنَ الْمُتَنَبِّئِينَ ﴿٤٢﴾

آیا پرهیزگاری نمی کنید (۶۵) .
گفتند اشراف کفار از قوم او هرآئینه مامی
بینیم ترا در بی خردی وهرآئینه ما می
پنداریم ترا ازدروغگویان (۶۶) .

گفت ای قوم من نیست بامن هیچ بی
خردی ولیکن من پیغامبرم ازجانب
پروردگار عالمها (۶۷) .

میرسانم بشما پیغام های پروردگار خود من
برای شما نیک خواه باامانتم (۶۸) .

ایا تعجب کردید ازآنکه بشماپندی آمد
ازجانب پروردگار شما برمردی از شما
تا بسم کند شمارا و یاد کنید آن وقت که
گردانید شمارا جانشین بعد از قوم نوح
وافزود برای شما در خلقت قوت را پس
یاد کنید نعمت های خدا را تا شمارستگار
شوید (۶۹) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا عبادت کنیم
خدا را تنها و بگذاریم آنچه می پرستیدند
پدران ما پس بیار پیش ما آنچه وعید می
کنی^(۱) ما را اگر هستی از راستگویان (۷۰) .

گفت ثابت شد بر شما ازجانب پروردگار
شما عقوبت و خشم آیامکابره می کنید
بامن درباره نامهای چند که شما
مقرر کرده اید آن را و پدران شما مقرر
کرده اند^(۲) فرو نیاورده است خدا بر آن

(۱) یعنی بیار عقوبت را .

(۲) یعنی بی اصل است .

هیچ دلیل پس انتظار کنید هر آئینه من نیز همراه شما از منتظرانم (۷۱) .

پس نجات دادیم او را و کسانی را که با او بودند بمهربانی از جانب خویش و بریدیم بیخ آنانکه دروغ می پنداشتند آیات ما را و نه بودند از مومنان (۷۲) .

و فرستادیم بسوی قوم ثمود برادر ایشان صالح را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمار هیچ معبود بر حق غیر او هر آئینه آمده شما دلیلی از جانب پروردگار شما این ماده شتر است پیدا کرده خدا نشانه ای برای شما پس بگذاریدش که چرد در زمین خدا و مرسانید او را هیچ بدی که آنگاه بگیرد شمارا عقوبت درد دهنده (۷۳) .

و یاد کنید (نعمت الهی) آن وقت که گردانید شمارا جانشین بعد از قوم عاد و استقرار داد شمارا در زمین می سازید از نرم آن کوشکها و تراشیده خانه ها می سازید کوه هارا پس یاد کنید نعمت های خدا را و تباهی مکنید در زمین فساد افگنان (۷۴) .

گفتند آن اشراف که سرکشی کرده بودند از قوم او آنانرا که هر کسی ضعیف دانست ایشان را مرکسانی را که ایمان آورده بودند از ایشان آیامیدانید که صالح فرستاده شده است از جانب پروردگار خود گفتند اهل ایمان هر آئینه ما بشریعتی که وی فرستاده شده است بآن شریعت

فَأَجْبَيْنَاهُ الَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ۝

وَالِى شَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَاقَوْمُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِن إِلَهِ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَكُم بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ قَدْ رُؤُوا مَا تَآْكُلُ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بُسُوءًا فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ الْيَوْمِ ۝

وَاذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَخِفُّونَ مِنْ سُوءِهَا فَصُورُوا وَتَنَجَّسُونَ الْجِبَالُ يَبُوءُكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ۝

قَالَ الْهَلَاءَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتُضِعُوا لِنِّ اٰمَنَ مِنْهُمْ اَتَعْلَمُونَ اِنَّ صٰلِحًا مَّرْسَلٌ مِّن رَّبِّهِ قَالُوا اِنَّا بِمَا ارْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ۝

معتقدانیم (۷۵) .

گفتند سرکشان هرآئینه مابآنچه معتقد آن شدید کافرانیم (۷۶) .

پس کشتند آن ماده شتر را و تجاوز کردند از فرمان پروردگار خویش و گفتند ای صالح بیار بما آنچه وعیدی کنی ما را اگر هستی از پیغامبران (۷۷) .

پس در گرفت ایشان را زلزله پس گشتند مرده بزانو افتاده در سرای خویش (۷۸) .

پس صالح اعراض کرد از ایشان و گفت ای قوم من رسانیدم به شما پیغام پروردگار خود و نیک خواهی کردم برای شما ولیکن دوست نمی دارید نیک خواهی کنندگان را (۷۹) .

فرستادیم لوط را آن وقت که گفت بقوم خود آیا می کنید آن بی حیائی که پیش از شما نکرده است آنرا هیچ کس از عالمها (۸۰) .

هرآئینه شما میروید بشهوت بسوی مردان بجز زنان بلکه شما گروه مُسرفانید (۸۱) .

ونه بود جواب قوم او الا آنکه گفتند بیرون کنید ایشان را از ده خود هرآئینه ایشان مردم پاکیزگی طلب کننده اند (۸۲) .

پس نجات دادیم او را و اهل خانه او را مگر زنش را که بود از باقی ماندگان در آنجا (۸۳) .

و بارانیدم بر ایشان بارانی (یعنی از سنگ) پس بنگر چگونه بود آخر کار گناهکاران (۸۴) .

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ۝

فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يُضِلُّهُمْ أَثِتَابُنَا نَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جُثَثِينَ ۝

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمٍ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّصِيحِينَ ۝

وَلَوْ طَإِذْ قَالَ يَ قَوْمِ إِنَّا تَوُونَ الْفَاجِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ۝

إِنَّكُمْ لَتَنَازِلُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ ۚ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ۝

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنْفُسٌ يَتَّبِعُونَ ۝

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَمَلَكَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ ۖ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ۝

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَأَنْظَرَكَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ۝

وَالِی مَدَیْنِ أَخَاهُمْ شُعَیْبًا قَالَ یَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
مَا لَکُمْ مِّنْ إِلَهِ غَیْرِهِ قَدْ جَاءَ تَکْذِیْبُهُ مِّنْ
رَّبِّکُمْ فَأَوْفُوا الْکَیْلَ وَالْمِیزَانَ وَلَا تَبْهَسُوا النَّاسَ
أَشْیَاءَهُمْ وَلَا تَقْسِدُوا فِی الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا
ذَٰلِکُمْ خَیْرٌ لَّکُمْ إِن کُنْتُمْ مُؤْمِنِینَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تَقْعُدُوا بِکُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِهِ وَتَبْغُوتُهَا عَوجًا وَادَّکُرُوا
إِذْ کُنْتُمْ قَلِیلًا فَکَفَّرْکُمْ وَانظُرُوا کَیْفَ کَانَ
عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِینَ ﴿٨٦﴾

وَإِنْ کَانَ طَآئِفَةٌ مِّنْکُمْ آمَنُوا بِآلِذِی
أُرْسِلْتُ بِهِ وَطَآئِفَةٌ لَّمْ یُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّى
یَحْکُمَ اللَّهُ بَیْنَنَا وَهُوَ خَیْرُ الْحَاکِمِینَ ﴿٨٧﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِینَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ أَخْرِجْکَ
یَسْعَیْبُ وَالَّذِینَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْبِنَا أُولَٰئِکَ الَّذِینَ
قَالَ أُولَٰئِکَ کَرِهَیْنَا ﴿٨٨﴾

و فرستادیم بسوی قوم مدین برادر ایشان
شعیب را گفت ای قوم من به پرستید خدا را
نیست شمارا هیچ معبود برحق بجز او
هر آئینه آمده است بشما دلیلی از پروردگار
شما پس تمام کنید پیمانه و ترازو را
و ناقص مدهید بمردمان اشیای ایشان را
و فساد مکنید در زمین بعد اصلاح آن این
کار که گفتیم بهترست شمارا اگر
باوردارندگانید (۸۵) .

و منشینید بهر راه که بترسانید و بازدارید
از راه خدا کسی را که ایمان آورده است
باو و مجوئید برای آن راه کجی و یاد کنید
آن وقت که شما اندک بودید پس بسیار
گردانید شمارا و بنگرید چگونه شد آخر کار
مفسدان (۸۶) .

و اگر هست گروهی از شما مومن بآنچه
فرستاده شدم بآن و گروهی نا مومن پس
صبر کنید تا آنکه فیصله کند خدا در میان
ما و او بهترین حکم کنندگان است (۱)
(۸۷) .

گفتند آن اشراف که سرکشی کرده
بودند از قوم او البته بیرون کنیم ترا ای
شعیب و کسانی را که همراه تو ایمان
آوردند از ده خود یا این که باز گردید
در دین ما گفت آیا عود کنیم اگر چه

(۱) یعنی واجب آن بود که همه متفق میشدند برایمان و چون متفق نه شدند منتظر
فیصله کردن باشند والله اعلم .

قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِدْجَائِنَا
اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا
وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبُّنَا أَفَتُخَيِّبُنَا
وَبَيْنَ قَوْمَيْنَا يَنْتَقِي وَيَأْتِي نَحْوُكَ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ⑧

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِبَنِي إِسْرَءِيلَ أَتُبْعُونَ شُعَيْبًا
إِنْ كُنَّا إِذْ الْخَيْرُونَ ⑨

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جُثِيمِينَ ⑩

الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِمْ رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ الَّذِينَ كَذَّبُوا
شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ الْخَبِيرِينَ ⑪

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمٍ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رَسُولِي مَا لَكُمْ
وَلَصَحَّتْ لَكُمْ فُكُيْفَ السُّيِّئَةِ عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ ⑫

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ
وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ⑬

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ
آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑭

ماناخواهان باشیم (۸۸) .

هرآئینه بر بسته باشیم برخدا دروغی اگر
بازگردیم در دین شما بعد از آنکه برهانید
خدا مارا از روی و هگز لائق نیست مارا که
عود کنیم در آن مگر آنکه خواهد خدا
پروردگار ما احاطه کرده است پروردگار ما
همه چیز از روی دانش برخدا توکل کردیم
ای پروردگار ما فیصله کن در میان
ما و در میان قوم ما برستی و توبه‌ترین
فیصله کنندگانی (۸۹) .

وگفتند آن اشراف که کافر بودند از قوم او
بیاران خود اگر متابعت کنید شعیب را
هرآئینه شما آن هنگام زیان کار باشید (۹۰) .
پس در گرفت ایشان راز زله پس صبح
کردند در سرای خویش مرده برزانی افتاده
(۹۱) .

آنانکه دروغ گویند داشتند شعیب را گویا
نبودند آنجا، آنانکه دروغ گویند داشتند
شعیب را ایشان بودند زیان کار (۹۲) .

پس روگردانید از ایشان و گفت ای قوم من
رسانیدم به شما پیغام های پروردگار خود
و نیک خواهی کردم برای شما پس
چگونه اندوه خورم بر قوم کافران (۹۳) .

ونه فرستادیم در هیچ دیهی پیغامبری را
مگر گرفتار کردیم اهل آنرا به سختی ورنج
تا (بود) که ایشان زاری کنند (۹۴) .

باز دادیم بایشان بجای محنت راحت
را تا آنکه بسیار شدند و گفتند هرآئینه
رسیده بود پدران ما را سختی

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم
بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾

أَوَامِنَ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيِّنَاتٍ وَهُمْ
تَاِبُونَ ﴿٩٦﴾

أَوَامِنَ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضَعْفَىٰ
وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٧﴾

أَفَآمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ؟ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿٩٨﴾

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ أَهْلِهَا
أَنْ لَّوْنَسَاءُ أَصْنَانُهُمْ يَدْخُلُونَهُمْ وَيُطْبِعُونَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٩٩﴾

تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ
رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِن قَبْلُ

وراحت^(۱) پس گرفتیم ایشان را ناگهان
وایشان خبر نه داشتند (۹۵) .

و ا گراهل ده ها ایمان آوردندی
و پرهیزگاری کردند می هرائینه می کشادیم
برایشان برکت هاز آسمان و زمین ولیکن
به دروغ نسبت کردند پس گرفتیم ایشان
را به وبال آنچه میکردند (۹۶) .

آیاایمن شدند اهل ده ها ازآنکه بیاید
عذاب مابایشان شبانگاه و ایشان خفته
باشند (۹۷) .

آیاایمن شدند اهل ده ها ازآنکه بیاید
بایشان عذاب ماوقت چاشت وایشان
بازی میکنند (۹۸) .

آیاایمن شدند از مکر خدا^(۲) پس ایمن نمی
شوند از مکر خدا مگر گروه زیان کاران
(۹۹) .

آیا واضح نه شد بر آنانکه وارث زمین می
شوند بعد از هلاک ساکنان آن زمین
که اگر خواست می عقوبت رسانید می
ایشان را بسبب گناهان ایشان و مهر می
نهم بردل های ایشان پس ایشان نمی
شنوند (۱۰۰) .

این ده هارا ذکر می کنیم پیش تو بعض
از خبرهایشان و هرائینه آمده بودند باهل

(۱) یعنی عادت زمان است که گاهی سختی و گاهی راحت می باشد از باب
مواخذة براعمال نه بود والله اعلم .

(۲) یعنی از تدبیر اهلک والله اعلم .

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ⑩

وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا

أَكْثَرَهُمْ لَافِئِينَ ⑪

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ

فَظَاهَرُوا بِهَا فَأَنْظِرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ⑫

وَقَالَ مُوسَى لِفِرْعَوْنَ إِنَّ رَسُولَ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑬

حَقِيقٌ عَلَى أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ

مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ⑭

قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ

الضَّالِّينَ ⑮

فَأَتَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ⑯

وَنَزَعْنَاهُ فَاذْهَبْ بِبُضَاءِ لِلْظَّالِمِينَ ⑰

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا السَّاحِرُ عَلِيمٌ ⑱

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ⑲

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ خَبِيرِينَ ⑳

آنها پیغمبران ایشان بامعجزه ها پس هرگز ایمان نیاوردند بآنچه تکذیب کرده بودند پیش از آن همچنین مَهرمی نهد خدا بردل های کافران (۱۰۱) .

ونه یافتیم دراکثرایشان وفابعهد وهرآئینه یافتیم اکثرایشان رابدکار (۱۰۲) .

باز فرستادیم بعد ایشان موسی را به نشانه های خویش بسوی فرعون وقوم او پس کافر شدند بآن نشانه ها پس بنگرچگونه بود آخرکار مفسدان (۱۰۳) .

و گفت موسی ای فرعون هرآئینه من پیغامبرم ازجانب پروردگار عالمها (۱۰۴) .

سزاوارم بآنکه نه گویم بر خدامگر سخن راست، آورده ام به شما نشانه ازجانب پروردگار شما پس بفرست بامن بنی اسرائیل را (۱۰۵) .

گفت ا گرآورده ای معجزه پس حاضرکن آن را ا گر هستی ازراست گویان (۱۰۶) .

پس انداخت عصای خودرا پس ناگهان آن عصا اژدهائی ظاهر شد (۱۰۷) .

ویرون آورددست خودراپس ناگهان آن دست نورانی شد برای بینندگان (۱۰۸) .

گفتند اشراف ازقوم فرعون بایکدیگر هرآئینه این شخص ساحرداناست (۱۰۹) .

می خواهد که بیرون کند شمارا اززمین شما پس چه می فرمائید (۱۱۰) .

گفتند ای فرعون موقوف داراورا وبرادر اورا و بفرست در شهرها نقیبان را (۱۱۱) .

يَأْتُواكَ بِكُلِّ سِحْرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾

وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَلْخُبْرَ إِنْ كُنَّا نَحْنُ

الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿١١٤﴾

قَالُوا يَهُوسُفُ إِنَّمَا أَنْتَ ثُلُقِي وَمَا أَنْ تَكُونَ نَحْنُ الْمُلُكِيُّنَ ﴿١١٥﴾

قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ

وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ

مَا يَأْتِيكَ مِنْهُ ﴿١١٧﴾

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾

فَغُلِبُوا هُنَا لَكَ وَانْقَلَبُوا ضِعْفَيْنِ ﴿١١٩﴾

وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِحْرَ بَدِينٍ ﴿١٢٠﴾

قَالُوا أَمْ كَافِرَاتٍ الْهَالِمِينَ ﴿١٢١﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ امْنَعْنِي بِهِ قَبْلَ أَنْ أَدْنَى لَكُمْ إِنَّ هَذَا

لَمَكْرٌ مَكْرَتُهُ فِي الْبَدِينَةِ لِيُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ

تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾

تایارند پیش توهرساحر دانارا (۱۱۲) .

وآمدند ساحران پیش فرعون گفتند هرآئینه
مارا مزدی می باید اگر غالب شویم
(۱۱۳) .

گفت آری وهرآئینه شما ازمقربان باشید
(۱۱۴) .

گفتند ای موسی یاباین است که نخست
توافگنی یاماباشیم اندازنده (۱۱۵) .

گفت موسی شما افکنید پس آن هنگام که
افگندند بجادو بستند چشم های مردمان
را و بترسانیدند ایشان را وآوردند
جادوی بزرگ را (۱۱۶) .

ووحی فرستادیم بسوی موسی که بیفکن
عصای خودرا پس ناگهان آن عصافرومی
بردآنچه بدروغ اظهار میکردند (۱۱۷) .

پس ثابت شد حق وباطل شدآنچه می
کردند (۱۱۸) .

پس قوم فرعون مغلوب شدند آنجاوخوار
گشتند (۱۱۹) .

وانداخته شدند ساحران سجده کنان
(۱۲۰) .

گفتند ایمان آوردیم به پروردگار عالمها
(۱۲۱) .

پروردگار موسی وهارون (۱۲۲) .

گفت فرعون آیاایمان آوردید بموسی پیش
ازآنکه إجازت دهم شمارا هرآئینه این
تدبیرست که اندیشیده ایدآنرا
درشهرتابیرون کنید ازین شهر ساکنان آنرا
پس خواهید دانست (۱۲۳) .

لَا قُطْعَنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلُكُمْ مِنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَصَلَبْتَكُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿١٢٣﴾

قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٤﴾

وَمَا تَنْقُمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ أَمَّنَّا بِإِلَهِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْ تَنَارِيبَنَا
أَفِرُّعُ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقُّنَا مُسْلِمِينَ ﴿١٢٥﴾

وَقَالَ الْهَلَاكُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَذَرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ
لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذَرُكَ وَالْهَتَّكَ قَالَ سَنَقْتِلُ
أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَعْمِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٦﴾

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ
الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٧﴾

قَالُوا أَوَؤْذِنَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا
قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَذُّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي
الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٨﴾

البته بِرِّم دست های شمارا وپاهای
شمارا بخلاف یکدیگر^(۱) بازبردارکشم
شمارا همه يك جا (۱۲۴) .

گفتند هرآئینه مابسوی پروردگار خودرجوع
کنندگانیم (۱۲۵) .

وانکارنمی کنی بر ما مگرآنکه ایمان
آوردیم به نشانه های پروردگار خویش
چون پیامدبما ای پروردگار ما بریز بر ما
شکیبائی و قبض ارواح ماکن درحالیکه
مسلمان باشیم (۱۲۶) .

وگفتند اشراف از قوم فرعون آیامی گذاری
موسی و قوم او را تافسادکنند درزمین و
تابگذار عبادت ترا و معبودان ترا گفت
خواهیم کشت پسران بنی اسرائیل را و
زنده خواهیم گذاشت دختران ایشان را
وما برایشان غالبانیم (۱۲۷) .

گفت موسی بقوم خود مددطلبید از خدا
وصبرکنید هرآئینه زمین خدا را است
او وارث می کند هرکرا خواهد ازبندگان
خویش و سرانجام خوب برای
پرهیزگاران است (۱۲۸) .

گفتند ایذا داده شدیم پیش ازآنکه بیائی
نزدیک ما و بعد ازآنکه آمدی نزدیک ما
گفت امید است که پروردگار شما هلاک
کند دشمن شمارا و خلیفه گرداند شمارا
درزمین پس بنگرد چگونه عمل می

(۱) یعنی دست راست و پای چپ والله اعلم .

کنید (١٢٩) .

وهرآئینه گرفتار کردیم کسان فرعون را
بقحط ها و به نقصان میوه ها تا شود که
ایشان پندپذیرند (١٣٠) .

پس چون آمدی بایشان فراخی گفتندی
این لائق ماست و اگر برسدی بایشان
سختی شگون بد گرفتندی موسی و کسانی که
باوی بودند آگاه باش جزاین نیست که
شگون بدایشان نزدیک خداست ولیکن
بیشتر ازایشان نمی دانند^(١) (١٣١) .

و گفتند کسان فرعون ای موسی هرچه
بیاری آن را از نشانه ها تا سحر کنی ما را بدان
پس مانیستیم ترا باوردارنده (١٣٢) .

پس فرستادیم برایشان طوفان و ملخ و
کنه (شپش) و غوکها (قورباغها) و خون
نشانه های واضح کرده شده پس سرکشی
کردند و بودند قوم گناهکاران (١٣٣) .

و وقتی که فرود آمد برایشان عقوبت گفتند
ای موسی دعا کن بجانب پروردگار
خود بآن اسماء و ادعیه که وحی کرده
است نزدیک تو گر زائل کنی از ما عقوبت
را البته معتقد شویم ترا و به فرستیم با تو
بنی اسرائیل را (١٣٤) .

پس چون زائل کردیم ازایشان عقوبت
را تا مدتی که ایشان رسندگانند بآن
نا گهان عهدی شکستند (١٣٥) .

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّبْيَيْنِ وَنَقَّصْنَا مِنَ
التَّحْرِتِ لَعَنَهُمُ يَدُكَوْنُ ①

فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا النَّاهِيَةُ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ
يَطَّيَّرُوا بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَلَا إِنَّهُمْ ظَالِمُونَ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ②

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لَتُحَرِّبَنَا بِهَا فَبَاغْتَنَ
لَكَ يَوْمَئِذٍ ③

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ
وَالْدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا
قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ④

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا لِمُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا
عِهْدَ عِنْدَكَ لَئِنْ كَشَفْتَ عَنْآ الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ بِكَ
وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ⑤

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ هُمْ بِلُغْوِهِ إِذَا
هُمْ يَكْفُرُونَ ⑥

(١) یعنی مؤاخذه اعمال برایشان است والله اعلم .

فَأَنقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ يَوْمَهُمْ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشَارِقَ
الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا لِقَوْمِكُمْ وَلَكِنَّا
الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ ۚ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَرْنَا
مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا لِيُعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

وَجُوزُنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْكُفُونَ
عَلَىٰ أَصْنَانِهِمْ قَالُوا أَيُّ هَؤُلَاءِ أَعْجَلَ لَنَا الْهَآكِمَ لَهُمْ
الْهَمَّةُ قَالُوا لَكُمْ قَوْمٌ مَّجْهُولُونَ ﴿١٣٨﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُمُ فِيهِ وَيَطِلُ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾

قَالَ أَغْيَرَ اللَّهُ أَبْغِيَكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَإِذْ أَنجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ السُّوءِ
يَقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ
بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

پس انتقام گرفتیم از ایشان پس غرق کردیم
ایشان را در دریا بسبب آنکه ایشان دروغ
می‌پنداشتند آیاتِ ما را بودند از آن بی
خبر (۱۳۶).

و میراث دادیم گروهی را که ضعیف
شمرده می شدند مشارق و مغارب زمینی
که برکت نهادیم در آن^(۱) راست شد و عده
نیک پروردگارتو بر بنی اسرائیل بسبب
آنکه صبر کردند و خراب کردیم آنچه
ساخته بود فرعون و کسان او و آنچه بر می
افراشتند (۱۳۷).

و گذرانیدیم بنی اسرائیل را از دریا پس
آمدند بر گروهی که مجاورت می کردند
بر بتان خویش گفتند (بنی اسرائیل) ای
موسیٰ بساز برای ما معبودی چنانکه ایشان
را هستند معبودان گفت هر آینه شما گروهی
هستید که نادانی می کنید (۱۳۸).

هر آینه این جماعت باطل کرده شده است
مذهبی که ایشان در آنند و باطل است آنچه
میکردند (۱۳۹).

گفت موسیٰ آیا غیر خدا طلب کنم برای
شما معبودی و او فضل داده است شمارا
بر عالمها (۱۴۰).

و یاد کنید نعمتِ ما چون نجات دادیم
شمارا از کسان فرعون می رسانیدند به
شما عقوبتِ سخت می کشتند پسران
شمارا و زننده می گذاشتند دختران شمارا

(۱) یعنی زمین شام بایشان دادیم چه بقعه های شرقیه و چه بقعه های غربیه والله اعلم.

وَوَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ قَتْمٍ
مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ
هَارُونَ اخْلُقْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٧﴾

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي
أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرِيَّ وَلَكِنْ نُنْظِرُ إِلَى الْجَبَلِ
فَإِنْ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ نَرِيَّ فَلَمَّا تَبَجَّلَ رَبُّهُ
لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَوْعًا فَلَمَّا أَفَاقَ
قَالَ سُبْحَنكَ ثُبُتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ يٰمُوسَى إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَ
بِكَلَامِي فَخُذْ مَا آتَيْنَاكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٣٩﴾

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا
لِكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا
بِمَا حِينَهَا سَأُورِيكُمْ دَارَ الْفَاقِينَ ﴿٤٠﴾

ودرین مقدمه آزمایش بزرگ بود ازجانب
پروردگار شما (۱۴۱) .

ووعده کردیم باموسی سی (۳۰) شب
وتمام کردیم آن میعاد را بده شب پس
کامل شد میعاد پروردگار اوچهل شب و
گفت موسی به برادرخود هارون جانشین
من باش در قوم من وصلاح کاری کن
وپیروی منما راه تباه کاران را (۱۴۲) .

وچون آمد موسی بوعدگاه ما وسخن گفت
باو پروردگار او گفت ای پروردگار من
بنما بمن خویشتن را تا نظر کنم بسوی تو
گفت خدا نخواهی دید مرا ولیکن نظر کن
بسوی کوه پس اگر قرار گیرد بجای
خودخواهی دید مرا پس وقتی که ظهور کرد
پروردگار او برآن کوه گردانید آن کوه را
زمین هموار ساخته وافتاد موسی بی هوش
شده پس چون به هوش آمد گفت به پاکی
یادمی کنم ترا بازگشتم بسوی تو ومن اول
مسلمانانم (۱۴۳) .

گفت ای موسی هرآئینه من برگزیدم ترا بر
مردمان به پیغام های خودوبه شنوایدن
سخن خود پس بگیر آنچه عطا کردم
ترا و باش از شکر کنندگان (۱۴۴) .

ونوشتیم برای موسی در لوح ها از هر جنس
برای پند ویرای بیان هر چیز پس گفتیم
بگیر آنرا به قوت و بفرما قوم خود را تا عمل
کنند به بهترین آنچه دروست^(۱) خواهم

(۱) یعنی بعزیمت دادن رخصت والله اعلم .

سَاهَرُوا عَنْ آلَاتِي الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْعَذَابِ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٥﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْيُنُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٦﴾

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خَلْقِهِمْ عِجْلًا جَدَدًا لَهُ خُورَاءٌ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يَكْلَبُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوا وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٧﴾

وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٨﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَعْمَلْتُمْ أَمْرًا رَكِبْتُمُوهُ وَالْقَىٰ الْأَلْوَاءَ

نمودشمارا سرای گناه گاران^(۱) (۱۴۵). بازخواهم داشت از تأمل در آیات خود کسانی را که تکبر می کنند در زمین ناحق و ا گربه ببینند هر نشانه که هست ایمان نیارند و اگر ببینند راه راستی راه نگیرند آن را و اگر ببینند راه گمراهی را راه گیرند آن را این به سبب آن است که ایشان دروغ پنداشتند آیاتِ مارا و از آن غافل ماندند (۱۴۶).

و کسانی که دروغ پنداشتند آیاتِ مارا و دروغ پنداشتند ملاقات آخرت را نابود شد عمل های ایشان جزا داده نه شوند الا آنچه می کردند (۱۴۷).

و ساختند قوم موسیٰ بعد رفتنش از زیور قبطیان گوساله بدنی که او را آواز گاو بود آیند دیدند که آن گوساله بایشان هیچ سخن نمی گفت و دلالت نمی کرد ایشان را به هیچ راه معبود گرفتند آن را و ایشان ستمگار بودند (۱۴۸).

و چون نادم شدند و دیدند که ایشان گمراه شدند گفتند اگر مهربانی نکند بر ما پروردگار ما و نیامرزد ما را البته باشیم از زیان گاران (۱۴۹).

و چون باز آمد موسیٰ بسوی قوم خود خشمناک شده اندوهگین گشته گفت بد جانشینی است جانشینی که کردید پس

(۱) یعنی منازل فرعونیان خراب شده خواهید دید.

وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنُ أُمِّ إِرَاقَ الْقَوْمِ
اسْتَغْفِرُونَ وَكَادُوا يُقْتُلُونَنِي فَلَا تُشِيتَنِي الْعِدَّةُ
وَلَا تُفَعِّلَنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ①

از من آياشتاب كرديد از حكم پروردگار
خویش و انداخت الواح را و گرفت موسی
سر برادر خود را می کشیدش بسوی خود
گفت هارون ای پسر مادر من هر آئینه این
قوم ضعیف شمرند مرا و نزدیک بودند
که بکشند مرا پس شادمکن بسبب اهانت
من دشمنان را و شمارمکن مرا با گروه
ستمگاران (۱۵۰).

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَأَمْحُلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ
أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ②

گفت موسی ای پروردگار من بیامرزم را
و برادر مرا و داخل کن مرا در بخشایش
خود و توبه بخشاینده ترین بخشایندگانی
(۱۵۱).

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَذِلَّةٌ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ③

هر آئینه کسانی که معبود گرفتند گوساله را
خواهد رسید باین جماعت خشمی از
پروردگار ایشان و رسوائی در حیات دنیا
و هم چنین جزای دهیم افترا کنندگان را
(۱۵۲).

وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا
إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا غَفُورٌ رَحِيمٌ ④

و هر آئینه کسانی که گناه ها کردند باز توبه
نمودند بعد از آن گناهان و ایمان آوردند
البته پروردگار توبه از توبه آمرزنده
مهربان ست (۱۵۳).

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْوَاحِشَ فِي نَسْخَتِهِ
هُدًى وَرَحْمَةً لِلَّذِينَ هُمْ لِوَلِيِّهِمْ يَهْتَدُونَ ⑤

و چون ساکن شد خشم از خاطر موسی
گرفت الواح را و در مکتوب وی هدایت
بود و بخشایش آنان را که ایشان از
پروردگار خود می ترسند (۱۵۴).

وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ
الرَّجْعَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلِ وَآيَا أَنَا لَأَهْلِكُنَا

و اختیار کرد موسی از قوم خود هفتاد کس
برای میعاد ما^(۱) پس وقتی که گرفت ایشان

(۱) یعنی تا عذر گویند از عبادت گوساله و این جماعت اگر چه عبادت نکرده بودند =

بِمَا فَعَلَ الشُّعْرَاءُ مِنَّا إِنَّ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَن
تَشَاءُ وَتَهْدِي مَن تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

رازله گفت موسیٰ ای پروردگار من
اگر می خواستی پیش ازین ایشان را
ومرا هلاك می کردی^(۱) آیا هلاك می کنی
مارا بجزای آنچه کردند بی خردان از قوم
مانیست این حادثه مگرامتحان تو گمراه
می کنی بآن هرکراخواهی و راه می
نمائی بآن هرکراخواهی تو کارساز مائی
پس بیامرز مارا ومهربانی کن برما
وتوبهترین آمرزندگانی (۱۵۵) .

وَاكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا
هَذَا نَا إِلَيْكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَن أَشَاءُ وَرَحْمَتِي
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ مَّا كُتِبَ لِلَّذِينَ يُتَّقُونَ فِئْتَقُونَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾

وبنویس (یعنی مقدرکن) برای ما درین
دنیا نیکی ودر آخرت نیز نیکی هرآئینه ما
رجوع کردیم بسوی تو گفت خدا عذاب
من می رسانمش بهرکه خواهم ومهربانی
من احاطه کرده است هرچیز را پس
خواهم نوشت (رحمت کامله خود را)^(۲)
برای کسانیکه پرهیزگاری میکنند وزکوة
میدهند و کسانیکه ایشان بآیات مامعتقد
می شوند^(۳) (۱۵۶) .

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي
يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ
يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ

(خواهم نوشت رحمت اخرویه) برای
آنانکه پیروی می کنند آن پیغامبر را که نبی
امی است آنکه می یابند نعت اونوشته
نزدیک خویش در تورات وانجیل می

= بر عبادت کنندگان انکار هم نکردند پس خدای تعالی هلاك ساخت والله اعلم .

(۱) یعنی ا گر در بنی اسرائیل هلاك می شدند تهمت قتل برموسیٰ نه نهادندی
والله اعلم .

(۲) یعنی در آخرت .

(۳) یعنی فساكتبها آنست که در آخر زمان رحمت خاص باشد بمتابعان نبی امی
والله اعلم .

لَهُمُ الطَّيِّبَاتُ وَحُرِّمَ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثُ وَيَضَعُ عَنْهُمْ
إِصْرَهُمْ وَالْأَقْلِلَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ
آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوا وَتَصَدَّقُوا وَاتَّبَعُوا الْبُورَ
الَّذِي أَنْزَلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

فرماید ایشان را بکارپسندیده و منع می
کند ایشان را از ناپسندیده و حلال می
سازد برای ایشان پاکیزه هارا و حرام می
کند برایشان ناپاکیزه هارا و ساقط می
کند از ایشان بار گران ایشان را و آن مشقت
هارا که بود برایشان پس آنانکه ایمان
آوردند با و و تعظیم کردند اورا و یاری
دادند اورا و پیروی کردند توری را که
همراه وی نازل کرده شده است
ایشانند درستگاران^(۱) (۱۵۷).

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا
إِلَٰهِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي
وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ الْبَرِّ الْأَمِينِ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

بگو ای مردمان هر آئینه من پیغامبر خدایم
بسوی شما همه یکجا، آن خدا اوراست
پادشاهی آسمان ها و زمین نیست هیچ
معبود برحق مگر اوزنده می کند و می
میراند پس ایمان آرید به خدا و به پیغامبر
او که نبی امی است آنکه تصدیق می
نماید خدا را و سخنان او را و پیروی کنید
اورا تا بتوبد که شما راه یاب شوید (۱۵۸).
و از قوم موسی گروهی هست که دلالت
می کنند مردمان را براه راست و براستی
حکم می کنند (۱۵۹).

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْتَدُونَ بِالْحَقِّ وَيَسْأَلُونَ
يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

وَقَطَّعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَى
مُوسَى إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَاتَّبَعَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ

و متفرق ساختیم بنی اسرائیل را به دوازده
قسم قبیله قبیله گروه گروه و وحی
فرستادیم بسوی موسی وقتی که آب

(۱) مترجم گوید بشارت دادن خدای تعالی حضرت موسی را و به امت مرحومه اول
دلیل است بر نبوت آنحضرت و لهذا می فرماید واللہ اعلم .

مَشْرَبِهِمْ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ
الْبَنِّ وَالسَّلْوَى كُلًّا مِّنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾

وَإِذْ قِيلَ لَهُمُ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا
حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
تَغْفِرَ لَكُمْ خَطِيئَتِكُمْ سَتَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ
لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا
كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾

وَسَأَلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةً
الْبَحْرَ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ
يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ إِلَّا تَأْتِيهِمْ
كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

خواستند از وی قوم وی که بزنی بعضای
خود سنگ را پس روان شد از آن سنگ
دوازده چشمه بدانست هر گروهی آب
خور خود را وسایبان ساختیم برایشان
ابرا و نازل کردیم برایشان من و سلوی
راگفتیم بخورید از پاکیزه های آنچه روزی
داده ایم شما را و ایشان برماستم نکردند
ولیکن بر خویشتن ستم می کردند (۱۶۰).

و یادکن چون گفته شد ایشان را که ساکن
شوید درین دیه و بخورید ازین دیه
هرجا که خواسته باشید و بگوئید حطه
و داخل شوید به دروازه سجده کنان
تا بیامرزیم برای شما گناهان شما را زیاده
خواهیم داد نکوکاران را (۱۶۱).

پس بدل کردند ستمگاران از بنی اسرائیل
سخنی غیر آنچه فرموده شد ایشان را پس
فرستادیم برایشان عقوبتی از آسمان بسبب
آنکه ستم می کردند (۱۶۲).

و سوال کن (یا محمد) یهود را از حال دیهی
که بود ساکن بر لب دریا چون از حد می
گذشتند در روز شنبه و قتی که می آمد ماهیان
به ایشان ظاهر شده روزیکه ایشان به
تعظیم شنبه مشغول می شدند و روزیکه
تعظیم شنبه نمی کردند نمی آمدند ایشان
را همچنین آزمودیم ایشان را بسبب آنکه
فسق میکردند^(۱) (۱۶۳).

(۱) مترجم گوید اهل دیه سه قسم بودند قسمی شکار میکردند و قسمی از آن نهی می =

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعْبُدُونَ قَوْمًا لَا إِلَهَ مِنْهُمْ هَلْ لَهُمْ جُودٌ
مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ إِلَى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾

فَلَمَّا تَسَاءَلُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَجَبْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ الشُّعْرِ
وَآخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَیِّنٍ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿٣٣﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا
قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٣٤﴾

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ
يَكُونُ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ إِنْ رَّبُّكَ لَسَرِيعٌ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٥﴾

وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِنْهُمْ الصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ
ذَلِكَ وَبَلَّوْنَهُمْ بِالْأَسْخَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٣٦﴾

و یادکن چون گفت گروهی از اهل آن دیه^(۱) چرا پند میدهید گروهی را که خدای تعالی هلاک خواهد کرد ایشان را یا عذاب خواهد کرد ایشان را عذاب سخت گفتند تا ما را عذری باشد نزدیک پروردگار شما و تا باشد که ایشان پرهیزگاری کنند (۱۶۴).

پس وقتی که فراموش کردند آنچه بآن پند داده شد ایشانرا نجات دادیم کسانی را که منع میکردند از کار بد و گرفتار کردیم ستمگاران را به عذاب سخت به سبب آنکه فاسق بودند (۱۶۵).

پس چون تکبر کردند از ترک آنچه منع کرده شد ایشان را از آن گفتیم ایشانرا شوید بوزیngگان خوار شده (۱۶۶).

و یادکن چون آگاه گردانید پروردگارتو^(۲) که البته بفرستد برایشان تا روز قیامت کسی را که برساند بایشان عقوبت سخت هرآئینه پروردگار تو زود عقوبت کننده است و هرآئینه او آمرزنده مهربان است^(۳) (۱۶۷).

و پراکنده کردیم بنی اسرائیل را در زمین گروه گروه بعضی از ایشان شائسته کارانند و بعضی از ایشان سوای اینند و امتحان

= کردند و قسمی نه شکار می کردند و نه از آن منع میکردند والله اعلم .

(۱) یعنی قسم ثالث نهی کنندگان را والله اعلم .

(۲) یعنی بنی اسرائیل را .

(۳) بعد ازین هیچ پادشاهی در بنی اسرائیل پیدا نشده، همیشه لگدکوب پادشاهان اسلام و نصاری و مجوس می بودند والله اعلم .

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ
هَذَا الدُّنْيَا وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلُهُ
يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُخَذْ عَلَيْهِمُ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى
اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَالْأَرْخَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ
يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾

وَالَّذِينَ يَمْسِكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِكْرَامًا لِنَفْسِهِمْ
أَجْرًا مُمْتَلِكِينَ ﴿١٧٠﴾

وَلَا تَقْنَأُ الْجَبَلُ قَوْمَهُمْ كَمَا تَقْنَأُ ظُلَمًا وَظُلُمًا إِنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ فَتَقْوُوا وَادْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ

کردیم ایشانرا به نعمت هاومشقت ها
تاباگردند یعنی بسوی راه راست (۱۶۸).
پس ازپی درآمدند بعد ازایشان جانشینان
بدکه وارث تورات شدند^(۱) اختیارمی
کنند متاع این عالم خسیس را ومی گویند
آمرزیده خواهد شدبرای ما و اگر بیاید
متاعی مانند آن البته بگیرندآن را^(۲) آیا
گرفته نه شده است برایشان آن عهد که در
تورات است که نگویند برخدا مگرسخن
راست وخوانده اند آنچه درتورات است
و سرای آخرت بهتر است پرهیزگاران را
آیا نمی فهمید (۱۶۹).

وآنانکه تمسک می کنند به کتاب
وبرپاداشتند نمازرا هرائینه ماضائع نمی
سازیم مزداین نکوکاران را (۱۷۰).

ویادکن چون برداشتیم کوه را بالای
ایشان گویاوی سائبان است وگمان کردند
که آن کوه خواهد افتاد برایشان گفتیم
بگیریدآنچه دادیم شمارا بجد تمام ویادکنید
آنچه دروست تابودکه شما درپناه باشید
از عذاب (۱۷۱).

ویادکن چون گرفت پروردگار توازبنی آدم
ازپشت ایشان اولاد ایشان را^(۳) وگواه

(۱) یعنی احباربنی اسرائیل .

(۲) یعنی مصراندبر اخذآن و غیر نادم اند ازان وتوبه مصر غیر نادم صحیح نیست
والله اعلم .

(۳) یعنی روزمیثاق ازآدم اولاد او را پیدا کرد از ایشان اولاد ایشانرا به ترتیبی که =

ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ
بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ أَشْهَدُ نَأْنُ تَقُولُوا آيَوْمَ
الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غٰفِلِينَ ﴿١٧٢﴾

گردانید ایشان را بر ذات ایشان گفت آیانیستم
پروردگار شما گفتند آری هستی گواه
شدیم، این شاهد گرفتن برای احتراز از آن
است که بگوئید روز قیامت هر آئینه ما بی
خبر بودیم ازین توحید (۱۷۲) .

أَوْ قُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِمَّنْ
بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾

یا بگوئید که بجز این نیست که شرك آورده
بودند پدران ما پیش از ما ومانسلی بودیم
آمده بعد از ایشان^(۱) آیا هلاک می کنی ما را
به عقوبت آنچه بدکاران کردند (۱۷۳) .

وَكَذٰلِكَ نَقُصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٧٤﴾

وهم چنین بیان می کنیم نشانه ها و تاباز
کردند (۱۷۴) .

وَأَنزِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانسَاهُمْ مِنْهَا
فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطٰنُ فَكَانَ مِنَ الْغٰوِينَ ﴿١٧٥﴾

و بخوان برایشان خبر کسی که داده بودیم
اورا علم آیات خود پس بیرون رفت
از علم آن آیات^(۲) پس در پی او شد
شیطان پس گشت از گمراهان^(۳) (۱۷۵) .

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ
هَوَاهُ فَنَسَبْنَا لَهُ كَبَلًا إِن يَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثٌ
أَوْ تَتَرَكَّهُ يَلْهَثٌ ذٰلِكَ مِثْلُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوا

و اگر می خواستیم برداشتمی اورا^(۴) به
سبب این آیات ولیکن میل کرد بسوی
پستی و پیروی خواهش خود کرد پس
صفت او مانند صفت سگ است اگر
مشقت اندازی بروی^(۵) زبان از دهن

= در خارج متحقق شد والله اعلم .

(۱) یعنی پس تقلید ایشان کردیم .

(۲) یعنی تابع شهوات نفس شد و تابع شهوات نفس را عالم نه توان گفت .

(۳) یعنی بلعم با عور که کتب الهی خوانده بود بعد از آن باغوا ی زن خود ایدای
حضرت موسی علیه السلام قصد کرد و ملعون شد والله اعلم .

(۴) یعنی منزلت اورا .

(۵) یعنی بزدن و دوانیدن .

يَا أَيَّتُهَا قَافُصُ الْقَصَصِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾

بیرون افگند واگر بگذاری اورانیز بیرون افگند این صفت گروهیست که دروغ شمرند آیات مارا پس بخوان برایشان این پندهارا تاایشان تأمل کنند (۱۷۶) .

سَاءَ مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الذِّينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنفُسُهُمْ كَانُوا يَظْلُمُونَ ﴿١٧٧﴾

باعتبار صفت بداند این قوم که دروغ شمرند آیات مارا و برخویشتن ستم می کردند (۱۷۷) .

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِىٌّ وَمَنْ يُضِلِّ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

هر که را خدا راه نمایدش پس همانست راه یابنده و هر که گمراه سازدش پس آن جماعت ایشانند زیان کاران (۱۷۸) .

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِینِ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أُذُنٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

وهرآئینه بیافریدیم برای دوزخ بسیاری از جنیان و آدمیان، ایشانرا دلهاست که نمی فهمند بآن وایشان راچشم هااست که نمی بینند بآن وایشان راگوشها است که نمی شنوند بآن ایشان مانند چهارپایان اند بلکه ایشان گمراه تراند، ایشانند بی خبران (۱۷۹) .

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ قَادِرٌ عَلَىٰ دَعْوَتِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾

و خدا راست نام های نیک پس بخوانید اورا بآن نام ها و بگذارید آنانرا که کجروی می کنند در نام های خدا^(۱) داده خواهد شد مرایشان را جزای آنچه میکردند (۱۸۰) .

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْبُدُونَ ﴿١٨١﴾

وازان جماعت که پیدا کرده ایم گروهی هست که دلالت می کنند بدین حق و بآن دین حق عدل می کنند (۱۸۱) .

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ

وکسانیکه دروغ پنداشتند آیات مارا پایه

(۱) یعنی ابوالمسیح و ابوالملائکه می گفتند .

لَا يَعْلَمُونَ ١٨٢

وَأَمِلْ لَهُمُ الرِّبَّاءَ كَيْدَ مِتِّينَ ١٨٣

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ حِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ

مُتِّينٌ ١٨٤

أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ

بَعْدَهُ يُوَفِّيهِمْ ١٨٥

مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ

يَعْمَهُونَ ١٨٦

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسِمُهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ

رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَا إِلَّا هُوَ يُفْقِطُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمْ

الْبَغْيَةُ يَسْأَلُونَكَ كَذَلِكَ حَتَّىٰ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ

وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ١٨٧

پایه بکشیم ایشان را (تأمل هلاك) از آنجا که ندانند (۱۸۲) .

ومهلث دهم ایشان را، هر آئینه تدبیر من محکم است (۱۸۳) .

آیاتأمل نه کردند که نیست این هم نشین ایشانرا هیچ دیوانگی، نیست اومگر بیم کننده آشکارا (۱۸۴) .

آیا نظر نکردند به پادشاهی خدا در آسمان ها و زمین و در آنچه خدا پیدا کرده است از هر چیز و آیا نظر نه کردند در آن که شاید نزدیک شده باشد اجل ایشان پس بکدام سخن بعد قرآن ایمان خواهند آورد (۱۸۵) .

هر که گمراه سازدش خدا پس هیچ راه نماینده نیست اورا و می گذارد ایشان را خدا در گمراهی خویش سرگردان شده (۱۸۶) .

سوال می کنند ترا از قیامت که کی باشد استقرار او بگو جز این نیست که علم قیامت نزدیک پروردگار من است پدید نیارد او را در وقت اومگر خدا، گران شده است^(۱) در آسمانها و زمین نیاید به شما مگر ناگهان سوال می کنند ترا از قیامت گویا تو کاوش کننده ای از آن^(۲) بگو جز این نیست که دانش اونزدیک

(۱) یعنی مشکل شده است دانستن قیامت .

(۲) یعنی عالمی بآن .

خداست ولیکن بسیاری از مردمان نمی دانند (۱۸۷) .

بگو نمی توانم برای خود نفع رسانیدن و نه ضرر کردن مگر آنچه خدا خواسته است و اگر من دانستمی علم غیب را هر آینه بسیار جمع کردم از جنس منفعت و نه رسیدی بمن هیچ سختی، نیستم من مگر بیم کننده مرده دهنده برای گروهی که ایمان دارند (۱۸۸) .

اوست آنکه پیدا کرد شمارا از يك شخص و پیدا کرد از آن يك شخص زنش را تا آرام گیرد باوی^(۱) پس چون جماع کرد مردی با زن خود بار گرفت باری سبك پس آمدورفت کرد بآن بار سبك بعد از آن چون زن گران بار شد هر دو دعا کردند بجناب پروردگار خویش که اگر فرزندی شائسته به دهی ما را باشیم از شکر کنندگان (۱۸۹) .

پس چون داد خدای تعالی ایشان را فرزندی شائسته مقرر کردند برای او شریکان در آنچه داده بود بایشان پس بلند قدر است خدا از آنچه شريك مقرر میکنند^(۲) (۱۹۰) .

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَا سْتَكْبَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَوَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحًا لَنُكَفِّرَنَّ مِنْ الشُّكْرِ ﴿١٨٩﴾

فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَلَّى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾

(۱) " فلما تغشها " کلام علیحده است یعنی خدای تعالی آدم و حوا را پیدا کرد و

از ایشان نسل بسیار پیدا آورد بعد از آن تفصیل انتشار نسل می فرماید .

(۲) مترجم گوید این تصویر است حال آدمی را که نزدیک ثقل حمل نیت اخلاص

درست کند و چون فرزند بوجود آید آن را فراموش سازد و در تسمیه اشراک کند

منطبق بر حال حوا چنانکه در حدیث صحیح آمده که حوا حامله شد شیطان بدش =

أَشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ ۝١٩١

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ۝١٩٢

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ
أَدْعَوْهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ ۝١٩٣

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ
فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا أَلَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝١٩٤

أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ أَلَهُمُ آيَاتٌ يَبْسُطُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ
أَعْيُنٌ يَصِيرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ
ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تُنْظَرُونَ ۝١٩٥

إِنْ رِزْقَ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَكَّلُ الصَّالِحِينَ ۝١٩٦

آیا این مشرکان شریک مقرر می کنند
چیز را که هیچ نمی آفریند و خود این
شریکان آفریده می شوند (۱۹۱) .

و نمی توانند برای پرستندگان خود یاری
دادن و نه خود را یاری می دهند (۱۹۲) .

و اگر بخوانید بتان را بسوی راه هدایت
پیروی نکنند شمارا^(۱) برابر است بر شما
آنکه دعوت کنید ایشان را یا خاموش
باشید ای مشرکان (۱۹۳) .

هر آئینه کسانی که عبادت می کنید ایشان را
بجز خدا بند گانند مانند شما پس بخوانید
ایشان را و باید که قبول کنند دعای
شمارا اگر راست گوهستید (۱۹۴) .

آیا بتان را پاهاست که راه می روند بآن آیا
ایشان را دست ها است که تناول میکنند
بآن آیا ایشان را چشم ها است که می
بینند بآن آیا ایشان را گوشهاست که می
شنوند بآن بگوای مشرکان بخوانید
شریکان خود را بعد از آن تدبیر کنید در حق
من و مهلت دهید مرا (۱۹۵) .

هر آئینه کار ساز من خداست آنکه فرود
آورد کتاب را و او کار سازی می

وسواس انداخت و چون فرزند متولد شدند نام او عبدالحارث مقرر کرد و چون
وجود جمیع قبود در امثال این مواضع ضرور نیست آدم از لوث شرك مبر باشد
و این آیت عصمت او را مصادمت نکند کذا فهمت و ازینجا دانسته شد که شرك در
تسمیه نوعیست از شرك چنانکه اهل زبان ما غلام فلان و عبد فلان نام می نهند .

(۱) یعنی اگر بگوئید بخورید یا بیاشا می دهیج کار نکنند .

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ نَصَرَكَمْ وَلَا
أَنْفُسَهُمْ يَصُدُّونَ ﴿١٤٤﴾

وَأَنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ
وَهُمْ لَا يَبْصُرُونَ ﴿١٤٥﴾

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٤٦﴾

وَأَمَّا يَنْزَغُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٤٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا
فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿١٤٨﴾

وَإِخْوَانُهُمْ يَبْتَغُونَ فِي الْغَى ثُمَّ لَا يَقْصِرُونَ ﴿١٤٩﴾

وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ
مِثْلُكُمْ يُؤْتِي إِلَيْنِ هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى
وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٠﴾

کندنی کو کاران را (۱۹۶) .

و آنانکه می خوانید ایشان را بجز خدا نمی
توانند یاری دادن شمارا و نه خود را یاری
می دهند (۱۹۷) .

و اگر دعوت کنید ایشان را بسوی راه
هدایت نه شتوند سخن شمارا وای بیننده
می بینی بتان را که می نگرند بسوی
تو و حال آنکه ایشان هیچ نمی بینند
(۱۹۸) .

لازم گیر در گذر را و بفرما بکار پسندیده
و اعراض کن از نادانان (۱۹۹) .

و اگر باز دارد ترا و سوسه باز دارند
از جانب شیطان آمده پس پناه طلب کن
از خدا هر آئینه او شنوا دانا است (۲۰۰) .

هر آئینه متقیان چون برسدا ایشان را
و سوسه از شیطان یاد می کنند خدا را پس
ناگهان ایشان بینامی شوند (۲۰۱) .

و برادران کافران^(۱) می کشند ایشان را در
گمراهی سپس باز نمی ایستند (۲۰۲) .

و چون نمی آری نزدیک ایشان آیتی می
گویند چرا از طرف خود اختیار نکردی او را
بگو جز این نیست که پیروی می کنم بآنچه
فرود آورده شده است بسوی من از
پروردگار من این قرآن نشانه ها است
آمده از پروردگار شما و هدایت و بخشایش

(۱) یعنی قرینان ایشان از شیاطین والله اعلم .

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٣﴾

وَإِذْ كُنَّا فِي نَفْسِكَ نَتَضَّرَّ مَا وَخِيفَةً وَدُؤُنَ
الْجَهْرِمِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ
مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٤﴾

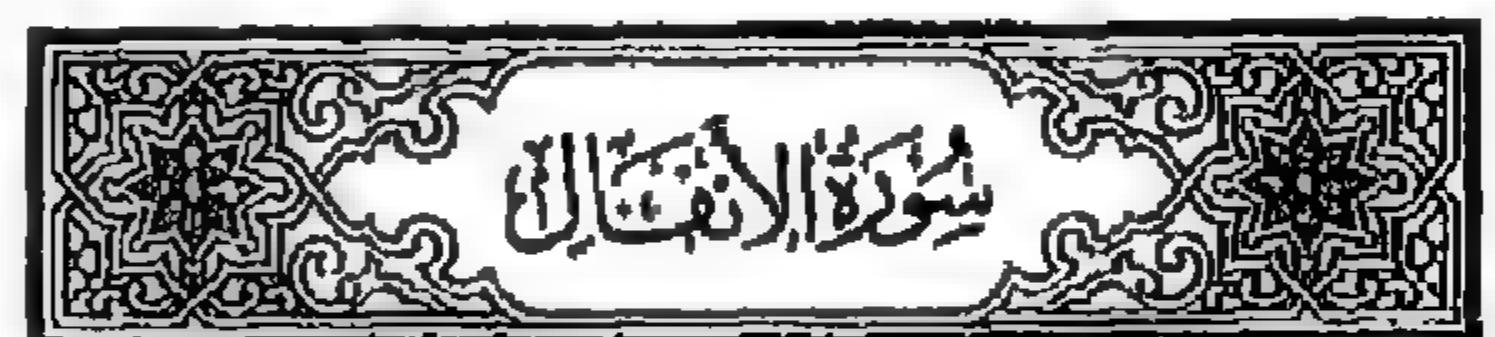
إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ
وَيَسْبِغُونَ لَهُ وَيَسْجُدُونَ ﴿٢٥﴾

است مرقوم مومنان را (٢٠٣) .
وچون خوانده شود قرآن پس گوش نهید
بسوی آن و خاموش باشید تا مهربانی کرده
شود بر شما (٢٠٤) .

و یادکن پروردگار خود را در ضمیر خود
بزاری و ترسکاری و یادکن پروردگار
خود را به کلام پست تر از بلند آوازی
بامداد و شبانگاه و مباش از غافلان (٢٠٥) .
هر آئینه کسانی که نزدیک پروردگار تواند (١)
سر کشی نمی کنند از عبادت او و بیپاکی
یاد میکنند او را و بتخصیص او را سجده می
کنند (٢٠٦) .

سوره انفال مدنی است و آن هفتاد و
پنج آیت و ده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
می پرسند ترا از غنیمت ها (٢) بگو غنیمت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا

(١) یعنی ملاء اعلی .

(٢) سوره انفال در قصه بدر فرود آمده است در آیات این سوره اشارت بوقائع این
غزوه واقع شده از آن جمله آنست که مسلمانان در غنیمت مباحثه میکردند آنانکه
غارت کرده بودند خواستند که تنها بر آن متصرف شوند دیگران خواستند که علی
السویه قسمت شود خدای تعالی نازل ساخت که متصرف و مختار در غنائم خدا
و رسول اوست و دیگری را درین باب دخل نیست آنچه اهل جاهلیت می کردند
از استیثار غارت کننده به غنیمت باطل است بعد از آن حکم فرمود که غنیمت
را پنج قسم باید کرد چهار قسم در میان غانمان قسمت کنند و یکی در بیت المال
نگاهداشته به تصرف آن رسانند و این تصرف حق است و عطای اوست بغير دخل
غارت کنندگان پس آیه "قل الانفال لله والرسول" محکم است غیر منسوخ.

اللَّهُ وَأَصْلِحُْوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ①

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ
وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمُ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ②

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ③
أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَمَغْفِرَةٌ وَزِيَارَةٌ كَرِيمٌ ④

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَكَانَ قَوْمًا مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ لَكُرْهُونَ ⑤

يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْهَوَىٰ
وَهُمْ يَنْظُرُونَ ⑥

وَإِذْ يَبْعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَتَاهَا لَكُمْ
وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ

ها خدا و رسول راست^(۱) پس به ترسید
از خدا و به صلاح آرید صحبتی را که میان
شما است و فرمانبرداری کنید خدا و
رسول او را اگر مسلمان هستید (۱).

جز این نیست که مومنان آنانند که چون
یاد کرده شود خدا بترسد دلهای ایشان
و چون خوانده شود برایشان آیات خدا
زیاده سازند آن آیات ایمان ایشان را
و بر پروردگار خویش توکل میکنند (۲).

آنانکه برپایمی دارند نماز را و از آنچه روزی
داده ایم ایشانرا خرج میکنند (۳).

این جماعت ایشانند مومنان به تحقیق ایشان
را است مرتبه هانزدیک پروردگار ایشان
و آمرزش و روزی نیک (۴).

چنانکه بیرون آورد ترا پروردگار تواز خانه
تو به تدبیر درست و هر آئینه گروهی
از مسلمانان ناخوشنود بودند^(۲) (۵).

خصومت میکردند با تو در سخن راست
بعد از آنکه ظاهر شد گویا رانده می شوند
بسوی مرگ و ایشان در آن می نگرند (۶).

و (یاد کن نعمت الهی را) آن گاه که
خدایکی ازدو گروه را وعده شمامی داد
که وی شمارا باشد و دوست میداشتید

(۱) یعنی متصرف در غنائم ایشانند و کسی دیگر را اختیار نیست والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی کارد در قسمت بروفق حکم خداست نه موافق آرزوی نفوس
چنانکه بیرون آوردن تو به تدبیر درست بودنزدیک خدا برخلاف اراده قوم والله
اعلم .

وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَيِّطَ الْحَقُّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَائِرَ
الْكَافِرِينَ ⑤

لِيُخَيِّطَ الْحَقُّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ⑥

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِآلِيفٍ
مِّنَ الْمَلَكَةِ مُرَدِّفِينَ ⑦

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا
مِنَ عِندِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ⑧

إِذْ يُخَشِّيكُمُ النَّعَاسُ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنْزِلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ
السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ
الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ⑨

که چیزی غیر از جنگ شمارا بود و می
خواست خدا که ثابت کند دین حق را به
فرمان های خویش و ببرد بنیاد کافران را
(۷)

می خواست تا ثابت کند دین حق را و
برطرف کند دین باطل را اگر چه
ناخوشنود باشند گناهگاران^(۱) (۸)

آنگاه که فریادمی کردید در جناب
پروردگار خویش پس قبول کرد دعای
شمارا که من مددکننده شمام بهزار کس
از فرشتگان از پس ایشان جماعت دیگر را
آورده^(۲) (۹)

و نساخت خدا این مدد را مگر برای مژده
و تا آرام گیرد بآن دل های شما و نیست
فتح مگر از نزدیک خدا هر آینه خدا غالب
با حکمت است (۱۰)

آنگاه که می پوشید شمارا به خواب سبک
بجهت ایمنی از نزدیک خود و فرود می
آورد بر شما از آسمان آب باران تا پاک کند
شمارا بآن و ببرد از شما آلودگی شیطان
و تابه بندد بر دلهای شما یعنی ثابت دارد

(۱) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که آنحضرت صلی الله علیه
وسلم در غزوه بدر برای غارت کردن کاروان قریش متوجه شد و این خبر بکاروان
رسید راه ساحل اختیار نمودند خلاص شدند ابوجهل که بمدد ایشان بالشکر
گران از مکه بر آمده بود مقابل آنحضرت شد بعضی اصحاب میل بغارت کردن
و جمعی قصد کارزار لشکر نمودند و مرضی آنحضرت جنگ با لشکر بود .

(۲) یعنی یک هزار بودند بعد از آن سه هزار گشتند و بعد از آن پنجهزار شدند والله اعلم .

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنْ يَمُوتُوا
سَالِفِينَ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ
الرُّعْبِ وَأَضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ⑪

ذَلِكَ يَأْتِيهِمْ شَاقُّو اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ⑫

ذَلِكَمُفْتَنٌ وَقُوَّةٌ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ ⑬

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحْفًا
فَلَا تُؤَلُّوهُمْ الْإِكْبَارَ ⑭

وَمَنْ يُؤَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِقِتَالٍ
أَوْ مُتَحَرِّفًا إِلَى قِتَالٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ
وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ⑮

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتُمْ إِذْ رَمَيْتُمْ

دلهارا و محکم کند بآن پا هارا^(۱) (۱۱) .
آنگاه که وحی می فرستاد پروردگار
تو بسوی فرشتگان که من باشمام پس
استوار سازید مسلمانان را رعب خواهم
افکند در دلهای کافران پس بزنید ای
مسلمانان بالای گردن ها و بزنید از ایشان
هر طرف دست و پای را (۱۲) .

این بسبب آن ست که ایشان خلاف
کردند با خدا و رسول او و هر که خلاف
کند با خدا و رسول او پس خدا سخت
عقوبت است (۱۳) .

این را بچشید و بدانید که کافران راست
عذاب آتش (۱۴) .

ای مومنان چون بهم آئید با کافران انبوه
کرده پس مگردانید بسوی ایشان پشت
هارا (۱۵) .

و هر که بگرداند بسوی ایشان آن روز
پشت خود را مگر رجوع کنان برای جنگی
یا پناه جویان بسوی گروهی پس هر آئینه باز
گشت بخشمی از خدا و جای او جهنم است
و بد جای است (۱۶) .

پس شما نه کشته اید این جماعت را
ولیکن خدا کشت ایشان را و تو (یا محمد)

(۱) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که روز بدر مسلمانان تشنه بودند و محدث بودند آب نداشتند و ازین جهت وسوسه شیطان به خاطر ایشان راه می یافت خدای تعالی باران فرستاد و خواب سبک را بر چشم ایشان مسلط کرد تا اضطراب دل ایشان برطرف شد .

وَلَكِنَّ اللَّهَ رَحِيمٌ وَلِيُبَلِّغَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلََاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ⑩

ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنٌ كَيْدَ الْكَافِرِينَ ⑪

إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْفَتْحُ وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ⑫

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا هِمَّةً وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ⑬

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ⑭

نیافگندی^(۱) و قتیکه افگندی ولیکن خدا افگند تا عطا کند مسلمانان را از نزدیک خویش عطای نیکو هر آئینه خدا شنو ادانا است^(۲) (۱۷) .

حال این ست و بدانید که خداست کننده است حیلۀ کافران را (۱۸) .

ای کافران اگر طلب فتح می کردید پس آمد به شما فتح و اگر باز ایستید پس آن بهتر است شما را و اگر باز گردید (یعنی بنا فرمانی) باز گردیم^(۳) و دفع نکند از شما جماعت شما هیچ چیز اگر چه بسیار باشد .

و بدانید که خدا با مسلمانان است^(۴) (۱۹) ای مسلمانان فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را و روی مگردانید از وی و حال آنکه شما می شنوید (۲۰) .

و مشوید مانند کسانی که گفتند شنیدیم و ایشان نمی شنوند^(۵) (۲۱) .

(۱) یعنی مشتِ خاك را .

(۲) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که آن حضرت صلی الله علیه وسلم روز بدریک مشت سنگ ریزه بسوی کفار انداخت پس هیچکس از ایشان نه بود که چیزی از آن به چشمش داخل نشد و استقلال تازه به خاطر مسلمانان ظاهر شد و این تائید غیبی بود .

(۳) یعنی بجزا دادن .

(۴) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که ابو جهل روز غزوه بدر دعا کرد که بار خدایا هر که از میان این هردو گروه قاطع رحم است و دین باطل پیش گرفته است او را هلاک کن و به حقیقت متصف باین صفات ابو جهل و قوم او بودند .

(۵) یعنی مانند اهل کتاب که تورات خواندند و به زبان معترف شدند و بر آن عمل نکردند .

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ
لَا يَعْقِلُونَ ①
وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَاسْتَعْتَمَهُمْ
وَلَوْ اسْتَعْتَمَهُمْ لَفُتُوا بِهِمْ ثُمَّ الَّذِينَ
لَمْ خَلُوعُوا لَهُمْ فَعَرَضُوا ②

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا
دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ
الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَهٌُ مُنْتَبِهُ ③

وَأَنفُوا بَيْنَهُ لَا تَصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ
خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ④

وَاذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ فَخَافُونَ
أَن يَتَخَطَّكُمْ النَّاسُ فَأَنْزَلَكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ وَرَزَقَكُمْ
مِّنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ⑤

هر آئینه بدترین جنبندگان نزدیک خدا
کرانندگنگانند آنانکه در نمی یابند (۲۲).
و اگر دانستی خدا در ایشان نیکوئی البته
شنوایی ایشان را^(۱) و اگر شنوایی
ایشان را حتماً روی میگردانیدند اعراض
کنان (۲۳).

ای مسلمانان قبول کنید خواندن خدا و
رسول را چون بخواند شمارا برای آنکه
زنده سازد شمارا و بدانید که خدا حائل
می شود در میان انسان و دل او^(۲) و بدانید
که بسوی او برانگیخته خواهید شد (۲۴).
و به پرهیزید از فتنه که نه رسد بآنانکه
ستم کردند از شما به تخصیص^(۳) و بدانید
که هر آئینه خدا سخت عقوبت کننده
است^(۴) (۲۵).

و یاد کنید (ای مهاجران نعمت الهی را)
آن وقت که شما اندک بودید ناتوان
شمرده در زمین یعنی در مکه می ترسیدید
از آنکه بربایند شمارا مردمان پس جای
داد شمارا یعنی در مدینه و قوت داد
شمارا به نصرت خود و روزی داد شمارا
از چیزهای پاکیزه تا شود که سپاسداری
کنید (۲۶).

(۱) یعنی لیکن ندانست .

(۲) یعنی عزیمت او نسخ می کند .

(۳) یعنی بلکه عام بود شامت او والله اعلم .

(۴) و آن فتنه ظهور عقوبت بدعت است یا ترک نهی منکر والله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا
أَمْنَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

ای مسلمانان خیانت مکنید با خدا و رسول
و خیانت مکنید امانت های یک دیگر را
در حالیکه شما میدانید (یعنی مفسد آنرا)
(٢٧).

وَأَعْلَمُوا أَنَّ مَوَالِيكُمْ وَأَوْلَادَكُمْ فَغَنَّةٌ وَإِنَّ اللَّهَ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

و بدانید که مال های شما و فرزندان شما
آزمایش است و آنکه خدا نزدیک اوست
مزد بزرگ (٢٨).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا
وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

ای مسلمانان اگر بترسید از خدا
پیدا کند برای شما فتحی را و در گذارد
از شما گناهان شما را و پیامرزد شما را و خدا
صاحب فضل بزرگ است (٢٩).

وَإِذْ يَبْكَرُ بَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا يُلْهَيْتُكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ
أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ
خَيْرُ الْمَكِيرِينَ ﴿٣٠﴾

و (یاد کن نعمت الهی) آنگاه که تدبیر
کردند در حق تو کافران تاحبس کنند ترا یا
بکشند ترا یا جلا وطن کنند ترا و ایشان
تدبیر می کردند و خدا تدبیر می
کرد یعنی بایشان و خدا بهترین تدبیر
کنندگانست (٣٠).

وَإِذْ أَتَى عَلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ الْقَوَاعِدُ سَمِعْنَا لَوْلَنَآ
لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ
الْأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾

و چون خوانده شود برین جماعت آیات ما
گویند بتحقیق شنیدیم اگر خواهیم بگوئیم
مانند این نیست این مگر افسانه پیشینیان
(٣١).

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ
فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حَجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوِ اثْقِنَا
بِعَذَابٍ إِلَيْنَا ﴿٣٢﴾

و آنگاه که گفتند بار خدایا اگر هست این
قرآن راست از نزدیک تو پس ببار بر ما
سنگ را از آسمان یا بیار بر ما عذاب دردناک
را (٣٢).

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ

و نیست خدا که عذاب کند ایشان را و تو
میان ایشان باشی و هرگز نیست

مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

وَمَا لَهُمْ آلَ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَائُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ
وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءٌ
وَتَصْدِيهٌ فَقَدْ وَقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ
يُقْلَبُونَ إِلَى الَّذِينَ كَفَرُوا وَإِلَى جَهَنَّمَ يُجْسَرُونَ ﴿٣٦﴾

لِيَبَيِّنَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ
عَلَى بَعْضٍ فَيَرْكَبَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَئِكَ
هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٧﴾

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَدْنُوهُمْ أَعْمَى لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ

خدا عذاب کننده ایشان و ایشان استغفار
می کنند (۱) (۳۳) .

و چیست مرایشان را که عذاب نکند ایشان
را خدا حال آنکه ایشان باز میدارند یعنی
مردمان را از مسجد الحرام و نیستند سزاوار
آنجا، نیستند سزاوار در آنجا مگر متقیان
ولیکن بیشترین ایشان نمی دانند (۳۴) .

و نیست (۲) نماز ایشان نزدیک خانه کعبه
بجز صغیر کردن و دستک زدن پس
بچشیدای کافران عذاب را بسبب
کافر شدن خود (۳۵) .

هر آینه کافران خرج می کنند اموال
خود را تا بازدارند مردمان را از راه خدا
پس زود باشد که خرج کنند اثر باز باشد
آن خرج کردن پشیمانی برایشان
باز مغلوب شوند و کافران بسوی دوزخ
رانده شوند (۳۶) .

تا جدا سازد خدای تعالی ناپاک را از پاک
و بنهد ناپاک را بعضی آن را بر بعضی پس
توده سازد آنهمه را یکجا پس در آردش
در دوزخ این جماعت ایشانند زیان
کاران (۳) (۳۷) .

بگو کافران را اگر بازایستند آمرزیده

(۱) یعنی سنت خدا آنست که تاپیغامبر در میان قوم باشد عذاب عام نمی کند
و همچنین تا آنکه ایشان استغفار کنند عذاب نمی آید .

(۲) یعنی بعد هجرت حضرت سیدالبشر از میان ایشان .

(۳) یعنی در اصل استحقاق عذاب دارند لیکن بودن پیغامبر در میان ایشان مانع
بود و الحال مانع برخاست .

وَأَنْ يَّعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ﴿۳۸﴾

شودایشان را آنچه گذشت و اگر عود کنند پس هر آئینه گذشته است روش پیشینیان^(۱) (۳۸).

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنْ ائْتَوْا قَرَارًا لِلَّهِ بِهِمَا يَعْمَلُونَ بِصِيرٍ ﴿۳۹﴾

و کارزار کنید ای مسلمانان بایشان تا آنکه نه باشد هیچ فتنه (یعنی غلبه کفر) و باشد دین همه برای خدا پس اگر بازایستند از شرک (یعنی مسلمان شوند) هر آئینه خدا بآنچه میکنند پنااست (۳۹).

وَأِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاهُمْ يَوْمَ النَّهْلِ وَيَوْمَ النَّصِيرِ ﴿۴۰﴾

و اگر رو بگردانند^(۲) پس بدانید که خدا مددگار شما است نیک مددگار است وی و نیک یاری دهنده است (۴۰).

وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّلَاقِ الْجَمْعِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۱﴾

و بدانید که آنچه غنیمت یا فتید از کافران از هر جنس پس پنجم حصه اش خدا را است و پیغامبر را و خویشاوندان را^(۳) و یتیمان و درویشان و مسافران را اگر ایمان آورده اید بخدا و بآنچه فرو فرستادیم بر بنده خویش روزی که جدا شد حق از باطل روزیکه بهم آمدند دو گروه^(۴) و خدا بر همه چیز تواناست^(۵) (۴۱).

(۱) مترجم گوید و این تصویر است حال کسی را که می خواهد جزو کل چیزی را باطل سازد و دفع کند .

(۲) یعنی از اسلام .

(۳) یعنی خویشاوندان پیغامبر را که بنی هاشم و بنی مطلب اند .

(۴) یعنی ایمان آوردند بآنکه یروزد بر نصرت نازل فرمود .

(۵) مترجم گوید چهار خمس غانمان را باید داد یک خمس در بیت المال نهاده بر پنج حصه قسمت بایک دیگر علی اختلاف المذاهب والله اعلم .

إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدَّةِ وَالْدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدَّةِ الْقُصْوَى وَ
الرَّكْبِ اسْقَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لِاخْتِلَافْتُمْ فِي
الْمِيعَادِ وَلَكِنْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ
مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَعْيَى مَنْ حَتَّى عَنْ بَيِّنَةٍ
وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٧﴾

إِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ فِي مَتَابِكُمْ قَلِيلًا وَلَوْ أَرَاكُمْ
كَثِيرًا أَلْقَيْتُكُمْ وَكَتَبْنَا عَذَابُكَ فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ
اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

وَإِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ إِذِ اتَّقَيْتُمْ فِي أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ
فِي أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا وَإِلَى اللَّهِ
رُجْعُ الْأُمُورِ ﴿٣٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا الْقِيَمَةُ قَامَتْ فَاتَّبِعُوا مَا أَذْكُرُوا
اللَّهُ كَثِيرٌ عَلِيمٌ تَفْلِحُونَ ﴿٤٠﴾

اگر ایمان آوردید بآنچه فروفرستادیم
بربنده خود آنگاه که شما بکناره نزدیک
بودید و ایشان بکناره دورتر و کاروان پائین
تراز شما (یعنی بجانب دریا) و اگر
بایکدیگر وعده جنگ مقرر می کردید البته
اختلاف می نمودید در وعده لیکن جمع
کردن تا بانجام رساند خداکاری را که کردنی
بود تا هلاک شود کسی که هلاک شده
است بعد قیام حجت و زنده ماند کسی
که زنده شده بعد قیام حجت و هر آئینه
خدا شنوادراناست^(۱) (۴۲).

آنگاه که بنمود خدا ایشان را به تودر
خواب تواند کی و اگر بنمودی بتوایشان
را بسیار البته بزدی میکردید و بایکدیگر
نزاع می نمودید در کار ولیکن خدا
سلامت داشت یعنی از بزدی هر آئینه وی
داناست بآنچه در سینه ها ست (۴۳).

و آنگاه که به نمود به شما ایشان را چون
رو برو شدید در چشمهای شما اندکی
و کم نمود شمارا در چشمهای آنان
تا بانجام رساند خدا کاری را که کردنی
بود و بسوی خدا بازگردانیده شوند کارها
(۴۴).

ای مسلمانان چون رو برو شوید با گروهی
پس ثابت باشید و یاد کنید خدا را بسیار

(۱) مراد از هلاک اصرار بر کفر است و از حیات مسلمان شدن و این که ایمان آورده اید
بآنچه فروفرستادیم بربنده خود.

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَعَشَلُوا وَتَذَهَبَ
رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٤٥﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ
النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا
يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٤٦﴾

وَإِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ
الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنَّ حَازِلَكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتِ الْفِئَتَيْنِ
نَكَصَ عَلَى عَقَبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكُمْ إِنِّي أَرى مَا لَا تَرَوْنَ
إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٧﴾

إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ
هُوَ لَكُمْ دِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ
حَكِيمٌ ﴿٤٨﴾

بود که شما رستگار شوید (۴۵) .

و فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را
و بایکدیگر نزاع نکنید که درین صورت
بزدل شوید و برود دولت (وقوت) شما
و شکیبائی کنید هرآئینه خدا باشکیبایان
است (۴۶) .

و مباحثید مانند کسانی که بیرون آمدند از
خانه های خود از روی سرکشی
و خودنمایی بمردمان و باز میدارند از راه
خدا و خدا بآنچه می کنند دربر گیرنده
است (۴۷) (۱) .

و آنگاه که شیطان بیاراست برای این
کافران کردار های ایشان را و گفت هیچ
کس از مردمان غلبه کننده نیست بر شما
امروز و هرآئینه من مدد کننده ام شما را
پس چون روپرو شدند هر دو گروه باز
گشت شیطان برپاشنهای خود و گفت
هرآئینه من بی تعلقم از شما هرآئینه من
می بینم آنچه شما نه می بینید هرآئینه من
می ترسم از خدا و خدا سخت عقوبت
است (۴۸) .

آنگاه که می گفتند منافقان و آنانکه در
دلهای ایشان بیماریست فریفته کرده است
این مسلمانان را دین ایشان و هر که توکل
کند بر خدا هرآئینه خدا غالب درست
کار است (۴۹) .

(۱) درین حال ابوجهل و تابعان اوست .

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةَ يَفْرِبُونَ
وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَبْدَانَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَالِمٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٥١﴾

كَذَّابٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ ۖ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعَمَةً أَنعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ
يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

كَذَّابٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ ۖ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ
رَبِّهِمْ فَأَمَلْنَا لَهُمُ يَدُورَهُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ ۚ وَكُلُّ
كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٤﴾

إِنَّ شَرَّ الدِّينِ وَآلٍ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

و (تعجب میکردی) اگر می دیدی (ای
بیننده) چون فرشتگان قبض ارواح
کافران می کنند میزنند بر رویهای ایشان
و برپشتهای ایشان (ومی گویند) بچشید
عذاب سوزان را (۵۰) .

این به سبب آن کردار که پیش فرستاده
است دستهای شما و بسبب آنست که
خدا ظلم کننده نیست بر بندگان (۵۱) .

مانند عادت قوم فرعون و آنانکه پیش
از ایشان بودند کافر شدند بآیات خدا پس
گرفتار کرد خدا ایشان را بگناهان ایشان
هرآئینه خدا توانا سخت عقوبت است
(۵۲) .

این بسبب آنست که خدا هرگز نیست
تغییر دهنده هیچ نعمتی که انعام کرده
باشد آنرا بر قومی تا آنکه ایشان بدل کنند
حالی را که در ذات ایشانست^(۱) و بسبب
آنست که خدا شنوادر است (۵۳) .

مانند حال کسان فرعون و آنانکه پیش
از ایشان بودند دروغ شمردند آیات
پروردگار خویش را پس هلاک ساختیم
ایشان را بگناهان ایشان و غرق ساختیم
کسان فرعون را و هر یک ستمگاری بودند
(۵۴) .

هرآئینه بدترین جنبندگان نزدیک خدا
آنانند که کافر شدند پس ایمان نمی

(۱) یعنی کفران نعمت را به شکر و معصیت را به طاعت .

آرند (۵۵) .

آنانکه عهد بسته ای بایشان بازمی شکنند عهد خود را در هر مرتبه و ایشان پرهیز نمی کنند^(۱) (۵۶) .

پس اگر بیابی ایشان را در جنگ متفرق سازبه سبب کشتن ایشان آنان را که پس پشت ایشان باشند بود که پندپذیر شوند (۵۷) .

و اگر بررسی از گروهی خیانت را پس باز گردان بسوی ایشان عهد ایشانرا بنوعی که همه برابر شوند^(۲) هر آئینه خدادوست نمیدارد خیانت کنندگان را (۵۸) .

و باید که نه پندارند کافران که ایشان پیش دستی کرده اند هر آئینه ایشان عاجز نتوانند ساخت (۵۹) .

و مهیاسازید ای مسلمانان برای ایشان آنچه توانید از توانائی^(۳) و از آماده داشتن اسبان بترسانید بآن دشمن خدا را و دشمن خویش را و قومی دیگر را نیز بجزایشان شمانمی دانید ایشان را خدا میداند ایشان را^(۴) و آنچه خرج کنید از هر چه باشد

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ۝

وَأَمَّا تَثَقَّفَتْهُمْ فِي الْحَرْبِ فَتَرْدِيهِمْ مَنْ خَلَفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ۝

وَأَمَّا خَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَابْكِدْ إِلَيْهِمْ عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ۝

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِلَهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ۝

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَأَنْتُمْ أَتَقِفُونَ شَيْءٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَوْمَ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَنْظُرُونَ ۝

(۱) مترجم گوید تعریض است بقبائل یهود که آنحضرت صلی الله علیه وسلم بایشان صلح کرده بودند و ایشان وقت بعد وقت غد رمی نمودند والله اعلم .

(۲) یعنی ملامت نقض عهد بر شما لازم نیاید والله اعلم .

(۳) یعنی استعمال آلات جنگ مثل تیر انداختن .

(۴) یعنی اهل نفاق را والله اعلم .

در راه خدا تمام داده شود به شما^(۱) و شما ستم کرده نشوید (۶۰) .

و اگر میل کنند بصلح توهم میل کن بسوی آن^(۲) و توکل کن بر خدا هر آینه وی شنو ادا نا است (۶۱) .

و اگر خواهند که فریب دهند ترا پس کفایت کننده است ترا خدا همونست آنکه قوت داد ترا بیاری دادن خود و به مسلمانان (۶۲) .

و همونست آنکه الفت دادمیان دلهای ایشان اگر خرج می کردی آنچه در زمین است همه يك جا الفت نمی دادی میان دل های ایشان ولیکن خدا الفت افکند میان ایشان هر آینه وی غالب با حکمت است (۶۳) .

ای پیغامبر کفایت کننده است ترا خدا و کفایت کننده آنان را که پیروی تو کرده اند از مسلمانان (۶۴) .

ای پیغامبر رغبت ده مسلمانان را بر جنگ اگر باشند از شما بیست کس صبر کننده غالب شوند بر دوصد کس و اگر باشند از شما صد کس غالب شوند بر هزار کس از کافران بسبب آنکه ایشان گروهی هستند که نمی فهمند^(۳) (۶۵) .

وَلَا تَجْنَحُوا لِلْإِسْلَامِ فَاجْتَنِعْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي آتَاكَ بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ۝

وَأَلْفَ بَيْنٍ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَفْقَتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ حَسْبَكَ اللَّهُ وَمَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ حَرَّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا أَيُّهَا هُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ۝

(۱) یعنی ثواب او والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این امر برای اباحت است والله اعلم .

(۳) مترجم گوید چون این آیت نازل شد واجب گشت ثبات با ده چندان از کفار بعد =

أَلَنْ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٦٦﴾

اکنون سبک ساخت خدا از سر شما و دانست که در میان شما ضعیفی هست پس اگر باشند از شما صدکس شکیباً غالب آیند بر دو صدکس و اگر باشند از شما هزارکس غالب آیند بر دوهزار کس به فرمان خدا و خدا با صابران است (۶۶) .

مَا كَانَ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْرِىَ حَتَّى يُلَاقُوا فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٧﴾

سزاوار نه بود پیغامبری را که بدست وی اسیران باشند تا آنکه قتل بسیار بوجود آرد در زمین می خواهید مال دنیا را و خدایم خواهد مصلحت آخرت را و خدا غالب با حکمت است (۱) (۶۷) .

لَوْلَا كِتَابٌ مِّنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٨﴾

اگر نبودى حکم از خدایم پیشى گرفته (۲) البته مىرسید به شما در آنچه گرفتید عذاب بزرگ (۶۸) .

فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَفِيعٌ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٌ ﴿٦٩﴾

پس بخورید از آنچه غنیمت گرفتید حلال پاکیزه و بترسید از خدا هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (شمارا) (۶۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُلْ لَيْسَ فِي يَدَيْكُمْ مِنَ الْأَسْرِ إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا تَرَوْكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أَخَذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٧٠﴾

ای پیغامبر بگو آنان را که در دستهای شما اند از اسیران اگر داند خدا در دل شما نیکی البته بدهد شمارا بهتر از آنچه گرفته شد از شما و بیامرزد شمارا و خدا

= ازان منسوخ شد بوجوب ثبات در مقابله دوچند والله اعلم .

(۱) مترجم گوید صحابه از اسیران بدر فدا گرفتند باجتهاد خویش و مرضی نزدیک خدای تعالی قتل این جماعت بود لیکن چون بنص صریح ممنوع نشده بود عفو فرمود این آیت نازل شد .

(۲) یعنی حکم غیر منصوص و مقتدر در لوح محفوظ والله اعلم .

وَأَنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ①

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُمْ وَإِذَا مَوَالِيَهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَالَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّى يُهَاجِرُوا وَإِنْ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ إِلَّا عَلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ②

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَبَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ الْأَفْعَلُوهُ تَلْنُ فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ③

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُمْ وَإِذَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ

امر زنده مهربان است^(۱) (۷۰) .

و اگر خواهند خیانت باتو پس هر آئینه خیانت کرده بودند با خدا پیش ازین پس قدرت داد ترا برایشان و خدا دانا با حکمت است (۷۱) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند بمالهای خود و جانهای خود در راه خدا و آنانکه جای دادند و نصرت کردند این جماعت بعضی ایشان دوستان بعضی اند^(۲) و آنانکه ایمان آوردند و هجرت نه کرده اند نیست شمارا از کارسازی ایشان هیچ چیز تا آنکه هجرت کنند و اگر مدد طلب کنند از شما در کار دین پس لازم است بر شما یاری کردن مگر بر جماعتی که میان شما و میان ایشان عهد باشد و خدا بآنچه می کنید بیناست (۷۲) .

و آنانکه کافر شدند بعضی ایشان دوستان بعضی اند اگر نه کنید ای مسلمانان این کار را^(۳) باشد فتنه در زمین و فساد بزرگ (۷۳) .

و آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا و آنانکه جای دادند و نصرت کردند این جماعت ایشانند

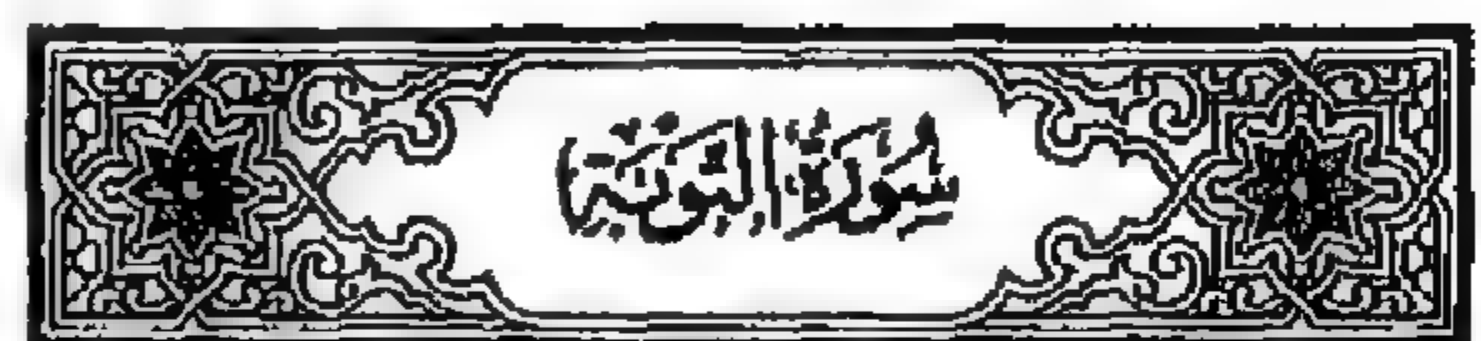
(۱) تعریض است بعباس بن عبدالمطلب .

(۲) یعنی مهاجر و انصار بایکدیگر باید که نصرت دهند و مواخات کنند .

(۳) یعنی دوستی را بایکدیگر .

مَعْفَرَةً وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿۷۳﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدْ وَأَمَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ
مِنْكُمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَرْحَامُ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۷۴﴾

بِرَّاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱﴾

فَسِيَّحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْبُدُوا اللَّهَ فِيمَا بَرَّيْتُمُ اللَّهَ
وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ﴿۲﴾

وَأَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ
اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ

مومنان به حقیقت ایشان راست آمرزش و
روزی نیک (۷۴) .

و آنانکه ایمان آوردند پس ازین وهجرت
نمودند و جهاد کردند همراه شما این گروه
نیز از شماست و خویشاوندان بعضی ایشان
نزدیک تراند به بعضی در حکم خدا (۱)
هر آئینه خدا همه چیز دانا است (۷۵) .

سوره توبه مدنی است و آن یک صد و بیست
ونه آیت و شانزده رکوع است

قطع معامله است از جانب خدا و رسول
او از آنانکه عهد بسته بودید بایشان از
مشرکان (۲) (۱) .

پس سیر کنید ای مشرکان در زمین چهار
ماه و بدانید که شما عاجز کننده خدا نه
باشید و بدانید آنکه خدا رسوا کننده کافران
است (۲) .

و خبر رسانید نست از جانب خدا و رسول
او بسوی مردمان روز حج بزرگ که خدا
بیزار است از مشرکان و رسول او نیز

(۱) یعنی صله و توارث میان اهل قرابت که اصحاب فروض و عصبیات اند لازم
است والله اعلم .

(۲) مترجم گوید سال نهم حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم علی مرتضیٰ را در
موسم حج فرستاد تا عهود مشرکان را براندازد الا چهار ماه ایشان را فرصت داد
تا در امر خود تأمل کنند مگر دو فرقه بنی ضمیره و بنو کنانه که خیانت در عهد
نکرده بودند پس خدای تعالی عهد ایشانرا تا مبعاد آن مقرر داشت و تا ندا کند
که بعد ازین هیچ مشرک بحج نیاید و هیچ برهنه طواف کعبه نکند و اوائل سوره
برآه برایشان برخواند والله اعلم .

لَكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُجْزِي اللَّهِ وَبَشِيرِ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابِ الْيَوْمِ ۝

إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ
شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتُوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ
إِلَىٰ مَدَنِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ۝

فَإِذَا انسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ
وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوا لَهُمْ وَأَخْضِرُوا لَهُمْ وَأَقْعُدُوا
لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ قَبْلَ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَ
آتَوْا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ
كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ ابْلِغْهُ مَا مَنَّهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَّا يَعْلَمُونَ ۝

بیزار است پس اگر توبه کنید آن بهتر
باشد شمارا و اگر روی بگردانید پس
بدانید که شما عاجز کننده خدانه اید
و خبرده کافران را به عذاب درد دهنده
(۳) .

مگر آنانکه بایشان عهد بسته بودید
از مشرکان بازگمی نه کردند باشما
در چیزی و مدد ندادند بر شما کسی را پس
بویا رسانید بسوی ایشان عهدایشان را
تامدت ایشان هر آینه خدا دوست می
دارد پرهیزگاران را (۴) .

پس چون آخر شوند ماه های حرام (۱)
بکشید مشرکان را هر جا که بیابید
و بگیرد ایشان را و بند کنید ایشان را
و بنشینید برای ایشان بهر کمین گاه پس
اگر توبه کنند و برپا دارند نماز را و بدهند
زکوة را پس بگذارید راه ایشان را هر آینه
خدا آمرزنده مهربان است (۵) .

و اگر کسی از مشرکان طلب امان کند
از تو امان بده او را تابشود قرآن باز برسان
او را بجای ایمنی وی و این بسبب آنست
که ایشان گروهی هستند که نمیدانند (۲)
(۶) .

(۱) یعنی آن چهار ماه که ایشان را فرصت داده بودند .

(۲) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم با کفار قریش صلح کرده بودند
و ایشان در مقام عذر آمده بر کشتن حلفای آنحضرت اعانت نمودند و این صورت
سبب فتح مکه شد خدای تعالی برای ترغیب بر غزوة فتح آیات فرستاد .

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ
إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدُوا عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَامُوا
لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ④

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُ عَلَيْكُمْ لَا يَرْفُقُوا فِيكُمْ إِلَّا وَلاَ ذِمَّةٌ
يُرْضَوْنَكُمْ يَا قَوْمِ لَهُمْ وَتَأْتِي قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ
فَاسِقُونَ ⑤

اِشْتَرَوْا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا قَصْدًا وَعَنْ سَيِّئِهِ
لَهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ⑥

لَا يَرْفُقُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلاَ ذِمَّةٌ وَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُتَنَبِّهُونَ ⑦

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخِوَانَكُمْ فِي
الدِّينِ وَتَقْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑧

وَإِنْ تَكُونُوا آيَمانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ
وَطَعْنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا آيَةَ الْكُفْرِ ⑨

چگو نه بود مشرکان را عهد نزدیک خدا
ونزدیک رسول او إلا آنانکه عهد بسته
بودید بایشان نزدیک مسجد حرام^(۱) پس
مادام که برعهد ثابت باشند برای شما،
نیز ثابت باشید شما برای ایشان هرآئینه
خدا دوست میدارد پرهیز گاران را (۷).

چگونه بود مشرکان را عهد و اگر غالب
آیند بر شما نگاه ندارند درباب شما حق
خویشی را و نه عهد را رضامند می
سازند شما را بدهنهای خویش و قبول
نمی کنند دلهای ایشان و بیشترین ایشان
فاسقانند (۸).

خرید کردند بآیت های خدا بهای اندک^(۲)
پس بازداشتند مردمان را از راه خدا هرآئینه
بدکاری ست که ایشان می کردند (۹).

نگاه نمی دارند درباره هیچ مسلمانی حق
خویشی را و نه عهد را و آن جماعت
ایشانند از حد درگذشتگان (۱۰).

پس اگر توبه کنند و برپا دارند نماز را
و بدهند زکوة را پس ایشان برادران
شما اند در دین و واضح می سازیم آیات
را برای گروهی که می دانند (۱۱).

و اگر بشکنند سوگندان خویش را پس
از عهد بستن خویش و طعنه زنند در دین
شما پس کارزار کنید با پیشوایان کفر

(۱) یعنی قریش که در حدیبیه بایشان صلح واقع شده بود.

(۲) یعنی تابع شهوات نفس شدند ایمان ترا ترک کردند.

إِنَّهُمْ لَا آيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ ﴿۱۲﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا قَوْمَانًا كَتَبُوا آيْمَانَهُمْ وَهَبُوا
بِأَخْرَاجِ الرُّسُولِ وَهُمْ بَدَأُوا قَوْمًا أَوَّلَ مَرَّةٍ

أَتَخَشَوْنَهُمْ قَالَهُ أَهَؤُلَاءِ نَحْنُ نَخْشَوُكَ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۳﴾

قَالُوا هُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْرِجُهُمْ وَيَصْرِكُمْ عَلَيْهِمْ
وَيَتُفَّ صُدُورُ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۴﴾

وَيَذْهَبُ غِيظُ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۱۵﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ
وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً
وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۶﴾

مَا كَانَ لِلشَّارِكِينَ أَنْ يَعْبُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى
أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ أُولَئِكَ خِطَّتْ أَعْيُنُهُمْ فِي الظُّلُمِ
خُلْدُونَ ﴿۱۷﴾

هر آئینه سوگند نیست ایشان را، بُود که
ایشان بازمانند (۱۲) .

آیا جنگ نمی کنید با گروهی که شکستند
سوگندان خویش را و قصد کردند
جلاوطن ساختن پیغامبر را و ایشان
ابتدا کردند نقض عهد با شما اول مرتبه
آیامی ترسید از ایشان پس خدا سزاوار
تراست بآنکه بترسید از وی اگر
مسلمانید (۱۳) .

جنگ کنید بایشان تا عذاب کند ایشان را
خدا بدستهای شما و رسوا سازد ایشان را
و فتح دهد شمارا برایشان و شفا بخشد
سینه های گروه مسلمان را (۱۴) .

و دور کند اندوه دلهای ایشان را و برحمت
باز گردد بر هر که خواهد و خدا دانای
استوار کار است (۱۵) .

آیا گمان کردید که گذاشته شوید^(۱) و هنوز
متمیز نه ساخته است خدا آنان را که
جهاد کرده اند از شماونه گرفته اند
بجز خدا و بجز پیغامبر او و بجز مومنان
هیچ دوست پنهانی و خدا داناست بآنچه
می کنید (۱۶) .

روان باشد مشرکان را که آباد سازند
مسجد های خدا را اعتراف کرده برخود به
کفر آن جماعت باطل شد عمل های
ایشان و در آتش همیشه باشند

(۱) یعنی تکلیف جهاد نشود .

گاندند^(۱) (۱۷) .

جزاین نیست که عمارت می کند مسجد های خدا را کسیکه ایمان آورده است بخدا و بروز آخر و برپا داشته است نماز را و داده است زکوة و نه ترسیده است مگر از خدا پس توقع است که این جماعت از راه یافتگان باشند (۱۸) .

آیا کردید آب نوشانیدن حاجیان را و آباد ساختن مسجد حرام را مانند عمل کسی که ایمان آورده است بخدا و روز آخر و جهاد کرده است در راه خدا برابر نیستند نزد خدا و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۱۹) .

و آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا با اموال خویش و جان های خویش بزرگ تراند در مرتبه نزد خدا و این جماعت ایشانند مطلب یابان (۲۰) .

مژده دهد ایشان را پروردگار ایشان برحمت از نزدیک خود و بخوشنودی و ببوستاها که ایشان را در آنجا نعمت دائم بود (۲۱) .

باشندگان آنجا همیشه هر آئینه خدا نزدیک اوست مزد بزرگ (۲۲) .

ای^(۲) مسلمانان دوست مگیرید پدران

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَغْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ①

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ②

الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْثَرُ دَرَجَةٍ عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ③

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَدَتْ لَهُمْ فِيهَا رِجَالُهُمْ مُّقِيمُونَ ④

خُلِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ

(۱) مترجم گوید تعریض است به جواب مفاخرت قریش بعمار مسجد حرام .

(۲) مترجم گوید بعد غزوه فتح در ترغیب بر جهاد مشرکین و اهل کتاب نازل شد .

أُولَئِكَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ
فَتَكُنْ قَاوِلًا لَهُمْ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۳۳﴾

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ
وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ بَاقِيَةٌ مِنْهُمَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَمَسْكِنٌ تَرْضَوْنََهَا حَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرْتَصِّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ
بِأَمْرٍ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿۳۴﴾

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ
وَلْيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كُرُوكُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ
شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمْ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ
وَلَّيْتُمْ مُدْبِرِينَ ﴿۳۵﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَيِّئَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ
وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعَذَابٌ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿۳۶﴾

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ

خود را و برادران خود را اگر اختیار کنند
کفر را بر ایمان و هر که از شما دوستی دارد
بایشان آن جماعت ایشانند ستمگاران
(۲۳).

بگوا گرهستند پدران شما و پسران شما
و برادران شما و زنان شما و خویشاوندان
شما و آن مالهایی که کسب کرده اید آن را
و تجارتی که می ترسید از بی رواجی آن
و منزل ها که پسند می کنید آن را دوست
تر نزدیک شما از خدا و رسول او و از جهاد
در راه او پس منتظر باشید تا آنکه بیارد
خدا عقوبت خود را و خدا راه نمی نماید
گروه فاسقان را (۲۴).

هر آئینه^(۱) فتح دادشمارا خدا در جاهای
بسیار و روز حنین نیز چون به شگفت
آورد شمارا بسیاری شما پس دفع نه
کرد آن بسیاری از شما چیزی را و تنگی
شد بر شما زمین با وجود فراخی آن پس بر
گشتید پشت داده (۲۵).

باز فرو فرستاد خدای تعالی تسکین خود را
بر پیغامبر خود و بر مومنان و فرو فرستاد
لشکر هائی که شما نه دیدید ایشان را
و عقوبت کرد کافران را و این ست جزای
کافران (۲۶).

باز بر رحمت باز گردد خدا بعد ازین بر هر که

(۱) مترجم گوید در غزوه حنین شکست گونه بمسلمین روداده بود بعد از آن
خدای تعالی نصرت داد و بجهت تذکیر نعمت این آیات فرستاد.

عَفْوٌ رَّحِيمٌ ۲۷

خواهد^(۱) و خدا آمرزنده مهربان است
(۲۷).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا الشَّارِكُونَ بِحَسَنِ فَلَا يَفْرُبُوا
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عِلْمِهِمْ هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عِيلَةً
فَمَوْتٌ يُغْنِيكُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۲۸

ای مسلمانان جزاین نیست که مشرکان
پلیداند پس باید که نزدیک نشوند به
مسجد حرام بعد ازین سال شان و اگر
می ترسید تنگدستی را^(۲) پس توانگر
خواهد ساخت شمارا خدا از فضل خود
اگر خواهد هر آینه خدا دانای درست
کارست^(۳) (۲۸).

قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ
دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا
الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ۲۹

جنگ کنید با آنانکه ایمان نمی آرند بخدا
ونه به روز آخر و حرام نمی شمردند آنچه
حرام کرده است خدا و پیغامبر او و اختیار
نمی کنند دین راست را از اهل کتاب
تا آنکه بدهند جزیه را از دست خود
خوارشدگان (۲۹).

وَقَالَتِ الْيَهُودُ غُرَيْرُ بْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى
الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ يَأْفُوهُمْ
يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
قَبْلُ قَاتِلْهُمْ اللَّهُ أَتَى يُؤْفَكُونَ ۳۰

وگفتند یهود که عزیر پسر خداست وگفتند
نصاری که مسیح پسر خداست این قول
ایشان ست بدهنهای شان^(۴) مشابهت
کرده اند با سخن قومی که کافر شدند
پیش ازین^(۵) لعنت کرد ایشان را خدا
چگونه برگردانیده می شوند^(۶) (۳۰).

(۱) یعنی توفیق اسلام دهد هر کرا خواهد از کافران واللہ اعلم .

(۲) یعنی بسبب انقطاع سوداگران واللہ اعلم .

(۳) مترجم گوید خدایتعالی در باب جهاد اهل کتاب و گرفتن جزیه از ایشان می فرماید .

(۴) یعنی اصلی ندارد .

(۵) یعنی مشرکان که ملائکه را دختران خدا می گویند .

(۶) یعنی از راه صواب .

اِتَّخَذُوا اَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللّٰهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا اُمِرُوا اِلَّا لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ وَاحِدًا لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۝۳۱

گرفتند دانشمندان وزاهدان خود را پروردگاران بجز خدا و مسیح پسر مریم را و نه فرموده شده اند مگر آنکه عبادت کنندیک خدا را نیست هیچ معبود برحق بجز وی پاکست وی از آنکه شریک او مقرر می کنند (۳۱) .

يُرِيدُونَ اَنْ يُطْفِئُوا نُوْرَ اللّٰهِ يَاقٰوَاهِمُمْ وَيَاۤاَيُّ اللّٰهِ اِلَّا اَنْ يَّشْتَمَ نُوْرَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُوْنَ ۝۳۲

می خواهند که فروشانند نور خدا را بدهنهای شان^(۱) و قبول نکنند خدا الا آنکه تمام سازد نور خود را اگرچه ناخوش شوند کافران (۳۲) .

هُوَ الَّذِيۤ اَرْسَلَ رَسُوْلَهُۥ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُۥ عَلَى الدِّيْنِ كُلِّهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُوْنَ ۝۳۳

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر ادیان همه اگرچه ناخوش شوند مشرکان (۳۳) .

يَاۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنْ كَثِيْرًا مِّنَ الْاَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَآْكُلُوْنَ اَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالَّذِيْنَ يَكْنُزُوْنَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُوْنَهَا فِي سَبِيْلِ اللّٰهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ۝۳۴

ای مسلمانان هر آئینه بسیاری از دانشمندان وزاهدان اهل کتاب می خورند اموال مردمان را به باطل و بازمی دارند از راه خدا و آنانکه ذخیره می کنند زر و نقره را و خرج نمی نمایند آن را در راه خدا^(۲) بشارت ده این جماعت را به عذاب دردناک (۳۴) .

يَوْمَ يُخْفَىٰ عَلَيْهِمْ فِيۤ اَنْۢرِجَتُمْ فَتَكُوْنُ يَهَاجِبُهُمْ وُجُوْهُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هٰذَا مَا كُنَزْتُمْ لَكُمْۢ اَنْفُسَكُمْ فَذُوقُوْا

روزی که گرم کرده شود^(۳) بر آن مال در آتش دوزخ پس داغ کرده شود بآن پیشانیهای ایشان را و پهلوهای ایشان را

(۱) یعنی به شبهات تقریر می کنند در ابطال دین والله اعلم .

(۲) یعنی زکوة نمی دهند .

(۳) یعنی دمیده شود .

مَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۵﴾

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۶﴾

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُوَاطِّئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيَحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ سُوءَ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۷﴾

وپشتهای ایشان را وگفته شود این ست آنچه ذخیره نهادید برای خود پس بپشید آنچه ذخیره می کردید (۳۵) .

هرآئینه شمار ماه ها نزدیک خدا دوازده ماه است در کتاب خدا روزی که آفرید آسمان ها و زمین را از آن جمله چهار ماه حرام است اینست دین درست پس ستم مکنید در آن چهار ماه برخویشتن^(۱) و جنگ کنید با مشرکان همه ایشان چنانکه ایشان جنگ می کنند با همه شما و بدانید که خدا بامتقیان است (۳۶) .

جزاین نیست که نسی زیادتى است در کفر گمراه گردانیده مى شوند بآن کافران حلال مى شمردند آن ماه را يك سال و حرام مى شمردند آن را سال دیگر تا موافقت کنند با شمار آنچه حرام ساخته است خدا پس حلال سازند چیزی را که حرام ساخته است خدا آراسته کرده شده است برای ایشان کردار های بدایشان و خداراه نمى نماید قوم کافران را^(۲) (۳۷) .

(۱) مترجم گوید در دین حضرت ابراهیم مقرر بود که در محرم و رجب ذیقعده و ذی الحجه بايك دیگر جنگ نه کنند اهل جاهلیت این حکم را تحریف کرده گاهی صفر را محرم می ساختند و محرم را صفر و علی هذا القیاس و این را نسی می گفتند خدایتعالی اصل این حکم را باقی داشت باینوجه که جنگ ناحق هیچگاه درست نیست و درین ماه ها حرمت آن مغلط میشود و جنگ با کافران همه وقت درست است و نفی تحریف ایشان فرمود .

(۲) یعنی بقتال ناحق .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَرُّوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِذَا قُلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿۳۸﴾

إِلَّا تَتَفَرُّوا يُعَذِّبُكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

إِلَّا تَتَضَرَّوْهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَلَاثِينَ أَشْهُنَ إِذْ هَبَّ فِي الْعَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَخْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۴۰﴾

ای مسلمانان چیست شمارا که چون به شما گفته می شود بیرون آئید در راه خدا گران شده میل می کنید بسوی زمین آیارضامند شدید به زندگانی دنیا عوض آخرت پس نیست متاع زندگانی دنیا در برابر آخرت مگر اندکی^(۱) (۳۸) .

اگر بیرون نیائید عذاب کند شمارا عذابی درد دهنده و بدل شما گیرد قومی را بجز شما و هیچ زیان نه رسانید خدا را و خدا بر همه چیز توانا است (۳۹) .

اگر نصرت ندهید پیغامبر را چه بالك هر آئینه نصرت داده است او را خدای تعالی آنگاه که بیرون کردندش کافران دوم دو کس آنگاه که این دو کس در غار بودند آنگاه که می گفت یار خود را^(۲) اندوه مخور هر آئینه خدا با ما است پس فرو فرستاد خدا تسکین خود را بر پیغامبر و قوت دادش به لشکر هائی که ندیدید آن را و فرو تر ساخت سخن کافران را و سخن خدا همونست بلند و خدا غالب درست کار است (۴۰) .

- (۱) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم در وقت عسرت و گرمی هوا متوجه غزوه تبوک شدند و بسیاری از صحابه موافقت کردند و از مسلمین سه کس بغیر عذر تخلف کردند و توبه ایشان بعد پنجاه روز قبول افتاد و از منافقان کلمات نفاق سر برزد خدایتعالی در مدح اینان و ذم آنان و عفو از آن سه کس آیات فرستاد .
- (۲) یعنی ابوبکر صدیق را .

انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۳۱﴾

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ
وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ
لَوْ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۳۲﴾

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنْتَ لَهُمْ حَتَّى يَتَّبِعَكَ
الَّذِينَ صَدَقُوا وَقَالُوا لَعَلَّ الْكَذِبِينَ ﴿۳۳﴾

لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَا الْمُتَّقِينَ ﴿۳۴﴾

إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ
يَتَرَدَّدُونَ ﴿۳۵﴾

وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَكِنْ كَرِهَ

بیرون آئید سبک بار و گرانبار^(۱) و جهاد
کنید بمالهای خویش و جانهای خویش
در راه خدا این بهتر است شما را اگر می
دانید (۴۱) .

اگر بودی آنچه بآن دعوت می کنی نفع
قریب الحصول و سفری آسان البته پیروی
می کردند ترا ولیکن دور شد برایشان
مسافت راه و سوگند خواهند خورد بخدا
که اگر می توانستیم بیرون می آمدیم
باشما هلاک می کنند خویش را^(۲)
و خدای دانند که ایشان دروغ گویند (۴۲) .

عفو کند خدا از تو چرا دستور اجازت دادی
ایشان را تا آنوقت که بُود که هویدا شوند
مرترا راست گویان و بدانی دروغ گویان را
(۴۳) .

اجازت نمی طلبند از تو آنانکه ایمان آورده
اند بخدا و روز آخر در تخلف از آنکه
جهاد کنند با اموال خویش و جانهای خویش
و خدا داناست بمتقیان (۴۴) .

جز این نیست که اجازت می طلبند
از تو آنانکه ایمان نمی آرند بخدا و روز آخر
و شك آورده است دلهای ایشان پس ایشان
در شك خود سرگردان می شوند (۴۵) .

و اگر خواستندی بیرون آمدن مہیامی

(۱) یعنی در حالیکه اسباب و حشم بسیار دارید یا بجز قدر ضروری بدست شما نباشد
و باین توجیه آیت محکم باشد غیر منسوخ والله اعلم .

(۲) یعنی بسوگند دروغ .

اللَّهُ اشْتِغَاؤُهُمْ فَتَبَّطَّهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا
مَعَ الْقَوِيدِينَ ﴿۳۹﴾

لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَلَا أُضْعَفُوا لَكُمْ يَزِيدُكُمْ الْفِتْنَةَ
وَفِيكُمْ سَمْعُونُ لَهُمُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿۴۰﴾

لَقَدْ ابْتَغُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْأُمُورَ
حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَرِهُونَ ﴿۴۱﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ إِشْدَنْ عَلَيَّ وَلَا تَقْسِتْ عَلَيَّ إِلَّا فِي
الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَنُحِيطَةَ بِالْكَافِرِينَ ﴿۴۲﴾
إِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ فَسُوءُهُمْ وَإِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ
يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ
فَرِحُونَ ﴿۴۳﴾

کردند برای آن سفرسامان را ولیکن
ناپسند داشت خدا برانگیختن ایشان را
پس از حرکت بازداشت ایشان را و گفته
شد بنشینید با نشینندگان^(۱) (۴۶) .

اگر برمی آمدند میان شما نمی
افزودند در حق شما مگر فساد را و البته
مرکب می تاختند میان شما فتنه جویان
در حق شما^(۲) و میان شما سخن
شنوانند از ایشان^(۳) و خدا داناست به
ستمگاران (۴۷) .

هر آئینه طلب کرده بودند فتنه را پیش
ازین و بگردانیدند برای تو مصلحت ها
تا آنکه بیامد نصرت حق و غالب شد کار خدا
و ایشان ناخواهان بودند (۴۸) .

و از ایشان کسی است که می گوید اجازت
ده مرا و در فتنه مینداز مرا^(۴) آگاه شو که
درفتنه افتاده اند و هر آئینه دوزخ دربر
گیرنده است کافران را (۴۹) .

اگر برسد به تو نعمتی ناخوش کند ایشان
را و اگر برسد به تو مصیبتی گویند
بدست آورده ایم مصلحت خود پیش
ازین^(۵) و بگردند شادمان شده (۵۰) .

(۱) و این تصویر است القای عزم مختلف را در خاطر ایشان .

(۲) یعنی سعی در فتنه میکردند .

(۳) یعنی سخن ایشان قبول میکنند .

(۴) یعنی مراد بر بلاد روم میرید که جمال رومیان دیده مفتون خواهیم شد والله اعلم .

(۵) یعنی پنهان با اعداء موافقت کرده ایم یا از سفر تخلف نموده ایم مارا هیچ باک =

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا
وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ①

قُلْ هَلْ تَرْتَضُونَ بِنَا إِلَّا أَحَدَى الْمُتَكِبِّينَ
وَمَنْ تَرْتَضُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ
مِنْ عُنْدِهِ أَوْ يَأْتِيَنَّاهُ فَارْتَضُوا إِنَّا مَعَكُمْ
مُتَرَضُونَ ②

قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
قَوْمًا فَاسِقِينَ ③

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا
بِاللَّهِ وَبِرُسُلِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ
كُسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كِرْهُونَ ④

فَلَا تُجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
بِهَافِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَرُورُونَ ⑤

وَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْهُمْ لَكَاِبُونَ

بگو هرگز نه رسد بما مگر آنچه نوشته است
خدا برای ما اوست کار ساز ما و بر خدا
باید که توکل کنند مسلمانان (۵۱) .

بگو انتظار نمی برید در حق ما مگریکی
از دو خصلت نیک را^(۱) و ما انتظار می
کشیم در حق شما که برساند خدایه شما
عذاب را از نزدیک خود یا بدست ما پس
انتظار کشید هر آئینه مانیز با شما منتظرانیم
(۵۲) .

بگو ای منافقان خرج کنید بخوشی یا
ناخوشی هرگز قبول کرده نخواهد شد
از شما هر آئینه شما هستید قوم فاسقان
(۵۳) .

و باز نداشت ایشان را از آن که قبول کرده
شود از ایشان خرج ایشان الا آنکه ایشان
کافر شدند بخدا و رسول او و نمی آیند به
نماز مگر کاهلی کنان و خرج نمی کنند
مگر ناخواهان (۵۴) .

پس به شگفت نیارد ترا مالهای ایشان و نه
فرزندان ایشان جز این نیست که می
خواهد خدا که عذاب کند ایشان را بآنها
در زندگانی دنیا^(۲) و برآید جانهای ایشان
و ایشان کافر باشند (۵۵) .

و سوگند می خورند بخدا که ایشان از

= نیست والله اعلم .

(۱) یعنی فتح یا شهادت .

(۲) یعنی مشقت جمع مال و حفظ اولاد و تأسف بر آنچه فوت شود والله اعلم .

وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرَقُونَ ﴿۵۱﴾

لَوْ يَخْتَدُونَ مَدَجًا أَوْ مَغْرِبًا أَوْ مَذَخَلًا لَّوَكُنَّا إِلَيْهِمْ
وَهُمْ يَجْعَلُونَ ﴿۵۲﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْتَمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا
رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْتَخْطُونَ ﴿۵۳﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ
إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿۵۴﴾

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالسَّكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا
وَالنَّكَالَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۵۵﴾

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ ذُنَّ قُلْ

جگه شما اند و نیستند ایشان از شما ولیکن
ایشان جماعتی هستند که می ترسند (۵۶).

اگر بیابند پناهی را یا غارها را یا جای
درآمدن را هر آینه متوجه شوند بآن
شتاب کنان (۵۷).

و از ایشان کسی هست که عیب می کند ترا
در قسمت صدقات پس اگر داده
شود ایشان را از آن خوشنود شوند
و اگر داده نه شوند از آن ناگهان ایشان
خشم می گیرند (۵۸).

و اگر ایشان رضامند می شدند بآنچه داده
است ایشان را خدا و رسول او می گفتند
بس است ما را خدا، خواهد داد ما را
خدا از فضل خود و رسول او هر آینه
ما بسوی خدا توقع دارندگانیم (بہتر بودی)
(۵۹).

جزاین نیست که صدقه ها برای فقیران
است و بی نوایان و کارکنان بر جمع
صدقات و آنانکه الفت داده می شود
دلہای ایشان را^(۱) و برای خرج کردن
در آزادی برده ها و برای وام داران و برای
خرج کردن در راه خدا^(۲) و برای مسافران
است حکم ثابت شده از نزدیک خدا
و خدا دانای درست کار است (۶۰).

و از ایشان آنانند که می دهند آزار پیغامبر را

(۱) یعنی ضعیف الإسلام .

(۲) یعنی جہاد .

أَذُنْ خَيْرَ لَكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ
وَرَحْمَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ
رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۶۱﴾

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ
أَحَقُّ أَنْ يَرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۶۲﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنْ يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ
نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿۶۳﴾

يَحْذَرُ الْكَافِرُونَ أَنْ تُنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ
بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهِزُّوا إِنَّا اللَّهُ مُخْرِجُ
مَا تَحْذَرُونَ ﴿۶۴﴾

وَلَيْنُ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ
أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿۶۵﴾

لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفَ عَنْ

و می گویند وی سبک گوش است^(۱)
بگووی سبک گوش نیکوست برای شما
باور می کند گفته خدا را و قبول می کند
مشورت مسلمانان را و رحمت است برای
اهل ایمان از شما و آنانکه ایذامی دهند
پیغامبر خدا را ایشان راست عذاب درد
دهنده (۶۱) .

سو گند می خورند بخدا برای شما
تارضامند کنند شمارا و خدا و رسول او
سزاوار تراند بآنکه رضامند سازند او
را اگر مسلمان اند (۶۲) .

آیاندانستند که هر که خلاف کند با خدا
و رسول او پس هر آئینه او راست آتش
دوزخ جاویدان آنجا این ست رسوائی
بزرگ (۶۳) .

می ترسند منافقان از آنکه فرود آورده
شود بر مسلمانان سوره ای که خبر دهد
ایشان را بآنچه در دل های منافقان است
بگو مسخره کنید هر آئینه خدا پدید آورنده
است چیزی را که می ترسید (۶۴) .

و اگر سوال کنی ایشان را گویند جز این
نیست که ما در هزل شروع می نمودیم
و بازی می کردیم بگو آیا بخدا و آیت های
او و پیغامبر او تمسخر می کردید (۶۵) .

عذر مگوئید هر آئینه شما کافرید بعد از ایمان

(۱) یعنی هر چه کسی گوید قبول می کند .

طَائِفَةٌ مِنْكُمْ تُعَذِّبُ طَائِفَةٌ يَأْتُهُمْ كَانُوا
مُجْرِمِينَ ۝

الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ
بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ
أَيْدِيَهُمْ تَسْأَلُ اللَّهَ فَتُبَيِّهُهُمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ۝

وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتُ الْكَافِرَاتُ نَارُ جَهَنَّمَ
خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعْنَةُ اللَّهِ وَلَهُمْ
عَذَابٌ مُقِيمٌ ۝

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَكَثُرَ
أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلْقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ
بِخَلْقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلْقِهِمْ
وَحُصِّلْتُمْ كَالَّذِينَ خَافُوا أَوْلِيَاءَ حَبِطَتِ أَعْيَالُهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝

أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ

خود^(۱) اگر در گذریم از سرگروهی از شما
البته عذاب کنیم گروهی را بسبب آنکه
ایشان گنهگار بودند (۶۶) .

مردمان منافق و زنان منافق بعضی ایشان
از جنس بعضی اند می فرمایند بکار
ناپسندیده و منع می کنند از کار پسنندیده
و می بندند دستهای خود را فراموش کردند
خدا را پس خدا فراموش ساخت ایشان
را هر آئینه منافقان ایشانند فاسقان (۶۷) .

وعده داده است خدا مردان منافق را
وزنان منافق را و کافران را آتش دوزخ
همیشه باشندگان آنجا، دوزخ بس است
ایشانرا و لعنت کرد ایشان را خدا و ایشان
راست عذاب دائم (۶۸) .

مانند آنانکه پیش از شما بودند زیاده تر
از شما در قوت و بیشتر در اموال و اولاد پس
بهره مند شدند به نصیبه خویش^(۲) پس
شمانیز بهره مند شدید به نصیبه خویش
چنانکه بهره مند شدند آنانکه پیش
از شما بودند به نصیبه خویش و شروع
در هزل کردید چنانکه ایشان شروع
در هزل کردند آن جماعت نابود شد عمل
های ایشان در دنیا و آخرت و آن جماعت
ایشانند زیان کاران (۶۹) .

(۱) یعنی ایمان بزبان خود .

(۲) یعنی از دنیا .

وَتَمُودَ ۚ وَقَوْمَ إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابَ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ
 أَتَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ
 كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۷۰﴾

آیانیامده است بایشان خبر آنانکه پیش
 از ایشان بودند قوم نوح و عاد و ثمود و قوم
 ابراهیم و اهل مدین و اهل موتفکات
 آمدند بایشان پیغامبران ایشان به نشانه
 های روشن پس هرگز نه شد که خدا ظلم
 کند برایشان ولیکن ایشان برخویشتن
 ظلم میکردند (۷۰) .

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
 يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ
 اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ
 اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۷۱﴾

و مردان مسلمانان و زنان مسلمانان بعض
 ایشان دوستان بعض اند می فرمایند
 بکار پسندیده و منع کنند از کار ناپسندیده
 و برپای می دارند نماز را و می دهند زکوة را
 و فرمانبرداری می کنند خدا و رسول او را
 این جماعت رحم خواهد کرد برایشان
 خدا هر آئینه خدا غالب درست کار است
 (۷۱) .

وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ
 وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۷۲﴾

و عده کرده است خدامردان مسلمانان
 و زنان مسلمانان را بوستانها که میرود
 زیر آن جویها همیشه باشندگان آنجا
 و جایهای پاکیزه در بهشت های همیشه
 ماندن و خوشنودی خدا بزرگ تر است
 از همه این ست پیروزی بزرگ (۷۲) .

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
 وَأَوْسِدْ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَيَسَّ الْبَصِيرُ ﴿۷۳﴾

ای پیغامبر جهاد کن با کافران^(۱) و جهاد
 کن بامنافقان^(۲) و درشتی کن برایشان
 و جای ایشان دوزخ است و وی بدجائی
 است (۷۳) .

(۱) یعنی بسیف .

(۲) یعنی بزبان .

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا
بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوا بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقَبُوا إِلَّا أَنْ
أَعْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا
لَهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ
شَيْءٍ وَلَا نَصِيرٍ ④

وَمِنْهُمْ مَنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ اٰتٰنَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ
وَلَنَكُوْنَنَّ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ⑤

فَلَمَّا اٰتٰهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوْا بِهٖ وَكُوْلُوْا وَهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ⑥

فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِيْ قُلُوْبِهِمْ اِلٰى يَوْمِ يَلْقَوْنَهٗ بِمَا اٰخَلَفُوا
اللّٰهَ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ⑦

اَلَمْ يَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَاَنَّ
اللّٰهَ عَلٰمُ الْغُیُوْبِ ⑧

سوگند می خورند بخدا که نه گفته اند
وهر آئینه گفته اند سخن کفر و کافر شده اند
بعد اسلام خویش و قصد کردند آنچه
نیافتند^(۱) و انکار نکردند مگر آنکه توانگر
ساخت ایشان را خدا و رسول او از فضل
خود^(۲) پس اگر توبه کنند بهتر باشد
ایشان را و اگر بر گردند از توبه عذاب
کند ایشان را خدا عذاب درد دهنده در دنیا
و آخرت و نیست ایشان را در زمین هیچ
کار ساز و نه هیچ یاری دهنده (۷۴) .

و از ایشان کسی هست که عهد بسته است
با خدا البته اگر بدهد ما را از فضل خود هر
آئینه صدقه دهیم و البته باشیم
از نیکوکاران (۷۵) .

پس وقتی که بداد ایشان را از فضل خود
بخیلی کردند بآن و برگشتند اعراض کنان
(۷۶) .

پس خدای تعالی عاقبت حال ایشان
ساخت نفاق را در دلهای ایشان تا روزی
که ملاقات کنند با وی بشومی آنکه خلاف
کردند با خدا آنچه وعده کرده بودند با وی
و بشومی آنکه دروغ گفتند (۷۷) .

آیند دانسته اند که خدا می داند سخن
پنهان ایشان را و راز گفتن ایشان را و آنکه
خدا داننده غیب هاست (۷۸) .

(۱) یعنی ایذای پیغمبر .

(۲) و این نوعی از تحکم است والله اعلم .

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي
الْصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ
فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ④

اَسْتَغْفِرْ لَهُمْ اَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ اِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً
 فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ يَأْتِيهِمْ كُفْرًا وَاِلَّا اللَّهُ وَرَسُولُهُ
 وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ⑤

قَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا
 بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرْبِ
 قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ⑥

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً لِّمَا
 كَانُوا يَكْسِبُونَ ⑦

فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ

آنانکه عیب می کنند، رغبت کنندگان را
از مسلمانان در صدقات و عیب می کنند
آنان را که نمی یابند مگر مشقت خود را^(۱)
پس تمسخر می کنند بایشان تمسخر
کرد خدا بآن تمسخر کنندگان و ایشان راست
عذاب درد دهنده (۷۹) .

آمزش طلب کن برای ایشان یا آمزش
طلب مکن برای ایشان^(۲) اگر آمزش
خواهی برای ایشان هفتادبار هرگز نیامزد
ایشان را خدا این بسبب آنست که ایشان
کافر شدند بخدا و رسول او و خدا راه نمی
نماید گروه فاسقان را (۸۰) .

شادمان شدند پس ماندگان به نشستن
خویش برخلاف پیغمبر خدا و ناپسند کردند
که جهاد کنند باموال خویش و به جانهای
خویش در راه خدا و گفتند بایکدیگری و
مروید در گرمی بگواش دوزخ سخت
تراست در گرمی اگر درمی یافتندی (چنین
نکردندی) (۸۱) .

پس باید که بخندند اندکی و بگریند
بسیاری سزای آنچه می کردند^(۳) (۸۲) .

پس اگر باز آرد ترا خدای تعالی بسوی
گروهی از ایشان پس دستوری طلبند

(۱) یعنی بمزدوری چیزی پیدامیکنند و صدقه میدهند .

(۲) یعنی هر دو صورت یکسان است .

(۳) مترجم گوید مراد خبرست بآنکه در دنیا خواهند خندید و در آخرت خواهند گریست .

قُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُفَاقِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخُلَفَاءِ ۝۸۲

وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَسِقُونَ ۝۸۳

وَلَا تُصِيبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهِقَ أَفْسُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ۝۸۴

وَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذِنَكَ أُولُو الطَّلُوفِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا لَكُمْ مَعَ الْقُعْدَةِ ۝۸۵

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ۝۸۶

لَكِنَّ الرُّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝۸۷

ازتو برای بیرون آمدن^(۱) بگوبیرون نخواهید آمدبامن هرگز وجنگ نخواهید کرد همراه من باهیچ دشمنی هراثینه شما رضامندشدید به نشستن اول بار پس بنشینید باپس ماندگان (۸۳) .

و(یاحمد) نمازمگذاربرهیچ یکی ازایشان که بمیرد، هرگز ومایست بگور وی هراثینه ایشان کافرشدند بخداورسول او ومردند وایشان فاسق بودند (۸۴) .

وبشگفت نیارد ترا اموال ایشان ونه فرزندان ایشان جزاین نیست که می خواهدخدا که عقوبت کند ایشان را بآن دردنیا وبیرون شود روح ایشان وایشان کافرباشند (۸۵) .

وچون فرودآورده شود سورتی باین مضمون که ایمان آرید بخدا وجهاد کنید همراه رسول او دستوری می طلبند ازتو خداوندان وسعت ازایشان و گویندبگذار مارا تاباشیم بانشتگان (۸۶) .

راضی شدند بآنکه باشند با زنان پس مانده ومهرنهاده شد بردلهای ایشان پس ایشان فهم نمی کنند (۸۷) .

لیکن پیغامبر وآنانکه ایمان آوردند باو جهاد کردند باموال خود وجان های خود واین جماعت ایشان راست نیکی ها واین جماعت ایشانند

(۱) یعنی برای احراز غنائم .

رستگاران (۸۸) .

آماده ساخته است خدا برای ایشان بوستانها میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا این ست پیروزی بزرگ (۸۹) .

وآمدند اهل عذر از صحرای نشینان تادستوری داده شود ایشان را و نشستند آنانکه دروغ گفتند با خدا و رسول او (یعنی در اظهار اسلام) خواهد رسید بکافران از ایشان عذاب درد دهنده (۹۰) .

نیست بر ناتوانان و نه بر بیماران و نه بر آنانکه نه می یابند آنچه خرج کنند هیچ گناهی چون نیک خواهی کنند با خدا و رسول او نیست بر نیکوکاران هیچ راه عتاب و خدا آمرزنده مهربان است (۹۱) .

و نه بر آنانکه چون بیایند پیش تو تا سواری دهی ایشان را گوئی نمی یابم آنچه سوار کنم شمارا بر آن باز گردند و چشم های ایشان روان باشد باشك بجهت اندوه که نمی یابند آنچه خرج کنند (۹۲) .

جزاین نیست که راه عتاب بر آنان ست که دستوری می طلبند از تو و ایشان توانگر اند راضی شدند بآنکه باشند بازنان پس مانده و مهر نهاد خدا بر دلهای ایشان پس ایشان نمی فهمند (۹۳) .

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾

وَجَاءَ الْمُعَذِّبُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذِنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٠﴾

لَيْسَ عَلَى الضَّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا انْصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩١﴾

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَلَّوْا لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَعْيُكُمْ تَفِيضٌ مِنَ الْكَامِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يَنْفِقُونَ ﴿٩٢﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُونَ لِي مِنْ تَوْفِيقِ اللَّهِ قَدْ بَيَّنَّا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُدَوَّنُ إِلَى عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۹۵﴾

سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لَتَعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجِسٌ وَمَا وَهُمْ بِمُجْرِمِينَ كَاثِرِينَ ﴿۹۶﴾

يَخْلِفُونَ لَكُمْ لَتَعْرِضُوا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿۹۷﴾

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَنْ لَا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۹۸﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۹۹﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ

عذرخواهی کنند پیش شما چون بازآید بسوی ایشان بگو عذرخواهی مکنید باور نکنیم سخن شمارا هرآئینه آگاه ساخته است خدامارا به بعض خبرهای شما وخواهد دید خدا ورسول او عمل شمارا (یعنی دردنیا) سپس بازگردانیده شوید بسوی عالم الغیب و آشکار پس خبر دهد شمارا بآنچه میکردید (۹۴).

سوگند خواهند خورد بخدا پیش شما چون بازآید بسوی ایشان تا رو بگردانید از ایشان پس شما رو بگردانید از ایشان هرآئینه ایشان پلیداند و جای ایشان دوزخ است سزای آنچه میکردند (۹۵).

سوگند میخورند برای شما تا رضا مند شوید از ایشان پس اگر رضامند شوید از ایشان هرآئینه خدا رضامند نشود از گروه فاسقان (۹۶).

صحرا نشینان سخت تر اند در کفر و نفاق (۱) و سزاوار تر اند بآنکه ندانند احکام شریعتی را که نازل کرده است خدا بر پیغامبر خود و خدا دانای درست کار است (۹۷).

و از اعراب کسی هست که تاوان می شمارد چیزی را که خرج می کند و انتظار می کشد در حق شما مصائب را برایشان باد مصیبت بد و خدا شنوای داناست (۹۸). و از اعراب کسی هست که ایمان می آرد

(۱) یعنی به نسبت اهل شهر.

مَا يُنْفِقُ قُرْبَىٰ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ إِلَّا
أَنَّهُ قَرِيبٌ لَهُمْ سَيِّدٌ خَلَعَهُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩٩﴾

وَالَّذِينَ الْأُولُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾

وَمِمَّنْ خَوْلَكُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ مُلْفِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ
الْمَدِينَةِ مَرَدُّوا عَلَىٰ الرَّفَاقِ لَا يُعْلَبُهُمْ النَّحْنُ
نَعْلَبُهُمْ سَعْدٌ لَهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يَرْكُزُونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

وَالْآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرًا سَيِّئًا
عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠٢﴾

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ

بخدا وروز آخر و می شمارد چیزی را که
خرج می کند سبب قربت نزد خدا و وسیله
دعای نیک پیغامبر آگاه باش هر آئینه وی
قربتست ایشان را داخل خواهد کرد ایشان
را خدا در رحمت خود هر آئینه خدا آمرزنده
مهربان است (۹۹) .

و سبقت کنندگان نخستین از مهاجران
و انصار و آنانکه پیروی ایشان کردند به
نیکوکاری خوشنود شد خدا ازین جماعت
و ایشان خوشنود شدند از وی و آماده
ساخت برای ایشان بوستانهایی که میرود
زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه، این
ست پیروزی بزرگ (۱۰۰) .

از آنانکه دوروبر شمایند از اعراب منافقاند
و بعضی از اهل مدینه خوی نفاق دارند
تو نمی دانی ایشان را ما میدانیم ایشان را
عذاب خواهیم داد ایشانرا دوبار^(۱) سپس
بازگردانیده شوند بسوی عذاب بزرگ
(۱۰۱) .

و دیگران هستند که اقرار کردند بگناهان
خود آمیخته اند عمل نیک را با عمل
دیگر که بدست، نزدیک ست که خدا
برحمت متوجه شود برایشان هر آئینه
خدا آمرزنده مهربانست (۱۰۲) .

بگیر از اموال ایشان زکوة را تا پاک سازی
ایشان را و بابرکت کنی ایشان را بآن

(۱) یعنی در میان مسلمانان ذلیل شوند و در اموال و اولاد آفات بینند .

عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ
الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٦١﴾

وَقُلْ أَعْمَلُوا بِمَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِمْ رَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ
وَسَارِدُونَ إِلَى عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ يُرْجَوْنَ لِلَّهِ إِيَّاكَ يُعَذِّبُهُمْ وَأَمَّا يُتُوبُونَ عَلَيْهِمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٣﴾

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ
الْمُؤْمِنِينَ وَإِصْرًا لِلَّذِينَ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ
قَبْلُ وَلَيَحْلُقَنَّ لَهُمْ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ
إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٦٤﴾

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَلسَّيِّئَاتِ سَعَىٰ عَلَى الثَّقَلَيْنِ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ

ودعای خیر کن برای ایشان هرآئینه دعای
تو سبب آرامش است ایشان را
و خدا شنوای داناست (۱۰۳) .

آیاندانسته اند که خدا اوست که توبه
قبول می کند ازبندگان خود و میگیرد
صدقات را و آنکه خدا اوست توبه پذیرنده
مهربان (۱۰۴) .

و بگو عمل کنید پس زود خواهد دید خدا
و رسول او و مومنان عمل شمارا و زود
بازگردانیده خواهید شد بسوی داننده
پنهان و آشکار پس خبر دهد شمارا بآنچه
می کردید (۱۰۵) .

و دیگران اند موقوف داشته شده بر فرمان
خدا یا این ست که عذاب دهد ایشان را
یا برحمت متوجه شود برایشان و خدادانای
درست کاراست (۱۰۶) .

و ازایشان آناند که ساخته اند مسجدی
برای زیان رسانیدن و بجهت کفر و برای
تفرقه افگندن میان مسلمانان و کمین گاه
ساختن برای آنانکه جنگ کرده اند
با خدا و رسول او پیش ازین و البته سوگند
خورند که نخواسته ایم مگر خصلت نیک
را و خدا گواهی میدهد که ایشان
دروغگویانند^(۱) (۱۰۷) .

مایست آنجا هرگز، هرآئینه مسجدی که

(۱) مترجم گوید جماعتی از منافقان مسجدی ساخته بودند به نیت فاسد تا تفریق
مسلمین باشد و کمینگاه کافران خدای تعالی بهدم آن امر فرمود واللہ اعلم .

أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فَيُؤْخَذُ رِجَالُ الْمُجْرِمِينَ أَنْ يَتَّظَرُوا وَاللَّهُ
يُحِبُّ الْمُطَهِّرِينَ ⑩

أَقَمْنِ أَشْسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٍ
أَمْ مَنْ أَشْسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شِقَاجِرٍ هَارِقَاتٍ هَارِيَةٍ فِي
نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑪

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ
تَقَطَّ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑫

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ
بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَ
يُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقٌّ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ
وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑬

بنیاد نهاده شده است برنیت تقوی
از روزاؤل بهترست که بایستی درآن،
آنجامردانی اند که دوست میدارند که پاک
شوند و خدا دوست میدارد پاک شوندگان
را (۱۰۸) .

آیا کسی که بنیاد نهاد عمارت خود را
بر ترس از خدا و خوشنودی او بهترست
یا آنکه بنیاد نهاده است عمارت خود را
بر کناره زمین رودخورده در حال افتادن
پس افتاد با صاحب خود در آتش دوزخ
و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران
را (۱) (۱۰۹) .

همیشه باشد عمارت ایشان که بنا کرده
اند (۲) سبب شك در دل ایشان مگر آنکه
پاره پاره شود دل‌های ایشان و خدا دانای
درست کار است (۱۱۰) .

هر آئینه خدا خریده است از مسلمانان
جان‌های ایشان و مال‌های ایشان را بعوض
آنکه ایشان را باشد بهشت، جنگ می‌کنند
در راه خدا پس می‌کشند و کشته می‌شوند
و عده لازم می‌است بر خدا ثابت
در تورات و انجیل و قرآن و کیست
وفاکننده تر بعهد خویش از خدا پس
شادمان باشید باین فروختن خود که

(۱) عمارت ساختن بر اساس تقوی کنایت است از اخلاص در اعمال و عمارت
ساختن بر کناره رودخورده کنایت از ریا و عجب در اعمال والله اعلم .

(۲) یعنی مسجد ضرار .

معامله کردید بآن واین است پیروزی بزرگ (۱۱۱) .

ایشان توبه کنندگانند، عبادت کنندگانند، حمد گویندگانند، سفرکنندگانند درراه خدا، رکوع وسجده کنندگانند، فرمایندگانند بکارپسندیده و منع کنندگانند ازناپسندیده و نگاه دارندگانند احکام خدا را ومژده ده مسلمانان را (۱۱۲) .

روانبود پیغامبررا و نه مسلمانان را که طلب آموزش کنند برای مشرکان اگر چه خویشاوند باشند بعدازآنکه ظاهر شد ایشان را که آن گروه اهل دوزخ اند (۱۱۳) .

ونبودآمزش خواستن ابراهیم برای پدرخود مگربخاطر وعده ای که کرده بود باوی پس چون روشن شد برای ابراهیم که وی دشمن خداست بیزار شد از وی هرآئینه ابراهیم دردمند بُردباربود (۱۱۴) .

وهرگز نیست که خداگمراه کند قومی را^(۱) بعد ازآنکه هدایت نموده باشدایشان را تاآنکه واضح سازد برایشان آنچه از وی پرهیزکنند هرآئینه خدا بهر چیزدانااست^(۲) (۱۱۵) .

الْمُتَّابُونَ الْعِيدُونَ الْحَمْدُونَ الشَّاكِرُونَ الرَّكْعُونَ
الشَّجِدُونَ الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۱﴾

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا
لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿۱۱۲﴾

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ
وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ مَدْرُودٌ تَوَلَّىٰ أُمَمَهُ
إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿۱۱۳﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ
يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿۱۱۴﴾

(۱) یعنی در حساب گمراهان نمی شمارد قومی را .

(۲) یعنی تا پیغامبر نه آید تبلیغ نکند معذورانند فتح .

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَمَا أَلَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِن وَّلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ
الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِن بَعْدِ مَا
كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ
بِهِمْ رءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنَّهُ
لَا مَلْجَأُ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ
اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَن حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ
أَنْ يَتَخَفُوا عَن رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَن
نَفْسِهِ ذَلِكَ يَأْتِيهِمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظُلُمٌ وَلَا نُصَبٌ
وَلَا مَخَصَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطَئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ
الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوِّ نِيلًا إِلَّا لَكَيْبٌ لَهُمْ بِهِ

هرآئینه خدا ویراست پادشاهی آسمان
هاوزمین زنده می کند و می میراند
و نیست شمارا بجزوی هیچ کارسازی
ویاری دهنده ای (۱۱۶) .

هرآئینه برحمت متوجه شد خدا برپیغامبر
و آن مهاجران و انصار که پیروی وی
کردند در وقت تنگ دستی بعد از آنکه
نزدیک بود که منحرف شود دل‌های گروهی
از ایشان باز برحمت متوجه شد برایشان
هرآئینه وی برایشان بخشاینده مهربان
است (۱۱۷) .

و بر آن سه کس که موقوف داشته شدند
تا آنکه تنگ شد برایشان زمین باوجود
فراخی آن و تنگ شد برایشان جان‌های
ایشان و دانستند که پناهی نیست از خدا
مگر بسوی او باز خدا برحمت متوجه
شد برایشان تا ایشان رجوع کنند^(۱) هرآئینه
خدا توبه پذیرنده مهربانست (۱۱۸) .

ای مسلمانان بترسید از خدا و باشید
باراست گویان (۱۱۹) .

لایق نبود اهل مدینه را و آنانرا که حوالی
ایشانند از اعراب که باز پس مانند
از همراهی رسول خدا و نه آنانکه رغبت
کنند در حفظ خویش اعراض کرده از ذات
رسول خدا این بسبب آنست که نمی
رسد بایشان تشنگی و نه رنج و نه گرسنگی

عَمَلُ صَالِحِينَ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضَيِّعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ
وَادِيًا إِلَّا كَتَبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَآفَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ
فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا
قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٢﴾

لَا يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِّنَ
الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ
الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٣﴾

وَإِذَا مَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ إِتْلُكُمْ
زَادَتْهُ هِيَ إِيمَانًا فَمَا الَّذِينَ آمَنُوا فَرَادَتْهُمْ
إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٤﴾

درواهِ خدا و ننهنگامی بر جائی که بخشم
آرد کافران را و بدست نمی آرند از دشمن
هیچ دست آوردی مگرنوشته شود برای
ایشان بسبب آن عمل صالح هر آئینه خدا
ضائع نمی کند مزد نیکوکاران را (۱۲۰).

و خرج نمی کنند هیچ خرجی چه
اندك و چه بسیار و طی نمی کنند هیچ
میدانی را مگرنوشته شود برای ایشان
عمل صالح تا جزا دهد ایشان را خدا پاداش
نیکوترین آنچه می کردند (۱۲۱).

و ممکن نیست مومنان را که برآیند^(۱)
همه يك جا پس چرا بیرون نیاید از هر
جمعی از ایشان چند کس تا دانشمند شوند
در دین و تا بیم دهند قوم خود را چون
باز آیند بسوی ایشان بُود که ایشان
بترسند^(۲) (۱۲۲).

ای مسلمانان جنگ کنید بآنانکه نزدیک
شمایند از کافران و باید که کافران بیابند
در شما درشتی را و بدانید که خدا بامتقیان
است (۱۲۳).

و چون فرود آورده شود سوره ای پس
از منافقان کسی هست که می گوید در حق
کدام يك از شما افزوده است این سوره
ایمان را اما اهل ایمان پس بتحقیق
افزوده است در حق ایشان ایمان را

(۱) یعنی به طلب علم .

(۲) یعنی طلب علم دین فرض کفایه است .

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٥﴾

أَوَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾

وَإِذَا مَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ هَلْ يَرَاهُمْ مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي قَوْمٍ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ يَأْتِي الْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

وایشان شادمان می شوند (۱۲۴) .
و اما آنانکه دردلهای ایشان بیمار است
پس افزوده است درحق ایشان پلیدی را
همراه پلیدی ایشان و مُردند و ایشان
کافر بودند (۱۲۵) .

آیانمی بینند که ایشان سزاداده می شوند
در هر سال يك بار یا دوبار^(۱) بازتوبه نمی
کنند و نه ایشان پندمی گیرند (۱۲۶) .

و چون فرود آورده شود سوره ای^(۲)
نظر کنند بعضی ایشان به بعضی
باشرمندگی و گوید آیا می بیند هیچ کس
شمارا؟ پس بازگردند^(۳) ، بازگردانیده
است خدادهای ایشان را بسبب آنکه
ایشان گروهی هستند که نمی دانند
(۱۲۷) .

به تحقیق ای مسلمانان آمده است به شما
پیغامبری از قبيله شما دشوارست بروی
رنج شما حریص است بر هدایت شما به
مسلمانان بخشاینده مهربان است (۱۲۸) .

پس اگر بازگردند بگوئیس است مرا خدا،
هیچ معبود برحق نیست بجزوی، بروی
توکل کردم و او خداوند عرش بزرگ
است^(۴) (۱۲۹) .

(۱) یعنی با امراض و مصائب .

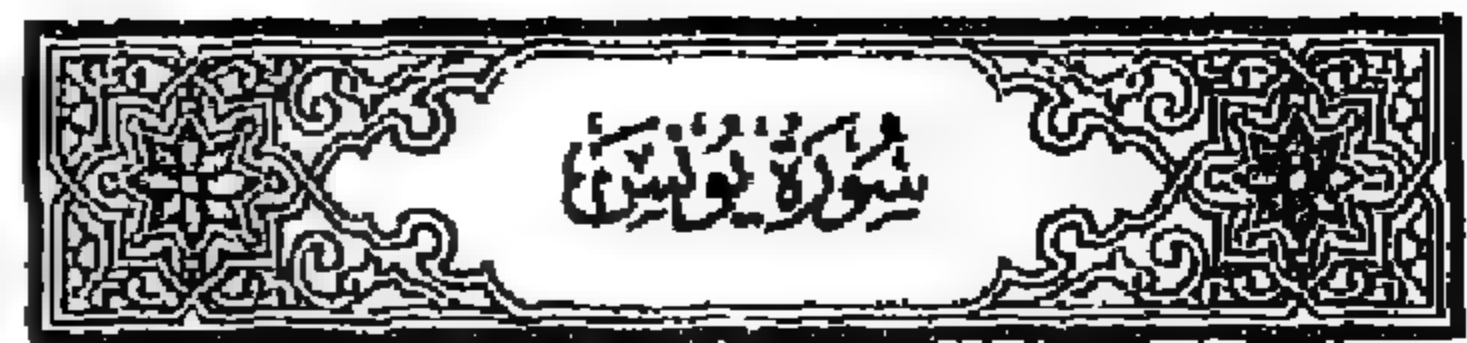
(۲) یعنی سوره ای که دروی بیان نفاق ایشان باشد .

(۳) یعنی بخانه های خود .

(۴) یعنی چنانکه قادرست عرش را نگاه می دارد و ترا نیز نگاه می دارد از شر
کافران و منافقان .

سورة يونس مکی است و آن يك صد و نه
آیت و یازده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّسُولُكَ آيَةُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ①

اَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا اَنْ اَوْحَيْنَا اِلٰى رَجُلٍ مِّنْهُمْ اَنْ اَنْذِرِ النَّاسَ
وَيُخَوِّفِ الَّذِينَ اٰمَنُوا اِنَّ لَهُمْ قَدَمًا صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ
الْكٰفِرُونَ اِنْ هٰذَا اِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ②

اِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ
ثُمَّ اَسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْاُمُورَ مَنْ شَفِيعٌ اِلَّا مِنْ
بَعْدِ اِذْنِهٖ ذٰلِكُمْ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ③

اِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا اَنْهُ يَبْدُوَ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ بِالْقِسْطِ
وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَبِيْمٍ وَعَذَابٌ اَلِيْمٌ يَّمَّاكُلُوْا
بِهِمْ ④

هُوَ الَّذِيْ جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ
لِتَعْلَمُوْا عَدَدَ السِّنِّيْنَ وَالْحِسَابَ يَخْلُقُ اللَّهُ ذٰلِكَ اِلَّا بِالْحَقِّ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الرّ، این آیت های کتاب با حکمت است
(۱) .

آیات عجب است مردمان را که وحی
فرستادیم بسوی مردی از ایشان که
بترسان مردمان را و بشارت ده مسلمانان
را بآنکه ایشانرا هست جای پای نیکی نزد
پروردگار ایشان، گفتند کافران هر آئینه این
شخص جادوگر آشکار است (۲) .

هر آئینه پروردگار شما خدائست که آفرید
آسمان ها و زمین را در شش روز
باز مستقر شد بر عرش تدبیر می کند کار را
نیست هیچ شفاعت کننده مگر بعد دستور
وی، این ست خدا پروردگار شما پس
پرستید او را آیا پند نمی گیرید (۳) .

بسوی اوست رجوع شما همه يك جا
وعده کرده است خدا وعده درست
هر آئینه وی ابتدا کند آفرینش را باز دیگر
بار بازگرداندش تاجزا دهد آنان را که
ایمان آورده اند و کارهای شائسته
کرده اند بانصاف و آنانکه کافر شدند ایشان
راست آشامیدنی از آب گرم و عقوبت درد
دهنده بسبب آنکه کافر بودند (۴) .

او آنست که ساخت خورشید را درخشنده
وماه را روشن و معین کرد برای ماه منزل
هارا تابانید شمار سال ها و تابانید

يَقْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑤

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْتَمُونَ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ رَبِّهِمْ وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ غَافِلُونَ ⑦

أُولَئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ⑧

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ
بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ⑨

دَعْوُهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَآخِرُ
دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑩

وَلَوْ يَعْلَمُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتَعْجَلَهُمْ بِالْخَيْرِ لَقُضِيَ
إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ فَنَذَرَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ رَبِّهِمْ
طُغْيَانَهُمْ يَعْمَهُونَ ⑪

حساب را نیافریده است خدای تعالی این را مگر به تدبیر درست بیان می کند نشانها را برای گروهی که میدانند (۵) .
هرآئینه درآمد و رفت شب و روز و در آنچه آفریده است خدا در آسمان ها و زمین نشانه هاست گروهی را که پرهیزگاری می کنند (۶) .

هرآئینه آنانکه امید ندارند ملاقات ما را و خوشنود شده اند به زندگانی دنیا و آرام گرفته اند بآن و آنانکه از نشانه های ما بی خبراند (۷) .

این جماعت جای ایشان آتش ست به سبب آنچه عمل می کردند (۸) .

هرآئینه آنانکه ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند هدایت کند ایشان را پروردگار بسبب ایمان ایشان یعنی بمقامات نجات، میرود زیرایشان جویهدار بوستانهای نعمت (۹) .

دعای ایشان در آنجا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ باشد یعنی پاکی تراست بار خدایاو دعای خیر ایشان بایکدیگر سلام بُود و نهایت دعای ایشان این ست که حمد خدا را ست پروردگار عالمیان (۱۰) .

و اگر زود می رسانی خدای تعالی بمردمان سختی رامانند آنکه زود می طلبند نعمت را بانجام رسانیده می شد در حق ایشان اجل ایشان پس می گذاریم آنان را که امید ملاقات ما ندارند سرگردان شده در پیراهی خویش (۱۱) .

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنَّةٍ أُوعِدْنَا أَثَرًا
فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ
مَسَّهُ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ لِلْمُشْرِكِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۲﴾

و چون رنج برسد بآدمی دعا کند ببارگاه ما
خفته برپهلوی خود یانشسته یا ایستاده
پس آنگاه که برداشتیم از وی رنج وی را
برود گویا نخوانده بودمارا بدفع کردن
رنجی که رسیدش هم چنین آراسته کرده
شدار حد گذرندگان را آنچه می کردند
(۱۲).

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَهُمْ
رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي
الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۳﴾

وهرآئینه هلاک کرده ایم قرن هارا پیش
از شما چون ستم کردند و آمدند بایشان
پیغامبران ایشان بانشانه های روشن و هرگز
آماده آن نبودند که ایمان آرند هم چنین
سزا می دهیم گروه گناه گاران را (۱۳).

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ خَلِيفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ
تَعْمَلُونَ ﴿۱۴﴾

بازجانشین ساختیم شمارا در زمین پس
از ایشان تا ببینیم چگونه کار می کنید (۱۴).

وَإِذَا سَأَلَ عَنْهُمْ آيَاتُنَا بِكَلِمَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
إِلْقَاءَنَا أَنتِ بَعْرٌ إِنَّا غَيْرُ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ فُلٌّ مَا يَكُونُ لِي
أَنْ أَبَدِلَهُ مِنْ تِلْكَ أَيْ تَقِيَّ إِنَّا أَكْبَرُ إِلَّا مَا يُؤْتِي الْإِنَّ
إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۵﴾

و چون خوانده شود برایشان آیات واضح
ما گویند آنانکه امید ملاقات ما را ندارند
بیار قرآنی بجزاین یاتغییر ده اورا^(۱)
بگوروا نبود مرا که تبدیل کنم از
جانب خود پیروی نمی کنم مگر آنچه را
که وحی فرستاده شد بسوی من هرآئینه
من می ترسم اگر نافرمانی پروردگار
خودکنم از عذاب روز بزرگ (۱۵).

قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوُكُمْ عَلَيْكُمْ وَلَا آذُرْكُمْ بِهِ فَقَدْ
لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۶﴾

بگو اگر خدای خواست نمی خواندم
آن را بر شما و خبردار نمی کرد خدا
شمارا بآن هرآئینه گذرانده ام در میان شما

(۱) یعنی تاموافق عقائد باطله ایشان باشد.

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
إِنَّهُ لَا يَفْعَلُهُ الْمُجْرِمُونَ ⑩

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَنْتَبِهُونَ
اللَّهُ بِمَا لَا يَحْكُمُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ⑪

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا
كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ ⑫

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ
فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ
مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ⑬

وَإِذَا دَقَّقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّهُمْ إِذَا لَهُمْ نَكَرٌ
فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ نَكْرًا إِنْ سَأَلْتَهُمْ لَيَكْتُبُنَّ مَا تَكُرُّونَ ⑭

عمری پیش از این آیدر نمی یابید (۱۶) .
پس کیست ستمگارت از کسی که بر بندد
بر خدا دروغ را یا دروغ شمرد آیات وی
را هر آینه (سخن اینست که) رستگار
نمی شوند گناهگاران (۱۷) .

ومی پرستند بغیر از خدا چیزی که ضرر نه
دهد ایشان را و نه سود رساند بایشان
ومی گویند ایشان شفاعت کنندگان مایند
نزد خدا بگو آیا آگاه می کنید خدا را بآنچه
نمی داند در آسمان ها و زمین ، پاکی وی
راست و برتر است از آنکه شریک مقرر می
کنند (۱۸) .

ونبودند مردمان مگریک امت^(۱) پس
اختلاف کردند^(۲) و اگر نمی بود کلمه ای
که سابق صادر شده است از پروردگار
تو فیصله کرده می شد میان ایشان در آنچه
اندران اختلاف دارند (۱۹) .

ومی گویند چرا فرو فرستاده نه شده
است بر این پیغامبر نشانه ای از پروردگار
وی بگو جز این نیست که علم غیب
خدا را است پس انتظار کنید هر آینه من
باشما از منتظرانم (۲۰) .

و چون بچشانیم مردمان را رحمتی پس
از سختی که رسیده بود بایشان ناگهان
ایشان را بداندیشی باشد در نشان های

(۱) یعنی بر توحید و ملت ابراهیمی .

(۲) یعنی بسبب عمرو بن لحي .

ما^(۱) بگو خدا زودترست در تدبیر کردن
هر آئینه فرستادگان ما می نویسند آنچه
بداندیشی می کنید^(۲) (۲۱) .

اوست آنکه روان می کند شمارا
در خشکی و در دریا تا وقتی که باشید
در کشتی ها و روان شوند کشتی ها
باسواران خود پیادخوش و شادمان شوند
ایشان بآن بادموافق، نگاه برسد بآن
کشتی ها بادی تند و بیاید بایشان موج
از هر طرف و بدانند که از هر جهت گرفتار
گشتند دعا کنند بیارگاه خدا خالص کرده
برای او عبادت را که اگر نجات دهی مارا
ازین بلا باشیم از شکرگذاران (۲۲) .

پس آنگاه که نجات داد ایشان را ناگهان
ایشان بیراهی می کنند در زمین ناحق، ای
مردمان جزاین نیست که بیراهی شما زیان
بر جان شماست یافتید بهره زندگانی دنیا را،
باز بسوی ما بازگشت شماست پس
با خبر سازم شمارا بآنچه می کردید (۲۳) .

جزاین نیست که مثال زندگانی دنیا مانند
آبی است که فرود آورده ام از آسمان پس
در هم آمیخت بسبب وی روئیدگی زمین
از آنچه می خورند مردمان و چهار پایان
تا وقتی که بدست آورد زمین پیرایه خود را

هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِ وَ
جَرَيْنَ بِهِمْ بِهِمْ رِيحٌ طَيِّبَةٌ وَقَدْ خَلَوُا بِهَا جَاءَ نَهَايَهُمْ صَاعِقٌ
وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُوا أَلَّهُمْ أَجِطٌ بِهِمْ دَعَوْا
اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ؕ لَئِنْ أَجَبْنَاهُمْ مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ
مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٢﴾

فَلَمَّا أَجْتَهُمُ إِذْ هُمْ يَبْعُونَ فِي الْأَرْضِ بَغْيًا يُبْعَثُ فِيهَا النَّاسُ
إِنَّمَا بُخِّلْتُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مِنَّمَالِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ
فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾

إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَلَا تَلْبَثُ
بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ وَمَتَّيْنَا كُلَّ النَّاسِ وَلِأَنْعَامٍ حَتَّى إِذَا
أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ
قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَيْنَاهَا أَمْرًا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا

(۱) یعنی بکفران نعمت .

(۲) مترجم گوید بعد از آن خدای تعالی بیان میفرماید کیفیت مکر و کفران نعمت را
والله اعلم .

حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَعْنِ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نَقُصِّلُ
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٤﴾

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا
ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ يَسْبِقُهَا وَأَن تَرْهَقَهُمْ ذِلَّةٌ
مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِن عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا
مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٦﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ
أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَزَلَلْنَا بَيْنَهُمُ الْقَالَ شُرَكَاءُ هُمْ
مَّا كُنْتُمْ إِلَّا تَاعِبُونَ ﴿٢٧﴾

وآراسته شد وگمان کردند ساکنان آن
زمین که ایشان توانایند برانتفاع از آن
ناگهان پیامد بزمین فرمان مادرشب یا
درروز پس گردانیدیم آن را مثل زراعت
ازبیخ بریده گویا نبود دیروز، همچنین
بیان می کنیم نشانه ها را برای گروهی که
تأمل می کنند (۲۴).

و خدا می خواند بسوی سرای سلامتی
و هدایت می کند هر کرا خواهد بسوی راه
راست (۲۵).

آنان که نیکوکاری کردند برایشان بهشت
باشد و زیاده بر آن^(۱) و نه پوشد چهره های
ایشان را هیچ سیاهی و نه هیچ خواری
این جماعت اهل بهشت اندایشان
آنجا جاودانند (۲۶).

و آنان را که بعمل آوردند کردار های بد،
جزای بدی مثل آنست و بپوشد ایشان را
خواری، نباشد ایشان را از خدا هیچ پناه
دهنده، گویا پوشانیده شده است
صورت های ایشان به پاره هائی از شب
تاریک این جماعت اهل آتش اند ایشان
آنجا جاودانند (۲۷).

و بترسید از روزیکه برانگیزیم ایشانرا همه
یکجا بازگوئیم مشرکان را بایستید برجای
خود، شما و آنانکه شما ایشان را شریک
خدا ساخته اید پس جدائی اندازیم میان

(۱) یعنی رؤیت خدای تعالی .

ایشان و می‌گویند شریکان ایشان که شما ما را نمی‌پرستیدید (۲۸) .

پس بس است خدا گواه میان ما و میان شما هر آئینه ما بودیم از پرستش شما بی‌خبر (۲۹) .

آنجا دریابد هر شخصی آنچه پیش فرستاده است، و گردانیده شوند بسوی خدا مالک حقیقی ایشان و گم شد از ایشان آنچه افترا می‌یستند (۳۰) .

بگو که روزی می‌دهد شمارا از جانب آسمان و زمین، کیست که مالک باشد گوش و چشمها را^(۱) و کیست که بیرون آرد زنده را از مرده و بیرون آرد مرده را از زنده^(۲) و کیست که تدبیر کند کار را خواهند گفت آن خدا است بگو آیا پس حذر نمی‌کنید (۳۱) .

پس این ست خدا پروردگار شما بحق پس چیست بعد راستی مگر گمراهی پس چگونه برگردانیده می‌شوید (از عبادت خدا) (۳۲) .

هم چنین ثابت شد قضای پروردگار تو بر فاسقان که ایشان ایمان نیارند (۳۳) .

بگو آیهست از شریکان شما کسی که آغاز کند آفرینش را باز دوباره بازگرداندش بگو خدا نومی‌کند آفرینش

فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَوِيلِينَ ﴿٢٨﴾

هُنَالِكَ تَبْلُوا كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ وَرُدُّو إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٩﴾

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأُمُورَ فَيَقُولُوا اللَّهُ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٠﴾

فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٣١﴾

كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٢﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شَرِكِكُمْ مَنْ يَبْدُو الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ يَبْدُو الْخَلْقَ

(۱) یعنی خالق گوش و چشم باشد .

(۲) یعنی حیوان را از نطفه و نطفه را از حیوان .

ثُمَّ يُعِيدُهُ فَإِنِّي تَوَّابٌ ﴿٣٥﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي
لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ لَا يَهْدِي
إِلَّا أَنْ يَهْدِيَ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾

وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا
إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ لِّمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَارِيبَ فِيهِ
مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ
اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَكِنَّا إِنَّا نَنبَأُهُمْ بِمَا يَكُونُ
كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ

را باز دوباره بازگرداندش پس چگونه
برگردانیده می‌شوید (از عبادت خدا) (۳۴).
بگو آیا هست از شریکان شما کسی که راه
نماید بسوی دین حق؟ بگو خدا ست که
راه می نماید بسوی دین حق، پس کسی
که راه می نماید بسوی حق لائق ت راست
بآنکه پیروی کرده شود یا کسیکه خود راه
نمی یابد مگر آنوقت که راه نموده شود
وی را پس چیست شمارا؟ چگونه حکم
می‌کنید (۳۵).

و پیروی نمی کنند بیشتر از ایشان مگر وهم
را هر آئینه وهم کفایت نمی کند از معرفت
حق چیزی را هر آئینه خدا داناست بآنچه
می کنند (۳۶).

و نیست این قرآن افتراء بغیر حکم خدا
ولیکن هست باوردارنده آنچه پیش از وی
است و بیان شریعتی است که نوشته شد
بر مردمان هیچ شبهه نیست در آن از
پروردگار عالم ها است (۳۷).

آیامی گویند افترا بسته است آن را بگو پس
بیارید سوره ای مانند آن و بخوانید هر کرا
توانید بغیر از خدا اگر هستید راست گو
(۳۸).

بلکه دروغ شمرده اند چیزی را که
نمی‌دانند آنرا و هنوز نیامده است مصداق
و عده وی هم چنین دروغ پند داشتند
آنانکه پیش از ایشان بودند پس بنگر
چگونه شد عاقبت ستمکاران (۳۹).

و از ایشان کسی هست که ایمان می آورد

يَا الْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾

بآن وازایشان کسی هست که ایمان نمی‌آرد بآن و پروردگار تودانا تراست بمفسدان (۴۰).

وَإِنْ كَذَّبُوا فَقُلْ إِيَّايَ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِّيْتُونَ
مِمَّا آهَلْتُمْ وَآنَا بَرِيٌّ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس بگو مراست عمل من و شماراست عمل شما شما بی تعلیق از آنچه من می‌کنم و من بی تعلقم از آنچه شما می‌کنید (۴۱).

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا
لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾

وازایشان کسی هست که گوش فرامی‌دهد بسوی تو آیاتو می‌شنوایی گران را اگرچه در نمی‌یافتند (۴۲).

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْى
لَوْ كَانُوا لَا يَبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾

وازایشان کسی هست که می‌نگرد بسوی تو آیاتوراه می‌نمائی کوران را اگرچه نمی‌بینند^(۱) (۴۳).

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَاسِطِينَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ
يُظِلُّونَ ﴿٤٤﴾

هرآئینه خدا هیچ ستم نمی‌کند بر مردمان ولیکن مردمان برخویشتن ستم می‌کنند (۴۴).

وَيَوْمَ يُنْفَخُ عَنْهُمْ كَانُ لَمْ يَكُنُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ
بَيْنَهُمْ قَدْ خَبِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلقاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾

وروزیکه برانگیزد خدا ایشانرا گویا که درنگ نه کرده بودند مگر ساعتی از روز شناسا باشند بایک دیگر بتحقیق زیان کار شدند آنانکه دروغ پنداشتند ملاقات خدا را و نه بودند راه یافتگان (۴۵).

وَأَمَّا نُرُوتُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ تَوَفِّيكَ فَأَلَيْنَا
مَرْجِعَهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

و اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده می‌کنیم بایشان یا بمیرانیم ترا (بهر حال) بسوی ما ست بازگشت ایشان باز خدا آگاه است بر آنچه می‌کنند (۴۶).

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ

وهرامتی را پیغامبری هست پس چون

(۱) یعنی ایشان مانند گران و کورانند.

يَالْقَسُوطُ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

آمد پیغامبر ایشان فیصله کرده شود میان ایشان بانصاف وبرایشان ستم کرده نه شود^(۱) (۴۷) .

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

ومی گویند کی باشد این وعده اگر هستی دراست گو (۴۸) .

قُلْ لَا أَمْرٌ لِّنَفْسِي مِمَّا أَوْفَعَاءُ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾

بگو مالک نیستم برای خود زیانی و نه سودی مگر آنچه خدا خواسته است هر گروهی رامیعادى هست چون بیاید میعادایشان تاخیرنه کنند ساعتی و نه سبقت جویند (۴۹) .

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَشْكُمَ عَذَابُهُ بَيِّنَاتًا أَوْ هَارًا مَاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾

بگو آیادیده اید اگر بیاید به شما عذاب او شبانگاه یا بروز (بهر حال) چه چیز را بشتاب می طلبند از آن عذاب این گناه کاران (۵۰) .

أَتُمِرُّ إِذَا مَاقَعَا مِنْكُمْ بِهِ الْغَنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾

باز وقتی که متحقق شود آیا ایمان آرید بآن آنگاه گفته شود آیا اکنون ایمان آوردید وپیش ازین بشتاب می طلبیدید آن را^(۲) (۵۱) .

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾

بازگفته شود ستمگاران را به چشید عذاب جاویدان را جزا داده نمی شوید مگر بسبب آنچه شما می کردید (۵۲) .

وَيَسْتَفْهِمُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قَوْلُ رَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌّ وَبِأَنْتُمْ تُخِيزُونَ ﴿٥٣﴾

ومی پرسند ترا آیادرست است این وعده بگواری قسم به پروردگار من هر آینه آن درست است و شما عاجز کننده نیستید (۵۳) .

(۱) یعنی رسل واتباع ایشان نجات یابند و کافران هلاک شوند .

(۲) یعنی باستهزا و تکذیب .

وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرَأُ النَّفَاةَ
لَتَارَاوَالْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

أَلَا إِنَّ إِلَهَهُمَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْأَرَّانُ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾

هُوَ يَحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا
فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٨﴾

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ قَدْ جَاءَكَ قَدْ لَكَ فَرَحٌ أَوْ خَيْرٌ
مِمَّا يَجْتَبِعُونَ ﴿٥٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِمَّنْهُ حَرَامًا
وَحَلَالًا قُلْ اللَّهُ أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٦٠﴾

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ
اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾

وا گر باشد هر نفس ستم کننده را آنچه
در زمین است البته فدیة خود دهد آن را
و در ضمیر خود دارند پشیمانی چون ببینند
عذاب را و فیصله کرده شود میان ایشان
بعدل و برایشان ستم کرده نشود (۵۴) .

آگاه باش هر آئینه خدای راست آنچه
در آسمان ها و زمین است، آگاه باش
هر آئینه وعده خدا راست است ولیکن
بیشترین ایشان نمی دانند (۵۵) .

اوزنده می کند و می میراند و بسوی وی
بازگردانیده شوید (۵۶) .

ای مردمان آمده است به شما پندی
از پروردگار شما و شفای آن مرضی که
در سینه ها ست و راه نمودنی و بخشایشی
مسلمانان را (۵۷) .

بگو به فضل خدا و برحمت او باین
چیزها باید که شادمان شوند، آن بهتر
است از آنچه جمع می کنند (۵۸) .

بگو آید دید چیزی را که فرود آورده است
خدا برای شما از جنس روزی پس
ساختید بعضی آن را حرام و بعضی آن را
حلال بگو آیا خدا اجازه داده است شما
را یا بر خدا دروغ می بندید (۵۹) .

و چیست گمان آنانکه افترا می بندند بر خدا
دروغ را به روز قیامت^(۱) هر آئینه
خدا صاحب فضل است بر مردمان ولیکن

(۱) یعنی خدا بایشان چه خواهد کرد در روز قیامت .

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ
مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْرُبُ
عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿١١﴾

إِلَّا إِنْ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٢﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٣﴾
لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ
لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٥﴾

إِلَّا إِنْ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُهُ
الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءُ إِنْ
يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١٦﴾

بیشتر ایشان سپاسگذاری نمی کنند (۶۰).
و نمی باشی در هیچ شغلی و نمی خوانی
هیچ آیتی را از طرف خدا آمده و نمی
کنی هیچ کاری مگر هستیم بر شما مطلع
چون درمی آئید در آن کار و پوشیده نمی
شود از پروردگار تو هم وزن ذره ای
در زمین و نه در آسمان و نیست خرد تر
از آن و نه بزرگ تر مگر نوشته شده است
در کتاب روشن (۶۱).

آگاه باش هر آینه دوستان خدا هیچ
ترسی نیست برایشان و نه ایشان
اندوهگین شوند (۶۲).

آنانکه ایمان آوردند و می ترسیدند (۶۳).
ایشان راست بشارت در زندگانی دنیا (۱)
و در آخرت، نیست هیچ تبدیل مرسخنان
خدا را این بشارت همانست پیروزی
بزرگ (۶۴).

و غمگین نه کند ترا سخن ایشان هر آینه
غلبه خدا راست همه يك جا اوست
شنوای دانا (۶۵).

آگاه باش هر آینه خدا راست هر که
در آسمان هاست و هر که در زمین است
و پیروی نمی کنند آنانکه پرستش می کنند
بغیر از خدا شریکان را بحقیقت پیروی
نمی کنند مگر وهم را و نیستند مگر دروغ
گو (۶۶).

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْعَزِيزُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ عِنْدَ كُفْرٍ مِنْ سُلْطَانٍ
يَهْدَى أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾

مَتَاعُ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ
الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَاقَوْمِ إِن كَانَ كُفْرُكُمْ
مَتَّاعِي وَتَذَكِيرِي بآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا
أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غِنَةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ
وَأَنْظِرُونِ ﴿٧١﴾

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجِرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ
وَأُمرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾

اوست آنکه ساخت برای شما شب را تا آرام گیرید در آن و ساخت روز را روشن هرآینه درین نشانه هاست گروهی را که می شنوند (۶۷) .

گفتند کافران فرزند گرفته است خدا، پاکی اوراست اوست بی نیاز، اوراست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است نیست نزد شما هیچ حاجتی برین آیا می گوئید برخدا آنچه نمی دانید (۶۸) .

بگوهرآینه آنانکه برمی بندند برخدا دروغ را رستگار نمی شوند (۶۹) .

ایشان را باشد بهره مندی در دنیا بازسوی ماست بازگشت ایشان پس بپشانیم ایشان را عذاب سخت بسبب آنکه کفر می ورزیدند (۷۰) .

و بخوان برایشان خبرنوح را چون گفت به قوم خود ای قوم من اگر دشوار شده باشد بر شما قیام من و پند دادن من بآیت های خدا پس برخدا توکل کردم پس عزیمت درست کنید درکار خود همراه شریکان خویش پس نه باشد کار شما پوشیده بر شما بازحمله برید بسوی من و مهلت مدهید مرا (۷۱) .

پس اگر اعراض کردید^(۱) پس نخواسته بودم از شما هیچ مزدی نیست مزد من مگر برخدا و فرموده شد مرا که باشم

(۱) یعنی از گفته من چه زیان .

از مسلمانان (۷۲) .

پس دروغ پنداشتندش پس نجات دادیم
اورا و آنان را که باوی بودند در کشتی
و گردانیدیم ایشان را جانشین و غرق
کردیم کسانی را که دروغ پنداشتند آیات
مارا پس بنگر چگونه شد آخر کار بیم
کرده شدگان (۷۳) .

باز فرستادیم بعد نوح پیغامبران را بسوی
قوم ایشان پس آوردند پیش ایشان نشانه
های روشن را پس هرگز مستعد آن نه
بودند که ایمان آرند بآنچه دروغ پنداشته
بودند آن را پیش ازین هم چنین
مهرمی نهیم بردل های از حد گذرندگان
(۷۴) .

باز فرستادیم بعد از ایشان موسی و هارون
را بسوی فرعون و قوم وی بان نشانه های
خویش پس تکبر کردند و بودند قومی
گناهکار (۷۵) .

پس چون آمد بایشان سخن درست از نزد
ما گفتند هر آینه این سحر ظاهر است (۷۶) .

گفت موسی آیا چنین می گوئید سخن
درست را چون پیامد به شما آید سحر است
این، و رستگاری نمی شوند ساحران (۷۷) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا باز داری مارا
از دینی که یافتیم بر آن پدران خود را
و تا باشد شمارا ریاست در زمین و نیستیم
ما شمارا باور دارنده (۷۸) .

و گفت فرعون بیارید پیش من هر ساحر
بسیار دانارا (۷۹) .

فَكَذَّبُوهُ فَتَبَيَّنْهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفَلَاحِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلْقًا
وَاعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُتَذَرِّينَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانُوا إِلَّا يُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى
قُلُوبِ الْمُتَعَذِّينَ ﴿٧٤﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧٦﴾

قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَذَا أَوَلَا يُفْقَهُ
الشَّجَرُونَ ﴿٧٧﴾

قَالُوا اجْعَلْنَا لِمِثْلِنَا غَنَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُونُ لَكُمُ
الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتَأْتُونِي بِسِحْرٍ جَلِيلٍ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقَوْمَ إِنَّمَا أَنتُم مُّكَلَّفُونَ ﴿٥٠﴾

فَلَمَّا الْقَوَا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُكُمْ بِهِ السَّحَرُ إِنَّ اللَّهَ سَيَبْطِلُهُ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْعَمِلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٥١﴾

وَيُحْيِي اللَّهُ الْحَيَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٥٢﴾

فَمَا أَمَّنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّنْ قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِهِمْ أَن يَقْتُلَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ
لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٥٣﴾

وَقَالَ مُوسَى يَقَوْمِ إِن كُنتُمْ مَسْتَمِرِّينَ بِاللَّهِ فَفَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن
كُنتُمْ مُسْلِمِينَ ﴿٥٤﴾

فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٥٥﴾

وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى وَأَخِيهِ أَن تَبَوَّآ لِقَوْمِكُمَا
بِصُرَىٰ يَبُوءَا وَاجْعَلُوا بَيْنَكُمْ قِبْلَةً وَاقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

پس وقتی که آمدند ساحران گفت ایشان را موسی! بافکنید آنچه شما افگنندگانید (۸۰).

پس چون افگنند گفت موسی! آنچه آورده اید سحر است هرآئینه خدا باطل خواهد ساخت آن را هرآئینه خدا راست نمی آرد کار مفسدان را (۸۱).

و ثابت خواهد کرد خدا سخن درست را به فرمان خود اگرچه ناخوش دارند گناهگاران (۸۲).

پس ایمان نیاوردند به موسی مگر جماعتی از قوم وی با وجود خوف از فرعون و اشراف ایشان که عقوبت کند ایشان را و هرآئینه فرعون سرکشی بود در آن سرزمین و هرآئینه وی از حد گذرندگان بود (۸۳).

و گفت موسی! ای قوم من اگر ایمان آورده اید بخدا پس بروی توکل کنید اگر مسلمان هستید (۸۴).

پس گفتند برخدا توکل کردیم، ای پروردگار ما مکن مارا لگدکوب قوم ستمگاران (۸۵).

و نجات ده مارا برحمت خود از گروه کافران (۸۶).

و وحی فرستادیم بسوی موسی و برادر وی که بگیرید برای قوم خود در شهر مصر خانه ها و قرار دهید خانه های خود را جای نماز^(۱) و برپا دارید نماز را و بشارت

(۱) یعنی مساجد البیت بنا کنید.

ده مومنان را (۸۷) .

وگفت موسی ای پروردگار ما هراثینه توداده ای فرعون و قبیله اورازینت و مال های بسیار درزندگانی دنیا ای پروردگار ما تا گمراه کنند عالم را ازراه تو ای پروردگار ما مسخ کن مالهای ایشان را مَهر زَن بر دلهای ایشان که ایمان نیارند تابینند عذاب درد دهنده (۸۸) .

گفت خدا هراثینه قبول کرده شد دعای شما پس ثابت باشید و پیروی مکنید راه جاهلان را (۸۹) .

و گذرانیدیم اولاد یعقوب را از دریا پس در پی ایشان شدند فرعون و لشکرا و از راه ستم و تعدی تا وقتی که رسیدش مشقت غرق گفت باورداشتم که نیست هیچ معبود برحق مگر آنکه ایمان آورده است به وی بنی اسرائیل و من از مسلمانانم (۹۰) .

گفته شد آیا اکنون ایمان می آری و بتحقیق نافرمانی کرده بودی پیش از این و بودی از مفسدان (۹۱) .

پس امروز نجات دهیم بَدَنَت را (۱) (به همان جسد تو یعنی بغیر تغییر) تا باشی نشانه آنان را که پس از تو آیند و هراثینه بسیاری از مردمان از نشانه های ما بی خبراند (۹۲) .

هراثینه جادادیم بنی اسرائیل را بمقام

وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَآئِهِ زِينَةً
وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا
اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى
يُرَوُّوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ⑧

قَالَ قَدْ أُجِيبْتُ دَعْوَتُكُمْ فَاسْتَقِيمُوا وَلَا تَلْبِغْ سَبِيلَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ⑨

وَجَوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا
وَعَدُوًّا حَتَّى إِذَا دَرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَءِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ⑩

الَّذِي وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ⑪

وَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَكَ آيَةً وَإِنْ كَثُرُوا
مِنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا الْغَافِلُونَ ⑫

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبَازِئِدَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنْ

(۱) یعنی بروی آب آریم ترا .

الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي
بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٢﴾

وَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْئَلِ الَّذِينَ يُقْرَأُونَ
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُنْتَرِينَ ﴿٩٣﴾

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُوا مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿٩٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَاتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩٥﴾

وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٩٦﴾

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ أَمَنَتْ فَتَنْفَعَهَا آيَاتُنَا لَاقَوْمَ يُونُسَ
لَمَّا امْتَوَا كُفُّوا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخُزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَمِنْهُمْ إِلَى جَهَنَّمَ ۚ ﴿٩٧﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّ جَمْعٍ أَفَأَنْتَ تُكَذِّرُ
النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٩٨﴾

نیک و روزی دادیم ایشان را از پاکیزه ها
پس اختلاف نکردند تا آنکه آمد بایشان
دانش (یعنی قرآن) هر آینه پروردگار تو
حکم کند میان ایشان روز قیامت در آنچه
اختلاف می کردند (۹۳).

پس اگر در شکی از آنچه فرو فرستادیم
بسوی تو پس پرس آنان را که می خوانند
کتاب را پیش از تو^(۱) هر آینه آمده است
پیش تو و وحی درست از پروردگار تو پس
هرگز مشو از شک آرندگان (۹۴).

و هرگز مباش از آنانکه دروغ پنداشتند
آیات خدا را، آنگاه شوی از زیان کاران
(۹۵).

هر آینه آنانکه ثابت شد برایشان حکم
پروردگار تو ایمان نیارند (۹۶).

ا گرچه بیاید بایشان هر نشانه تا آنکه ببینند
عذاب درد دهنده را (۹۷).

پس چرا نبود دهی که ایمان آرد^(۲)
پس سود دهدش ایمان وی مگر قوم یونس
چون ایمان آوردند برداشتیم از ایشان
عقوبت رسوائی در زندگانی دنیا و
بهره مند ساختیم ایشان را تا مدتی (۹۸).

و اگر می خواست پروردگار تو ایمان
می آوردند آنانکه در زمین اند همه ایشان
یک جا آیاتو اجبار توانی کرد مردمان را

(۱) یعنی تظاهر شود که بر انبیای سابق نیز وحی نازل میشد والله اعلم .

(۲) یعنی نزدیک نزول عذاب .

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ
عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٠﴾

قُلْ أَنْظِرُوا مَا ذَلِيَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا نَعْنِي الْآيَاتِ
وَالْتَذَرُّ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ آيَاتِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ
فَأَنْظِرُوا إِلَىَّ مَعَكُمْ مِنَ النَّاسِ ظَرِيرِينَ ﴿١٠٢﴾

ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا سُنَّةٌ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

قُلْ يَٰ أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ
الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي
يَتَوَكَّلُكُمْ وَأُمِرْتُ أَنْ أكونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾

وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٥﴾

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ
فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٦﴾

وَأَنْ يَكْسِبُكَ اللَّهُ يَضْرِبُ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ
بِضْرٍ فَلَا رَأْيَ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ

تامسلمان شوند (۹۹) .

وروانبود هیچ شخصی را که ایمان
آرد مگر بخواست خدا و می اندازد پلیدی
را بر آنانکه در نمی یابند (۱۰۰) .

بگو ببینید چه چیز است در آسمان ها
وزمین وفائده نمی دهند نشانه ها و
ترسانند گان گروهی را که باور نمی کنند
(۱۰۱) .

پس انتظار نمی کشند مگر مانند مصیبت
های آنانکه گذشتند پیش از ایشان بگو
انتظار بکشید هر آئینه من نیز باشما
از منتظرانم (۱۰۲) .

باز نجات دهیم پیغامبران خود را و آنان را
که ایمان آوردند همچنین لازم است
بر ما که نجات دهیم مومنان را (۱۰۳) .

بگوای مردمان ا گر هستید در شبهه از دین
من پس نمی پرستم آنان را که شما
می پرستید غیر از خدا ولیکن عبادت
می کنم آن خدا را که قبض ارواح شما
می کند و فرموده شد مرا که باشم
از مسلمانان (۱۰۴) .

و فرموده شد آنکه راست کن روی خود
را برای دین حنیف و هرگز نباش
از مشرکان (۱۰۵) .

و بخوان بجز خدا چیزی را که سود ندهد
ترا و زیان نه رساند به تو پس ا گر چنین
کنی باشی آنگاه از ستمگاران (۱۰۶) .

و ا گر برساند خدا بتورنجی پس نیست
بردارنده آن را مگر او و ا گر خواهد

الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۱۰۵﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿۱۰۵﴾

وَاشْتِعْمِلْ مَا يُؤْتِي إِلَيْكَ وَأَصْبِرْ حَتَّى يَخُفَّكَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَكِيمِينَ ﴿۱۰۶﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمٰنِ

كِتَابُ الْحِكْمَةِ إِنَّهُ لَمَنْ فُضِّلَتْ مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿۱﴾

أَلَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ﴿۲﴾

وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَّتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿۳﴾

در حق تونعمتی پس نیست هیچ دفع کننده فضل او را می‌رساندش بهره‌خواهد ازبندگان خود واوست آمرزنده مهربان (۱۰۷) .

بگوای مردمان بتحقیق آمده است به شماوحي راست از پروردگار شماپس هرکه راه یافت جزاین نیست که راه یابد برای خود وهرکه گمراه شد جزاین نیست که گمراه می شود بزیان خود ونیستم من بر شما نگهبان (۱۰۸) .

و(یامحمد) پیروی کن چیزی را که وحی فرستادیم بتووشکیبائی کن تاآنکه فیصله کند خدا واو بهترین فیصله کنندگان است (۱۰۹) .

سوره هود مکی است وآن يك صدم و بیست و سه آیت وده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الر .

این کتابیست که استوارکرده شد آیات او بازواضح کرده شده آمده از نزد خدای درست کاریاخبیر (۱) .

(بآن مضمون که پیغامبرگوید) عبادت نکنید مگر خدا را هرآئینه من شمارا ازجانب اوبیم کننده ویشارت دهنده ام (۲) .

وآنکه آمرزش طلب کنید ازپروردگار خود بازرجوع کنید بسوی وی تابهره مند سازدشمارا به بهره نيك تاميعاد معلوم و تا بدهد هرصاحب بزرگی را جزای

بزرگی او و اگر روگردان شوید پس
هرآئینه من می ترسم بر شما از عذاب روز
بزرگ (۳) .

بسوی خداست بازگشت شما و او
بر هر چیز تواناست (۴) .

آگاه باش این کافران می پیچند سینه
های خود را^(۱) می خواهند که پنهان
شوند از خدا آگاه باش چون بر سر
می کنند جامه های خود را میداند آنچه
پنهان می دارند و آنچه آشکار می کنند
هرآئینه اوداناست بسریکه در سینه
هاست^(۲) (۵) .

و نیست هیچ جنبنده در زمین مگر بر خداست
روزی او و می داند جای ماندن او را
و جای نگاهداشتن او را هر يك در کتاب
روشن ست^(۳) (۶) .

و اوست آنکه آفرید آسمان ها و زمین را
در شش روز و بود عرش او بر آب
(آخر کار آفریدن شما آنکه) تا بپایان
شمارا که کدام يك از شما نیکوتر است

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

إِلَّا أَنَّهُمْ يُخَوِّفُونَ صُدُورَهُمْ لَيَسَّ خِفَافُ أَمْنُهُ الْإِنِّ يَنْتَفُونَ
شَيْبَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُبْشِرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلَيْهِمْ بَيِّنَاتٌ
الضُّدُورِ ⑤

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا
وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ⑤

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ
عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ قُلْتِ
إِنَّكُمْ مُبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ

(۱) یعنی اعراض می کنند .

(۲) مترجم گوید میتوان گفت پیچیدن سینه عبارت از آنست که فکر های ناصواب کند
و شبهات واهی دل خود را اطمینان دهد و عقائد حقه را فراموش سازد زیرا که
صدر اینجا بمعنی علوم صدر آمده است .

(۳) یعنی در لوح محفوظ نوشته شده مترجم گوید مستودع جائی است که بغیر اختیار
او آنجا نگاهداشته بودند مانند صلب و رجم و مستقر جائیست که باختیار خود
می ماند مثل خانه .

هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ⑤

از جهت عمل و اگر گوئی که هرآئینه
شما برانگیخته شوید بعد از موت البته
گویند کافران نیست این سخن مگر
جادوئی ظاهر (۷) .

وَلَيْنُ أَخْرَجْنَاهُمُ الْعَذَابَ إِلَىٰ آتَةٍ مَّعَهُمْ دُودَةٌ لَّيَقُولُنَّ
مَا يَعْجُبُنَا إِلَّاءَ الْيَوْمَ يَا تُبِّهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَّ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِءُونَ ⑥

و اگر باز داریم از ایشان عقوبت را تا مدتی
شمرده شده البته گویند چه چیز باز می دارد
آنها آگاه باش روزیکه بیاید بایشان نه
باشد بازداشته شده از ایشان و فرا گیرد
ایشان را آنچه استهزای کردند بآن (۸) .

وَلَيْنُ أَذُقْنَا الْإِنْسَانَ مَتَارِحَةً ثُمَّ نَرَعْنَاهُمْ إِنَّهُ
لِيَكُونُ مِنْ كَافِرٍ ⑦

و اگر بچشانیم آدمی را نعمتی از نزد
خود باز بگیریم آن را از وی هرآئینه وی
ناامید و ناسپاس است (۹) .

وَلَيْنُ أَذُقْنَاهُ نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مِّثْلَهُ لَيَقُولُنَّ ذَهَبَ
السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ⑧

و اگر بچشانیم آدمی را رفاهیتی بعد
سختی که رسیده باشد به وی البته گوید
برفتند سختی ها از من هرآئینه وی شادمان
خود ستاینده است (۱۰) .

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ⑨

مگر آنانکه شکیبائی نمودند و کارهای
شائسته کردند آن جماعت ایشان راست
آمرزش و مزد بزرگ (۱۱) .

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضُ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَضَائِقٌ بِهِ
صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ وَجَاءَ مَعَهُ
مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ⑩

پس شاید تو ترك کنی بعض آنچه وحی
فرستاده می شود بسوی تو و تنگی می شود
بآن سینه تو^(۱) از جهت آنکه می گویند چرا
فرو آورده نه شد بروی گنجی یا چرا نیامد
همراه او فرشته جزاین نیست که تو بیم
کننده ای و خدا بر هر چیز نگهبان است
(۱۲) .

(۱) یعنی ترك مکن دلتنگ مشو .

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرِيْنَ
ادْعُوا مَنِ اسْتَعْظَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۳﴾

فَاَلَمْ يَسْتَجِبْ لَهُمْ اَلَمْ يَاعْلَمُوْا اَنَّمَا اُنْزِلَ بِعِلْمِ اللّٰهِ وَاَنْ لَا اِلٰهَ
اِلَّا هُوَ قَهْلَ اَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿۱۴﴾

مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّا لَهَا تُوْفًا اِلَيْهِمْ اَعْمَالَهُمْ
فِيْهَا وَهُمْ فِيْهَا لَا يَبْخُسُوْنَ ﴿۱۵﴾

اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ اِلَّا النَّارُ وَحِطَّ مَا
صَنَعُوْا فِيْهَا وَبَطِلَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۶﴾

اَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّهِ وَيَتْلُوْهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِنْ
قَبْلِهِ كِتٰبٌ مُّوسٰى اِمَامًا وَرَحْمَةً اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَمَنْ

آیامی گویند افترا بسته است (قرآن را) بگو پس بیارید ده سوره را مانند این بر یافته و بخوانید هر کرا توانید بجز خدا اگر راست گوهستید^(۱) (۱۳).

پس اگر قبول نکنند آن کافران سخن شمارا بدانید که قرآن نازل کرده شده است بعلم خدا و بدانید که هیچ معبود برحق نیست مگر وی پس آیاشما مسلمان هستید^(۲) (۱۴).

هر که خواسته باشد زندگانی دنیا و تجمل آن بتمام رسانیم بسوی این جماعت جزای اعمال ایشانرا درینجا وایشان درینجا نقصان داده نه شوند^(۳) (۱۵).

این جماعت آنانند که نیست ایشان را در آخرت مگر آتش و باطل شد در آخرت آنچه کرده بودند و نابودست آنچه به عمل می آوردند (۱۶).

آیا کسی که باشد بر حجتی از جانب پروردگار خود^(۴) و دنبال وی می آید گواهی از جانب پروردگار او^(۵) و پیش

(۱) مترجم گوید نخست بده سوره تحدی واقع شد و چون از آن عاجز شدند بیک سوره تحدی فرمود .

(۲) یعنی بر اسلام ثابت باشید .

(۳) یعنی ثواب صدقه و صله رحم که از کفار بوجود می آید در دنیا داده میشوند بتوسیع رزق و صحت بدن .

(۴) یعنی دلیل عقلی .

(۵) یعنی قرآن .

يَكْفُرُ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالْتَأَمُّوعِدُهُ قَلَاتُكَ فِي مَرِيَّةٍ
مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ
عَلَى رَبِّهِمْ وَيَقُولُ أَلْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى
رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٢﴾

أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءٍ يُضَعِفُ لَهُمْ الْعَذَابُ مَا كَانُوا
يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٥٣﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿٥٤﴾

از قرآن گواه وی بود کتاب موسیٰ پیشوائی
و بخشایشی مثل دیگران باشد این
جماعت ایمان می آرند بقرآن و هر که
کافر شد بآن از گروه ها پس آتش وعده گاه
ویست پس مباش در شبهه از نزول قرآن
هر آئینه وی درست است، آمده
از پروردگار تو ولیکن بیشتر مردمان ایمان
نمی آرند (۱۷).

و کیست ستمگارت از کسی که بر بست
بر خدا دروغی را این جماعت آورده
شوند پیش پروردگار خویش و گویند
گواهان^(۱) ایشانند آنانکه دروغ بستند
بر پروردگار خویش آگاه باش لعنت
خداست بر ستمگاران (۱۸).

آنانکه باز می دارند مردمان را از راه
خدا و می خواهند برای آن راه کجی را
و ایشان بآخرت کافرانند (۱۹).

این جماعت نه باشند عاجز کننده
در زمین و نه باشد ایشان را بجز خدا از
دوستان، دوچند کرده شود ایشان را
عذاب نمی توانستند شنیدن (یعنی بسبب
شدت ناخوشی) و نمی دیدند^(۲) (۲۰).

این جماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویش و گم شد از ایشان آنچه بر می
بافتند (۲۱).

(۱) یعنی کراما کاتبین .

(۲) مترجم گوید و میتوان گفت که همزه استفهام انکاری محذوف است یعنی آیا
نمی توانستند شنیدن و آیا نمی دیدند .

لَا جَبْرَ أَنتُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخِرُونَ ﴿۲۱﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَخَبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۲﴾

مِثْلُ الْقَرِيقَيْنِ كَالْأَعْنَى وَالرَّحِمِ وَالْبَصِيرِ وَالسَّيِّعِ هَلْ
يَسْتَوِينَ مِثْلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۲۳﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۲۴﴾

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ
الْقِيَامِ ﴿۲۵﴾

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَأْتِيكَ إِلَّا بَشَرٌ
مِثْلُنَا وَمَا تَشْرَاكَ إِلَّا شُرَكَاءُ الْآلِ الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا
بِآدِيَ الزَّوْجِ وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ
كَذِبِينَ ﴿۲۶﴾

قَالَ يَقُومُ آدِيمُ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتَةٍ مِنْ رَبِّي وَآشِقُ
رَحْمَةٍ مِنْ عِنْدِ رَبِّكَ فَعَبَّيْتُ عَلَيْكُمْ أَنْ لَرُّكُمْ مَكْرُوهًا
وَأَنْتُمْ لَهَا كِرْهُونَ ﴿۲۷﴾

بیشک این جماعت در آخرت ایشانند
زیانکارتر (۲۲) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و عمل های
شائسته کردند و فروتنی کردند توجه کنان
بسوی پروردگار خویش ایشان اهل
بهشت اند ایشان آنجا جاویدانند
(۲۳) .

مثال این دو فریق مانند کور و کر وینا
و شنوا است آیا هر دو برابرند در صفت
آیا پند نمی گیرید (۲۴) .

وهرآئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم
او گفت هرآئینه من برای شما میم دهنده
آشکارم (۲۵) .

(باین مضمون) که میپرستید مگر خدا را
هرآئینه من می ترسم بر شما از عذاب
روزدرد دهنده (۲۶) .

پس گفتند جماعتی که کافر بودند از قوم
اونمی بینیم ترا مگر آدمی مانند خویش
ونه می بینیم که پیروی تو کرده باشند
(بتأمل سرسری) مگر آنانکه ایشان اراذل
مایند ونمی بینیم برای شما هیچ بزرگی
برخود بلکه می پنداریم شما را دروغگو
(۲۷) .

گفت ای قوم من خبر دهید مرا بدانکه اگر
باشم بر حجتی از پروردگار خود و داده
باشد بمن بخشاشی از نزد خود پس
پوشانیده شد حقیقت آن

بر شما آیا اجبار کنیم شما را بر آن
و شما ناخواهان آن باشید؟ (۲۸).

وای قوم من طلب نمی کنم از شما برای
پیغام رسانیدن مالی را، نیست مزد من
مگر بر خدا و نیستم طردکننده
مسلمانان (یعنی از صحبت خود) هر آئینه
ایشان ملاقات کنندگانند با پروردگار
خویش ولیکن من می بینم شما را قومی
که جهالت می کنید (۲۹).

وای قوم من که نصرت دهد مرا از عقوبت
خدا اگر برانم ایشان را آیپند نمی گیرید
(۳۰).

و نمی گویم به شما که نزد من است
خزینه های خدا و نه آنکه میدانم غیب را
و نمی گویم که من فرشته ام و نمی گویم
آنان را که بخواری می نگرند بدیشان
چشمهای شما که نخواهد داد خدا بدیشان
هیچ نعمتی خدا دانا تراست بآنچه
در ضمیر های ایشان است هر آئینه من
آنگاه ازستم گاران باشم (۳۱).

گفتند ای نوح مکابره کردی باما پس
بسیار کردی مکابره مارا پس بیار آنچه
وعده می کنی اگر هستی از راست گویان
(۳۲).

گفت جزاین نیست که بیارد آن را به
شما خدا اگر خواهد و شما عاجز کننده
نیستید (۳۳).

و سود نمی دهد شما را نصیحت من اگر
خواهم که نصیحت کنم شما را اگر خدا

وَلْيَقُومُوا لَكُمْ عَلَيْهِ مَا لَكُمْ أَنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا
بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلْقَوْنَ فِيهِمْ وَلَكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا
يَجْهَلُونَ ﴿٢٩﴾

وَلْيَقُومُوا مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُمْ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٣٠﴾

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا
أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدِرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ
اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذَا لَيْسَ
الظَّالِمِينَ ﴿٣١﴾

قَالُوا يَنْوُحُ قَدْ جَادَلْتَنَا فَكُلْنَا مَا تَعْدُنَا
إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٣﴾

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصِيَ إِنْ آدَتْ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ

أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ أَكْثَرُ وَلِيَّهُ تَرْجِعُونَ ﴿٣٣﴾

خواسته باشد که گمراه کند شمارا اوست
پروردگار شما و بسوی او بازگردانیده
می شوید (۳۴) .

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَىٰ إِجْرَائِي وَإِنَّا
بِرَبِّي لَمُتَّعُونَ ﴿٣٥﴾

(یا محمد) آیامی گویند افترا بسته است
قرآن را بگو اگر افترا بسته ام قرآن را پس
بر من است گناه من و من بی تعلقم از گناه
کردن شما^(۱) (۳۵) .

وَأَوْحِيَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَن قَدْ آمَنَ
فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٦﴾

ووحی فرستاده شد بسوی نوح که ایمان
نخواهد آورد از قوم تو مگر آنکه مومن
شده است پس اندوه مخور بسبب آنچه
می کردند (۳۶) .

وَأَصْنَعُ الْفُلَکَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحِّينَا وَلَا تَخَاطَبُنِي فِي
الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ ﴿٣٧﴾

و به ساز کشتی را بدیدگاه ما و بفرمان ما
و سخن مگویامن درباره آنانکه ستم کردند
هر آئینه ایشان غرق شلگانند (۳۷) .

وَيَصْنَعُ الْفُلَکَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرَوا مِنْهُ
قَالَ إِنَّكُمْ تُسَخَّرُونَ مِنَّا فَإِنَّا أَنْسَخَرُكُمْ مِمَّنْ كُنَّا تُسَخَّرُونَ ﴿٣٨﴾

و می ساخت نوح کشتی را و هرگاه که
می گذشت بر آن کشتی جماعتی از قوم او
تمسخر میکردند باوی ، گفت اگر
مسخره می کنید مارا پس هر آئینه
ما مسخره خواهیم کرد شمارا چنانکه شما
مسخره می کنید (۳۸) .

فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُغْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ
عَذَابٌ مُّقْتَدِرٌ ﴿٣٩﴾

پس خواهید دانست آن را که بیایدش
عذابی که رسوا کندش و فرود آید بروی
عقوبتی دائم (۳۹) .

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ

(در همین معامله بود) تا وقتی که آمد فرمان
ما و بجوشید تنور و گفتیم بردار در کشتی

(۱) مترجم گوید این جمله اضافه کرده شد در وسط قصه قوم نوح تا تنبیه باشد بر
تطبیق حال مشرکین مکه با حال قوم حضرت نوح والله اعلم .

رَّوَجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
وَمَنْ آمَنَ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾

وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ نَجِّرُهَا وَمُوسِمُهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٤١﴾

وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ
وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يُبْنَىٰ أَرْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُن مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾

قَالَ سَلَوْنِي إِلَىٰ جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ
الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ
مِنَ الْغَرَقِينَ ﴿٤٣﴾

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَبَسِّمَاءِ أَقْلَعِي وَغِيضَ الْمَاءُ
وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾

وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي

ازهرجنسی دوتن (نروماده) را وبرداری
اهل خود را مگر آنکه سبقت کرده است
بروی قضا^(۱) وبرداری مسلمانان را،
وایمان نیاوردند باوی مگر اندکی (۴۰).

وگفت (نوح) سوار شوید در کشتی، بنام
خداست روان شدن وی و ایستادن وی
هر آئینه پروردگار من آمرزنده مهربانست
(۴۱).

وآن کشتی می بُرد ایشان را در موجی
مانند کوه ها و آواز داد نوح پسر خود را
واوبود در کرانه ای پسرک من سوار شو
باما و مباش با کافران (۴۲).

گفت پناه خواهم گرفت بسوی کوهی که
نگاه دارد مرا از آب گفت نوح هیچ نگاه
دارنده نیست امروز از عذاب خدا مگر
آنکه خدا رحم کرده است بروی و حائل
شد موج میان ایشان پس شد از غرق
شدگان (۴۳).

وگفته شد ای زمین فرو بر آب خود را وای
آسمان بازمان^(۲) و کم کرده شد آب و به
انجام رسانیده شد کار و قرار گرفت کشتی
بر کوه جودی و گفته شد هلاکت باد قوم
ستمگاران را (۴۴).

و آواز داد نوح پروردگار خود را پس گفت
ای پروردگار من هر آئینه پسر من از اهل

(۱) یعنی زن نوح و کنعان پسر نوح.

(۲) یعنی از باران.

وَإِنْ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَكَمِينَ ﴿٤٥﴾

قَالَ يَنْفِرُ لَكَ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلُنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٤٦﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمَنِي أَكُنْ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿٤٧﴾

قِيلَ يٰهُودُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أُمَمٍ مِّمَّنْ مَعَكَ وَأَمْرٌ وَسَّيْتُهُمْ لِيُظَاهِرُوا هَذِهِ الْأَيَّامَ ﴿٤٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْغَيْبُ يُوحِيهِمَا إِلَيْكَ مَا لَمْ تَعْلَمْهُمَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾

وَالِإِلَٰهَ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

يَقَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ الَّذِي

من است وهرآئینه وعده تورا است است
وتوبهترین حکم کنندگانی (۴۵).

گفت ای نوح هرآئینه وی نیست از اهل تو
هر آئینه او کاری ناشائسته است پس
سوال مکن تو مرا از چیزی که نیست ترا
دانش به آن هرآئینه من پند میدهم ترا
برای احتراز از آنکه باشی از جاهلان
(۴۶).

گفت ای پروردگار من هرآئینه من پناه می برم
به تواز آنکه به پرسم از تو آنچه نیست
مرادانش به آن واگر نیامرزی مرا و رحمت
نه کنی بر من باشم از زیان کاران (۴۷).

گفته شدای نوح فرودآ با سلامتی از جانب
ما و همراه برکت هافرودآمده بر تو و برامت
هائی که پیدا شوند از همراهان تو و امت
هائی دیگر که بهره مند می سازیم ایشان
را در دنیا باز برسد بایشان از جانب ماعذاب
درد دهنده (۴۸).

این قصه از اخبار غیب است وحی
میفرستیم آن را بسوی تونمی دانستی آن
را تو و نه قوم تو می دانستند پیش ازین
پس صبر کن هرآئینه عاقبت مرمقیان
راست (۴۹).

و فرستادیم بسوی عاد برادر ایشان هود را
گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را
نیست شمار هیچ معبود برحق بی جزوی
نیستید شما مگر افتراء کننده (۵۰).

ای قوم من نمی طلبم از شما براین پیغام
مزدی را، نیست مزد من مگر بر کسیکه

قَطْرِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ①

وَيَقُومُ اسْتَغْفِرُ وَأَرْبُكُمُ ثُمَّ تُوْبُّوْا إِلَيْهِ يُرْسِلُ السَّمَاءَ
عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدُّكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا
مُجْرِمِينَ ②

قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا
عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ③

إِنْ نَقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوْءٍ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ
وَأَشْهَدُوْا أَنِّي بَرِيٌّ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ④

مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُوْنِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنْظَرُونَ ⑤

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ
أَخَذُ بِنَاصِيَتَيْهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ⑥

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أَرْسَلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ
وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي

آفریده است مرا آیادر نمی یابید (۵۱) .
وای قوم من آمرزش طلبید از پروردگار
خود باز رجوع کنید بسوی او تا بفرستد باران
را بر شماریزان و بیافزاید شمارا قوتی
همراه قوت شما و روگردان شوید
گناهگار شده (۵۲) .

گفتند ای هود نیاوردی بما دلیلی ونیستیم
ما ترك کننده معبودان خود را بگفته تو
ونیستیم ماترا باوردارنده (۵۳) .

نمی گوئیم مگر آنکه رسانیده اند بتو بعض
معبودان ما ضرری، گفت هر آئینه من گواه
می سازم خدا را و شما گواه باشید که من بی
تعلقم از آنچه شما شريك می گیرید
(۵۴) .

بجزوی پس توطئه کنید در حق من همه
يك جابازمهلت مدهید مرا (۵۵) .

هر آئینه من توكل کردم بر خدا پروردگار
من و پروردگار شما نیست هیچ جنبنده ای
مگر خدا گیرنده است به پیشانی او (۱)
هر آئینه پروردگار من بر راه راست است (۲)
(۵۶) .

پس اگر روگردان شوید ضرری بمن
عائد نیست هر آئینه رسانیدم به
شما پیغامی را که فرستاده شدم همراه آن
بسوی شما و جانشین سازد پروردگار من

(۱) یعنی مالك اوست .

(۲) یعنی حكيم است .

قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّونَهُ شَيْئًا إِنَّ رَبِّيَ عَلَيَّ
كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿۵۶﴾

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا هُودًا وَأَوَّالَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ رَحْمَةً مِنَّا
وَجَعَلْنَاهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿۵۷﴾

وَتِلْكَ آيَاتُ جَدِّكَ إِذْ بَايَعْتَهُمْ وَوَعَصَا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرًا كُلَّ
جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿۵۸﴾

وَاتَّبِعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا الْعَنَّةَ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَّا إِنْ عَادَا
كَفَرُوا وَارْتَبَهُمُ الْآبَعَادُ الْقَوْمُ هُودٌ ﴿۵۹﴾

وَالِي تَبُودُ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَقُومُ عَبْدُ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ
غَيْرِهِ هُوَ أَنشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ
تَعُوذُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ ﴿۶۰﴾

قَالُوا بَصُلِّحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا أَتَنْهَانَا أَنْ نَعْبُدَ مَا
يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَكْفُرُونَا إِلَهُ رَبِّي ﴿۶۱﴾

قومی را بغیر از شما و هیچ زیان
نتوانید رسانیدن خدا را هر آئینه پروردگار
من بر همه چیز نگهبان است (۵۷) .

و چون آمد عذاب مانجات دادیم هود را
و آنان را که ایمان آوردند با وی برحمتی
از جانب خود و برهانیدیم ایشان
را از عقوبت سخت (۵۸) .

و این است سرگذشت عاد انکار کردند
آیات پروردگار خود را و نافرمانی نمودند
پیغامبران او را و پیروی کردند فرمان
هر سرکش ستیزنده را (۵۹) .

و از پی ایشان فرستاده شد در دنیا لعنتی
و روز قیامت نیز، آگاه باش هر آئینه عاد
کافر شدند به پروردگار خود آگاه باش
نفرین باد عاد را که قوم هود بودند (۶۰) .

و فرستادیم بسوی ثمود برادر ایشان صالح
را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را
نیست شمارا هیچ معبود برحق بی جزوی
او پیدا کرد شمارا از زمین^(۱) و ساکن
گردانید شمارا در زمین پس طلب آمرزش
کنید از وی باز رجوع کنید بسوی او
هر آئینه پروردگار من نزدیک است
پذیرنده دعا است (۶۱) .

گفتند ای صالح بودی تودرمیان
ما امید داشته شده پیش ازین آیامنع می کنی
ما را از آنکه عبادت کنیم معبودانی را که

(۱) یعنی آفرید پدر و مادر شما آدم و حوا را از خاک که شما از نسل آنهاید .

عبادت میکردند پدران ما و هرائینه مادرشبهه قوی ایم از آنچه میخوانی مارا بسوی آن (۶۲).

گفت ای قوم من آیادیدید اگر باشم برحجتی از پروردگار خود عطا کرده باشد بمن از جانب خود بخشاشی پس که نصرت دهمرا از عقوبت خدا اگر نافرمانی اوکنم پس نمیافزائید درحق من مگر زیان کاری را (۶۳).

وای قوم من اینست ماده شتری که خدا فرستاده است برای شما نشانه پس بگذاریدش تا بخورد در زمین خدا و مرسانید به وی هیچ ضرری که آنگاه بگیرد شمارا عقوبتی نزدیک (۶۴).

پس پی زدند آن را پس گفت صالح بهره مند باشید در سرای خود سه روز این وعده هست غیر دروغ (۶۵).

پس وقتی که آمد فرمان مانجات دادیم صالح را و آنان را که ایمان آوردند همراه وی به بخشاشی از جانب خود و رهانیدیم از رسوائی آن روز، هرائینه پروردگارتو اوست توانای غالب (۶۶).

و در گرفت ستمگاران را آواز سخت پس صبح کردند در سراهای خود مرده هائی بر روی افتاده (۶۷).

گویا هرگز نه بودند آن جا آگاه باش هرائینه نمود انکار کردند پروردگار خود را هرائینه دوری باد نمود را (۶۸).

هرائینه آمدند فرستادگان ما پیش ابراهیم

قَالَ يَقَوْمِ اَرَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتَةٍ مِّنْ رَبِّي وَاشْفَىٰ مِنِّي رَحْمَةً مِّنْ يَّنصُرُنِي مِنَ اللّٰهِ اِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُوْنِي غَيْرَ تَخْفِيْدٍ ۝۱۲

وَيَقَوْمِ هٰذِهِ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةٌ فَذُرُّوْهَا تَاْكُلْ فِيْ اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمْسُوْهَا سَوْءً فَيَاْخُذْكُمْ عَذَابٌ قَرِيْبٌ ۝۱۳

فَعَقَرُوْهَا فَقَالَ تَسْعَوْنِيْ دَارَكُمْ تِلْكَ اٰيَاتُ ذٰلِكَ وَعَدُوْ غَيْرُ مَكْذُوْبٍ ۝۱۴

فَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَ مَن خِزِيْ يَوْمَئِذٍ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيْزُ ۝۱۵

وَ اَخَذَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا الصَّيْحَةَ فَاصْبَعُوْا فِيْ دِيَارِهِمْ جُثُوْمٍ ۝۱۶

كَانَ لَمْ يَخْتَوِ بِهَا اِلَّا اَنْ تُشَوْدَ اَكْفَرُوْا رَبَّهُمْ اَلَا بُعْدًا لِّشَوْدٍ ۝۱۷

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا اِبْرٰهِيْمَ بِالْبَشْرٰى قَالُوْا سَلٰمًا قَالِ سَلٰمٌ

فَمَا لَيْتَ أَنْ جَاءَ بِحَبْلِ حَنِينٍ ٦٩

به بشارت، سلام گفتند ابراهیم جواب سلام داد پس درنگ نکرد درآنکه آورد گوساله ای بریان (۶۹) .

فَلَمَّا رَأَىٰ أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكَّرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً
قَالُوا لَا تَعْظَمْ إِنَّآ أَرْسَلْنَاكَ إِلَىٰ قَوْمٍ لُّوطٍ ٧٠

پس چون دید که دستهای ایشان نمی رسد بآن خوف زده شد ازایشان و بخاطر آورد ازایشان ترسی گفتند مترس هرآئینه مافرستاده شده ایم بسوی قوم لوط (۷۰) .
وزن ابراهیم ایستاده بود پس بخندید^(۱) پس مژده دادیمش بتولد اسحاق وبعد اسحاق بوجود یعقوب (۷۱) .

وَأَمْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحَكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَآءِ
إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ٧١

گفت ای وای بر من آیاخواهم زادومن پیرم واین شوهر من است کلان سال شده هرآئینه این چیزی عجیب است (۷۲) .

قَالَتْ يَوَیْلَتَىٰ أَلِدُ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَـٰذَا بَعْلٌ شِيعَانٍ هَـٰذَا
لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ٧٢

فرشتگان گفتند آیا تعجب می کنی از قدرت خدا، بخشایش خدا و برکات او بر شماست ای اهل این خانه هرآئینه خداستوده شده بزرگوارست (۷۳) .

قَالُوا اتَّعَجِبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحِمَتُ اللَّهِ وَبَرَكَتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ
الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ ٧٣

پس چون رفت از ابراهیم خوف و آمدش بشارت شروع نمود جدال کردن با مادر باره قوم لوط (۷۴) .

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبُتْرَىٰ يُجَادِلُنَا
فِي قَوْمٍ لُّوطٍ ٧٤

هرآئینه ابراهیم بردبار ناله کننده رجوع کننده بخدا بود (۷۵) .

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ٧٥

گفتیم ای ابراهیم بگذرا زین جدال هرآئینه (حال اینست که) آمد عقوبت پروردگار تو و هر آئینه این جماعت

يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَـٰذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَإِنَّهُمْ
إِلَيْهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مُرْدُدٍ ٧٦

(۱) مترجم گوید یعنی بسبب خوش وقتی از هلاك قوم لوط .

خواهد آمد بایشان عقوبتی که باز گردانیده نشود (۷۶) .

و چون آمدند فرستادگان ما پیش لوط اندوهگین شد بسبب ایشان دلتنگ شد به سبب ایشان و گفت این روزیست سخت^(۱) (۷۷) .

و آمدند پیش لوط قوم اوشتابان بسوی او پیش از آن میکردند کارهای زشت لوط گفت ای قوم من این دختران من اند (یعنی نکاح کنید) این ها پاکیزه تراند برای شما پس بترسید از خدا و رسوا نکنید مرا در مورد مهمانان من آیانیست از شما هیچ مردشائسته ای (۷۸) .

گفتند هر آئینه تودانسته ای که نیست مارا در دختران تو حاجتی و هر آئینه تو میدانی آنچه می خواهیم (۷۹) .

گفت اگر مرا بمقابله شما قوتی می بود یا پناه می گرفتم به قوم زور آور (چنین میکردم) (۸۰) .

فرشتگان گفتند ای لوط هر آئینه ما فرستادگان پروردگار توایم نخواهند رسید به تو پس بپراhl خود را بپاره ای از شب و باید که واپس ننگرد هیچکس از شما مگر زن تو که رسیدنی است او را آنچه رسید باین قوم هر آئینه میعاد

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئِي بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ ۝

وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَقُومُوا هَؤُلَاءِ بِبَنَاتِكُمْ الْأَخْطَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَحْزُونِ فِي ضَيْغِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ ۝

قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حِجٍّ وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا تُرِيدُ ۝

قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ إِيَّائِي لَكُنْ شَدِيدٌ ۝

قَالُوا لَیْلُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرَاتِكَ إِنَّهُ مُصِيبُهُنَّ أَصَابُهُمْ إِنَّا مَوْعِدُهُمُ الصُّبْحُ ۝ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ۝

(۱) مترجم گوید یعنی ایشان نوجوان خوش روی بودند و عادت قوم معلوم بود پس خوف فتنه پیدا شد والله اعلم .

ایشان وقت صبح ست آیا صبح نزدیک نیست؟ (۸۱) .

پس چون آمد فرمان ما ساختیم زیر آن (ده ها) را زیر آن و بارانیدیم بر آنجا سنگهای از گِل پخته، پی در پی (۸۲) .

نشان مند ساخته شده نزد پروردگار تو و این سنگ هانستند دور ازستمگاران (۸۳) .

و فرستادیم بسوی قوم مدین برادر ایشان شعیب را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق مگر وی و کم مکنید پیمانه و ترازو را هر آئینه من می بینم شمارا که در نعمتید و هر آئینه من می ترسم بر شما از عذاب روز در بگیرنده^(۱) (۸۴) .

و ای قوم من کامل کنید پیمانه و ترازو را بانصاف و کم مرسانید بمردمان چیزهای ایشان را و تباهاکاری مکنید در زمین فسادکنان (۸۵) .

باقی گذاشته خدای تعالی بهتر است برای شما اگر باور دارنده اید و نیستم من بر شما نگهبان (۸۶) .

گفتند ای شعیب آیا نماز تو میفرماید ترا که بگذاریم آنچه می پرستیدند پدران ما یا بگذاریم آنکه کنیم در مال خود هر چه خواهیم هر آئینه تو مرد بُردبار شائسته

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَىٰ سَائِقِهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ لَّا مَنصُورٍ ۝۸۱

مُسَوَّمَةٌ عِندَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبُعِيدٍ ۝۸۲

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ وَلَا تَنْقُصُوا إِلَهُكُمُ
وَإِلَٰهُنَّ إِنِّي أَنَا رَبُّكُمْ بَخِرُوا نِيَّ أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ۝۸۳

وَيٰقَوْمِ أَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَنَا
بَاقٍ ۝۸۴

بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ۚ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ
بِخَفِيضٍ ۝۸۵

قَالُوا يٰشُعَيْبُ أَصَلَوْتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرَكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا
أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ
الرَّشِيدُ ۝۸۶

معامله ای (و مقصود ایشان استهزا بود)
(۸۷) .

گفت ای قوم من آیا دیدید اگر باشم
برحجتی از پروردگار خود و داده باشد
بمن از جانب خود روزی نیک^(۱) و نمی
خواهم که خلاف کنم باشما مثل شده
بسوی آنچه منع می کنم شمارا از آن^(۲)
نمی خواهم مگر صلاح کاری تاب توانم
و نیست توفیق من مگر به فضل خدا
بروی توکل کردم و بسوی اورجوع
می کنم (۸۸) .

و ای قوم من ضدیت بامن نباید و ادار
سازد شمارا باین خصلت که برسد بشما
مانند آنچه رسید بقوم نوح یا بقوم هود
یا بقوم صالح و نیست قوم لوط دوراز شما
(۸۹) .

و طلب آمرزش کنید از پروردگار خود
بازرجوع کنید بسوی او هرآئینه پروردگار
من مهربان دوستدارست (۹۰) .

گفتند ای شعیب نمی فهمیم بسیاری
از آنچه می گوئی و هرآئینه مای بینیم ترا
در میان خود ناتوان و اگر نه می بود قبیله
تو سنگسار میکردیم ترا و نیستی تو پیش
ما گرامی قدر (۹۱) .

گفت ای قوم من آیا قبیله من گرامی

قَالَ يَقَوْمِ اَرَأَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّي وَرَزَقَنِي
مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا اُرِيدُ اَنْ اُخَالِفَكُمْ اِلَىٰ مَا
اَنْهَكُمْ عَنْهُ اِنْ اُرِيدُ اِلَّا الْاِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ
وَمَا تَوْفِيقِي اِلَّا بِاللّٰهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَالْيَهُ
اَنِيبُ ۝

وَيَقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي اَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا اَصَابَ
قَوْمَ نُوحٍ اَوْ قَوْمَ هُودٍ اَوْ قَوْمَ ثُلَيْثٍ وَّ مَا قَوْمَ لُوطٍ مِّنْكُمْ
بَبَعِيدٍ ۝

وَاسْتَغْفِرْ لِرَبِّكُمْ ثُمَّ تَوَلَّوْا اِلَيْهِ اِنْ رَبِّي رَحِيْمٌ وَّ دُوْدٌ ۝

قَالُوا يَشْعِبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مَّا نَقُولُ وَاِنَّكَ لَتَرِكٌ
فِيْنَا ضَعِيفٌ وَّلَوْلَا رَهْمُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَاَنْتَ عَلَيْنَا بَعِيزٌ ۝

قَالَ يَقَوْمِ اَرَهَيْتُمْ اَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِ وَاَتَاخَذُ نَمُوَةً

(۱) یعنی حلال چگونه سخن شمارا شنوم .

(۲) مترجم گوید یعنی نمی خواهم که بکار نیک بفرمایم و خود نکنم والله اعلم .

وَلَاءَكُمْ ظَهْرِيَا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٩٢﴾

تراست پیش شما از خدا و گرفتید خدا را انداخته پس پشت خویش هرآئینه پروردگار من بآنچه میکنید دربرگیرنده است (۹۲).

وَلَقَوْمٌ كَفَرُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِلَىٰ عَامِلٍ سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۖ
مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِلَيَّ
مَعَكُمْ رَقِيبٌ ﴿٩٣﴾

وای قوم من عمل کنید برطور خود هرآئینه من نیز عمل کننده ام زود خواهید دانست آن را که بیایدش عذابی که رسوا کندش و آن را که وی دروغگوست و انتظار برید هرآئینه من باشما منتظرم (۹۳).

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ
مِّنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْعَةَ فَاصْبَحُوا فِي
دِيَارِهِمْ جِثْمِينَ ﴿٩٤﴾

ووقتیکه آمد عذاب ما نجات دادیم شعیب را و آنان را که ایمان آوردند باوی به بخشاشی از خود و درگرفت ظالمان را آواز سخت پس گشتند در سراهای خویش مرده افتاده (۹۴).

كَانَ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا إِلَّا بُعْدُ الْمَدِينِ كَمَا بَعْدَتْ ثَمُودُ ﴿٩٥﴾

گویاهرگز نه بودند آنجا آگاه باش دوری باد مدین را چنانکه دور افتادند ثمود (۹۵).

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٩٦﴾

وهرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های خود و به دلیل روشن (۹۶).

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاتَّبَعُوهُ أَمْرٌ فِرْعَوْنُ وَمَا
أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ﴿٩٧﴾

بسوی فرعون و جماعت او پس پیروی کردند فرعون را و نه بود فرمان فرعون براه راست (۹۷).

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَأَوْدَحَهُمُ النَّارُ بَيْسَ الْوُرْدِ
الْمَوْوَدُّ ﴿٩٨﴾

پیشوا شود فرعون قوم خود را روز قیامت پس بیاردایشان را بآتش و بدجائست که وارد آن شدند (دوزخ) (۹۸).

وَأَتَّبَعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكُونُ الْوُرْدُ
الْمَوْوَدُّ ﴿٩٩﴾

وازی ایشان آورده شد لعنت درین دنیا و روز قیامت نیز بدعطائست که داده

شد (آن لعنت) (۹۹) .

این از اخبارده ها ست که میخوانیم آن را بر تو بعضی از آن باقیست و بعضی از بیخ بریده (۱۰۰) .

و ستم نکردیم ایشانرا ولیکن ایشان ستم کردند برخویشتن پس هیچ دفع نکردند از ایشان معبودان ایشان که میخواندند بغیر از خدا وقتی که آمد فرمان پروردگار تو و نیفزودند ایشان را بجز هلاکی (۱۰۱) .

و همچنین ست گرفتار کردن پروردگار تو چون بگیرد ده ها را و آنها ستمگار باشند هر آینه گرفت وی درد دهنده سخت است (۱۰۲) .

هر آینه درین سخن نشانه است کسی را که ترسیده است از عذاب آخرت آن روز روزیست که جمع کرده شوند در آن مردمان و آن روز روزیست که همه حاضر شوند در وی (۱۰۳) .

و موقوف نمی داریم آنرا مگر تا مدت معین (۱۰۴) .

روزی که بیاید سخن نگوید هیچ کس مگر بدستور حق پس بعضی ایشان بدبخت باشند و بعضی نیک بخت (۱۰۵) .

اما آنانکه بدبخت شدند پس در آتش باشند ایشان را باشد آنجا فریاد سخت و ناله زار (یعنی مانند آواز خر) (۱۰۶) .

باشند جاودان آنجا مدت بقای آسمان ها و زمین مگر آنچه که خواسته است

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغُرَى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ۝۹۹

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَبِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝
إِنَّهُمْ أَلَتْهُمُ إِلَهِتُهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَىْءٍ لَمْ تَأْجُزْ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٌ ۝۱۰۰

وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْغُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ۝۱۰۱

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ۚ ذَلِكَ يَوْمُ تَجُوزُ لَهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمُ مَشْهُودٌ ۝۱۰۲

وَمَا تُؤَخِّرُهُ إِلَّا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّعَدَّدٍ ۝۱۰۳

يَوْمَ يَأْتُ لَكُمْ نَفْسُ الْيَازِينِ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ ۝۱۰۴

فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ۝۱۰۵

خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ ۝۱۰۶

پروردگار تو هر آئینه پروردگار تومی کند
آنچه می خواهد (۱۰۷) .

واما آنانکه نيك بخت کرده شدند پس
در بهشت باشند جاودان آنجا تا مدت بقای
آسمان ها و زمین مگر آنچه که خواسته
است پروردگار تو بخششی غیر منقطع^(۱)
(۱۰۸) .

پس مباش در شبهه از آنچه می پرستند این
گروه نمی پرستند مگر چنانکه می پرستیدند
پدران ایشان پیش ازین و ما البته تمام دهنده
ایشانیم حصه ایشان را ناکاهیده^(۲) (۱۰۹) .

وهر آئینه دادیم موسی را کتاب پس
اختلاف افتاد در آن و اگر نمی بود سخنی
که سابقاً صادر شده از پروردگار تو
هر آئینه فیصله کرده می شد میان ایشان و
ایشان در شبهه قوی اندازان (۱۱۰) .

وهر آئینه هر کسی وقتی که برانگیخته شود
البتّه تمام خواهد داد ایشان را پروردگار
تو جزای کردار ایشان هر آئینه وی بآنچه
میکنند داناست (۱۱۱) .

پس استوار باش چنانچه فرموده شده
تورا و آنانکه توبه کرده اند همراه تونیز،
واضح مگذرید هر آئینه وی بآنچه می کنید

وَأَمَّا الَّذِينَ سُودُوا فَمِنْهُمْ جَاهِلُونَ وَمِنْهُمْ مَنِيعُونَ
وَالْأَرْضُ لِلَّهِ أَشْأَهُ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرُ مَجْذُوذٍ ۝۱۰۷

قُلْ أَتُكْفَرُ بِرُبِّي وَعَمَّا يُعْبُدُ هَؤُلَاءِ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا
يَعْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا لَنُوقِفُوهُمْ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ
مَنْقُوصٍ ۝۱۰۸

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ هَؤُلَاءِ مِنْ أَكْثَرِ
سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُومِي بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكِّ مِنْهُ
مُزَيَّبٍ ۝۱۰۹

وَأَنَّ كُلَّ الْآلَمِ لَإِيَّاهُمْ رَبُّكَ أَفَعَالَهُمْ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ
خَبِيرٌ ۝۱۱۰

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝۱۱۱

(۱) مترجم گوید یعنی مدت ماندن در بهشت و دوزخ مانند مدت دوام آسمان ها و زمین
است در دنیا اگر زیادتی را که در مشیت خداست و در فهم کسی نمی گنجد اعتبار
نکند حاصل بیان دوام است بابلغ وجوه والله اعلم .

(۲) یعنی حصه ایشان از عذاب .

بیناست (۱۱۲) .

و میل مکنید بسوی آنانکه ستم کردند که
آنگاه برسد به شما آتش و نیست شمارا
بجز خدا دوستان باز نصرت داده نه شوید
(۱۱۳) .

و برپاکن نمازرا دو طرف روز و ساعتی
چند از شب هر آئینه طاعات دور میکنند
گناهان را این پندی هست پند پذیران را
(۱۱۴) .

و شکیبائی کن هر آئینه خدا ضائع نمی
سازد مزد نیکوکاران را (۱۱۵) .

پس چرا نه شدند از آن قرنهای پیش
از شما بودند اهل خرد که منع کنند از فساد
در زمین مگر اندکی از آن جماعت که
نجات دادیم از میان ایشان و پیروی کردند
ستمگاران چیزی را که آسودگی داده
شدند بآن^(۱) و بودند گناه گاران (۱۱۶) .

و هرگز نیست پروردگار تو که هلاک کند
ده ها را به ستم و اهل آن نیکوکار باشند
(۱۱۷) .

و اگر می خواست پروردگار تو البته
می گردانید مردمان را يك ملت و همیشه
باشند مختلف (۱۱۸) .

مگر آنکه بروی رحم کرده است
پروردگار تو و برای این اختلاف آفریده
است ایشان را و تمام شد سخن

وَلَا تَرْكُؤُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ
اللَّهِ مِن أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٢﴾

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَرَافِعِينَ إِلَيْكَ الْحَدَّثِ
يُذْهِبَنَّ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلَّذِينَ هُمْ ﴿١١٣﴾

وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٤﴾

فَأُولَٰئِكَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكَ أُولُوا بَقِيَّةَ يَتَهُونَ
عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّنْ أَجْعَلْنَا مِنْهُمْ
وَاتَّبَعُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أَتَوْا بِهِمْ وَكَانُوا
مُجْرِمِينَ ﴿١١٥﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلِهَا
مُصْلِحُونَ ﴿١١٦﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ
مُخْتَلِفِينَ ﴿١١٧﴾

إِلَّا مَن تَحِمَّ رَبُّكَ وَلِذَٰلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ

(۱) یعنی بلذات دنیا مشغول شدند .

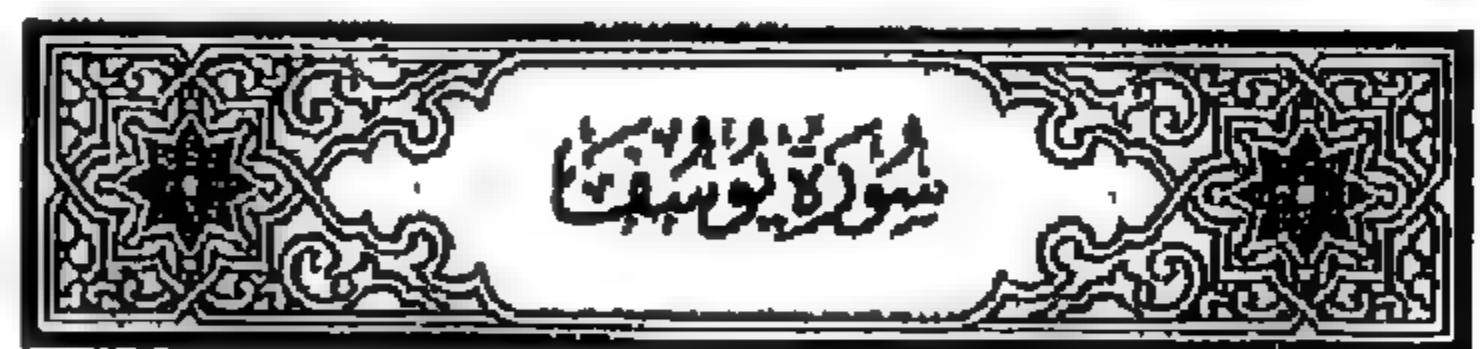
لَا مَلَكَيْنَ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾

وَكُلًّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَشِئْتُ بِهِ فُؤَادَكَ
وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ااعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ
إِنَّا ااعْمِلُونَ ﴿١٢١﴾

وَأَنْتُمْ رَوَّادُونَ مُنْتَظِرُونَ ﴿١٢٢﴾

وَاللَّهُ غِيبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْإِلَهِ يَرْجِعُ الْأَمْرَ كُلَّهُ فَاعْبُدْهُ
وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقُرْآنُ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

پروردگار تو، که البته پرکنم دوزخ را از
جنیان و مردمان همه يك جا^(۱) (۱۱۹).

و هر چیزی را حکایت می کنیم برتو از اخبار
پیغامبران آن چیزی است که ثابت می
گردانیم بآن دل ترا و آمده است به تودرین
سوره سخن درست و پندی و یادآوری
برای مسلمانان (۱۲۰).

و بگو آنان را که ایمان نمی آرند عمل کنید
برطور خود هرآئینه مانیز عمل
کنند گانیم (۱۲۱).

و انتظار کشید هرآئینه مانیز منتظریم
(۱۲۲).

و خدا راست علم غیب آسمان ها و زمین
و بسوی او بازگردانیده می شود کار همه
آن پس عبادت کن او را و توکل کن براو
و نیست پروردگار تو بیخبر از آنچه
می کنی (۱۲۳).

سوره یوسف مکی است و آن يك صد و یازده
آیت و دوازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الّا این آیت ها آیات کتاب روشن است
(۱).

هرآئینه ما فرو فرستادیم آن را قرآن عربی

(۱) مترجم گوید در عرف اختلاف رانسبت میکنند باهل باطل نه باهل حق و يقال قال
اهل الحق كذا و خالفهم فِرَقٌ پس استثنای مَنْ رَحِمَ بى تكلف صحيح شد والله
اعلم .

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ﴿۲﴾

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ
كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿۳﴾

قَالَ يَبْنَىٰ لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ
كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿۴﴾

وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ
الْأَحَادِيثِ وَيُمَتِّعُكَ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا اتَّخَذَ
عَلَىٰ آبَائِكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۵﴾

لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٍ لِلْمُتَذَكِّرِينَ ﴿۶﴾

إِذْ قَالَ الْيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيَّ إِنِّي إِذْ
وَحْنٌ عَصَبَةٌ إِنْ آتَانَا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۷﴾

لَا تَقْلُوبُوا يَوْسُفَ وَلَا طَرْحَهُ أَرْضًا يَحْتَلِ لَكُمْ وَجْهَ آيَاتِهِمْ

باشد که شما دریابید (۲) .

ما حکایت می کنیم بر تو بهترین قصه ها
بوحی فرستادن خود بسوی تو این قرآن را
وهرآئینه حال این ست که تو بودی پیش
از آن از بی خبران (۳) .

یادکن چون گفت یوسف پدر خود را ای
پدر من هرآئینه من بخواه دیدم یازده
ستاره را و خورشید و ماه را دیدم برای
خود سجده کننده (۴) .

گفت ای پسرک من بیان مکن خواب
خود را پیش برادران خود که آنگاه اندیشه
کنند در حق توحیله هرآئینه شیطان آدمی
را دشمن آشکار است (۵) .

وچنانکه خواب بتونمود همچین
برگزیند ترا پروردگار تو و بیاموزد ترا
از علم تاویل الاحادیث (یعنی تعبیر رویا)
وتمام کند نعمت خود را بر تو و بر فرزندان
یعقوب چنانکه تمام کرد آن را بر دوجد تو
پیش ازین ابراهیم و اسحق هرآئینه
پروردگار تودانای استوار کارست (۶) .

هر آئینه هست در قصه یوسف و برادران
او نشانه ها سوال کنندگان را (۷) .

چون گفتند که یوسف و برادر حقیقی
او دوست تراند نزد پدر ما و ما جماعتی
هستیم هرآئینه پدر ما در خطای ظاهر
است (۸) .

یکشید یوسف را یا بیفکنیدش به زمین
غیر معلوم تا خالی شود برای شما توجه

وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ①

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَالْقَوْهَ فِي غَيْبَتِ الْجَبِّ
يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ②

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ
لَنَصْحُونَ ③

أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَمِ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ④

قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنَّ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ
الدِّثْلُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ⑤

قَالُوا لَيْنَ أَكَلَهُ الدِّثْلُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ
إِنَّا إِذَا الْخِصْرُونَ ⑥

فَلَمَّا تَذَهَبُوا بِهِ وَاجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوا فِي غَيْبَتِ الْجَبِّ
وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑦

وَجَاءَ وَآبَاؤُهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ⑧

قَالُوا يَا بَنَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ
مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الدِّثْلُ وَآ أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا
وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ⑨

پدر شما و تاباشید بعد ازین گروهی شائسته
(یعنی توبه کنید) (۹) .

گفت گوینده از ایشان مَكْشِدِ یوسف را و
بیفکنیدش در قعر تاریک چاه تا برگیرد او
را بعض مسافران اگر کنند گانید
(این کار را) (۱۰) .

گفتند ای پدر ما چیست حال تو که امین
نمی پنداری مارا بر یوسف وهرآئینه
ما اورانیک خواهانیم (۱۱) .

بفرست اورا با ما فردا تا میوه بسیار خُورد
و بازی کند وهرآئینه ما اورا نگاه بانیم
(۱۲) .

گفت هرآئینه اندوهگین می کند مرا آنکه
ببریدش و می ترسم از آنکه بخورد اورا
گرگ و شما از وی بی خبر باشید (۱۳) .

گفتند اگر بخورد او را گرگ و ما جماعتی
هستیم هرآئینه ما آنگاه زیان کار باشیم
(۱۴) .

پس چون ببردندش و عزیمت کردند که
بیفکنندش در قعر تاریک چاه و وحی
فرستادیم بسوی او که البته خبردار
خواهی ساخت ایشان را باین ماجرای
ایشان و ایشان نه شناسند (۱۵) .

و آمدند پیش پدر خود شبانگاه میگریستند
(۱۶) .

گفتند ای پدر ما هرآئینه ما شروع کردیم در
مسابقه و گذاشتیم یوسف را نزدیک رخت
خویش پس بخورد او را گرگ نیستی تو باور
دارنده ما اگر چه باشیم راستگو (۱۷) .

وَجَاءُوا عَلَى قَيْصِيهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ
لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً قَصَصْتُ جِبِلٌّ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ
عَلَى مَا تَصِفُونَ ⑮

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَةً قَالَ
يُشْرَىٰ لَهَا غُلْمٌ وَاَسْرَوْهَا بِضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِمَا يَعْمَلُونَ ⑯

وَسَرَّوْهُ بِشَمْسٍ بِخِشٍ ذَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ
 مِنَ الزَّكَّاءِينَ ⑰

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِمَرْأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوِيَّ
عَلَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَتَ يُوسُفُ
فِي الْأَرْضِ وَانْعَلِمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ
عَلَىٰ أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ⑱

وَلِكَبَابِكُمْ أَشَدُّ اتِّبَاعَهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ
يُخَوِّدُ الْحَسَنِينَ ⑲

وَرَأَوْنَاهُ الْيَقِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ
وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنُ مَثْوَايَ
إِنَّهُ لَا يَفْلِكُ الظَّالِمُونَ ⑳

وآوردند برپیراهن او خون دروغ را
یعقوب گفت نه، بلکه آراسته است برای
شما نفس شما تدبیری را پس کار من صبر
نیک است و خدامدد طلبیده می شود از
وی برآنچه شما بیان می کنید (۱۸).

وآمد کاروانی پس فرستادند سقای (یعنی
آب آور) خود را پس انداخت دلو خود
گفت ای مژده من این نوجوانی است و اهل
قافله پنهان ساختند او را سرمایه دانسته
و خداداداناست بآنچه می کردند (۱۹).

و (برادران) فروختندش به بهای ناقص
درهمی چند شمرده شده و بودند درباره
یوسف از بی رغبتان (۲۰).

وگفت شخصی که خرید یوسف را از اهل
مصر بزنی خود گرامی دار جای او را شاید
که نفع دهد ما را یا فرزند گیریم او را
و همچنین قراردادیم یوسف را در آن
سرزمین و تا بیا موزیم او را از علم تاویل
الاحادیث و خداتواناست بر مراد خود
ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۲۱).

و چون رسید یوسف به نهایت قوت خود
دادیم وی را دانائی و علم و همچنین
جزا میدهیم نیکوکاران را (۲۲).

طلب کرد یوسف را زنی که او در خانه
اش بود از نفس او (و این کنایت از طلب
جماع است) و بیست دره هارا و گفت پیش
آ گفت پناه برخدا بیشک او مولای من
است نیکو ساخت جایگاه

مرا^(۱) هرآئینه رستگار نمی شوند ظالمان
(۲۳) .

وهرآئینه قصد کرد آن زن بسوی یوسف
و قصد کردی یوسف بسوی او اگر نه
بود آنکه دید یوسف دلیل پروردگار
خود را، چنین کردیم تابازگردانیم ازوی
بدی و بی حیائی را هرآئینه وی از بندگان
مخلص ماست (۲۴) .

و بایکدیگر سبقت کردند بسوی دروازه
و بدرید آن زن پیراهن یوسف را از پشت
و یافتند شوهر زن را نزدیک دروازه گفت
چيست جزای کسیکه خواسته باشد باهل
تو کارید را مگر آنکه بزندان انداخته شود
یا عقوبتی درد دهنده (۲۵) .

یوسف گفت این زن خواست مرا از نفس
من و گواهی داد گواهی از قبیله زن که
اگر هست پیراهن یوسف دریده از
جلو، پس این زن راست گفته است
و یوسف از دروغ گویانست (۲۶) .

و اگر هست پیراهن او دریده از پشت،
پس این زن دروغ گفته است و یوسف
از راست گویان است (۲۷) .

پس شوهرش چون دید پیراهن او را دریده
از پشت، گفت این قضیه از مکر شما زنان
است هرآئینه مکر شما زنان بزرگ است
(۲۸) .

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا اَنْ رَّا بَرَّهَانَ رَبِّهٖ
كَذٰلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهٗ الشُّوْرَ وَالْفَحْشَآءَ اِنَّهٗ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُخْلَصِيْنَ ۝۳۳

وَأَسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيْصُهَا مِنْ دُبُرٍ وَالْفَيَّا
سَيِّدَهَا هَآلَا الْبَابُ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَمْلِكِ
شُوْرًا اِلَّا اَنْ يُسَجَّنَ اَوْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝۳۴

قَالَ هِيَ رَاوَدْتَنِيْ عَنْ نَفْسِيْ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ اَهْلِهَا
اِنْ كَانَ قَمِيْصُهَا قَدْ مِنْ قَبْلِ فَصَدَقَتْ
وَهُوَ مِنَ الْكَٰذِبِيْنَ ۝۳۵

وَ اِنْ كَانَ قَمِيْصُهَا قَدْ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَّابَتْ وَهُوَ مِنَ
الصّٰدِقِيْنَ ۝۳۶

فَلَمَّا رَا قَمِيْصُهَا قَدْ مِنْ دُبُرٍ قَالَ اِنَّهٗ مِنْ كَيْدِكُنَّ اِنَّ
كَيْدَكُنَّ عَظِيْمٌ ۝۳۷

(۱) یعنی خیانت اوتوانم کرد .

يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكِ
كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿٢٩﴾

وَقَالَ فَسَوْفَ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا
عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا
فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٠﴾

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكًا
وَأَتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سَكِينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا
رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا
إِن هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

قَالَتْ قَدْ لَبِئْتَ الَّذِي لُتُنِي فِيهِ وَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِي
فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا أُمِرْتُ لَيُجْزَيْنَ
وَلِيَكُونَ مِنَ الصَّغِيرِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ
وَلَا أَتَصَرَّفُ فِي كَيْدِهِنَّ أَصَبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ
مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ

ای یوسف درگذر ازین ماجرا وای زن
طلب آمرزش کن برای گناه خود هرآئینه
تو بوده ای از خطا کنندگان (۲۹) .

وگفتند زنانی چند در شهر که زن عزیز
می طلبد نوجوان خود را از نفس او
هرآئینه دردش جاکرده است از روی
دوستی هرآئینه مامی بینیم او را
در گمراهی ظاهر (۳۰) .

پس چون شنید زن عزیز غیبت ایشانرا
قاصد فرستاد بسوی ایشان و مهیا کرد
برای ایشان مجلسی و داد هریکی را
از ایشان کاردی و گفت ای یوسف بیرون
آ براین زنان پس چون بدیدندش بزرگ
یافتندش و بریدند دستهای خویش وگفتند
پاك است خدا، نیست این نوجوان
بشری، نیست این شخص مگر فرشته
گرامی (۳۱) .

زن عزیز گفت این ست آنکه ملامت کرده
بودید مرا در عشق وی و هرآئینه طلبیدم
از او نفس او را پس نگاه داشت خود را
و اگر نکند آنچه می فرمایم او را البته
بزنندان انداخته شود و البته باشد از
خوارشدگان (۳۲) .

یوسف گفت ای پروردگار من زندان
دوست تر است نزد من از آنچه میخوانند
مرا بسوی آن و اگر توبازنداری از من
فریب این زنان را البته میل کنم بایشان
و یاشم از نادانان (۳۳) .

پس قبول کرد دعای او را پروردگار او

السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ③

ثُمَّ بَدَّ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا الْآيَاتِ لَيْسَ جُذُوعُهُمْ حُجْرًا ④

وَدَخَلَ مَعَهُ السَّجَنَ فَتَيْنِ قَالَ لِحَدَّثَا إِلَىٰ رَبِّنِي آعْصِرْ خَصْرًا
وَقَالَ الْآخَرُ لِي رَبِّنِي أَجْعَلْ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ
نَبْنِئَا بِتَأْوِيلِهِمَا إِنْ أَتَاكَ مِنْ الْمُحْسِنِينَ ⑤قَالَ لَا يَأْتِيَكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبْأُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ
قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ
قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ⑥وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ
لَنَا أَنْ نَشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا
وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ⑦

پس بازداشت از یوسف فریب ایشان را
هرآئینه وی شنوای داناست (۳۴) .

باز ظاهر شد آن جماعت را بعد از آن که
دیده بودند نشانه ها که البته بزدان
درآوردند اورا تا مدتی^(۱) (۳۵) .

و داخل شدند بزدان همراه یوسف
دو جوان یکی از ایشان گفت هرآئینه
ب خواب می بینم خود را که آب گیرم
از انگور و دیگری گفت که هرآئینه
ب خواب می بینم خود را که برداشته ام
بر سر خود نانی که مرغان از آن میخورند
خبردار کن مارا به تعبیر این خواب
هرآئینه مابینیم ترا از نیکوکاران (۳۶) .

گفت نخواهد آمد بشما هیچ طعامی که داده
می شوید آن را مگر خبردار کنم شما را به
تعبیر آن پیش از آنکه بیاید به شما این
تعبیر از آن قبیل است که آموخته است مرا
پروردگار من هرآئینه من ترك کردم کیش
قومی که ایمان نمی آرند بخدا و ایشان
با آخرت اعتقاد ندارند (۳۷) .

و پیروی کردم کیش پدران خود را،
ابراهیم و اسحاق و یعقوب شاید ما را که
شریک خدا مقرر کنیم چیزی را، این از
فضل خداست بر ما و بر مردمان ولیکن
بیشتر مردمان شکر نمی کنند (۳۸) .

(۱) یعنی مشورت کردند که یوسف را بزدان باید کرد تا نزد مردمان براثت زلیخا ظاهر
شود .

يُصَاحِبِي السَّجْنِ ۚ أَرَأَيْتَ مُتَقَرِّفُونَ خَيْرًا مِنْ اللَّهِ

الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾

مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ

وَأَبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ

أَمْرًا لَا تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاتِهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ

النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

يُصَاحِبِي السَّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمْ فَيسْقَى رَبَّهُ خَمْرًا

وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصَلِّبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ فَفِي

الْأَمْرِ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِينَ ﴿٤١﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ

رَبِّكَ فَأَنَسَ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ فَلَبِثَ فِي السَّجْنِ

بضْعَ عَشْرِينَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سَوِيًّا يَأْكُلْنَ

سَبْعَ عَجَافٍ وَسَبْعَ سُبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَبْسُ يَأْكُلْنَ

الْمَلَأَ أَفْتُونِي فِي رُؤْيَايَ إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

قَالُوا أَضْغَاتُ أَحْلَامٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعِلْمِينَ ﴿٤٤﴾

ای دویار زندان آیامعبودان پراکنده
بهراند یا خدا یکتای غالب (۳۹) .

عبادت نمی کنید بغیر از خدا مگر نام هائی
چندرا که نام نهاده اید آنها را شما و پدران
تان نفرستاده است خدا بر آنها هیچ دلیلی
نیست فرمانروائی مگر خدا را فرمود که
عبادت مکنید مگر فقط وی را این ست
کیش درست ولیکن بیشتر مردمان
نمی دانند (۴۰) .

ای دو یار زندان آتایکی از شما پس
بنوشاند مولای خود را شراب و اما آن
دیگر پس بردار کرده شود پس بخورند
مرغان از سراو فیصله کرده شدکاری که
دروی سوال می کنید (۴۱) .

و گفت یوسف به شخصی که دانسته بود
که خلاص یابنده است از آن دو کس
یادکن مرا نزد مولای خود پس شیطان
فراموش گردانید از خاطروی که
یاد کند پیش مولای خود پس ماند یوسف
در زندان چند سال (۴۲) .

و گفت پادشاه هر آینه من بخواب می بینم
که هفت گاو فربه میخورند آن هارا هفت
گاوا لاغر و می بینم هفت خوشه سبزا
و هفت خوشه دیگر خشک را ای جماعت
جواب دهید مرا درباره خواب من اگر
خواب را تعبیر می گوئید (۴۳) .

گفتند این خوابهای شوریده است
و ما نیستیم به تعبیر خوابهای شوریده دانا
(۴۴) .

وَقَالَ الَّذِي نَجَّاهُمْ مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنْتُمْ بِكُلُّكُمْ بِأَوَّلِهِ
فَأَنْسِلُونِ ۝

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ
يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعِ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ
يَبْسُتُ لَعَلَّيْ أَرْجِعُنَا إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ۝

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَابًّا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ
فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ۝

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ
إِلَّا قَلِيلًا فَاخْضَعُوا ۝

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ
يَعْصِرُونَ ۝

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي رَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَكْرَهُ
إِلَى رِيكِ فَسَلِّهُ مَا بَالُ النُّسُوءِ الَّتِي قَطَعْنَ

وگفت آنکه نجات یافته بود از آن دو کس
و بیاد آورد بعد مدتی من خبر دهم شما را
به تعبیر این خواب پس بفرستید مرا^(۱)
(۴۵).

گفت ای یوسف ای راست گو جواب ده
مارا درین خواب که هفت گاو فربه
میخورند ایشان را هفت گاو لاغر و هفت
خوشه سبز و هفت خوشه دیگر خشک،
بود که من بازگردم بسوی مردمان تا ایشان
بدانند (۴۶).

گفت زراعت کنید هفت سال پی در پی
بر عادت خود پس آنچه بدوید بگذاریدش
در خوشه آن مگر آنکه کی از آنچه بخورید
(۴۷).

باز بیاید بعد از آن هفت سال سخت
بخورند آنچه سابق ذخیره نهاده بودید
برای آنها مگر آنکه کی از آنچه با احتیاط نگاه
دارید (۴۸).

بازیاید بعد از آن سالی که درو باران
فرستاده شود بر مردمان، و درو آب
گیرند از انگور و غیر آن^(۲) (۴۹).

و گفت پادشاه بیارید پیش من یوسف را
پس چون آمد نزد یوسف فرستاده پادشاه
گفت بازگرد بسوی مولای خود پس سوال

(۱) مترجم گوید پس بسوی یوسف فرستادند و ملاقات کرد والله اعلم.

(۲) پادشاه این تعبیر شنیده مشتاق ملاقات یوسف گشت و یوسف علیه السلام مدتی
توقف نمود تا براءت ذمه اش ظاهر گردد والله اعلم.

أَيُّدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ①

قَالَ مَا خَطْبُكُمْ إِذْ رَأَوْنِي يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ النَّحْصُ الْحَقُّ أَنَا رَأَوْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ②

ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِنِينَ ③

وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا جَحَمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ④

وَقَالَ الْهَلِكُ أَتُورَنِي بِهِ أَستَخْلِصُهُ لِنَفْسِي قُلْنَا كَلِمَةً قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ⑤

کن اورا چيست حال آن زنان که بریدند دستهای خویش را هرآئینه پروردگار من بحيله بازی ایشان داناست^(۱) (۵۰).

گفت پادشاه چه بُود حال شما وقتی که خواستید یوسف را از نفس او (یعنی تا بلغزانیدش) گفتند پاکی خدا راست ندانستیم بر یوسف هیچ گناهی، گفت زن عزیز اکنون ظاهر شد سخن راست که من طلبیدم او را از نفسش و هرآئینه او از راست گویان است (۵۱).

(گفت یوسف) این همه برای آنست تا بدانند عزیز که من خیانت او نکرده ام غائبانه و بدانند که خدا راه نمی نماید خیانت کنندگان را (۵۲).

و به پاکی صفت نمی کنم نفس خود را هرآئینه نفس بسیار فرمایند است به بدی مگر آنوقت که مهربانی کند پروردگار من هرآئینه پروردگار من آمرزنده مهربانست (۵۳).

و گفت پادشاه بیاریدش پیش من تا مقرر کنمش خالص برای خدمت خود پس چون سخن گفت با یوسف^(۲) گفت ای یوسف هرآئینه تو امروز پیش ما صاحب قدر امانت داری (۵۴).

(۱) یعنی شهادت بر اقرار زلیخابه عفت یوسف پوشیده اند والله اعلم .

(۲) یعنی قابلیت اوشناخت .

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْكُمْ ۝

گفت مقررکن مرا بر خزانه های این سرزمین هرآئینه من محافظت کننده دانایم (۵۵) .

وَكَذَلِكَ مَكَانُ يُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُونَ أَهْلَهُمْ يَشَاءُ نَصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ۝

وهمچنین تمکین دادیم یوسف را در آن سرزمین، قرار می گرفت از آن سرزمین هر جا که میخواست، می رسانیم برحمت خود هر کرا خواهیم وضائع نمی کنیم مزد نیکوکاران را (۵۶) .

وَلَا جُزْءُ الْآجِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۝

وهرآئینه مزد آخرت بهترست آنان را که ایمان آوردند و پرهیزگاری می کردند (۵۷) .

وَجَاءَ إِخْوَةَ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ۝

وآمدند^(۱) برادران یوسف پس داخل شدند بروی پس بشناخت ایشان را وایشان اورا ناشناس بودند (۵۸) .

وَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَّازِهِمْ قَالَ ائْتُونِي بِأَخٍ لَّكُمْ مِّنْ أَبِيكُمْ أَلَا تَرَوْنَ أَنِّي أَوْفِي الْكَيْلِ وَأَنَّا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ۝

وچون مهیا کرد برای ایشان سامان ایشان را گفت بیارید پیش من برادرعلاتی (ناتنی) خود را که از پدر شماست آیا نمی بینید که من تمام میدهم پیمانه را و من بهترین پذیرائی کنندگانم (۵۹) .

فَإِنْ لَّمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَّكُمْ عِندِي وَلَا تَقْرَبُونِ ۝

پس اگر نیاوردید اورا پیش من پس هرگز پیمانه نه باشد برای شما نزد من و هرگز نزدیک نشوید بمن (۶۰) .

قَالُوا سُرَّوْا دُعَاةُ أَبَاكُمْ أَلْفَعَلُونَ ۝

گفتند اورا از پدرش خواهیم خواست، مالبته این کار کنندگانیم (۶۱) .

وَقَالَ لِفَتْنِهِ اجْعَلُوا بَصَائِعَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ

وگفت یوسف غلامان خود را بنهید

(۱) بعد از آن قحط افتاد در جمیع نواحی مصر و شام اولاد یعقوب را مشقت بسیار رسید بسوی یوسف متوجه شدند والله اعلم .

يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ لَعَنَهُمُ يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ
قَالَ سِئِلْ مَعَنَا آخَانَ نَكْتَلُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٦٣﴾

قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا آمَنَ تَكُمُ عَلَىٰ أَخِيهِ مِن قَبْلُ
فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٦٤﴾

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ
قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ
أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزِدُ ذِكْلًا بَعِيرٌ ذَٰلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿٦٥﴾

قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ
لِتَأْتِنَنِي بِهِ إِلَّا أَنْ يَخَاطِبَكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ
اللَّهُ عَلٰى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ يَبْنَئِي لَأَتَدْخُلُوهُنَّ مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِن

سرمایه ایشان را در خرجینهای ایشان، شاید ایشان به شناسند آن را چون باز روند باهل خویش بُودکه ایشان باز آیند^(۱) (۶۲) .

پس چون باز گشتند بسوی پدر خویش گفتند ای پدر ما منع کرده شد از ما پیمانہ پس بفرست بامام برادر مارا تا پیمانہ گیریم و هر آئینه مانگهبان وی هستیم (۶۳) .

گفت یعقوب امین نگیرم شمارا بروی مگر چنانکه امین گرفته بودم شمارا بر برادروی پیش ازین پس خدا بهترست نگاه دارنده و او مهربان ترین مهربانان است (۶۴) .

و چون بگشادند رخت خود یافتند سرمایه خود را باز گردانیده بایشان گفتند ای پدر ما چه می خواهیم بیش ازین این ست سرمایه ما باز گردانیده شده بسوی ما پس باز رویم به مَلِك و غله آوریم برای اهل خود و حفاظت کنیم برادر خود را و زیاده آریم پیمانہ يك شترو آنچه آورده ایم پیمانہ اندك است (۶۵) .

گفت نه فرستم او را با شما تا آنکه دهید مرا عهدی از خدا که البته باز آرید او را بمن مگر آنکه گرفتار کرده شوید پس چون دادندش عهد خویش یعقوب گفت خدا بر آنچه می گوئیم نگهبان است (۶۶) .

و گفت ای پسران من داخل شوید از يك

(۱) یعنی بسبب دادن طعام و بگرفتن سرمایه دیگر بار طمع کنند والله اعلم .

أَبْوَابِ مُتَقَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿۴۷﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا كَانَ يُغْنِي
عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةٌ فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ
قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۸﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا
أَخُوكَ فَلَا تَہْتَبِئْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۴۹﴾

فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَّازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ
أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَتَتْهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسِرْقُونَ ﴿۵۰﴾

قَالُوا وَقَبِلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقِدُونَ ﴿۵۱﴾

قَالُوا تَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَن جَاءَ بِهِ حِمْلُ
بَعِيرٍ وَأَنَّا بِهِ زَعِيمٌ ﴿۵۲﴾

دروازه ودرآید از دروازه‌های پراکنده^(۱) و دفع نمی‌کنم از سر شما چیزی را از قضای خدا، نیست فرمانروائی مگر خدا را بروی توکل کردم و بروی باید که توکل کنند متوکلان (۶۷) .

و چون داخل شدند از آن راه که فرموده بود ایشان را پدرایشان دفع نمی‌توانست کرد از سرایشان چیزی را از قضای خدا لیکن سرانجام دادخطری را که در ضمیر وی بود و هرآئینه او بود خداوند دانش بآنچه مآموخته بودیم او را ولیکن اکثر مردمان نمی‌دانند (۶۸) .

و چون داخل شدند بر یوسف جای داد بسوی خود برادر تنی خود را گفت هرآئینه من برادر توام پس اندوهگین مباش بسبب آنچه میکردند (۶۹) .

پس وقتی که مهیا کرد برای ایشان سامان ایشان نهاد آوند آب خوردن را در خرچین برادر خود بعد از آن آواز داد آواز دهنده ای که ای کاروان هرآئینه شما دزدید (۷۰) .

رو بسوی ایشان درآورده گفتند چیست آنچه گم کرده اید (۷۱) .

گفتند گم کرده ایم پیمانه پادشاه را و برای کسی که بیاوردش يك بار شتر باشد و من باین وعده ضامنم (۷۲) .

(۱) یعنی تا چشم زخم نرسد .

قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَّا جُنَا لِنَفْسِدَ فِي الْاَرْضِ وَمَا
كُنَّا سَرِقِينَ ﴿۴۵﴾

قَالُوا فَمَا جَزَاؤُكُمْ اِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿۴۶﴾

قَالُوا جَزَاؤُكَ مِنْ وُجْدِي رَحِمَهُ فَهُوَ جَزَاؤُكَ كَذٰلِكَ
نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿۴۷﴾

فَبَدَا يَاوُعَيْبُهُمْ قَبْلَ وُعَاةٍ اَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا
مِنْ وُعَاةٍ اَخِيهِ كَذٰلِكَ كَدَّ نَالِ يُوْسُفَ مِمَّا كَانَ
لِيَاخُذَ اَخَاهُ فِي دِيْنِ الْمَلِكِ اِلَّا اَنْ يَّشَاءَ اللّٰهُ تَرْفَعُ
دَرَجَاتٍ مِّنْ لِّشَاءٍ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلَيْهِ ﴿۴۸﴾

قَالُوا اِنْ يَّسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ اَخُوْهُ مِنْ قَبْلُ فَاَسْرَهَا
يُوْسُفُ فِيْ نَفْسِهِ وَلَمْ يُبَيِّدْهَا لَهُمْ قَالَا اَنْتُمْ شَرُّ مَّكَانًا
وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَصِفُوْنَ ﴿۴۹﴾

گفتند بخدا قسم هر آینه دانسته اید که
نیامده ایم مآتافساد کنیم در زمین و هرگز نه
بوده ایم دزد (۷۳) .

گفتند پس چیست جزای این فعل ا گر
دروغ گوباشید (۷۴) .

گفتند جزای این فعل کسی است که یافته
شود متاع در خرجین او پس همان
شخص باشد جزای او^(۱) همچنین
جزای دهیم ستم گاران را (۷۵) .

پس شروع کرد یوسف به تفحص
خرجیهای ایشان پیش از خرجین برادر
خود بعد از آن برآورد پیمانه را از خرجین
برادر خود همچنین تدبیر کردیم برای
یوسف نمی خواست که اسیر گیرد برادر
خود را بحکم قانون پادشاه لیکن (اسیر
گرفت) به مشیت خدا بلند می گردانیم
مراتب کسی را که خواهیم و بالای
هر خداوند دانش دانائی هست (۷۶) .

گفتند ا گر دزدی کند این شخص دور
نیست که دزدی کرده بود برادر او پیش
ازین پس پنهان داشت یوسف این سخن
را در ضمیر خود و آشکار نه کرد آن را
پیش ایشان گفت (دردل خود) شما بدترید
در منزلت و خدا دانا است بآنچه وصف
می کنید^(۲) (۷۷) .

(۱) یعنی او را غلام گیرند والله اعلم .

(۲) حضرت یوسف بتی از طلا از آن جد مادری خود بدزدید تا از عبادت صنم بازماند =

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ
أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَن نَأْخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهُ
إِنَّآ إِذْ أَظْلَمُونَ ﴿٩﴾

فَلَمَّا اسْتَيْسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ كَبِيرُهُمْ
أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ
اللَّهِ وَمِن قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنُ ابْرِحَ
الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي آيَى أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ
خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١٠﴾

ارْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ سَرَقَ
وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ
حَافِظِينَ ﴿١١﴾

وَسَّالَ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا
فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿١٢﴾

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَصَبْرٌ جَمِيلٌ

گفتند ای عزیز هرآئینه او را پدریست
پیرکلان سال پس بگیریکی را از ما بجای
او هرآئینه مامی بینیم ترا از نیکوکاران
(۷۸) .

گفت پناه بر خدا از آنکه بگیریم مگر کسی
را که یافته ایم متاع خویش را نزد او
بتحقیق آنگاه ستمگار باشیم (۷۹) .

پس چون ناامید شدند از وی، تنها رفتند
بخلوت مشورت کنان گفت بزرگ ترین
ایشان آیاندانسته اید که پدر شما گرفته
است بر شما عهدی از خدا و پیش ازین
کوتاهی کرده بودید در حق یوسف پس
ترك نخواهم کرد این سرزمین را تا وقتی که
اجازه دهم را پدرم یا حکم کند خدا مرا
و اوبهترین حکم کنندگان است (۸۰) .

(ای برادران) باز روید بسوی پدر خویش
پس بگوئید ای پدر ما هرآئینه پسر تودزدی
کرد و گواهی نه دادیم الا آنچه
می دانستیم^(۱) و نه می دانستیم علم غیب
را (۸۱) .

و پیرس دهی که بودیم در آن و از کاروانی
که آمده ایم در آن والبته ماراست گویانیم
(۸۲) .

گفت (یعقوب) بلکه آراسته کرده است

= یامشابه به این قصه چیزیکه سبب تهمت اوباشد بدزدی، بوقوع آمده بود والله اعلم .

(۱) یعنی گفتند "جزاؤه من وجد فی رحله فهو جزاؤه" والله اعلم .

عَنِ اللَّهِ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَبِيعًا إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ۝۸۳

وَتَوَلَّ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَفَى عَلَى يُونُسَ وَأَبِیَضَتْ
عَيْنُهُ مِنَ الْحُزَنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ۝۸۴

قَالُوا تَاللَّهِ تَقْتُولُونَ دَكْرَ يُونُسَ حَتَّى تَكُونَ حَرَضًا
أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ۝۸۵

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۝۸۶

يَبَنِي أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُونُسَ وَأَخِيهِ وَلَا تَأْسُوا
مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَأْتِيَنَّ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْكَافِرُونَ ۝۸۷

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهْلَنَا
الضَّرُّ وَجِئْنَا بِيَضَاعٍ مُرْجَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ۝۸۸

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ يُونُسَ وَأَخِيهِ
إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ۝۸۹

قَالُوا إِنَّكَ لَأَنْتَ يُونُسَ قَالَ أَنَا يُونُسَ وَهَذَا أَخِي

برای شما نفوس شماکاری را پس حال
من صبر نيك است امید آنست که
خدایار د پیش من ایشان را همه يك جا
هرآئینه اودانای باحکمت است (۸۳) .

ورویگردانید ازایشان و گفت وای اندوه
من بریوسف و سفید شدند دوچشم
اوبسبب اندوه پس اوپُر شده بودازغم
(۸۴) .

گفتند بخدا همیشه هستی که یادمی کنی
یوسف را تاآنکه شوی بیمار یا شوی
ازهلاک شدگان (۸۵) .

گفت جزاین نیست که بیان می کنم غم
سخت و اندوه خودرا به جناب خدا ومی
دانم ازجانب خدا آنچه نمی دانید (۸۶) .

ای پسران من بروید پس جستجو کنید از
یوسف وبرادرا و ناامید م باشید ازرحمت
خدا هرآئینه (سخن اینست که) ناامید
نمی شوند ازرحمت خدا مگر گروه
کافران (۸۷) .

پس چون داخل شدند بریوسف گفتند ای
عزیز رسیده است بما واهل ماسختی
وآورده ایم سرمایه ناچیز (یعنی اندك)
پس تمام ده مارا پیمانه وصدقه كن برما
هرآئینه خدا جزامی دهد صدقه دهندگان
را (۸۸) .

گفت آیا دانستید قبح آنچه کردید به
یوسف و برادرش وقتی که شما نادان
بودید (۸۹) .

گفتند آیابه تحقیق تو یوسفی؟ گفت من

قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ نَاثِرَةٍ مِّنْ يَّتَّقِي وَيَصْبِرُ فَإِنَّ اللَّهَ
لَإِيْضِيْعُهُمْ أَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ⑩

قَالُوا تَأْتِيهِمْ لَقَدْ أَشْرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا
لَخٰطِيْئِيْنَ ⑪

قَالَ لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ
أَرْحَمُ الرَّحِيْمِيْنَ ⑫

إِذْ هَبُوا بَيِّضُصًى هَذَا قَالُوا عَلَىٰ وَجْهِ إِيَّايَاتِ
بَصِيْرَاءَ وَأَتَوْنِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِيْنَ ⑬

وَلَمَّا فَصَلَ الْعِيْرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيْحَ
يُوسُفَ لَوْ لَا أَنْ تُفْتِنُوْنَا ⑭

قَالُوا تَأْتِيهِمْ إِنْكَ لَفِي ضَلٰلِكَ الْقَدِيْمِ ⑮

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيْرُ أَلْفَهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيْرَاءَ
قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَّكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِمَّنِ اللَّهُ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ⑯

قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خٰطِيْئِيْنَ ⑰

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ⑱

یوسفم واین برادر من است هرآئینه منت
نهاد خدا بر ما هرآئینه (سخن این ست
که) هرکه پرهیزگاری کند و صبر نماید پس
خدا ضائع نمی سازد مزد نیکوکاران را
(۹۰).

گفتند قسم به خدا هرآئینه برتری داده
است ترا خدا بر ما و هرآئینه ما خطا کننده
بودیم (۹۱).

گفت هیچ سرزنش نیست بر شما امروز
بیامرزد خدا شما را و او مهربان ترین
مهربانان است (۹۲).

ببرید این پیراهن مرا پس بیفکنیدش
بر چهره پدرم تا شود بینا و بیارید پیش من
اهل خویش را همه يك جا (۹۳).

و چون جدا شد کاروان (یعنی از شهر)
گفت پدر ایشان هرآئینه من می یابم بوی
یوسف را اگر به نقصان عقل نسبت
نکنید مرا (۹۴).

گفتند بخدا قسم هرآئینه تو در خطای قدیم
خودی (۹۵).

پس چون بیامد پیش وی مرده دهنده
انداخت پیرهن را بر صورت وی پس بینا
گشت گفت آیا نه گفته بودم به شما که
هرآئینه من میدانم از جانب خدا آنچه
نمیدانید (۹۶).

گفتند ای پدر ما آموزش طلب کن برای
مادر حق گناهان ما هرآئینه ما
گناهگار بودیم (۹۷).

گفت بزودی طلب آموزش خواهم

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَبُوهُ وَقَالَ ادْخُلُوا
مِصْرَ لَنُشَاةَ اللَّهُ آمِنِينَ ④

وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ
يَأَيَّتْ هَٰذَا تَأْوِيلُ نَبَأِي مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلْتُ رَجُلًا
صَفًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ
بِيكُم مِّنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ أَنْ نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي
وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ⑤

رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ
الرَّاحِدَاتِ قَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ⑥

ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ⑦

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ خَرِصْتَ بِهِمْ مِّنِينَ ⑧

کرد برای شما از پروردگار خود هر آینه
او آمرزندهٔ مهربان است (۹۸) .

پس چون درآمدند بر یوسف (یعنی
در خیمه اش و او برای استقبال برآمده بود)
جای داد بسوی خود پدر و مادر خود را
گفت در آئید بمصر ایمن شده اگر خدا
خواسته باشد (۹۹) .

و بالا بُرد پدر و مادر خود را بر تخت خود
و ایشان افتادند بسوی او سجده کنان و
گفت ای پدر من این ست تعبیر خواب من
که پیش ازین دیده بودم هر آینه راست
ساخت آنرا پروردگار من و نعمت فراوان
داد بمن چون بیرون آورد مرا از زندان
و آورد شمارا از صحرا بعد از آنکه خلاف
افگند شیطان میان من و میان برادران من
هر آینه پروردگار من تدبیر نیک سازنده
است چیزی را که میخواهد هر آینه
اوست دانای با حکمت (۱۰۰) .

ای پروردگار من دادی مرا پادشاهی
و آموختی مرا تاویل احادیث ای پیدا
کنندهٔ آسمان ها و زمین توئی کارساز من
در دنیا و آخرت مسلمان بمیران مرا
و لاحق کن مرا به صالحان (۱۰۱) .

(یا محمد) این قصه از اخبار غیب است
وحی می کنیم آن را بسوی تو و تونه
بودی نزد ایشان چون عزم کردند
بر مشورت خود توطئه کنان (۱۰۲) .

و مسلمان نیستند اکثر مردمان و اگر چه
حرص کنی (۱۰۳) .

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٣﴾

وَكَايْنٍ مِّنْ آيَةٍ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٤﴾

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُّشْرِكُونَ ﴿١٠٥﴾

أَفَأَمْسُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٦﴾

قُلْ هَذِهِ سَبِيلُ أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي يُغْنِي اللَّهُ وَآلَانَا مِنَ الشُّرَكِيِّنَ ﴿١٠٧﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُّوحِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٨﴾

حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُفِخَ مِنْ نَّسَاءٍ وَلَا يَرُدُّ بِاسْتِنَاعِ الْقَوْمِ الْمُبْجِرِينَ ﴿١٠٩﴾

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ

و سوال نمی کنی از ایشان برتبلیغ قرآن هیچ مزدی، نیست این مگر پندی جهانیان را (۱۰۴).

وبسا نشانه هاینده در آسمان ها و زمین می گذرند بر آن اعراض کنان از تأمل در آن (۱۰۵).

وایمان نمی آرند اکثر ایشان بخدا مگر شریک او مقرر کرده (۱۰۶).

آیا ایمن شده اند از آنکه بیاید بایشان عقوبتی عام از عذاب خدا یا بیاید بایشان قیامت ناگهان و ایشان آگاه نه باشند (۱۰۷).

بگواین راه من است می خوانم بسوی خدا باحجت ظاهر، من و پیروان من و پاکی خدا را است و نیستم من از مشرکان (۱۰۸).

ونه فرستاده ایم پیش از تو مگر مردانی را که وحی می فرستادیم بسوی ایشان از اهل ده ها یا سیرنکرده اند در زمین تابه بینند چگونه شد آخر کار آنانکه پیش از ایشان بودند و هر آینه سرای آخرت بهترست متقیان را آیا نمی فهمید (۱۰۹).

(مهلت دادیم) تا وقتی که چون ناامید شدند پیغامبران و گمان کردند قوم ایشان که بدروغ وعده کرده شده بایشان آمد بایشان نصرت ما پس نجات داده شد هر کرا خواستیم و باز داشته نمی شود عذاب ما از گروه ستمگاران (۱۱۰).

هر آینه هست در قصه پیغامبران پندی

خداوندانِ خرد را نیست قرآن سخنی که
بدروغ بریافته شود ولیکن هست
باوردارنده آنچه پیش از وی هست و بیان
کننده هرچیز و هدایت و بخشایش
مسلمانان را (۱۱۱) .

سوره رعد مدنی است و آن چهل و سه
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْمَرَّ این ها آیات قرآنند و آنچه فروفرستاده
شده از پروردگار تو راست است ولیکن
اکثر مردمان ایمان نمی آرند (۱) .

خدا آنست که برداشت آسمانها را بغیر
ستون ها که بینید آن را بعد از آن
مستقر شد بر عرش و مسخر کرد خورشید
و ماه را هر یکی سیر میکند بمیعادی معین
تدبیر کار می نماید بیان می کند نشانه هارا
تا شما به ملاقات پروردگار خود یقین
آرید (۲) .

و او آنست که گسترد زمین را و آفرید در آن
کوه ها و نهرها را و از هر نوع میوه آفرید
در زمین دو قسم (ترش و شیرین خوب
و بد) می پوشاند شب را بروز هر آئینه
درین نشانه هاست قومی را که تفکر
می کنند (۳) .

و در زمین تکه های مختلف پیوسته
بایکدیگراست و بوستانهایی از درختان
انگور و کشت زارست و درختان خرما
بعضی بسیار پُر شاخ و بعضی غیر آن،
آبیاری می شوند به يك آب و برتری می

حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَٰكِنْ تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ
تَفْصِيلُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝

سُورَةُ الرَّعْدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
الْقَوْلُ مِنَّا الَّذِي الْكِتَابُ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ
وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ①

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
الْعَرْشِ وَسَمِعَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى
يَذْكُرُ الْأُمُورَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ②

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ
كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا رُجَجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشَى اللَّيْلُ النَّهَارَ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ③

وَفِي الْأَرْضِ قَطْعٌ مُّتَبَعَاتٌ وَجُنُثٌ مِّنْ أَعْنَابٍ وَزُرُوحٌ غَنَیْلٌ
مِّنْ نَّوْءٍ وَغَيْرُ ذَٰلِكَ يَنْتَشِي مِنْهَا وَفِيهَا وَحِدٌ لَّنَا فَتَقْضِی بَعْضُهَا
عَلَىٰ بَعْضٍ فَاذْكُرْ أَنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ④

دهیم بعضی را بر بعض در طعم میوه ها
هرآئینه در این نشانه ها ست قومی را که
می فهمند (۴) .

و اگر تعجب کنی پس عجب است
سخن ایشان که آیا وقتی که خاک شویم
آیا مادر آفرینشی نوحواهم بود، ایشانند
آنانکه نامعتقد شدند به پروردگار خویش
وایشانند (باین صفت) که طوق درگردن
ایشان باشد وایشانند اهل آتش ایشان
آنجا جاویدان باشند (۵) .

و به شتاب می طلبند از تو عقوبت پیش
از راحتی وهرآئینه گذشته است پیش
از ایشان عقوبت ها وهرآئینه پروردگار
تو خداوند آمرزش است مردمان را
باوجود ستمگار بودن ایشان و هرآئینه
پروردگار تو سخت عقوبت است (۶) .

ومی گویند کافران چرا فرستاده نه شد
براین پیغمبر نشانه از پروردگار او (یا
محمد) جزاین نیست که تو بیم دهنده ای
وهرقومی راراه نمائی است (۷) .

خدای داند آنچه در شکم دارد هر ماده
وآنچه ناقص میکنند رحم ها وآنچه زیاده
می گردانند وهرچیزی نزد او باندازه است
(۸) .

دانا است به پنهان و آشکار بزرگ است بلند
مرتبه است (۹) .

یکسان است از شما کسی که به پوشد
سخن را و کسی که باواز بلند گوید آن را
و کسی که وی پنهان است در شب و کسی

وَإِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ إِذَا كُنَّا تُرَابًا إِنْ أُنْفِثَ خَلْقٌ
جَدِيدٌ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَكْفَالُ فِي
أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑤

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِمُ الْمَثَلُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِلنَّاسِ عَلَى
ظُلُمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ⑥

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ
إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَكُلُّ قَوْمٍ هَادٍ ⑦

أَلَمْ يَلْعَلْ يَعْزِلْ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا يَغِيضُ الرَّحْمَٰنُ
وَمَا تُزَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِقَدَارٍ ⑧

عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةُ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ⑨

سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسَرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ
مُسْتَخْفٍ بِالنَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ ⑩

لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ
مِّنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا
بِأَنفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ
مِّنْ دُونِهِ مِنْ وَّالٍ ⑩

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ غَوًّا وَّطَمَعًا وَيُنَشِّئُ السَّحَابَ
الثِّقَالَ ⑪

وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ
الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ
فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْحَالِ ⑫

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ لَا يَسْمَعُونَ
لَهُمْ شَيْئًا إِلَّا كِبَاسٌ مِّنْ مَّاءٍ لَّيْلَةٌ قَاهٍ وَمَآهُوَ
بِالْغَيْهِ وَمَادَعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ⑬

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا

که اورا می‌رود در روز (۱۰) .
برای آدمی فرشتگانند از پی یکدیگر آینده
میان دودست او و پشت سر او نگاه
میدارند او را به حکم خدا هر آینه خدا
تغییر نمی‌دهد حالتی را که به قومی باشد
تا وقتی که ایشان تغییر دهند آنچه در
ضمیر ایشان ست و چون اراده کند خدا
بقومی عقوبت را پس باز گردانیدن نیست
آن را و نیست ایشان را بجزوی هیچ
کار سازی (۱۱) .

واوست آنکه می‌نماید شمارا برق برای
پیدا کردن ترس و امید و بر میدارد ابرهای
گران را (۱۲) .

و به پاکی یاد می‌کند رعد با ستایش او
و فرشتگان نیز از ترس او، و می‌فرستد
صاعقه‌ها را پس می‌رساند آنرا بهر که
خواهد و کافران مکابره می‌کنند درباره
خدا و او بسیار با قوت است (۱۳) .

مرا و راست دعای حق^(۱) و آنانکه کافران
ایشان را می‌خوانند بغیر از خدا قبول
نمی‌کنند دعای ایشان را بهیچ وجه مگر
مانند کسی که بگشاید دودست خود را
بسوی آب تا برسد بدهنش، و آن آب
هرگز رسنده نیست بدهان او و نیست
دعای کافران مگر در بی فائده گی (۱۴) .
و خدا را سجده می‌کند هر که در آسمان ها

(۱) یعنی او را سزد که بجناب او نیاز کنند و مدعا طلبند و اواجابت فرماید والله اعلم .

وَقَالُوا يَا بَرِّئُ ۝۱۳

وزمین است خواهان و ناخواهان و سجده می کنند سایه های ایشان بوقت صبح و شام^(۱) (۱۵) .

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَتَأْخُذُكُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝۱۴

بگو کیست پروردگار آسمان ها و زمین بگو (از طرف ایشان) خداست بگو آیا گرفتید بجز وی دوستانی که نمی توانند برای خویشتن سودی و نه زیانی بگو آیا برابرست نابینا و بینا (هرگز) آیا برابرست تاریکی ها و روشنی آیا مقرر کرده اند خدارا شریکانی که آفریده باشند مانند آفریدن خدا پس مشتبه شده است آفرینش برایشان بگو خدا آفریننده هرچیز است و اوست یگانه غالب (۱۶) .

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ جَلِيَّةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُ الْقَذِيبِ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ ۚ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً ۖ وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ۝۱۵

فروفرستاد از آسمان آب را پس روان شدند رودها باندازه خویش پس برداشت آب روان کفی را که بالای آب بلند شده و از آنچه میگذازندش در آتش به طلب پیرایه یا به طلب رخت خانه کفی هست مانند کف آب همچنین بیان می کند خدا مثل حق و باطل را، اما آن کف پس می رود ناچیز شده و اما آنچه سودمیرساند بمردمان می ماند در زمین همچنین بیان می کند خدا مثل هارا^(۲) (۱۷) .

(۱) کافران و منافقان ناخواهان سجده می کنند هنگام سختی یا ترس شمشیر فرشتگان و مسلمانان خواهان والله اعلم .

(۲) مترجم گوید لابدست که در هرجنس خیر و شر باشد همچنین لابد است که در آدمیان نیکوکاران و بدکاران باشند لیکن نیکوکارانرا مستقر میسازد و کارایشان را =

لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْحَسَنَىٰ وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ
لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
سُوءُ الْحِسَابِ ۚ وَمَأْوَاهُمُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْيَهَادُ ۝

أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَرِهَ هُوَ اعْتَمَىٰ
إِنَّمَا يَذْكُرُوا لَوْلَا الْأَلْبَابُ ۝

الَّذِينَ يُوقُونَ بَعْدَ عَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَتَّقُونَ الْيَمِينَ ۝

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْتُونُونَ رَهْمَ
وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ۝

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا
مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرُسُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ
أُولَٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ۝

آنان را که قبول کردند سخن پروردگار خویش حالت نیک است و آنانکه قبول نه کردند سخن او را اگر باشد ایشان را آنچه در زمین است همه یک جا و مانند آن همراه آن البته فدیة خود دهند آن را آنجماعت، ایشان راست سختی حساب و جای ایشان دوزخ است و آن بدجائی است (۱۸) .

آیا کسی که میداند آنچه را که فروفرستاده شده بسوی تو از جانب پروردگار تو راست است مانند کسی است که وی نابیناست جزاین نیست که پندپذیر میشوند خداوندان خرد (۱۹) .

آنانکه وفامی کنند بعهد خدا و نه می شکنند عهد را (۲۰) .

و آنانکه می پیوندند آنچه فرموده است خدا پیوند کردن آن و می ترسند از پروردگار خویش و می ترسند از سختی حساب (۲۱) .

و آنانکه شکیبائی کردند به طلب رضای پروردگار خویش^(۱) و برپا داشتند نماز را و خرج کردند از آنچه ماروزی دادیم بایشان پنهان و آشکارا و دفع می کنند با نیکوئی بدی را این جماعت را است جزای آن سرای (۲۲) .

= پیش میرد و بدکاران را هلاک میکند والله اعلم .

(۱) یعنی بطلب رضای او .

جَعَلْتُ عَذْرًا يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ
وَذُرِّيَّتِهِمُ الْمَلَائِكَةُ يُدْخِلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿۳۳﴾

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ ﴿۳۴﴾

وَالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُؤْصَلَ وَيَفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ
لَهُمُ الْعَذَابُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿۳۵﴾

أَلَمْ يَسْطُرِ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَشَاءُ وَقَرَحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ ﴿۳۶﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ
يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أُنَابَ ﴿۳۷﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ
اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿۳۸﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ مَا يَفْعَلُ

به بوستانهای همیشه جاودان درآیند
ایشان و هر که نیکوکار باشد از پدران ایشان
وزنان ایشان و اولاد ایشان و فرشتگان
داخل شوند برایشان از هر دروازه (۲۳) .

گویند سلامتی باد بر شما بسبب صبر کردن
شما پس نیک است جزای آن سرای (۲۴) .

و آنانکه می شکنند عهد خدا را بعد
استوار کردن آن و قطع می کنند آنچه
فرموده است خدا به پیوند کردن آن و
فساد می کنند در زمین آنجماعت ایشان
راست لعنت و ایشان راست سختی آن
سرای (۲۵) .

خدا گشاده می سازد روزی را برای هر که
خواهد و تنگ می سازد و کافران شادمان
شدند به زندگانی دنیا و نیست زندگانی
دنیا نسبت به آخرت مگر متاع اندک (۲۶) .

و می گویند کافران چرا فرود آورده نه شد
بر پیغامبر نشانه از جانب پروردگار (۱) بگو
هر آئینه خدا گمراه می کند هر کرا خواهد
وراه می نماید بسوی خویش هر کرا
که رجوع کرد (یعنی راه می نماید بسوی
خود) (۲۷) .

آنان که ایمان آوردند آرام می گیرند دل
های ایشان به یاد خدا آگاه شوبه یاد خدا
آرام می گیرند دل ها (۲۸) .

آنان را که ایمان آوردند و کارهای نیک

کردند حالت خوش باشد ایشان را و خوب جایگاه باشد (۲۹) .

همچنین فرستادیم ترا در امتی که گذشتند پیش از آن امت های بسیار تابخوانی برایشان آنچه وحی فرستادیم بسوی تو وایشان کافرند بخدای بخشاینده بگوا و پروردگار من است نیست هیچ معبود برحق مگر او بروی توکل کردم و بسوی اوست رجوع من (۳۰) .

و اگر می بود قرآنی که روان کرده می شد بسبب آن کوههای شگافته می شد به سبب آن زمین یابه سخن آورده میشد بسبب آن مُردگان را (نیزایمان نمی آوردند) بلکه خدا راست کار همه یکجا آیاندانسته اند مسلمانان که اگر می خواست خدا البته راه می نمود مردمان را همه يك جا و همیشه کافران باین صفت باشند که میرسد بایشان بسبب آنچه کردند عقوبتی سخت یافرو می آید آن عقوبت نزدیک بخانه ایشان^(۱) تا وقتی که بیاید وعده خدا هرآئینه خدا خلاف وعده را نمی کند (۳۱) .

و هرآئینه تمسخر کرده شد به پیغمبران پیش از تو پس مهلت دادم کافران را باز گرفتار کردم ایشان را پس چگونه بود

كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي آتَاةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أُمَمٌ لِّتَتْلُوَ عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٌ ۝۲۹

وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كَلِمَةٌ بِهَ الْمُؤْمِنِ بَلْ لَّيْلَةٌ أَلَمٌ يَأْتِي الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ لَهَدَى النَّاسَ سَبِيلًا وَلَا لَوْلَا الَّذِينَ كَفَرُوا نُصِيبُكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ أَقَارِعُهُ أَوْ نَعْلُ قُرْبًا مِنْ دَارِهِمْ حَتَّى يَأْتِيَ وَعْدُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْوَعْدَ ۝۳۰

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحِيًّا مِنْ قَبْلِكَ فَأَتَيْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ أَخَذْنَاهُمْ فَمَا كَانَ عِقَابِ ۝۳۱

(۱) مترجم گوید و آن کنایت است از شدتی که از وی خوفِ هلاک برایشان مستولی شود بآخرت نجات یابند والله اعلم .

عقوبت من (۳۲)

آیا کسی که خبرگیرنده است برهرکس بجزای آنچه عمل کرده است (مثل این بتان باشد) ومقرر کردند کافران خدای را شریکان بگویان کنید نامهای ایشان را^(۱) آیا خبرمیدید خدا را به آنچه نمیداند در زمین یا فریفته می شوید به سخن سرسری^(۲) بلکه آراسته کرده شده است کافران را اندیشه فاسد ایشان و بازداشته شده اند از راه وهرکه را گمراه کند خدا نیست اوراهیچ راه نما (۳۳) .

ایشان راست عذاب در زندگانی دنیا وهرآئینه عذاب آخرت سخت ترست ونیست ایشان را از (عذاب) خداهیچ نگاه دارنده (۳۴) .

صفت بهشتی که وعده کرده شده است متقیان را اینست که میرود زیر آن جویها، میوه های اوجاویدان است و سایه اش همچنین ، این است جزای متقیان وجزای کافران آتش است (۳۵) .

وآنانکه دادیم ایشان را کتاب خوشحال میشوند بآنچه فرستاده شد بسوی تو وازین جماعت ها کسی است که انکارمی کند بعض اورابگو جزاین نیست

أَفَمَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ سَمُّوهُمْ أَمْ تُنَبِّئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ أَمْ يُظَاهِرُونَ الْقَوْلَ بَلْ نُنَبِّئُ الَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرَهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ③

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ④

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أُكُلُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ ⑤

وَالَّذِينَ اتَّيْنَهُمُ الْكِتَابُ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُكَلِّمُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ

(۱) مترجم گوید یعنی اوصاف ایشان را ذکر کنید تا باوصاف خدا مقابله کرده شود و فن مماثلت ظاهر گردد والله اعلم .

(۲) یعنی تقلید پدران میکنید در سخن بی اساس والله اعلم .

أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُو وَإِلَيْهِ مَآبٌ ۝۳۷

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ
بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ دَلِيلٍ
وَلَا وَاقٍ ۝۳۸

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا
وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ۝۳۹

يَمْحُو اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ ۖ وَسِعْدَةٌ أَمْرُ الْكِتَابِ ۝۴۰

وَإِنْ مَا تُرِيدُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَقَّعُكَ
فَأَنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ۝۴۱

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا ۚ وَاللَّهُ يَحْكُمُ
لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ ۚ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝۴۲

که فرموده شد مرا که عبادت کنم خدا را
و شُرک نَرَزَم به وی، بسوی او میخوانم
و بسوی اوست بازگشت من (۳۶) .

و همچنین فرستادیم قرآن را کتابی
عربی و اگر پیروی کنی خواهش نفس
ایشان را بعد از آنچه آمده است به تو
از علم نیست ترا از عقوبت خدا هیچ
کار سازنده و نه نگاه دارنده (۳۷) .

و هر آینه فرستادیم پیغامبران را پیش از تو
و دادیم ایشان را زنان و فرزندان و نشاید
هیچ پیغامبر را که بیارد هیچ نشانه مگر به
حکم خدا هر قضائی را اجل و موعدی
باشد (۳۸) .

نابود میسازد خدا هر چه میخواهد و ثابت
می کند هر چه خواهد نزد اوست ام
الکتاب (یعنی لوح محفوظ) (۱) (۳۹) .

و اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده
می کنیم بایشان یا قبض روح تو کنیم
بهر حال جزاین نیست که بر تو پیغام
رسانیدن است و بر ماست حساب (۴۰) .

آیا ندیدند که مای آئیم به این زمین ناقص
می سازیم آنرا از جوانب آن و خدا حکم
می کند نیست هیچ رد کننده حکم او را

(۱) مترجم گوید صورت حادثه در عالم ملکوت خلق میفرماید بعد از آن اگر خواهد
محو کند و اگر خواهد ثابت دارد و شاید که معنی چنین باشد که هر زمانی را
شریعتی هست نسخ می کند خدای تعالی آنچه میخواهد و ثابت می گذارد آنچه
را خواهد نزد اوست لوح محفوظ والله اعلم .

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ
مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكُفْرُ لِلَّذِينَ عُقِبَ الدَّارُ ۝۳

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلَسَتْ بُرْهَانًا قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا
بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ۝۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّسْمُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ①

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ
مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ②

وَالَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ

واو زود حساب گیرنده است^(۱) (۴۱) .
وهرآئینه تدبیر کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند پس خدا راست تدبیر همه میداند
آنچه به عمل می آرد هر نفسی وخواهند
دانست این کافران که کراباشد جزای آن
سرای (۴۲) .

ومی گویند کافران نیستی پیغامبر بگو پس
است خداگواه در میان من و شما و پس است
کسیکه نزد اوست علم کتاب^(۲) (۴۳) .

سوره ابراهیم مکی است و آن پنجاه
ودو آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الر این کتابیست که فرو فرستادیم آن را
بسوی توتایرون آری مردمان را از تاریکی
ها بسوی روشنی بحکم پروردگار ایشان
بسوی راه خدای غالب ستوده (۱) .

براه خدائی که اوراست آنچه در آسمان ها
است و آنچه در زمین است و وای کافران
را از عذاب سخت (۲) .

آنانکه اختیار می کنند زندگانی دنیا را
بر آخرت و باز می دارند مردمان را از راه

(۱) یعنی روز بروز شوکت اسلام بزمین عرب منتشر میشود و دارالحرب ناقص میگردد
و از اطراف آن عامه مفسرین این آیت را مدنیه دانند و نزد مترجم لازم نیست که
مدنی باشد و مراد از نقصان دارالحرب اسلام اسلم و غفار و جهینه و عرنة
و قبائل، این است پیش از هجرت .

(۲) یعنی اخبار یهود می دانند که رسالت آن حضرت صلی الله علیه وسلم صحیح
است والله اعلم .

سَبِيلَ اللَّهِ وَيَبْغُوهَا غَوًى أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ⑤

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ
فَيُضِلَّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِيَ مَنْ يَشَاءُ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑥

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظَّالِمَاتِ
إِلَى النَّوْرِ وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِنَا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ⑦

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ
أَنْجَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ السُّوءِ أَلْغَاكُمْ
وَيَذْبَحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْضُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ
بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ⑧

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ
كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ⑨

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرًا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ حَمِيدٌ ⑩

خدا و می طلبند دروی کجی^(۱) ایشانند در
گمراهی دور (۳) .

ونه فرستادیم هیچ پیغامبر را مگر به زبان
قوم او تا بیان کند برای ایشان پس گمراه
سازد خدا هرکرا خواهد و راه نماید هرکرا
خواهد و اوست غالب باحکمت (۴) .

وهرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های
خود گفتیم که بیرون آرقوم خود را
از تاریکی ها بسوی روشنی و پندیده ایشان
را بروزهای خدا^(۲) هرآئینه درین نشانه
هاست برای هرشکیبای شکر گذار (۵) .

و یاد کن آنوقت که گفت موسی قوم خود را
یاد کنید نعمت خدا را برخویش چون
نجات داد شمارا از آل فرعون می رسانیدند
به شما سختی عذاب و می کشتند پسران
شمارا و زننده می گذاشتند دختران شمارا
و درین حال آزمائش بزرگ بود
از پروردگار شما (۶) .

و آن وقت که خبردار ساخت پروردگار
شما که اگر شکر کنید بیشتر دهم شمارا
و اگر ناسپاسی کنید هرآئینه عذاب من
سخت است (۷) .

و گفت موسی اگر کافر شوید شما و هر که
در زمین است همه یک جا پس هرآئینه
خدا توانگر ستوده شده است (۸) .

(۱) یعنی به شبهات ثابت می کنند که کج است .

(۲) یعنی بوقائعی که از جانب او بودند .

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٍ
وَشُعُوبُهُ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ
إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا
أَيْدِيَهُمْ فِي أَقْوَامِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ
بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ①

قَالَتْ رُسُلُهُمْ إِنِّي اللَّهُ شَاقُّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ يَدُ غُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ
وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى قَالُوا إِنَّا أَنْتُمْ
إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا
كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأَتُونَا بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ②

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ لَنَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ
إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ③

وَمَا لَنَا إِلَّا تَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصِيرَنَّ

آیانیا آمده است به شما خبر آنانکه پیش
از شما بودند قوم نوح و عاد و ثمود
و کسانی که بعد از ایشان آمدند نمی داند
ایشان را (۱) مگر خدا آمدند نزد ایشان
پیغامبران ایشان به معجزه ها پس
باز آوردند دستهای خود را در دهانهای
خود (۲) و گفتند هر آئینه ما منکریم بآنچه
فرستاده شدید به آن و هر آئینه مادر شبهه
قوی ایم از آنچه می خوانید ما را بآن (۹).

گفتند پیغامبران ایشان آیادر خدا شبهه است
آفریننده آسمان ها و زمین میخواند شما
را تا بیمارزد برای شما گناهان شما
و موقوف دارد شمارا تا مدتی معین، گفتند
نیستید شما مگر آدمی مانند ما می خواهید
که بازدارید ما را از آنچه عبادت میکردند
پدران ما پس بیارید پیش ما حجتی ظاهر
(۱۰).

گفتند بایشان پیغامبران ایشان نیستیم
ما مگر آدمی مانند شما ولیکن خدا نعمت
فراوان میدهد بهر که خواهد از بندگان
خود و نیست ممکن ما را که بیاریم حجتی
مگر به حکم خدا و بر خدا باید که توکل
کنند مسلمانان (۱۱).

و چیست ما را که توکل نه کنیم بر خدا
و هر آئینه نموده است ما را راه های ما

(۱) یعنی عدد و صفات ایشان را .

(۲) یعنی از نهایت تعجب و انکار انگشت به دندان گزیدند . والله اعلم .

عَلَىٰ مَا أَذِيتُمُونَا وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿۱۲﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلرُّسُلِ هُمْ أَنْتُمْ جُنُودُ اللَّهِ فَأَنْتُمْ أَزْهَقُونَ
لَتَعُولُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنْهَلِكَنَّ
الظَّالِمِينَ ﴿۱۳﴾

وَأَنشَأُوا الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ
مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿۱۴﴾

وَأَسْقُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿۱۵﴾

مِنْ ذُرِّيَّتِهِ جَهَنَّمَ يُشْقَىٰ مِنْ مَّاءٍ صَدِيدٍ ﴿۱۶﴾

يَجْعَلُهُ وَلَا يَكَادُ يُسَبِّحُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ
مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿۱۷﴾

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ
الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ لَأَقْبِرَنَّ رُؤُوسَهُمْ وَمَا كَسَبُوا عَلَىٰ شَيْءٍ
ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿۱۸﴾

والبته صبر خواهیم کرد بر اذیتی که
مارا کردید و برخدا باید که توکل کنند
توکل کنندگان (۱۲) .

و گفتند کافران پیغامبران خویش را البته
اخراج کنیم شما را از سرزمین خود یا
باز آئید در دین ما پس وحی فرستاد بسوی
ایشان پروردگارا ایشان که هلاک خواهیم
کرد ستمگاران را (۱۳) .

وساکن خواهیم ساخت شما را در زمین
بعد از ایشان این وعده برای کسی است که
بترسد از ایستادن بحضور من و بترسد از
بیم من (۱۴) .

و طلب فتح کردند پیغامبران و زیان
کار شد هر گردن کش ستیزنده (۱۵) .

پیش روی اودوزخ است و نوشانیده شود
از آب زرداب (یعنی چرک و خون
جهنمیان) (۱۶) .

جرعه جرعه فروکشد آن را و نزدیک نه
بُود از آنکه به سهولت درکشد آن را و بیایدش
موت^(۱) از هر جای او مرده نه بُود و پیش
روی اوست عذابی سخت (۱۷) .

مثال آنانکه نامعتقد شدند به پروردگار
خویش (این مت) اعمال ایشان مانند
خاکستری بُود که سخت وزید بر آن باد
در روزی که بادتنندارد قدرت ندارند
بر هیچ چیز از آنچه کسب کرده بودند این

(۱) یعنی اسباب موت بیایدش .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ يَاشِدُّ هَيْبَكُمْ
وَيَأْتِي بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ⑪

وَمَا ذَلِكُ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ⑫

وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا
كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَمَا هَلْ أَنْتُمْ مُقْتُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ
شَيْءٍ قَالُوا الْوَهْدَنَا اللَّهُ لَهْدِيكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُنَا أَمْ
صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَحْصِنٍ ⑬

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ
وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ
إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَلَوْ مَوَّأَا
أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِي إِنْ كَفَرْتُ
بِمَا أَشْرَكْتُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ أَتَى الظَّالِمِينَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑭

است گمراهی دور^(۱) (۱۸) .

آیاندیدی که خدا آفرید آسمان ها و زمین
را بتدبیر محکم ا گر خواهد دور
کند شمارا و بیارد آفرینش خلقی نو (۱۹) .
و نیست این بر خدا دشوار (۲۰) .

و حاضر شوند پیش خدا همه يك جا پس
گویند ضعیفان گردن کشان را (یعنی
تابعان پیش روان را) هر آئینه ما بودیم تابع
شما پس آيا شما دفع کننده هستید از ما
پاره ای از عذاب خدا گویند ا گر راه
می نمود ما را خدا، راه نمائی می کردیم
شمارا برابرست بر ما که اضطراب کنیم
یا شکیبائی ورزیم نیست ما را هیچ نجات
دهنده ای (۲۱) .

و گفت شیطان وقتی که فیصله کرده
شد کار^(۲) هر آئینه خدا وعده داد شمارا
وعده راست و وعده دادم شمارا پس
خلاف وعده کردم من باشما و نه بود مرا
بر شما هیچ تسلط لیکن بود آنکه بخواندم
شمارا پس قبول کردید سخن مرا پس
ملامت مکنید مرا و ملامت کنید خویش
را نیستم فریادرس شما و شما نیستید
فریادرس من هر آئینه من بیزار شدم از آنکه
مرا شريك مقرر کردید پیش ازین هر آئینه

(۱) یعنی اعمال ایشان همه برباد شوند و بدان منتفع نگردند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی وقتی که بهشتیان به بهشت در آیند و دوزخیان ره دوزخ گیرند
والله اعلم .

ستمگاران ایشان راست عذاب درد
دهنده (۲۲) .

ودرآورده شدند آنانکه ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند به بوستانهاییکه
می رود زیر آن جویها جاودان در آن به
حکم پروردگار خویش دعای خیرایشان
بایکدیگر آنجا سلام است (۲۳) .

آیا ندیدی چگونه زدنخدا مثال سخن
پاکیزه را مانند درخت پاکیزه که ریشه اش
استوار باشد و شاخش در آسمان (۲۴) .

میدهد میوه های خود را هر فصلی به
حکم پروردگار خویش و می زند خدا مثل
هارا برای مردمان تا بآورد که پندپذیر شوند
(۲۵) .

و مثل سخن ناپاک مانند درخت ناپاک
است که برکنده شد از بالای زمین نیست
اوراهیچ استقراری^(۱) (۲۶) .

واستوار می سازد خدا مسلمانان را بر
سخن درست در زندگانی دنیا و در آخرت
و گمراه میسازد خدا ستمگاران را و میکند
خدا آنچه می خواهد^(۲) (۲۷) .

آیندیدی بسوی آنانکه بدل کردند نعمت

وَأَدْخَلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
تَحِيَّةٌ فِيهَا سَلَامٌ ۝

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلْبَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ
طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۝

تَوْنِي أَكُلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۝

وَمَثَلُ كَلْبَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ
قَوْقِ الْأَرْضِ مَالَهَا مِنْ قَرَارٍ ۝

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ۝

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قُلُوبَهُمْ

(۱) یعنی شریعت حق در ملکوت ثابت است و در دنیا هر روز رواجی تازه می یابد
و مردمان منتفع میشوند و ملت جاهلیت در ملکوت استقرار ندارد هر چند در میان
مردم شائع شود در نهایت درهم و برهم کرده آید والله اعلم .

(۲) یعنی وقت مرگ توفیق شهادت میدهد و وقت سوال منکرون کبر بقول حق گویا
میسازد والله اعلم .

دَارَ الْبَوَارِ ۱۸

خدارا بناسپاسی^(۱) و فرود آوردند قوم خود را به سرای هلاکی (۲۸) .

جَهَنَّمَ يَصَلُّونَهَا وَيَنَسُّ الْقَرَارَ ۱۹

که دوزخ است در آیند آنجا و آن بد قرار گاه است (۲۹) .

وَجَعَلُوا إِلَهًا آتِدَا إِلَيْهِ لِيُضِلُّوهُ عَنْ سَبِيلِهِ
قُلْ تَسْعَوْنَ فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ۲۰

و مقرر کردند برای خدا همتایان تا گمراه کنند عالم را از راه او بگو بهره مند شوید هر آینه بازگشت شما بسوی آتش است (۳۰) .

قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيَنْفِقُوا
مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمٌ لَا يَبْعَثُ فِيهِ وَلَاحِلٌ ۲۱

بگو آن بندگان مرا که ایمان آورده اند برپا دارند نماز را و خرج کنند از آنچه ما روزی دادیم ایشان را پنهان و آشکارا پیش از آنکه بیاید روزی که خرید و فروش نیست در آن و نه بایکدیگر دوستی بود (۳۱) .

أَكَلَهُ الَّذِينَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ
وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرٍ وَسَخَّرَ
لَكُمْ الْأَنْهَارَ ۲۲

خدا آنست که آفرید آسمان ها و زمین را و فرود فرستاد از آسمان آب را پس بیرون آورد بآن آب روزی برای شما از انواع میوه ها و مسخر ساخت برای شما کشتی را تا برود در دریا بحکم او و مسخر ساخت برای شما جویهارا (۳۲) .

وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ
الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۲۳

و مسخر ساخت برای شما خورشید و ماه را همیشه روندگان و مسخر ساخت برای شما شب و روز را (۳۳) .

وَأَشْكُرُ مِنْ كُلِّ نَاسٍ شُكْرًا وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ

و داد شمارا از هر چه خواستید و اگر بشمارید نعمت خدا را احاطه نتوانید کرد

(۱) یعنی ناسپاسی کردند بشومی آن نعمت مفقود شد پس گویا نعمت دادند و کفر خریدند والله اعلم .

لَا تُصَوِّهَنَّ الْإِنْسَانَ تَطْلُومٌ كَفَّارٌ ﴿۳۴﴾

آن را هرآئینه انسان ستمگار ناسپاس است
(۳۴).

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا
وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ﴿۳۵﴾

و یادکن چون گفت ابراهیم ای پروردگار
من بکن این شهر را جای امن و دوردار مرا
و فرزندان مرا از آنکه عبادت بتان کنیم
(۳۵).

رَبِّ إِنَّمَنْ أَضَلَّنَا كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ ۖ فَمَنْ
تَتَّبِعُنِي فَآتَهُ مِثْقَالَ حَبِّ خَلْدٍ وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿۳۶﴾

ای پروردگار من این بتان گمراه کرده اند
بسیاری را از مردمان پس هرکه پیروی من
کرد پس هرآئینه اواز (آل) من است و هرکه
نافرمانی کرد مرا پس هرآئینه تو آمرزنده
مهربانی (۳۶).

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي
ذَرْعٍ عِندَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا
الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِّنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ
وَارْزُقْهُمْ مِّنَ الشَّجَرِ ۚ لَهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿۳۷﴾

ای پروردگار ما هرآئینه من ساکن ساختم
بعضی از اولاد خود را^(۱) بوادی بی
زراعت نزدیک خانه محترم تو، ای
پروردگار ما تا برپا دارند نماز را پس
بگردان دلہائی چند را از مردمان رغبت
کننده بسوی ایشان و روزی ده ایشان را از
میوه هاتابود که ایشان سپاس گذاری کنند
(۳۷).

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَىٰ
عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿۳۸﴾

ای پروردگار ما هرآئینه تو میدانی آنچه
پنهان می داریم و آنچه آشکار می کنیم
و پوشیده نمی ماند برخدا هیچ چیزی
نه در زمین و نه در آسمان (۳۸).

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ ۚ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿۳۹﴾

سپاس آن خدای راست که عطا کرد مرا
باوجود کلان سالی اسمعیل و اسحاق
هرآئینه پروردگار من شنونده دعا است (۳۹).

(۱) مترجم گوید یعنی پسران بی واسطه والله اعلم.

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي ۚ رَبَّنَا
وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ ۝

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ
يَقُومُ الْحِسَابُ ۝

وَلَا تَحْصِبَنَّ اللَّهُ عَافِيًا يَعْمَلُ الظُّلُمُونَ ۚ
إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ۝

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُؤُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ
طَرْفُهُمْ وَأَفِئْتُهُمْ هَوَاءُ ۝

وَأَنذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ
ظَلَمُوا رَبَّنَا آخِرْنَا إِلَىٰ آجَلٍ قَرِيبٍ يُجِيبُ دَعْوَتَكَ وَتَتَّبِعُ
الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِّنْ قَبْلِ الْمَلَأَمِّنَ نَزَالِ ۝

وَسَكَنْتُمْ فِي مَسَاكِنَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمُ كَيْفَ
فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَعْنَا لَكُمُ الْأَمْثَالَ ۝

وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَ
مَكْرُهُمْ لِنَزُولٍ مِنْهُ الْجَبَالَ ۝

ای پروردگار من بگردان مرا برپادارنده
نماز وازاولاد من نیز ای پروردگار
ماقبول کن دعای مرا (۴۰) .

ای پروردگار ما پیامرز مرا و مادر و پدر
مرا و مسلمانان را روزی که قائم شود
حساب (۴۱) .

وهرگز مپندار خدارا بی خبر از آنچه
می کنند ستمگاران جزاین نیست که
مهلت می دهد ایشان را برای روزیکه خیره
شوند در آن چشم ها (۴۲) .

شتاب کنندگان، سرخود بردارندگان
باز نمی گردد بسوی ایشان چشم ایشان
ودلهای ایشان خالی است (۴۳) .

و بترسان مردمان را از روزی که بیاید
بایشان عذاب پس گویند ظالمان ای
پروردگار ما مهلت ده مارا تا میعاد
نزدیک تا اجابت کنیم دعوت ترا و پیروی
کنیم رسولان را، گفته شود بایشان آیا
قسم نمی خوردید پیش ازین که نه
باشد شمارا هیچ زوال (۴۴) .

وساکن شدید در منازل آنانکه ستم کردند
برخویش و واضح شد شمارا که چه کردیم
بایشان و زدیم برای شما مثل ها (۴۵) .

وهر آئینه تدبیر کردند بتدبیر خویش و نزد
خداست علم تدبیر ایشان و اگر چه باشد
تدبیر ایشان که از جابر کندکوه هارا^(۱)
(۴۶) .

(۱) یعنی مکر ایشان ضعیف است والله اعلم .

فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا رُسِلَ فِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ
انتقام ۴۷

يَوْمَ تَبْدِلُ الْأَرْضَ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ وَتَرَى اللَّهَ
الوَاحِدَ الْقَهَّارَ ۴۸

وَتَرَى الْهَاجِرِينَ يَوْمِئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ۴۹

سَرَابِلُهُمْ مِّنْ قَطِرَانٍ وَتَغْشَىٰ وُجُوهُهُمُ النَّارُ ۵۰

لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۵۱

هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذِرُوا بِهِ وَلِيَعْلَمُوا أَنَّ هَؤُلَاءِ وَاحِدٌ
وَلِيُنذِرُوا لَوَلَاءِ الْأَبَابِ ۵۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَرَفُ تِلْكَ آيَةُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُّحِيزٍ ①

رُبَّمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَ كَانُوا مَسْلُومِينَ ②

پس مپندار خدا را خلاف کننده وعده خود بارسولان خود هر آینه خدا غالب صاحب انتقام است (۴۷).

روزی که تبدیل کرده شود این زمین بغير این زمین و تبدیل کرده شوند آسمان ها و ظاهر شوند بحضور خدای یگانه غالب (۴۸).

وببینی توان روزگناه گاران را دست و پا بهم بسته در زنجیرها (۴۹).

لباس ایشان از سُرَب گداخته باشد و بپوشد روی ایشانرا آتش^(۱) (۵۰).

تاجزا دهد خدا هر کسی را بآنچه کرده است هر آینه خدا زود حساب گیرنده است (۵۱).

این قرآن خبررسانیدن است مردمان را^(۲) و تاییم داده شوند بآن و تابدانند که جزاین نیست که وی خدای یگانه است و تاپند پذیر شوند خداوندان عقل (۵۲).

سوره حجر مکی است و آن نود و نه
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الر این آیت های کتاب الهی و قرآن روشن ست (۱).

بسا بود که دوست دارند کافران کاش

(۱) قطران چیزی سیاه بدبودارست که آتش دران زود می گیرد والله اعلم .

(۲) یعنی نازل کرده شده است برای تبلیغ .

ذَرَّهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۳﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ ﴿۴﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿۵﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿۶﴾

لَوْ مَا تَأْتِيَنَا بِالْمَلِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿۷﴾

مَا نَزَّلُ الْمَلِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذْ مُنْظَرِينَ ﴿۸﴾

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿۹﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِعْرِ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۰﴾

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۱۱﴾

كَذَلِكَ نَسُكُّهُ فِي قُلُوبِ الْجَاهِلِينَ ﴿۱۲﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۳﴾

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ﴿۱۴﴾

مسلمان بودندی (۲) .

بگذار ایشان را تابخورند و بهره مند شوند و مشغول کند ایشان را امید و سپس خواهند دانست (۳) .

وهلاك نه کردیم هیچ دهی را مگر که وی را اجلی بود معلوم (۴) .

سبقت نمی کند هیچ گروهی از مدت خود و نه تاخیر می کنند (۵) .

و گفتند کافران ای کسی که فرود آورده شده است بروی قرآن هرائینه تو دیوانه ای (۶) .

چرا نمی آری پیش ما فرشتگان را اگر هستی از راست گویان (۷) .

فرو نمی فرستیم فرشتگان را مگر بتدبیر محکم و نه باشند آنگاه مهلت داده شده (۸) .

هرائینه فرو فرستادیم قرآن را و هرائینه ما اورانگاهبانیم (۹) .

وهرائینه پیغامبران را فرو فرستادیم پیش از تو در فرقه های پیشینیان (۱۰) .

و نمی آید به ایشان هیچ فرستاده مگر بودند که باو تمسخر می کردند (۱۱) .

همچنین در می آریم استهزاء را در دل های گناه گاران (یعنی کفار مکه) (۱۲) .

ایمان نیارند بقرآن وهرائینه گذشت آئین پیشینیان (۱۳) .

و اگر بگشاییم برایشان دری از آسمان پس شوند باین صفت که از آن بالا

میروند (۱۴) .

البته گویند جزاین نیست که بند کرده شده چشم های ما بلکه ماقومی هستیم جادوزده (۱۵) .

وهرائینه پیدا کردیم درآسمان برجها و بیاراستیمش برای بینندگان (۱۶) .

ونگاهداشتیمش ازهر شیطان رانده شده (۱۷) .

مگر آنکه بدزدی شنود پس درپی وی افتد آتش آشکار (۱۸) .

وزمین را گسترانیدیم و انداختیم درآن کوه هارا و رویانیدیم درآن ازجنس هر چیز سنجیده^(۱) (۱۹) .

وساختیم برای شما درآن جا اسباب معیشت و ساختیم برای شما آنکه نیستید اورا روزی دهنده^(۲) (۲۰) .

و نیست هیچ چیز مگر نزد ما خزانه های اوست و فرو نمی آریم آن را مگر باندازه مقرر (۲۱) .

و فرستادیم بادهارا باردارکننده ابرپس فرودآوردیم ازآسمان آب را پس نوشانیدیم شمارآن آب و نیستید شما آن را جمع کننده (۲۲) .

وهرائینه ما زنده می سازیم و می میرانیم و مائیم وارث (۲۳) .

لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْجُورُونَ ①

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ②

وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ③

إِلَّا مِنْ أَسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شَهَابٌ مُبِينٌ ④

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَلْبَتَنَّا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مُوزُونٍ ⑤

وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ وَمَنْ لَكُمْ بِهِ يُرْزَقِينَ ⑥

وَلَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خِزْيَانُهُ وَمَا نُنْزِلُهُ إِلَّا بِإِذْنٍ مَعْلُومٍ ⑦

وَأَرْسَلْنَا الرِّيْحَ لَوَاقِحَ قَائِلِينَ مَا مِنْ السَّمَاءِ مَاءٌ فَاسْقِيْنَكُمْوَهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ⑧

وَإِنَّا لَنَحْنُ مُّخِي وَنُبِيْتُ وَعَنْ الْوَارِثُونَ ⑨

(۱) یعنی هر نوع را صورتی و صفتی است که از آن جا تجاوز نمیکند .

(۲) یعنی غلامان و جانوران والله اعلم .

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا
الْمُسْتَأْخِرِينَ ﴿۱۲﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۱۳﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَبَا
مَسْنُونٍ ﴿۱۴﴾

وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ لَارِ السَّمُومِ ﴿۱۵﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ
صَلْصَالٍ مِنْ حَمَاسُونٍ ﴿۱۶﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعْوَاهُ سَجِدِينَ ﴿۱۷﴾

فَسَجَدَ الْمَلَكَةُ كُلُّهُمْ أَسْجُودًا ﴿۱۸﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ ابْنِ أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿۱۹﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿۲۰﴾

قَالَ لَوْ كُنْتُ لِسَبِّحَ لَبِشَ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ
مِنْ حَمَاسُونٍ ﴿۲۱﴾

قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿۲۲﴾

وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿۲۳﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ ﴿۲۴﴾

وهرائینه دانسته ایم پیشینیان را از شما
وهرائینه دانسته ایم پسینیان را (۲۴) .

وهرائینه پروردگار تو اوست که برانگیزد
ایشان را هرائینه اواستوار کار دانا است (۲۵) .

وهرائینه آفریدیم آدمی را از گِلِ خشك
از نوع گِلِ سیاه بوی گرفته (۲۶) .

وجنهارا پیدا کردیم پیش ازین از آتش
سوزان (۲۷) .

و یاد کن چون گفتم پروردگار تو فرشتگان
را هرائینه من آفریننده ام آدمی را از گِلِ
خشك از نوع گِلِ سیاه بوی گرفته (۲۸) .

پس چون راست کنمش و بدمم دروی
از روح خود پس افتید پیش او سجده کنان
(۲۹) .

پس سجده کردند فرشتگان تمام ایشان
همه يك جا (۳۰) .

مگر ابلیس سرباز زد از آنکه باشد
باسجده کنندگان (۳۱) .

گفت خدا ای ابلیس چیست ترادرین که
نمی باشی باسجده کنندگان (۳۲) .

گفت هرگز نیستم که سجده کنم آدمی را که
پیدا کرده ای او را از گِلِ خشك از نوع گِلِ
سیاه بوی گرفته (۳۳) .

گفت پس بیرون شواز بهشت هرائینه
تورانده شده ای (۳۴) .

وهرائینه برتست لعنت تا روز قیامت (۳۵) .

گفت ای پروردگار من مهلت ده مرا تا روزی که
برانگیخته شوند مردمان (۳۶) .

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٣٧﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ لِي مَقَرِّي

الْأَرْضَ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٩﴾

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْخَالِصِينَ ﴿٤٠﴾

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ

اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٢﴾

وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَبُوعْدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾

أَدْخُلُوها بِسَلَامٍ أَمِينٍ ﴿٤٦﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ إِخْوَانًا عَلَى

سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٧﴾

لَا يَسْمُومُهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا مِنْهُمْ مِنْهُنَّ يُخْرِجِينَ ﴿٤٨﴾

نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾

گفت هرآئینه توازمهلت داده شدگانی (۳۷).

تاروز آن وقت مقرر (۳۸).

گفت ای پروردگار من بسبب آنکه گمراه کردی مرا البته بیارایم معصیت را برای ایشان در زمین و البته گمراه سازم ایشان را همه يك جا (۳۹).

مگر بندگان خالص تو را از ایشان (۴۰).

گفت خدا این اخلاص را هیست راست که بر من می رسد (۴۱).

هرآئینه بندگان من نیست ترا برایشان غلبه لیکن غلبه تو بر کسی باشد که پیروی تو کرد از گمراهان (۴۲).

وهرآئینه دوزخ وعده گاه ایشان ست همه يك جا (۴۳).

اورا هفت دراست هر دری را از گمراهان حصه است جدا کرده شده (۴۴).

هرآئینه پرهیزگاران در بوستان ها و چشمه ها باشند (۴۵).

ایشان را گفته شود در آئید درینجا بسلامتی ایمن شده (۴۶).

و بیرون کشیم آنچه در سینه های ایشان بود از کینه برادر یکدیگر شده و بیروی یکدیگر بر تخت ها (۴۷).

نرسد به ایشان آنجا هیچ رنجی و نیستند ایشان از آنجا بیرون کرده شده (۴۸).

خبر ده بندگان مرا که من آمرزنده مهربانم (۴۹).

و بدانکه عذاب من همان عذاب درد دهنده

است (۵۰) .

و خبرده ایشان را از مهمانان ابراهیم (۵۱) .
چون داخل شدند بروی پس سلام گفتند
ابراهیم گفت هرآئینه ما از شما ترسانیم
(۵۲) .

گفتند مترس هرآئینه ما مرده می‌دهیم
ترا بفرزندی دانا (۵۳) .

گفت آیا بشارت دادید مرا با وجود آنکه
رسید بمن پیری پس به چه چیز بشارت
میدهید (۵۴) .

گفتند مرده دادیم ترا براستی پس مباش
از ناامیدان (۵۵) .

گفت و کیست که ناامید شود از رحمت
پروردگار خود مگر گمراهان (۵۶) .

گفت پس چیست خبر شما ای فرستادگان
(۵۷) .

گفتند هرآئینه ما فرستاده شدیم بسوی
گروهی گنهگار (۵۸) .

بجز آل لوط هرآئینه ما البته نجات
خواهیم داد ایشان را همه يك جا (۵۹) .

غیر زنش که مقرر کرده ایم که هرآئینه
وی از بازماندگان است (۶۰) .

پس وقتی که آمدند بآل لوط فرستادگان
(۶۱) .

گفت هرآئینه شما گروهی ناآشنائید (۶۲) .

گفتند بلکه آورده ایم پیش تو آنچه در آن
شبهه می کردند (یعنی عقوبت) (۶۳) .

و آورده ایم پیش تو وعده راست

وَنَبِّئُهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ①

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ②

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَالِمٍ ③

قَالَ أَبَشِّرْنِي عَلَىٰ أَن مَّسِّنِي إِلَيْكَ كَرِيمٌ ④

تُبَشِّرُونِ ⑤

قَالُوا بَشِّرْكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ الْقَاطِئِينَ ⑥

قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ⑦

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ⑧

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ⑨

إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَمَنَجُّهُمْ أَجْمَعِينَ ⑩

إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدْ رَأَيْنَاهَا لَمِنَ الْغَابِرِينَ ⑪

فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ بِالْمُرْسَلُونَ ⑫

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّنْكَرُونَ ⑬

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَبْتَرُونَ ⑭

وَآتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ⑮

فَأَسْرِ بِأَمْلِكَ بِقَطْرِ مِنَ الْيَلِّ وَاشِيعْ أَدْبَارَهُمْ
وَلَا يَتَّبِعْتُمْ مِنْكُمْ أَحَدًا وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٦٥﴾

وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَهُمْ لَاقِطَةٌ مَقْطُوعٌ
مُضْجِعِينَ ﴿٦٦﴾

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٧﴾

قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَلُّوا سَبِيلِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿٦٨﴾

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزَوْنَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٠﴾

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٧١﴾

لَعَنَّاكَ إِنْهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٢﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٧٣﴾

فَجَعَلْنَاهَا سَافِلَةً وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً
مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾

راوهر آئینه مالبتّه راست گوئیم (۶۴) .

پس بِبَراهِل خود را به پاره ای از شب
وتوازی ایشان رَو و باید که پس نه نگرد
از شما هیچکس و بروید آنجا که فرموده
شوید (و آن سرزمین شام بود) (۶۵) .

ووحی فرستادیم بسوی لوط این سخن
که بیخ ایشان بریده شود چون بوقت
صبح در آیند (۶۶) .

وآمدند اهل شهر بشارت می دهند
(۶۷) .

گفت لوط هر آینه ایشان مهمان من اند
پس رسوا مکنید مرا (۶۸) .

و بتر سید از خدا و خوار مکنید مرا
(۶۹) .

گفتند آیا منع نکرده بودیم ترا از میزبانی
غریبان (۷۰) .

گفت این ها دختران من اند اگر هستید
کتندۀ کاری^(۱) (۷۱) .

قسم بزندگانی تو که این کافران در گمراهی
خویش سرگردان میشوند^(۲) (۷۲) .

پس دریافت ایشان را آوازه لولناک چون
بوقت شروق درآمدند (۷۳) .

پس ساختیم بالای آن شهر هارا زیر آن
و بارانیدیم بریشان سنگ از نوع سنگ

(۱) یعنی اگر قضای شهوت خواهید نکاح بنات من کنید والله اعلم .

(۲) این کلمه در وسط قصه حضرت لوط اضافه کرده شد تا تنبیه باشد بر تطبیق حال
مشرکین مکه بر حال قوم لوط و امثال ایشان والله اعلم .

گل^(۱) (۷۴) .

هرآئینه درین قصه نشانه هاست عبرت
گیرندگان را (۷۵) .

وهرآئینه شهرها براهی هستند که دایم آمد
ورفت دارد (۷۶) .

هرآئینه دراین نشانه است مومنان را (۷۷) .
وهرآئینه بودند اهلِ ایکه البته ستمگاران
(۷۸) .

پس انتقام کشیدیم ازایشان شهرهای قوم
لوط و شهرهای ایکه هردو براه آشکار
هستند (۷۹) .

وهرآئینه دروغگو شمردند ساکنان حجر
پیغامبران را (۸۰) .

ورسانیدیم بایشان آیت های خود را پس
شدند از آن روگردان (۸۱) .

وبودند میتراشیدند ازکوه ها خانه های
ایمن (۸۲) .

پس گرفت ایشان را آواز سخت هنگام
صبح (۸۳) .

پس دفع نکرد ازایشان آنچه کسب
می کردند (۸۴) .

و نیافریدیم آسمان ها و زمین و آنچه مابین
این هاست مگر بتدبیر درست وهرآئینه
قیامت آمدنیست پس درگذر (یعنی ازبی
ادبیهای ایشان) درگذشتن نیکو (۸۵) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ۝

وَإِنَّهَا لَلسَّبِيلُ لِمُقِيمٍ ۝

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ۝
وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لَظَالِمِينَ ۝

فَأَنشَقْنَا مِنْهُمْ وَأَنهَابًا مَّامُومِينَ ۝

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحَجَرِ الْمُرْسَلِينَ ۝

وَاتَّيَّهَهُمُ آيَاتُنَا فَأَكَاوَا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ۝

وَكَاوَا يَنْجُتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ ۝

فَلَخَذْنَاهُمُ الصَّيْحَةَ مُصْحِحِينَ ۝

فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ ۝

وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفِرِ الصَّفِيرَ الْجَبِيلَ ۝

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿۸۶﴾

هر آئینه پروردگار تو همانست آفریننده دانا
(۸۶) .

وَلَقَدْ آتَيْنَكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِ وَالْقُرْآنَ
الْعَظِيمَ ﴿۸۷﴾

وهر آئینه دادیم ترا هفت آیت از آنچه
در نماز مکرر خوانده میشود^(۱) و دادیم
ترا قرآن بزرگ (۸۷) .

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَخَفَضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۸۸﴾

باز مکن دو چشم خود را بسوی آنچه بهره
مند ساخته ایم بآن جماعت هارا از کافران
و اندوهناک مشو برایشان و پست بکن
بازوی خود را^(۲) برای مسلمانان (۸۸) .

وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿۸۹﴾
كَمَا أَنزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿۹۰﴾

و بگوهر آئینه من بیم دهنده آشکارم (۸۹) .
فرود خواهیم آورد عذاب را مانند آنچه
فرود آورده بودیم بر تقسیم کنندگان
(یعنی یهود و نصاری) (۹۰) .

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿۹۱﴾

آنانکه ساختند کتاب الهی را پاره پاره^(۳)
(۹۱) .

فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۹۲﴾

پس قسم به پروردگار تو البته سوال کنیم
ایشان را همه یک جا (۹۲) .
از آنچه میکردند (۹۳) .

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۳﴾

فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿۹۴﴾

پس آشکار کن بآنچه فرموده میشوی
و اعراض کن از مشرکان (۹۴) .

إِنَّا لَنَعْلَمُكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿۹۵﴾

هر آئینه ما بسنده ایم ترا از شرّ تمسخر
کنندگان (۹۵) .

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۹۶﴾

آنانکه مقرر میکنند با خدا معبود دیگر را

(۱) یعنی سورة فاتحه .

(۲) یعنی تواضع کن .

(۳) مترجم گوید یعنی اهل کتاب که بر بعض آیات عمل می کردند و بر بعضی نه والله اعلم .

پس زود میدانند (۹۶) .
 وهرآئینه می دانیم از حال تو که تنگ می شود
 سینه تو بسبب آنچه می گویند (۹۷) .
 پس به پاکی یادکن پروردگار خود را
 باستائش او باش از سجده کنندگان (۹۸) .
 وعبادت کن پروردگار خود را تاوقتیکه
 برسد بتومرگ (۹۹) .

سوره نحل مکی است و آن یکصد و بیست و
 هشت آیت و شانزده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 آمد حکم خدا پس بشتاب طلب کنید
 آن را^(۱) پاک است خدا و بلند قدرست
 از آنچه شریک او مقرر می کنند (۱) .
 فرودمی آرد فرشتگان را بوحی باراده خود
 بر هر که خواهد از بندگان خود که بترسانید
 (باین مضمون خدا میفرماید) که نیست
 هیچ معبود برحق مگر من پس بترسید
 از من (۲) .
 آفرید آسمان ها و زمین را به تدبیر درست
 بلند قدر است از آنکه شریک او مقرر
 میکنند (۳) .
 آفرید آدمی را از منی پس ناگهان وی
 ستیزنده آشکار است (۴) .
 و چهارپایان را آفرید برای شما در آنها
 پوششی و منفعت های دیگر است و بعض

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿۹۶﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿۹۷﴾

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿۹۸﴾

سُورَةُ النَّحْلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنِّي أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا
 يُشْرِكُونَ ﴿۱﴾

يُنْزِلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ
 مِنْ عِبَادِهِ إِنَّ أَنْذِرُوا أَنَّ لَهُ إِلَّا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ﴿۲﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۳﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿۴﴾

وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ

(۱) یعنی غلبه دین اسلام و تعذیب کفار به یقین شدنی است چرا شتاب میکنند والله اعلم.

وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ⑤

وَلَكُمْ فِيهَا جِبَالٌ خِجْنٌ تُرِيعُونَ وَخِجْنٌ تَسْرَحُونَ ⑥

وَتَحِبُّوا أَنْتَاطُكُمْ إِلَى بَيْدٍ لَمْ تَكُونُوا بِالْفَيْءِ إِلَّا بِشَقِّ
الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ⑦

وَالْخَيْلَ وَالْبُغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً
وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ⑧

وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِزٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ
أَجْمَعِينَ ⑨

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ
وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ⑩

يُبْدِئُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ
وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ⑪

وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
وَالنَّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِ إِيَّاهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑫

وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذَكَّرُونَ ⑬

آنها را میخورید (۵).

و شما را در آنها آرایش است چون وقت
شام از صحرا بازمی آید و چون بسوی
صحرا سرمیدهید (۶).

و بر میدارند بارهای شما را بسوی شهریکه
هرگز نمی رسیدید بدان مگر بمشقت
جان ها هر آینه پروردگار شما بخشاینده
مهربان است (۷).

و آفرید اسپان و شتران را و خران را تا سوار
شوید بر آن و برای آرایش و می آفریند آنچه
نمی دانید (۸).

و برخدا میرسد راه میانه و بعض راه ها کج
است و اگر می خواست وی راه می نمود
شمارا همه يك جا (۹).

اوست آنکه فرود آورد از آسمان آب را برای
شما از آن آب آشامیدنی است و از آن آب
درختان است که در آن میچرانید (۱۰).

میرویند برای شما بسبب آب زراعت را
وزیتون و درختان خرما و انگور را
و از هر جنس میوه ها، هر آینه درین نشانه
است گروهی را که تفکر می کنند (۱۱).

و مسخر کرد برای شما شب و روز
و خورشید و ماه را و ستارگان مسخراند به
فرمان وی هر آینه درین نشانه هاست
گروهی را که درمی یابند (۱۲).

و مسخر کرد آنچه آفرید برای شما در زمین
گوناگون رنگهای او^(۱) هر آینه درین نشانه

(۱) یعنی از انواع حیوان و نبات .

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لَنَا كُلًّا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا
وَنَسَخَّرُجُوا مِنْهُ حَلِيبَةً تَلْسُوتُهَا وَتَرَى
الْفُلَّكَ مَوَاجِرَ فِيهِ وَلَيَبْتَغُوا مِنْ قَضَائِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۱۳﴾

وَالْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۴﴾

وَعَلَيْتُمْ رِبَاطُكُمْ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿۱۵﴾

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۱۶﴾

وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۷﴾

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿۱۸﴾

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا
وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿۱۹﴾

أَمْ أَوَاتٍ غَيْرَ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَتَى أَنْ يُبْعَثُونَ ﴿۲۰﴾

إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿۲۱﴾

لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ
إِنَّهُ لَاجِبُ السُّكُوتِ ﴿۲۲﴾

است گروهی را که پند می پذیرند (۱۳).

واوست آن که مسخر ساخت دریا را
تا بخورید از آن گوشت تازه (یعنی ماهی)
و تا بیرون آرید از آن پیرایه که به پوشید آن
را و می بینی کشتی هارا رونده در دریا و
مسخر کرد دریارا تا طلب معیشت کنید
از فضل او و تا بود که شکر کنید (۱۴).

و افکند در زمین کوه های محکم برای
احتراز از آنکه بجنباند شمارا و آفرید جویها
و راه هارا تا بود که راه یاب شوید (۱۵).
و آفرید نشانه ها و به ستارگان ایشان راه
می یابند (۱۶).

آیا کسی که می آفریند مانند کسی است
که نمی آفریند آیا پند نمی گیرید (۱۷).

و اگر بشمارید نعمت خدا را احاطه نکنید آن
را هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۱۸).
خدا میداند آنچه پنهان میدارید و آنچه
آشکار میکنید (۱۹).

و آنان که می پرستند کافران ایشان را
بغیر از خدا نمی آفرینند چیزی را و خود
شان آفریده می شوند (۲۰).

مردگانند نه زندگان و نمی دانند کی
برانگیخته خواهند شد (۲۱).

معبود شما معبود یگانه است پس آنانکه
معتقد نمی شوند بآخرت دلهای ایشان
ناشناس است و ایشان سرکش اند (۲۲).

بی شک خدا میداند آنچه پنهان میدارند
و آنچه آشکار میکنند هر آئینه اودوست
ندارد سرکشان را (۲۳).

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۳۷﴾

لِيَحْبِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۚ الْأَسَاءَ مَا يَزُرُّونَ ﴿۳۸﴾

قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى اللَّهَ بُنْيَانُهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۳۹﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يُخَذُّ مِنْهُمْ وَيَقُولُ آيِنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقِقُونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْغُرَى الْيَوْمَ وَالشُّوْءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۴۰﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّوهُمْ لَوْلَا ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَقْوُوا السَّلَامَ ۚ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۴۱﴾

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فُلَيْسَ

وچون گفته شود ایشان را چیست آنچه فروفرستاده است پروردگار شما گویند افسانه های پیشینیان است (۲۴) .

مال این گفتار آنکه بردارند بارگناه خویش بتمام روز قیامت و بردارند نیز بعض بارهای آنانکه گمراه می سازند ایشان را بغیر دانش آگاه شوید بد است آنچه برمیدارند (۲۵) .

هرآئینه بدانندیشی کردند آنانکه پیش از ایشان بودند پس پیامد (فرمان) خدا بسوی عمارت ایشان از جانب بنیادها پس افتاد برایشان سقف از بالای ایشان و آمد بدیشان عذاب از آن جهت که نمی دانستند^(۱) (۲۶) .

باز روز قیامت رسوا کند ایشان را و گوید کجایند آن شریکان من که مخالفت می کردید در حق ایشان گویند اهل علم هرآئینه رسوائی و سختی امروز بر کافران است (۲۷) .

آنانکه قبض ارواح ایشان میکردند فرشتگان حال آنکه ستمگار بودند برخویش پس انداختند آن کافران پیغام انقیاد را ما هرگز نمی کردیم هیچ عمل بد گفته شود آری هرآئینه خدا داناست بآنچه می کردید (۲۸) .

پس درآئید بدروازه های دوزخ جاویدان

(۱) و این تمثیل است افساد مکر ایشانرا بابلغ وجوه .

مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٣١﴾

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا
لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ
خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٢﴾

جَعَلْتُ عَذْرًا يَدْخُلُونَهَا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا
مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٣﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّوهُمْ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٤﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ
كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٥﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَخِاقٌ بِهِمْ مَا كَانُوا يَمِيزُونَ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٦﴾

آن جا پس بَدست جای سرکشان (دوزخ)
(۲۹) .

وگفته شد متقیان را چیست آنچه
فروفرستاد پروردگار شما گفتند فرودآورده
است بهترین سخن آنان را که نیکوکاری
کردند درین سرای حالت نیک است
وهرآئینه سرای آخرت بهترست وهرآئینه
آخرت نیکو سرای متقیان است (۳۰) .

به بوستانهای همیشه ماندن درآیند آن
جامیرود زیر آن جویها، ایشان راست
در آن هرچه خواهند همچنین جزا
می دهد خدا متقیان را (۳۱) .

آنانکه فرشتگان قبض ارواح ایشان می
کنند حالانکه شادمان باشندگویند
فرشتگان سلام بر شما باد درآئید به
بهشت جزای آنچه می کردید (۳۲) (۱) .

انتظار نمی کشند کافران الا آنکه بیایند
بایشان فرشتگان (۲) یا بیاید فرمان پروردگار
تو (۳) هم چنین کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند وستم نکرد برایشان خدا ولیکن
برخویش ستم می کردند (۳۳) .

پس رسیدبایشان جزای گناهان اعمال
ایشان و فرودآمد بایشان آنچه بآن استهزاء

(۱) مترجم گوید خدای تعالی این دو صورت را برای بیان قال و حال و مال اهل سعادت
و اهل شقاوت نازل فرموده والله اعلم .

(۲) یعنی برای قبض ارواح .

(۳) یعنی عذاب او .

می کردند (۳۴) .

وگفتند مشرکان اگر خواستی خدا نمی پرستیدیم بجزوی هیچ چیز را نه ما و نه پدران ما و حرام نمی دانستیم بغیر فرمان وی هیچ چیز را^(۱) هم چنین کردند آنانکه پیش از ایشان بودند پس نیست برپیغامبران بجز خبررسانیدن آشکارا (۳۵) .

وهرآئینه فرستادیم درهرگروهی پیغامبری را که عبادت خدا کنید واحتراز کنید ازبتان پس ازایشان کسی بود که راه نمودش خدا و از ایشان کسی بود که ثابت شد بروی گمراهی پس سیر کنید درزمین پس بنگرید چگونه شد آخرکار تکذیب کنندگان (۳۶) .

اگر کوشش کنی بر هدایت ایشان چه سود هرآئینه خدا راه نمی نماید آن را که گمراه میسازد ونیست ایشان را هیچ یاری دهنده (۳۷) .

وقسم خوردند به خدا بمحکم ترین سوگند های خود که برنه انگیزد خدا مرده را آری برانگیزد وعده درست لازم شده بروی ولیکن بیشترین مردمان نمی دانند (۳۸) .

آری برانگیزد تابیان کند برای ایشان آنچه اختلاف می کنند درآن وتابدانند کافران که ایشان دروغگو بودند (۳۹) .

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَهْلَ عَلَى التَّوْسِيلِ إِلَّا الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ۝

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فسيروا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ۝

إِنْ تَحْرِضْ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ مُصِيرِينَ ۝

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۝

لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلَفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَذِبِينَ ۝

(۱) یعنی سلف ما اجماع کرده اندوآن بدون رضای خدا منعقد نمی شود والله اعلم .

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

نیست فرمان ما برای چیزی چون خواهیم آفریدنش مگر گوئیم او را بشو پس می شود (۴۰) .

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا النَّبِيِّينَ هُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلِأَجْرٍ آخِرٍ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

و آنانکه ترك دیار خود کردند برای خدا بعد از آن که ستم کرده شد برایشان البته جامی دهیم ایشان را در دنیا بسرای نیک و هرائینه مزد آخرت بزرگ تراست اگر می دانستند (۴۱) .

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

آنانکه صبر کردند و بر پروردگار خویش توکل مینمایند^(۱) (۴۲) .

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ فَسَاءَ أَهْلَ الدِّانِ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

و نه فرستادیم پیش از تو مگر مردانی را که وحی فرستادیم بسوی ایشان پس سوال کنید از اهل کتاب اگر نمی دانید^(۲) (۴۳) .

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾

فرستادیم ایشان را بدلائل و کتاب ها و فرود آوردیم بسوی تو کتاب تابیان کنی برای مردمان شریعتی را که فرود آورده شده بسوی ایشان و تابود که ایشان تفکر کنند (۴۴) .

أَقَامِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾

آیا ایمن شده اند آنانکه اندیشیدند تدبیر های بد^(۳) از آنکه فرو برد خدا ایشان را به زمین یا بیاید بایشان عذاب از آن جا که ندانند (۴۵) .

أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلُيبِهِمْ فَاهُمْ يُعْجِرُونَ ﴿٤٦﴾

یا بگیرد ایشان را درآمد و شد ایشان پس

(۱) و این وعده متحقق شده و مهاجرین را به مدینه جای داد .

(۲) یعنی پیغامبران سابق آدمی بودند فرشته نه بودند والله اعلم .

(۳) یعنی در حق پیغامبران و مومنان .

أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿۴۶﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَتَّبِعُونَ أَظِلَّهُ عَنِ
الْيَمِينِ وَالشَّمَالِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ ذُخْرُونَ ﴿۴۷﴾

وَلِلَّهِ سُجْدٌ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ
وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يُسْكَرُونَ ﴿۴۸﴾

يَخْلُقُونَ رَجُلًا مِنْ نَارٍ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿۴۹﴾

وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَذَكَّرُوا لِلْهَيْئِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ
فَأَيُّ قَوْمٍ قَارِهُونَ ﴿۵۰﴾

وَلَهُ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا
أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ ﴿۵۱﴾

وَمَالِكُمْ مِنْ نِعْمَةِ رَبِّهِ فَحَنَ اللَّهُ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمْ الضَّرُّ قَالَ بِهِ
تَجْعُرُونَ ﴿۵۲﴾

ثُمَّ إِذَا كُشِفَ الضَّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرَّقَ مِنْكُمْ بَرَّةً يَسُرُّونَ ﴿۵۳﴾

نیستند عاجز کننده (۴۶) .

یابگیردایشان را بعد ترس^(۱) پس هر آئینه
پروردگار شما لطف کننده بخشاینده است
(۴۷) .

آیاندیده اند بسوی آنچه پیدا کرده است
خدا از هر چیزی که میگردد سایه های
اواز جانب راست و از جانب چپ سجده
کنان برای خدا خوار شده (۴۸) .

و خدای را سجده می کنند آنچه در آسمان
هاست و آنچه در زمین است از نوع جنبنده
و فرشتگان نیز سجده می کنند و ایشان
سرکشی نمی کنند (۴۹) .

می ترسند از پروردگار خود از بالای
خویش و می کنند آنچه فرموده می شوند
(۵۰) .

و گفت خدا فرامگیرید دو معبود جز این
نیست که وی معبود یگانه است پس
از من بترسید (۵۱) .

و مرا و راست آنچه در آسمان ها و زمین
است و مرا و راست عبادت لازم شده آیا
از غیر خدا می ترسید (۵۲) .

و آنچه شماست از نعمت از جانب
خداست باز چون رسد شما سختی پس
بسوی اومی نالید (۵۳) .

باز چون بردارد سختی را از شما ناگهان
گروهی از شما به پروردگار خود

(۱) یعنی بعد اقامت قرائن هلاک .

شريك مقرر می کنند (۵۴) .

تanasipasi کنند آنچه دادیم ایشان را پس بهره مند شوید پس زود خواهید دانست (۵۵) .

ومقرر کردند برای چیزی که نمیدانند تحقیق آن یعنی برای بتان حصه از آنچه روزی دادیم ایشان را، بخدا البته پرسیده خواهید شد از آنچه افترا می کردید (۵۶) .

ومقرر میکنند برای خدادختران را، پاک است او ومقرر میکنند برای خویش آنچه رغبت مینمایند^(۱) (۵۷) .

وا گرمزده داده شود یکی را از ایشان بتولد دختر روی اوسياه گردد و او پرازاندوه باشد (۵۸) .

پنهان شود از قوم بسبب ناخوشی آنچه مرده داده شد بوی در تامل افتد که آیا باقی گذاردش بخواری یا در آردش در خاک آگاه شوید بد است حکم ایشان (۵۹) .

آنان را که معتقد نمی شوند بآخرت صفت بدست و خدای راست صفت بلند و او غالب با حکمت است (۶۰) .

وا گرفتار کند خدا مردمان را بسبب ستم ایشان نه گذارد بر زمین هیچ جنبنده ولیکن مهلت میدهد ایشان را تا وقتی مقرر پس چون برسد آن وقت مقرر ایشان

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ①

وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَتُسْأَلُنَّ عَنْهَا كُنْتُمْ تَفْكُرُونَ ②

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ③

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ④

يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ إِنَّهُ يُسَكِّتُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ⑤

لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوَةِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑥

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهِمْ مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَخِيرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ⑦

(۱) یعنی پسران را .

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْكَافِرُونَ وَيَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكُذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لَأَجْرِمَنَّ لَهُمُ النَّارُ أَنَّهُمْ مُفْرَطُونَ ﴿۱۲﴾

ثُمَّ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ وَآلِهِمُ الْيَوْمَ دَاخِلُونَ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿۱۳﴾

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا تِبْيَانٌ لِّهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۱۴﴾

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْبَاهُ بِالنَّجْمِ يَدْرُسُ بِهِ السَّيِّئَاتِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۱۵﴾

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُنذِرُوا شُرَكَاءَ الَّذِينَ فِي بَيْنِ قُرْبَىٰ وَدَمْرُنَا خَالصًا سَائِمًا لِلشَّارِبِينَ ﴿۱۶﴾

بازنمایند ساعتی ونه پیش روند (۶۱) .
و مقرر می کنند برای خدا آنچه ناپسند می دارند^(۱) و بیان می کنند زبانهای ایشان سخن دروغ را که ایشان را باشد نیکوئی^(۲) شکی نیست در آنکه ایشان را باشد آتش و آنکه ایشان پیش فرستادگانند بدوزخ (۶۲) .

قسم بخدا هر آئینه (پیغامبران) فرستادیم بسوی امتانی که پیش از تو بودند پس بیاراست برای ایشان شیطان کردارهای ایشان پس او یار این کافران است امروز ایشان راست عذاب درد دهنده (۶۳) .

و فرو نیاوردیم بر تو کتاب را مگر به سبب آنکه بیان کنی برای ایشان آنچه در آن اختلاف کردند و برای راه نمودن و بخشایش قومی را که می گروند (۶۴) .

و خدا فرود آورد از آسمان آب را پس زنده ساخت بآن زمین را بعد مرگ آن هر آئینه درین نشانه است گروهی را که می شنوند (۶۵) .

و هر آئینه شمارا در چهار پایان پندی هست می نوشانیم شمارا از جمله آنچه در شکم وی است از میان سرگین و خون شیر خالص گوارا آشامندگان را (۶۶) .

(۱) یعنی دختران .

(۲) یعنی نجات در آخرت .

وَمِنْ شَرِبِ النَّخْلِ وَالْأَعْنَابِ تَمْخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا
حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّخْلِ أَنْ اجْنُبِي مِنَ الْبُهَالِ بُيُوتًا
وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾

تَمَّ كُلٌّ مِنْ كُلِّ الشَّجَرِ فَأَسْكَنِ سُبُلَ رَبِّكَ ذُلَّ الْخَرَابِ مِنْ
بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَوَفِّكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُدْخِلُ إِلَىٰ أَدْنَىٰ
الْعُزْرِ لَكُمْ لَا يَعْلَمُ بَعْدَ عِلْمِ شَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ
فُضِّلُوا بِرَأْدِي رِزْقِهِمْ عَلَىٰ مَا نَلَّكَ آيَاتُكُم فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ
اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾

واز میوه های درختان خرما ودرختان
انگور قسمی هست که میسازید از آن
شراب مست کننده و میسازید از آن روزی
حلال هرآئینه درین نشانه است گروهی
را که درمی یابند (۶۷) .

والهام فرستاد پروردگار تو بسوی زنبور
عسل که بساز خانه ها ازکوه ها و
ازدرختان از آنچه مردمان بنامی کنند
(۶۸) .

بازبخور ازهرجنس میوه ها وبروراه های
پروردگار خویشت رام شده برمی
آید از شکم این زنبوران آشامیدنی گوناگون
رنگ های او، در آن آشامیدنی شفاست
مردمان را هرآئینه درین مقدمه نشانه
است گروهی را که تفکر می کنند (۶۹) .

وخدا آفرید شمارا باز بمیراند شمارا
وازشما کسی هست که عائد کرده میشود
بخوار ترین عمر مالش آنکه نه داند بعد
از دانستن چیزی را هرآئینه خدا داناتوانا
است (۷۰) .

وخدا فضل داد بعض شمارا بر بعضی
در روزی پس نیستند آنانکه افزونی داده
شدند عائد کنندگان روزی خود را
بر مملوکان خود تا همه ایشان در روزی
برابر باشند آیا نعمت خدا را انکار می
نمایند (۷۱) (۱) .

(۱) یعنی هیچ کس نمی خواهد که مملوکان خود را برابر خود سازد والله اعلم .

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ
أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
أَفَالَا تَهْتَدُونَ وَيُنْعِمْتَ اللَّهُ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿۷۲﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿۷۳﴾

فَلَا تَضُرُّوهُ بِالْأَمْثَالِ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿۷۴﴾

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَن
رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا
هَلْ يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۷۵﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ
عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَبَرٍ
هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ﴿۷۶﴾

و خدا آفرید برای شما از جنس شما زنان را
و آفرید برای شما از زنان شما پسران و
نبرگان را و روزی داد شما را از پاکیزه
ها آیا به باطل معتقد می شوند و به نعمت
خدا ایشان ناسپاسی مینمایند (۷۲) .

و می پرستند بجز خدا کسی را که نمی
تواند برای ایشان روزی دادن از آسمان ها
و زمین چیزی را و قادر نمی شوند (۷۳) .

پس بیان مکنید برای خدا داستان ها
هر آینه خدا می داند و شما نمی دانید
(۷۴) .

بیان کرد خدا داستانی بنده مملوکی که
توانائی ندارد بر هیچ چیزی و کسی که
دادش از نزد خود روزی نیک پس وی
خرج میکند از آن روزی پنهان و آشکارا آیا
برابری شوند، همه ستایش خدای
را است بلکه اکثر ایشان نمی دانند (۷۵) .

و بیان کرد خدا داستانی دیگر دو مردیکی
از ایشان گنگ است قدرت ندارد بر چیزی
و او گران ست برخواجه خود هر کجا
فرستدش نیارد از آن جا هیچ نیکی آیا
برابرست این شخص و کسی که می
فرماید مردمان را بعدل و خودش بر راه
راست است^(۱) (۷۶) .

(۱) مترجم گوید حاصل این دو مثل آنست که آنچه در عالم تصرف ندارد با خدا برابر
نیست چنانکه مملوک ناتوان با مالک توانا برابر نیست و چنانکه گنگ بی تمیز
با صاحب هدایت و اهتدا برابر نیست .

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا
كَلِمَةٍ الْبَصِيرُ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ④

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا
وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ⑤

أَلَمْ يَرْوِ إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرًا فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ
إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ⑥

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّن بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ
الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ
وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارُهَا وَأَشْعَارُهَا أَثَانًا وَمَتَاعًا
إِلَى حِينٍ ⑦

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجِبَالِ
الْكَنَانَ وَجَعَلَ لَكُم سَرَائِيلَ تَقِيَكُمُ الْحَرَّ وَسَرَائِيلَ
تَقِيَكُمُ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ⑧

خدای را است علم پنهان آسمان ها
وزمین و نیست کار قیامت (یعنی نزدیک
قدرت او) مگر مانند چشم بهم زدن بلکه
اونزدیک تراست هر آئینه خدا به همه چیز
تواناست (۷۷) .

و خدا بیرون آورد شمارا از شکم های
مادران شما نمی دانستید چیزی را
و پیداساخت برای شما شنوایی و چشم ها
و دل ها تا بود که شکر کنید (۷۸) .

آیانگاه نکردند بسوی مرغان رام شده
در هوای آسمان نگاه نمیدارد ایشان را
مگر خدا هر آئینه درین نشانه ها ست
گروهی را که ایمان می آرند (۷۹) .

و خدا ساخت برای شما از خانه های شما
جای سکونت و ساخت برای شما از
پوست های چهار پایان خانه های سبک
می یابید آن را روز سفر خود و روز اقامت
خود و ساخت از پشمهایشان و کرکهایشان
و موهایشان اسباب خانه و بهره مندی
تا وقت مقرر (۸۰) .

و خدا پیدای ساخت برای شما از مخلوقات
خود سایه ها و پیدا کرد برای شما از کوه ها
غارها و ساخت برای شما جامه ها که نگاه
دارد شمارا از گرمی^(۱) و جامه ها که نگاه
دارد شمارا از ضرر جنگ شما، هم چنین
تمام میدهد نعمت خود را بر شما تا بود که

(۱) یعنی واز سردی تیز .

منقاد شوید (۸۱) .

پس اگر اعراض کنند جزاین نیست که برتوپیغام رسانیدن آشکاراست (۸۲) .

می شناسند نعمت خدا را بازانکار آن می کنند و بیشترین ایشان کافراند (۸۳) .

و آن روز که برانگیزیم از هر گروهی گواهی را^(۱) باز دستوری داده نه شود کافران را^(۲) و نه از ایشان رجوع بمرضیات الهی طلب کرده شود (۸۴) .

و چون بینند ستمگاران عذاب را اضطراب کنند پس سبک کرده نه شود از ایشان و نه ایشان مهلت داده شوند (۸۵) .

و چون به بینند مشرکان شریکان خود را گویند ای پروردگار ما این جماعت شریکان ما ایند که می پرستیدیم بغیر از تو پس شریکان پیغام فرستند بسوی ایشان (این سخن را) که هر آینه شما دروغگویانید (۸۶) .

و همه تسلیم خدا شوند در آن روز و گم گردد از ایشان آنچه افتراء می کردند (۸۷) .

آنانکه کافر شدند و باز داشتند^(۳) از راه خدا افزون دهیم ایشان را عذابی بالای عذابی به سبب آنکه فساد می

قَالَ تَوَلَّوْا فَاِتِمَّا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ الْبَيْنُ ①

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَاكْثَرُهُمُ

الْكُفْرُونَ ②

وَيَوْمَ تَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ

لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاُولَاهُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ③

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ

وَلَهُمْ يُنْظَرُونَ ④

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرَّكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ

شُرَكَاءُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُو مِنْ دُونِكَ قَالُوا

إِنَّهُمْ الْقَوْلُ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ⑤

وَالْقَسْوَا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامُ وَضَلَّ عَنْهُمْ

مَا كَانُوا يَفْسُرُونَ ⑥

الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْذُوعًا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا

فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ⑦

(۱) و آن نبی آن قوم باشد والله اعلم .

(۲) یعنی تا عذر خود کنند .

(۳) یعنی مردمان را .

کردند^(۱) (۸۸) .

وآن روز که برانگیزیم درهرامتی گواهی
برایشان ازقبیله ایشان^(۲) و بیاریم ترا گواه
بر آنها و فرودآوردیم بر تو کتاب برای بیان
کردن هرچیز و برای راه نمودن و بخشایش
و مژده دادن مسلمانان را (۸۹) .

هرآئینه خدا می فرماید بانصاف
و نیکوکاری و عطا کردن بخویشاوندان
و منع می کند از بی حیائی و کارناپسندیده
و تعدی، پند می دهد شمارا تا بآورد که
شما پندپذیر شوید (۹۰) .

و وفا کنید به عهد خدا چون عهد بندید
و مشکند سوگندها را بعد محکم ساختن
آنها و هرآئینه ساخته اید خدا را برخویش
نگاهبان^(۳) هرآئینه خدامیداند آنچه می
کنید (۹۱) .

و مباشید مانند زنی که گسست رشته
خود را بعد از استواری پاره پاره، میگیرید
سوگند های خویش را مکرد میان خود
تا افزون تر شود گروهی از گروهی^(۴)
جزاین نیست که می آزماید خدا شمارا
بآن افزونی و البته بیان کند برای
شماروزقیامت آنچه درآن اختلاف می

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ
وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى
لِلْمُسْلِمِينَ ۝

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي
الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَفْضَحُوا أَلَيْمَانِ
بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلَهُ اللَّهُ عَلَيْكُمْ قَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۝

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
أَنكَاثًا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَالًا بَيْنَكُمْ أَنْ
تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلَيُبَيِّنَنَّ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۝

(۱) یعنی عذاب گمراهی و گمراه کردن .

(۲) مترجم گوید و آن نبی آن قوم باشد .

(۳) یعنی نام او را در قسم مذکور کرده اید .

(۴) یعنی برای منفعت دنیا تا مال و منال زیاده بدست آرد .

نمودید^(۱) (۹۲) .

و اگر خواستی خدا ساختی شمارا يك گروه وليكن گمراه می کند هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد و البته پرسیده خواهید شد از آنچه می کردید (۹۳) .

و مگیرید سوگند های خود را وسیله نیرنگی (به عهد شکنی) در میان خویش پس بلغزد قدمی بعد استواری آن بچشید عقوبت به سبب بازداشتن از راه خدا و شمارا باشد عذاب بزرگ^(۲) (۹۴) .

و مستانید عوض عهد خدا بهای اندك هر آئینه آنچه نزد خداست بهترست شمارا اگر شما بدانید (۹۵) .

آنچه نزد شماست فانی شود و آنچه نزد خداست پاینده است و بدهیم صابران را مزد ایشان بحسب نیکوترین آنچه می کردند (۹۶) .

هر که عمل نيك کرد مرد باشد یا زن و او مسلمان است هر آئینه زنده کنیمش بزندگانی پاک^(۳) و بدهیم آن جماعت

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ
مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتُسْأَلُنَّ عَنْهَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۹۲﴾

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمُ بَعْدٍ
تُجُوتُهَا وَتَذُقُوا الشُّوْرَ بِمَا صَدَقْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۹۳﴾

وَلَا تَتَّخِزُوا بِعَهْدِ اللَّهِ تِمْنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ
خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۹۴﴾

مَا عِنْدَكُمْ يَنْقَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ
صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۵﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَنَجْزِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۶﴾

(۱) مترجم گوید مراد تحریم یمین غموس است و حاصل مثل آن ست که اعمال خود را برباد مکنید چنانکه این زن عمل خود را تباه کرد والله اعلم و گویا اینجا اشاره است بآنکه یمین غموس برباد کننده اعمال است والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی در جهاد عهد کرده و قسم خورده دغا (عهد شکنی) کردن بسبب آنست که کافران من بعد قول ایشان را معتبر ندانند و بایشان صحبت ندارند بلکه مسلمانان در شبهه افتند والله اعلم .

(۳) یعنی در دنیا نعمت دهیم .

رامزدایشان بحسب نیکوترین آنچه می کردند (۹۷) .

پس وقتی که خواهی قرآن خواندن پناه طلب کن بخدا از شیطان رانده شده (۹۸) .

هرآئینه نیست شیطان را غلبه برآنانکه ایمان آوردند و بر پروردگار خودتوکل میکنند (۹۹) .

جزاین نیست که غلبه او برآناست که دوستداری اومیکنند و آنانکه ایشان بخدا شریک مقرر می کنند (۱۰۰) .

و چون بدل کنیم آیتی بجای آیتی^(۱) و خداداننده ترست بآنچه فرود می آرد گویند جزاین نیست که توافتراه کننده ای بلکه اکثرایشان نمیدانند (۱۰۱) .

بگوفروداورده است او را روح القدس از جانب پروردگار تو براستی تامستقیم سازد خدا مومنان را و برای راه نمودن و مرده دادن مسلمانان را (۱۰۲) .

وهرآئینه مامیدانیم که کافران می گویند جزاین نیست که می آموزد این پیغامبر را آدمی زبان کسی که نسبت می کنند بسوی اوعجمی ست و این قرآن زبان عربی واضح ست (۱۰۳) .

هرآئینه آنانکه ایمان نمی آرند بآیات خدا راه نه نماید ایشان را خدا و ایشان را باشد عذاب درد دهنده (۱۰۴) .

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۹۷﴾

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿۹۸﴾

إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿۹۹﴾

وَإِذْ أَبَدْنَا آيَةَ مَكَانٍ آيَةٍ ۖ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنْزِلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفَرِّقُ بِلَالِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۱۰۰﴾

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿۱۰۱﴾

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٌّ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿۱۰۲﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۰۳﴾

(۱) یعنی يك آیت بآیت دیگر نسخ کنیم .

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَذِبُونَ ﴿١٥﴾

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مِنْ أَكْثَرِ أَلْفٍ وَقَلْبُهُ
مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا
فَعَلَيْهِمْ عَذَابٌ مِنَ اللَّهِ وَهُمْ فِي عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ
وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٥﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ
وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٥﴾

لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٥﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا
ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥﴾

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ نُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتَوَلَّى
كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٥﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً

جزاین نیست که افتراء میکنند دروغ را
آنانکه ایمان ندارند بآیت های خدا
وایشانند دروغگویان (۱۰۵) .

هرکه کافر شود بخدا بعدایمان خود
مگر آنکه جبر کرده شود بروی ودلش
مطمئن باشد بایمان ولیکن کسی که سینه
کُشاده کند بکفر یعنی راضی شود،
برایشان است خشم از خدا وایشان راست
عذاب بزرگ (۱۰۶) .

این خشم به سبب آنست که ایشان
دوست داشتند زندگانی دنیا را بر آخرت
و بسبب آنست که خدا راه نمی نماید
گروه کافران را (۱۰۷) .

ایشانند آن جماعت که مُهر نهاده است
خدابر دل های ایشان و برگوش ایشان
ودیده های ایشان وایشانند بی خبران
(۱۰۸) .

شك نیست درآنکه ایشانند در آخرت زیان
کاران (۱۰۹) .

باز پروردگار تو آنان را که هجرت کردند
بعد از آن که عقوبت کرده شدایشان را
تا کلمه کفر بگویند باز جهاد کردند و صبر
نمودند هر آینه پروردگار تو بعد از این
مقدمه البته آمرزگار مهربانست (۱۱۰) .

آن روز که بیاید هر شخصی جدال کنان
از ذات خود ویتمام داده شود هر شخصی
را جزای آنچه کرده است وایشان ستم
کرده نشوند (۱۱۱) .

و بیان کرد خدا داستان دهی که بود ایمن

يَأْتِيَهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ
اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا
يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ
الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٣﴾

فَكُلُوا مِنَّمَا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا
نِعْمَتَ اللَّهِ إِنَّ كُنتُمْ لِرِآيَا تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَيْزُرِ
وَمَا أُهْلٍ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَن اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا
حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ
الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُقْلِحُونَ ﴿١١٦﴾

مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾

مطمئن می آمد به اوروزی او به کسادگی
از هر جای پس ناسپاسی کرد به نعمت
های خدا پس چشاند خدا او را پوشش
گرسنگی و ترس بسبب آنچه می کردند
(۱۱۲).

وهرآئینه آمد پیش ایشان پیغامبری
از جنس ایشان پس تکذیبش کردند پس
گرفت ایشان را عقوبت و ایشان
ستمگار بودند^(۱) (۱۱۳).

پس بخورید از آن چه خدا روزی داد
شمارا حلال پاکیزه و شکر کنید بر نعمت
خدا اگر اورامی پرستید (۱۱۴).

جزاین نیست که حرام ساخته است
خدا بر شما مردار و خون و گوشت خوک را
و آنچه ذکر کرده شد بنام غیر خدا بر ذبح
وی پس هر که مجبور کرده شد و نه ستم
کرده و نه از حد گذشته پس خدا آمرزگار
مهربانست (۱۱۵).

و مگوئید چیزی را که بیان می کند حکم
اورا زبان شما به دروغ که آن حلال است
و این حرام است تا افتراء کنید بر خدا
دروغ را هرآئینه آنانکه افتراء می کنند
بر خدا دروغ را رستگار نمی شوند (۱۱۶).

ایشان را بُود بهره مندی اندک و ایشان را

(۱) مترجم گوید این قصه اجمالی اختراع کرده شده است از قصه های بسیار و منطبق
است بر واقعیه های بیشمار و لهذا مثل نامیده شد و در عبارت اذاقها الله لباس الجوع
والخوف جمع کرده شده است و تشبیه دريك سياق؟ والله اعلم.

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَزْمًا مِّمَّا قَصَصْنَا عَلَيْكَ
مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
يُظْلِمُونَ ﴿۱۱۸﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا الشُّرُوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ
بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۱۹﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۲۰﴾

شَاكِرًا لِلنَّعْمَةِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۲۱﴾

وَاتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَآتَاهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿۱۲۲﴾

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۲۳﴾

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ

باشد عذاب درد دهنده (۱۱۷) .

و بریهود حرام کرده بودیم آنچه قصه
کردیم برتو پیش ازین (یعنی در سوره
انعام) و ستم نه کردیم برایشان ولیکن
ایشان بر جان خویش ستم میکردند
(۱۱۸) .

باز هرائینه پروردگار تو آنان را که
کار بد کردند به نادانی باز توبه کردند بعد
از آن و شایسته کار شدند هرائینه پروردگار
تو بعد ازین توبه آمرزگار مهربانست
(۱۱۹) .

هرائینه ابراهیم بود امتی (بزرگوار)
عبادت کننده برای خدا مائل بدین حق
ونه بود از مشرکان^(۱) (۱۲۰) .

سپاس دارنده نعمت های خدا را
برگزیدش خدا و دلالت نمودش بسوی
راه راست (۱۲۱) .

و عطا کردیمش درین سرا نعمت و هرائینه
اود را آخرت از شائسته حالان است (۱۲۲) .

بعد از آن وحی فرستادیم بسوی تو که
پیروی کن کیش ابراهیم را حنیف شده
ونه بود از مشرکان (۱۲۳) .

جزاین نیست که لازم کرده شد تعظیم
شنبه بر آنانکه اختلاف کردند در آن

(۱) مترجم گوید حنیف آنرا گویند که حج و ختنه و غسل جنابت می کرده باشد والله اعلم توضیح: حنیف آنرا گویند که شرك و باطل را ترك کرده بدین حق مائل باشد، مصحح .

لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٣﴾

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالنُّوعِظَةِ الْحَسَنَةِ
وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِمَنْ صَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٤﴾

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ
صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٥﴾

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ
فِي ضَلَالٍ مِمَّنْ يَنْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٧﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ

وهرائینه پروردگار تو حکم کند در میان
ایشان روز قیامت در آنچه اندر آن اختلاف
میکردند^(۱) (۱۲۴).

دعوت کن (یعنی مردمان را) بسوی راه
پروردگار خویش به دانش و پند نیک
و مناظره کن با ایشان به طریقی که وی
نیک است هر آئینه پروردگار توداناترست
به کسیکه گمراه شد از راه او و اودانا
تراست براه یابان (۱۲۵).

و اگر مکافات کنید پس مکافات کنید به
مثل آنچه باشما معامله کرده شد و اگر
صبر کنید هر آئینه آن صبر بهترست
صابران را (۱۲۶).

و شکیبائی کن و نیست شکیبائی تو مگر
به توفیق خدا و اندوه مخور برایشان
و مباش در تنگدلی از آنکه بد اندیشی می
کنند (۱۲۷).

هر آئینه خدا با پرهیزگاران است و با آنانکه
ایشان نیکوکارانند (۱۲۸).

سوره الاسراء مکی است و آن یک صدویازده
آیت و دوازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

پاك است آنكه ببرد بنده خود را شبی از
مسجد حرام بسوی مسجد اقصی که

(۱) مترجم گوید یعنی یهود بحث میکردند در شنبه طائفه ای گفتند که خدای تعالی
روز شنبه از خلق فارغ شد پس در شنبه عبادت باید کرد و طائفه ای سکوت کردند
خدای تعالی تعظیم روز شنبه باین سبب برایشان واجب گردانید والله اعلم .

الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ
آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ①

وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكَتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ
أَلَّا يَتَّخِذُوا مِن دُونِي وَكِيلاً ②

ذُرِّيَّةً مِّنْ حَمَلِنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ③

وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ
مَرَّتَيْنِ وَلَنَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ④

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا أُولَى بَابٍ
شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ⑤

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ
وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ⑥

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنُتُمْ لَا تَنْفُسُكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا
فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوءَ وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا

برکت نهادیم گرداگرد آن تا بنمائیمش
بعض نشانه های خودهرآئینه اوست
شنواینا^(۱) (۱) .

ودادیم موسی را کتاب وساختیمش
هدایت بنی اسرائیل را گفتیم که نگیرید
بجزمن کارسازی (۲) .

فرزندان قومی که برداشتیم ایشان را
بانوح (یعنی برکشتی) هرآئینه وی بودبنده
سپاسگذار (۳) .

ووحی فرستادیم بسوی بنی اسرائیل
درتورات که البته فساد خواهید کرد در
زمین دوباروالبته طغیان خواهید کرد بسر
کشی بزرگ (۴) .

پس چون بیاید وعده نخستین بارازآن
دو، بفرستیم بر شما بندگان خودرا
خداوندان کارزار سخت پس درآیند میان
خانه ها (یعنی برای قتل ونهب) وهست
وعده خداشدنی^(۲) (۵) .

بازدهیم شمارا غلبه برایشان وپی درپی
دهیم شمارا اموال و فرزندان و سازیم
شمارا بیشتر باعتبار لشکر^(۳) (۶) .

و گوئیم اگر نیکوکاری کنید نیکوکاری
کرده باشید برای خویشان و اگر

(۱) یعنی خدای تعالی در شب معراج پیش از صعود بر آسمان ها آنحضرت صلی الله علیه وسلم را بمسجد بیت المقدس رسانید .

(۲) مترجم گوید واین وعده متحقق شد بتسلیط جالوت پادشاه عمالقه .

(۳) مترجم گوید واین معنی در خلافت حضرت داود ظاهر شد .

الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبَرَّكُوا مَا عَلَوْنَا تَبَارَكَ ①

عَلَىٰ رَبِّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدْتُمْ عَدُنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ
لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ②

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ
الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ③

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ④

وَيَذُرُّ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ⑤

وَجَعَلْنَا الْيَلَّ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ فَمَحَوْنَا آيَةَ الْيَلِّ وَجَعَلْنَا آيَةَ

بدکاری کنید پس آن بدی برای خودتان است
پس چون بیاید وعده دیگر بازفرستیم
بندگان خود را تا ناخوش سازند روی
های شما را و تادر آیند بمسجد چنانچه
درآمده بودند اول بار و تا از پابافکنند
بر هرچه غالب شوند افگندنی^(۱) (۷) .

گوئیم نزدیک است پروردگار شما از آنکه
رحم کند بر شما و اگر رجوع کنید به
نافرمانی ما رجوع کنیم بعقوبت و ساختیم
دوزخ را برای کافران زندان^(۲) (۸) .

هرآئینه این قرآن راه می نماید بخصلتی
که اودرست تر است و بشارت میدهد آن
مسلمانان را که کارهای شایسته می کنند
بآن که ایشانرا باشد مزد بزرگ (۹) .

واینکه آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت
آماده کرده ایم برای ایشان عقوبت درد
دهنده (۱۰) .

و دعای میکند آدمی به بدی^(۳) مانند دعای
وی به نیکوئی و هست آدمی شتاب کار
(۱۱) .

و ساختیم شب و روز را دوشانه پس بی

(۱) مترجم گوید و این وعده متحقق شد وقتی که حضرت یحیی راکشتند پس بخت
نصرا را مسلط ساخت .

(۲) مترجم گوید ایشان عود کردند بفساد و تکذیب حضرت عیسی و حضرت
پیغامبر جنگ کردند با او پس خدای تعالی عود فرمود بتعذیب ایشان بقتل و اسرو
جزیه .

(۳) مترجم گوید یعنی در حالت تنگدلی برخود و بر اولاد خود دعای بدمیکند .

الْيَوْمَ مُبْصِرَةً لِّتَتَّخِذُوا فُضْلًا مِّن رِّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السَّيِّئِينَ
وَالْحِسَابَ وَكُلُّ شَيْءٍ فَضْلُهُ تَقْصِيلًا ⑬

وَكُلُّ إِنْسَانٍ لَّزِمَتُهُ طَائِفَةٌ مِّنْ عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ⑭

إِذَا كُتِبَ عَلَيْكَ الْيَوْمُ عَلَيْكَ حَبِيبًا ⑮

مِنَ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا
وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ
رَسُولًا ⑯

وَإِذْ أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا
فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَا تَارَةً أُخْرَىٰ ⑰

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِن بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ
بَذْ نُوحٍ عِبَادَةٍ خَيْرًا بَصِيرًا ⑱

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُّرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا
لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مِمَّا مَدَّ مَوَاقِدَ حُورًا ⑲

نور ساختیم نشانه شب را و ساختیم نشانه
روز را درخشان (سبب دیدن اشیاء)
تا طلب کنید فضلی را از پروردگار خود
و تابد انید شمار سال هارا و بدانید حساب
را و هر چیزی را بیان کردیم بتفصیل (۱۲).
و بهر آدمی متصل ساختیم نامه عمل او را
بسته در گردن او و بیرون آریم برای او
روز قیامت نامه ای که بیند آن را باز کشاده
(۱۳).

گوئیم بخوان نامه خود را بس است نفس
تو امروز بر تو حساب کننده (۱۴).

هر که راه یاب شد جزاین نیست که راه
یاب میشود برای نفع خود و هر که گمراه
شد پس جزاین نیست که گمراه میشود
بر ضرر خود و بر ندارد هیچ بردارنده
بار دیگری را و نیستیم ماعذاب کننده
تا آنکه فرستیم پیغامبری را (۱۵).

و چون خواهیم که هلاک کنیم دهی را
می فرمائیم به سرکشان آنجا یعنی آنچه
خواهیم پس نافرمانی کنند آنجا پس ثابت
شود بر آن ده وعده عذاب پس بر هم زنیم
ایشان را بر هم زدنی (۱۶).

و بساکس را هلاک کردیم از طبقات
مردمان بعد نوح و بس است پروردگار تو
به گناه بندگان خود دانا بینا (۱۷).

هر که خواسته باشد آسودگی دنیا به
شتاب دهیم ویرا در آن جا هر چه خواهیم
هر کرا خواهیم باز مقرر کنیم برای او دوزخ
در آید بآن نکوهیده رانده شده (۱۸).

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ
سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ①۹

كَلَّا تَعْلَمُ أَهْلُ الْوَلَدِ هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ
مَحْظُورًا ②۰

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَلِلْآخِرَةِ الْكِبْرُ دَجِبٌ
وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ②۱

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا الْآخَرَ فَتَقَعُدَ مَذْمُومًا مَّخْذُومًا ②۲

وَقَطَّيْ رَبُّكَ الْأَعْيُنَ وَالْآيَاتُ وَالْإِنشَاءُ وَالْإِنشَاءُ وَالْإِنشَاءُ
عِنْدَ الْكِبَرِ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آيٌ وَلَا تُنْهَرُهَا
وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ②۳

وَخَفِضْ لَهَا جَنَاحَ الدَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهَا
كَمَا رَحِمْتَ بَنِي صَغِيرًا ②۴

رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِنَّ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ
لِالْوَاقِعِينَ عَقُورًا ②۵

وهر که بخواهد ثواب آخرت و سعی کند
برای وی سعی که لائق وی است
و او مسلمان باشد پس این جماعت هست
سعی ایشان مقبول (۱۹) .

هرفرقه را پی در پی می‌دهیم این فرقه
را و آن فرقه را زبخشش پروردگار تو
و نیست بخشش پروردگار تو بازداشته
شده (۲۰) .

بین چگونه برتری داده ایم بعض مردمان
را بر بعض^(۱) و هر آئینه آخرت زیاده تر
بود در تمیز درجات و بیشتر باشد در
برتری دادن (۲۱) .

مقرر مکن با خدا معبودی دیگر را آنگاه
بنشینی نکوهیده بی یارمانده (۲۲) .

و حکم کرد پروردگار تو که عبادت مکنید
مگر فقط وی را و باید رومادر نیکوکاری
بکنید اگر برسد نزدیک تو بکلان سالی
یکی از ایشان یا هر دو پس مگوایشان را
أف و بانگ مزین برایشان و بگو بایشان
سخن نیکو (۲۳) .

و پست کن برای ایشان بازوی تواضع را
از جهت مهربانی و بگو ای پروردگار من
بیخشای ایشان را چنانچه پرورش دادند
مرا در خورد سالی (۲۴) .

پروردگار شما داناست به آنچه
در ضمیر شماست اگر باشید شایسته

پس هر آئینه وی هست رجوع کنندگان را آمرزنده (۲۵) .

وبده به خویشاوندان حق آن را وبه درویش و براه گذر و اسراف مکن اسراف کردنی (۲۶) .

هر آئینه اسراف کنندگان هستند برادران شیاطین و هست شیطان به نسبت پروردگار خود ناسپاس (۲۷) .

و اگر روبگردانی ازین جماعت بانتظار رزقی از پروردگار خود که امیدوار آن باشی پس بگوایشان را سخن ملائم (۲۸) .

و مکن دست خود را بسته با گردن خود و مگشای آن را تمام گشادن که آنگاه بنشیننی ملامت کرده شده^(۱) در مانده گشته^(۲) (۲۹) .

هر آئینه پروردگار تو می گشاید و تنگ میکند روزی را برای هر که خواهد هر آئینه اوبه بندگان خود دانا بیناست (۳۰) .

و مکشید اولاد خود را از ترس تنگ دستی ما روزی می دهیم ایشان را و شمارا هر آئینه کشتن ایشان هست گناهی عظیم (۳۱) .

و نزدیک مشوید به زنا هر آئینه آن بی حیائی است و بده راه است آن (۳۲) .

و مکشید نفسی را که حرام ساخته است خدا مگر بحق و هر که کشته شود به ستم

وَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْيَتَامَىٰ وَالسَّبِيلَ وَلَا تَبْدُلْ رِيبًا ۚ (۲۵)

إِنَّ الْبَدْيَيْنِ كَانُوا الْخَوَانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ۚ (۲۶)

وَأَمَّا تَرْضَعْنَهُمْ أَيْتَاءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ۚ (۲۷)

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَعُودًا مَّعْسُورًا ۚ (۲۸)

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۚ (۲۹)

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمَّا لَقِيتُمْ مِّنْ رَّرْقِهِمْ وَإِنَّا لَكُم بِأَن قَتَلْتَهُمْ كَانَ خَطَاً كَبِيرًا ۚ (۳۰)

وَلَا تَقْرُبُوا الزِّنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ۚ (۳۱)

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَن قُتِلَ

(۱) یعنی در صورت بخل .

(۲) یعنی در صورت اسراف .

مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطٰنًا فَلْيُشْرِفْ فِي الْقَتْلِ
إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا ﴿۳۳﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ
أَشْدُّهُ وَأَوْفُوا بِالعَهْدِ إِنَّ العَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿۳۴﴾

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمُوزِنُوا بِالْقِسْطِ الَّتِي اسْتَقِيمُ
ذٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿۳۵﴾

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ
أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿۳۶﴾

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ
الْجِبَالَ طُولًا ﴿۳۷﴾

كُلُّ ذٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِندَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿۳۸﴾

ذٰلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ
اللَّهِ إِلٰهًا آخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا ﴿۳۹﴾

أَفَأَصْفُكُمْ رَبُّكُمُ بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا إِنَّكُمْ
لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿۴۰﴾

پس داده ایم وارث اورا قوتی^(۱) پس باید
که زیادتی نه کند درکشتن هرآئینه وی
هست یاری داده شده (۳۳) .

ونزدیک مشوید بمال یتیم مگر به طریقی
که او نیک است تاآنکه رسد به نهایت
قوت خود و وفا کنید به عهد هرآئینه
عهد پرسیده خواهد شدازو (۳۴) .

وتمام کنید پیمانه را چون پیمائید وبه
سنجید به ترازوی راست این بهترست
ونیکوترست ازجهت عاقبت (۳۵) .

ومرو پی چیزی که ترا دانش آن نیست
هرآئینه گوش وچشم ودل هریکی ازین ها
پرسیده خواهد شدازو (۳۶) .

ومرو درزمین خرامان^(۲) هرآئینه تو
نخواهی شگافت زمین را ونرسی به کوه
ها دردرازی (۳۷) .

همه این خصلت هاست بدفعلی آن نزد
پروردگار توناپسندیده (۳۸) .

این ازآنجمله هست که وحی فرستاده
است بسوی تو پروردگار تو ازعلم
ومقرر مکن باخدا معبود دیگررا آنگاه
انداخته شوی دردوزخ ملامت کرده شده
رانده گشته (۳۹) .

آیا برگزید شمارا پروردگار شما به پسران
و خود برگزید ازفرشتگان دختران را

(۱) یعنی حق قصاص .

(۲) یعنی متکبرانه ومغرورانه .

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٣٩﴾

قُلْ لَوْ كَان مَعَهُ إِلَهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذْ أَلْتَمَعُوا إِلَى ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿٤٠﴾

سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤١﴾

سُبْحَنَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَلَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَسْبِغْ بِهِمْ إِلَّا تَتَفَقَّهُونَ سُبْحَنَهُ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا عَفُورًا ﴿٤٢﴾

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا ﴿٤٣﴾

وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمُ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذُكِرْتُ بِكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوْ عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا ﴿٤٤﴾

مَنْ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَى

هر آئینه شما می گوئید سخن گران (۴۰).
وهر آئینه بهر نوع سخن گفتیم درین قرآن
تا پند پذیر شوند و نمی افزاید در حق
ایشان مگر رمیدن را (۴۱).

بگوا گر می بودند با خدا معبودان دیگر
چنانکه می گویند آنگاه طلب می کردند
بسوی خداوند عرش راه منازعت را
(۴۲).

پاك است وی و بلند ست از آنچه می گویند
بلندی عظیم (۴۳).

به پاکی یاد می کنند اورا آسمان های
هفت گانه و زمین و هر که در اینهاست
و نیست هیچ چیزی مگر به پاکی یاد
میکند باستائش او ولیکن شما نمی فهمید
به پاکی یاد کردن ایشانرا هر آئینه هست
اوبردبار آمرزگار (۴۴).

و چون میخوانی قرآن را میسازیم در میان
تو و در میان آنانکه باورنمیدارند آخرت را
پرده پوشیده (۴۵).

و می نهیم بردل های ایشان پوششها
تا نفهمندش و در گوش های ایشان گرانی را
و چون یاد کنی پروردگار خود را در قرآن
تنها روگردان شوند بر جانب پشت
خود درمیده^(۱) (۴۶).

مادانا تریم به چیزی که می شنوند بسبب

(۱) مترجم گوید درین هر دو آیت کنایت است از عدم انتفاع ایشان بقرآن و مواعظ.

إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنَّا تَبِعُونَ إِلَّا جُلًّا مِّنْهُمْ ۖ

أَنظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ۝۴۸

وَقَالُوا لِمَ إِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرَقًا ؕ إِنَّا لَنَنبَغُونَ
خَلْقًا جَدِيدًا ۝۴۹

قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ۝۵۰
أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَن
يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ
رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ۝۵۱

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَنَدٍ ؕ وَتَقُولُونَ إِنَّ لَكُم مَّا
كَانَ قَلِيلًا ۝۵۲

وَقُلْ لِّعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ
بَيْنَهُمُ الْإِنشَاءَ الشَّيْطَانُ كَانَ لِلْإِنسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ۝۵۳

آن^(۱) وقتی که گوش فرامیدهند بسوی تو و وقتی که ایشان رازگویان باشند وقتی که می گویند این ستم گاران پیروی نمی کنید مگر مرد جادو شده را (۴۷) .

بنگر چگونه زدند داستان ها برای تو پس گمراه شدند پس نمی توانند راه یافتن (۴۸) .

و گفتند آیا چون شویم استخوانی چند و اعضای پوسیده از هم پاشیده آیا برانگیخته شویم بآفرینش نو (۴۹) . بگو سنگ شوید یا آهن شوید (۵۰) .

یا نوعی دیگر شوید از آنچه بزرگ نماید در خاطر شما پس خواهند گفت چه کسی باز پیدا کند ما را بگو کسی که آفرید شمارا اول بار باز پس خواهند جنبانید بسوی تو سر خود را^(۲) و خواهند گفت کی باشد آن بگو شاید که نزدیک باشد (۵۱) .

روزی که خدا بخواند شمارا پس قبول کنید خواندن او را حمد گویان و گمان کنید که درنگ نه کرده بودید مگر اندکی (۵۲) .

و بگویند گان مرا که بگویند سخنی که آن بهترست (یعنی با کفار) هر آئینه شیطان نزاع می افکند میان مردمان هر آئینه شیطان هست آدمی را دشمن آشکارا (۵۳) .

(۱) یعنی بقصد استهزاء و عیب جوئی .

(۲) یعنی ملزم خواهند شد .

رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَشَآءُ رَحْمَتَكُمْ أُولَئِكَ يَشَآءُ بَكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿۵۴﴾

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِهِمْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّاسِ عَلَى بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زُكْرًا ﴿۵۵﴾

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْيُوتًا ﴿۵۶﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَخَافُونَ أَنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غُلُومٌ ﴿۵۷﴾

وَلَنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿۵۸﴾

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَآتَيْنَا نُوحًا نَاقَةً مُبْصِرَةً قَطَعْنَا وِجْهَهَا وَمَا نُرِىُّ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَوْبَهُنَّ ﴿۵۹﴾

پروردگار شما داناترست بحال شما اگر خواهد رحم کند شمارا و اگر خواهد عقوبت کند شمارا و نه فرستادیم ترا (یا محمد) برایشان نگاهبان^(۱) (۵۴).

و پروردگار تو داناست بهر که در آسمان ها و زمین است و هر آینه فضل دادیم بعض پیغامبران را بر بعضی و دادیم داود را زبور (۵۵).

بگو بخوانید آنان را که گمان الوهیت را دارید در حق ایشان بغیر از خدا پس نتوانند برداشتن سختی را از شما و نه تغیر دادن (۵۶).

آنانکه ایشان را می پرستند کافران طلب میکنند بسوی پروردگار خویش قرب را که کدام يك از ایشان نزدیک تر باشد و توقع دارند رحمت او را و می ترسند از عذاب او هر آینه هست عذاب پروردگار تو ترسناك (۵۷).

و نیست هیچ دهی الا مآهلاک کننده وی ایم پیش از روز قیامت یا عذاب کننده وی ایم بعقوبت سخت هست این وعده در لوح نوشته شده (۵۸).

و باز نداشت ما را از آنکه بفرستیم نشانه ها مگر آنکه دروغ شمردند بودند آن را پیشینیان و دادیم ثمود را شتر ماده نشانه درخشان پس کافر شدند بوی ونمی

(۱) مترجم گوید و این کلمه پیش از امر جهاد بود .

فرستیم نشانه هارا مگر برای ترسانیدن
(۵۹) .

و یادکن چون گفتیم ترا که پروردگار تو
درب گرفته است همه مردمان را (یعنی
در قدرت خود) و نه ساختیم نمایی را
که نمودیم به تو مگر امتحان مردمان را
و نه ساختیم درختی را که نفرین کرده شد
در قرآن مگر امتحانی و می ترسانیم ایشان
را پس نمی افزاید ترسانیدن در حق ایشان
مگر سرکشی بزرگ^(۱) را (۶۰) .

و یاد کن چون گفتیم فرشتگان را سجده
کنید برای آدم پس سجده کردند الا
ابلیس گفت ایاسجده کنم کسی را که
آفریده ای از گل (۶۱) .

باز گفت آیادیدی این شخص را که برتری
داده ای بر من اگر مهلت دهی مرا
تا روز قیامت البته از بیخ برکنم اولاد او را
الا اندکی (۶۲) .

خدا فرمود برو پس هر کسیکه پیروی تو
کند از ایشان پس دوزخ سزای همه
شماست سزای کامل (۶۳) .

و از جابجنان هر کرا توانی از ایشان با آواز
خود آواز کن بر ایشان توسط سواران
خود و پیادگان خود و شریک شوبایشان
در اموال و فرزندان و وعده ده ایشان را

وَإِذْ قُلْنَا لِلَّذِينَ آمَنُوا اسْمِعُوا لِقَاءَ رَبِّكُمْ أَفَنتُمْ كَاذِبُونَ
وَإِذْ قُلْنَا لِلَّذِينَ آمَنُوا اسْمِعُوا لِقَاءَ رَبِّكُمْ أَفَنتُمْ كَاذِبُونَ
وَإِذْ قُلْنَا لِلَّذِينَ آمَنُوا اسْمِعُوا لِقَاءَ رَبِّكُمْ أَفَنتُمْ كَاذِبُونَ
وَإِذْ قُلْنَا لِلَّذِينَ آمَنُوا اسْمِعُوا لِقَاءَ رَبِّكُمْ أَفَنتُمْ كَاذِبُونَ

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ
أَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا

قَالَ أَرَأَيْتَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَنْ أَخِرَّ إِلَيْهِ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ لَأَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا

قَالَ أَذْهَبُ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاءُكُمْ
جَزَاءً مَوْفُورًا

وَاسْتَغْفِرُ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبُ
عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجْلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ
وَعِدَّاهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا

(۱) یعنی چون کافران قصه معراج شنیدند و آیت (ان شجرة الزقوم طعام الاثیم)
بایشان رسید استبعاد کردند و محل طعن ساختند .

و وعده نمی‌دهد ایشان را شیطان مگر به فریب^(۱) (۶۴) .

هر آئینه بندگان من نیست ترا برایشان هیچ قدرتی و بس است پروردگار تو کارساز (۶۵) .

پروردگار شما آن ست که روان میکند برای شما کشتی‌ها را در دریا تا طلب معیشت کنید از فضل او هر آئینه او هست بر شما مهربان (۶۶) .

و چون برسد بشما سختی در دریا گم شود هر که او را میخوانید مگر خدا پس چون خلاص ساخت شما را بسوی خشکی روگردان شدید و هست آدمی ناسپاس (۶۷) .

آیا ایمن شده اید از آنکه فروبرد شما را به جانبی از خشکی یا بفرستد بر شما باد تندی که سنگ ریزه افکند باز نیاید برای خود هیچ نجات دهنده ای (۶۸) .

آیا ایمن شده اید از آنکه باز درآرد شما را به دریا یا ببرد پس بفرستد بر شما از جنس باد باد تندی را پس غرق گرداند شما را بسبب آنکه کافر شدید باز نیاید برای خود هیچ مؤاخذه کننده بر ما بسبب آن غرق (۶۹) .

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى بِرَبِّكَ وَكِيلًا ①

رَبُّكُمُ الَّذِي يُرْسِلُ لَكُمْ الْفَلَكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ②

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا آيَاهُ فَلَنَنْجِيَكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ③

أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يُخْصِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُ وَالَكُمْ وَكِيلًا ④

أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَ لَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ فَيُغْرِقَكُم بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُ وَالَكُمْ عَلَيْهِ يَبْتِغَا ⑤

(۱) مترجم گوید و این تصویر است سعی شیطان را در گمراه کردن ایشان ماخوذ از فعل رئیس دزدان چون دهی را غارت کند برایشان نعره میزند و سواران و پیادگان خود را آواز میدهد که ازین سو بگیر و از آن سو بگیر .

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَخَلَقْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ
الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ①

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِيمَانِهِمْ فَمَنْ أَذَىٰ كُتِبَتْهُ يُمِيتُهُ
فَأُولَٰئِكَ يَعْرِءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يَخِشَوْنَ فِتْنًا ②

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ
وَأَضَلُّ سَبِيلًا ③

وَلَنْ كَاذِبُوا يَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أُوحِیْنَا إِلَيْكَ
لَتَغْتَرِبَ عَلَيْنَا عَذِيبَةُ الْوَاذِلِ الْأَخْذُوكَ خَلِيلًا ④

وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنُ إِلَيْنَا قَلِيلًا ⑤

إِذَا لَدْنَاكَ ضَعْفَ الْحَيَاةِ وَضَعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ
عَلَيْنَا نَصِيرًا ⑥

وَلَنْ كَاذِبُوا يَسْتَفْرِزُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوا مِنْهَا
وَأَذِلَّةً لِّكَبْتُونَ خَلْقَكَ إِلَّا قَلِيلًا ⑦

وهرآئینه بزرگ ساختیم فرزندان آدم را
و برداشتیم ایشان را در بیابان و در دریا^(۱)
و روزی دادیم ایشان را از پاکیزه ها
و برتری دادیم ایشان را بر بسیاری از آنچه
آفریده ایم برتری دادنی (۷۰) .

روزی که بخوانیم هرقه را با پیشوای
ایشان پس هر که داده شده نامه اعمال
او بدست راستش پس آنجماعت بخوانند
نامه خود را و ستم کرده نه شوند مقدار
یک رشته (۷۱) .

و هر که باشد در دنیا کور^(۲) وی در آخرت
نیز کور است و خطا کننده تراست راه را
(۷۲) .

وهرآئینه نزدیک بودند که بفریب بازدارند
ترا از آنچه وحی فرستاده ایم بسوی
تو تا بر بندی بر ما غیر آن را و آنگاه دوست
می گرفتند ترا (۷۳) .

و اگر نبود آن که ثابت داشتیم ترا نزدیک
بودی که میل کنی بسوی ایشان اندک
میلی (۷۴) .

آنگاه می چشانیدیم ترا دو چند عذاب
زندگانی و دو چند عذاب مرگ باز نمی
یافتی برای خود مدد کننده بر ما (۷۵) .

وهرآئینه نزدیک بودند که بلغزانند ترا
از زمین تا جلا وطن کنند ترا از آنجا و آنگاه

(۱) یعنی بر دواب و کشتی .

(۲) یعنی حقیقت را نبیند .

سُبْحَنَ مَنْ قَدْ أَرْسَلَنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا نَحْدِلُ لِمُسْتَتَانٍ نَحْوِيْلَهُ ①

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُولِ النَّفْسِ إِلَى عَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ
إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ②

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ بِحَمْدِكَ تَعْلَمُ لَيْلِيَّاتَ اللَّيْلِ
رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ③

وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ
وَأَجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا ④

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ⑤
وَنُزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ نَافَءٌ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ
الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ⑥

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَمَّنْ بِهَا ⑦

نمانند پس از تو مگر اندکی (۷۶) .

(مانند) روش آنانکه فرستاده ایم ایشان را
پیش از توازیغامبران خویش و نخواهی
یافت در روش ما تبدیلی را^(۱) (۷۷) .

برپا دار نماز را وقت زوال آفتاب تاهنگام
تاریکی شب و لازم گیر قرآن خواندن فجر
هر آئینه قرآن خواندن فجر را حاضر می
شوند فرشتگان (۷۸) .

و پاره ای از شب بیدار باش پس نماز
شب بخوان بآن زیاده شده برای
تو، نزدیک است که برساند ترا پروردگار
تو بمقامی پسندیده^(۲) (۷۹) .

و بگوای پروردگار من درآز مرا درآوردن
پسندیده و بیرون آر مرا بیرون آوردن
پسندیده و قرار ده برای من از نزد خود
قوتی یاری دهنده^(۳) (۸۰) .

و بگو آمد دین حق و نابود شد دین باطل
هر آئینه باطل نابود شونده است (۸۱) .

و فرود می آریم از قرآن آنچه وی شفا و
رحمت است مسلمانان را و نمی افزاید
در حق ستمگاران مگر زیان را (۸۲) .

و چون انعام کنیم بر آدمی رو بگرداند و

(۱) مترجم گوید و این معنی روز بدر متحقق شد و جمعی که در پی ایدای آن حضرت بودند
مقتول (شدند و آن کادوا) بجهت این گفته شد که وقت نزول آیت قصد لغزاینیدن
داشتند و هنوز ملتجی به هجرت نکرده بودند والله اعلم .

(۲) یعنی مقام شفاعت .

(۳) یعنی در حال اعانت کن مرا چه وقت دخول درجا چه وقت خروج از آنجا .

الشُّرَكَانِ يَتُوسَا ۴۲

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَرِيقًا أَعْلَمُ بِمَنْ
هُوَ أَهْدَى سَبِيلًا ۴۳

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الزُّوْجِ قُلِ الزُّوْجُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي
وَمَا أَوْتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ۴۴

وَلَكِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ
لَنَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ۴۵

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ۴۶

قُلْ لِمَنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا
الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ۴۷

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
فَالَّذِينَ كَفَرُوا أَكْثَرُ النَّاسِ أَكْثَرًا ۴۸

وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِكَ حَتَّى تُنْزِلَ عَلَيْنَا مِنَ السَّمَاءِ نَارًا
وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِكَ حَتَّى تُنْزِلَ عَلَيْنَا مِنَ السَّمَاءِ نَارًا ۴۹

أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَجْمٍ تَهْبِلُ وَعَذَابٌ مُعْتَرٍ
الْأَنْهَارِ خَلَّاهَا تَفْجِيرًا ۵۰

أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زُعمَتِ عَلَيْنَا كَسَفًا وَتَأْتِي بِاللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ۵۱

پیچاند بازوی خود را و چون رسد بوی
سختی ناامید باشد (۸۳) .

بگوهر کسی عمل میکند به روش خود
پس پروردگار شما داناترست بآنکه وی
یابنده تربود راه را (۸۴) .

و سوال میکنند ترا از روح بگوروح
از فرمان پروردگار من است و شمانداده
شده اید از علم مگر اندکی (۸۵) .

و اگر خواهیم ببریم آنچه وحی فرستاده
ایم بسوی تو باز نیابی برای خود به سبب
وی بر ما کار سازی (۸۶) .

لیکن باقی گذاشتمش بسبب رحمتی از
جانب پروردگار تو هر آینه فضل وی بر تو
بزرگ است (۸۷) .

بگو اگر جمع شوند آدمیان و جن بر آنکه
بیارند مانند این قرآن هرگز نیارند مانند آن
اگرچه باشد بعضی ایشان بعضی را مدد
دهنده (۸۸) .

و هر آینه گوناگون بیان کردیم برای مردمان
درین قرآن از هرداستانی پس قبول نه کردند
بیشتر مردمان مگر ناسپاسی را (۸۹) .

و گفتند هرگز باور نداریم ترا تا آنکه جاری
کنی برای ما از زمین چشمه ای (۹۰) .

یا باشد ترا بوستانی از درختان خرما و
انگور پس روان کنی جویها در میان آن
روان کردنی (۹۱) .

یا فرو داری آسمان را چنان که گمان
میکنی بر ما پاره پاره یا بیاری خدا را
و فرشتگان را رو برو (۹۲) .

أَوْ يَكُونُ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ ذُرِّيَّتِي فِي السَّمَاءِ وَلَن نُّؤْمِنَ
لِرُفْقِكَ حَتَّىٰ تُنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرُؤُهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ
كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا مِّثْلَ سُوْلَا ۙ ﴿٩٣﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ
قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا مِّثْلَ سُوْلَا ۙ ﴿٩٤﴾

قُلْ لَوْ كُنَّا فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةً يَّتَشَوَّنُ مُطَهَّرِينَ لَنُزِّلْنَا
عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا مِّثْلَ سُوْلَا ۙ ﴿٩٥﴾

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ
خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَن تَجِدَ لَهُمْ
أُولِيَاءَ مِنْ دُونِهِ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِّيًّا
وَبُكْبَاءًا وَنُفَارًا وَلَهُمْ جَهَنَّمُ كُلًّا خَبِثَ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ﴿٩٧﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ هُمَ بِآيَاتِنَا وَقَالُوا ؕإِذَا كُنَّا عِظَامًا
وَرُفَاتًا ؕإِنَّا لَبَعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٩٨﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ

یاباشد ترا خانه ای از زر یا بالاروی
در آسمان و باورنداریم بالارفتن ترا تا آنکه
فرود آری بر ما نوشته ای که بخوانیم آن را
بگو پاک است پروردگار من نیستم من
مگر آدمی فرستاده شده (۹۳) .

و بازداشت مردمان را از آنکه ایمان آرند
وقتی که آمد بایشان هدایت مگر آنکه
گفتند آیا خدای تعالی آدمی را پیغامبر
فرستاده است (۹۴) .

بگوا گرمی بودند در زمین فرشتگان که
می رفتند با اطمینان هر آئینه پیغامبر
میفرستادیم برایشان از آسمان فرشته را
(۹۵) .

بگو بس است خدا گواه میان من و میان
شما هر آئینه وی به بندگان خود دانای
بیناست (۹۶) .

و هر که را خدا هدایت کند پس اوست
هدایت یافته و هر که گمراه سازدش نیابی
برای ایشان دوستان بغیر از خدا
و برانگیزیم ایشان را روز قیامت بر رویهای
شان، کور و گنگ و کرجای ایشان دوزخ
است هرگاه فرو نشیند بیفزائیم برایشان
آتش را (۹۷) .

این است جزای ایشان بسبب آنکه کافر
شدند به نشان های ما و گفتند آیا چون
شویم استخوانی چند و اعضا از هم پاشیده
آیا برانگیخته شویم بآفرینش نو (۹۸) .

آیا نه دیده اند آن خدا که آفرید آسمان ها
و زمین را تواناست که بیافریند مانند

أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَّأَيِّبٍ فِيهِ قَالُوا الظُّلُمُونَ
إِلَّا كُفُورًا ⑩

قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا لَأَمْسَكْتُمْ
خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا ⑪

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ سَعَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَسَلَٰهَ بَنِي إِسْرَآءِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ
فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يُوسُفُ الْمَسْحُورَ ⑫

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَافِرٍ
وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يُفْرَعُونُ مَسْجُورًا ⑬

فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَفِرَ مِنْهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ⑭

وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَآءِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ
وَعْدُ الْآخِرَةِ جَمَعْنَاهُمْ لِنُفِثًا ⑮

وَالْحَقُّ أَنْزَلْنَاهُ وَالْحَقُّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ⑯

وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنُزْلَةٍ تَذَكُّرًا ⑰

ایشان را وساخته است برای ایشان میعادى که هیچ شبهه نیست در آن پس قبول نه کردند ستمگاران مگر انکار را (۹۹) .

بگو اگر می بودید شما مالک خزانه های بخشش پروردگار مرا آنگاه نیز بخیلی میکردید بترس آنکه همه خرج کنید وهست آدمی بخل کننده (۱۰۰) .

وهرآئینه دادیم موسی را نه نشانه روشن پس پرس از بنی اسرائیل چون آمد بایشان پس گفت اورا فرعون هرآئینه می پندارم ترا ای موسی جادو کرده شده (۱۰۱) .

گفت هرآئینه تودانسته ای، که نفرستاده این نشانه هارا مگر پروردگار آسمان ها وزمین دلائل روشن (برصدق حق) وهرآئینه من می پندارم ترا ای فرعون هلاك شده (۱۰۲) .

پس خواست که بیرون راند بنی اسرائیل را از آن سرزمین پس غرق ساختیم اورا وآنرا که همراه او بودند همه یکجا (۱۰۳) .

وگفتیم پس ازوی بنی اسرائیل را ساکن شوید درزمین پس چون بیاید وعده آخرت بیاریم شمارا همه باهم (۱۰۴) .

وبراستی فروفرستادیم قرآن را وبراستی فرودآمده است ونه فرستادیم ترا مگر مژده دهنده وترساننده (۱۰۵) .

وقرآن را کم کم فرستادیم تابخوانی آن را برمردمان بدرنگ وبدفعات فروفرستادیم

قُلْ اِمْنُوْا بِهِ اَوْ لَا تُؤْمِنُوْا اِنَّ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ اِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ يَخِرُّوْنَ لِلْاَذْقَانِ سُجَّدًا ۝۱۰

وَيَقُوْلُوْنَ سُبْحَنَ رَبِّنَا اِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُوْلًا ۝۱۱

وَيَخِرُّوْنَ لِلْاَذْقَانِ يَسْكُوْنَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوْعًا ۝۱۲

قُلْ اَدْعُوا اللّٰهَ اَوْ اَدْعُوا الرَّحْمٰنَ اَيُّمَا مَا دَعَوْتُمْ اِلٰهًا اِلٰهًا اِلٰهًا
الْحَسْبِيَ وَلَا يَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا يَخَافُ بِهَا
وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيْلًا ۝۱۳

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ لَمْ يَخْلُقْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيْكٌ
فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الدُّنْيَا وَلَا يُزْهِقُهُ تَكْوِيْنًا ۝۱۴

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَنْزَلَ عَلٰى عَبْدِهِ الْكِتٰبَ وَلَمْ يَجْعَلْ
لَهُ عِوَجًا ۝۱

فَيَمَّا لَيْنٰنٍ رَّبَّاسًا شَيْدًا مِّنْ لَّدُنْهُ وَيُبَيِّنُ الْمُؤْمِنِيْنَ

آن را فرو فرستادنی (۱۰۶) .

بگوایمان آرید بآن یا ایمان نیارید هرآئینه
آنانکه داده شدایشان را علم پیش ازین
چون خوانده میشود برایشان می افتند
برروی خود سجده کنان (۱۰۷) .

و گویند پاکی پروردگار ما راست هرآئینه
هست وعده پروردگار ماشدنی (۱۰۸) .

ومی افتند برروی خویش گریه کنان و می
افزاید قرآن درایشان فروتنی را (۱۰۹) .

بگو بخوانید خدا را یا بخوانید رحمن را
هر کدام که بخوانید خوب باشد پس
خدای راست نام های نیکو و این قدر
بلند مخوان نماز خود را و این قدر پست
مخوان آنرا و بجوی میان این و آن را هی
(۱۱۰) .

و بگوستائش خدای راست که هیچ فرزند
نگرفته است و نیست او را هیچ شریکی
در پادشاهی و نیست او را هیچ کارسازی
بسبب ناتوانی و به تعظیم یادکن
اورا تعظیم کردنی (۱۱۱) .

سوره کھف مکی است و آن یک صد و ده
آیت و دوازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

همه ستائش آن خدای راست که
فرو فرستاد بربنده خود کتاب و نه کرد
دروی هیچ کجی (۱) .

ساخت او را راست تا برساند از عقوبت

الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿١﴾

مَّا كَثِيرٌ فِيهِ أَبَدًا ﴿٢﴾

وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿٣﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً

تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنَّ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ﴿٤﴾

فَلَعَلَّكَ بَاقِعُ نَفْسِكَ عَلَى آثَارِهِمْ إِنَّ لَهُمْ نُومًا

يَهْدِي الْحَدِيثَ أَشَقًّا ﴿٥﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لِّهَا لِنَبْلُوَهُمْ إِنَّهُمْ

أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٦﴾

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٧﴾

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيِّو كَانُوا مِنْ

الْأَشْيَاءِ غَیْبًا ﴿٨﴾

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ

رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿٩﴾

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١٠﴾

سخت آینده از نزد خدا و تامل کرده دهد آن
مسلمانان را که می کنند کارهای شایسته
بآنکه ایشانراست مُزدنیک (۲) .

باشندگان دروی همیشه (۳) .

وتا ترساند آنان را که گفتند خدا فرزند
گرفته است (۴) .

نیست ایشان راهیچ دانش بآن ونه پدران
ایشان را بود، سخت است این سخن که
برمی آید از دهانهای ایشان نمی گویند
مگردروغ (۵) .

پس مگر تو کشنده ای نفس خود را در پی
ایشان اگر ایمان نیارند باین سخن
از روی اندوه (۶) .

هر آئینه ماقرار داده ایم آنچه بر روی زمین
است آرایشی برای آن تا امتحان کنیم
ایشان را کدام يك از ایشان نیکوتر است
در عمل (۷) .

وهر آئینه مالبته خواهیم ساخت آنچه را
که برویست میدان همواری گیاه (۸) .

آیا پنداشتی که اصحاب غار ونوشته (۱)
از جمله نشانه های ماعجب بودند (۹) .

چون پناه بردند جوانانی چند بسوی غار
پس گفتند ای پروردگار مابده مارا از نزد
خود بخششی وآماده ساز برای ما راه یابی
را در کار ما (۱۰) .

پس پرده گذاشتیم برگوش های ایشان

درغار یعنی خوابانیدیم سالهای شمرده شده (۱۱) .

باز برانگیختیم ایشان را تابدانیم کدام يك ازدوگروه یاددارند مقدار مدتی را که درنگ کردند (۱۲) .

مامیخوانیم بر تو خبرایشان را براستی هزائنه ایشان جوانانی چند بودند که ایمان آوردند به پروردگار خویش و زیاده دادیم ایشانرا هدایت (۱۳) .

و رشته بستیم بردل های ایشان^(۱) چون ایستادند پس گفتند پروردگار ما همان پروردگار آسمان هاو زمین است هرگز نخواهیم پرستید بجزوی معبودی را هزائنه گفته باشیم آنگاه سخن دروغ (۱۴) . این قوم ما معبودانی گرفتند بغیر از خدا چرانمی آرند بر ثبوت آن خدایان دلیلی واضح پس کیست ستمگارتراز کسی که بر بست برخدا دروغ را (۱۵) .

و چون کناره گیری کنید ای یاران ازین کافران و از آنچه می پرستند ایشان بجز خدا پس پناه برید بسوی غارتابگسترد بر شما پروردگار شما از بخشایش خود و مهیا سازد برای شما منفعت رادر کار شما (۱۶) .

بینی ای بیننده خورشید را وقتی طلوع کند مایل شود از غار ایشان بجانب راست

ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَمْ يَتْلُوا ۚ أَمَدًا ۝

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْنَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ۝

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ دُونِهِ ۚ لَئِنْ لَمْ نَنُصَرِّحْ أَشْطَطْنَا ۝

هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمُ سُلُطَانٌ بَيِّنٌ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝

وَإِذْ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأْوَا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُم مِّن رَّحْمَتِهِ وَيَهْدِي لَكُمْ أَمْرَكُمْ ۖ وَفَقَّ ۝

وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَوْرَعْنَ كَهْفَهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُ إِلَيْهِمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي تَبْوَةٍ مُّتَّةٍ ذَٰلِكَ

(۱) یعنی دل های ایشان را استوار ساختیم .

مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلَّ
فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْسِدًا ﴿۱۵﴾

وَنَحْنُ بِهِمْ أَيْقَاظٌ وَهُمْ رُقُودٌ ۚ وَنَقَلْهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ
وَذَاتَ الشِّمَالِ ۚ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعَتْ
عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتُ مِنْهُمْ فَأَرَاوُكُم ۖ وَلَكِنِّي لَمِنْهُمْ رُغَبًا ﴿۱۶﴾

وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ
كَمْ لَيْسْتُمْ قَالُوا لَيْسْنَا بِيَوْمًا أَوْ بَعْضُ يَوْمٍ قَالُوا رَجُلٌ
أَعْلَمُ بِمَا لَيْسْتُمْ فَأَتَعْتُمُو أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ

وچون غروب کند تجاوز میکند از ایشان
بجانب چپ و ایشان در کشادگی اند از
غار این از نشانه‌های خداست هر که
را خدا هدایت کند پس اوست هدایت
یافته و هر که گمراه می‌کندش پس نیایی
اورا هیچ دوست راه نماینده^(۱) (۱۷) .

و بینداری ای بیننده ایشان را
بیدار و در حالیکه ایشان خفته اند و
می‌گردانیم ایشان را جانب راست و
جانب چپ و سگ ایشان گشاده کرده
است دودست خود را بر دهانه غار اگر
اطلاع می‌یافتی برایشان البته
رو می‌گردانیدی از ایشان بگریختن و
فرامی‌گرفت ترا از ایشان ترس^(۲) (۱۸) .

و همچنین برانگیختیم ایشان را تا عاقبت
بایکدیگر سوال کنند در میان خود گفت
گوینده ای از ایشان چه قدر درنگ کردید
گفتند درنگ کردیم يك روز یا بعض روز

(۱) مترجم گوید بخاطر فاطمه میرسد که دیوار جنوبی کهف آنقدر بلندست که سایه اصلی اودر تمام سال محل خفتن ایشانرا می پوشاند و دیوار شرقی و غربی آن متصل دیوار جنوبی بلند ترست و پایه به پایه منحنی شده و این جماعت سربجانب شمال پابجانب جنوب کرده خفته اند پس وقتی که طلوع کند نور آفتاب بر دیوار غربی و بعضی صحن غار افتد و هر چند ارتفاع زیاده گردد بلندی دیوار شرقی از وصول نور بایشان مانع آید و نور جانب راست ایشان منتقل شود بجانب سرکه جهت شمال ست و در وقت استواء بجز سایه اصلی دیوار جنوبی نمی ماند و چون آفتاب مائل بغروب شود نور آفتاب بر دیوار شرقی افتد و آهسته بر سر دیوار مرتفع گردد و آن جانب چپ ایشان ست .

(۲) مترجم گوید و چنانکه خفتن ایشانرا نشانه ساختیم .

إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْكُلْهُمُ بِرِزْقٍ
مِّنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ⑩

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ
فِي سُلُوكِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذَا أَبَدًا ⑪

وَكَذَلِكَ أَعْتَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَازَعُونَ
بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِم بُنْيَانًا رَّبُّهُمْ
أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمْ
لَنَنْخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ⑫

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ
سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجَبًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ
كَلْبُهُمْ قُلْ رَّبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ
فَلَا تَمَارِقُ بِهِمُ الْأُمَرََاءُ ظَاهِرًا وَلَا تَسْتَفْتِ
فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ⑬

باز گفتند پروردگار شما دانا ترست
بمقدار درنگ کردن شما پس
بفرستیدیکی را از میان خود باین نقره
خود بسوی شهر پس باید که تأمل کند
کدام يك از اطعمه این شهر پاکیزه ترست
پس بیارد به شما قوتی از آن و باید که به
هوشیاری آمد و رفت کند و خبردار
نکند بحال شما هیچکس را (۱۹) .

هرآئینه این کافران اگر قدرت یابند
بر شما سنگسار کنند شمارا یا باز آرند
شمارا در دین خود و رستگار نخواهید
شد آنگاه هرگز (۲۰) .

وهم چنین خبردار گردانیدیم مردمان را
بحال ایشان تابدانند که وعده خدا راست
است و آنکه قیامت هیچ شبهه نیست در آن
وقتیکه نزاع میکردند آن مردمان در میان
خود درباره ایشان پس گفتند بسازید
برغار ایشان خانه، پروردگار ایشان دانا
تر است بحال ایشان گفتند آنانکه قدرت
یافتند بر مقدمه ایشان البته بسازیم
برغار ایشان مسجدی (۲۱) .

جمعی خواهند گفت اصحاب کهف سه
کس اند و چهارم ایشان سگ ایشان ست
و جمعی خواهند گفت که پنج کس اند
ششم ایشان سگ ایشانست بخيال غائبانه
و نیز می گویند هفت کس اند و هشتم ایشان
سگ ایشانست بگو پروردگار من دانا
ترست به شمار ایشان نه میداند ایشان را
مگر اندکی پس گفتگو مکن درباره ایشان

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا ۝

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۚ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَلَىٰ
أَنْ يَهْدِيَنِي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَٰذَا رَشَدًا ۝

وَلِسُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا ۝

قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لِسُوا لَهُ غِيبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
أَبْصَرُ بِهِ وَأَسْمِعُ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ قَوْلٍ
وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ۝

وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لِتُبَدِّلَ الْكَلِمَاتِ
وَلَنْ يَتَّخِذَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۝

وَاصْبِرْ لِنَفْسِكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ
وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنُكَ عَنْهُمْ
تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا

مگر گفتگوی سرسری و سوال مکن
در باب ایشان هیچ کس را از کافران (۲۲).
و مگو هیچ چیزی را که من البته خواهم
کرد آن را فردا (۲۳).

مگر مقرون به ذکر مشیت خدا^(۱) و یاد کن
پروردگار خود را وقتی که فراموش کنی^(۲)
و بگو توقع است که دلالت کند مرا
پروردگار من براهی نزدیک تر باعتبار
راستی از آنچه کافران میگویند (۲۴).
و درنگ کردند در غار خود سه صد سال و
افزودند نه سال دیگر (۲۵).

بگو خدا دانا تر است بمقداری که درنگ
کردند او را است علم غیب آسمان
ها و زمین چه قدر بیناست و چه قدر
شنواست نیست ایشانرا بجزوی هیچ
کار سازی و شریک نمی گیرد در حکم خود
هیچکس را (۲۶).

و بخوان آنچه وحی فرستاده شد بسوی تو
از کتاب پروردگار توهیچ کس تبدیل
کننده نیست حکم های وی را و هرگز نه
یابی بجزوی هیچ پناهی (۲۷).

و بند کن خود را با آنانکه یاد میکنند
پروردگار خود را به صبح و شام
میخواهند رضای او را و باید که درنگزد
چشم های تو از ایشان طلب کنان آرائش

(۱) یعنی بگو خواهم کرد إن شاء الله تعالی .

(۲) یعنی باز متنبه شوی .

قَلْبُهُ عَنِ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ۝۳۸

زندگانی دنیارا و فرمان مبرآن را که غافل ساخته ایم دل او را از یاد خویش و پیروی کرده است خواهش خود را و هست کار او از حد گذشته (۲۸) .

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ۝۳۹

و بگو این سخن راست ست آمده از پروردگار شما پس هر که خواهد ایمان آورد و هر که خواهد کافر شود هر آئینه ما مهیا کرده ایم برای ستمگاران آتشی را که درگیرد بایشان سراپرده های آن و اگر فریاد کنند به دادایشان رسیده شود به نوشانیدن آبی مانند مس گداخته بریان کند چهره ها را، آن بدآشامیدنی است و دوزخ بدآرام گاه است (۲۹) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ۝۴۰

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند هر آئینه ماضائع نکنیم مزد کسی که نیکو کرده است کار را (۳۰) .

أُولَئِكَ لَهُمْ جَدَّتْ عَدْنٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُخَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرٍ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نِعَمَ الثَّوَابِ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ۝۴۱

این جماعت ایشان راست بوستا نهای همیشه ماندن می رود زیرایشان نهرها زیور داده شوند آنجا دست بندها از زر و می پوشند جامه های سبز از دیبای نازک و دیبای ضخیم تکیه کنان آنجا بر تخت ها این نیک جزاست و بهشت نیکوآرام گاه است (۳۱) .

وَأُخْرِجُوا لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا ۝۴۲

و بیان کن برای ایشان داستان دوشخص که دادیم به یکی از ایشان دو بوستان از درختان انگور و گردا گرد آن پیدا کردیم درختان خرما و پیدا کردیم در میان این بوستانها زراعت را (۳۲) .

كُلْنَا الْجَنَّتَيْنِ اِنتَ أَكْثَاهَا وَلَمْ نَظْلِمْ مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا

هر دو بوستان آوردند میوه های خود و هیچ

يَخْلَهُمَا نَهَرًا ﴿٣٢﴾

وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَ أَعَزُّ نَفَرًا ﴿٣٣﴾

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٣٤﴾

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِّتْ إِلَى رَبِّي لَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٥﴾

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاهُ رَجُلًا ﴿٣٦﴾

لَيْسَ هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٧﴾

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنَّ تَرَبِّيًا أَنَا أَقَلُّ مِنْكَ مَالًا وَ وَلَدًا ﴿٣٨﴾

فَقَصَىٰ رَبِّي أَن يُوَفِّيَنَّ خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَيُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿٣٩﴾

کم نه کرد از میوه و جاری ساختیم میان آنها جوی آب (۳۳) .

و بود او را میوه های بسیار پس گفت هم نشین خود را و او گفتگو میکرد بآن هم نشین من بیشترم از تودر مال و غالبترم باعتبار حشمت (۳۴) .

و درآمد به بوستان خود ستم کرده برخویش گفت نمی پندارم که هلاک شود این بوستان هیچ گاه (۳۵) .

و گمان ندارم که قیامت متحقق شود و بالفرض اگر باز گردانیده شوم بسوی پروردگار خود هر آینه خواهم یافت بازگشتی بهتر ازین بوستانها (۳۶) .

گفت اورا هم نشین او او گفتگو میکرد با وی آیا کافر شدی بآن خدای که پیدا کرد ترا از خاک باز از نطفه باز ترا مرد ساخت (۳۷) .

لیکن من اعتقاد دارم که خدا پروردگار من ست و شریک مقرر نمی کنم با پروردگار خود هیچکس را (۳۸) .

و چون درآمدی به بوستان خود چرانه گفتی آنچه خدا خواسته است شد نیست، نیست هیچ توانائی مگر بمشیت خدا اگر می بینی مرا کم ترا از توام در مال و فرزند (۳۹) .

پس شاید که پروردگار من بدهد مرا بهتر از بوستان تو و شاید که فرستد بر بوستان تو عذابی از آسمان پس گردد زمین بی گیاه لغزاینده پا (۴۰) .

أَوْ يُصِيبَهُمْ مَا وَهَّاءُ غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ﴿٣٠﴾

وَأَحِيطَ بِشَهْرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّهُ عَلَى مَا انْفَقَ فِيهَا
وَهُى خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَقُولُ لِيَلَيْتَنِي
كُنْتُ أَشْرَكَ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣١﴾

وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ﴿٣٢﴾

هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا
وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٣٣﴾

وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ
مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ
شَشِيئًا تَدْرُوكُهُ الرِّيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
مُقْتَدِرًا ﴿٣٤﴾

الْبَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَةُ
الصَّالِحَةُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٣٥﴾

وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ
فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٣٦﴾

یا شود آب او فرورفته پس هرگز نه توانی
آن راجستن (۴۱) .

وبعقوبت احاطه کرده شد میوه های او
پس بامداد کرد می مالید دودست خود را
بحسرت بر آنچه خرج کرد در عمارت آن
وآن بوستان افتاده بر سقفهای خود و می
گفت ای کاش شریک مقرر نمی کردم با
پروردگار خود هیچکس را (۴۲) .

ونه بود اورا هیچ جماعتی که یاری
دهندش بجز خدا و نه بود خود پیروزمند
(۴۳) .

اینجا ثابت شد که کارسازی برای خدای
حق است وی بهتر است از روی ثواب
دادن ووی بهتر است از روی جزا دادن
(۴۴) .

وبیان کن برای ایشان داستان زندگانی
دنیا که وی مانند آبی ست که فرو فرستاد
یمش از آسمان پس درهم پیچید بسبب
وی رستنی زمین پس شد آخر کار درهم
شکسته می پرانیدش بادهاو هست خدا
بر همه چیز توانا (۴۵) .

مال و فرزندان آرایش زندگانی دنیا است
و حسنات پاینده شایسته بهتراند نزد
پروردگارتو از جهت ثواب و خوب
تراند از جهت امید داشتن (۴۶) .

وآن روز که روان کنیم کوه هارا و بینی
زمین را نمایان و جمع سازیم مردمان
را پس نه گذاریم از ایشان هیچ کس را
(۴۷) .

وَعَرَضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ حِشُّونَا كَمَا خَلَقْتَنَا
أَوَّلَ مَرَّةٍ نَبَلُ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُم مَّوْعِدًا ﴿۴۸﴾

وَوَضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ
مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يُوبِلَتْنَا مَالُ هَذَا الْكِتَابِ
لَا يُخَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا
مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿۴۹﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِسَ كَانَ مِنَ الْغَايِينَ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي وَمَنْ
لَكُمْ عُدُوٌّ يُشِ لِّلظَّالِمِينَ بَدَلًا ﴿۵۰﴾

مَا أَشْهَدُ لَهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ
أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُمْ مُنْقَذَ الْمُضِلِّينَ عَصُدًا ﴿۵۱﴾

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ
فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم مَّوْبِقًا ﴿۵۲﴾

وروبرو آورده شونند پیش پروردگار
توصیف کشیده گوئیم هر آئینه آمدید پیش
ما چنانکه آفریده بودیم شمارا اول بار بلکه
می پنداشتید که نه خواهیم ساخت برای
شما وعده گاهی (۴۸) .

ودرمیان نهاده شود نامه اعمال پس به
بینی گناه گاران را ترسان از آنچه در آن
ست و می گویند ای وای بر ما چه حال
است این نامه رانمی گذارد هیچ معصیت
خورد را و نه بزرگ را مگر احاطه کرده است
آن را و بیان هر چه کرده بودند حاضر
و ستم نکند پروردگار تو بر هیچ کس (۴۹) .

ویادکن چون گفتیم به فرشتگان سجده
کنید آدم را پس سجده کردند مگر ابلیس
بود از جن پس بیرون شد از فرمان
پروردگار خود ای مردمان آیا دوست می
گیرید او را و فرزندان او را بجای من و ایشان
شمارا دشمن اند، شیطان بدعوض ست
ستم گاران را (۵۰) .

حاضر نکرده بودم ایشانرا وقت آفریدن
آسمان ها و زمین و نه وقت آفریدن
خود ایشان و نیستم مددگار گیرنده
گمراهان را (۵۱) .

وروزی که گوید خدای تعالی ای مشرکان
ندا کنید شریکان مرا که گمان می نمودید
پس ندا کنند آنجماعت را و آن جماعت
قبول نکنند ندای ایشان را و ساختیم
در میان ایشان مهلکه (۵۲) .

وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَافِقُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا
عَمَّا مَصْرُفًا ۝

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرُ شَيْءٍ جَدَلًا ۝

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا
رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْأُولَىٰ أَوْ يَأْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ قُبُلًا ۝

وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ
وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا
بِهِ الْحَقَّ وَيَتَّخِذُوا إِلَهَيْنِ وَمَا أَنْذَرُوا ۝

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا
وَلَبَّىٰ بِمَا فَنَتْ يَدُهُ أَنْ جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً
أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ
إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يُهْتَدُوا إِذَا أَبَدًا ۝

وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُكُم بِمَا كَسَبْتُمْ

(۱) وبه بینند گناهگاران آتش را وبفهمند
که ایشان افتاد گانند دروی ونه یابند از آن
جای بازگشتن (۵۳) .

وهرآئینه گوناگون بیان کردیم درین قرآن
برای مردمان هر نوع داستان وهست
آدمی بیشتر از همه چیز در خصومت (۵۴) .

وباز نداشت مردمان را از آنکه ایمان آرند
چون پیامد بایشان هدایت واز آنکه طلب
آمزش کنند از پروردگار خود مگر بانتظار
آنکه بیاید بایشان روش پیشینیان یاباید
بایشان عقوبت گوناگون (۵۵) .

ونمی فرستیم پیغمبران را مگر بشارت
دهنده وترساننده وخصومت میکنند
کافران به شبهه بیهوده تابلغزانند بسبب
آن سخن حق را وبه تمسخر گرفتند آیات
مراو چیزی را که بآن ترسانیده شوند (۵۶) .

وکیست ستمگارتراز کسی که پند داده
شد بآیات پروردگار خویش پس روگردان
گشت از آن وفراموش بکرد آنچه پیش
فرستاده است دودست وی هرآئینه
ماساخته ایم بردل های ایشان پرده ها تا نه
فهمند قرآن را وساختیم در گوشهای ایشان
گرانی وا گر بخوانی ایشان را بسوی
هدایت راه نه یابند آنگاه هرگز (۵۷) .

وپروردگار تو آمرزنده صاحب رحمت
است اگر مواخذه کردی ایشان را بآنچه

(۱) یعنی وادی از وادیهای دوزخ تایکی بدیگری نتواند رسید .

لَعَجَلْ لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ لَهُم مَّوْعِدٌ لَّنْ يَجِدُوا
مِنْ دُونِهِ مَوْيلًا ⑤

وَتِلْكَ الْقُرَى الَّتِي كُنْتُمْ تُعَذِّبُونَ لَهَا أَتُكْفَرُونَ بِهَا لَكُنَّا نَحْنُ الْمُغْلَبِينَ ⑥

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّى أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ
أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ⑦

فَلَمَّا بَلَغْنَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نِسِيَا خُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ
فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ⑧

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ آتِنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا
هَذَا نَصَبًا ⑨

قَالَ ارْجِعْ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْخُوتَ
وَمَا آنَسْنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ
فِي الْبَحْرِ مَجْمَدًا ⑩

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِي فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصًا ⑪

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ
مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ⑫

قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَيْتُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَ

کرده اندبه شتاب فرستادی بدیشان
عقوبت را بلکه ایشان را میعادى هست
که هرگز نه یابند غیر از آن پناهی (۵۸) .
و آن دهها راهلاك کردیم چون ستم کردند
و معین کردیم برای هلاك ایشان میعادى
(۵۹) .

و یادکن چون گفت موسی نوجوان خود را
همیشه راه میروم تا آنکه برسم بمحل جمع
شدن دودریا یا بروم مدت های دراز (۶۰) .

پس چون رسیدند به محل جمع شدن
دودریا فراموش کردند ماهی خود را پس
راه خود گرفت در دریا شگافان (۶۱) .

پس چون گذشتند گفت موسی نوجوان
خود را بیار برای ماطعام چاشت مارا هر آینه
رنج یافتیم ازین سفر خود (۶۲) .

گفت آیادیدی چون آرام گرفتیم تکیه کرده
بآن سنگ پس من فراموش کردم ماهی
را (یعنی آنجا) و فراموش ساختم مرا از آنکه
یادکنم قصه آن مگر شیطان و راه خود
گرفت در دریا بنهج عجیبی (۶۳) .

گفت موسی این بود آنچه می جستیم پس
باز گشتند بر نشان اقدام خود جستجو
کنان (۶۴) .

پس یافتند بنده ای را از بندگان ما که
دادیم او را رحمتی از نزد خود و آموختیم
او را از نزد خود علمی^(۱) (۶۵) .

گفت او را موسی آیا پیروی توکنم به شرط

مِمَّا عَلَّمْتَنِي رُشْدًا ﴿٦٥﴾

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٦﴾

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿٦٧﴾

قَالَ سَتَجِدُنِي إِنِ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٦٨﴾

قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٦٩﴾

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٧٠﴾

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧١﴾

قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ﴿٧٢﴾

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا الْفَيَآءُ عُلْمًا فَفَقَّطَتْ قَالَ قَاتَلْتُ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا ثَكْرًا ﴿٧٣﴾

آنکه پیاموزانی مرا از آنچه آموخته شدی از راه یابی (۶۶) .

گفت هرآئینه تونه توانی بامن شکیبائی کردن (۶۷) .

وچگونه شکیبائی کنی برچیزیکه درنگرفته ای آنرا از روی دانش (۶۸) .

گفت خواهی یافت مرا شکیبیا اگر خداخواسته است وخلاف نکنم باتو درهیچ فرمانی (۶۹) .

گفت پس اگر پیروی من می کنی پس سوال مکن از من ازهیچ چیز تاآنکه خود آغازم برای تواز حال آن بیانی (۷۰) .

پس راه رفتند تاوقتی که چون سوار شدند برکشتی خضر شکافت آنرا گفت موسی آیا شکافتی کشتی را تاغرق کنی اهل آن را هرآئینه آوردی چیزی عظیم را (۷۱) .

گفت آیانه گفته بودم که تونتوانی بامن شکیبائی کردن (۷۲) .

گفت موسی مواخذه مکن مرا بآنچه فراموش کردم ویرسرمن میندازدرمقدمه من سختی را (۷۳) .

پس راه رفتند تاوقتی که برخوردند با نوجوانی پس خضر بکشت او را گفت موسی آیا کشتی نفس پاک را بغیر قصاص نفسی هرآئینه آوردی چیزی ناپسندیده را (۷۴) .

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝

قَالَ إِنْ سَأَلْتَهُ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَ هَٰذَا فَلَا تُصَلِّبْنِي قَدْ بَلَغْتَ
مِنَ اللَّدْنِ عُنْدًا ۝

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلُهَا فَأَبْوَأَ
يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ
فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَمَدَدْت عَلَيْهِ أَجْرًا ۝

قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِمَا أُرِيدُ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ
عَلَيْهِ صَبْرًا ۝

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ
أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ وَرَاءَ هُمْ يَلِكُ يَأْخُذُ كُلُّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ۝

وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِنَا لَهُ يَوْمَ هَمَّ طَغْيَانًا
وَكُفْرًا ۝

فَارْتَدَّآ نِجَابًا يُبِيدُ لَهُمَا الْيَوْمَ أَخِيَارَ مَنَ زَكَاةٍ وَأَقْرَبَ رَحْمًا ۝

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ
تَحْتَهُ كَنْزُ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا

گفت آیا نه گفته بودم باتو که هرآئینه
تونتوانی بامن شکیبائی کردن (۷۵) .

گفت موسیٰ اگر پرسم ترا از چیزی بعد
ازین پس صحبت مکن بامن هرآئینه
رسیدی ازجانب من بحد عذر (۷۶) .

پس راه رفتند تاوقتیکه آمدند باهل دهی
طعام طلب کردند ازاهل آن دیهی پس
قبول نمودند اهل دیه که مهمانی کنند
ایشان را پس یافتند درآنجا دیواری که
میخواست بیفتد پس راست ساخت آنرا
گفت موسیٰ اگر میخواستی هرآئینه می
گرفتی برتعمیر این دیوار مزدی (۷۷) .

گفت اینست جدائی درمیان من و تو
خبرخواهم داد ترا بآنچه نتوانستی بران
شکیبائی کردن (۷۸) .

اما کشتی پس بود از آن درویشان چند که
کار می کردند در دریا پس خواستم که
معیوب کنم آنرا و بود پیش روی ایشان
یادشاهی که می گرفت هر کشتی درست
را به زبردستی (۷۹) .

واما آن نوجوان پس بودند پدر و ما در
وی مسلمان پس ترسیدیم از آن که غالب
آید برایشان در سرکشی و کفر (۸۰) .

پس خواستیم که عوض هدایشان را
پروردگار ایشان بهتر ازوی ازروی
پاکیزگی و نزدیک تر از جهت شفقت (۸۱) .

واما آن دیوار پس بود ازدو نوجوان یتیم
در شهر و بود زیر آن گنجی ازایشان و بود
پدرایشان نیکوکار پس خواست پروردگار

أَشَدَّ هُمَا وَبَسَّ خُرُجًا كَذَا ثُمَّ رَحِمَهُ مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ
عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ۝۸۲

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ۝۸۳

إِذَا مَكَاتَلْنَا فِي الْأَرْضِ وَاتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ۝۸۴

فَاتَّبِعْ سَبَبًا ۝۸۵

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَرْجُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ
وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَأْكُلُ الْقُرْنَيْنِ لَمَّا أَنْ
تُعَلِّبُ وَإِنَّا أَنْ تَسْجُدَ فِيهِمْ حُسْنًا ۝۸۶

قَالَ إِنَّمَا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ
عَذَابًا ثَكْرًا ۝۸۷

وَأَنَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءٌ الْحُسْنَىٰ وَسَنَقُولُ لَهُ
مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ۝۸۸

ثُمَّ اتَّبِعْ سَبَبًا ۝۸۹

تو که این نوجوانان برسند نهایت قوت
خویش ویرانند گنج خود را از روی
مهربانی از پرورد گارتو و نکردم آن را
از رای خود اینست سر آنچه نتوانستی
بر آن شکیبائی کردن (۸۲) .

و سوال می کنند ترا از ذوالقرنین بگو خواهیم
خواند بر شما از حال وی خبری (۸۳) .

هر آینه مادسترسی دادیم او را در زمین
و دادیم او را از هر چیز وسیله ای (۸۴) .

پس در پی وسیله ای افتاد^(۱) (۸۵) .

تا آنکه رسید بمحل فرورفتن آفتاب
دریافت آنرا که فرومی رود در چشمه گل
ولای ویافت نزدیک آن چشمه گروهی را
گفتیم ای ذوالقرنین اختیار بدست تست
یا اینست که عقوبت کنی یابگیری در میان
ایشان معامله نیکو^(۲) (۸۶) .

گفت اما کسیکه ستم کرد پس عذاب
خواهیم کرد او را بازگردانیده شود بسوی
پرورد گار خویش پس عذاب کند او را
عذاب سخت (۸۷) .

و اما آنکه ایمان آورد و کارشائسته کرد پس
اوراست پاداش نیکو و خواهیم گفت
در باب اواز مقدمه خویش سخن آسانی
(۸۸) .

باز در پی وسیله ای افتاد (۸۹) .

(۱) یعنی بحسب نظر مردمان .

(۲) مترجم گوید و این کنایت است از قدرت اوبرین دوکار .

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجْهَهَا تَطَلَّعَ عَلَىٰ قَوْمٍ لَّمْ يَجْعَلْ لَهُم مِّن دُونِهَا سِتْرًا ﴿۱۰﴾

تا وقتی که چون رسید بمحل برآمدن آفتاب یافت که آن برمی آید برگروهی که نساخته ایم برای ایشان این طرف از آفتاب هیچ پرده (۹۰) .

كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿۱۱﴾

چنین بود قصه و هر آئینه در گرفته ایم بآنچه نزدیک وی بود از روی خبرداری (۹۱) . باز در پی وسیله ای افتاد (۹۲) .

لَمَّا اتَّبَعَ سَبَبًا ﴿۱۲﴾

تا وقتی که چون رسید در میان سَدِّین یافت این جانب سَدِّین گروهی را که نزدیک نیستند از آنکه بفهمند سخنی (۹۳) .

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ لَبَّيْنِ السَّدِّينِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَّا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿۱۳﴾

گفتند این گروه ای ذوالقرنین هر آئینه یاجوج و ماجوج فساد کنند گانند در زمین پس آیا مقرر کنیم برای توباجی بشرط آنکه بسازی در میان ما و ایشان سَدِّی (۹۴) .

قَالُوا لَئِذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُقْسَدُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَمْ يَجْعَلْ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿۱۴﴾

گفت آنچه دسترسی داده است مرا در آن پروردگار من بهتر است پس مدد کنید مرا بزور بازو تا بسازم میان شما و ایشان حجابی محکم (۹۵) .

قَالَ مَا مَكْنِيَ فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿۱۵﴾

بیارید پیش من پاره های آهن تا وقتی که چون برابر ساخت مابین آن دو کوه گفت آتش بدمید تا آنکه چون آتش ساخت آن آهن را گفت بیارید پیش من تا بریزم بالای این روئین گداخته را (۹۶) .

أَتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ آتُونِي أُفْرِغَ عَلَيْهِ قَطْرًا ﴿۱۶﴾

پس نتوانستند یاجوج ماجوج که بالاروند بر آن و نتوانستند او را سوراخ کردن (۹۷) .

فَمَا اسْطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿۱۷﴾

گفت این صنعت نعمتی ست از پروردگار من پس چون بیاید وعده پروردگار

قَالَ هَٰذَا رَحْمَةٌ مِّن رَّبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ﴿۱۸﴾

وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ
فَجُمِعُوا جَمْعًا ۝ (44)

وَعَرْضًا جَهَنَّمَ بَيْنَ يَدَيْ لِكُفْرَيْنِ عَرْضًا ۝

الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا ۝ (١٠)

أَفَحِيبُ الْكَافِرِينَ أَنْ يَخْلُقُوا عِبَادِي مِنْ
دُونِ أَوْلِيَائِي إِنْ أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ﴿٥٦﴾

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ۝٣٠

الَّذِينَ ضَلَّ سَبِيلُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يُحْسِبُونَ
أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿٤٣﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ
أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَزَنًا ﴿٥٠﴾

من^(۱) کند آنرا هموار و هست وعده
پروردگار من راست (۹۸) .

و بگذاریم بعض ایشان را آن روز که درهم
آمیزند در بعض دیگر و دمیده شود در صورت
پس بهم آریم ایشان را بهم آوردن (۹۹).

و رو برو آریم دوزخ را آن روز پیش کافران
رو برو آوردن (۱۰۰) .

آنانکه بود چشم های ایشان در پرده
از یاد من و نمی توانستند سخن شنیدن
(۱۰۱) .

(یعنی از شدت بغض) آیا پنداشتند کافران
که دوست گرفتن ایشان بندگان مرا
بجز من موجب عقوبت نباشد هر آئینه ما
آماده ساختیم دوزخ را برای کافران جای
فرود آمدن (۱۰۲) .

بگوآیا خبر دهیم شمارا بآنانکه زیانکار
ترین مردم اند از روی عمل (۱۰۳) .

اینجماعت آناند که گم شد سعی ایشان
در زندگانی دنیا و ایشان گمان می کنند که
نیکوکاری می کنند در عمل (۱۰۴) .

این جماعت آنانند که کافر شدند بآیات
پروردگار خویش و بملاقات او پس نابود
شد اعمال ایشان پس برپا نخواهیم
ساخت برای ایشان روز قیامت هیچ
وزنی^(۲) (۱۰۵) .

(۱) یعنی نزدیک شود قیامت .

(۲) مترجم گوید و این کنایت ست از خواری و بی قدری .

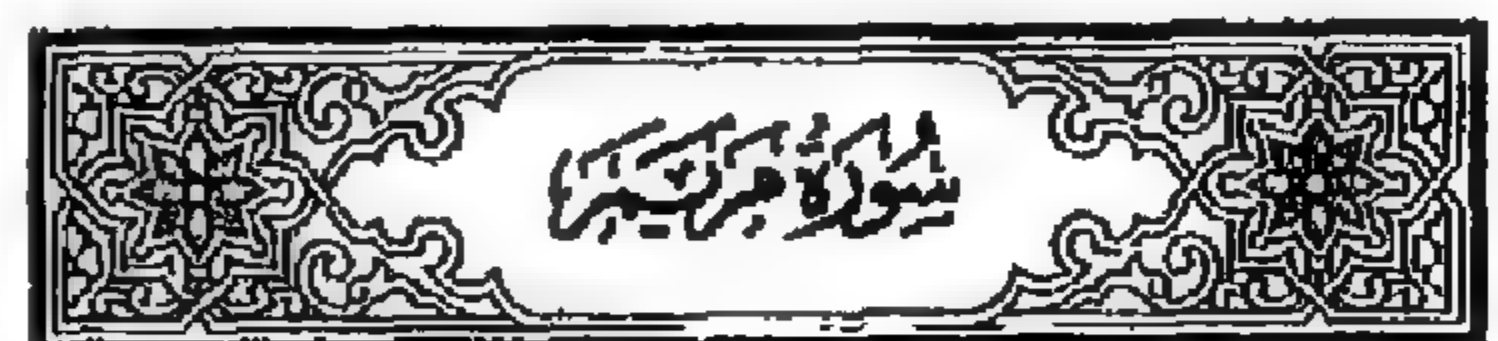
ذَلِكَ جَزَاءُ مَن كَفَرَ وَأَتَّخَذُوا الْيَتَىٰ وَرُسُلَهُمْ هُزُوًا ۝۱۱

إِنَّ الدِّينَ أَمْنٌ وَعَمَلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ۝۱۲

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ۝۱۳

قُلْ لَّوْكَانَ الْبَحْرُ مِدَادَ الْكَلِمَاتِ لَبِيتُ رَبِّي لَقَدْ أَلْبَسْتُ أَنْ تَتَذَكَّرَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْتُ بِشَيْءٍ مَّدَدًا ۝۱۴

قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُ الْوَاحِدُ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَادِقًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ۝۱۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

كَهَيْعَصَ ①

ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ②

إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا ③

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ

جزای ایشان دوزخ باشد بسبب آنکه کافر شدند و گرفتند آیات مرا و پیغامبران مرا به تمسخر (۱۰۶) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند باشد ایشان را بوستا نهایی بهشت جای مهمانی (۱۰۷) .

آنجا جاویدان باشند نه طلبند از آنجا بازگشتن (۱۰۸) .

بگو اگر باشد دریاسیاهی برای نوشتن سخنان پروردگار من البته تمام شود دریا پیش از آنکه بآخر رسد سخنان پروردگار من اگرچه بیاریم مانند آن دریادر یائی دیگر بطریق مدد (۱۰۹) .

بگو جزاین نیست که من آدمی ام مانند شما و حی فرستاده می شود بسوی من که معبود شما همان معبود یکتاست پس هر که توقع دارد ملاقات پروردگار خود را باید که بکند کار پسندیده و شریک نیارد در عبادت پروردگار خویش هیچ کس را (۱۱۰) .

سوره مریم مکی است و آن نود و هشت آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

كَهَيْعَصَ (۱) .

این است بیان بخشایش پروردگارتو بر بنده خود زکریا (۲) .

چون ندا کرد پروردگار خود را (ندای) پنهان (۳) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه سست

يَدُعَاكَ رَبِّ سَقِيًّا ۝

شده است استخوان از بدن من و سرم
از سفید موئی شعله ورگشته است و نبودم
در دعای تو ای پروردگار من بی بهره
(۴).

وَأَنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا
فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلَدًا ۝

وهرائینه من می ترسم از اقارب خود بعد
از خود وهست زن من نازای پس عطا کن
مرا از نزدیک خود وارثی (۵).

يَرْثِي وَيَرْثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ۝

که میراث گیرد از من و میراث گیرد از
اولاد یعقوب و بکن اورای پروردگار من
مرد پسندیده (۶).

يَرْكَرَأُ أَن يُبَشِّرَكَ بِغُلَامٍ إِنَّهُ يَخْتِي لَمْ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ
سَيِّئًا ۝

گفتم ای زکریا هرائینه مابشارت میدهم
ترا بطفلی که نام اویحیی است پیدا
نکردیم پیش ازین هیچ هم نام اورا (۷).

قَالَ رَبِّ آلِي يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا
وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ۝

بگفت ای پروردگار من چگو نه پیدا
شود برای من طفلی وهست زن من
نازای وهرائینه رسیده ام از سبب کلان
سالی بنهایت ضعف (۸).

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَى هَيْنٍ وَقَدْ خَلَقْتُكَ
مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ۝

گفت هم چنین است وعده گفت پروردگار
تواین کار بر من آسان است و هرائینه آفریدم
ترا پیش ازین ونه بودی تو چیزی (۹).

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ
ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ۝

گفت ای پروردگار من معین کن برای من
نشانه ای فرمود نشانه توآنست که سخن
نتوانی گفتن بامردمان سه شبانه
روز در حالتیکه صحیح المزاج باشی (۱۰).

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ أَن سَبِّحُوا
بِكُورَةٍ وَعَشِيًّا ۝

پس بیرون آمد بر قوم خود از محراب
عبادت پس اشارت کرد بسوی ایشان که
تسبیح گوئید صبح و شام^(۱) (۱۱).

(۱) مترجم گوید القصه چون یحیی متولد شد و دو ساله گشت .

يُحْيِي خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيحًا ۝

گفتیم ای یحیی بگیر (احکام) کتاب را
باستواری و دادیمش دانائی در حال کودکی
(۱۲).

وَحَنَانًا مِّنْ لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ۝

و دادیمش شفقتی از نزدیک خود و طهارت
نفس و بود پرهیزگار (۱۳).

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ۝

و نیکو کردار به پدر و مادر خود و نبود گردن
کش گنهگار (۱۴).

وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ۝

و سلام باد بروی روزیکه متولد شد و
روزیکه بمیرد و روزیکه برانگیخته شود
زنده (۱۵).

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ اتَّخَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا
شَرْقِيًّا ۝

و یادکن در کتاب مریم را چون یکسوشد
از اهل خود جای به سمت برآمدن آفتاب
(۱۶).

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا
فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ۝

پس گرفت این جانب از ایشان پرده پس
فرستادیم بسوی او روح خود را^(۱) پس به
صورت بشری درست اندام ظاهر شد
پیش مریم (۱۷).

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ۝

گفت هر آئینه من پناه می برم بخدا از
تو ا گر پرهیزگاری باشی (۱۸).

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ۝

گفت جزاین نیست که من فرستاده
پروردگار توام تا عطا کنم ترا طفلی پاکیزه
(۱۹).

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ
أَكُفِّرًا ۝

گفت چگونه پیدا شود برای من طفلی
و دست نرسانیده است بمن هیچ آدمی
و هرگز نبودم زناکار (۲۰).

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَى هَيْئٍ وَلِنَجْعَلَ آيَةً

گفت و عده حق هم چنین است فرمود

(۱) یعنی جبرئیل علیه السلام را .

لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ۝

پروردگار تو که این برمن آسان است و می خواهیم که بسازیم این طفل رانشانه برای مردمان و بخشایشی از جانب خود و هست این مقدمه کاری مقرر کرده شده (۲۱).

فَصَلَّتْهُ فَأَنْبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا ۝

پس به شکم بارگرفت آن طفل را پس یکسو شد مریم بسبب آن حمل بجائی دور از مردم (۲۲).

فَاجَاءَهَا الْبَخَاسُ إِلَى جَذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِثُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا نَسِيًّا ۝

پس آوردش درد زه بسوی تنه درخت خرما مریم گفت ای کاش می مردم پیش ازین و می شدم فراموش از خاطر رفته (۲۳).

فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَا تَحْزَنُ قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ۝

پس آواز داد او را (طفل یا جبرئیل والله اعلم) از جانب پائین او که اندوه مخورهر آئینه پیدا کرده است پروردگار تو پائین توجوئی (۲۴).

وَهَیْزَى إِلَيْكَ بِجَذْعِ النَّخْلَةِ تُسْقِطُ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا ۝

و بجنبان بسوی خویش تنه درخت خرما را تابیفگند برسر تو خرماى تازه (بالفعل از درخت چیده) (۲۵).

فَكُلْ وَاشْرَبْ وَقَرَىٰ عَيْنًا فَمَا تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ۝

پس بخورو بیاشام و آسوده چشم شو پس اگر ببینی از آدمیان کسی را پس بگو هر آینه من نذر کرده ام برای خدا روزه را پس سخن نخواهم گفت امروز باهیچ آدمی (۲۶).

فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحِيَّةً قَالُوا يَمْرُؤٌ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا فَرِيًّا ۝

پس برداشته آورد عیسی را پیش قوم خود گفتند ای مریم هر آینه آوردی چیزی زشت را (۲۷).

يَاخْتَهُ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَعْثًا ۝

ای خواهر هارون نه بود پدر تو مرد بد و نه بود مادر تو زنا کننده (۲۸).

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْهَدْيِ صَبِيًّا ۝

پس مریم اشارت کرد بطفل خود گفتند

چگونه سخن گوئیم با کسیکه هست در
گهواره در حال کودکی (۲۹) .

گفت عیسیٰ من بنده خدا ام داده است
مرا کتاب و ساخته است مرا پیغامبر (۳۰) .

و ساخت مرا خدا با برکت هر جا که باشم
و حکم فرموده است مرا به نماز و زکوة
مادامیکه زنده باشم (۳۱) .

و ساخت مرا نیکوکار به مادر خود و نه
کرده است مرا گردن کش بدبخت
(۳۲) .

و سلام بر من ست روزیکه متولد شدم
و روزیکه بمیرم و روزیکه برانگیخته شوم
زنده (۳۳) .

اینست قصه عیسیٰ پسر مریم (مراد میدارم)
سخن راست را که در وی مردمان
اختلاف میکنند (۳۴) .

نیست لائق خدا آنکه بگیرد هیچ فرزندی
پاکی او راست چون بخواهد کاری را
جز این نیست که میگویدش بشو پس می
شود (۳۵) .

و گفت عیسیٰ هر آینه خدا پروردگار
منست و پروردگار شما پس عبادت
او کنید اینست راه راست (۳۶) .

پس اختلاف کردند جماعت ها میان
خویش پس وای کافران را از حاضر شدن
روز بزرگ (۳۷) .

چه قدر شنو باشند و چه قدر بینا باشند
روزی که بیایند پیش ما لیکن این ستم
گاران امروز در گمراهی ظاهر اند (۳۸) .

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ الَّذِي الْكُتِبَ عَلَيَّ نَبِيًّا ۝

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ
مَا دُمْتُ حَيًّا ۝

وَبَرَّأَوَالِدَ الَّذِي تَوَلَّمْ بِجَعَلَنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ۝

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ
حَيًّا ۝

ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ۝

مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا
فَأَنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۝

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۚ هَٰذَا صِرَاطٌ
مُسْتَقِيمٌ ۝

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ قَوْلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
مَّشْهَدٍ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَكِنَ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ
فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝

وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۹﴾

إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿۴۰﴾

وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِرَبِّهِكَ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ بِكَ ﴿۴۱﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿۴۲﴾

يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿۴۳﴾

يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿۴۴﴾

يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُتَّخَذَ عَذَابُ ابْنِ الرَّحْمَنِ مَثَلًا لِّلَّذِينَ اتَّبَعُوا الشَّيْطَانَ وَلِيَّا ﴿۴۵﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ تَتَّبِعَنِ يَا ابْنِ إِِبْرَاهِيمَ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْمَرْحُومِينَ ﴿۴۶﴾

قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ فِي حَفِيًّا ﴿۴۷﴾

وَأَعِزَّنَا لَكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَشْيَ الْآ

ویترسان ایشان را از روز پشیمانی چون بانجام رسانیده شود کار وایشان در غفلت اند وایشان ایمان نمی آرند (۳۹) .

هرآئینه ماوارث شویم زمین را وهرکسی را که بر زمین است و بسوی ما بازگردانیده شوند (۴۰) .

و یادکن در کتاب ابراهیم را هرآئینه وی بود راست کردار پیغمبری (۴۱) .

یادکن چون گفت پدر خود را ای پدر من چرا عبادت می کنی چیزی را که نمی شنود و نه می بیند و دفع نمی کند از تو چیزی (۴۲) .

ای پدر من هرآئینه آمده است پیش من از علم آنچه نیامده است پیش تو پس پیروی من کن تا دلالت کنم ترا براه راست (۴۳) .

ای پدر من عبادت مکن شیطان را هرآئینه هست شیطان مرخدای را نافرمان (۴۴) .

ای پدر من می ترسم از آنکه برسد به توقعوبتی از خدا پس باشی قرین شیطان (۴۵) .

گفت آیا روگردانی تو از معبودان من ای ابراهیم اگر باز نه ایستی البته سنگسار کنم ترا و ترک صحبت من کن مدتی دراز (۴۶) .

گفت سلام عليك آمرزش خواهیم طلبید برای تو از پروردگار خویش هرآئینه وی هست بر من مهربان (۴۷) .

وکناره گیرم از شما و از آنچه می پرستید

أَكُونُ يَدْعَاؤِي سَقِيًّا ③

بغیر از خدا و خواهم عبادت کرد پروردگار خود را امید آنست که نباشم بسبب پرستش پروردگار خود بدبخت (۴۸) .

فَلَمَّا انْزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

پس چون کناره گرفت از ایشان و از آنچه می پرستیدند بغیر از خدا عطا کردیم وی را اسحق و یعقوب و هر یکی را پیغامبر ساختیم (۴۹) .

وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ④

و عطا کردیم ایشان را چیزها از بخشش خود و ساختیم برای ایشان ذکر جمیل بنهایت بزرگی (۵۰) .

وَوَهَبْنَا لَهُمِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ⑤

و یادکن در کتاب موسی را هر آئینه وی بود خالص کرده شده بود فرستاده پیغامبری (۵۱) .

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ مُوسَى إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ⑥

و ندا کردیم او را از جانب راست کوه طور و نزدیک ساختیم او را رازگویان (۵۲) .

وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ⑦

و عطا کردیم او را از بخشش خود برادر او هارون نبی ساخته (۵۳) .

وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ⑧

و یادکن در کتاب اسمعیل را هر آئینه وی بود راست وعده و بود فرستاده پیغامبری (۵۴) .

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ⑨

و می فرمود اهل خود را بنماز و زکوة و بود نزدیک پروردگار خویش پسندیده (۵۵) .

وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ⑩

و یادکن در کتاب ادريس را هر آئینه وی بود راست کردار پیغامبری (۵۶) .

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ⑪

و برداشتیم او را بمکانی بلند (۵۷) .

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ⑫

اینجماعت آنانند که انعام کرد خدا برایشان از زمرة پیغامبران از فرزندان آدم و از نسل آنانکه برداشتیم بانوح و از ذریت ابراهیم و یعقوب و از جمله آنانکه

أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ

أَدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَءِيلَ

وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَاهُ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا

سُجَّدًا وَبُكْيًا ۝۵۸

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ عَذَابًا ۝۵۹

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ۝۶۰

جَدَّتْ عَدْنٌ إِلَىٰ رَبِّهِ وَعَدَّ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًا ۝۶۱

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا الْغَوَا إِلَّا سُلَالًا وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ ثَمَرٍ وَمَا يَزِيدُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًا ۝۶۲

تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًا ۝۶۳

وَمَا نَنْزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًا ۝۶۴

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ

راه راست نمودیم ایشان را و برگزیدیم چون خوانده می شد برایشان آیات خدا می افتادند سجده کنان و گریان (۵۸) .

پس جانشین شد بعد از ایشان ناخلفی چند که ترك کردند نماز را و پیروی کردند خواهش هارا پس خواهند یافت جزای گمراهی (۵۹) .

لیکن هر که توبه کرد و ایمان آورد و کارشائسته بعمل آورد پس آنجماعت درآیند در بهشت و هیچ ستم کرده نشود برایشان (۶۰) .

بوستانهای همیشه ماندن که وعده داده است خدا بندگان خود را نادیده هر آئینه هست وعده او آینده (۶۱) .

نشنوند آنجا هیچ سخن بیهوده لیکن سلام شنوند و ایشان را بُود روزی ایشان آنجا صبح و شام (۶۲) .

اینست آن بهشت که عطا کنیم از بندگان خویش آن را که پرهیزگار بود (۶۳) .

و (فرشتگان گفتند که) فرو نمی آئیم الا بحکم پروردگار تو اوراست (علم) آنچه پیش ما است^(۱) و آنچه عقب ما است^(۲) و آنچه در میان این ست و نیست پروردگار تو فراموش کار (۶۴) .

اوست پروردگار آسمان ها و زمین و آنچه

(۱) یعنی قیامت .

(۲) یعنی از ابتدای خلق آسمان و زمین .

وَأَصْطَرِ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ۝۶۵

میان اینهاست پس عبادت او کن
و شکیبای باش بر عبادت وی آیامیدانی
برای او همنامی یعنی مانند ی (۶۵) .

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ إِذَا مَا مِئْتُ لَسَوْفَ أَخْرُجُ حَيًّا ۝۶۶

و میگوید آدمی (یعنی آدمی کافر) آیا چون
بمیرم بیرون آورده خواهم شد زنده (۶۶) .

أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ۝۶۷

آیا یاد نمی آورد آدمی که ما آفریدیم او را
پیش ازین و نبود هیچ چیزی (۶۷) .

فَوَرَبِّكَ لَنَحْضُرَنَّهُم وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ۝۶۸

پس قسم پروردگار تو که البته برانگیزیم
این منکران بعث را با شیاطین باز حاضر
کنیم ایشان را حوالی دوزخ بزاند در افتاده
(۶۸) .

ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا ۝۶۹

باز برکشیم از هر امتی آن را که از ایشان
جرات کننده ترست بر خدا از روی
نافرمانی (۶۹) .

ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أُولَىٰ بِهَا صِلِيًّا ۝۷۰

باز ما داناتریم بآنانکه سزاوار تراند
بدرآمدن دوزخ (۷۰) .

وَلَا يَمْنُكُمُ الْإِلَٰهَ وَلَا رُدُّهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ۝۷۱

و نیست از شما هیچ کس مگر گذرنده بر آن
هست این وعده لازم بر پروردگار تو
مقرر کرده شد (۷۱) .

ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا ۝۷۲

باز برهانیم متقیان را و بگذاریم ظالمان
را آنجا بزاند در افتاده (۷۲) .

وَإِذَا سَأَلَ عَنْهُمْ إِيتَنَابِيَّتٌ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ۝۷۳

و چون خوانده شود برایشان آیات ما
واضح آمده گویند کافران مسلمانان را
کدام یک ازین دو گروه بهترست در مرتبه
و نیکوتر است از روی مجلس^(۱) (۷۳) .

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثَنًا وَرِئِيًّا ۝۷۴

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان طبقه

(۱) یعنی بعزت دنیا مغرور شدند .

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَبْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا ۖ حَتَّىٰ
إِذَا رَأَوْا مَا يُوْعَدُونَ ۖ إِنَّمَا الْعَذَابُ وَلِئَالِ السَّاعَةِ ۖ فَيَسْجَعُونَ
مَنْ هُوَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضْعَفُ جُودًا ﴿۷۴﴾

وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى ۖ وَالْبَيْتُ الصَّلَاحُ
خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا ﴿۷۵﴾

أَقْرَبَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِيَنَّ
مَالًا أَوْ لَدَأْتُ ۖ
أَكْظَمَ الْغَيْبِ أَمْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿۷۶﴾

كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَعَذِّبُهُ مِنَ الْعَذَابِ ۖ مَدًّا ﴿۷۷﴾

وَنَزِيلُهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ﴿۷۸﴾

وَإِتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ﴿۷۹﴾

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿۸۰﴾

مردمان را که بهتر بودند باعتبار رخت
خانه و از روی نموداری (۷۴) .

بگو هر که باشد درگمراهی پس افزون
میدهد او را خدا افزون دادنی تا وقتی که
چون بینند آنچه ترسانیده شدند یا عقوبت
را و یا قیامت را پس خواهند دانست کدام
يك بدترست در مرتبه و ناتوان ترست
باعتبار لشکر (۷۵) .

و زیاده میدهد خدا راه یابان را هدایت
و حسنات پاینده شائسته بهترند نزدیک
پروردگار توازروی جزا و نیکو ترند
از جهت بازگشت (۷۶) .

آبادیدی آن را که کافر شد بآیات ما و گفت
البته داده شود مرا^(۱) مال و فرزند (۷۷) .
آیا مطلع شده است بر غیب یا گرفته است
از نزدیک خدا عهده (۷۸) .

نه چنان بود، خواهیم نوشت آنچه می
گوید و افزون دهیمش عقوبت افزون
دادنی (۷۹) .

و باز ستانیم پس از وی آنچه می گوید
و بیاید پیش ما تنها (۸۰) .

و خدایان گرفتند بغیر از خدا تا باشند ایشان
را سبب عزت (۸۱) .

نه چنان بود، منکر خواهند شد پرستش
معبودان خود را و خواهند شد برایشان
ستیزنده (۸۲) .

أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَؤْزُهُمْ أَزْوَاجُهُمْ

فَلَا تَعْمَلُ عَلَيْهِمْ إِنَّ مَعَهُمْ عَذَابًا ۝۸۳

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ۝۸۴

وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَفْدًا ۝۸۵

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۝۸۶

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۝۸۷

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ۝۸۸

تَكَادُ السَّمُوتُ يَنْفَطِرْنَ مِنْهُ وَتَجْرُقُ الْأَرْضُ مِنْهُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ
هَكَذَا ۝۸۹

أَنْ دَعَا لِلزَّحْمَنِ وَلَدًا ۝۹۰

وَمَا يَتَّبِعُ إِلَّا الْوَحْيَ أَنْ يَنْفَخَ وَلَدًا ۝۹۱

إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا ۝۹۲

لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ۝۹۳

آیاندیدی که فرستادیم شیاطین را بر کافران می جنبانیدند ایشان را جنبانیدنی (۸۳).

پس شتاب مکن بر ایشان جزاین نیست که مدت می شماریم (۸۴).

روزی که بر انگیزیم متقیان را بسوی رحمن بصورت وفد (۸۵).

وروان کنیم گناه گاران را بسوی دوزخ تشنگان (۸۶).

نتوانند شفاعت کردن الا کسی که گرفته است نزدیک خدا عهده^(۱) (۸۷).

وگفتند فرزند گرفته است خدا (۸۸).

فرمود ایشان راهر آئینه آوردید چیزی زشتی (۸۹).

نزدیک اند آسمان ها که بشگافند ازین سخن و بشگافد زمین و بیفتند کوه ها پاره پاره شده (۹۰).

بسبب آنکه نسبت دادند بخدا فرزندی را (۹۱).

ونه سزد خدا را که فرزند گیرد (۹۲).

نیست هیچ يك از آنکه در آسمان ها وزمین اند مگر آینده پیش رحمن بنده شده (۹۳).

هر آئینه بعلم در گرفته است ایشان را و شمار کرده است ایشان را شمارا کردنی (۹۴).

(۱) یعنی مسلمان شده و وعده ثواب را مستحق گشته .

وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ قَرْدًا ①

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ
وُدًّا ②

فَأَنبَأَ يَتْرُونَهُ يَلْسَانُكَ لَتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَنُنَزِّلُ
بِهِ قَوْمًا ثَلَاثًا ③

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هَلْ يُخَشِ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ
أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طه ①

مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ②

إِلَّا تَذَكُّرًا لِمَنْ يَخْشَى ③

تَنْزِيلًا وَمَنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ④

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ⑤

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا

وهریک از ایشان آینده است پیش وی
روز قیامت تنها (۹۵) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند پیدا خواهد کرد برای ایشان
خدا دوستی را (۱) (۹۶) .

جزاین نیست که آسان ساختیم قرآن را
بزبانِ توتامزده دهی بآن متقیان را
و بترسانی به آن گروه ستیزندگان را
(۹۷) .

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان طبقات
مردم آیامی بینی هیچ کس را از ایشان
یامی شنوی از ایشان آواز آهسته (۹۸) .

سوره طه مکی است و آن یک صدوسی
و پنج آیت و هشت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
طه (۱) .

فرو نه فرستادیم بر تو قرآن را تارنج کشی
(۲) .

لیکن فرو فرستادیم برای پند دادن کسی را
که بترسد (۳) .

فرو فرستادن از جانب کسیکه آفریده است
زمین را و آسمانهای بلند را (۴) .

وی بسیار بخشائنده است بر عرش قرار
گرفت (۵) .

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین است و آنچه در میان اینهاست

(۱) یعنی بایک دیگر دوست باشند .

وَمَا تَحْتِ الثُّرَى ①

وَأَنْ تَجْهَرُوا بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ②

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ③

وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ④

إِذْ رَأَاهُ فَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَنْتُ نَارُ الْعَالَمِينَ ⑤

إِنِّي أَخَافُكُمْ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْذِرِينَ ⑥

فَلَمَّا أَتَاهَا نُورٌ مِنْ رَبِّهَا ⑦

إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاعْبُدْكَ وَأَنْتَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ ⑧

طَوًى ⑨

وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى ⑩

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ⑪

لِذِكْرِي ⑫

إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ ⑬

نَجْوَى ⑭

فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنْ لَدُنْهُمْ يُبَاهِئُكَ هُودٌ وَقُرْدِيُّ ⑮

وآنچه زیر خاکی نمناک ست (۶) .

و اگر آشکارا کنی سخن را پس وی میداند

سخن پنهان را و پنهان ترا (۷) (۱) .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست

مگر وی مرا و راست نامهای نیکو (۸) .

و آیا آمده است بتو خبر موسی (۹) .

چون دید آتشی پس گفت اهل خود را

درنگ کنید هر آئینه من دیده ام آتشی

امید دارم که بیارم پیش شما از آن آتش

شعله ای یابیم بر آن آتش راه نمای (۱۰) .

پس چون بیامد نزدیک آتش آواز داده شد

که ای موسی (۱۱) .

هر آئینه من پروردگار تو ام پس از پابرون

کن نعلین خود را هر آئینه تو بمیدان پاک

طوی هستی (۱۲) .

و من برگزیدم ترا پس گوش بده بسوی

آنچه وحی فرستاده می شود (۱۳) .

هر آئینه من خدایم نیست هیچ معبود

برحق غیر من پس عبادت من بکن

و برپا کن نماز را برای یاد کردن من (۱۴) .

هر آئینه قیامت آمدنی است میخواهم که

پنهان دارم وقت آن را تا جزا داده شود هر

شخصی بمقابله آنچه می کند (۱۵) .

پس باید که باز ندارد ترا از باور داشتن آن

کسی که ایمان ندارد بر آن و پیروی کرده

است خواهش نفس خود را آنگاه هلاک

(۱) یعنی جهر را بطریق اولی میداند .

شوی (۱۶) .

وچيست اين بدستِ راستِ توای موسیٰ
(۱۷) .

گفت اين عصای من ست تکیه می کنم
بر آن و برگ میریزم بآن برگوسفندان خود و
مرا درین عصا کارهای دیگر نیز هست
(۱۸) .

گفت بافکن آنرا ای موسیٰ (۱۹) .
پس بافگندش پس نا گهان ماری شد
دوان (۲۰) .

گفت بگیر این را و مترس بازخواهیم
گردانید اورا بشکل نخستین او (۲۱) .
و بهم آردستِ خود را بسوی بغل خود
تا بیرون آید سفید شده از غیر عیبی نشانی
دیگر (۲۲) .

میخواهیم که بنمائیم ترا بعض نشانه های
بزرگِ خویش (۲۳) .
برویسوی فرعون هر آئینه وی از حد گذشته
است (۲۴) .

گفت ای پروردگار من کشاده کن برای
من سینه مرا (۲۵) .

و آسان کن برای من کار مرا (۲۶) .

بکشای گره از زبان من (۲۷) .

تا بفهمند سخن من (۲۸) .

و مقرر کن برای من وزیری از اهل من
(۲۹) .

هارون برادر مرا (۳۰) .

محکم کن بسبب اوتوانائی مرا (۳۱) .

وَأَتْلُكَ بِحَبْلِكَ يَوْمَئِذٍ ۝۱۶

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَلَّوْا عَلَيَّهَا وَ أَهْبَشْ بِهَا عَلَى غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا
مَآرِبٌ أُخْرَى ۝۱۷

قَالَ أَلْقِهَا يَمُوسَى ۝۱۸
فَالْقَمْهَا فَاذْأَبَى حَيَّةٌ تَسْعَى ۝۱۹

قَالَ خُذْهَا وَلَا تُفَنِّسْنَهَا لَهَا سَيِّئَاتُهَا الْأُولَى ۝۲۰

وَأَضْمُ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجُ بَيَّضًا مِنْ غَيْرِ سَوَاءٍ آيَةً
أُخْرَى ۝۲۱

لِيُرِيكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى ۝۲۲

إِذْ هَبَّ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۝۲۳

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ۝۲۴

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۝۲۵

وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي ۝۲۶

يَفْقَهُوا قَوْلِي ۝۲۷

وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي ۝۲۸

هَارُونَ أَخِي ۝۲۹

اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي ۝۳۰

وَأَشْرِكُهُ فِي آمْرِی ۝۳۲

کَنْ تُسَبِّحُكَ کَثِیرًا ۝۳۳

وَنَذْکُرْكَ کَثِیرًا ۝۳۴

إِنَّكَ کُنْتَ بِنَا بَصِیرًا ۝۳۵

قَالَ قَدْ أُوتِیتَ سُؤْلَکَ یُوسُفٰی ۝۳۶

وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَیْکَ مَرَّةً أُخْرٰی ۝۳۷

إِذْ أَوْحَیْنَا إِلَىٰ أُمِّکَ مَا یُؤْتٰی ۝۳۸

أَنِ اقْذِیرْ فِیهِ فِی التَّائِبِیْنَ فَاقْذِیرْ فِیهِ فِی الْیَوْمِ فَلِیُتْلِیَهُ الْبَیِّنُ
بِالسَّاحِلِ یَاخُذُهُ عَدُوٌّ لِّی وَعَدُوٌّ لَهُ وَالْقَیْتُ عَلَیْکَ مَحَبَّةٌ
مِّمِّیَّهٖ وَلِنُصْنَعَنَّ عَلٰی عَیْنِی ۝۳۹

إِذْ نَسِیَ أَخَکَ فَنَقُولُ هَلْ أَدُلَّکُمْ عَلٰی مَنْ یَّکْفُلُهُ
فَرَجَعْنَاکَ إِلَىٰ أُمِّکَ کَی تَقْرَأَ عَلَیْهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَوَقَلَّتْ
نَفْسًا فَبَجَّیْنَاکَ مِنَ الْغَمِّ وَوَقَدَّکَ فَمَوَّاهَ فَلَمَّا تَسَنَّیْتَ
فِی أَهْلِ مَدَیْنٍ ۚ ثُمَّ رَجَعْتَ عَلٰی قَدَرٍ یُّوسُفٰی ۝۴۰

وَأَصْطَفَیْنَاکَ لِنَفْسِی ۝۴۱

إِذْ هَبَّ رَجَبٌ ۖ أَنْتَ وَآخُوکَ بِآیَاتِنِی وَلَا تَنیَّآ فِی ذِکْرِی ۝۴۲

وشریک کن اورا درکار من (۳۲) .

تاتسبیح توگوئیم بسیاری (۳۳) .

ویادتوکنیم بسیاری (۳۴) .

هرآئینه تو هستی باحوال ما بینا (۳۵) .

گفت هرآئینه داده شدی درخواست خود

ای موسیٰ (۳۶) .

وهرآئینه احسان کردیم برتو یک باردیگر

(۳۷) .

چون الهام فرستادیم بسوی مادر تو آنچه

الهام کردنی بود (۳۸) .

که بافکن این طفل را در صندوق پس

افکن صندوق را در دریا تا بیفگند اورا

دریا بکناره بگیردش دشمن من و دشمن

وی و بافگندم بر روی توقبول از جانب

خویش و خواستم که پرورده شوی زیر

نظارت چشم من (۳۹) .

چون می رفت خواهر تو پس می گفت

آیادلالتم کنم شمارا بر کسیکه نگهبانی

این طفل کند پس باز آوردیم ترا بسوی

مادر تو تا خنک شود چشم وی و اندوهگین

نباشد و بکشتی شخصی را پس خلاص

ساختیم ترا از اندوه و آزمودیم ترا آزمودنی

پس درنگ کردی سالهای چند در اهل

مدین باز آمدی موافق تقدیر الهی ای

موسیٰ (۴۰) .

و ساختم ترا برای خویش (۴۱) .

برو تو و برادر تو بانسانه های من و سستی

نکنید در یاد من (۴۲) .

إِذْ هَبَّ أِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿۴۳﴾

بروبسوی فرعون هرآئینه وی از حد گذشته است (۴۳) .

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لَّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿۴۴﴾

پس بگوئید باوی سخن نرم بود که پندپذیر شود یا بترسد (۴۴) .

قَالَا رَبَّنَا نَخَافُ أَنْ يُفْرِطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَىٰ ﴿۴۵﴾

گفتند ای پروردگار ما هرآئینه مای ترسیم از آنکه تعدی کند برمایا از حد گذرد (۴۵) .

قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمِعُ وَأُنْزِلُ ﴿۴۶﴾

گفت مترسید هرآئینه من باشمایم می شنوم و می بینم (۴۶) .

فَأَنبِئْهُ فَقُولَا إِنَّا سُلُوآ رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَا تَعْدِبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِّنْ رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلٰى مَن اتَّبَعَ الْهُدٰى ﴿۴۷﴾

پس بروید پیش وی پس بگوئید هرآئینه مافرستادگان پروردگار توایم پس بفرست بامابنی اسرائیل را و عذاب مکن ایشان را هرآئینه آوردیم پیش تونشانه از جانب پروردگارتو و سلامتی کسی راست که پیروی راه هدایت کند (۴۷) .

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿۴۸﴾

هرآئینه وحی فرستاده شد بسوی ما که عذاب کسی را باشد که دروغ شمرد و روگردان شود^(۱) (۴۸) .

قَالَ فَبَنِّ زَبْكَمَا يَبُوسٰى ﴿۴۹﴾

فرعون گفت پس کیست پروردگار شما ای موسی (۴۹) .

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدٰى ﴿۵۰﴾

گفت پروردگار ما آنست که داده هر چیزی را صورت خالص او بازراه نمودش (بطلب معاش خودش) (۵۰) .

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولٰى ﴿۵۱﴾

گفت پس چیست حال قرنهای نخستین (۵۱) .

قَالَ عَلِمَهَا عِندَ رَبِّیْ فِیْ كِتَابٍ لَا یُفْصِلُ رَبِّیْ وَلَا یُخْشِیٰ ﴿۵۲﴾

گفت علم آن نزدیک پروردگار من ست در کتابی که خطا نه کند پروردگار من و نه

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَاسْلَكْ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى ۝۵۳

كُلُوا وَارْعَوْا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النَّهْيِ ۝۵۴

وَمِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ۝۵۵

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى ۝۵۶

قَالَ أَجِئْتَنَا الْمُرْجِنَ مِنْ أَرْضِنَا بِعِزِّكَ مُوسَى ۝۵۷

فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِعِزٍّ مِّثْلِهِ فَأَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ
مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سَوَى ۝۵۸

قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَإِنَّ تُخَشِّرُ النَّاسَ ضَعْفَى ۝۵۹

فَقَتَلُوا فِرْعَوْنَ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى ۝۶۰

قَالَ لَهُمُ مُوسَى وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَيَّ اللَّهُ كَذِبًا
فَيُجْزِيَكُمْ بِعَذَابٍ وَقَدْ خَابَ مَنْ افْتَرَى ۝۶۱

فراموش سازد (۵۲) .

او آنست که ساخت برای شما زمین را
فرش و روان کرد برای شما در آن راه ها
و فرو فرستاد از آسمان آب را پس بیرون
آوردیم بآن آب انواع مختلف از نبات
(۵۳) .

گفتیم بخورید و بچرانید چهار پایان
خود را هر آئینه درین مقدمه نشانه هاست
خداوندان خردها را (۵۴) .

از زمین آفریدیم شما را و در زمین
باز در آریم شما را و از زمین بیرون کشیم
شمارا بار دیگر (۵۵) .

و هر آئینه نمودیم فرعون را نشانه های
خویش تمام آن پس دروغ بشمرد و قبول
نکرد (۵۶) .

گفت آیا آمده ای تابیرون کنی مارا از زمین
ما بجادوی خود ای موسی (۵۷) .

پس هر آئینه بیاریم پیش تو جادوئی مانند
آن پس معین کن میان ما و میان خود وعده
گاهی که خلاف نکنیم آنرا ما و نه تو بجائی
میان شهر (۵۸) .

گفت وعده گاه شما روز آرائش است
و آنکه جمع کرده شوند مردمان وقت
چاشتگاه (۵۹) .

پس باز گشت فرعون پس جمع کرد
مکر خود را باز بیامد (۶۰) .

گفت موسی ساحران را وای بر شما افتراء
مکنید بر خدا دروغ را آنگاه هلاک سازد
شمارا بعذاب و هر آئینه بمطلب نرسید

فَتَنَّا زَعْوَاهُمْ يَدْعُوهُمْ وَاسْرُوا النُّجُوى ۶۱

قَالُوا إِنَّ هَٰذَا نَسِيرٌ يُرِيدُنَ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنَ
أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهَا وَيَذْهَبَ بِطَرِيقِكُمُ الْمُثُلِ ۶۲

فَأَجِيبُوا كَيْدَ كُفْرِهِمْ أَتَوْا صَافًى وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنْ اسْتَعْلَى ۶۳

قَالُوا يَمْوَسَّىٰ إِنَّمَا أَنْتَ ثُلُقَىٰ وَإِنَّمَا أَنْ تَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى ۶۴

قَالَ بَلْ الْقَوَا إِذَا ذَابَ لَهُمُ وَعِصِيَّتُهُمْ تُغَيِّلُ إِلَيْهِمْ مِنْ سِحْرِهِمْ
أَلْهَمَاسَىٰ ۶۵

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةُ مُوسَىٰ ۶۶

فَلَمَّا لَاحَظَ أَنَّكَ أَنْتَ الْأَحْلَى ۶۷
وَأَلْقَىٰ مَا فِي يَدَيْكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدًا سِجْرًا
وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ۶۸

فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَىٰ ۶۹

هر که افتراء کرد (۶۱) .

پس گفتگو کردند ساحران درباره کار خود
در میان خویش و پنهان گفتند راز را (۶۲) .

گفتند البته این دوشخص ساحران اند می
خواهند که بیرون کنند شمارا از سرزمین
شما بسحر خود و می خواهند که دور
کنند دین شائسته شمارا (۶۳) .

پس بهم آرید اسباب سحر خود را بازیائید
صف کشیده و هر آئینه رستگار شود امروز
هر که غالب آید (۶۴) .

گفتند ای موسیٰ یا اینست که توافگنی
یعنی عصارا و یاباشیم ما اول کسیکه
افکند (۶۵) .

گفت بلکه شما افکنید پس ناگهان
رسمانهای ایشان و عصاهای ایشان
نمودار شد پیش موسیٰ بسبب سحر ایشان
که می دوند (۶۶) .

پس یافت در ضمیر خود موسیٰ ترسی را
(۶۷) .

گفتیم مترس هر آئینه توئی غالب (۶۸) .

و بیفکن آنچه در دست راست تست
تافرو برد آنچه را که ساحران ساخته اند
هر آئینه آنچه ساخته اند جادوی جادو
کننده است و رستگار نمی شود ساحر
هر جا که رود (القصه هم چنین شد)
(۶۹) .

پس انداخته شدند ساحران سجده کنان
گفتند ایمان آوردیم به پروردگار هارون
و موسیٰ (۷۰) .

قَالَ امْنُكُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ اذِنَ لَكُمْ أَنَّهُ لَكَيْزٌ الَّذِي عَلَّمَ
السَّحْرَ فَلَا تَقْطَعْنَ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا تَصِلَنَّكُمْ
فِي جُلُودِ النَّحْلِ وَلَتَعْلَمَنَّ إِنَّا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْلَى ④

قَالُوا لَنْ نُوْثِرَكَ عَلَى مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَیِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا
فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْفِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ⑤

إِنَّا أَمَّا بِرَبِّنَا لَا تُغْفِرُ لَنَا خَطِيئَتَنَا وَمَا أَلْمَمْنَا عَلَيْكَ
مِنَ السَّحْرِ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْلَى ⑥

إِنَّهُ مِنْ تِلْكَ رَبِّهِ مُخَرِّمًا فَإِنْ لَهُ جَهَنَّمُ لَا يَبُوتُ
فِيهَا وَلَا يَحْيَى ⑦

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ
لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ⑧

جَعَلْتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَوَّجَ ⑨

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اسْرِ بِعِيَادِي فَاصْرَبْ

گفت (فرعون) آیا باورداشتید اورا پیش
از آنکه دستوری دهم شمارا هرآئینه وی
ببزرگ شماست که آموخته است
شمارا سحر هرآئینه ببرم دست های شما
وپاهای شمارا یکی از جانب راست
ودیگراز جانب چپ والبته بردار کشم
شمارا بر تنه های درخت خرماوالبته
خواهید دانست که کدام يك از ما سخت
ترست عذاب او وپاینده ترست (۷۱) .

گفتند هرگز ترجیح ندهیم ترا بر آنچه آمده
ست پیش ما از دلائل و ترجیح ندهیم ترا
بر خدائی که آفرید ما را پس حکم کن
هرچه تو حکم کننده باشی جزاین نیست
که حکم کنی درین زندگانی دنیا (۷۲) .

هرآئینه ایمان آوردیم به پروردگار خویش
تابیا مرزد برای ما گناهان ما را آنچه
جبر کردی ما را بر آنکه سحر کنیم و خدا
بہترست وپاینده ترست (۷۳) .

هرآئینه هرکه بیاید پیش پروردگار خویش
گنهگار پس اوراست دوزخ نمیرد آنجاونه
زنده شود (۷۴) .

وآنکه بیاید پیش او مسلمان شده
و عملهای شائسته کرده پس این جماعت
ایشان راست درجه های بلند (۷۵) .

بوستانهای همیشه ماندن می رود زیر آن
جویها جاویدان آنجا واینست جزای
هرکه پاک شده است (۷۶) .

وهرآئینه وحی فرستادیم بسوی موسی که
وقت شب ببر بندگان مرا پس بساز برای

لَهُمْ طَرِيقَانِ الْبَحْرِ يَبْسَأُ لَفُفٍّ دَرَكَاوَلَا تَخْشَى ①

ایشان راه خشك در دریا مترس از دریا فتن دشمن و وسواس نه کنی از غرق شدن (۷۷) .

فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهِ فَغَشِيَهُمْ مِنَ الْيَمِّ نَافِثَاتٌ ②

پس تعاقب ایشان کرد فرعون بالشکر های خویش پس پوشانید ایشان را از دریا آنچه پوشانید ایشان را (۷۸) .

وَأَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَآ هَدَى ③

وگمراه کرد فرعون قوم خود را و راه نه نمود (۷۹) .

يُنَبِّئُ إِسْرَءِيلَ قَدْ أَجْمَعْنَاكَ مِنْ عَدُوِّكَمُ وَعَدْنَاهُ جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلَوى ④

گفتیم ای بنی اسرائیل هر آئینه نجات دادیم شمارا از دشمنان شما و وعده دادیم شمارا^(۱) بجانب راست طور و فرو فرستادیم بر شما من و سلوی (۸۰) .

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى ⑤

گفتیم بخورید از لذائذ آنچه روزی دادیم شمارا و از حد مگذرید در باب آن روزی آنگاه ثابت شود بر شما خشم من و هر که ثابت شد بروی خشم من البته هلاک شد (۸۱) .

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى ⑥

وهر آئینه من آمرزنده ام کسی را که توبه کرد و ایمان آورد و کارشائسته کرد باز راه راست یافت (۸۲) .

وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَحْيَى ⑦

وچه^(۲) چیز بشتاب آورد ترا غافل مانده از قوم خود ای موسی (۸۳) .

قَالَ هُمْ أُولَاءِ عَلَى أَشْرَى وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى ⑧

گفت قوم من ایشان اند برپیی من و شتافتم بسوی توای پروردگار من

(۱) یعنی بدادن تورات .

(۲) مترجم گوید چون موسی با هفتاد کس از قوم خود بجانب طور متوجه شد حضرت موسی از همه سبقت کرد خطاب رسید واللہ اعلم .

قَالَ فَإِنَّا كُنَّا فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ
وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ۝

فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ يَقَوْمِ
أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسَنًا أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ
أَمْ أَرَدْتُمْ أَن يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ
فَأَخْلَفْتُمُ مَوْعِدِي ۝

قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلِكِنَا وَلَكِنَّا حَمَلْنَا أَوْزَارًا مِنْ زِينَةِ
الْقَوْمِ فَقَدْ تَفَنَّا فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ ۝

فَأَخْرَجَهُمْ عَجَلًا جَسَدًا آلِهَهُ خُورًا فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ
وَأِلَهُ مُوسَى ذُنُوبِي ۝

أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ
لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ۝

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَقَوْمُ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ

تاخوشنودشوی (۸۴) .

گفت خداهر آئینه مادر فتنه انداختیم قوم
ترا پس از تو و گمراه ساخت ایشان را
سامری (۸۵) .

پس بازگشت موسی بسوی قوم خود
خشم گرفته اندوه خورده گفت ای قوم من
آیا وعده نداده بود شمارا پروردگار شما
وعده نیک آیا درازشد بر شما مدت^(۱) یا
خواستید که واجب شود بر شما خشمی
از پروردگار شما پس خلاف کردید وعده
مرا (۸۶) .

گفتند خلاف نه کردیم وعده ترا باختیار
خویش ولیکن مارا تکلیف کردند
تا برداشتیم بارها از پیرایه قوم قبط پس
افگندیم آنرا^(۲) وهم چنین افگند سامری
(۸۷) .

بازیرون آورد برای ایشان گوساله کالبدی
که اورا آواز گوساله بود پس گفتند اتباع
سامری اینست پروردگار شما و
پروردگار موسی پس فراموش کرده است
موسی (۸۸) .

آیانمی دیدنداین گمراهان که باز نمی
گرداند بسوی ایشان سخنی را و نمی تواند
برای ایشان هیچ زیانی و نه سودی (۸۹) .

وهرآئینه گفته بودایشان را هارون پیش

(۱) یعنی مدت مفارقت من .

(۲) یعنی درآتش .

رَبِّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي ④۰

ازین ای قوم من جزاین نیست که مبتلا شده اید باین گوساله وهرآئینه پروردگار شما خداست پس پیروی کنید و انقیاد حکم من نمائید (۹۰) .

قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَافِيَةً حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ ④۱

گفتند همیشه مجاور خواهیم بود براین گوساله تاوقتیکه بازآید بسوی ما موسیٰ (۹۱) .

قَالَ يَهُودُ مَا مَنَّكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ④۲

موسیٰ آمده گفت ای هارون چه چیز بازداشت ترا چون دیدی ایشان را گمراه شدند (۹۲) .

أَلَا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ④۳

ازآنکه پیروی من کنی^(۱) آیاخلاف حکم من کردی (۹۳) .

قَالَ يَمُوتُ مَرَلَا تَأْخُذُ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ④۴

گفت ای پسرِ مادر من مگیر ریش مرا و نه موی سر مرا هرآئینه من ترسیدم ازآنکه گوئی جدائی افگندی در میان فرزندان یعقوب و نگاه نداشتی سخن مرا (۹۴) .

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ إِسْمَاعِيلُ ④۵

گفت موسیٰ پس چیست حال تو ای سامری (۹۵) .

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ④۶

گفت بیناشدم بآنچه سائر مردم بینانه شدند بآن پس گرفتم مشتی خاك از نقش پای فرستاده (یعنی جبرئیل) پس افگندم آنرا^(۲) وبهمین صفت بیاراست پیش من نفس من (۹۶) .

قَالَ فَادْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ

گفت پس بروهرآئینه ترادرزندگانی سزاینست که گوئی دست رسانیدن

(۱) یعنی بقتال اهل ضلال .

(۲) یعنی در کالبدی که از زرساخته بود بشکل گوساله .

وَلَا يَكُ مَوْعِدًا لَّنْ تَخْلَفَنَّهُ وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَّنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَوْمِ نَسْفًا ۝۱۷

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلُّ شَيْءٍ عِلْمًا ۝۱۸

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ۝۱۹

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وِزْرًا ۝۲۰

خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حِمْلًا ۝۲۱

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ۝۲۲

يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَيْسَ لَنَا بِعَشْرٍ ۝۲۳

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَيْسَ لَنَا بِثَمَلٍ ۝۲۴

ممکن نیست^(۱) وهرآئینه ترا وعده دیگر است که خلاف کرده نشود در حق تو و بین بسوی معبود خود که مجاور شده بودی بر آن البته بسوزانیم آن را پس حتما پراکنده سازیم آن را در دریا پراکنده ساختن (۹۷) .

جزاین نیست که معبود شما خدا است آنکه نیست هیچ معبود بحق بجز او فرا رسیده است بهر چیز از روی دانش (۹۸) .

(یا محمد) این چنین حکایت می کنیم بر تو از اخبار آنچه گذشته است وهرآئینه داده ایم ترا از نزدیک خویش پندی (۹۹) .

هر که رو برگرداند از آن پس وی بردارد در روز قیامت باری را^(۲) (۱۰۰) .

جاویدان در آن (بار کشیدن) و وی بدباری است ایشان را روز قیامت بار کشیدن (۱۰۱) .

روزی که دمیده شود در صور و برانگیزیم گناهگاران را آن روز کبود چشم گشته (۱۰۲) .

پنهان حرف زنند در میان خویش که درنگ نه کردید یعنی در دنیا مگر ده شبانه روز (۱۰۳) .

ماداناتریم بحقیقت آنچه می گویند چون بگویند بهترین ایشان در روش درنگ

(۱) یعنی اگر با کسی همنشین شدی هر دو راتب می گرفت .

(۲) یعنی گناهی را .

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ۝

نکرده اید مگر يك روز (۱۰۴) .
ومی پرسند ترا از کوهها بگو پراکنده
کند آنها را پروردگار من پراکنده کردن
(۱۰۵) .

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ۝
لَا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ۝

پس بگذارد زمین رامیدانی هموار (۱۰۶) .
نه بینی در آنجا هیچ کجی و نه هیچ بلندی
(۱۰۷) .

يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ
الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ۝

آن روز از پی آوازکننده روند^(۱) هیچ
کجی نباشد آن اتباع را و پست شوند آواز
ها برای خدا پس نشنوی مگر آواز نرم (پچ)
(پچ) (۱۰۸) .

يَوْمَئِذٍ لَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَفِيَ
لَهُ قَوْلًا ۝

آن روز نفع نه دهد شفاعت مگر برای
کسیکه دستوری داده است خدا او را
و پسند کرده ست او را از روی گفتار^(۲)
(۱۰۹) .

يَعْلَمُ تَابِتٍ آيَاتِهِمْ وَخَلْقَهُمْ وَلَا يَعِطُونَ بِهِ عِلْمًا ۝

میداند آنچه پیش روی آدمیان ست و آنچه
پس پشت ایشان است و آدمیان درنگیرند
خدا را از روی دانش (۱۱۰) .

وَعَلَّتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَبَلَ ظُلْمًا ۝

و نیایش کنند چهره های مردمان برای
زنده خبرگیرنده هر آئینه بمطلب
نرسیده هر که برداشت ستم را (۱۱۱) .

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَفُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ۝

و هر که بجا آورد کارهای شائسته
و او مومن باشد پس وی نترسد از ستمی
و نه از نقصانی (۱۱۲) .

وَكَذَٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ

و همچنین فرو فرستادیم کتاب را قرآن

(۱) یعنی انقیاد اسرافیل کنند .

(۲) یعنی مسلمان باشد .

لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ۝۱۳

عربی وگونا گون بیان کردیم اندر آن ترسانیدن را تا بود که پرهیز گارشوند یا پیدا کنند در حق ایشان پند را (۱۱۳) .

فَتَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ۝۱۴

پس بلند قدرست خدا بادشاه ثابت و شتابی مکن بخواندن قرآن پیش از آن که بانجام رسانیده شود بسوی تو وحی او و بگو ای پروردگار من بیفز مرا دانشی (۱۱۴) .

وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَتَنَىٰ وَلَمْ يُخْلَعْ عَنْهَا ۝۱۵

وهرآئینه حکم فرستادیم بسوی آدم پیش ازین پس فراموش کرد و نیافتیم برای او قصد محکم (۱۱۵) .

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ ۝۱۶

و یاد کن چون گفتیم فرشتگان را که سجده کنید برای آدم (علیه السلام) پس سجده کردند مگر ابلیس قبول نه کرد (۱۱۶) .

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا تَخْرُجَنَّهَا مِنْ الْجَنَّةِ فَتَشْقَىٰ ۝۱۷

پس گفتیم ای آدم هرآئینه این دشمن ست ترا و زن ترا پس باید که بیرون نه کند شمارا از بهشت که آنگاه رنج کشی (۱۱۷) .

إِنَّ لَكَ الْآخِرَ وَفِيهَا وَلَا تَعْرَىٰ ۝۱۸

هرآئینه ترا هست در بهشت این که گرسنه نشوی در آنجا و برهنه نشوی (۱۱۸) .

وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَقُ ۝۱۹

وآنکه توتشنه نشوی آنجا و گرمی آفتاب نیابی (۱۱۹) .

فَوَسَّوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبُلَىٰ ۝۲۰

پس وسوسه انداخت بسوی آدم شیطان گفت ای آدم آیا دلالت کنم ترا بر درخت همیشه بودن و بر پادشاهی که کهنه نه گردد (۱۲۰) .

فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَّتْ لَهَا سَوَائِهُمَا وَطِفَاعًا يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا

پس خوردند از آن درخت پس ظاهر شد ایشان را شرمگاه ایشان و در گرفتند که می چسپانیدند بر خویش از برگ درختان

مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَىٰ أَدْمُ رَبَّهُ فَغَوَىٰ ﴿۱۲۱﴾

ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ قَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ ﴿۱۲۲﴾

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَمَا يَآتِيَنَّكُمْ
مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَصِلْ إِلَىٰ عَذَابٍ وَلَا يَشْفَىٰ ﴿۱۲۳﴾

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا
وَنُحْشِرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَىٰ ﴿۱۲۴﴾

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿۱۲۵﴾

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْفَىٰ ﴿۱۲۶﴾

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ
الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَىٰ ﴿۱۲۷﴾

أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَشْعَوْنَ
فِي مَسْكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النَّظَرِ ﴿۱۲۸﴾

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَأَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿۱۲۹﴾

بهشت و نافرمانی کرد آدم پروردگار خود را
پس گم کرد راه را (۱۲۱) .

باز برگزیدش پروردگار او پس (برحمت)
بازگشت بروی و راه نمود (۱۲۲) .

گفت فرورويد شما هر دو ازین بهشت
بعض اولاد شما بعض دیگر را دشمن
باشند پس اگر بیاید شما از جانب من
هدایتی پس هر که پیروی هدایت من کند
گمراه نشود و رنج نکشد (۱۲۳) .

و هر که روگردان شود از یاد کردن من پس
اورا بود زندگانی تنگ و نابینا برانگیزیم
اورا روز قیامت (۱۲۴) .

گوید ای پروردگار من چرا نابینا
برانگیختی مرا و هر آئینه پیش ازین
بینا بودم (۱۲۵) .

گوید همچنین آمد بتو آیاتهای ما پس تغافل
کردی از آن و همچنین امروز تغافل کرده
شود در حق تو (۱۲۶) .

و همچنین سزایدهم آن را که از حد
گذشت و ایمان نیاورد بآیات پروردگار
خود و هر آئینه عذاب آخرت سخت
تر و پاینده ترست (۱۲۷) .

آیاره نه نمود ایشان را آنکه بسیار هلاک
کردیم پیش ایشان از طبقات مردمان را
می روند در منازل آن هلاک شدگان
هر آئینه درین مقدمه نشانهاست خداوندان
خرد را (۱۲۸) .

و اگر نبودی سختی که سابقاً صادر شد
از پروردگارتو و نبودی وقتی معین

فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ
وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ الْأَوَّلَىٰ الْآخِرَىٰ قَسِيمٌ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ
لَعَلَّكَ تَرْفَعُ ۝۱۲۹

وَلَا تَمْلِكْ لَكَ عَيْنُنكَ إِلَىٰ مَا مَكَّعْتَابِهِمْ أَزْوَاجًا وَمِنْهُمْ زَهْرَةَ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْسِهِمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ۝۱۳۰

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلُكَ
رِزْقًا لَّحْنُكَ رِزْقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ ۝۱۳۱

وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِيَنَا بَايَةٌ مِنْ رَبِّهِ أَوَلَمْ تَأْتِهِم بَيِّنَةٌ
مِّنَ الصُّفِّ الْأَوَّلِ ۝۱۳۲

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بَعْدَ آيٍ مِّن قَبْلِهِ لَقَالُوا
رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا قَدْ جَاءَ بِبَيِّنَاتٍ
مِّن قَبْلِ أَنْ نُنْذِلَ وَنُخْزِي ۝۱۳۳

هرآئینه عذاب لازم شدی (۱۲۹) .

پس صبر کن برآنچه می گویند و تسبیح
گویا حمد پروردگار خویش پیش از برآمدن
آفتاب و پیش از فروشدن آن و بعض
ساعتهای شب و اطراف روز تسبیح گو
بود که خوشنودشوی (۱۳۰) .

و باز مکشای دو چشم خود را بسوی آنچه
بهره مند ساخته ایم بآن جماعت
هارا از ایشان از قسم آرایش زندگانی دنیا
تا بیآزمائیم ایشان را در آن و روزی
پروردگار تو بهترست و پاینده ترست
(۱۳۱) .

و بفرما اهل خود را به نماز و شکیبائی کن
برادای آن نمی طلبیم از تورو روزی دادن
ماروزی میدهیم ترا و عاقبت خیر اهل
تقوی راست (۱۳۲) .

و گفتند کافران چرا نمی آرد پیش
مانشانه ای از جانب پروردگار خویش
آیانیا مده است بایشان دلیل واضح
از جنس آنچه در کتابهای پیشین است (۱)
(۱۳۳) .

و اگر ما هلاک کردیم ایشان را بعقوبتی
پیش از فرستادن پیغامبر هرآئینه گفتند ای
پروردگار چرا نه فرستادی بسوی ما
پیغمبری تا پیروی آیات تومی کردیم پیش
از آنکه خوار شویم و رسوا گردیم (۱۳۴) .

بگوهر يك منتظرست پس شما نیز منتظر
باشید پس خواهید دانست کیانند اهل راه
راست و که راه یافت (۱۳۵) .

سوره انبياء مکی است و آن يك صدودوازده
آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
نزدیک شد به مردمان حساب ایشان
و ایشان در غفلت روگردانند (۱) .
نمی آید بایشان هیچ پند از جانب
پروردگار ایشان نوپدید آورده مگر بشنوند
آن را بازی کنان (۲) .

غافل شده دل های ایشان و پنهان
راز گفتند ایشان این ظالمان که نیست این
شخص مگر آدمی مانند شما آیا اقبال می
کنید بسحر و شمامی بینید (۳) .

گفت پیغامبر پروردگار من می داند هر
سخنی را که در آسمان و زمین
باشد و او شنوا داناست (۴) .

بلکه گفتند این قرآن خواب های پریشان
ست بلکه می گویند بر بسته است آنرا بلکه
می گویند او شاعرست پس باید که
بیارد پیش مانشانه چنان که فرستاده شدند
بآن نخستینیان^(۱) (۵) .

ایمان نیاورده بود پیش از ایشان هیچ
دیهی که هلاك کردیم آن را آیا ایشان

قُلْ كُلُّ مُتَرَبِّصٍ فَتَرَبُّوا ۚ فَسَتَعْلَمُونَ
مَنْ أَضَلُّ السَّاطِطِ السَّيِّئِ وَمَنِ اهْتَدَى ۚ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ
مُعْرِضُونَ ①

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحْدَثٍ إِلَّا اسْمَعُوا
وَهُمْ يَلْعَبُونَ ②

لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ وَأَسْرَأَ النُّجُومُ الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا
إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّعْرَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ③

قُلْ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ④

بَلْ قَالُوا أَصْغَاتُ أَحْلَامٍ بَلِ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا
بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأُولُونَ ⑤

مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قُرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ⑥

(۱) مترجم گوید مراد از نشانه عقوبت عام می داشتند مثل طوفان قوم نوح و صرصر قوم
هود والله اعلم .

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَسُئِلُوا أَهْلَ
الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ①

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا آلَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا
خَالِدِينَ ②

لَمْ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا
الْمُسْرِفِينَ ③

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ④

وَكَمْ قَصَبْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا
قَوْمًا آخَرِينَ ⑤

فَلَمَّا أَحْسَبُوا أَنَّنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ⑥

لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسْكِنِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَسْأَلُونَ ⑦

قَالُوا يَوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ⑧

فَبَارَأْنَا لَكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَبِثِينَ ⑨

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا الْبَعِيدِينَ ⑩

ایمان خواهند آورد (۶) .

ونه فرستادیم پیش از تو مگر مردان را که
وحی می فرستادیم بایشان پس پرسید از اهل
کتاب اگر شما نمی دانید (۷) .

ونساختیم پیغمران را کالبدی که نخورند
طعام ونه بودند جاوید باشندگان (۸) .

باز راست کردیم در حق ایشان وعده را
پس برهانیدیم ایشان را و هر کراخواستیم
و هلاک کردیم از حد گذرندگان را (۹) .

هر آئینه فرو فرستادیم بسوی شما کتابی که
درو هست پنDMA آیانی فهمید (۱۰) .

وبسیار شکستیم از اهل دیهی که ستمگار
بودند ونوپیدا ساختیم بعد آن گروه دیگر
را (۱۱) .

پس چون دیدند عذاب ما ناگهان ایشان
از آنجا می دویدند (۱۲) .

گفتیم مگریزید وبازروید بسوی مکانی که
آسودگی داده شد شمارا در آن و بسوی
خانهای خویش تابود که پرسیده شوید (۱)
(۱۳) .

گفتند ای وای مارا هر آئینه بودیم ستمگار
(۱۴) .

پس همیشه این بود گفتار ایشان تا وقتی که
گردانیدیم ایشان را مثل زراعت دروده
شده مانند آتش فرو مرده (۱۵) .

ونیا فریدیم آسمان وزمین را و آنچه

لَوَارِدَنَا اَنْ نَّخُذَ لَهُوَ الْاِشْحَادُ مِنْ لَدُنَّا اِنْ كُنَّا
فَعِلَيْنَ ①

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَاِذَا هُوَ زَاهِقٌ
وَلَكُمْ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ②

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِهٖ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ③

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ④

اِمَّا نَحْنُ وَالْاِلٰهَةُ مِنَ الْاَرْضِ هُمْ يُشْرُونَ ⑤

لَوْ كَانَ فِيْهِنَّ اِلٰهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحٰنَ اللّٰهِ رَبِّ
الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ⑥

درمیان آنهاست بازی کنان (۱۶) .

اگر می خواستیم که بسازیم بازیچه^(۱)
هرآئینه می ساختیم آن را از نزدیک
خویش اگرکننده می بودیم^(۲) (۱۷) .

بلکه می افکنیم حق را بر باطل پس
سرش می شکند پس ناگهان باطل نابود
شود و وای شماراست از آن چه بیان می
کنید (۱۸) .

واوراست آنکه درآسمان هاو زمین ست
وآنانکه نزدیک اویند^(۳) سرکشی نمی
کنند از عبادت او ومانده نمی شوند (۱۹) .

تسبیح می گویند شب وروز سستی نمی
نمایند (۲۰) .

آیا این چنین معبودان گرفته اند از امتعه
زمین^(۴) که ایشان را بعدموت
بازبرانگیزانند^(۵) (۲۱) .

اگربودی درآسمان و زمین خدایان چند
غیرخدا هردو تباه گشتندی پاکی
خدا تراست خداوند عرش از آنچه صفت

(۱) یعنی زن و فرزند .

(۲) یعنی مجردمی بودند واین مناقضه لطیفه است حاصل آنکه دررسل این
استبعاد جاری نیست که چرا آدمی رسول باشد بلکه آن رادر تنزیه اززن و فرزندمی
توان تقریر کرد که اگرخدا را زن و فرزندمی بودند مجرد و واجب الوجود جامع
اوصاف کمال می بودند والله اعلم .

(۳) یعنی ملاعلی .

(۴) یعنی ازذهب وفضه .

(۵) مرادازین کلام ردست برعبادت اصنام .

لَا يَسْأَلُ عَنَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿۳۱﴾

أَمِ اتَّخَذُوا مِن دُونِ اللَّهِ قُلُوبًا بِرَهَانٍ كُمْ

هَذَا ذِكْرٌ مِّن مَّعَى وَذِكْرٌ مِّن قَبْلٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ

لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿۳۲﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿۳۳﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ عِبَادٌ

مُكْرَمُونَ ﴿۳۴﴾

لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِ يَعْمَلُونَ ﴿۳۵﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَنْشَعُونَ

إِلَّا لِمَن ارْتَضَى وَهُمْ مِن خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿۳۶﴾

وَمَن يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِّن دُونِهِ فَذَلِكَ نَجْزِي جَهَنَّمَ

كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿۳۷﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَن السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

می کنند (۲۲) .

پرسیده نمی شود خدا از آنچه می کند

وایشان پرسیده می شوند (۲۳) .

ایا معبودان گرفته اند بجز خدا بگویارید

دلیل خود را اینست کتاب آنانکه بامن اند

واینست کتاب آنانکه پیش از من بودند

بلکه اکثر ایشان نمی دانند حق را پس

ایشان روگردانند (۲۴) .

ونه فرستادیم پیش از تو هیچ پیغمبری

الّا وحی می فرستادیم بسوی وی که

نیست هیچ معبود برحق غیر من پس

پرستش من کنید (۲۵) .

وگفتند فرزند گرفته است خدا پاکی

اوراست بلکه آنانکه درحق ایشان این

زعم دارند بندگان گرامی اند (۲۶) .

پیش دستی نمی کنند برخدا بهیچ سخن

وایشان بفرمان وی کار می کنند (۲۷) .

میداند خدا آنچه درپیش روی ایشان ست

وآنچه پس پشت ایشان ست وشفاعت

نمی کنند الا برای کسیکه خدا خوشنودشده

است وایشان از ترس خدا مضطربانند

(۲۸) .

وهرکه بگوید ازایشان که من خدایم

بجز خدا سزا دهیم او را دوزخ همچنین

سزای دهیم ستمگاران (۲۹) .

آیا نه دیدند کافران که آسمان ها وزمین

بسته بودند پس وا کردیم این هارا^(۱)

(۱) مترجم گوید وا کردن آسمان ها نازل کردن مطرست ووا کردن زمین رویانیدن گیاه=

كَأَنَّا رَتَقْنَا فَقَنُومَهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ
أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۰﴾

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا
فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿۳۱﴾

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ
آيَاتِهِ مُعْرِضُونَ ﴿۳۲﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿۳۳﴾

وَمَا جَعَلْنَا الْبَشَرِ مِنْ قَبْلِكَ الْخَالِدَةَ أَفَلَا يَنْفَكُ
فَهُمُ الْخَالِدُونَ ﴿۳۴﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ
فِتْنَةً وَلِلَّيْنِ أَتْرَاجُمُونَ ﴿۳۵﴾

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ يَتَّخِذُونَكَ إِلهًا وَهَؤُلَاءِ
الَّذِينَ يَذْكُرُوا الْهَيْكَلُ وَهُمْ يَذْكُرُ الرَّحْمَنُ هُمْ كَفَرُونَ ﴿۳۶﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَاقٍ سَأَلَ رَبُّكُمْ إِلَهًا فَلَا تَسْمَعُ لُحُونِ ﴿۳۷﴾

وپیدا کردیم از آب هر چیز زنده را آیا ایمان
نمی آرند (۳۰) .

وپیدا کردیم در زمین کوه ها از برای احتراز
از آنکه بجنباند ایشان را و پیدا کردیم
در آنجا کشاده راه ها تا بود که ایشان راه
یابند (۳۱) .

وساختیم آسمان را سقفی نگاه داشته
شده و ایشان از نشان های آسمان
رگردانند (۳۲) .

واوست آنکه آفرید شب و روز را
و خورشید را و ماه را و هر یکی از ستارها
در آسمانی شنای کنند (۳۳) .

وندادیم هیچ آدمی را پیش از تو همیشه
بودن آیا اگر تو بمیری ایشان همیشه
باشند گانند (۳۴) .

هر شخص چشنده مرگ است و مبتلامی
کنیم شمارا بسختی و آسودگی بطریق
امتحان و بسوی ما بازگردانیده شوید
(۳۵) .

و چون ببینند ترا کافران نمی گیرند ترا مگر
به تمسخر می گویند آیا این شخص است
که یادمی کند (یعنی باهانت) معبودان
شمارا و ایشان یاد خدا را منکر اند (۳۶) .

آفریده شد آدمی از شتاب^(۱) خواهیم
نمود شما را نشانهای خویش پس شتاب

= از وی .

(۱) این کنایت است از غلبه استعجال بر آدمی والله اعلم .

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٧﴾

لَو يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُونُ عَنْ وُجُوهِهِمُ
النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٣٨﴾

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ
رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ اسْتَهْزَىٰ بُرْسِلٌ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤٠﴾

قُلْ مَنْ يَّكْذِبُكُمْ بِالْأَيْلِ وَاللَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنْ
ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٤١﴾

أَمْ لَهُمُ إِلَهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِّنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ
أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا يُصْحَبُونَ ﴿٤٢﴾

بَلْ مَتَّعْنَاهُمُ أَزْوَاجًا وَابْنَاءً هُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ
أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا
أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٣﴾

طلب مکنید از من (۳۷) .

ومی گویند کی خواهد بود این وعده اگر
راست گو هستید (۳۸) .

اگر بدانند کافران صورت حال آن وقت
که باز نتوانند داشت از روی رویهای
خویش آتش را و نه از پشت های خویش
و نه ایشان نصرت داده شوند (چنین نه
گفتندی) (۳۹) .

بلکه بیاید بایشان قیامت ناگهان پس
حیران گردانند ایشان را پس نتوانند دفع کردن
ان و نه ایشان مهلت داده شوند (۴۰) .

وهر آئینه تمسخر کرده شد به پیغامبران
پیش از تو پس در گرفت با آنانکه تمسخر
کردند از ایشان آنچه بآن استهزا می کردند
(۴۱) .

بگو که نگهبانی می کند شمارا شب و
روز از عقوبت خدا بلکه ایشان از یاد
پروردگار خویش روگردان اند (۴۲) .

آیا ایشان را معبودانند غیر ما که نگاه می
دارند ایشان را از مصائب نمی توانند
نصرت دادن خویش را و نه ایشان
از عقوبت ما به جمعیت خود محفوظ
مانند (۴۳) .

بلکه بهره مند ساخته ایم ایشان را و پدران
ایشان را تا وقتی که دراز شد برایشان
مدت عمر آیانی بینند که مادر گرفت می
کنیم زمین دار الحرب را می کاهیم آن
را از جوانب آن آیا ایشان غلبه

کنند گانند^(۱) (۴۴) .

بگو جز این نیست که می ترسانم شمارا
بمضمون وحی ونمی شنوند کران آواز
خواندن را چون ترسانیده می شوند (۴۵) .

و اگر رسد بایشان اندکی از عقوبت
پروردگار تو هر آئینه گویند ای وای مارا
هر آئینه ما بودیم ستمگاران (۴۶) .

و در میان نهیم ترازوی عدل را روز قیامت
پس ستم کرده نشود بر هیچ کس هیچ
چیز و اگر باشد عمل هم سنگ دانه
سپندان حاضر کنیم آن را و ما حساب
کننده بسیم (۴۷) .

و هر آئینه دادیم موسی و هارون را کتاب
فیصله کننده و روشنی و پندی
پرهیزگاران را (۴۸) .

آنانکه می ترسند از پروردگار خویش
غائبانه و ایشان از قیامت ترسند گانند
(۴۹) .

و این قرآن پندی هست بابرکت
فرو فرستادیم آن را آیا شما بآن منکر اید
(۵۰) .

و هر آئینه دادیم ابراهیم را راه یابی او
پیش ازین و بودیم باحوال اودانا (۵۱) .

چون گفت پدر خود را و قوم خود را چیست
این صورت ها که شما بر آن مجاورت
دارید (۵۲) .

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ
إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٤﴾

وَلَهُنَّ مَسْتَهْمَتُهُمْ تَفْحَةً مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَئِيسًا
إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٥﴾

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ
شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا
بِهَا وَكُفًى يَنَاحِسِينَ ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً
وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٧﴾

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ
مُشْفِقُونَ ﴿٤٨﴾

وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبْرَكٌ أَنزَلْنَاهُ أَقَاتُكُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٤٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن قَبْلُ وَكُنَّا بِهٖ
عَلِيمِينَ ﴿٥٠﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا
عَٰكِفُونَ ﴿٥١﴾

(۱) یعنی باسلام اسلم و غفار پیش از هجرت .

قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عِبْدِينَ ﴿۵۳﴾

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۵۴﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِينَ ﴿۵۵﴾

قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي
فَطَرَهُنَّ ۖ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۵۶﴾

وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ﴿۵۷﴾

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كِبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿۵۸﴾

قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَٰذَا بِالْهَتِينَ إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۵۹﴾

قَالُوا سَبْعًا فَنُفِیْ بِذَٰلِكُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿۶۰﴾

قَالُوا فَأَتُوا بِهِ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿۶۱﴾

قَالُوا أَنْتَ فَعَلْتَ هَٰذَا بِالْهَتَنِ يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿۶۲﴾

قَالَ بَلْ فَعَلَهُ ۖ كَبِيرُهُمْ هَٰذَا فَاسْأَلُوهُمْ
إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿۶۳﴾

گفتند یافتیم پدران خود را آن را پرستنده
(۵۳) .

گفت هر آینه بودید شما و پدران شما
در گمراهی ظاهر (۵۴) .

گفتند آیا آوردی بما سخن راست رایاتو
از بازی کنندگانی (۵۵) .

گفت بلکه پروردگار شما خداوند آسمان
ها و زمین است آنکه آفرید این هارا و من
براین سخن از گواهانم (۵۶) .

و بخدا قسم که البته بدسگالی کنم بتان
شمارا بعد از آن که روبگردانید پشت داده
(۵۷) .

پس ساخت آنها را ریزه ریزه مگر بت
بزرگ را از ایشان تابود که بسوی او ایشان
باز گردند (۵۸) .

گفتند که کرده است این کار بمعبودان
ما هر آینه وی از ستمگاران ست (۵۹) .

گفتند شنیدیم جوانی را که ذکر بتان
میکرد یعنی عیب می کرد گفته می شود
اورا ابراهیم (۶۰) .

گفتند بیارید اورا بحضور چشمهای
مردمان تابود که ایشان گواهی دهند
(۶۱) .

گفتند آیا تو کردی این کار بمعبودان ما
ای ابراهیم (۶۲) .

گفت بلکه کرده است آن را این بت بزرگ
ایشان پس سوال کنید از بتان اگر سخن
می گویند (۶۳) .

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٣﴾

ثُمَّ نُسِئُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ
مَا هَؤُلَاءِ يَتَّبِعُونَ ﴿٦٤﴾

قَالَ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا
وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٥﴾

إِن لَّكُمْ وَلِي مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٦﴾

قَالُوا خَرِقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِن كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٦٧﴾

قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٨﴾

وَأَمَّا دَاوُدُ فَهَدَّاهُ وَجَعَلْنَاهُ آخِزِينَ ﴿٦٩﴾

وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا
فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧٠﴾

وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا
صَالِحِينَ ﴿٧١﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ

پس رجوع کردند بخویشتن پس گفتند
بایکدیگر هرآئینه شما اید ستمگار (۶۴).

پس نگویند بر سر خویش (و این
کنایت ست از ملزم شدن) هرآئینه تو میدانی
که ایشان سخن نمی گویند (۶۵).

گفت آیا عبادت می کنید بجز خدا چیزی
را که هیچ نفع نمی رساند بشما و زیان
نکند شمارا (۶۶).

ناخوشی است بشما و بآنچه شما می
پرستید بجز خدا آیانی فهمید (۶۷).

بایک دیگر گفتند که بسوزانید او را و
نصرت دهید خدایان خود را اگر کننده
اید (۱) (۶۸).

گفتیم ای آتش سرد شو و سلامتی باش
بر ابراهیم (۶۹).

و خواستند باو فریب کردن پس ساختیم
ایشان را زیان کار تر (۷۰).

و برهانیدیم ابراهیم را و لوط را بسوی
زمینی که برکت نهادیم در آن عالم هارا (۲)
(۷۱).

و عطا کردیم او را اسحق و عطا کردیم
او را یعقوب که نبیره ابراهیم بود و هر یکی
را ساختیم نیکوکار (۷۲).

و پیشوا گردانیدیم ایشان را راه می
نمودند بفرمان ما و وحی فرستادیم بسوی

(۱) القصه در آتش انداختند.

(۲) یعنی سرزمین شام.

الْخَيْرَاتِ وَاَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَكَانُوا الْتَاغِيَيْنَ ﴿۷۳﴾

وَلَوْ طَآئِفَةٌ مِّنْكُمْ سَآئِلُ الْفَقَرِیَّةِ الَّتِیْ
كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبْرَاتِ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوِيًّا ﴿۷۴﴾

وَاَدْخَلْنَاهُ فِی رَحْمَتِنَا اِنَّهُ مِّنَ الصَّٰلِحِیْنَ ﴿۷۵﴾

وَنُوحًا اِذْ نَادٰی مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَجَعَلْنَاهُ
وَاَهْلَهُ مِّنَ الْكَرْبِ الْعَظِیْمِ ﴿۷۶﴾

وَنَصْرْنَاهُ مِّنَ الْقَوْمِ الَّذِیْنَ كَذَّبُوْا بِآیٰتِنَا
اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوِيًّا فَآخَرْتَهُمْ اَجْمَعِیْنَ ﴿۷۷﴾

وَدَاوُدَ وَسُلَیْمٰنَ اِذْ یَحْكُمْنَ فِی الْحَرْثِ اِذْ نَفَثَتْ
فِیْهِ غَٰلَمُ الْقَوْمِ وَكَفٰلِحْكِهِمْ شَهِیْدِیْنَ ﴿۷۸﴾

فَفَهَّمْنَاهَا سُلَیْمٰنَ وَكَلَّآ اَتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَحْنُ
مَعَهُمْ

ایشان کردن نیکوئیها و برپاداشتن نماز
و دادن زکوة و بودند مارا عبادت کنندگان
(۷۳).

ولو ط را دادیم حکمت و علم و برهانیدیم
اورا از دیهی که می کرد کارهای ناپاک
هرآئینه ایشان بودند قوم بد گنهگار
(۷۴).

و درآوردیم اورا برحمت خویش هرآئینه
وی بود از شائسته کاران (۷۵).

و یاد کن نوح را چون ندا کرد پیش ازین
پس قبول کردیم دعای اورا پس خلاص
کردیم اورا و کسان اورا از اندوه بزرگ
(۷۶).

و نصرت دادیم اورا بر قومی که دروغ
شمردند آیات مارا هرآئینه ایشان بودند
گروهی بد پس غرق کردیم ایشان را همه
یکجا (۷۷).

و یاد کن داود و سلیمان را چون حکم
کردند در باب زراعت چون بوقت شب
چرا کرد در آن گوسفندان گروهی و بودیم
بر حکم ایشان حاضر^(۱) (۷۸).

پس فهمانیدیم طریق فیصله کردن
خصوصت سلیمان را و هر یکی را داده

(۱) یعنی گوسفند این قومی در زراعت قومی دیگر بوقت شب درآمدند و چرا کردند داود
علیه السلام حکم کرد بدادن گوسفند این عوض زراعت سلیمان حکم کرد این قوم
را باصلاح زراعت و آن قوم را بانتفاع از شیر غنم تا وقتیکه زراعت بحال خود
رسد حکم سلیمان اصوب بود والله اعلم .

مَعَ دَاوُدَ الْجَبَالِ يُسَبِّحُنَ وَالطَّيْرُ وَكُنَّا فاعِلِينَ ﴿٧٩﴾

وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِيُخَفِّيَكُمْ
مِّنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ ﴿٨٠﴾

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ
الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ ﴿٨١﴾

وَمِنَ الشَّيْطَانِ مَن يَغْوِصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا
دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ ﴿٨٢﴾

وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ
أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٨٣﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ
وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَى
لِّلْعَالَمِينَ ﴿٨٤﴾

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِّنَ الصَّابِرِينَ ﴿٨٥﴾

وَادْخُلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾

بودیم حکمت و دانش و مسخر گردانیدیم
با داود کوه ها را که با او تسبیح می گفتند
و مرغان را نیز مسخر ساختیم و ما بودیم
کننده (۷۹) .

و پیاموختیم او را ساختن لباسی برای شما
که نگاه دارد شما را از ضرر کارزار شما^(۱)
پس آیا هستید شکر کننده (۸۰) .

و مسخر ساختیم برای سلیمان
باد تند و زنده می رفت بفرمان وی بسوی
زمینی که برکت نهادیم در آن (یعنی شام)
و بودیم بهر چیز دانا (۸۱) .

و مسخر ساختیم از دیوان جماعتی را که
غواصی می کردند برای وی و می کردند
کاری غیر آن نیز و بودیم ایشان را نگاه
دارنده (۸۲) .

و یادکن ایوب را چون ندا کرد بجناب
پروردگار خویش بآنکه مرا رسیده است
رنج و تو مهربان ترین مهربانانی (۸۳) .

پس قبول کردیم دعای او را پس دور ساختیم
آنچه با وی بود از رنج و عطا کردیم
او را فرزندان او و مانند ایشان همراه ایشان
بسبب مهربانی از نزدیک خویش و تاپندی
بود عبادت کنندگان را (۸۴) .

و یادکن اسمعیل را و ادريس را و ذوالکفل
را هر یکی از صبر کنندگان بود (۸۵) .

و در آوردیم ایشان را در رحمت خود
هر آینه ایشان از نیکوکاران بودند (۸۶) .

(۱) یعنی ساختن زره .

وَذَا النُّونِ إِذْ ذُهِبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ
فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۸۵﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ
نُسَبِّحُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۸۶﴾

وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿۸۷﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ
إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ ﴿۸۸﴾

وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ زَوْجِنَا
وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿۸۹﴾

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿۹۰﴾

وَنَقُطِعْ أَعْيُنَكُمْ عَنْ بَيْنِهِمْ كُلِّ الْيَنَارِ جُحُونَ ﴿۹۱﴾

و یادکن ذوالنون را چون رفت خشم
خورده^(۱) پس گمان کرد که تنگ نگیریم
بروی^(۲) پس ندا کرد در تاریکی ها بآن که
هیچ معبود بحق نیست غیر تو پاکی تراست
هر آئینه من بودم از ستمگاران (۸۷) .

پس قبول کردیم دعای او را و نجات
دادیمش از غم و همچنین نجات می دهیم
مسلمانان را (۸۸) .

و یادکن زکریا را چون ندا کرد بجانب
پروردگار خود ای پروردگار من
مگذار مرا تنها و تو بهترین وارثانی (۸۹) .

پس قبول کردیم دعای او را و بخشیدیم
او را یحییٰ و نیکو ساختیم برای اوزن او را
هر آئینه این پیغامبران شتاب می کردند
در نیکی ها و می خواندند ما را بتوقع و
خوف و بودند برای ما نیاز مند (۹۰) .

و یادکن زنی را که بعفت نگاه داشت
شرمگاه خود را پس دمیدیم در آن روح
خود را و ساختیم او را و پسر او را نشانه
برای عالمها (۹۱) .

گفتیم هر آئینه اینست ملت شما ملت
یکتا و من پروردگار شما ام پس عبادت
من کنید^(۳) (۹۲) .

و متفرق شدند امت هادر کار خود^(۴)

(۱) یعنی بر قوم خود بغیر اذن الهی واللہ اعلم .

(۲) القصه حوت او را بحلق در کشید .

(۳) یعنی اصل دین واحد است و اختلاف در فروع می باشد .

(۴) یعنی در اصل دین .

درمیان خویش هر يك بسوی مارجوع
کنندگان اند (۹۳) .

پس هرکه بکند ازجنس کارهای شائسته
واومومن باشد پس ناقبولی نه بُود سعی
اورا وهرآئینه برای اومی نویسیم (۹۴) .

ومحال است برهردیهی که هلاک کردیم
اوراآنکه بازگردند (یعنی بدنیا) (۹۵) .

تاوقتیکه کشاده شود قیدیاجوج وماجوج
وایشان ازهربلندی بشتابند (۹۶) .

ونزدیک برسد وعده راست پس ناگهان
حال اینست بالادوخته شود چشم های
کافران گویند وای برماهرآئینه درغفلت
بودیم ازین حال بلکه بودیم ستمگار
(۹۷) .

هرآئینه شما وآنچه می پرستید بجز خدا
یعنی بتان آتش انگیز دوزخ باشید
شما بروی داخل شوید (۹۸) .

اگرمی بودند این معبودان داخل نمی
شدند به دوزخ و همه ایشان
آنجا جاویدان باشند (۹۹) .

ایشان را آنجاناله باشد وایشان آنجاهیچ
نه شنوند (۱۰۰) .

هرآئینه آنانکه سابقاً مقررشد برای ایشان
ازجانب مانیکوئی این جماعت ازدوزخ
دور کرده شوند (۱۰۱) .

نه شنوند آواز دوزخ را وایشان درآنچه
خواهد نفسهای ایشان جاویدانند (۱۰۲) .

اندوهگین نه سازد ایشان را آن ترس
بزرگ وپیش آیند ایشان را فرشتگان گویند

فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الظَّالِمَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَكْفُرَانِ
لِسَعْيِهِمْ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ﴿۹۳﴾

وَ حَرِّمُ عَلَى قُرْبَىٰ أَهْلَكُنَّاهُم لَّا يَرْجِعُونَ ﴿۹۴﴾

حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ
حَدَبٍ يَبْسُتُونَ ﴿۹۵﴾

وَ اقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقِّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَ يُنَادُّونَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا بَلْ
كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۹۶﴾

إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ
أَنْتُمْ لَهَا وَرِدُونَ ﴿۹۷﴾

لَوْ كَانَ هَؤُلَاءَ إِلَهًا مَا وَرَدُوا هَا وَكُلٌّ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿۹۸﴾

لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿۹۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ
عَنَّا مُبْعَدُونَ ﴿۱۰۰﴾

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ
خَالِدُونَ ﴿۱۰۱﴾

لَا يَحْزَنُهُمُ الْقَرْعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ
الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿۱۰۲﴾

اینست آن روز که شمارا وعده داده می شد (۱۰۳).

روزی که در پیچیم آسمان را مانند پیچیدن طومار وقت نوشتن نامه هارا چنانکه آغازیدیم اول آفرینش را دیگر بار کنیم آفرینش وعده لازم بر ما هر آئینه ماکننده ایم (۱۰۴).

وهر آئینه نوشتیم در زبور بعد از تورات که زمین وارث آن شوند بندگان شائسته ما^(۱) (۱۰۵).

هر آئینه در آنچه گفته شد کفایت است گروه عابدان را (۱۰۶).

ونه فرستادیم ترا مگر از روی مهربانی بر عالمها (۱۰۷).

بگو جزاین نیست که وحی فرستاده می شود بسوی من که معبود شما خدای یکتاست پس آیا گردن نهنده هستید (۱۰۸).

پس اگر اعراض کنند پس بگو خبردار ساختیم شمارا بروجهی که همه برابر باشید ونمی دانم که نزدیک است یا دور است آنچه وعده داده میشوید (۱۰۹).

هر آئینه خدای داند آشکارا از سخن و می داند آنچه پنهان می کنید (۱۱۰).

ونمی دانم شاید تاخیر موعود ابتلا باشد شمارا وبهره مندی باشد تا مدتی (۱۱۱).

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٠٣﴾

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿١٠٤﴾

إِنَّ فِي هَذَا بَلَدًا لِقَوْمٍ غَيْرِينَ ﴿١٠٥﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٦﴾

قُلْ إِنَّمَا يُؤْتِي إِلَيْنَا الْحُكْمُ إِلَهُ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٧﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ إِيَّاكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِنِ ادْرَأْتِي أَقْرَبُ أَمْرٍ بَعِيدٌ مَّا تَوْعَدُونَ ﴿١٠٨﴾

إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ﴿١٠٩﴾

وَإِنِ ادْرَأْتِي لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١١٠﴾

(۱) یعنی در آخر زمان پیغامبری مبعوث شود وامت او بر هر زمین غالب شود والله اعلم.

قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ
عَلَى مَا نَصِفُونَ ﴿۱۱۲﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿۱﴾

يَوْمَ تَرَوْهَا تَذَاهِلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ
وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى
وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿۲﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ
كُلَّ شَيْطَانٍ مُرِيدٍ ﴿۳﴾

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى
عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿۴﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ
مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِّنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِّنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّنْ
مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنَبِّئَنَّ لَكُمْ وَنُفِّقُرَ
فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لَتَبَلِّغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّنْ

پیغامبر گفت ای پروردگار من حکم کن
براستی و پروردگار ما بخشاینده است
از وی مدد طلب کرده می شود بر آنچه
بیان می کنید (۱۱۲) .

سوره حج مدنی است و آن هفتاد و هشت
آیت و ده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مردمان بترسید از پروردگار خویش
هر آئینه زلزله که نزدیک قیامت باشد
چیزی بزرگ است (۱) .

روزی که ببینید آن را غافل شود هر شیر
دهنده از طفلی که شیر می دهدش و بنهد
هر زن باردار بارشکم خود را و ببینی مردمان
را مست و نیستند مست ولیکن عذاب
خدا سخت است (۲) .

و از مردمان کسی هست که گفتگو می کند
در شان خدا بغیر دانش و پیروی می نماید
هر شیطان متمرّد را (۳) .

که در قضای الهی نوشته شده است بروی
که هر که دوست داری او کند پس وی
گمراه کندش و راه نمایدش بسوی عذاب
آتش (۴) .

ای مردمان اگر در شک اید از رستخیز پس
هر آئینه ما آفریدیم شما را از خاک باز از نطفه
باز از خون بسته باز از گوشت پاره
صورت داده و غیر صورت داده (می
گوئیم) تا واضح سازیم برای شما و قرار
می دهیم در رحمها چیزی را که خواهیم
تامیعیاد معین باز بیرون می آریم شما را

يُتَوَفَّى وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمرِ لِكَيْلَا
يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ
هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ
وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ⑤

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَى
وَأَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑥

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ
فِي الْقُبُورِ ⑦

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى
وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ⑧

ثَانِي عَظِيمٍ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا
خِزْيٌ وَنَذِيرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابُ الْحَرِيقِ ⑨

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ⑩

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعَبِّدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ

کودکی باز تربیت می کنیم تا برسید
بنهایت جوانی خود و از شما کسی بود که
میرانده شود و از شما کسی بود که
بازگردانیده شود به بدترین عمر تا نداند
چیزی را بعد از آن که می دانست و می
بینی زمین را خشک شده پس وقتی که
فرو فرستادیم بر آن آب را جنبش کند
و بیافزاید و برویاند از هر قسم رونق دار
(۵)

این همه به سبب آنست که خدا همونست
ثابت و آنکه وی زنده می کند مُردگان را
و آنکه وی بر همه چیز تواناست (۶)

و آنکه قیامت آمدنی ست نیست هیچ
شبهه در آن و آنکه خدا برانگیزد آنان را که
درگور ها باشند (۷)

و از مردمان کسی هست که گفتگومی کند
در شان خدا بغیر دانش و بغیر هدایت
و بغیر کتاب روشن (۸)

پیچیده صفحه گردن خود را (۱) تا گمراه
کند از راه خدا او را است درد دنیا رسوائی
بچشانیم او را روز قیامت عذاب سوختن
(۹)

گویم این به سبب آن اعمال ست که
فرستادش دودست توو به سبب آن ست
که خدا نیست ستم کننده بر بندگان (۱۰)

و از مردمان کسی هست که عبادت می

خَيْرُ لَطَائِكُ بِهِمْ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى
وَجْهِهِ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ
الْمُبِينُ ⑪

يَدْعُوا مَنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا نَصْرَ لَهُ وَمَا لَا نَفْعَ لَهُ ذَلِكَ هُوَ
الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ⑫

يَدْعُوا لِمَنْ صَرَفَهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ كَيْسَ الْبُولَى
وَكَيْسَ الْعَجِيرُ ⑬

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ⑭

مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ
فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُدْهِبَنَّ كَيْدَهُ مَا يَغِيطُ ⑮

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ⑯

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقِينَ وَالنَّصَارَى
وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑰

کند خدا را برکناره پس اگر برسد
اورانعمتی آرام گیرد بآن عبادت و اگر
برسد اورا بلای برگردد بر روی خود باخت
دنیا و آخرت را اینست زیانِ ظاهر (۱۱).

به نیایش می خواند بجز خدا چیزی را که
زیان نه رساندش و سودنه دهدش اینست
گمراهی دور (۱۲).

میخواند کسی را که زیان او نزدیک
ترست از سود او هر آئینه بد خداوند ست
وبدیاری ست (۱۳).

هر آئینه خدا در آرد آنان را که ایمان آورده
اند و کارهای شائسته کرده اند در بوستانها
که می رود زیر آن جوئیها هر آئینه خدا می
کند آنچه می خواهد (۱۴).

هر که پنداشته باشد که نصرت نخواهد
داد خدا پیغامبر را در دنیا و آخرت پس
باید بیاویزد ریسمانی بجانب بالا باز باید
که قطع نماید پس ببیند آیا دور می کند این
تدبیر او چیزی را که بخشم آورده (۱۵) (۱).

و همچنین فرو فرستادیم قرآن را آیات
روشن و بدانید که خدا راه می نماید
هر کرا خواهد (۱۶).

هر آئینه آنان که ایمان آوردند و آنانکه یهود
شدند و ستاره پرستان و ترسایان و کبران و
مشرکان خدای تعالی فیصله خواهد کرد
میان ایشان روز قیامت هر آئینه خدا بر هر

(۱) یعنی اگر ازین غصه بمیرد هیچ ضرر نکند.

چیز مطلع ست (۱۷) .

آیاندیدی که سجده می کنند خدای تعالی را آنانکه در آسمان هاند و آنانکه در زمین اند و خورشید و ماه و ستارگان و کوه ها و درختان و چهارپایان و بسیاری از مردمان و بسیار کس هستند که ثابت شده است برایشان عذاب و هرکرا خوار کند خدا پس نیست او راهیچ گرامی دارنده هر آئینه خدای کند آنچه می خواهد (۱۸) .

این دو فریق دشمنان یکدیگر اند خصومت کردند در شان پروردگار خویش پس آنانکه کافر شدند قطع کرده شد برای ایشان جامها از آتش ریخته شود بالای سرایشان آب گرم (۱۹) .

گداخته گردد بآن هرچه در شکم ایشان باشد و پوست های نیز (۲۰) .

و برای کوفتن ایشان مهیا باشند گرزها از آهن (۲۱) .

هرگاهی که خواهند که برآیند از دوزخ خلاص شوند از آندوه بازگردانیده شوند آنجا و گفته شود بپشید عذاب سوختن (۲۲) .

هر آئینه خدا درمی آرد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند در بوستانها میرود در زیر آن جوئیها پیرایه پوشانیده شوند آنجا دستوانها از زر و پوشانیده شوند مروارید و لباس ایشان آنجا ابریشم بود (۲۳) .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالْدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ①

هَذَيْنِ خَصْمَيْنِ اِتَّخَذُوا فِي رَبِّهِمْ كُفْرًا وَ قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ②

يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ③

وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِنْ حَدِيدٍ ④

كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا

فِيهَا نُودُوا وَقُوَاعِدُ ابِ الْحَرِيقِ ⑤

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرٍ مِنْ ذَهَبٍ وَيُؤْتَوْنَ أَوْلِيَاءُ فِيهَا حَبِيرٌ ⑥

وَهْدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ ۖ وَهْدُوا إِلَى صِرَاطِ
الْحَمِيدِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ
وَمَنْ يُؤْذِ فِيهِ بِالْعَادِ يُظْلِمُ نَذِقْهُ مِنْ عَذَابِ
الْيَوْمِ ۝

وَأَذِّنْ لِلْإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا
وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ۝

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ
يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ۝

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ
مَعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ
فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا أَمْرَ الْفَقِيرِ ۝

راه نمود شد^(۱) ایشان را بپاکیزه از سخن
ودالاست کرده شد ایشان را براه
خدای ستوده (۲۴) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و باز می دارند
از راه خدا و از مسجد حرام که پیدا
کرده ایم آن را برای مردمان یکسان آنجا
متوطن و صحرانشین و هر که خواهد
آنجا کجروی کردن بستمگاری بپشانیم
اورا از عذاب درد دهنده (۲۵) .

و یاد کن چون معین ساختیم برای ابراهیم
موضع خانه کعبه را این سخن گفته که
شریک مقرر مکن بامن هیچ چیزی را
و پاک کن خانه مرا برای طواف
کنندگان و ایستادگان و رکوع کنندگان
و سجود کنندگان^(۲) (۲۶) .

و آوازه در میان مردمان بحج تابیا بند پیش
تو پیاده و سوار بر هر شتر لاغر می آیند
این شتران لاغر از هر راه دور (۲۷) .

تا حاضر شوند نزدیک فائده هابری
خویش و یاد کنند نام خدا را در روزی چند
دانسته شده^(۳) و بعد از وی بر ذبح آنچه
خدای تعالی روزی داده است ایشان را از
قسم چهار پایان مواشی پس بخورید از آن
و بخورانید درمانده درویش را (۲۸) .

(۱) یعنی در دنیا .

(۲) یعنی برای نمازگذاران .

(۳) یعنی یوم نحر و ایام تشریق .

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُتَوَاتُوا ذُرَّهُمْ
وَلِيَطُوفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ③

ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظِمْ حُرْمَتَ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ
وَأُحِلَّتْ لَكُمُ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُشْلَى عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ④

حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا
خَرَجَ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي
مَكَانٍ سَحِيقٍ ⑤

ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظِمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ⑥

لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَىٰ الْبَيْتِ
الْعَتِيقِ ⑦

باز باید که دور کنند چرک تن خود را و به
وفارسانند نذرهای خود را و طواف نمایند
باین خانه قدیم^(۱) (۲۹) .

اینست حکم و هر که تعظیم کند شعائر
خدا را پس این تعظیم کردن بهترست
اورانزدیک پروردگار او و حلال کرده شد
برای شما مواشی^(۲) مگر آنچه خوانده
خواهد شد بر شما^(۳) . پس احتراز کنید
از پلیدی بتان و احتراز کنید از سخن
دروغ^(۴) (۳۰) .

حنیفی دین شده برای خدا غیر شریک
مقررکننده باوی و هر که شریک مقرر کند
با خدا پس گویا که فرود افتاد از آسمان
پس بربایند او را مرغان مردار خوار
یافروا فگند او را بباد بمکانی دور^(۵)
(۳۱) .

اینست حکم و هر که تعظیم کند شعائر
خدا را پس این تعظیم از تقوی دلهاست
(۳۲) .

شمارا در آن مواشی فائده هاست
تامیعیادی معین باز جائی فرود آمدن آن
بخانه قدیم است (۳۳) .

(۱) یعنی کعبه زیرا که اول بناشد بعد از آن بیت المقدس .

(۲) یعنی شتر و گاو و بز و گوسفند .

(۳) یعنی میته و خون مسفوح .

(۴) یعنی گواهی دروغ .

(۵) حاصل آنست که هلاک شد بوجهی که امید نجات نماند .

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِّذِكْرِ اسْمِ اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۚ قَالَهُمْ إِلَهُؤُنَا أَحَدٌ ۖ قُلْ أَفَلَا أَسْلَمْتُمْ ۖ وَأَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ ﴿۳۴﴾

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَى مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿۳۵﴾

وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ ۚ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ ۚ فَإِذَا وُجِبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا الْقَائِمَ وَالْمُعْتَزِلَ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۳۶﴾

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا وَلَا دِمَآؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿۳۷﴾

إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ

وهرامتی را معین ساخته ایم طریق قربانی تایادکنند نام خدا بر آنچه داده است ایشان را از چهارپایان مواشی پس معبود شما معبود یکتاست پس او را منقادشوید و (یا محمد) بشارت ده نیایش کنندگان را (۳۴).

آنان را که چون یاد کرده شود خدا بترسد دل های ایشان و صبر کنندگان را بر آنچه برسد بایشان و برپادارندگان نماز را و آنان را که از آنچه روزی دادیم بایشان خرج می کنند (۳۵).

و شتران قربانی را ساخته ایم برای شما از شعائر خدا شمارا در آن نیکی ست پس یاد کنید نام خدا را بر نحر آنها بر چهارپای ایستاده پس چون بزمین افتد پهلوی آن بخورید از آنها و بخورانید درویش بی سوال را و سوال کننده را همچنین رام گردانیدیم چهار پایان را برای شما بود که شکر کنید (۳۶).

نمی رسد بخدا گوشت های قربانی ها و نه خون های این ها ولیکن می رسد بوی پرهیزگاری از شما هم چنین رام گردانیدیم قربانی ها برای شما تا به بزرگی یاد کنید خدا را بشکر آنکه راه نمود شما را و بشارت ده نیکوکاران را (۳۷).

هر آئینه خدا دفع می کند از مسلمانان^(۱)

(۱) یعنی ضرر اعداء ایشان را .

حَوَّانٍ كَفُورٌ ۳۸

اُذِنَ لِلَّذِينَ يُقْتَلُونَ بِاَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَاَنَّ اللّٰهَ عَلٰى نَصْرِهِمْ
لَقَدِيرٌ ۳۹

لِلَّذِينَ اُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ اِلَّا اَن يَقُولُوا رَبُّنَا اللّٰهُ
وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهَادِمَتِ
صَوَامِعُ وَبِيْعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللّٰهِ كَثِيْرًا
وَلَيَنْصُرَنَّ اللّٰهُ مَنْ يَنْصُرُهُ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَزِيْزٌ ۴۰

اَلَّذِيْنَ اِنْ مَنَّاهُمْ فِى الْاَرْضِ اَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَآتَوْا الزَّكٰوةَ
وَاَمْرُوْا بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللّٰهُ عَاقِبَةُ
الْاُمُوْر ۴۱

هرآئینه خدادوست نمی دارد هرخیانت
کننده ناسپاس را (۳۸) .

دستوری جهاد داده شد آنانرا که کفار
بایشان جنگ می کنند بسبب آنکه برایشان
ستم رفته است وهرآئینه خدا بر نصرت
دادن ایشان تواناست (۳۹) .

دستوری جهاد داده شد آنان را که بیرون
آورده شد ایشان را از خانهای ایشان بغیر
حق لیکن به سبب آنکه می گفتند
پروردگار ما خداست واگر نه بودی دفع
کردن خدا مردمان را بعض را بدست
بعضی ویران کرده می شد خلوتهای
رهبانان و عبادت خانه های نصاری
و عبادت خانه های یهود و عبادت خانه
های مسلمانان که یاد کرده می شود در آن
مواضع نام خدا بسیاری والبته نصرت
خواهد داد خدا کسی را که قصد نصرت
دین وی کند وهرآئینه خدا توانا غالب
ست نصرت خواهد داد (۴۰) .

انان را که اگر دسترس دهیم ایشان را
در زمین برپا دارند نماز را و بدهند زکوة را
و بفرمایند بکار پسندیده و منع کنند از کار
ناپسندیده و خدا راست نهایت همه
کارها (۴۱) (۱) .

(۱) درین آیت دلالت ست بر صحتِ خلافتِ خلفای اربعه زیرا که ایشان از مهاجرین
اولین بودند و متمکن شدند در زمین پس لازم آید که اقامت صلوة و ایتاء زکوة و امر
به معروف و نهی از منکر از ایشان بظهور رسد و تمکین فی الارض چون بآن
حضال جمع شود همان ست خلافت نبوت .

وَإِنْ يَكُذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ﴿۳۷﴾

وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿۳۸﴾

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذَّبَ مُوسَى فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ

أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٌ ﴿۳۹﴾

فَكَأَيُّنَ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فِي غَاوِيَةٍ عَلَى رُءُوسِهَا

وَبُيُوتٌ مُعْتَظَلَةٌ وَقَصْرٌ مَشِيدٌ ﴿۴۰﴾

أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونُ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ

إِذَا يَسْمَعُونَ بِهَا قَائِلًا لَا تَعْنَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ

تَعْنَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿۴۱﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنْ يَوْمًا

عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ﴿۴۲﴾

وَكَأَيُّنَ مِنْ قَرْيَةٍ أَمَلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا

وَأَلَّ الْبَصِيرُ ﴿۴۳﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا كُفْرٌ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿۴۴﴾

واگردروغگو شمردند ترا پس هراثینه
دروغگو شمرده بودند پیش ازایشان قوم
نوح وعاد و ثمود (۴۲) .

و قوم ابراهیم و قوم لوط (۴۳) .

واهل مدین و دروغگو شمرده شد موسی
را پس مهلت دادم این کافران را
بازگرفتار کردم ایشان را پس چگونه بود
عقوبت من (۴۴) .

پس بسا دیهی که هلاك ساختیم آن را
ووی ستمگار بود پس وی افتاده است
برسقف های خود و بسیار چاه بیکار مانده
و بسا محلی بلند خراب شده (۴۵) .

ایا سیر نکرده اند در زمین تا بودایشان را
دلها که فهم کنند بآن یا گوشها که بشنوند
بآن هراثینه حال اینست که نابینانمی
شوند چشم ها ولیکن نابینانمی شوند آن دل
ها که در سینها اند (۴۶) .

وزود می طلبند از تو عذاب را و هرگز خلاف
نخواهد کرد خدا وعده خود را و هراثینه
يك روز نزدیک پروردگارتو مانند هزار سال
ست از آنچه می شمرد (۴۷) (۱) .

و بسا دیه که مهلت دادم آن را و آن
ستمگار بود باز گرفتار کردم آنرا و بسوی
من ست بازگشت (۴۸) .

بگوای مردمان جزاین نیست که من برای
شما ترساننده آشکارام (۴۹) .

(۱) یعنی اگر خواهد کار هزار سال در يك روز تمام کند پس این بسبب عجز نیست بلکه
بنا بر مصالحی که جز او کس نمیداند .

فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ①

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ②

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى
أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ
ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ③

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ
بَعِيدٍ ④

وَلْيَعْلَمَ الَّذِينَ آوَوْا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ

پس آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند ایشان را است آمرزش و روزی نیک
(۵۰) .

و آنان که سعی کردند در آیات ما عاجز
کنان (بزعم خود) ایشان اند اهل دوزخ
(۵۱) .

ونه فرستادیم پیش از تو هیچ فرستاده و نه
هیچ صاحب وحی الا چون آرزوی
بخاطر بست افگند شیطان چیزی
در آرزوی وی پس دور می کند خدا آنچه
شیطان انداخته است باز محکم می کند
خدا آیات خود را و خدادانا با حکمت
ست (۱) (۵۲) .

تا بگرداند خدا آنچه شیطان افگند بلای
در حق آنانکه درد دل های ایشان بیماری
است و آنان که سخت ست دل های
ایشان و هر آینه ستمگاران در مخالفت
دور و دراز آند (۵۳) .

و تا بدانند آنان که داده شده است ایشان را
علم که آن وحی راست ست از جانب
پروردگار تو پس ایمان آرند بآن پس

(۱) مترجم گوید مثلاً آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند که هجرت کرده
اند بزمینی که نخل بسیار دارد پس وهم بجانب یمامه و هجر رفت و در نفس الامر
مدینه بود مثلاً آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند که بمکه درآمده
اند حلق و قصر میکنند پس وهم آمد که در همان سال این معنی واقع شود و
در نفس الامر بعد از سالهای چند متحقق شد و در امثال این صورت امتحان
مخلصان و منافقان در میان می آید والله اعلم .

لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۵۳﴾

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْثَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿۵۴﴾

أَلَمْ تَكُن يَوْمَئِذٍ تُلْقِي بِحُكْمٍ بَيْنَهُمُ الْقَالِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَدَّتِ التَّوْبَةُ ﴿۵۵﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ﴿۵۶﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قَاتَلُوا أَوْ مَاتُوا
لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ
الْرَازِقِينَ ﴿۵۷﴾

لَيُدْخِلَنَّهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ
حَلِيمٌ ﴿۵۸﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوِّقَ بِهِ ثُمَّ نُفِيَ
عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿۵۹﴾

نیایش کنند برای خدا دل های ایشان
وهرآئینه خداراه نماینده است مسلمانان
را بسوی راه راست (۵۴) .

وهمیشه باشند کافران درشبهه از آن وحی
تاوقتیکه بیاید بایشان قیامت ناگهان یا
بیاید بایشان عقوبت روزی نهایت نحس
(۵۵) .

بادشاهی آن روزخداراست حکم کند
میان ایشان پس آنان که ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند دربوستانهای
نعمت باشند (۵۶) .

وآنانکه کافر شدند ودروغ شمردند آیات
مارا آن جماعت ایشان را باشد عذاب
خوارکننده (۵۷) .

وآنانکه هجرت کردند درراه خدا پس
کشته شدند یا بمردند هرآئینه روزی دهد
ایشان را خداروزی نیک^(۱) وهرآئینه
خداوی بهترین روزی دهندگان ست
(۵۸) .

البته درآردایشان را بموضعی که خوشنود
شونداز آن وهرآئینه خدا داناپردبارست
(۵۹) .

حکم این ست وهرکه درپی ایدای کسی
افتاد بمانند آنکه ایذا داده شد او را بعد
از آن تعدی کرده شد بروی هرآئینه
نصرت خواهد داد او را خدا هرآئینه خدا

ذَلِكَ يَاقَ اللَّهُ يُؤَلِّمُ الْيَلَّ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّمُ الْيَلَّ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٦٠﴾

ذَلِكَ يَاقَ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٦١﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٦٢﴾

لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦٣﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مِمَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيَبْسُكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٦٤﴾

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٦٥﴾

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمٍ ﴿٦٦﴾

بخشاینده آمرزگارست (۶۰) .

این نصرت بسبب آنست که خدا درمی آرد شب را درروز و درمی آرد روز را درشب و به سبب آنست که خداشنواییناست (۶۱) .

این نصرت به سبب آنست که خدا همونست ثابت و آنچه می خوانند کافران بجز وی همونست باطل و به سبب آنست که خداهمونست بلند مرتبه بزرگ قدر (۶۲) .

آیاندیدی که خدا فرودآورد ازآسمان آب را پس زمین سرسبز شود هر آئینه خداالطف کننده داناست (۶۳) .

اوراست آنچه درآسمانهاست و آنچه درزمینست و هرآئینه خداهمونست بی نیاز ستوده کار (۶۴) .

ایاندیدی که خدا مسخر کرد برای شما آنچه درزمین است و مسخر ساخت کشتی ها می رود در دریا بفرمان او نگاه میدارد آسمان را از آنکه بیفتد بر زمین مگر بدستور او هرآئینه خدا درحق مردمان بخشاینده مهربان است (۶۵) .

واوست آنکه زنده کرده شمارا باز بمیراند شمارا باز زنده کند شمارا هرآئینه آدمی ناسپاس ست (۶۶) .

برای هر گروهی معین کرده ایم شریعتی را که ایشان عمل کننده اند برآن پس باید که نزاع نه کنند باتو درین کار و بخوان بسوی پروردگار خویش هرآئینه

وَلَنْ جَادِلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۳۸﴾

اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿۳۹﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

إِنْ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنْ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۴۰﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا

وَبَالِيسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿۴۱﴾

وَإِذَا سُئِلَ عَلَيْهِمْ آيَاتُ اللَّهِ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ

كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَسْتَلُونَ عَلَيْهِمْ

آيَاتِنَا قُلْ أَفَأَنْتُمْ بِشِرِّ مِنَ ذَلِكَُمْ أَلْتَارِدُونََهَا

اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبِئْسَ الْبَصِيرُ ﴿۴۲﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ

تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ

براه راستی (۶۷) .

واگر مکابره نمایند باتوبگو خدا دانا

ترست بآنچه می کنید (۶۸) .

خدا حکم خواهد کرد میان شما

روز قیامت در آنچه اندران اختلاف می

کنید^(۱) (۶۹) .

آیا نه دانستی که خدای داند هرچه

در آسمان و زمین ست هر آینه این همه

ثبت است در کتابی این همه بر خدا آسان

ست (۷۰) .

و عبادت می کنند بجز خدا چیزی را که

فرو نفرستاده است خدا حجتی بر آن

و چیزی که نیست ایشان را بر ثبوت آن

دانش نیست ستمگاران را هیچ یاری

دهنده (۷۱) .

و چون خوانده می شود برایشان آیات ما

واضح آمده می شناسی در رویهای این

کافران ناخوشی نزدیک می شوند از آنکه

حمله کنند بر آنان که می خوانند برایشان

آیات ما بگو آیا خبردهم شمارا به ناخوشر

ازین آن دوزخ ست وعده داده است خدا

آن را بکافران و وی بدجائست (۷۲) .

ای مردمان پدید آورده شد داستانی پس

بشنوید آن را هر آینه آنانکه می خوانید

(۱) مترجم گوید درین آیت اشاره است بآنکه اختلاف شرائع بسبب اختلاف
عصو است و همه شرائع حق ست و در زمان خود معمول به است پس نزاع
در حقیقت بآنها نباید کرد .

اجْتَمِعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذِّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِئُوهُ
مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ﴿۷۳﴾

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿۷۴﴾

اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿۷۵﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ﴿۷۶﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا
رَبَّكُمْ وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۷۷﴾

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا
جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ أَبِيكُمْ
إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا
لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى
النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿۷۸﴾

بجز خدا آفریدن نه توانند مگسی را
اگرچه جمع شوند برای آن و اگر بر باید
از ایشان مگس چیزی را خلاص نه نتوانند
کرد آن را از مگس ناتوان شد طالب و
مطلوب^(۱) (۷۳) .

تعظیم نکردند خدا را حق تعظیم او هر آینه
خدا توانا غالب است (۷۴) .

خدا برمی گزیند فرستاده‌ها از فرشتگان
واز مردمان هر آینه خدا شنوا بیناست
(۷۵) .

می داند آنچه پیش روی ایشان ست
و آنچه پس پشت ایشان ست و بسوی
خدا باز گردانیده می شوند کارها (۷۶) .

ای مسلمانان رکوع کنید و سجده بجا آرید
و عبادت نمائید پروردگار خود را و بکنید
کار نیکو امیدست که رستگار شوید (۷۷) .

و جهاد کنید در راه خدا حق جهادی که
برای خدا باشد و برگزید شمارا و نه
ساخت بر شما در دین هیچ تنگی مشروع
کرد دین پدر شما ابراهیم خدا نام نهاد
شمارا مسلمان پیش ازین^(۲) و در قرآن
نیز تاباشد پیغامبر گواه بر شما و باشید
شما گواه بر مردمان پس برپا دارید نماز را
و بدهید زکوة را و چنگ زنید بخدا
اوست مددگار شما پس نیکو مددگار
و نیکو یاری دهنده است (۷۸) .

(۱) یعنی عابد و معبود .

(۲) یعنی در کتب سابقه .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ①

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خِشْعُونَ ②

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ③

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ④

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَفْوَاجِهِمْ حَافِظُونَ ⑤

إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ⑥

فَمَنْ أَمَتَّيْ وَرَأَىٰ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ⑦

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعُونَ ⑧

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ⑨

أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ⑩

الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑪

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ⑫

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نَظْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ⑬

ثُمَّ خَلَقْنَا النَّظْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا

سوره مؤمنون مکی است و آن یک
صد و هیجده آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هر آئینه رستگار شدند مسلمانان (۱) .

آنانکه ایشان در نماز خویش خشوع
کننده اند (۲) .

آنان که ایشان از بیهوده روگردانند (۳) .

و آنان که ایشان زکوة را ادا کننده اند (۴) .

و آنانکه ایشان شرمگاه خود را نگاه
دارنده اند (۵) .

مگر بر زنان خویش یا بر کنیزگانی که
ملك دست ایشان ست پس هر آئینه اینان
نکوهیده نیستند (۶) .

پس هر که طلب کند سوای این آنجماعت
از حد گذرنده اند (۷) .

و آنان که ایشان امانت های خود را وعهد
خود را رعایت کننده اند (۸) .

و آنانکه ایشان بر نمازهای خود محافظت
می کنند (۹) .

این جماعت ایشانند آن وارثان (۱۰) .

که عاقبت کاربردست آرند بهشت فردوس
را ایشان آنجا جاوید باشند گانند (۱۱) .

و هر آئینه آفریدیم آدمی را از خلاصه ای از
گیل (۱۲) .

باز ساختیم آدمی را نطفه در قرارگاه
استوار (۱۳) .

باز ساختیم آن نطفه را خون بسته
باز ساختیم آن خون بسته را گوشت پاره

الْبُضْعَةَ عَظْمًا فَكُسِرَ الْعَظْمُ لِحِمَاهُ ثُمَّ أَنْشَأَهُ خَلْقًا
اٰخَرَ فَتَبَارَكَ اللهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِيْنَ ۝۱۴

پس ساختیم آن گوشت پاره را
استخوانهای چند پس پوشانیدیم بر آن
استخوانها گوشت را باز آفریدیم اورا
آفرینشی دیگر^(۱) پس بزرگ ست خدا
نیکوترین آفرینندگان (۱۴) .

ثُمَّ اِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ۝۱۵

باز هرائینه شما بعد ازین البته مردگانید
(۱۵) .

ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَبْعُونَ ۝۱۶

باز هرائینه شما روز قیامت برانگیخته
گردید (۱۶) .

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا مِنَ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ۝۱۷

و هرائینه آفریدیم بالای شما هفت آسمان
و نبودیم ما از آفرینش بی خبر (۱۷) .

وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يَقْدَرُ فَاَسْكَنُوهُ فِي الْاَرْضِ وَ اِنَّا عَلٰى
ذٰلِكَ بِهٖ لَقٰدِرُونَ ۝۱۸

و فرو فرستادیم از آسمان آب را باندازه
پس جای دادیم اورا در زمین و هرائینه ما
بر دوردن آن توانائیم (۱۸) .

فَاَنْشَاْنَا لَكُمْ فِيْهِ جَبَلٍ مِّنْ نَّجْوٰى وَاَعْنَابٍ لَّكُمْ فِيْهَا فَوَاقِهٌ
كَثِيْرَةٌ وَمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ۝۱۹

پس بیافریدیم برای شما بآن آب
بوستانهایی از درختان خرما و انگور
شمارا در آن بوستانها میوه های بسیار
پیداشود بعض آن را میخورید^(۲) (۱۹) .

وَشَجَرَةٍ تُّحْرِيْهِمْ مِّنْ طُوْرٍ سِيْنًا تَنْبُتُ بِالدَّهْنِ
وَصِبْغٍ لِّلْاَكْلِيْنَ ۝۲۰

و آفریدیم درختی که بیرون می آید از طور
سینا یعنی درخت زیتون میروید بوجهی
که حاصل شود روغن و خورش طعام
خورندگان را (۲۰) .

وَ اِنَّ لَّكُمْ فِي الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُسْقٰىكُمْ مِّمَّا فِى بُطُوْنِهَا وَلَكُمْ فِيْهَا

هرائینه شمارا در چهارپایان پندی هست
می نوشانیم شمارا از آنچه در شکمهای
ایشان ست و شمارا در آن چهار پایان

(۱) یعنی نفخ روح و روئیدن ناخن و موی .

(۲) یعنی بطریق قوت .

مَنَافِعَ كَثِيرَةً وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾

منفعت های بسیارست و بعض اینهارا می خورید (۲۱) .

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

و بر چهار پایان و بر کشتی هاسوار کرده می شوید (۲۲) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾

و هرائنه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس گفت ای قوم من عبادت خدا کنید نیست شمارا هیچ معبودی غیروی آیا نمی ترسید (۲۳) .

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَأَسْمِعْنَا بِهِذِهِ آيَاتِنَا الْأُولَىٰ ﴿٢٤﴾

پس گفتند اشراف کسانی که کافر بودند از قوم او نیست این شخص مگر آدمی مانند شما خواهد که ریاست پیدا کند بر شما و اگر خواستی خدا هرائینه فرو فرستادی فرشتگان را نه شنیدیم این ماجرا را در پدران نخستین خویش (۲۴) .

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ مِثْلَهُمْ فَتَتَوَلَّوْا بِهِ حَتَّىٰ حَبِيبٌ ﴿٢٥﴾

نیست این شخص مگر مردی که به وی عارضه دیوانگی ست پس انتظار وی کنید تا مدتی (۲۵) .

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كُنْتُ بَرًّا ﴿٢٦﴾

گفت ای پروردگار من نصرت ده مرا بسبب آنکه دروغگو شمر دند مرا (۲۶) .

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحَيْنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَمْلِكِ الْإِمْنَ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطَبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُخَرَّجُونَ ﴿٢٧﴾

پس وحی فرستادیم بسوی وی که بساز کشتی را زیر نظارت ما و بفرمان ما پس چون آید فرمان ما وجوش زند تنور پس درآر در کشتی از هر جنسی دو عدد (نرو ماده) را و درآر اهل خود را الا آنکه از ایشان سبقت کرده است بروی گفته حق و سخن مگو بامن درباره آنان که ستم کردند هرائینه ایشان غرق شدگانند (۲۷) .

وَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفَلَاحِ فَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي بَخَسَنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۳۸﴾

پس چون راست بنشینى تو و هر که
باتو باشد بر کشتی پس بگو همه ستائش
خدای راست آنکه نجات داد ما را از گروه
ستمگاران (۲۸) .

وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُزْلِمًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿۳۹﴾

و بگوای پروردگار من فرود آر مرا در منزل
مبارک و تو بهترین فرود آرندگانى
(۲۹) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿۴۰﴾

هر آئینه درین ماجرا نشانه هاست و هر آئینه
ما بودیم امتحان کنندگان (۳۰) .

ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَوْمًا آخَرِينَ ﴿۴۱﴾

باز بیا فریدیم بعد ایشان قرنى دیگر را (۳۱) .

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ

پس فرستادیم میان ایشان پیغامبرى را

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۴۲﴾

از قبيله ایشان که عبادت خدا کنید نیست

شمارا هیچ معبود برحق بجزوى آيا

نمی ترسید (۳۲) .

وَقَالَ الْإِسْلَامُ قَوْمَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا الْآخِرَةِ

و گفتند رکیسان از قوم وی آنان که

وَأَرْفَعَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا نَاهِدًا لِآبَائِهِمْ مِمَّا كَفَرُوا

کافر شدند و دروغ شمردند ملاقات

وَمَا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿۴۳﴾

سرای بازپسین را و آسودگی داده بودیم

ایشان را در زندگانی دنیا نیست این

شخص مگر آدمی مانند شما می خورد

از آنچه شما از آن می خورید و می آشامد

از آنچه شما می آشامید (۳۳) .

وَلَكِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِمَّا كَفَرْتُمْ إِنْ كُنْتُمْ إِذَا الْخَيْرُونَ ﴿۴۴﴾

و اگر فرمانبرداری کردید آدمی مانند

خویش را هر آئینه شما آنگاه زیان

کار باشید (۳۴) .

أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا

ایا و عده دهد شمارا که شما چون بمیرید

و شوید خاك و استخوانى چند بیرون

أَنْتُمْ تُخْرَجُونَ ﴿۴۵﴾

آورده خواهید شد (۳۵) .

هَيَّاتَ هَيَّاتَ لِمَا تُوْعَدُونَ ﴿۴۶﴾

بعیدست، بعیدست آنچه وعده داده

می شوید (۳۶) .

إِنَّ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا
وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ۝۳۶

إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ۝۳۷

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَبْتُ ۝۳۸

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لِّیُصِیْعَنَّ لِدَّیْنٍ ۝۳۹

فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُلَامًا فَبَعَدَ الْقَوْمُ
الظَّالِمِينَ ۝۴۰

ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ قُرُونًا اٰخَرِيْنَ ۝۴۱

مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَاخِرُونَ ۝۴۲

ثُمَّ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَارًا تَاْرِاۤ اٰتٰۤیَۡنَا اُمَّةً رَّسُوْلَهَا كَذَّبُوْهُ
فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ اَحَادِيْثًا
فَبَعَدَ الْقَوْمُ لَاۤ اُیُّوْمُنُوْنَ ۝۴۳

ثُمَّ اَرْسَلْنَا مُوْسٰی وَاٰخَاهُ هَارُوْنَ ذٰیۤ اٰیٰتِنَا

نیست زندگانی مگر زندگانی این جهانی
مامی میریم و زنده می شویم و نیستیم
برانگیخته شده (۱) (۳۷) .

نیست این شخص مگر مردی که افترا
کرده برخدا دروغ را و مانیتیم
اورا تصدیق کننده (۳۸) .

گفت ای پروردگار من نصرت ده
مرا بمقابله آن که دروغگو شمرند مرا
(۳۹) .

گفت باندك زمانی پشیمان خواهند شد
(۴۰) .

پس گرفت ایشانرا آواز سخت بحسب
وعده راست، پس گردانیدیم ایشان را
خاشاك درهم شکسته پس دوری باد گروه
ستمگاران را (۴۱) .

باز پیدا کردیم بعد ایشان قرنهای دیگر را
(۴۲) .

سبقت نمی کند هیچ گروهی از ميعاد خود
نه باز پس میمانند (۴۳) .

باز فرستادیم پیغامبران خود را پی در پی
هرگاه آمد بامتی پیغامبر او بدروغ نسبت
کردند اورا پس از پی در آوردیم بعض را
عقب بعضی (یعنی در هلاك) و ساختیم
امت هارا افسانه پس دوری باد گروهی را
که ایمان نمی آرند (۴۴) .

باز فرستادیم موسی و برادر او هارون را

وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ۝۶

اِلٰی فِرْعَوْنَ وَمَآذِيْهِ فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا عَلٰیۙ ۝۷

فَقَالُوْا اَنۡتُمْ لِبَشَرَتِنۡ مِّثْلُنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عِدُوْنَ ۝۸

فَلَذٰبُوْهُمَا فَكَانُوْا مِنَ الْمُهْلَكِيْنَ ۝۹

وَلَقَدْ اَتَيْنَا مُوسٰی الْكِتٰبَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ۝۱۰

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَاِمَّةً اٰیَةً وَّاَوَيْنٰهُمَاۤ اِلٰی رَبِّكَ ذٰلِكَ قُرْاٰنٌ مُّجِيْنٌ ۝۱۱

يٰۤاَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوْا مِنَ الطَّيِّبٰتِ وَاَعْمَلُوا صَالِحًا اِلَیَّ يَرْجِعُ تَعْمَلُوْنَ عَلَیْكُمْ ۝۱۲

وَاِنَّ هٰذِهِۦ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَاَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُوْنَ ۝۱۳

فَقَطَّعُوْا اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَیْهِمْ فَرِحُوْنَ ۝۱۴

فَذَرَهُمْ فِیۡ عَمَرَتِهِمْ حَتّٰی حِجۡبٍ ۝۱۵

اَیَحْسَبُوْنَ اَنۡتُمْ اُنۡتَیۡدُهُمْ بِهٖ مِنْ قَالٍ وَنُنۡبِئُ ۝۱۶

نَسَارِعُ لَهُمْ فِی الْخَبِرٰتِ بَلۡ لَا یَشْعُرُوْنَ ۝۱۷

بانشانه های خویش وبادلیل ظاهر (۴۵).
بسوی فرعون وجماعت او پس سرکشی
کردند وبودند گروه تکبر کننده (۴۶).
پس گفتند آیاایمان آریم بدو آدمی مانند
خویش وقوم ایشان مارا خدمت گذارند
(۴۷).

پس دروغگو گفتند ایشان را پس شدند
ازهلاک شدگان (۴۸).
وهرآئینه دادیم موسی را کتاب بود که
ایشان راه یابند (۴۹).

وساختیم پسر مریم را ومادرش رانشانه
وجای دادیم ایشان را بزمینی بلند دارای
استقرار ودارای آب روان (۵۰).

گفتیم ای پیغامبران بخورید غذای پاکیزه
وبکنید کار نیکو هرآئینه من بآنچه
می کنید دانایم (۵۱).

وهرآئینه این است ملت شما ملت یکتا
ومن پروردگار شمایم پس بترسید ازمن
(۵۲).

پس متفرق ساختند امتان کارخودرا
درمیان خویش پاره پاره هرگروهی بآنچه
نزد اوست شادمان ست (۵۳).

پس بگذار ایشان را درغفلت ایشان
تامدتی (۵۴).

آیا پندارند که آنچه امداد می کنیم ایشان
را بآن ازمال وفرزندان (۵۵).

سعی درنیکوئی ها می کنیم برای ایشان

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٨﴾

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا قُلُوبُهُمْ وَجِلَةً أَنَّهُمْ
إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَجُمُونَ ﴿٥٩﴾

أُولَٰئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ ﴿٦٠﴾

وَلَا يَكِلُ شَيْئًا إِلَّا أَوْسَعَهَا وَلَدَيْنَا مَكْتُبٌ يَتْلُقُ بِالْحَقِّ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦١﴾

بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَرْقٍ مِنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِنْ دُونِ
ذَٰلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ ﴿٦٢﴾

حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِم بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْعَرُونَ ﴿٦٣﴾

لَا تُجْزَوُا الْيَوْمَ إِنَّا كُنَّا لَا نَنْصَرُونَ ﴿٦٤﴾

بلکه نمی دانند^(۱) (۵۶) .

هرآئینه آنان که ایشان از ترس پروردگار
خویش مضطربند (۵۷) .

وآنان که ایشان بآیات پروردگار خویش
ایمان می آرند (۵۸) .

وآنانکه ایشان به پروردگار خویش شریک
مقرر نمی کنند (۵۹) .

وآنان که می دهند آنچه می دهند و دلهای
ایشان ترسانست بسبب آنکه ایشان بسوی
پروردگار خویش بازخواهند گشت (۶۰) .

این جماعت سعی می کنند در نیکی
ها و ایشان بسوی آن سبقت کننده اند (۶۱) .

و تکلیف نمی دهیم هیچ کس را مگر بقدر
طاقة او و نزد ما کتابیست که سخن گوید
براستی^(۲) و برایشان ستم کرده نشود (۶۲) .

بلکه دل های ایشان در غفلت ست ازین
سخن و ایشان را عملهاست غیر^(۳) از این
ایشان آن را کننده اند (در غفلت خویش
ماندند) (۶۳) .

تا وقتی که چون گرفتار ساختیم آسودگان
ایشان را بعذاب ناگهان ایشان فریاد
می کردند (۶۴) .

(گفتیم) فریاد مکنید امروز هرآئینه شما
از مانصرت داده نخواهید شد (۶۵) .

(۱) یعنی نعمت نیست بلکه استدراج است .

(۲) یعنی نامه اعمال .

(۳) یعنی غیر انکار قرآن .

قَدْ كَانَتْ آيَاتِنَا عَلَيْكُمْ فَلْنَنْظُرْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ تَنْكِصُونَ ﴿۳۷﴾

وهرائینه خوانده می شد آیات من بر شما پس شما برپاشنه های خود باز می گشتید (۶۶).

مُسْتَكْبِرِينَ تَكِبُّوا سِирَاتَهُمْ جُرُوءٌ ﴿۳۸﴾

تکبر کنان بر آن قرآن بافسانه مشغول شده ترك می کردید (۶۷).

أَفَلَمْ يَذْكُرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَهُمْ بِلَايَاتِهِمْ الْأُولَىٰ ﴿۳۹﴾

آیا تأمل نکردند درین سخن یا آمده است بایشان آنچه نیامده بود به پدران نخستین ایشان (۶۸).

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿۴۰﴾

آیا نشناختند پیغامبر خود را پس ایشان باو ناآشنا یند (۶۹).

أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُمُ بِالْحَقِّ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِهِ كَذِبُونَ ﴿۴۱﴾

آیا میگویند به وی دیوانگی ست بلکه آورده است پیش ایشان سخن راست را و بیشترین ایشان سخن راست را ناخواهانند (۷۰).

وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَنذَرْنَاهُمْ إِذْ كَذَّبُوا عَنْ ذِكْرِهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿۴۲﴾

و اگر پیروی کردی خدای تعالی آرزوهای ایشان را هرآئینه درهم می ریخت نظام آسمانها و زمین و هر که در آنهاست بلکه آوردیم بدیشان پندایشان را پس ایشان از پند خویش روگردانند (۷۱).

أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَقُلْ بِرَبِّكَ حَيْرَةٌ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿۴۳﴾

آیا میخواستی از ایشان مزدی پس مزد پروردگار تو بهترست و او بهترین روزی دهندگانست (۷۲).

وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۴۴﴾

و هرآئینه تومی خوانی ایشان را بسوی راه راست (۷۳).

وَإِنَّ الدِّينَ لَا يُمْسُونَ بِالْأَخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنُكَيِّنَنَّ ﴿۴۵﴾

وهرآئینه آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت از آن راه یکسوشونده اند (۷۴).

وَلَوْ رِضِينَهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلْجُورِ فِي طَعْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿۴۶﴾

و اگر رحم می کردیم برایشان و بر میداشتیم آنچه بایشان ست از سختی هرآئینه پیوسته می شدند در بیراهی خود

وَلَقَدْ أَخَذَ نَهْمٌ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ
وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ﴿۸۰﴾

حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذْ هُمْ فِيهِ
مُبِلِسُونَ ﴿۸۱﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا
مَّا تَشْكُرُونَ ﴿۸۲﴾

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿۸۳﴾

وَهُوَ الَّذِي يُنْجِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۸۴﴾

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿۸۵﴾

قَالُوا إِذْ أَمَرْنَا وُكُنَّا تُرَابًا وَعِظًا مَا أَنَا إِلَّا الْبَعَثُونَ ﴿۸۶﴾

لَقَدْ وَعَدْنَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ إِن هَذَا
إِلَّا أَصَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۸۷﴾

قُلْ لِّمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۸﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۸۹﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۹۰﴾

سرگشته (۷۵) .

وهرآئینه گرفتار کردیم ایشان را بعذاب
پس نیایش نکردند به پروردگار خود و
زاری نمی نمایند (در غفلت خویش
ماندند) (۷۶) .

تا وقتی که چون بگشادیم برایشان دری
دارای عذاب سخت ناگهان ایشان
در آنجا ناامید شوند گانند (۷۷) .

واوست آنکه بیافرید برای شما شنوایی
و دیده ها و دل ها را، اندکی شکر گذاری
می کنید (۷۸) .

واوست آنکه پیدا کرد شمارا در زمین
و بسوی او برانگیخته خواهید شد (۷۹) .

واوست آنکه زنده می کند و می میراند و
او راست آمد و شد شب و روز آیا
نمی فهمید (۸۰) .

بلکه گفتند مانند آنچه گفته بودند
نخستینیان (۸۱) .

گفتند آیا چون بمیریم و شویم خاک
و استخوانی چند آیا ما برانگیخته خواهیم
شد (۸۲) .

هرآئینه وعده داده شد باین سخن مارا
و پدران مارا پیش ازین نیست این مگر
افسانهای پیشینیان (۸۳) .

بگو کراست زمین و آنچه در آنست
(بگوئید) اگر می دانید (۸۴) .

خواهند گفت این همه خدای تراست بگو
آیا پند پذیر نمی شوید (۸۵) .

بگو کیست پروردگار آسمانهای هفت گانه

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۸۵﴾

قُلْ مَنْ مِّنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيزُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۶﴾

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ فَأَنَّى تُنصَرُونَ ﴿۸۷﴾

بَلْ أَتَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۸۸﴾

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَٰهٍ إِذْ أَتَاهُ
كُلُّ إِلَٰهٍ مِّمَّا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهِ
عَمَّا يُصِفُونَ ﴿۸۹﴾

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۹۰﴾

قُلْ رَبِّ إِنَّمَا تُرِيدُنِي مَا يُوعَدُونَ ﴿۹۱﴾

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۹۲﴾

وَإِنِّي عَلَىٰ أَنْ تُرِيدَ مَا عِدْتُهُمْ لَا أُقِيدُونَ ﴿۹۳﴾

إِذْ قَرَأَ بِآيَاتِي فِي أَحْسَنِ السِّتَرِ ثُمَّ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿۹۴﴾

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴿۹۵﴾

و پروردگار عرش بزرگ (۸۶) .

خواهند گفت این همه خدای راست
بگو آیا پس نمی ترسید (۸۷) .

بگو کیست آنکه بدست اوست پادشاهی
هرچیز و اوزینهار میدهد و زینهار داده
نمی شود برخلاف او (بگوئید) اگر
می دانید (۸۸) .

خواهند گفت این همه خدای راست بگو
پس چگونه فریب داده می شوید (۸۹) .
بلکه آورده ایم بایشان سخن راست را
و هرآئینه ایشان دروغ می گویند (۹۰) .

هیچ فرزند نگرفته است خدا و نیست
همراه او هیچ معبود دیگر آنگاه پردی
هر معبود چیزی که آفریده بود و هرآئینه
غالب آمدی بعض ایشان بر بعضی، بپاکی
صفت می کنم خدای را از آنچه بیان
می کنند (۹۱) .

داننده نهان و آشکار است برترست
از آنچه شریک می آرند (۹۲) .

بگو ای پروردگار من اگر بنمائی مرا آنچه
ترسانیده می شوند (۹۳) .

ای پروردگار من پس داخل مکن مرا
در گروه ستمگاران (۹۴) .

و هرآئینه ما بر آنکه بنمائیم ترا آنچه وعده
دهیم بایشان توانائیم (۹۵) .

و مقابله کن بدی را بخصلتی که آن نیک
ست ما داناتریم بآنچه بیان می کنند (۹۶) .

و بگو (یا محمد) ای پروردگار من پناه می
برم بتوازدغده های شیاطین (۹۷) .

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يُخْضِرُونِ ①

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ②

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا
وَمِنَ الَّذِينَ يَمُوتُونَ يَوْمَ يُبْعَثُونَ ③

وَإِذَا نْفَخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ
وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ④

فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ⑤

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ
فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ⑥

تَلْفَحُ وَجُوهُهُمْ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ⑦

أَلَمْ تَكُنْ أَتَىٰ عَلَىٰكَ فُلْنُ مِمَّا كَذَّبُوا ⑧

قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ⑨

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ⑩

قَالَ اخْسَوْا مِنِّي وَلَا تَكْفُرُوا ⑪

و پناه می برم بتوای پروردگار من
از آنکه حاضر شوند پیش من (۹۸) .

(در غفلت خویش باشند) تا وقتی که چون
بیاید کسی را از ایشان موت گویدای
پروردگار من بازگردان مرا (۹۹) .

بُود که کار نیکو کنم در سرائی که
بگذاشتمش نه چنین باشد هر آینه این
سخنی ست که وی گوینده آنست و پیش
ایشان حجابی باشد تا روزیکه برانگیخته
شوند (۱۰۰) .

پس چون دمیده شود در صور پس
خویشاوندیها نباشد میان ایشان آن روز و
نه بایکدیگر سوال جواب کنند (۱۰۱) .

پس هر که گران آید کفه های ترازوی او پس
آن جماعت ایشانند رستگاران (۱۰۲) .

و هر که سبک شد کفه های ترازوی او پس
آن جماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویش در دوزخ جاویدانند (۱۰۳) .

می سوزد چهره های ایشان را آتش
و ایشان آنجا ترش روهستند (۱۰۴) .

گویم آیا خوانده نمی شد آیات من بر شما
پس آن را دروغ می پنداشتید (۱۰۵) .

گفتند ای پروردگار ما غالب آمد بر ما
بدبختی ما بودیم گروهی گمراه (۱۰۶) .

ای پروردگار ما بیرون آر ما را از اینجا پس
اگر برگردیم بکفر پس هر آینه ماستمگار
باشیم (۱۰۷) .

خدا می فرماید بر سوائی داخل شوید در آن
و سخن مگوئید با من (۱۰۸) .

إِنَّهُ كَانَ قَرِيْنٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُ رَبَّنَا آمَنَّا
فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيْمِيْنَ ۝۱۱۰

هرآئینه بودند گروهی ازبندگان که می
گفتند ای پروردگار ما ایمان آوردیم پس
بیامرز ما را و ببخشای بر ما و تو بهترین
بخشایندگانی (۱۰۹) .

فَاتَّخَذَ تَمَوْهُمْ سِخْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوْكُمْ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ
تَضَلَّكُونَ ۝۱۱۱

پس مسخره گرفتید ایشان را تا حدیکه
فراموش گردانیدند یاد مرا از دل شما و شما
برایشان میخندیدید (۱۱۰) .

إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا إِنَّهُمْ هُمُ الْفَاقِرُونَ ۝۱۱۲

هرآئینه من جزا دادم ایشان را
امروز بمقابله صبر ایشان بآنکه ایشانند
بمراد رسندگان (۱۱۱) .

قُلْ كَمْ لَبِئْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِيْنَ ۝۱۱۳

گوید خدا چقدر درنگ کردید در زمین
بحساب شمار سالها (۱۱۲) .

قَالُوا لَبِئْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسَلِ الْعَادِيْنَ ۝۱۱۴

گویند درنگ کردیم يك روز یا بعض روز
پس پرس از شمار کنندگان (۱۱۳) .

قُلْ إِنْ لَّبِئْتُمْ إِلَّا قَلِيْلًا لَّوْ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝۱۱۵

گوید خدا توقف نه کرده اید
مگر اندکی اگر شما می دانستید (۱۱۴) .

أَفَحَسِبْتُمْ أَنْمَّا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنْتُمْ لَا تُرْجَعُونَ ۝۱۱۶

آیا پنداشتید که آفریدیم شما را بیهوده
و آنکه شما بسوی ما گردانیده نشوید
(۱۱۵) .

فَتَحَلَّى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ

پس برترست خدا پادشاه ثابت نیست
هیچ معبود برحق غیر او پروردگار عرش
گرامی قدر (۱۱۶) .

الْعَرْشِ الْكَرِيْمِ ۝۱۱۷

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ

هر که بخواند با خدا معبود دیگر را هیچ
حجتی نیست وی را بر ثبوت آن
معبود پس جزاین نیست که حساب او
نزد پروردگار اوست، هرآئینه رستگار
نمی شوند کافران (۱۱۷) .

وَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُقْلَمُ الْكَفَرُونَ ۝۱۱۸

وبگوای پروردگار من بیامرز و ببخشای
و تو بهترین بخشندگانی (۱۱۸) .

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيْمِيْنَ ۝۱۱۹

سوره نور مدنی است و آن شصت
وچهار آیت و نه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةُ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ يَتَذَكَّرُ
لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُونَ ①

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ
وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْسَ لَهُمَا عَذَابٌ طَائِفَةٌ
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ②

الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا
إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرْمٌ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ③

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَا يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ
فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا
وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ④

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

این سوره ایست که فرو فرستادیم آنرا
و فرض ساختیم آنرا و فرود آوردیم در آن
آیات روشن بود که شما پند گیرید (۱) .

زن زنا کننده و مرد زنا کننده پس بزنید
هر یکی را از ایشان صد دُرّه (شلاق) و باید
که درنگیرد شمارا شفقت برایشان
در جاری کردن شرع خدا اگر ایمان آورده
اید بخدا و روز آخر و باید که حاضر
شوند بعقوبت ایشان جماعتی از
مسلمانان (۲) .

مرد زنا کننده نکاح نمی کند مگر زن زنا
کننده یا شرك آورنده را و زن زنا کننده
را بزنی نمی گیرد مگر مرد زنا کننده یا
شرك آورنده و حرام ساخته شده نکاح زانیه
بر مسلمانان (۱) (۳) .

آنان که تهمت زنا می زنند زنان
پرهیزکار را باز نمی آورند چهار گواه بزنید
ایشان را هشتاد دُرّه (شلاق) و قبول مکنید
گواهی ایشان را هیچ گاه و این جماعت
ایشانند فاسق (۴) .

مگر آنانکه توبه کردند بعد ازین و بصلاح

(۱) مترجم گوید ازین آیت معلوم شد که زانیه مقرّه به زنا را نکاح توان کرد و همین
است مذهب أحمد و تاویل آیت نزد ابی حنیفه و شافعی آنست که حرام کرده شد
شرك و زنا بر مسلمانان یا گویند خاص است بقومی یا گویند منسوخ است .

عَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑤

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا
أَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ
لَمِنَ الصَّادِقِينَ ⑥

وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَذَّابِينَ ⑦

وَيَذَرُوهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ
لَمِنَ الْكَذَّابِينَ ⑧

وَالْخَامِسَةُ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ⑨

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ⑩

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم
بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُم لِّكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ مَا أَكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ

آوردند کارِ خود را پس هرآئینه خدا
آمرزندهٔ مهربان است (۵) .

وآنانکه تهمت زنا می‌زنند زنانِ خود را
ونباشدایشان را گواهان مگر نفس
خویشان پس گواهی یکی ازایشان ست
چهار بار شهادت که بخدا هرآئینه وی
از راست گویان ست (۶) .

وگواهی پنجم (این صفت) که لعنت خدا
بر او باد اگر از دروغ گویان باشد (۷) .

و باز می‌گرداند از آن زن عقوبت را آنکه
گواهی دهد چهار بار که سوگند بخدا
هرآئینه وی (شوهر) از دروغ گویان ست
(۸) .

(وگواهی دهد) پنجم بار (با این صفت)
که خشم خدا باد برین زن اگر شوهر
از راست گویان باشد (۹) .

و اگر نمی‌بود فضل خدا بر شما و رحمت
او و آنکه خداتوبه پذیرندهٔ با حکمت ست
چه چیزها که نمی‌شد (۱۰) (۱) .

هرآئینه آنانکه آوردند تهمت را جماعتی
اند از شما مپندارید این تهمت را بد
در حق خویش بلکه آن بهترست برای
شما هرکسی را ازایشان چیزی ست که

(۱) مترجم گوید در غزوهٔ بنی مصطلق حضرت عائشه متهم شده و منافقان در اشاعت
بدنامی سعی کردند جماعتی اظهار براءت نمودند و جماعتی توقف نمودند
خدای تعالی براءت صدیقه نازل ساخت و ذم منافقان و مدح براءت کنندگان
و تهدید توقف کنندگان فرمود .

وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ①

حاصل کرد از معصیت و آنکه دامن زدن آن
تهمت را از ایشان اوراست عذاب بزرگ (۱)

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا
وَقَالُوا هَذَا أَفْكٌ مُّبِينٌ ②

چرا نه شد که چون شنیدید آن را گمان
می کردند مردان مسلمان و زنان مسلمان
در حق خویش نیکی را و می گفتند این
افترائیست ظاهر (۱۲)

لَوْلَا جَاءَ عَلَيْهِمْ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشَّهَدَاءِ
قَالُوا لَيْكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَذِبُونَ ③

چرا نیاورند براین سخن چهار گواه پس
چون نیاوردند گواهان را پس آن جماعت
نزد خدا ایشانند دروغ گو (۱۳)

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي
مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ④

و اگر نمی بود فضل خدا بر شما و رحمت
او در دنیا و آخرت هر آینه میرسید بشما
در آنچه که سخن می گفتید درباره آن
عذاب بزرگ (۱۴)

إِذْ تَقُولُ يَا لَيْسَ بِنَبِيِّكُمْ وَقُولُونَ يَا فَأُولَٰئِكَ تَالَيْسَ لَكُمْ بِهِ
عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّئًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ⑤

چون فرامی گرفتید آن را بزبانهای خویش
و می گفتید بدهان های خویش سخنی که
نه بود شمارا بحقیقت آن دانش و
می پنداشتید آن را آسان و او نزد خدا بزرگ
بود (۲) (۱۵)

وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ تَالَيْكُمُنَا إِنَّا كُنَّا بِهَذَا صَحَاحَكُم
هَذَا بَهْتَانٌ عَظِيمٌ ⑥

و چرا نشد که چون شنیدید آن را می گفتید
نیست مارا که بزبان آریم این سخن را
بپاکی یاد می کنیم ترا خدایا این سخن
افترائیست بزرگ (۱۶)

يَعْلَمُ اللَّهُ أَن تَعُودُوا لِلْأُفْلَاكِ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ⑦

پند می دهد شمارا خدا تا باز بعمل نیارید

(۱) یعنی عبدالله بن ابی منافق .

(۲) یعنی جمعی که می گفتند فلان و فلان چنین میگویند و ما ندیده ایم و تحقیق
نمی دانیم .

وَيَبِّتُنَ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑮

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ⑭

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ زَعُوفٌ رَجِيمٌ ⑮

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ⑮

وَلَا يَأْتِلْ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا يُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑮

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ

مانند این هرگز اگر مسلمان هستید (۱۷).
و بیان می کند خدا برای شما آیات را
و خدا دانای با حکمت ست (۱۸).

هر آئینه آنان که دوست می دارند که منتشر
شود بدکاری در میان مسلمانان ایشان
راست عقوبت دردناک در دنیا و آخرت
و خدای دانده و شما نمی دانید (۱۹).

و اگر نبودی فضل خدا بر شما و رحمت
او و آنکه خدا بخشنده مهربانست (چه
چیزها که نمی شد) (۲۰).

ای مسلمانان از بی گامهای شیطان مروید
و هر که پیروی گامهای شیطان کند پس
هر آئینه وی امر می کند به بی حیائی و کار
ناپسندیده و اگر نبودی فضل خدا بر شما و
رحمت او پاک نه شدی از شما هیچ کس
هرگز ولیکن خدا پاک می سازد
هر که خواهد و خدا شنوا داناست (۲۱).

و باید که سوگند نخورند صاحبان فضل
و وسعت از شما بر آنکه چیزی ندهند
خویشاوندان و بینوایان و مهاجرین را
در راه خدا و باید که عفو کنند و در گذرند
آیا دوست نمی دارید که پیامزد خدا
شمارا و خدا آمرزنده مهربان ست (۱)
(۲۲).

هر آئینه آنان که تهمت زنا میزنند زنان پاک

(۱) درین تعریض است بابو بکر صدیق چون قسم خورده بود که مسطح را هیچ
ندهد و وی یکی از دشنام دهندگان بود.

الْغَفْلَةِ الْيَوْمِيَّةِ لِحُتْوَانِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَهَمَّ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ۳۳

يَوْمَ شَهِدُوا عَلَيْهِمَ الْبِسَاطَ وَآيَدِيَهُمْ وَأَجْلَاهُمْ مِمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۳۴

يَوْمَ يَكْفِيهِمْ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ
الْبَيِّنُ ۳۵

الْحَيِّثُ لِلْحَيِّثِينَ وَالْحَيِّثُونَ لِلْحَيِّثِ وَالطَّيِّبُ لِلطَّيِّبِينَ
وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبِ أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ
لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ۳۶

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ غَيْرِ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا
وَسَلِّمُوا عَلَيْهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۳۷

فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ
لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هَؤُلَاءِ هُمْ الَّذِينَ يُبَاسِطُونَ عَلَيْكُمْ ۳۸

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتَ غَيْرِ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَكُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ ۳۹

دامن بیخبر مسلمان را لعنت کرده شدند
دردنیا و آخرت و ایشان راست عذاب
بزرگ (۲۳) .

روزیکه گواهی دهندبرایشان زبانهای
ایشان و دست های ایشان و پاهای ایشان
بآنچه می کردند (۲۴) .

آن روز بتمام رساند بایشان خدای تعالی
جزای باانصاف ایشان را و بدانند که خدا
اوست ثابت ظاهر (۲۵) .

زنانِ ناپاک لائق اند بمردانِ ناپاک و مردانِ
ناپاک لائق اند بزنانِ ناپاک و زنانِ پاک لائق
اند بمردانِ پاک و مردانِ پاک لائق اند
بزنانِ پاک، این جماعت بری اند از آنچه
مردم می گویند ایشان راست آمرزش
وروزی نیکو (۲۶) .

ای مسلمانان درمیائید بخانه هائی غیر
خانه های خویش تاآنکه اجازه طلبید
و سلام کنید براهل آن این بهترست شمارا
بودکه پندپذیرشوید (۲۷) .

پس اگر نیابید در آنجا هیچ کس را
درمیائید آنجا تاآنکه اجازه داده
شود شمارا و اگر بشما گفته شود که باز
گردید پس باز گردید آن پاک ترست شمارا
و خدا بآنچه می کنید داناست (۲۸) .

نیست بر شما گناهی در آنکه در آئید
بخانه های که مسکن کسی نیست
در آنجا منفعتی باشد شمارا^(۱) و خدا

(۱) یعنی رباط وقف .

می‌داند آنچه آشکار می‌کنید و آنچه پوشیده می‌دارید (۲۹) .

بگو بمردان مسلمان که بپوشند چشم‌های خود را و نگاه دارند شرمگاه‌های خود را این پاکیزه ترست ایشان را هر آئینه خدا خبردارست بآنچه می‌کنند (۳۰) .

و بگو زنان مسلمان را که بپوشند چشم خود را و نگاه دارند شرمگاه خود را و آشکارانه کنند آرایش خود را^(۱) مگر آنچه ظاهر است از آن مواضع و باید که فروگذارند چادرهای خود را بر گریبانهای خود و نه نمایند آرایش خود را مگر بشوهران خویش یا پدران خویش یا پدران شوهران خویش یا پسران خویش یا پسران شوهران خویش یا برادران خویش یا پسران برادران خویش یا آنچه مالک او شده است دستهای ایشان (یعنی غلامان) یا پیروانی که صاحب شهوت نباشند از مردان یا طفلانی که هنوز مطلع نشده اند بر شرمگاه‌های زنان و نزنند زمین را بیای خویش تادانسته شود آنچه پنهان می‌کنند از زیورخویش و رجوع کنید بسوی خدا همه ای مسلمانان بود که رستگار شوید^(۲) (۳۱) .

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا أَرْوَاحَهُمْ ذَلِكَ أَكْثَرُ لَهُمْ إِنْ اللَّهَ خَيْرٌ لِّمَا يَصْنَعُونَ ﴿۳۰﴾

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُجُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوِ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا إِنَّهُ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۱﴾

(۱) یعنی مواضع زیور .

(۲) حاصل این آیت آنست که از مواضع زینت وجه و کفین و سروگردن و عضد و ذراع =

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْآيَاتِ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنَّ
يَكُونُوا فَرَقًا يَغْنِيهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۲﴾

وَلَيَسْتَغْفِرَ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّى يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَمْتَنِعُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَكَايَتُهُمْ
إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا لَأْتُوهُمْ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ وَلَئِنْ
تُكْرِهُوا قَاتِلْتُمْ عَلَى الْبَغَاءِ إِنْ أَرَدْتُمْ تَحْصُنَا لَتَبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرَاهِهِمْ غَفُورٌ
كَرِيمٌ ﴿۳۳﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا لِمَنِ الَّذِينَ
خَلَّوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ ﴿۳۴﴾

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِ كَيْشْكُوفٍ فِيهَا

و بنکاح دهید زنان بی شوهر (مردان بی
زن آزاد مسلمان را) از قوم خویش
و شایستگان را از غلامان خویش و کنیزان
خویش اگر فقیر باشند توانگر کندایشان
را خدا از فضل خود و خدا بسیار دهنده
دانا است (۳۲) .

و باید که بر پاکدامنی مقید باشند آنانکه
نمی یابند اسباب نکاح تا آنکه توانگر
کندایشان را خدا از فضل خویش و آنانکه
می طلبند مکاتبت را از غلامانی که مالک
آن شده است دست های شما پس
مکاتب کنید آنها را اگر بدانید درایشان
شائستگی و بدهید مکاتبان را از مال خدا
که بشما ارزانی داشته است و اجبار
مکنید کنیزگان خود را برزنا اگر ایشان
پرهیزگاری خواهند تا بدست آرید متاع
زندگانی دنیا و هر که اجبار کند ایشان را
پس هر آینه خدا (آن کنیزگان را) بعد
اجبار کردن برایشان آمرزنده مهربان ست
(۳۳) .

و هر آینه فرود آورديم بسوی شما آیت
های روشن را و مثالی از حال آنانکه
گذشتند پیش از شما و پندی برای
پرهیزگاران (۳۴) .

خدا نور آسمانها و زمین ست مثالی
نوروی (در قلب مسلمانان) مانند طاقی

مُصْبِحًا بِالنُّورِ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ
دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ
وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارُ نُورٍ عَلَى نُورٍ
يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ
وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۳۵﴾

فِي بُيُوتِ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ لِيُظْهِرُوا مَا فِيهَا مِنَ النُّورِ
بِالْعَدْرِ وَالْإِصْلَاحِ ﴿۳۶﴾

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ
وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ بِهِ الْقُلُوبُ
وَالْأَبْصَارُ ﴿۳۷﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ

که در آن چراغی ست^(۱) آن چراغ
در شیشه ای ست^(۲) آن شیشه گویا ستاره
درخشنده ای ست که افروخته می شود
از روغن درختی بابرکت که عبارت
از درخت زیتونی ست نه بسمت مشرق
رویدونه بجانب مغرب نزدیک است که
روغن وی روشنی بدهد اگرچه نرسیده
باشدش آتشی، روشنی بر روشنی ست
راه می نماید خدا به نور خود هر کرا
خواهد و بیان می فرماید خدا مثالها برای
مردمان و خدا بهر چیز داناست^(۳) (۳۵).

در خانه های که دستوری داده است خدا
که بلند کرده شود آن راویاد کرده شود
آنجانام او بپاکی، یاد می کنند خدا را
آنجا صبح و شام (۳۶).

مردانیکه باز ندارد ایشان را تجارت و نه
خرید و فروش از یاد خدا و برپاداشتن
نماز و دادن زکوة، می ترسند از آن روز
که مضطرب شوند در آن دل ها و دیده ها
(۳۷).

تاجزاهد ایشان را خدا بعبوض بهترین
آنچه کردند و زیاده دهد ایشان را خدا

(۱) یعنی فتیله روشن ست .

(۲) یعنی در قندیل ست .

(۳) حاصل این مثل تشبیه نوری است که بسبب مواظبت بر طهارت و عبادت در دل
مسلمانان حاصل می شود بنور چراغ که در غایت درخشنده گی باشد و بجهت
اشعار بآن مواظبت می فرماید .

مَنْ يَتَأْتِ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ
مَاءً حَاقًّا إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْ لَهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ
فَوْقَهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

أَوْ كَظُلُمٍ فِي بَعْضِ الْمَوَاقِعِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ
سَحَابٌ مِّمَّا تَفْتِنُ أُولَٰئِكَ يَكُونُ لَكَ إِذَا أَخْرَجَتْهُ لَمْ يَكُنْ
يَرَىٰ مَا وَمِن لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِن نُّورٍ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْتَعْلِمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ
صَفَاتٍ كُلِّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَنُسُوحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ۝

وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكًا فَتَذَرُ

از فضل خویش و خداری می دهد
هر کرا خواهد بی شمار (۳۸) .

و آنانکه کافر شدند اعمال ایشان مانند
سرابیست بمیدانی هموار می پنداردش
تشنه آبی تا وقتی که چون بیاید نزدیک آن
نیابدش چیزی و باید خدا را نزد آن پس
تمام رسانید به وی حساب وی را و خدا
زودگیرنده حساب است (۱) (۳۹) .

یا مانند تاریکی ها در دریائی عمیق
می پوشد این بحر را موج از بالای آن موج
دیگر از بالای آن ابر تاریکی هاست بعض
آن بالای بعض دیگر چون بیرون آرد
دست خود نزدیک نیست که ببیندش
و هر که نداد او را خداری پس نیست
اورا هیچ روشنی (۲) (۴۰) .

آیا ندیدی که به پاکی یادمی کند خدا را
هر که در آسمانها و زمین ست و مرغان بال
گشاده هریکی دانسته است خدا دعای
اورا و تسبیح اورا و خدا داناست بآنچه
می کنند (۴۱) .

و خدا راست پادشاهی آسمانها و زمین
و بسوی خداست بازگشت (۴۲) .

آیا ندیدی که خدا روان می کند ابر را

(۱) حاصل این مثل آنست که اعمال کافر نابود شود و در آخرت آنرا هیچ ثواب نباشد.

(۲) حاصل این مثل آنست که بر کافر ظلمات بهیمیت متراکم شده است و انوار ملکیت
از وی بکلی معدوم شده است .

الْوَدْقُ يَنْزِلُ مِنْ خِلَالِهِ وَيَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ
بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنِ مَنْ يَشَاءُ يَكادُ
سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿۴۳﴾

باز جمع می نماید میان آن باز میسازدش
تودرتو پس می بینی قطره را که بیرون
می آید از میان آن و فرود می آرد از جانب
بالا از کوه ها که آنجاست ژاله را پس
میرساندش بهر که خواهد و باز میداردش
از هر که می خواهد نزدیک ست
درخشندگی برق آن ابر دور کند چشمها را
(۴۳).

يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿۴۴﴾

می گرداند خدا شب و روز را هر آئینه درین
مقدمه عبرتست خداوندان بصیرت را
(۴۴).

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ نَارٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَشِي عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ
مَنْ يَشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا
يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۵﴾

و خدا آفرید هر جنبه ای را از آب پس
ازینهاست آنکه می رود بر شکم خود
و ازینهاست آن که می رود بر دو پای
و ازینهاست آنکه می رود بر چهار پای
می آفریند خدا هر چه خواهد هر آئینه خدا
بر هر چیز تواناست (۴۵).

لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبِينَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۴۶﴾

هر آئینه فرود آوردیم آیات روشن را
و خدا دلالت می کند هر کرا خواهد
بسوی راه راست (۴۶).

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَقُولُ قَرِيبٌ
مِنْهُمْ مَنْ بَعْدَ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿۴۷﴾

و می گویند منافقان ایمان آوردیم بخدا
و بر رسول و فرمانبرداری نمودیم و باز رو
می گرداند گروهی از ایشان بعد ازین
و نیستند ایشان مومنان (۴۷).

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ
مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿۴۸﴾

و چون خوانده می شوند بسوی خدا و
رسول او تا حکم فرماید میان ایشان
ناگهان جماعتی از ایشان رو گردانند
(۴۸).

وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ﴿۴۹﴾

و اگر باشد ایشان راحق بیایند بسوی

أَفِ قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمْ ارْتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ أَنْ يَحْيِيَ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ رَسُولَهُ لَئِذَا لَكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۵۰﴾

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ
بَيْنَهُمْ أَنْ يُقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۵۱﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ الَّذِي يَتَّقُهُ فَأُولَئِكَ
هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿۵۲﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا
تَقْسِمُوا طَاعَةٌ مَعْرُوفَةٌ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۵۳﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ
مَحْضِلٌ وَعَلَيْكُمْ مَحْضِلَتُهُمْ وَإِنْ يُطِيعُوا تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى
الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿۵۴﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

اوگردن نهاده (۴۹) .

آیا دردل های ایشان بیمار است یا درشک
افتادند یا می ترسند از آنکه ستم کند
برایشان خدا و رسول او بلکه این جماعت
ایشانند ستمگاران (۵۰) .

جزاین نیست که می باشد قول مسلمانان
چون خوانده می شوند ایشان بسوی خدا
و رسول او تاحکم کند میان ایشان آنکه
گویند شنیدیم و فرمانبرداری کردیم و این
جماعت ایشانند رستگاران (۵۱) .

و هر که فرمان برداری کند خدا و رسول
اورا و بترسد از خدا و حذر کند از عذاب
اوپس این جماعت ایشانند بمراد
رسندگان (۵۲) .

و قسم خوردند بخدا بموکدترین قسمهای
خود که اگر بفرمائی ایشانرا البته بیرون
روند از وطن خود بگو قسم مخورید
فرمانبرداری پسندیده مطلوب ست
هرآئینه خدا خبردار است بآنچه می کنید
(۵۳) .

بگو فرمانبرداری خدا بکنید و فرمانبرداری
پیغمبر کنید پس اگر رو بگردانید پس
جزاین نیست که بر پیغمبر ست آنچه
بروی لازم کرده شد و بر شماست آنچه
بر شما لازم کرده شد و اگر فرمانبرداری
او کنید راه یابید و نیست بر پیغمبر
مگر پیغام رسانیدن آشکار (۵۴) .

و عده داده است خدا آنان را که ایمان
آوردند از شما و عمل های شائسته

لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَلِيُمَكِّنَ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ
خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ
بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۵۵﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا الرِّسَالَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿۵۶﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ
بِالنَّارِ وَلَيْسَ الْمَصِيرُ ﴿۵۷﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ
صَلَاةِ الْعَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهْرِ
وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
لَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ وَكَفَىٰ ذِكْرًا لِلَّذِينَ
بَعْضُكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ كَذِبًا لَيَقِيُنَّ اللَّهَ وَلَهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ﴿۵۸﴾

کردند که البته خلیفه سازدایشان را
در زمین چنانکه خلیفه ساخته بود آنان را
که پیش ازایشان بودند^(۱) و البته محکم
کند برای ایشان دین ایشان را که پسندیده
است برای ایشان و البته تبدیل کند ترس
ایشان را پیش ازاین به ایمنی، پرستش
کنند مرا شریک مقرر نه کنند بامن چیزی
را و هر که ناسپاسی کند بعد ازاین پس آن
جماعت ایشان اند فاسقان^(۲) (۵۵).

و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را
و فرمانبرداری کنید پیغمبر را بگونه که بر شما
رحم کرده شود (۵۶).

مپندار کافران را عاجزکننده در زمین
و جای ایشان آتش است و آن بدباز گشت
ست (۵۷).

ای مسلمانان باید که اجازه طلبند از شما
آنانکه مالک ایشان شده است دست های
شما^(۳) و آنانکه نه رسیده اند بحد بلوغ
از شما سه نوبت، پیش از نماز فجر
و وقتی که فرومی نهید جامه های خود را
در نیم روز و پس از نماز عشا این سه
وقت خلوتست برای شما نیست بر شما
و نه برایشان هیچ بزه بعد ازینها

(۱) یعنی چنانکه بنی اسرائیل رابعد عمالقه پادشاه ساخت .

(۲) یعنی چنانکه قاتلان حضرت عثمان کردند مترجم گوید تفسیر این آیت در حدیث
آمده آن الخلافة بعدی ثلاثون سنة (هرآئینه خلافت پس از من سی سال است)
والله اعلم .

(۳) یعنی غلامان و کنیزان .

درآیند گانند بر شما بعض از شما بر بعض دیگر همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات را و خدا داننده با حکمت ست^(۱) (۵۸).

و چون رسند طفلان از شما بحد بلوغ باید که اجازه طلب کنند چنانکه اجازه می طلبیدند آنانکه پیش از ایشان بودند همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات خود را و خدا دانا با حکمت ست (۵۹).

و کلان سالان از زنان که توقع نکاح ندارند پس نیست برایشان گناهی در آنکه فرو نهند جامه های خود را بدون ظاهر کردن آرایشی و پرهیزگاری کردن شان بهترست ایشان را و خدا شنوا داناست (۶۰).

نیست بر نابینا گناهی و نه بر لنگ گناهی و نیست بر بیمار گناهی و نه بر ذات شما گناهی در آنکه بخورید از خانه های خویش یا خانه های پدران خویش یا خانه های مادران خویش یا خانه های خواهران خویش یا خانه های عموهای خویش یا خانه های عمه های خویش یا خانه های خالوهای خویش یا خانه های خاله های خویش یا

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ①

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ②

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَالِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ

(۱) حاصل آن ست که محارم و اطفال نیز درین ساعات استیذان کنند زیرا که مردمان جامه درین ساعات از تن می کشند و عریان می شوند محصول سخن آنست که محارم را و اطفال را عریان دیدن درست نیست والله اعلم.

أَوْ مَا مَلَكَتُمْ مَقَابِلَهُ أَوْ صَدِيقَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا فَإِذَا دَخَلْتُمْ
بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
مُبْرَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿۱۱﴾

خانه ای که بتصرف شماست کلید های
او^(۱) یا خانه های دوستان نیست بر شما
هیچ گناهی در آنکه بخورید همه باهم
یا متفرق^(۲) پس چون در آئید بخانه ها پس
سلام گوئید بر قوم خویش دعای خیر با
برکت پاکیزه از نزد خدا همچنین بیان می
کند خدا برای شما آیات را بُوَد که بفهمید
(۶۱).

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا
مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوا إِنْ
الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُوكَ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذَنْ لَنْ يَشْتَكِيَ مِنْهُمْ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۲﴾

جز این نیست که مسلمانان آناند که ایمان
آوردند بخدا و رسول او و چون باشند
باوی بر کاری که مقتضی اجتماع ایشان
است نروند تا آنکه اجازه طلبند از وی
هر آئینه آنانکه اجازه می طلبند از تو ایشان
آنان اند که ایمان آورده اند بخدا و
بر رسول او پس اگر اجازه طلبند از تو برای
بعض کار خود اجازه ده هر کراخواهی
از ایشان و آمرزش طلب کن برای ایشان
از خدا هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست
(۶۲).

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ
يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ
يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرٍ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۳﴾

مشمارید طلبیدن پیغامبر را در میان خویش
مانند طلبیدن بعض از شما بعض دیگر را
هر آئینه می داند خدا آنان را که به پنهانی
بیرون می روند از شما پناه جویان پس
باید که بترسند آنانکه خلاف حکم پیغمبر
می کنند از آنکه برسد بدیشان بلائی

(۱) یعنی نگاهبان و وکیل حفظ او باشید .

(۲) یعنی اذنی که از رسم و عادت مفهوم ست کفایت می کند و حاجت اذن صریح
نیست والله اعلم .

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يَرْجِعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَخْزَ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدْ رُفِعَ عَنِ الْأَلْهَاءِ ﴿٢﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا إِفْكُ إِفْكٍ أَتَىٰ
وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٤﴾

وَقَالُوا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَىٰ عَلَيْهِ
بِكُرَّةٍ وَأَمَّا صِيلَا ﴿٥﴾

یا برسد بایشان عذاب درد دهنده (۶۳) .
آگاه شو هر آئینه خدا را است آنچه
در آسمانها و زمین ست میداند روشی را
که شما برآید و روزیکه گردانیده شوند
بسوی او خبر دهد ایشان را بآنچه کرده اند
و خدا بهر چیز داناست (۶۴) .

سوره فرقان مکی است و آن هفتاد و هفت
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
بسیار بابرکت ست آنکه فرود آورد قرآن
را بر بنده خویش تا باشد ترساننده عالم
هارا (۱) .

آنکه اوراست پادشاهی آسمان ها و زمین
و هیچ فرزند نگرفته و هیچ شریک نیست
اوراد پادشاهی و بیافرید هر چیزی را پس
اندازه کرد او را اندازه کردنی (۲) .

و گرفتند کافران بجز خدا آن معبودان را
که نمی آفرینند چیزی و خود شان آفریده
شوند و نمی توانند برای خویش زیانی
ونه سودی و نمی توانند مرگ را و نه
زندگانی را و نه برانگیختن را (۳) .

و گفتند کافران نیست این قرآن
مگر دروغی که بر بافته است آن را ویاری
داده اند او را بر افترای وی گروه دیگر پس
بعمل آوردند ستم و دروغ را (۴) .

و گفتند قرآن افسانه های پیشینیانست که
برای خود نوشته است آنرا پس آن
خوانده می شود بروی صبح و

قُلْ أَتَزَكُّهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ
كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ①

وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَنْشَى فِي
الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ
نَذِيرًا ②

أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِ كَنزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ
الظَّالِمُونَ إِنَّا تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ③

أَلَمْ نَكُفَّكَ نَارِيكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ
سَبِيلًا ④

تَبَارَكَ الَّذِي إِن شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ
جَدَّتْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ
لَكَ قُصُورًا ⑤

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ
بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ⑥

إِذَا رَأَوْهُم مِّنْ مَّكَانٍ يَبِيدُ سِعْوَالَهَا تَعْطِطُ وَزَفِيرًا ⑦

وَإِذَا الْقَوَامُ مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقْرَّنِينَ دَعَوْا

شام^(۱) (۵) .

بگو فرود آورده است آنرا کسیکه میداند
آن پنهان را که در آسمان ها وزمین ست
هر آئینه وی هست آمرزنده مهربان (۶) .

وگفتند چیست این پیغامبر را که میخورد
طعام و میرود در بازارها چرا فرستاده نشد
بسوی وی فرشته تا باشد همراه وی
ترساننده (۷) .

یا چرا از آسمان پرتافته نه شد بسوی وی
گنجی یا چرانست اورا باغی که بخورد
از آن و گفتند ستمگاران پیروی نمی کنید
مگر مرد جادو زده را (۸) .

بین چگو نه مثالها زدند در حق تو پس
گمراه شدند پس نمی یابند هیچ راهی را
(۹) .

بزرگوارست آنکه اگر خواهد بدهد ترا
بهتر از این بوستانها که میرود زیر آن
جویها بدهد ترا کاخهای بلند (یعنی
دردنیا) (۱۰) .

بلکه دروغ شمردند قیامت را و آماده
ساختیم برای کسیکه تکذیب قیامت کند
دوزخ را (۱۱) .

چون به بینند دوزخ را ایشان از مسافت
دور بشنوند از وی آواز خشم خوردن
وجوش و خروش را (۱۲) .

و چون انداخته شوند از آن دوزخ بمکانی

هُنَالِكَ تَبُورًا ۱۲

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا ۱۳

قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَهَنَّمُ الْخُلْدِ الَّتِي وَعِدَ السَّافِكُونَ
كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ۱۴لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ عَلَى رَبِّكَ
وَعْدًا مَسْئُولًا ۱۵وَالْيَوْمَ نَجْزِيهِمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ
ءَأَنْتُمْ أَضَلُّنَا أَمْ لَكُمْ عِبَادَةٌ غَيْرُ اللَّهِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ۱۶قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ
دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى
نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ۱۷فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا
وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمُ مَنكُم نَذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ۱۸وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الرُّسُلِينَ إِلَّا أَنَّهُمْ لَيَّاكُلُونَ
الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ
لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ۱۹

تنگ دست و پابسته بددعا کنند
آنجا برخویش هلاک شدن را (۱۳) .

وگوئیم بددعا نکنید امروز بیک هلاک
شدن و بددعا کنید بهلاک بسیار (۱۴) .

بگو آیا این بهترست یا بهشت جاوید آنکه
وعده داده است متقیان را باشد ایشان را
پاداش و جای بازگشت (۱۵) .

ایشان راست در آنجا آنچه می
خواهند جاویدان، هست برپروردگار تو
وعده طلبیده شده (۱۶) .

وآن روز که جمع کند خدا ایشان را
و آنچه می پرستند بغیر از خدا پس گوید
آیا شما گمراه کردید این بندگان مرا
یا ایشان خود خطا کرده اند راه را (۱۷) .

گویند بپاکی یادمی کنیم ترا سزاوار نباشد
مرا که هیچ دوست گیریم بجز تو ولیکن
بهره مند ساختی ایشان را و پدران ایشان
را تا آنکه فراموش کردند پند را و شدند
گروهی هلاک شده (۱۸) .

گوئیم (ای گروه کافران) هر آینه دروغ
پنداشتند شمارا این معبودان در آنچه
می گفتید پس نمی توانید دفع کردن عذاب
ونه یاری دادن و هر که ستم کند از شما
بچشانیمش عذاب بزرگ (۱۹) .

ونه فرستادیم پیش از تو پیغامبران مگر
باین صفت که ایشان می خورند طعام
و می رفتند در بازارها و ساختیم بعض
شمارا در حق بعضی ابتلائی آیا صبر
می کنید، و هست پروردگار تو بینا (۲۰) .

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أُولَٰئِكَ نَزَّلَ عَلَيْنَا
الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ تَرٰ رَبَّنَا لَقَدْ اسْتَكْبَرُوْا فِىْ اَنْفُسِهِمْ
وَعَتَوْا عُتُوًّا كَبِيْرًا ۝٢١

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ لَا بُشْرٰى يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِيْنَ
وَيَقُوْلُوْنَ حِجْرًا مَّحْجُوْرًا ۝٢٢

وَقَدْ مَنَّ اَلٰلِی مَا عٰمِلُوْا مِنْ عَمَلٍ فَعَجَلْنٰهُ هَبًا مَّتَنُوْرًا ۝٢٣

اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا وَّاَحْسَنُ مَقِيْلًا ۝٢٤

وَيَوْمَ تَشْقٰى السَّمٰوٰتُ اَلْغَمَامَ وَنُزِّلَ الْمَلٰٓئِكَةُ تَنْزِيْلًا ۝٢٥

اَلْمَلٰٓئِكُ يَوْمَئِذٍ اِلٰهٌ لِلرَّحْمٰنِ وَاَن كَانَ يَوْمًا عَلٰى
الْكٰفِرِيْنَ عَسِيْرًا ۝٢٦

وَيَوْمَ يَعْصٰى الظُّلُمُ عَلٰى يَدَيْهِ يَقُوْلُ يٰلَيْتَنِىْ اَتَّخَذْتُ
مَعَ الرَّسُوْلِ سَبِيْلًا ۝٢٧

يٰوَيْلٰى لَيْتَنِىْ لَمْ اَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيْلًا ۝٢٨

و گفتند آنانکه توقع ندارند ملاقات ما را
چرا فرو فرستاده نشد بر ما فرشتگان
یا چرانمی بینیم پروردگار خود را هر آینه
بزرگ شدند در زعم خویش و سرکشی
کردند سرکشی بزرگ (۲۱) .

روزی که به بینند فرشتگان را هیچ مرده
نیست آن روز گنهگاران را وگویند که
بازداشته شوند بازداشتن موکد (۲۲) .

و متوجه شدیم بسوی آن چه کردند
از کردار پس ساختیم آن را مانند ذره های
پراکنده^(۱) (۲۳) .

اهل بهشت آن روز بهترند از جهت قرارگاه
و نیکوترند باعتبار جای استراحت (۲۴) .

و روزیکه بشگافد آسمان بسبب ابرو
فروداورده شوند فرشتگان فرودآوردنی^(۲)
(۲۵) .

پادشاهی حقیقی آن روز خدا راست و باشد
آن روز بر کافران روز دشوار (۲۶) .

و روزی که بگزد ستمگار دودست خود را
گوید ای کاش من گرفتمی همراه پیغامبر
راهی^(۳) (۲۷) .

ای وای بر من کاش که دوست نه گرفتمی
فلان را^(۴) (۲۸) .

(۱) یعنی برباد کردیم

(۲) یعنی آسمان بر هیئت معتاد خود باشد اما ابرناگاه منشق شود والله اعلم .

(۳) تمناکننده عقبه بن ابی معیط بود که اطاعت ابی بن خلف کرد چنانچه در سبب
نزول آیه بیان کرده اند .

(۴) یعنی ابی بن خلف و مانند او .

لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي ۚ وَكَانَ الشَّيْطَانُ
لِلْإِنْسَانِ خَدُوًّا ۝۲۹

وَقَالَ الرَّسُولُ يَرْبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ
مَهْجُورًا ۝۳۰

وَكُنَّا جَعَلْنَا كُلَّ نَبِيٍّ عَبْدًا مِّنَ الْمُجْرِمِينَ وَكُنَّا
بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ۝۳۱

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْوَلَا يُزَالُ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً
وَاحِدَةً ۚ كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ۝۳۲

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْوِيرًا ۝۳۳

الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا
وَأَضَلُّ سَبِيلًا ۝۳۴

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ۝۳۵

فَقُلْنَا أَذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا فَدَرَأْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ۝۳۶

وَقَوْمُ نُوحٍ إِذْ أَتَاهُمُ الرُّسُلُ أَعْرَضُوا عَنْهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ

آيَةً ۚ وَاعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ۝۳۷

هرآئینه وی گمراه کرد مرا از پسند بعد از آنکه
آمده بود بمن و هست شیطان آدمی را
در محنت تنها گذارنده (۲۹) .

و گفت پیغامبر ای پروردگار من هرآئینه
قوم من این قرآن را متروک ساختند (۳۰) .

و همچنین ساخته ایم برای هر پیغامبر
دشمنان از گناهگاران و بس ست پروردگار
تو راه نما و نصرت دهنده (۳۱) .

و گفتند کافران چرا فرود آورده نه شد
بر پیغامبر قرآن بیک دفعه همچنین
بدفعات آوردیم تا استوار سازیم بآن دل
ترا و خواندیم آن را با هستگی (۳۲) .

و نیارند کافران پیش توهیج داستانی مگر
بیاریم پیش توجوابی راست و نیکوتر
در بیان (۳۳) .

آنانکه برانگیخته حشر کرده شوند
بر چهره های خویش بسوی دوزخ این
جماعت بدترند باعتبار مکان و غلط
کننده ترند راه را (۳۴) .

و هرآئینه دادیم موسی را کتاب و ساختیم
همراه او برادر او هارون را وزیر (۳۵) .

پس گفتیم بروید بسوی آن قوم که دروغ
شمرند آیات ما را پس هلاک ساختیم آن
قوم را هلاک کردنی (۳۶) .

و قوم نوح چون دروغگو شمرند
پیغامبران را غرق ساختیم این جماعت را
و گردانیدیم ایشان را برای مردمان نشانه،
و مهیا کردیم برای ستمگاران عذاب درد
دهنده (۳۷) .

وَعَادًا وَشُعُوبًا ۚ أَصْحَابَ الرَّيْسِ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿۳۸﴾

وَكُلًّا ضَرَبْنَاهُ الْأُمْتَالَ وَكُلًّا تَبَرْنَا تَبِيرًا ﴿۳۹﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أَمْطَرْنَا مَطَرًا سَوِيًّا أَفَلَمْ يَكُونُوا

يَرَوْنَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَتَنَبَّهُونَ شَيْئًا ﴿۴۰﴾

وَلِإِذَا رَأَوْا آيَاتِنَا يَتَخَدُّونَكَ إِلَّا هُزُوعًا ۚ أَلَيْسَ الَّذِي بَعَثَ

اللَّهُ رَسُولًا ﴿۴۱﴾

إِنْ كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ الْهَيْتَالِ ۚ لَآ أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ

يَعْلَمُونَ حِينَ يَرْوُونَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿۴۲﴾

أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ ۚ أَفَأَنْتَ تَكُونُ

عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿۴۳﴾

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا

كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿۴۴﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ

وهلاك ساختیم عاد و ثمود و اهل رس را
و خلقی بسیار را در میان ایشان (۳۸) ،

و برای هر یکی بیان کردیم داستان ها
و هر یکی را هلاک ساختیم هلاک کردنی
(۳۹) .

و هر آئینه رسیدند کافران بدهی که بارانیده
شد بروی باران بد (یعنی باران سنگ)
آیانمی دیدند آن را بلکه توقع نمی
داشتند برانگیختن را (۴۰) .

و چون بینند ترا نگیرند ترا الا مسخره
آیا این شخص ست آنکه خدای تعالی
پیغامبر فرستادش (۴۱) .

هر آئینه نزدیک بود که گمراه کند ما را
از پرستش خدایان ما اگر نه آن بودی که
شکیبائی کردیم بر آن ها و خواهند
دانست چون بینند عذاب را که کیست
اشتباه رونده ترراه را (۴۲) .

آیا دیدی آن را که گرفته است معبود خود
خواهش نفس خود را آیاتو میشود بروی
نگهبان (۴۳) .

آیا می پنداری که بیشترین ایشان می
شنوند یا می فهمند نیستند ایشان الا مانند
چهارپایان بلکه ایشان اشتباه رونده ترند
راه را (۴۴) .

آیا ندیدی بسوی پروردگار خود که
چگونه دراز کرد سایه را (۱) و اگر

(۱) یعنی بعد اسفار قبل از غروب آفتاب یا در اول روز .

جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٣٥﴾

خواستی گردانیدی آن را آرمیده
باز برگماشتیم آفتاب را بروی راه نما^(۱)
(۴۵).

لَمْ يَبْضُئْهُ الْيَنَابِقُ بَاضِيًّا ﴿٣٦﴾

باز فراگرفتیم سایه را بسوی خویش فرا
گرفتن آسان (۴۶).

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ
النَّهَارَ تُشُورًا ﴿٣٧﴾

واوست آنکه ساخته برای شما شب را
پوشش و خواب را راحت و ساخت
روز را وقت برخاستن (۴۷).

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ
وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٣٨﴾

واوست آنکه فرستاد بادهارا مرده دهنده
پیش رحمت خویش و فرود آوردیم
از آسمان آب پاک را (۴۸).

لِنُنْجِيَ بِهِ بَلَدًا مَيِّتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا
وَأَنَاسًا كَثِيرًا ﴿٣٩﴾

تازنده سازیم بآن شهر مرده را و تا
بنوشانیمش از آنچه ما آفریده ایم
چهارپایان را و مردمان بسیار را (۴۹).

وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَنَّى أَكْثَرُ النَّاسِ
إِلَّا كُفُورًا ﴿٤٠﴾

وهرآئینه گوناگون بیان کردیم پند در میان
ایشان تا پندپذیر شوند پس قبول نکردند
بیشترین مردمان مگر ناسپاسی را (۵۰).

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ قَرْيَةٍ تَذْكُرًا ﴿٤١﴾

واگر می خواستیم میفرستادیم در هر دهی
ترساننده (۵۱).

فَلَا تُطِيعُوا الْكُفْرِينَ وَجَاهِدُوا فِي جِهَادٍ أَكْبَرٍ ﴿٤٢﴾

پس فرمان مبرکافران را و جهادکن
با ایشان بقرآن جهاد بزرگ (۵۲).

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ
أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَجِجْرًا مَحْجُورًا ﴿٤٣﴾

واوست آنکه درآمیخت دو دریا را این
يك آب شیرین دافع تشنگی ست و آن
دیگر شور بدمزه و ساخت میان هر
دو حجابی و سد محکم (۵۳).

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا

واوست آنکه آفرید از آب آدمی را پس

(۱) یعنی بهر صفت که آفتاب تقاضا میکند میرود.

وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ۝

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ
وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيرًا ۝

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ
أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ۝

وَتَوَكَّلْ عَلَىٰ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَيَنَعِمُ بِهِمْ وَلَيُنْزِلَنَّ
بِهِمُ الْغُيُوثَ ۝

الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَسَلِّ بِمُحَمَّدٍ ۝

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا
الرَّحْمَنُ أَكُنَّا عِبَادَ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ۝

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا
سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ۝

ساخت آن را خویشاوند نسب
وخویشاوند قرابت دامادی وهست
پروردگار تو توانا (۵۴) .

ومی پرستند بغیر از خدا چیزی را که نفع
ندهد بایشان و ضرر نه رساند بدیشان
وهست کافر بر مخالفت پروردگار خود
پشت دهنده (۵۵) .

ونه فرستادیم ترا مگر بشارت دهنده و بیم
دهنده (۵۶) .

بگو نمی طلبم از شما بر تبلیغ قرآن هیچ
مزدی لیکن هر که خواهد که راه گیرد
بسوی پروردگار خویش (گو بگیرد) (۵۷) .

وتوکل کن بر آن زنده که هرگز نمیرد
و یپاکی یاد کن همراه ستایش او، و بس
ست وی بگناهان بندگان خویش آگاه
(۵۸) .

آنکه بیافرید آسمانها وزمین و آنچه در میان
آنهاست در شش روز باز مستقر شد
بر عرش اوست بخشاینده پس پرس
از حال وی دانائی را (۵۹) .

و چون گفته میشود بکافران که سجده کنید
رحمن را گویند چیست رحمن آیا سجده
کنیم چیزی را که تو میفرمائی بما و زیاده
کرد این سخن در حق ایشان رمیدن را
(۶۰) .

بزرگوارست آنکه بساخت در آسمان
برجها را و ساخت در آن چراغ را (یعنی
خورشید را) و ساخت ماه روشنی دهنده
را (۶۱) .

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَنۢ أَرَادَ أَنۢ يَذَّكَّرَ
أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿۱۹﴾

وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ
الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿۲۰﴾

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿۲۱﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ
إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿۲۲﴾

إِنَّهَا سَاءَ لِمُسْتَقَرٍّ أَوۡقَعًا ﴿۲۳﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ
ذَٰلِكَ قَوَامًا ﴿۲۴﴾

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنۢ يَفْعَلْ
ذَٰلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿۲۵﴾

يُضْعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخَذُّ فِيهِ مِهَنًا ﴿۲۶﴾

إِلَّا مَنۢ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ
اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍۭ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿۲۷﴾

واوست آنکه ساخت شب وروز را جانشین
يك ديگر برای کسیکه خواهد پندگرفتن
یا خواهد شکرگذاری کردن (۶۲) .

وبندگان خدا آناند که میروند بر زمین
بآهستگی^(۱) و چون سخن گویند بایشان
نادانان گویند سلام بر شما باد (۶۳) .

وآنانکه شب می گذارند برای پروردگار
خویش سجده کنان و قیام کنان (۶۴) .

وآنانکه می گویند ای پروردگار ما
بازدار ما عذاب دوزخ را هرآینه عذاب
دوزخ لازم شونده است (۶۵) .

هرآینه دوزخ بدآرام گاهی ست و بدمقامی
ست (۶۶) .

وآنانکه چون خرج کنند اسراف نه نمایند
و تنگی نگیرند و باشد عطای ایشان میان
جانبین معتدل (۶۷) .

وآنانکه نمی پرستند با خدا معبود دیگر را
و نمی کشند هیچ نفسی را که حرام کرده
است خدا مگر بحق و زنا نکنند و هر که
بکند این کار را بر خور دبه عقوبت دشوار
(۶۸) .

دو چند کرده شود او را عذاب روز قیامت
و جاویدماند آنجا خوار کرده شده (۶۹) .

مگر آنکه توبه کرد و ایمان آورد و عمل
شائسته نمود پس آن جماعت تبدیل کند
خدا بدیهای ایشان را به نیکی ها و هست

(۱) یعنی تواضع برایشان غالب ست .

خدا آمرزندهٔ مهربان (۷۰) .

و هر که توبه کند و کارشائسته بجا آورد پس
هر آئینه وی رجوع میکند بخدا رجوع
کردنی (۷۱) .

و آنانکه گواهی دروغ نمی دهند و چون
بگذرند بر بیهوده بگذرند به روش بزرگان
(۷۲) .

و آنانکه چون پند داده می شود ایشان را
بآیات پروردگار ایشان کرو کور نه افتند
بشنیدن آن^(۱) (۷۳) .

و آنانکه می گویند ای پروردگار مابه بخش
مارا از زنان ما و از فرزندان ما روشنی
چشم و قرار ده مارا پیشوای متقیان (۷۴) .

آن جماعت جزا داده شود ایشان را مقام
بلند بخاطر آنکه صبر کردند، برخوردار
کرده شوند در آن ایشان بدعای خیر و سلام
(۷۵) .

جاویدان آنجا، بهشت نیک آرام گاه ست
و نیک مقام ست (۷۶) .

بگو اعتنا نمی کند به شما پروردگار من
اگر نباشد عبادت شما پس هر آئینه دروغ
پنداشتید پس البته باشد جزای آن لازم
(۷۷) .

سوره شعراء مکی است و آن دوصد و بیست
و هفت آیت و یازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ۝۴۱

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ۝۴۲

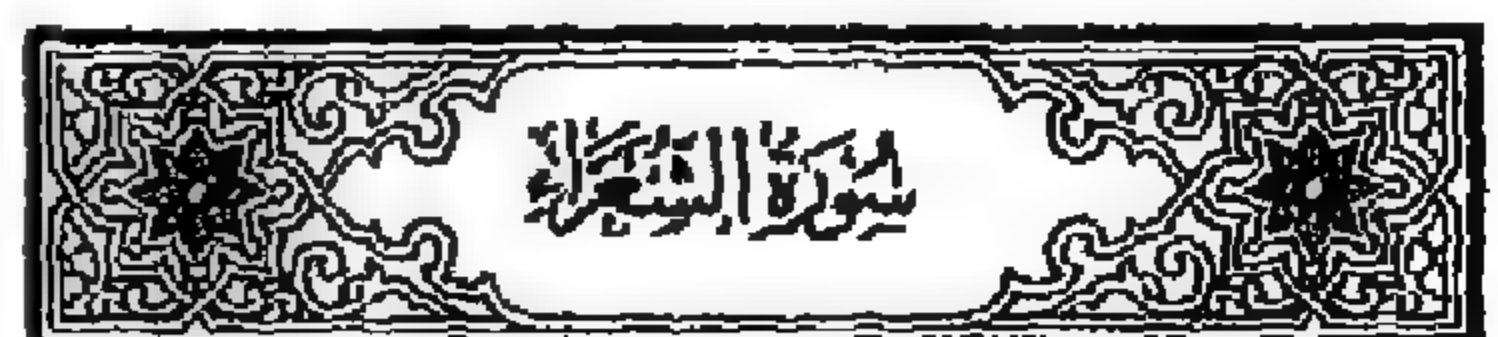
وَالَّذِينَ إِذَا دُكِرُوا بِالْآيَاتِ لَهُمْ كُرْهُهُمْ فَلْيَعْرُضُوا عَنْهَا مَعًا
وَعُمِّيَانَا ۝۴۳

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا ذُرِّيَّتًا مُبَارَكَةً
أَعْيُنٌ وَاجْعَلْ لَنَا لِمَثُوقِينَ إِمَامًا ۝۴۴

أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرُفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا مَنَاجِبَ وَسُلَامًا ۝۴۵

خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ۝۴۶

قُلْ مَا يَعْبُودُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ وَسُوفَ
يَكُونُ لَكُمْ عَذَابٌ ۝۴۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) یعنی بلکه دیده و شنیده سجده کنند .

طَسَّمَ ①

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

لَعَلَّكَ بَاحِعٌ تَفْسِكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ③

إِن تَشَاءُ نَزِلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةٌ فَظَلَّكَ

أَعْنَاقَهُمْ لَهَا خُضِعِينَ ④

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ

مُعْرِضِينَ ⑤

فَقَدْ كَذَّبُوا نَسِيَاتِهِمْ أَنْبَأُوا مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑥

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمَا أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ⑦

إِن فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ⑧

وَإِن رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ⑨

وَرَادُّ نَادَى رَبُّكَ مُوسَىٰ إِنِ اثْنَتَا الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑩

قَوْمَ فِرْعَوْنَ لَا يَتَّقُونَ ⑪

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَيِّدُوا ⑫

وَيَفِينُنَّ صَدْرِي وَلَا يَتَّبِعُنَّ لِسَاتِي فَأَرْسِلْ إِلَىٰ هَارُونَ ⑬

طَسَّمَ (۱) .

این آیات کتاب روشن ست (۲) .

شاید تو هلاک کننده ای خویشان را به سبب آنکه مسلمان نمی شوند (۳) .

اگرخواهیم فرودآریم برایشان ازآسمان نشانه ای پس شودگردن های ایشان پیش آن نیایش کننده (۴) .

ونمی آید بدیشان هیچ پندی نوازجانب رحمن آورده مگر می باشند ازآن روگرداننده (۵) .

پس ثابت شدکه ایشان دروغ شمردند پس خواهد آمدبایشان عاقبت آنچه که بآن تمسخر می کردند (۶) .

آیاندایده اند بسوی زمین چه قدر رویانیدیم درآن ازهر جنس نیک (۷) .

هرآئینه درین ماجرا نشانه است ونیستند بیشترین ایشان مسلمانان (۸) .

وهرآئینه پروردگار تو همان ست غالب مهربان (۹) .

وآنگاه که آواز داد پروردگارتو موسی را که بیایش گروه ستمگاران (۱۰) .

بیایش قوم فرعون آیا پرهیزکاری نمی کنند (۱۱) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه من می ترسم ازآنکه دروغگو شمردمرا (۱۲) .

وتنگ شودسینه من وجاری نمی گردد زبان من پس پیغامبری را فرست بسوی

هارون (۱۳) .

وقوم فرعون را بر من گناهی ست پس می
ترسم که بکشند مرا (۱۴) .

گفت چنین نه باشد پس هردو بروید بانسانه
های ماهر آئینه ما باشما شنونده ایم (۱۵) .

پس بیائید بفرعون پس بگوئید هر آینه
ما فرستاده پروردگار عالمهائیم (۱۶) .

باین پیغام که بفرست همراه ما بنی
اسرائیل را (۱۷) .

گفت ای موسی! آیا نپروراندیم ترا در میان اهل
خویش در حال طفلی و گذراندی در میان
ما از عمر خود سالها (۱۸) .

و کردی آن کردار خود را که از تو بعمل
آمد و توازنا سپاسانی (۱۹) .

گفت کردم آن کردار را آنگاه و من از
گمراهان بودم (۲۰) .

پس گریختم از پیش شما چون بترسیدم
از عقوبت شما پس عطا کرد مرا پروردگار
من دانش و ساخت مرا از پیغمبران (۲۱) .

و آیا این نعمتی ست که منت می نهی
بر من بنده گرفتی بنی اسرائیل را (۲۲) (۱) .

گفت فرعون و چیست پروردگار عالمها
(۲۳) .

گفت موسی پروردگار آسمان ها و زمین

وَلَهُمْ عَلَىٰ ذُنُوبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ۝۱۳

قَالَ كَلَّا هَآءِهِمَا بَيِّنَاتٌ إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ۝۱۴

فَأْتِيَافِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۱۵

إِنْ أُرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ۝۱۶

قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ ۝۱۸

وَفَعَلْتَ فَعَلْتِكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۝۱۹

قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا أَنَا مِنَ الصَّالِينَ ۝۲۰

فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي
مِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝۲۱

وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ ۝۲۲

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ۝۲۳

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَبَايِنَهُمَا إِنَّكُمْ مُّقْتَدِرِينَ ۝۲۴

(۱) یعنی بنده گرفتن بنی اسرائیل نعمت نبود پس همچنین پرورش کردن که بآن
ضرورت بود نعمت نباشد .

وآنچه در میان اینهاست اگر یقین آورنده اید (۲۴).

گفت فرعون آنرا که حوالی او بودند آیانمی شنوید (۲۵).

گفت موسی پروردگار شماست و پروردگار پدرانِ پیشین شماست (۲۶).

گفت فرعون هرآینه پیغامبر شما که فرستاده بسوی شما دیوانه ست (۲۷).

گفت موسی پروردگار مشرق و مغرب و آنچه در میان اینهاست اگر درمی یابید (۲۸).

گفت اگر خدا گرفتی غیر مرا البته قرار دهم ترا از زندانیان (۲۹).

گفت آیا بزدان کنی اگر چه بیارم پیش تو چیزی روشن را (۳۰).

گفت بیار آن را اگر از راستگویانی (۳۱).

پس بینداخت عصای خود را پس ناگهان وی از دهای آشکار بود (۳۲).

و برآورد دست خود را پس ناگهان وی سفید بود برای بینندگان (۳۳).

گفت فرعون بجماعتی که حوالی او بودند هرآینه این شخص جادوگریست دانا (۳۴).

میخواهد که بیرون کند شما را از سرزمین شما بِسحر خود پس چه می فرمائید مرا (۳۵).

گفتند موقوف دارِ او را و برادرش را و بفرست در شهرها نقیبان را (۳۶).

تایارند پیش تو هر جادوگرِ دانا را (۳۷).

قَالَ لَيْسَ حَوْلَكَ إِلَّا مُؤْمِنُونَ ﴿۲۵﴾

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿۲۶﴾

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمُ لَمَجْنُونٌ ﴿۲۷﴾

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۸﴾

قَالَ لَئِنْ أَخَذْتُ الْهَافِظِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ السَّجُونِ ﴿۲۹﴾

قَالَ أَوْ لَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴿۳۰﴾

قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿۳۱﴾

فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿۳۲﴾

وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ ﴿۳۳﴾

قَالَ لِلْمَلَاحِقَةِ إِنَّ هَذَا السَّحَرُ عَلِيمٌ ﴿۳۴﴾

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِعَجْرَةٍ فَأَمَّا تَأْمُرُونَ ﴿۳۵﴾

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاكَ وَأَبْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ خَبْرِينَ ﴿۳۶﴾

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيمٍ ﴿۳۷﴾

فَجِئِمَ السَّحَرَةُ لِبَيِّنَاتٍ يَوْمَ مَعْلُومٍ ﴿۳۸﴾

وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ ﴿۳۹﴾

لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿۴۰﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ الْفِرْعَوْنُ أَيُّنَ لَنَا الْخِرَاجُ إِنَّا كُنَّا نَعْنُ الْغَالِبِينَ ﴿۴۱﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لَمِنَ الْمَقَرِّينَ ﴿۴۲﴾

قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقَوْمَ مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿۴۳﴾

فَالْقَوَائِبُ أَلَهُمْ وَعَصِيَّتُهُمْ وَقَالُوا بَعِزَّةٌ فِرْعَوْنُ
إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿۴۴﴾

فَأَلْفَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿۴۵﴾

فَأَلْفَى السَّحَرَةُ لُجُجِدِينَ ﴿۴۶﴾

قَالُوا امْكُتِرَتْ الْعُلَيِّنَ ﴿۴۷﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿۴۸﴾

قَالَ امْنُتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَدْنَى لَكُمْ إِنَّهُ لَكَيْدٌ كَذِبٌ عَلِيمٌ
السَّحَرَةُ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لَا قَطْعَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ
مِنْ خِلَافٍ وَلَا وَصِيلَ لَكُمْ أَجْصَعِينَ ﴿۴۹﴾

پس جمع کرده شد ساحران بمیعادِ روز
معین (۳۸) .

وگفته شد بمردمان آیاشما جمع شونده
اید (۳۹) .

بودکه ماپیرویِ ساحران کنیم اگرایشان
غالب شوند (۴۰) .

پس چون حاضر شدند ساحران گفتند
فرعون را آیامارامزدی بُود اگر ما غالب
شویم (۴۱) .

گفت آری وهرآئینه شما آنگاه از مقربان
باشید (۴۲) .

گفت بایشان موسی بافکنید آنچه
شما افکننده اید (۴۳) .

پس انداختند ریسمانهای خود را
وعصاهای خود را گفتند قسم به بزرگی
فرعون هرآئینه ما البته غالبیم (۴۴) .

پس انداخت موسی عصای خود را پس
ناگهان وی فرومی برد آنچه بی حقیقت
به دروغ آورده بودند (۴۵) .

پس انداخته شدند ساحران سجده کنان
(۴۶) .

گفتند ایمان آوردیم به پروردگار عالمها
(۴۷) .

پروردگار موسی و هارون (۴۸) .

گفت فرعون آیا ایمان آوردید بموسی پیش
ازآنکه اجازت دهم شمارا هرآئینه وی
رهبر شماست آنکه پیاموخت شمارا جادو
پس خواهید دانست البته بِبُرْمِ دستهای
شمارا وپاهای شمارا یکی از جانب راست

قَالُوا لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿۵۰﴾

إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَاتِنَا إِنَّ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۵۱﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكَ مُتَّبَعُونَ ﴿۵۲﴾

فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ خَشْرَيْنَ ﴿۵۳﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ﴿۵۴﴾

وَأَنَّهُمْ لَنَا أَغَايِلُونَ ﴿۵۵﴾

وَأَنَّا لَجَمِيعٌ خَذِرُونَ ﴿۵۶﴾

فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۵۷﴾

وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿۵۸﴾

كَذَٰلِكَ وَأَوْصَيْنَاهُمَا نَبِيَّ إِسْرَءِيلَ ﴿۵۹﴾

فَاتَّبَعُوهُمْ مَشْرِقِينَ ﴿۶۰﴾

فَلَمَّا تَرَاءَىٰ الْجَمْعُ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَمَدْرُكُونَ ﴿۶۱﴾

و دیگر از جانب چپ و البته بردار آویزم
شمارا همه يك جا (۴۹) .

گفتند هیچ زیان نیست هرآئینه بسوی
پروردگار خویش رجوع کنندگانیم
(۵۰) .

هرآئینه ماتوق داریم که بیامزد برای
ما پروردگار ما گناهان مارا بسبب آنکه
شدیم اولین مسلمانان (۵۱) .

ووحی فرستادیم بسوی موسی که بوقت
شب روان کن بندگان مرا هرآئینه
شماتعاقب کرده شوید (۵۲) .

پس فرستاد فرعون در شهرها نقیبان
(۵۳) .

هرآئینه بنی اسرائیل گروهی اندك اند
(۵۴) .

وهرآئینه ایشان مارا بخشم آورده اند
(۵۵) .

وهرآئینه ماجماعتی ایم سلاح پوشیده
(۵۶) .

(خدای فرماید) پس بیرون کردیم قوم
فرعون را از بوستانها و چشمه ها (۵۷) .

و گنجها و منزل نيك (۵۸) .

و همچنین میراث دادیم این چیزها را به
بنی اسرائیل (۵۹) .

پس تعاقب ایشان کردند وقت اشراق
درآمده (۶۰) .

پس چون یکدیگر را دیدند هر دو گروه گفتند
یارانِ موسی هرآئینه بمارسیدند (۶۱) .

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ ۖ فَانْفَلَقَ فَكَانَ
كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾

وَأَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ آلِهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْغَافِقِينَ ﴿٦٤﴾

وَلَقَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾

لَمَّا عَرَفْنَا الْآخِرِينَ ﴿٦٦﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَنْ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الْبُرُودِ ﴿٦٩﴾

إِذْ قَالَ لِأَبْنَيْهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا نَعْبُدُ آبَاءَنَا فَظَلُّوا عَلَيْهَا خَلْفِينَ ﴿٧١﴾

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾

أَوْ يَنْفَعُهُمْ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾

قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾

قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾

أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾

فَأَنَّهُمْ عُدُوٌّ إِلَىٰ آلِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾

گفت موسیٰ چنین نیست هرآئینه بامن
پروردگار منست راه خواهد نمود مرا (۶۲).

پس وحی فرستادیم بسوی موسیٰ که به
عصای خود بزنی دریا را پس دریابشگافت
پس شد هرپاره مانند کوه بزرگ (۶۳).

و نزدیک آوردیم آنجا آن دیگران را (۶۴).

و خلاص ساختیم موسیٰ را و آنان را که
همراه وی بودند همه یک جا (۶۵).

باز غرق ساختیم آن دیگران را (۶۶).

هرآئینه درین ماجرا نشانه هست، و نبودند
بیشترین ایشان مسلمانان (۶۷).

و هرآئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۶۸).

و بخوان برایشان خبر ابراهیم (۶۹).

چون گفت به پدر خود و قوم خود چه
چیز را می پرستید (۷۰).

گفتند می پرستیم بتان را پس می باشیم
برایشان مجاورت کننده (۷۱).

گفت آیامی شنوند آواز شمارا چون
می خوانید (۷۲).

یا سودی رسانند بشما یا زیان میدهند (۷۳).

گفتند نه بلکه یافتیم پدران خود را که چنین
می کردند (۷۴).

گفت آیادیدید آنچه می پرستیدید (۷۵).

شما و پدران پیشین شما (۷۶).

پس هر آئینه آنها دشمنان من اند مگر
پروردگار عالمیان (۷۷).

آنکه بیافرید مرا پس اوست که هدایت

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٨﴾

وَإِذَا أَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٧٩﴾

وَالَّذِي يُبَيِّتُنِي ثُمَّ يُنَحِّينِ ﴿٨٠﴾

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٨١﴾

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقِّ بِالضَّالِّينَ ﴿٨٢﴾

وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٣﴾

وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٤﴾

وَاعْفُ رَأْيِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٦﴾

يَوْمَ لَا يُنْفَعُ مَالٌ وَلَا نَمْلٌ ﴿٨٧﴾

إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٨﴾

وَأَنزَلَتْ الْجَنَّةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٨٩﴾

وَبُورَتْ الْجَحِيمُ لِلْغُورِينَ ﴿٩٠﴾

وَقِيلَ لَهُمْ إِنَّمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٩١﴾

کند مرا (۷۸) .

وآنکه او طعام میخوراند مرا و می
آشاماید مرا (۷۹) .

وچون بیمار می شوم پس اوست که
شفامیدهد مرا (۸۰) .

وآنکه بمیراند مرا باز زندگردداند مرا (۸۱) .
وآنکه توقع دارم که پیامرزد برای من گناه
من روز جزا (۸۲) .

پروردگارا عطا کن مرا حکمت و لاحق کن
مرا بشائستگان (۸۳) .

و پدید آر برای من ذکر نیک در پسینان
(۸۴) .

و قرار ده مرا از وارثان بهشت بانعمت
(۸۵) .

و پیامرزد بر مرا هر آئینه وی بود از گمراهان
(۸۶) .

و رسوا مکن مرا روزی که برانگیخته
شوند مردمان (۸۷) .

روزی که فائده ندهد مال و نه فرزندان
(۸۸) .

لیکن صاحب فائده آن بود که بیارده پیش
خدا دل بی عیب را (۸۹) .

و نزدیک کرده شود بهشت برای متقیان
(۹۰) .

و ظاهر کرده شود دوزخ برای گمراهان
(۹۱) .

و گفته شود بایشان کجاست آنچه می

مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ ﴿۹۲﴾

فَلْيُكَلِّمُوا فِيهَا هُم وَالْقَاوُنَ ﴿۹۳﴾

وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْعُونَ ﴿۹۴﴾

قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ﴿۹۵﴾

تَاللَّهِ إِنَّ كِتَابَ الْفُتُورِ لَفِي صُحُفٍ مُبِينٍ ﴿۹۶﴾

إِذْ يُسَوِّدُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۹۷﴾

وَمَا أَضَلُّنَا إِلَّا الْأَبْجُورَ ﴿۹۸﴾

فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿۹۹﴾

وَلَا صِدْقَ عَهْدٍ ﴿۱۰۰﴾

فَلَوْ أَنَّ لِلنَّاسِ كِفْلًا مِمَّا فِي الْأَرْضِ لَآتَيْنَهُمْ مِنْهُ نَوْحًا يَسْمَعُونَ ﴿۱۰۱﴾

إِنْ فِي ذَلِكَ آيَةٌ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ﴿۱۰۲﴾

وَلَنْ رَّبِّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۱۰۳﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۰۴﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿۱۰۵﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۱۰۶﴾

پرستیدید (۹۲) .

بجز خدا آیا نصرت میدهند شمارا

یا خودانتقام می کشند (۹۳) .

پس بررو انداخته شوند در آنجا بتان و
گمراهان (۹۴) .

ولشکرهای شیطان همه يك جا (۹۵) .

گویند و در حالیکه ایشان در آنجا بایک دیگر
مکابره می کنند (۹۶) .

قسم بخدا هر آینه ما بودیم در گمراهی
ظاهر (۹۷) .

چون برابر می ساختیم شمارا با پروردگار
عالمها (۹۸) .

و گمراه نکردند مارا مگر این بدکاران
(۹۹) .

پس نیست مارا هیچ شفاعت کننده (۱۰۰) .

ونه دوست مهربان (۱۰۱) .

پس کاش مارا یکبار رجوع باشد پس
شویم از مسلمانان (۱۰۲) .

هر آینه درین ماجرا نشانه هست، و نیستند
بیشترین ایشان مسلمانان (۱۰۳) .

و هر آینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۱۰۴) .

دروغگو شمردند قوم نوح پیغامبران را
(۱۰۵) .

چون گفت بایشان برادر ایشان نوح آیانی
ترسید (۱۰۶) .

هر آینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۰۷) .

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝۸

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۰۸) .

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ
الْعَالَمِينَ ۝۹

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی نیست مزد من مگر برپروردگار
عالمها (۱۰۹) .

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝۱۰

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۱۰) .

قَالُوا أَتُؤْمِنُ لَكَ وَتَتَّبِعَكَ الْأَرْضَ لُونَ ۝۱۱

گفتند آیا ایمان آوریم بر تو حالانکه پیروی
تو کرده اند سفله گان (۱۱۱) .

قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝۱۲

گفت نوح و چه میدانم بآنچه می کردند
(۱۱۲) .

إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ ۝۱۳

نیست حساب ایشان مگر بر پروردگار
من اگر بدانید (۱۱۳) .

وَأَنَا بَاطِلٌ إِلَى الْيَوْمِينَ ۝۱۴

و نیستم من دورکننده مسلمانان (۱۱۴) .

إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ۝۱۵

نیم من مگر ترساننده آشکارا (۱۱۵) .

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَنُوحَ لَتَكُونَنَّ
مِنَ الْمَرْجُومِينَ ۝۱۶

گفتند اگر بازمانی توای نوح البته شوی
از سنگسار شدگان (۱۱۶) .

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَوْمٌ كَذِبُونَ ۝۱۷

گفت ای پروردگار من هرآئینه قوم من
دروغگو شمردند مرا (۱۱۷) .

فَأَنقَضَ بِنِي وَبَيْنَهُمْ قَتْلًا وَيَحْيًى وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝۱۸

پس فیصله کن میان من و میان ایشان
فیصله کردن عظیم و خلاص کن
مرا و آنانرا که همراه من اند از مسلمانان
(۱۱۸) .

فَأَنجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ۝۱۹

پس نجات دادیم او را و آنانرا که همراه
او بودند در کشتی پُر کرده شده (۱۱۹) .

ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبَاقِينَ ۝۲۰

باز غرق ساختیم بعد ازین باقی ماندگان
را (۱۲۰) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝۲۱

هرآئینه درین ماجرا نشانه است، و نیستند

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۱۲۱﴾

كَذَّبَتْ عَادُ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۲۲﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿۱۲۳﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۱۲۴﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿۱۲۵﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۲۶﴾

اتَّبِعُونِ كُلَّ رِبِّيَّةٍ تُعْبِدُونَ ﴿۱۲۷﴾

وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَكُمْ تُكَلِّدُونَ ﴿۱۲۸﴾

وَإِذَا بَطِشْتُمْ بَطِشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿۱۲۹﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿۱۳۰﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَّاكُمْ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۳۱﴾

أَمَّاكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ ﴿۱۳۲﴾

وَجَنَّتِ وَعْيُونُ ﴿۱۳۳﴾

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۳۴﴾

اکثرایشان مسلمانان (۱۲۱) .

وهرائینه پروردگار توهمان ست غالب
مهربان (۱۲۲) .

دروغگو پنداشتند قبیله عاد پیغمبران را
(۱۲۳) .

چون گفت بایشان برادرایشان هود آیامی
ترسید (۱۲۴) .

هرائینه من برای شما پیغامبر باامانتم
(۱۲۵) .

پس بترسید ازخدا و فرمانبرداری من
کنید (۱۲۶) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزد من مگر
بر پروردگار عالمها (۱۲۷) .

آیامی سازید بهر بلندی علامتی بی فائده
(۱۲۸) .

ومی سازید محلهای استوار گویا جاوید
خواهید ماند (۱۲۹) .

و چون دست می گشائید، دست می گشائید
ستمگار شده (۱۳۰) .

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۳۱) .

و بترسید از کسیکه امداد کرد شمارا بآنچه
دانید (۱۳۲) .

امداد کرده است شمارا بچهار پایان و
فرزندان (۱۳۳) .

و بوستانها و چشمه ها (۱۳۴) .

هرائینه من می ترسم بر شما از عذاب روز

بزرگ (۱۳۵) .

گفتند یکسان ست برماکه پنددهی یا نه
باشی ازپند دهندگان (۱۳۶) .

نیست این مگر عادتِ پیشینیان (۱۳۷) .

ونیستیم ما عذاب کرده شدگان (۱۳۸) .

پس دروغگو پنداشتندش پس هلاک
ساختیم ایشان را هرآئینه درین
ماجرانشانه هست، ونه بودند بیشترین
ایشان مسلمانان (۱۳۹) .

وهرآئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۱۴۰) .

دروغگو شمردند قبیلهٔ ثمود پیغامبران را
(۱۴۱) .

چون گفت بایشان برادرایشان صالح
آیانی ترسید (۱۴۲) . .

هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۴۳) .

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۴۴) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزد من مگر بر
پروردگار عالمها (۱۴۵) .

آیا ایمن گذاشته خواهید شد در آنچه
اینجاست (۱۴۶) .

دربوستانها و چشمه ها (۱۴۷) .

و کشته ها و درختان خرمائی که شگوفهٔ آن
نازک ست (۱۴۸) .

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَّعْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَعَّيْنِ ۖ

إِنَّ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ۖ

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ۚ

فَكَذَّبُوا قَاهُكَ كُفَّهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ

أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۚ

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۚ

كَذَّابَتِ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ۚ

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَاتَقُونَ ۚ

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۖ

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۚ

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۚ

أَتَرْكُونَ فِي مَاهُتَا آمِنِينَ ۖ

فِي جَبَلٍ وَغَيْرِ ۚ

وَنُدُّوهُ وَنَحْنُ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ۚ

وَتَنَحُّونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فُورِهِنَّ ﴿١٤٩﴾

ومی تراشید از کوه ها خانه های ماهرانه
(۱۴۹) .

فَالْقَوْلُ لِلَّهِ وَالطُّعُونُ ﴿١٥٠﴾

پس بترسید از خدا فرمانبرداری من کنید
(۱۵۰) .

وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٥١﴾

و اطاعت مکتید فرمان از حد گذرندگانرا
(۱۵۱) .

الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾

آنانکه فساد می کنند در زمین و اصلاح نمی
نمایند (۱۵۲) .

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾

گفتند جزاین نیست که تواز جادوشدگانی
(۱۵۳) .

مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا فَأْتِ بِآيَاتٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾

نیستی تو مگر آدمی مانند ما پس بیار
نشانه ای اگر از راست گویانی (۱۵۴) .

قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾

گفت این ماده شتر است وی را يك نوبت
آب خوردن ست و شمارا نوبت روز معین
(۱۵۵) .

وَلَا تَسْتَوِي هَٰؤُلَاءِ بِمَا عَذَّبْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾

و دست مرسانید او را بعقوبت که آنگاه
درببر گیرد شمارا عذاب روز بزرگ (۱۵۶) .

فَعَقَرُوهَا فَاصْبِرُوا لِمِمَّنْ ﴿١٥٧﴾

پس پی زدند آنرا پس گشتند پشیمان
(۱۵۷) .

فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ

پس در گرفت ایشان را عذاب هر آئینه درین
ماجرانشانه هست، و نبودند بیشترین
ایشان مسلمانان (۱۵۸) .

أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

و هر آئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۱۵۹) .

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾

دروغگو شمردند قوم لوط پیغامبران را
(۱۶۰) .

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾

چون گفت بایشان برادر ایشان لوط آیانی
ترسید (۱۶۱) .

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٢﴾

هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۶۲) .

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عَمَلَكُمْ ﴿١٧٣﴾

پس بترسید از خدا و فرمان من برید
(۱۶۳) .

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَعْرَضَ عَنْكُمْ رَبِّي إِلَّا عِلَّ تَحْتَسِبُونَ ﴿١٧٤﴾

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزدمن مگر بر
پروردگار عالمها (۱۶۴) .

أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٧٥﴾

آیا بقصد قضای شهوت میروید بسوی
مردان از اهل عالم (۱۶۵) .

وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَكُونَ ﴿١٧٦﴾

ومی گذارید آنچه آفریده است برای شما
پروردگار شما از زنان شما بلکه شما
گروهی از حد گذشته اید (۱۶۶) .

أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٧٧﴾

گفتند اگر بازنه آئی توای لوط هرآئینه
باشی از بیرون کردگان (۱۶۷) .

قَالُوا لَيْسَ لَكَ تِلْكَ لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ ﴿١٧٨﴾

گفت هرآئینه من عمل شمارا از دشمنانم
(۱۶۸) .

قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ﴿١٧٩﴾

پروردگارا نجات ده مرا و اهل مرا از وبال
آنچه می کنند (۱۶۹) .

رَبِّ يَحْيَىٰ وَآهْلِ مَرْيَمَ عَمَلَكُمْ ﴿١٨٠﴾

پس نجات دادیم او را و اهل او را همه
یکجا (۱۷۰) .

فَصَبَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْزَعِينَ ﴿١٨١﴾

مگر پیرزنی که بود از باقی ماندگان (۱۷۱) .

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَدِيرِ ﴿١٨٢﴾

باز هلاک ساختیم آن دیگران را (۱۷۲) .

ثُمَّ دَعَوْنَا الْأَخْرِيزَ ﴿١٨٣﴾

و بارانیدیم برایشان بارانی پس بدست
باران ترسانیدگان (۱۷۳) .

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ النَّذِيرِينَ ﴿١٨٤﴾

هرآئینه درین ماجرا نشانه است، و نبودند
بیشترین ایشان مسلمانان (۱۷۴) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٨٥﴾

وهرآئینه پروردگارتو همان ست غالب

وَلَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٨٦﴾

كَذَّبَ أَصْحَابُ آلِكَاهِلَانَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤٧﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٤٨﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٥٠﴾

أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٥١﴾

وَزِنُوا بِالْقِسْطِ أَيْسَرُ الْمُسْتَقِيمِ ﴿١٥٢﴾

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْبُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿١٥٣﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِيلَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥٤﴾

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٥﴾

وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَذِبِيِّينَ ﴿١٥٦﴾

فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٧﴾

قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٨﴾

فَلَذُوبُهُ فَآخَذَهُمْ

مهربان (۱۷۵) .

دروغگو شدند باشندگانِ ایکه

پیغامبران را (۱۷۶) .

چون گفت بایشان شعیب آیانمی ترسید

(۱۷۷) .

هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم

(۱۷۸) .

پس بترسید از خدا و فرمان من برید (۱۷۹) .

و سوال نمی کنم از شما بر تبلیغ رسالت

هیچ مزدی، نیست مزد من مگر بر

پروردگار عالمها (۱۸۰) .

تمام پیمائید پیمانه را و مباحثید از زیان

دهندگان (۱۸۱) .

و بسنجید به ترازوی راست (۱۸۲) .

و ناقص ندهید بمردمان اشیای ایشان را

و بیابا مگردید در زمین فسادکنان (۱۸۳) .

و بترسید از خدا که آفرید شمارا و خلائق

نخستینیان را (۱۸۴) .

گفتند جزاین نیست که تواز جادو شدگانی

(۱۸۵) .

و نیستی تو مگر آدمی مانند ما و هرآئینه

می پنداریم ترا از دروغ گویان (۱۸۶) .

پس با فگن بر ما پاره ای از آسمان

اگر از راست گویانی (۱۸۷) .

گفت پروردگار من داناترست بآنچه می

کنید (۱۸۸) .

پس دروغگو پنداشتند او را پس گرفتار

عَذَابَ يَوْمِ الظَّلَاةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝۱۸۹

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝۱۹۰

وَلِإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝۱۹۱

وَإِنَّهُ لَنَزَّلُ رَّبِّ الْعَالَمِينَ ۝۱۹۲

نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ۝۱۹۳

عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ۝۱۹۴

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ۝۱۹۵

وَإِنَّهُ لَكُنْزٌ لِلْأَوَّلِينَ ۝۱۹۶

أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَءِيلَ ۝۱۹۷

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ۝۱۹۸

فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ۝۱۹۹

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ۝۲۰۰

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ۝۲۰۱

فَيَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۝۲۰۲

کردایشان را عذاب روز سائبان^(۱) هرائینه
وی بود عذاب روز بزرگ (۱۸۹) .

هرائینه درین ماجرا نشانه هست و نه
بودند بیشترین ایشان مسلمانان (۱۹۰) .
وهرائینه پروردگارتو همان ست غالب
مهربان (۱۹۱) .

وهرائینه قرآن فرود آورده پروردگار
عالمها ست (۱۹۲) .
فرودآوردش روح الامین (یعنی جبرئیل)
(۱۹۳) .

بردل توتاشوی از ترسانندگان (۱۹۴) .
بزبان عربی روشن (۱۹۵) .
وهرائینه خبروی در صحیفه های پیشینیان
ست (۱۹۶) .

آیانیست برای ایشان نشانه آنکه می دانند
حقانیت قرآن را عالمان بنی اسرائیل
(۱۹۷) .

و اگر فرود می آوردیم قرآن را بر بعض
عجمیان (۱۹۸) .

پس می خواندش برایشان هرگز نمی شدند
آنها را درندگان (۱۹۹) .

همچنین در آوردیم انکار را در دلهای
گنهگاران (۲۰۰) .

ایمان نمی آرند بقرآن تا آنکه ببینند عذاب
درد دهنده (۲۰۱) .

پس بیاید به ایشان ناگهان وایشان بی

(۱) یعنی آتش بشکل سائبان ظاهر شد و هلاك ساخت .

خبر باشند (۲۰۲) .

پس گویند آیا مهلت داده میشویم (۲۰۳) .

آیا عذابِ ما را بشتاب می طلبند (۲۰۴) .

آیا دیدی که اگر بهره مند سازیم ایشان را
سالها (۲۰۵) .

باز بیاید بدیشان آنچه ترسانیده می
شدند (۲۰۶) .

چه چیز را دفع کند از سرایشان بهره مند
بودن ایشان (۲۰۷) .

وهلاك نه کردیم هیچ دهی را الا اورا بیم
کنندگان بودند (۲۰۸) .

بجهت پند دادن و نبودیم ستمگار (۲۰۹) .

و فرود نیاوردند قرآن را شیطانان (۲۱۰) .

و سزاوار نیست ایشان را و نمی توانند
(۲۱۱) .

هبرائینه شیطانان از شنیدن دور
کردگانند^(۱) (۲۱۲) .

پس مخوان با خدا معبود دیگر را آنگاه باشی
از عذاب کردگان (۲۱۳) .

و بترسان خویشاوندان نزدیک خود را
(۲۱۴) .

و پست کن بازوی خود را^(۲) برای آنانکه
پیروی تو کردند از مسلمانان (۲۱۵) .

پس اگر نافرمانی کنند ترا پس بگو

فَيَقُولُوا هَلْ عَنَّا مُنْظَرُونَ ﴿٢٠٢﴾

أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٠٣﴾

أَفَرَأَيْتَ إِن مَّتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٢٠٤﴾

ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٠٥﴾

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَمْتَنِعُونَ ﴿٢٠٦﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا هَا مُنْذِرُونَ ﴿٢٠٧﴾

ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠٨﴾

وَمَا تَنْفَعُكَ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿٢٠٩﴾

وَمَا يَنْفَعِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٢١٠﴾

إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعُزُونَ ﴿٢١١﴾

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ﴿٢١٢﴾

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٣﴾

وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١٤﴾

فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢١٥﴾

(۱) یعنی از شنیدن کلام ملائکه .

(۲) یعنی تواضع کن .

هرآئینه من بی تعلقم از آنچه شمامی کنید
(۲۱۶) .

وتوکل کن بر غالب مهربان (۲۱۷) .
آنکه می بیند ترا چون برمی خیزی (یعنی
وقت تهجد) (۲۱۸) .

ومی بیند گشتن ترا^(۱) در میان سجده کنند
گان^(۲) (۲۱۹) .

هرآئینه وی همان ست شنوادانا (۲۲۰) .
آیا خبر دهم شمارا که برچه کس فرودمی
آیند شیطانان (۲۲۱) .

فرودمی آیند بر هر دروغگوی گنهگار
(۲۲۲) .

می نهند گوش و بیشترین ایشان دروغ
گویانند (۲۲۳) .

و شاعران پیروی ایشان می کنند گمراهان
(۲۲۴) .

آیانمی بینی که ایشان در هر میدانی سرگردان
شوند (۲۲۵) .

و آنکه ایشان می گویند آنچه نمی کنند^(۳)
(۲۲۶) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و عملهای شایسته
کردند و ذکر خدا کردند بسیاری و پیروز
گشتند بعد از آنکه مظلوم شدند و خواهند
دانست ظالمان که بکدام جا باز خواهند
گشت (۲۲۷) .

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٦﴾
الَّذِي يَرِيكَ جِئْنَ تَقَوْمِ ﴿٢١٧﴾

وَتَقْلِبُكَ فِي السَّجِدِينِ ﴿٢١٨﴾

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢١٩﴾
هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ ﴿٢٢٠﴾

تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٢٢١﴾

يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُهُمْ كَذِبُونَ ﴿٢٢٢﴾

وَالشُّعْرَاءُ يُتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٢٢٣﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿٢٢٤﴾

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٥﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا
وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا
أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٦﴾

(۱) یعنی از قیام برکوع و از رکوع بسجود .

(۲) یعنی نمازگذاران .

(۳) یعنی بهر مضمون مبالغه می کنند .

سوره نمل مکی است و آن نود و سه
آیت و هفت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طَسَّ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ①

هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ②
الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ
هُمْ يُوقِنُونَ ③
إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّاتُ لَهُمْ أَعْمَالُهُمْ
فَهُمْ يَكْمَهُونَ ④

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
هُمْ الْأَخْسَرُونَ ⑤

وَإِنَّكَ لَتَلَقَّى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ⑥

إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَائِغَةً رَبِّهَا يُخْبِرُ أَزْوَاجَهُ
بِشَهَائِقِ قَبْلِ أَنْ يَنْصَلُّوا ⑦

فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ مِنْ حَوْلِهَا
وَسُبِّحَنَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ⑧

بنام خدای بخشاینده مهربان .
طس .

این ها آیات قرآن و کتاب روشن ست (۱) .
هدایت و مرزده است برای مسلمانان (۲) .
آنانکه برپامیدارند نماز را و می دهند زکوة
را و ایشان بآخرت یقین می آرند (۳) .
آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت آراسته
کردیم برای ایشان کردارهای ایشان را
پس ایشان سرگردان می شوند (۴) .
این جماعت آنانند که برای ایشان ست
سختی عذاب و این جماعت در آخرت
ایشانند زیان کارتر (۵) .

وهرآئینه توداده می شوی قرآن از نزد
خدای استوارکار دانا (۶) .

یادکن آنگاه که گفت موسی باهل خودهر
آئینه من دیده ام آتشی خواهم آورد برای
شما از آن خبری یا خواهم آورد برایتان
شعله ای که در آخگری فرا گرفته ، باشد
که شما گرمی حاصل کنید (۷) .

پس چون رسید بآتش نداده شد به او که
برکت داده شد کسی را که در آتش ست
و کسی را که حوالی وی ست و پاکی
خدای راست پروردگار عالمها (۸) (۱) .

(۱) مترجم گوید کسیکه در آتش ست ملائکه که در آن نور مصور بصورت آتش بودند
ملائکه دیگر که فرود تر از ایشان بودند والله اعلم .

يُوسَىٰ إِنَّكَ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

وَأَنقِصَالِكْ فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا
وَلَمْ يُعَقِّبْ يَٰيُوسَىٰ لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ
الرُّسُلُونَ ②

إِلَّا مَن ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حَسَنًا بَدَلًا سُوءًا فَإِنِّي
عَاقِبُ الرَّاحِمِينَ ③

وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضًا مِّنْ غَيْرِ سُوءٍ
فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا
قَوْمًا فَاسِقِينَ ④

فَلَمَّا جَاءَهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ⑤

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلُمًا وَعُلُوًّا فَانظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ⑥

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
فَضَّلَنَا عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ⑦

وَوَرِّثْ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ لِيَائِهَا النَّاسُ عَلِمْنَا مَنَاطِقَ
الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ⑧

ای موسیٰ هرائینه (سخن اینست که) من
خدای غالب باحکمتم (۹) .

ویفگن عصای خود را پس چون دید که
عصامی جنبد گویاوی ماریست رو بگردانید
پشت داده و باز نه گشت گفتیم ای موسیٰ
مترس هرائینه نمی ترسند نزد من
پیغامبران (۱۰) .

لیکن آنکه ستم کرد باز عوض آن کرد
نیکی بعد از بدی پس هرائینه من آمرزنده
مهربانم (۱۱) .

و در آرد دست خود را بگریبان خود تا بیرون
آید سفید بدون عیب باین دوشانه که
داخل اند در نه معجزه برو بسوی فرعون
و قوم او هرائینه ایشان بودند گروه فاسقان
(۱۲) .

پس آنگاه که آمد بدیشان نشانه های
ماروشن شده گفتند این سحر ظاهر ست
(۱۳) .

و انکار آن کردند از روی ستمکاری و تکبر
و باور داشته بود آن را دل های ایشان پس
بنگر چگونه بود آخر کار مفسدان (۱۴) .
و هرائینه دادیم داود و سلیمان را علم و
گفتند ستایش آن خدای راست که فضل
داد مارا بر بسیاری از بندگان مومن خویش
(۱۵) .

و وارث شد سلیمان داود را و گفت ای
مردمان آموخته شد مارا گفتار مرغان
و داده شد مارا از هر نعمتی هرائینه این
است فضل ظاهر (۱۶) .

وَجِئَاسُكُم بِجُودَةٍ مِنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ ثُمَّ يُزْعَوْنَ ⑭

حَتَّىٰ إِذَا اتَّوَعَلُوا وَإِذِ النَّمْلُ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا
مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطَبُكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُودَةٌ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑮

فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَتِي وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ⑯

وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهَدْيَ مَا كَانَ
مِنَ الْغَائِبِينَ ⑰

لَأَعَذِّبَنَّكَ عَبْدًا بَاسِدًا أَوْلَا أَذِمَّةً أَوْلِيَاءُ نِيتِي
بِئْسَ لَطِيفُ مُبِينٍ ⑱

فَبَكَتْ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ تَحُطُّ بِهِ
وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَإٍ يَقِينٍ ⑲

إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ⑳

وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ

وگردآورده شد برای سلیمان لشکر های
اواز جن و آدمیان و مرغان پس این
جماعت بعضی راتار سیدن بعضی
دیگرا پستاده کرده می شدند (۱۷) .

تا وقتی که چون رسیدند بمیدان موران گفت
مورچه ای مورچگان در آئید بخانه های
خود تا درهم نشکنند شمارا سلیمان
ولشکرهای اونا دانسته (۱۸) .

پس خندان تبسم کرد از گفتار مورچه گفت
ای پروردگار من الهام کن مرا که شکر این
نعمت تو کنم که انعام کرده ای بر من
و پرورد مادر من و الهام کن مرا که
بجا آرم کردار شائسته که خشنودشوی بآن
و در آرم بر رحمت خود در زمرة بندگان
شائسته خویش (۱۹) .

ویاز جست احوال مرغان پس گفت چیست
مرا که نمی بینم هدهد را یا هست
از غائب شدگان (۲۰) .

هر آئینه عقوبت کنم او را عقوبت سخت
یا البتة ذبح کنم او را یا این ست که
بیاردیش من حجت ظاهر (۲۱) .

پس توقف کرد نه چندان دیر پس گفت
در گرفتم بچیزی که در نه گرفته ای بآن
و آورده ام پیش تو از قبیله سبا خبر یقین را
(۲۲) .

هر آئینه من یافتم که زنی پادشاهی میکند
برایشان و داده شده است او را از هر نعمتی
و او را تختی ست بزرگ (۲۳) .

یافتم که او و قوم او سجده می کنند

الشَّيْطَانُ أَعْمَالُهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿۳۳﴾

الَّذِينَ يُسْجُدُونَ لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿۳۴﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۳۵﴾

قَالَ سَتَنظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَذَّابِينَ ﴿۳۶﴾

إِذْ هَبُّ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَهَا قَالَتْ لَنُلَاقِيَنَّهُمْ كَمَا تَوَلَّوْا عَنْهُمْ فَأَنْظُرْ
مَاذَا يُرْجُونَ ﴿۳۷﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَآءِ إِنِّي أَتِيَّتُكِ كِتَابٌ مِّنْ رَبِّي ﴿۳۸﴾

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۳۹﴾

الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ وَفَاةٍ وَأَتَوْنِ مُسْلِمِينَ ﴿۴۰﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَآءِ أَفَتَوَدُّونَ فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا
حَتَّىٰ تَشْهَدُونِ ﴿۴۱﴾

قَالُوا نَحْنُ أَوْلَا قَوْلًا وَأَوْلُوا بِأَبِيسَ شَيْبَةً وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ
فَإَنْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿۴۲﴾

خورشید را بغیر از خدا و آراسته است
شیطان برای ایشان کردار های ایشانرا
پس بازداشت ایشان را از راه پس ایشان
راه نمی یابند (۲۴) .

بسوی آن که سجده کنند آن خدای را که
بیرون می آرد پوشیده را که در آسمانها
وزمین است و می داند آنچه پنهان می
دارید و آنچه آشکارا می کنید (۲۵) .

خدا آنست که نیست هیچ معبود بحق
غیر او پروردگار عرش بزرگ (۲۶) .
گفت سلیمان خواهیم دید آیا راست گفتی
یا هستی از دروغ گویان (۲۷) .

براین نامه را پس بپرداز آنرا بسوی ایشان
بازرو بگردان از ایشان پس بنگر چه جواب
باز می دهند (۲۸) .

(بلقیس) گفت ای جماعت اشراف
هر آئینه انداخته شد بسوی من نامه ای
گرامی (۲۹) .

هر آئینه این نامه از جانب سلیمان ست
و هر آئینه این نامه بنام خدای بخشاینده
مهربان ست (۳۰) .

باین مضمون که تکبر مکنید بر من بیائید
پیش من مسلمان شده (۳۱) .

گفت (بلقیس) ای جماعت اشراف جواب
دهید مرا در تدبیر من، نبودم من فیصله
کننده هیچ کار را تا وقتی که شما حاضر
شوید پیش من (۳۲) .

گفتند ما خداوندان توانائی ایم و
خداوندان کارزار سختیم و تدبیر مفوض

بسوی توست پس درنگر چه چیز می
فرمائی (۳۳) .

گفت هراثینه پادشاهان چون درآیند بدهی
خراب کنند آنرا و سازند عزیزان اهل آن
را رسوایان و همچنین می کنند (۳۴) .

و هراثینه من فرستنده ام بسوی ایشان
تحفه ای پس بیننده ام به چه چیز باز می
آیند فرستادگان (۳۵) .

پس چون آمد آن فرستاده پیش سلیمان
گفت سلیمان آیا امداد می کنید مرا بمالی
پس آنچه عطا کرده ست مرا خدای تعالی
بهرتست از آنچه عطا کرده است شمارا
بلکه شما بتحفه خویش شادمان می
شوید (۳۶) .

باز روبروی ایشان پس هراثینه بیایم
برایشان بالشکر هائی که طاقت نباشد
ایشان را بمقابله آن و هراثینه بیرون کنیم
ایشان را از ده رسواشدگان و ایشان
خوار باشند (۳۷) .

گفت^(۱) سلیمان ای عزیزان کدام یسک
از شما می آرد پیش من تخت اورا پیش از آن
که بیایند نزد من مسلمان شده (۳۸) .

گفت تهمتشی از جن من بیارمش نزد تو
پیش از آنکه برخیزی از جای خود و هراثینه
من بر آن عرش توانای با امانتم (۳۹) .

قَالَتِ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا
أَعَزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً ۚ وَكَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٣﴾

وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنظُرْهُ ثُمَّ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٤﴾

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّوَنِي بِمَا آثَرَنِ اللَّهُ
بِخَيْرٍ ۖ إِنَّا لِلشُّكْرِ لِلَّهِ أَكْثَرُونَ ﴿٣٥﴾

إِرجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِخَبَرٍ لَّا يَحْكُمُونَ بِهِمْ وَلَا نَجْرِبُهُمْ
مِنْهَا أَذِلَّةٌ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٦﴾

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ الْأَعْيُنَ يَا أَيُّهَا الْعَجَنَ يَأْتِيَنِي بِعَرْشِيهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي
مُسْلِمِينَ ﴿٣٧﴾

قَالَ عِفْرِيتٌ مِّنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِن
مَّقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٣٨﴾

(۱) مترجم گوید سلیمان علیه السلام خواست که بلقیس را معجزه نماید و عقل و جمال اورا ادراک فرماید .

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ
 أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ
 هَذَا مِن فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَشْكُرَ أَمْ أَكْفُرُ وَمَن
 شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ رَبي غَنِيٌّ
 كَرِيمٌ ﴿٤٠﴾

گفت شخصی که نزد او علم بود از کتاب
 الهی من بیارمش نزد تو پیش از آنکه
 بازگردد بسوی تو چشم تو پس چون
 سلیمان دید آنرا قرار گرفته نزدیک خویش
 گفت این خارق عادت از فضل پروردگار
 من است تا امتحان کند مرا آیا شکرگذاری
 می کنم یا ناسپاسی می نمایم و هر که شکر
 گذاری کند پس جزاین نیست که شکر
 گذاری میکند برای نفع خویش و هر که
 ناسپاسی کرد پس پروردگار من بی نیاز
 کرم کننده است (۴۰) .

قَالَ تَزَكُّوْا وَالْهَآءُ عَرْشُهُآ نَنْظُرُ أَنَّهُ قَدِيٌّ أَمْ تَكُوْنُ
 مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُوْنَ ﴿٤١﴾

گفت سلیمان متغیر سازید برای امتحان
 این زن تخت او را بنگریم آیا راه شناخت
 می یابد یا می شود از آنانکه راه نمی یابند
 (۴۱) .

فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ قَالَتْ كَأَنَّهُ
 هُوَ وَأُوتِيْنَا الْعِلْمَ مِن قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٢﴾

پس چون پیامد (بلقیس) گفته شد آیا چنین
 ست تخت تو گفت گویاوی همان ست
 وداده شد ما را دانش بحقانیت سلیمان
 پیش ازین مقدمه و هستیم مسلمانان (۴۲) .

وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِن دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ
 مِن قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤٣﴾

و بازداشت سلیمان آن^(۱) زن را از آنچه
 عبادت می کرد بجز خدا هر آئینه وی
 بود از گروه کافران (۴۳) .

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً

گفته شد بوی که درآی باین کو شک پس

(۱) مترجم سلیمان علیه السلام را فاعل صدها قرار داده است و اکثر مفسرین می
 گویند که فاعل صدها "ما" "المصدریه یا الموصوله" است و معنی آیت اینطور
 میشود که بازداشت آن زن را از عبادت خدا آنچه عبادت میکردند غیر از خدا والله
 اعلم .

وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقِيهَا قَالَتْ إِنَّهُ صَرَحَ مُمَرَّدٌ مِّن قَوَارِيرِهِ
قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاسْلُمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ إِلَهُ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۴﴾

چون بدید آنرا پنداشتش حوض آب
وجامه برداشت ازدوساق خود گفت
سلیمان این کوشکی ست بی نقش
درخشان ساخته شده از شیشه گفت
(بلقیس) ای پروردگار من هر آینه من
ستم کرده ام برخویش و اسلام آوردم
همراه سلیمان برای خدا پروردگار عالمها
(۴۴) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ
فَإِذَا هُمْ قَرِيفُونَ يَخْتَصِمُونَ ﴿۴۵﴾

وهر آینه فرستادیم بسوی ثمود
برادر ایشان صالح را که عبادت کنید
خدای را پس ناگهان آن قوم دگر و شددند
بایکدیگر خصومت می نمودند (۴۵) .

قَالَ يَوْمَئِذٍ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ
لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۴۶﴾

گفت صالح ای قوم من چرا شتابان طلب
می کنید سختی را پیش از راحتی چرا
طلب آمرزش نمی کنید از خدا بُود که
رحم کرده شود بر شما (۴۶) .

قَالُوا أَظَلُّوا نَارَكَ وَبَيْنَ مَعَكَ قَالَ ظَلُّكُمْ عِنْدَ اللَّهِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّفْتَنُونَ ﴿۴۷﴾

گفتند شگون بد گرفتیم از تو و از آنانکه
همراه تواند گفت شگون بد شما نزد
خداست (۱) بلکه شما قومی هستید که
امتحان کرده می شوید (۴۷) .

وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ سَعَةُ الرَّهْطِ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ
وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿۴۸﴾

و بودند در آن شهر نه گروهی که فساد می
کردند در زمین و اصلاح نمی نمودند (۴۸) .

قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ
مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿۴۹﴾

گفتند بایک دیگر قسم خدا خورده که البته
شیب خون زنیم بر صالح و اهل خانه او باز
البته خواهیم گفت وارث او را حاضر نه

(۱) یعنی مصائب بروفق تقدیر الهی جاری میشود .

بودیم وقت هلاك شدن اهل اووهر آئینه
ماراست گوئیم (۴۹) .

و حيله کردند بنوعی از حيله و تدبير کردیم
مانوعی از تدبير و ایشان نمی دانستند (۵۰) .

پس بنگر چگونه بود سرانجام حيله ایشان
که ماهلاك کردیم ایشان را و قوم ایشان را
همه يك جا (۵۱) .

پس این ست خانه های ایشان خالی مانده
به سبب ظلم ایشان هر آئینه درین ماجرا
نشانه هست گروهی را که میدانند (۵۲) .

و نجات دادیم آنان را که ایمان آوردند و
پرهیزگاری می کردند (۵۳) .

و فرستادیم لوط را چون گفت بقوم خود آیا
بعمل می آرید کاربی حیائی را و شما می
بینید (۵۴) .

ایاشمامی آئید بمردان باراده شهوت بجز
زنان بلکه شما قومی نادانید (۵۵) .

پس نه بود جواب قوم او مگر آنکه گفتند
بیرون کنید اهل خانه لوط را از ده خویش
هر آئینه ایشان مردم پاکی طلبند (۵۶) .

پس نجات دادیم او را و اهل او را مگر
زنش که معین کردیم او را از باقی ماندگان
(۵۷) .

و بارانیدیم بر سر ایشان بارانی پس بدست
باران ترسانده شدگان (۵۸) .

بگوسپاس خدای راست و سلام بر آن
بندگان او که برگزیده است ایشان را
آیا خدا بهتر است یا آنچه شريك می آرند
(۵۹) .

وَمَكْرُوا مَكْرًا وَمَكْرًا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑤٠

وَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مُكْرِهِمْ أَنَا دَمَرْنَاهُمْ
وَقَوْمَهُم أَجْمَعِينَ ⑤١

فَإِنَّكَ بِبُيُوتِهِمْ خَاوِيَةٌ نَمَا ظَلَمُوا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑤٢

وَأَجْبَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ⑤٣

وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ
وَأَنْتُمْ تَبْصُرُونَ ⑤٤

أَيُنَافِئُكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ
أَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ⑤٥

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُو آلَ
لُوطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ⑤٦

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَيْرِينَ ⑤٧

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا نَّسَاءً مَّطَرًا لِّلْمُنْذَرِينَ ⑤٨

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ اللَّهُ
خَيْرُ مَا يُشْرِكُونَ ⑤٩

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّا كَانَ
لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٦٠﴾

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ
لَهَا رَوَاسِي وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ
بَلَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ
وَيَجْعَلُ لَكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ
قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلِ
الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ
تَعَلَّى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٣﴾

أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ قَلِيلًا يُرْهَانَكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٤﴾

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه بیافرید
آسمانها و زمین را و فرودآورد برای
شما از آسمان آب پس رویانیدیم به سبب
آن بوستانها را با تازگی ممکن نه بود شما را
که برویانید درخت های آن را آیا معبودی
هست با خدا بلکه ایشان گروهی اند که
کج میروند (۶۰) .

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه
ساخت زمین را قرارگاه و پیدا کرد در میان
زمین جویها و بیافرید برای زمین کوه ها
و بیافرید میان دودریا حجاب را
آیا معبودی دیگر هست با خدا بلکه
بیشترین ایشان نمی دانند (۶۱) .

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه قبول
می کند درمانده را چون بخواندش
و بردارد سختی را و بسازد شمارا جانشین
نخستینیان در زمین آیا معبودی دیگر هست
با خدا اندکی پند می پذیرید (۶۲) .

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه راه می
نماید شمارا در تاریکی های بیابان و دریا
و می فرستد باد هارا مژده دهنده پیش
دست رحمت خود آیا معبودی هست
با خدا برترست خدا از آنکه شریک می
گیرند (۶۳) .

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه نوپیدا
می کند آفرینش باز دگر بار بار گرداندش
و کیست آنکه روزی می دهد شمارا
از آسمان و زمین آیا معبودی هست با خدا
بگو بیارید حجت خود را اگر راست

گوئید (٦٤) .

بگویند آنکه در آسمانها وزمین است
غیب را مگر خدا و نمیدانند که کی
برانگیخته شوند (٦٥) .

بلکه پی در پی متوجه شد علم ایشان
در باب آخرت^(١) بلکه ایشان در شبهه اند
از آخرت بلکه ایشان از آخرت نابینا
ند (٦٦) .

وگفتند کافران آیا چون شویم خاک و پدران
مانیز آیما بیرون آوردگانیم (یعنی از قبور)
(٦٧) .

هر آئینه وعده داده شد باین مقدمه مارا
و پدران مارا پیش ازین، نیست این مگر
افسانه های پیشینیان (٦٨) .

بگو سیر کنید در زمین پس بنگرید چگونه
بود انجام کار گنه گاران (٦٩) .

و اندوه مخور بر ایشان و مباش در تنگدلی
از مکر بید ایشان (٧٠) .

ومی گویند کی باشد این وعده اگر راست
گوئید (٧١) .

بگو شاید نزدیک شده باشد بشما بعض
آنچه بشتاب می طلبید^(٢) (٧٢) .

و هر آئینه پروردگارتو خداوند فضل ست
بر مردمان ولیکن بیشترین ایشان شکر
نمی کنند (٧٣) .

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ
وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ①

بَلِ ادْرِكْ عَلَيْهِمْ فِي الْآخِرَةِ بَلٌ هُمْ فِي شَكٍّ
مِّنْهَا تَكِلُ لَهُمُهَا مَآعُونَ ②

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاءُ وَنَا إِنَّا
لَنُخْرَجُونَ ③

لَقَدْ وُعِدْنَا هَذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِن قَبْلُ إِن هَذَا
إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ④

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ⑤

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ⑥

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑦

قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ
الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ⑧

وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ⑨

(١) یعنی تابه آنکه منقطع گشت .

(٢) یعنی عقوبت دنیا .

وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٤﴾

وهرائینه پروردگار تو میداند آنچه پنهان می کنند سینه های ایشان و آنچه ظاهر می نمایند (۷۴) .

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٧٥﴾

و نیست هیچ پوشیده در آسمان و زمین مگر نوشته است در کتاب روشن (۷۵) .

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُصِّلُ عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾

هرائینه این قرآن بیان می کند پیش بنی اسرائیل بیشتر آنچه ایشان در آن اختلاف می کنند (۷۶) .

وَإِنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾

وهرائینه وی هدایت و رحمت است مسلمانان را (۷۷) .

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾

هرائینه پروردگار توفیصله کند میان ایشان بحکم خود و اوست غالب دانا (۷۸) .

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٧٩﴾

پس توکل کن بر خدا هرائینه تو بردین راست روشن هستی (۷۹) .

إِنَّكَ لَا تَسْمِعُ النَّوْثَىٰ وَلَا تَسْمِعُ الصَّمَرَ الدُّعَاءَ إِذَا كَانُوا مُدِيرِينَ ﴿٨٠﴾

هرائینه تو نمی توانی شنوایید مردگان را و نمی توانی شنواییدن کران را آواز وقتی که روبگردانند پشت داده (۸۰) .

وَمَا آتَتْ بِهَدَى الْعَنَىٰ عَنْ صَلَاتِهِمْ إِنَّ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ يَأْتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾

و نیستی تورا نه نماینده کوران تاباز آینداز گمراهی خویش نمی شنوای مگر کسی را که ایمان آورده است بآیت های ما پس این جماعت گردن نهنگانند (۸۱) .

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَالْوَالِیَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾

و چون متحقق شود وعده عذاب برایشان بیرون آریم برای ایشان جانوری از زمین که سخن گوید بایشان بسبب آنکه مردمان بآیات مایقین نمی آوردند (۸۲) .

وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾

و آن روز که برانگیزیم از هرامتی طائفه ای را از آنانکه دروغ می شمردند آیات ما را پس از ایشان بعضی را تارسیدن بعضی

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ أَلَّا كَذَّبْتُمْ بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا
عِلْمًا أَمَّا أَذُكُمُ تَعْمَلُونَ ﴿٨٣﴾

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِم بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٨٤﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسَكُنَّ فِيهِ وَالنَّهَارُ مُبْصِرًا
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٨٥﴾

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتُزْعَمَنَّ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلٌّ أَتَوْهُ
ذُخْرَيْنَ ﴿٨٦﴾

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ
السَّحَابِ صُنْعَ اللَّهِ الَّذِي أَتَقَنَ كُلُّ شَيْءٍ إِنَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٧﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فَزَعٍ
يَوْمَ يُنْفَخُ الْأَمُوتُونَ ﴿٨٨﴾

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ
يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٩﴾

إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدِ الَّذِي حَرَّمَ هَؤُلَاءِ

ایستاده کرده میشود (۸۳) .

تا وقتی که چون حاضر آیند گوید خدا آیاد روغ
شمردید آیات مرا و در نگرفته بودید بآن
از روی دانش یا چه کار می کردید (۸۴) .

و ثابت شد وعده عذاب برایشان بسبب
ستم کردن ایشان پس آن جماعت سخن
نگویند (۸۵) .

آیا ندیده اند که ما پیدا کرده ایم شب را
تا آرام گیرند در آن و پیدا کرده ایم روز را
روشن هر آینه درین مقدمه نشانه هاست
قومی را که باور می دارند (۸۶) .

و یادکن آن روز که دمیده شود در صور
پس مضطرب شوند آنانکه در آسمانها یند
و آنانکه در زمین اند مگر کسیکه خدا
خواسته است و همه بیایند پیش خدا
خوار شده (۸۷) .

و به بینی کوه هارا پنداری آنها را برجای
ایستاده و آنها می روند مانند رفتن ابر صنع
آن خدای که استوار ساخت هر چیز را
هر آینه وی خبردارست بآنچه می کنید
(۸۸) .

هر که بیارد نیکی پس او را باشد بهتر از آن
و ایشان از اضطراب آن روز ایمن باشند
(۸۹) .

و هر که بیارد بدی نگونسار کرده شود
چهره های ایشان در آتش جزا داده نمی
شوید مگر بوفق آنچه می کردید (۹۰) .

بگو (یا محمد) جزاین نیست که فرموده
شد مرا که عبادت کنم خداوند این شهر را

كُلُّ شَيْءٍ وَأَفْرُتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْغَالِبِينَ ﴿٩١﴾

وَأَنْ أَتْلُو الْقُرْآنَ فَمِنْ أُمَّتِي وَأَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿٩٢﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

(یعنی مکه) آنکه محترم ساخت آنرا و بتصرف اوست هر چیز، و فرموده شد مرا که باشم از مسلمانان (٩١) .

و فرموده شد آنکه بخوانم قرآن را پس هر که راه یافت پس جزاین نیست که راه می یابد برای نفع خویشتن و هر که گمراه شد بگو جزاین نیست که من از بیم کنندگانم (٩٢) .

و بگوستایش خدای راست خواهد نمود شمارا آیات خود پس بشناسید آنها را و نیست پروردگارتو بی خبر از آنچه می کنی (٩٣) .

سورة قصص مکی است و آن هشتاد و هشت آیت و نه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسّم ①

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

تَتْلُو عَلَيْكَ مِنْ نَبَأِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ③

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيْعًا يَسْتَضِيعُ ظِلْفَهُ وَنَهْمُ يُدَبِّرُ أُنْبَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِ نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ④

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ⑤

بنام خدای بخشاینده مهربان . طسّم (١) .

این آیت های کتاب روشن است (٢) . بخوانیم بر تو بعض خبر موسی و فرعون به راستی برای گروهی که باور میدارند (٣) .

هرآئینه فرعون تکبر کرد در زمین و ساخت اهل آن را گروه گروه زبون می گرفت جماعتی را از ایشان، می کشت پسران ایشان را و زنده می گذاشت دختران ایشان را هرآئینه وی بود از مفسدان (٤) .

و می خواستیم که نعمت فراوان دهیم بر آنان که زبون گرفته شدند در زمین و پیشوا سازیم ایشان را و وارث کنیم

وَنُكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَبَرَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٥﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا اخْضَعَتْ إِلَيْهِ قَالَ قُبِّهِ فِي الْبَيْتِ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦﴾

كَالْقِطْعَةِ الْفِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِبِينَ ﴿٧﴾

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنِي إِلَىٰ وَلَدٍ لَا نَقُتُّهُ عَلَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَكْذِبَهُ وَلَهُمَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٨﴾

وَأَصْبَحَ قُودًا أُمِّ مُوسَىٰ فِرْعَانًا كَاذِبًا كَذِبِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَّبَّنَا عَلَيَّ قَلْبًا لَّاتَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٩﴾

وَقَالَتِ لَأُخْبِتَنَّ قُصِيَّةَ قَبْرِتِ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠﴾

وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ

ایشان را (۵) .

ودسترس دهیسم ایشان را درزمین وبنمائیم فرعون وهامان ولشکر های ایشان را اززبون گرفتگان آنچه می ترسیدند (۶) .

والهام فرستادیم بسوی مادر موسی اینکه شیربده او را پس چون بترسی بروی بینداز او را دردریا ومترس واندوه مخور هرآئینه مابازرساننده اوئیم بسوی تو و گرداننده اوئیم ازپیغامبران (۷) .

پس برگرفتند آن را اهل خانه فرعون تاآخر کارشود برای ایشان دشمن وسبب اندوه هرآئینه فرعون وهامان ولشکرهای ایشان خطا کننده بودند (۸) .

وگفت زن فرعون این طفل خنکی چشم ست مرا وترا مکشیدش بُود که نفع دهد مارا یا فرزندگیریم او را وایشان حقیقت حال نمی دانستند (۹) .

وگشت دل مادر موسی خالی از صبر هرآئینه نزدیک بود که آشکارا کند آن قصه را اگرمانمی بستیم بردل اورشته (۱) تاباشد ازباور دارندگان (۱۰) .

وگفت خواهرش رابری او برو پس بدیداورا ازدور وقوم فرعون نمی دانستند (۱۱) .

وحرام ساختیم برموسی شیردایگان پیش

أَهْلَ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصْحُونَ ﴿١٢﴾

از وصول خواهر پس خواهرش گفت آیاراه
نمایم شمارا براهل خانه ای که خبرداری
این طفل کنند برای شما و ایشان برای
اونیک خواهانند (۱۲).

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَلَتَعْلَمَنَّ
أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

پس بازگردانیدیم او را بسوی مادر او
تا خنک شود چشم وی و اندوه نخورد
و تابداند که وعده خدا راست ست
ولیکن بیشترین مردمان نمی دانند (۱۳).

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ وَكَذَٰلِكَ
نُجِزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾

و چون رسید بنهایت جوانی خود و درست
اندام شد دادیم او را حکمت و دانش
و همچنین جزای دهیم نیکوکاران را
(۱۴).

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا
رَجُلَيْنِ يَمْعَزَانِ هَٰذَا مِن شِيعَتِهِ وَهَٰذَا مِن عَدُوِّهِ
فَاسْتَعَاذَهُ الَّذِي مِّنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِّنْ عَدُوِّهِ
فَوَكَرَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالِ هَٰذَا مِن غِلِّ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ عَدَاؤُكُمْ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

و درآمد در شهر بروقت بیخبری اهل آن
پس یافت آنجا دوشخص که بایکدیگر
جنگ می کردند آن يك از قوم موسی بود
و آن دیگر از دشمنان وی پس مدد طلب
کرد شخصی که از قوم او بود بر آن دیگر
که از دشمنانش بود پس مشت زد او را
موسی پس بکشتش گفت این از کار
شیطان ست هر آینه شیطان دشمن گمراه
کننده آشکار است (۱۵).

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾

گفت ای پروردگار من هر آینه من ستم
کردم برخویش پس پیامرزمرا پس
پیامرزش هر آینه وی آمرزنده مهربان
ست (۱۶).

قَالَ رَبِّ إِنَّمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَاهِرًا
لِلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾

گفت ای پروردگار من بحق انعام کردن تو
بر من هرگز نخواهم بود مددگار گنهگاران
(۱۷).

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ

پس گشت کرد در شهر ترسان انتظار کنان

يَا لَأَمْسٍ يَنْتَصِرُكُمْ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِي مُبِينٌ ⑮

پس ناگهان شخصی که مدد طلب کرده بود دیروز باز بفریاد رسی میخواندش گفت بوی موسی هرآئینه توگمراه آشکاری (۱۸).

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ يَأْتِيهِ هُوْعْدٌ وَلَهُمَا قَالَ يَمُْوسَى أَتُرِيدُ أَنْ نَعْتَلِيكَ كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا يَا لَأَمْسٍ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ⑯

پس چون خواست که دست دراز کند به شخصی که وی دشمن موسی و دشمن فریادکننده بود گفت فریاد کننده ای موسی آیامیخواهی که بخشی مرا چنانکه کشتی شخصی را دیروز نمی خواهی مگر آنکه باشی ستمگاری در زمین و نمی خواهی که باشی از نیکوکاران^(۱) (۱۹).

وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَا الْمَدْيَنَةِ يَسْأَلُ قَالَ يَمُْوسَى إِنَّ الْمَلَآ يَأْتِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنَّ لَكَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ⑰

و آمد شخصی از آخر شهر شتابان گفت ای موسی هرآئینه رئیسان مشورت می کنند در حق تو تا بکشند ترا پس بیرون روهرآئینه من برای تواز نیک خواهانم (۲۰).

فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ⑱

پس بیرون آمد از آن شهر ترسان انتظار کنان گفت ای پروردگار من خلاص کن مرا از گروه ستمگاران (۲۱).

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ⑲

ووقتیکه متوجه شد بسوی شهر مدین گفت امیدوارم از پروردگار خویش که دلالت کند مرا براه راست (۲۲).

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِنَ النَّاسِ

ووقتیکه رسید بآب مدین یافت برآن آب طائفه ای را از مردمان آب می نوشانیدند

(۱) یعنی چون موسی او را توگمراه آشکاری گفت دانست که غضب کرده برسر من می آید .

يَسْقُونَ هُ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ
مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا شَيْءَ حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءَ وَأَبُونَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ ③

فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِنَاثِلٌ
إِلَيْكَ مِنْ خَيْرٍ فَقِيلَ ④

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِغْيَارٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ
فَإِجْزِيكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَضَى عَلَيْهِ الْقَصَصَ
قَالَ لَا تَحْزَنْ نَجُوتُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ⑤

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ
الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ⑥

قَالَ إِنِّي لُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ
تَأْجُرَنِي ثَمَانِي حَبَّ جَوْشَنِ قَبْآنَ ثَمَّ عَشْرَ أَلْفِينَ عَنَّا
وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَ عَلَيْكَ سَيِّدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ
مِنَ الصَّالِحِينَ ⑦

قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ
عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ⑧

مواشی را ویافت آن طرف ازایشان دوزن
که باز میدارند مواشی خود را گفت موسی
بآن دوزن چیست حال شما گفتند ما آب
نمی نوشانیم تا آنکه باز گردانند شبانان
مواشی را و پدر ما پیرکلان سال ست (۲۳).

پس موسی آب نوشانید برای این هر
دویاز و آورد بسوی سایه پس گفت ای
پروردگار من هر آینه من بآنچه فرود آوردی
بسوی من از نعمت محتاجم (۲۴).

پس آمد بموسی یکی ازین دوزن راه
میرفت بشرم گفت هر آینه پدر من میخواند
ترا تا بتو دهد مزد آنکه آب دادی برای
ما پس چون موسی پیامد نزد او و حکایت
کرد پیش او قصه را گفت مترس خلاص
شدی از قوم ستمگاران (۲۵).

گفت یکی ازین دو دختر ای پدر من بخدمت
بگیر او را هر آینه بهترین کسیکه بخدمت
گیری شخصی توانا با امانت باشد (۲۶).

گفت هر آینه من میخواهم که بزنی بدهم
ترایکی ازین دو دختر خود بشرط آنکه
خدمت من کنی هشت سال پس اگر تمام
کنی ده سال را پس آن تبرع است از نزد
تو و نمی خواهم که مشقت افکنم بر تو
خواهی یافت مرا اگر خدا خواسته است
از شائستگان (۲۷).

گفت موسی این ست عهد میان من و میان
تو هر کدام ازین دو مدت که ادا کنم تعدی
نباشد بر من و خدا بر آنچه می گوئیم گواه
ست (۲۸).

فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ
الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُمُ
مِّنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِّنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ
الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَتُوسَّىٰ إِلَيَّ أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾

وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تُهَلِكُ كَانَتْهَا جَانٌّ وَلِي
مُدْبِرًا أَوْ لَمْ يُعَقِّبْ يَتُوسَّىٰ أَقْبَلُ وَلَا تَفُتْ
إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ﴿٣١﴾

أَسْأَلُكَ يَدَاكَ فِي جَنِّبِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ
وَاضْمُرْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذُلَّ عَلَىٰ بَرَّهَانٍ مِنْ رَبِّكَ
إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿٣٣﴾

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْضَلُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ مَعِيَ رِدْءًا

پس چون ادا کرد موسی آن میعاد را و روان
شد باهل خود دید بجانب کوه طور آتشی
راگفت باهل خود توقف کنید هر آئینه دیده
ام آتشی امید دارم که بیارم برای تان
از آنجا خبری یا بیارم شعله ای از آتش بود
که شما تحصیل گرمی کنید (۲۹) .

پس چون آمد نزدیک آتش آواز داده شد
از کرانه راست میدان درجائیگاه بابرکت
از میان درخت که ای موسی هر آئینه من
خدایم پروردگار عالم ها (۳۰) .

وآنکه بافکن عصای خود را پس چون دید
که عصا حرکت می کند گویاوی ماریست
رو بگردانید پشت داده و باز نه گشت گفتیم
ای موسی پیش آی و مترس هر آئینه
تو از ایمنانی (۳۱) .

و در آردست خود را در گریبان خود تایرون
آید سفید شده از غیر علتی و بهم آریسوی
خود بازوی خود را از ترس^(۱) پس این
هر دو نشانه اند فرود آمده از جانب
پروردگار تو بسوی فرعون و جماعت او
هر آئینه ایشان بودند گروه بدکار (۳۲) .

گفت ای پروردگار من هر آئینه من کشته ام
از ایشان شخصی را پس می ترسم که
بکشند مرا (۳۳) .

و برادر من هارون فصیح تراست از من

(۱) یعنی برای دفع ترسی که بسبب ظهور خوارق پیدا شده .

يُصِدِّقُنِي وَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُون ۝۴۴

قَالَ سَتَشِدُّ عَضْدَكَ بِأَخِيكَ وَتَجْعَلُ لَكُمَا
سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِأَيِّتِنَا أَنْتُمَا وَمَنْ
اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ﴿١٥﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا يَظُنُّهُمْ أَنَّ الْإِسْحَاقَ
مُفْتَرًى وَكَانَ أَعْيُنُهُمْ كَالْإِبْرَاقِ ۝

وَقَالَ مُوسَى رَبِّیْ أَغْلِبْ بَیْنَ جَاءَ بِالْهُدَى مِنْ عِنْدِیْ
وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٧﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي
فَأَوْقَدَ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى الطِّينِ فَأَجْعَلَ لِي صَرْحًا
تَعْلَى أَطْلَعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَكْفَرُهُ
مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٣٨﴾

وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُوا
أَنَّهُم إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾

فَأَخَذْنَاهُ وَجُودَهُ فَنَبَذْنَاهُ فِي الْيَمِّ ۖ فَانْظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

از جهت زبان پس بفرست او را همراه من
مدد کننده که باور دارد مرا هر آئینه من می
ترسم از آنکه دروغگو شمرند مرا (۳۴).
گفت خدا محکم خواهیم کرد بازوی ترا
به برادر تو و خواهیم داد شمارا غلبه پس
نه توانند رسید بقصد ایذا بسوی شما
بسبب نشانه های ما، شما و آنانکه پیروی
شما کرده اند غالب خواهید شد (۳۵).

پس چون آورد موسیٰ برایشان نشانه های روشن مارا گفتند نیست این مگر جادوی بربسته و نه شنیدیم این را در پدران نخستین خویش (۳۶) .

و گفت موسی پروردگار من داناترست
بهرکه آورده است هدایت از نزد او و بهره
اوراست عاقبت پسندیده در آخرت هر آینه
رستگار نمی شوند ستمگاران (۳۷) .

وگفت فرعون ای سرکردگان ندانسته ام
برای شما هیچ معبودی غیرخود پس
آتش برافروز برای من ای هامان بر گِل
(یعنی خشت بساز) پس بناکن برای من
کوشکی بُود که من مطلع شوم از معبود
موسسی وهرآئینه من می پندارم
اورا از دروغ گویان (۳۸) .

و تکبر کرد فرعون و لشکرهای او در زمین
 بغیر حق و گمان کردند که ایشان بسوی ما
 بازگردانیده نشوند (۳۹) .

پس گرفتیم اورا ولشکر های اورا پس
افگندیم ایشان را دردريا پس درنگر
چگونه بود انجام ستمگاران (۴۰) .

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يُدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ
لَا يُنصَرُونَ ﴿٣٠﴾

وَاتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ هُمْ
مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِن بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا
الْقُرُونَ الْأُولَى بِصَاحِبِ الْإِسْمِ وَهَدَى
وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٣٢﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ مَا
كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٣٣﴾

وَلَكِنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا
فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمُ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا
مُرْسِلِينَ ﴿٣٤﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحْمَةً مِّنَ
رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَتْهُمْ مِّنْ نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٣٥﴾

وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُمُ مُّصِيبَةٌ لِّمَا قَدَّمَتْ آيَاتُنَا لَهُمْ
فَيَقُولُوا إِنَّا إِلَهُ الْبَنَاتِ وَسُلَٰمُؤُا فَتُنْبِئُكَ إِلَيْنَا
وَتَكُونُ مِنَ الْغَالِبِينَ ﴿٣٦﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِندِنَا قَالُوا لَوْلَا آيَاتُنَا

وگردانیدیم ایشان را پیشوایانی که
میخوانند بسوی آتش وروز قیامت
نصرت داده نشوند (٤١) .

وازی ایشان فرستادیم درین دنیا لعنت را
وبروز قیامت ایشان ازدور ساختگان
باشند (٤٢) .

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب بعد از آن
که هلاک ساختیم قرنهای نخستین را دلیل
شده برای مردمان وهدایت وبخشایش تابود
که ایشان پندپذیر شوند (٤٣) .

وتو نبودی بطرف غربی چون بانجام
رسانیدیم بسوی موسی وحی را ونبودی
ازحاضران (٤٤) .

ولیکن ماآفریدیم قرنهارایعنی بعد موسی
پس درازشد برایشان عمر وتونبودی
باشنده دراهل مدین که بخوانی برایشان
آیات مارا ولیکن ما بودیم فرستنده (٤٥) .

ونبودی توبجانب طور چون آواز دادیم
ولیکن وحی آمد ازروی بخشایش
پروردگار تو تا ترسانی گروهی را که نیامده
بود بدیشان هیچ ترساننده پیش ازتو بود
که ایشان پندپذیرشوند (٤٦) .

و اگر نه آن بودی که برسد بدیشان عقوبتی
بسبب آنکه پیش فرستاده است دست های
ایشان پس گویند ای پروردگار ما چرا نه
فرستادی بسوی ما پیغامبری را تا پیروی
آیات توکنیم وباشیم ازمسلمانان (٤٧) .

(پیغامبران را می فرستادیم) پس چون
آمد بایشان وحی راست از نزد ما گفتند

مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أُولَٰئِكَ كُفَرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ
مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا
إِنَّا بِكُمْ لَكَافِرُونَ ﴿۴۸﴾

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِندِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ
إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۹﴾

فَإِنْ لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّهُمَا يُتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ
وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ هَوَاهُ يَعْيُرُ هُدَىٰ مِنَ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۵۰﴾

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۵۱﴾

الَّذِينَ اتَّبَعَهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمُ يَكْفُرُونَ ﴿۵۲﴾

وَإِذْ أَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْقُرْآنَ الْمُبِينَ إِنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّنَا إِنَّكُمَا
مِن قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿۵۳﴾

أُولَٰئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرُهُمْ مَّرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَوَيَذَرُونَ
بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿۵۴﴾

چرا داده نشد این پیغامبر را مانند آنچه داده
شد بموسیٰ آیا کافر نشده اند بآنچه داده
شده موسیٰ را پیش ازین، گفتند دوسحر
اند موافق يك دیگر شده^(۱) و گفتند
هر آئینه ما بهريك کافرانیم (۴۸).

بگو پس بیارید کتابی فرود آمده از نزد
خدا که وی راه نماینده تر باشد ازین دو،
تا پیروی او کنم اگر راست گوئید (۴۹).

پس اگر قبول نکنند سخن ترا پس بدان
که جزاین نیست که پیروی می کنند
خواهش نفس خود را و کیست گمراه
تراز کسی که پیروی خواهش نفس
خود کند بدون راه نمائی خدا هر آئینه
خدا راه نه می نماید گروه ستمگاران را
(۵۰).

وهر آئینه ما پی در پی آوردیم برای ایشان
این قرآن را تا بود که ایشان پند پذیرند (۵۱).

آنانکه داده ایم ایشان را کتاب پیش
از قرآن ایشان بقرآن ایمان می آرند (۵۲).

و چون قرآن خوانده میشود برایشان گویند
ایمان آوردیم بآن هر آئینه وی راست
است از جانب پروردگار ما هر آئینه ما پیش
از نزول قرآن منقاد بودیم (۵۳).

این جماعت داده میشود ایشان را مزد ایشان
دوبار بسبب آنکه صبر کردند و دفع می کنند
بخصلت نيك بدی را و از آنچه روزی داده
ایم ایشان را خرج می کنند (۵۴).

(۱) یعنی تورات و قرآن .

وَإِذْ أَسْمِعُوا لِلْغَوَّاعِرِضُوا عَنْهُ وَقَالُوا إِنَّا أَعْمَالُنَا
وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا تَبْتَغِ الْجَاهِلِينَ ①

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ②

وَقَالُوا إِنَّا تَتَّبِعُ الْهُدَى مَعَكَ تَتَخَفُ مِنْ أَرْضِنَا
أَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجْبَى إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ
يَنْزِلُ قَائِمًا لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ③

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطَرَتْ مَعِيشَتَهَا فَبِئْسَ لَكَ مَسْكَنُهُمْ
لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكَتَابْنَا عَنْ الْوَرِثَةِ ④

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُمَمٍ سُلُوفًا يَلْقَا
عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَى إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ⑤

وچون بشنوند سخن بیهوده را روبگردانند
از آن وگویند ما راست کردار های ما
و شماراست کردارهای شما سلام بر شما باد
نمی خواهیم صحبت جاهلان^(۱) (۵۵).

(یا محمد) هر آئینه تو راه نمی نمائی هر که
را دوست می داری ولیکن خدا راه می
نماید هر کرا خواهد و اودا ناترست براه
یافتگان (۵۶).

وگفتند بعض اهل مکه اگر پیروی هدایت
کنیم باتو ر بوده شویم از زمین
خود^(۲) آيا جا نه دادیم ایشان را در حرمی
با امن رسانیده میشود بسوی وی میوها
از هر جنس روزی از نزد ما لیکن بیشترین
ایشان نمی دانند (۵۷).

و بسا هلاك کردیم ازده ها که از حد در
گذشتند در گذران خود پس اینهاست جای
ماندن ایشان مانده نشد آنجا بعد از ایشان
مگر اندکی و بودیم مابدست آرنده میراث
ایشان (۵۸).

و هرگز نیست پروردگار تو هلاك کننده ده
ها تا آنکه بفرستد در قصبه آن پیغامبری که
بخواند برایشان آیات ما و هرگز نیستیم
هلاك کننده ده ها مگر در آن حال که اهل
آنها ستمگاری باشند (۵۹).

(۱) مترجم گوید یهود پیش از آنکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم بمدینه هجرت کند

و نسخ یهودیت تصریح فرماید معتقد قرآن بودند و می گفتند عرب را قرآن لازم ست.

(۲) یعنی مردمان اخراج کنند.

وَمَا أُولَئِكَ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَمَّنْ وَعَدْنَاهُ وَعَدًا حَسَنًا فَهُوَ لَا يَفِيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾

قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِيَّاكَ لَاعِبِدُونَ ﴿٦٣﴾

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾

فَجَبَبَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾

وهرچه داده شد شمارا از هر نوعی پس بهره مندی زندگانی دنیا و آرایش ویست و آنچه نزد خداست بهتر و پائنده ترست آیاتمی فهمید (۶۰) .

آیا کسیکه وعده دادیمش وعده نیک پس او دریابنده آنست مانند کسی است که بهر مند ساختیمش بمنفعت زندگانی دنیا بازوی روز قیامت از حاضر کردگان ست^(۱) (۶۱) .

و روزیکه آواز دهد ایشان را پس گوید کجایند آن شریکان من که شما گمان می کردید (۶۲) .

گویند آنانکه ثابت شد برایشان حکم عذاب^(۲) ای پروردگار ما این جماعت اند که گمراه کردیم ایشان را چنانکه خود گمراه شدیم^(۳) بی تعلق شدیم از همه بسوی تو، ایشان مارانمی پرستیدند (۶۳) .

و گفته شود بخوانید شریکان خود را پس بخوانند ایشان را پس ایشان قبول نه کنند دعای ایشان و ببینند عذاب را و تمنا کنند کاش ایشان راه یاب می بودند (۶۴) .

و روزیکه آواز دهد خدا ایشان را پس گوید چه جواب دادید پیغامبران را (۶۵) .

پس مشتبه شود برایشان خبرها آن روز

(۱) یعنی در عذاب .

(۲) یعنی رؤیسان کفر .

(۳) یعنی بغیر اکراه .

پس ایشان ازیک دیگر سوال نه کنند^(۱)
(۶۶) .

پس آنکه توبه نمود وایمان آورد
وکارشائسته کرد پس امید ست که باشد
ازرستگاران (۶۷) .

و پروردگار تومی آفریند هرچه خواهد
وبرمی گزیند هرکراخواهد نیست ایشان را
اختیار، پاکی خدای راست وبلند ترست
ازآنکه شریک می آرند (۶۸) .

وپروردگارتو میداند آنچه پنهان می دارد
سینه های ایشان وآنچه آشکارامی کنند
(۶۹) .

واوست خدای نیست هیچ معبود بحق
غیراو اوراست ستایش دردنیا وآخرت
واوراست فرمانروائی وپسوی اوباز
گردانیده شوید (۷۰) .

بگو آیادیدید که اگرگرداند خدای تعالی
برشما شب را پاینده تاروز قیامت کیست
معبودی غیر حق که بیاردپیش شماروشنی
را آیانمی شنوید (۷۱) .

بگوآیا دیدید که اگرگرداند خدای تعالی
برشما روزرا پاینده تا روزقیامت کیست
معبودی غیرحق که بیاردبشما شبی را که
آرام گیرید درآن آیانمی بینید (۷۲) .

وازرحمت خود ساخت برای شما شب و
روز را تاآرام گیریددرشب وتاروزی طلب

فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَغَفَرْنَا أَنْ
يَكُونَ مِنَ الْمُهْلَكِينَ ۝۴۶

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَكُمْ الْخِيَرَةُ شَيْئًا
اللَّهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝۴۷

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ۝۴۸

وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ
وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝۴۹

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ أَمْ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ۝۵۰

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ
أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۝۵۱

وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ

(۱) یعنی جواب باصواب نیابند .

وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٣﴾

وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيُّ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٥٤﴾

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٥٥﴾

إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءَ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٥٦﴾

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٥٧﴾

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ

کنید از فضل او^(۱) و تا شکر گذاری کنید
(۷۳) .

وروزیکه آواز دهد ایشانرا پس گوید
کجایند آن شریکان من که گمان می کردید
(۷۴) .

و بیرون کشیم از هرامتی گواهی را^(۲) پس
گوئیم قوم را بیارید دلیل خود پس بدانند
که حق بجانب خداست و گم شود
از ایشان آنچه افترا می کردند (۷۵) .

هرآئینه قارون بود از قوم موسی پس
تعدی کرد برایشان و عطا کرده بودیم
اورا از گنجها آن قدر که کلید های او گرانی
می کرد جماعت صاحب توانائی را چون
گفت باو قوم او شادمشو هرآئینه
خدا دوست نمی دارد شاد شوندگان را
(۷۶) .

و بجوی در آنچه خدا عطا کرده است ترا
صلاح سرای آخرت و فراموش مکن
حصه خود از دنیا^(۳) و نیکوکاری کن
چنانکه احسان کرده است خدا بر تو و مجو
فساد در زمین هرآئینه خدا دوست نمی
دارد فساد کنندگان را (۷۷) .

گفت جزاین نیست که داده شده است مرا
مال فراوان بنا بر دانشی که نزد من ست

(۱) یعنی در روز .

(۲) یعنی هر پیغامبری بر قوم خود گواهی دهد .

(۳) یعنی در دنیا عمل صالح بجا آر .

جَمْعًا وَلَا يَسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿۷۸﴾

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا يَلِيتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو
حِطَّةٍ عَظِيمٍ ﴿۷۹﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَن
أَمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقِيهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿۸۰﴾

فَحَفَّظْنَاهُ وَبَدَارُوا الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ فِيهَا أَنْ يَبْصُرُوهُ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ النَّاتِيهِينَ ﴿۸۱﴾

وَأَصْلَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَآفُ اللَّهُ
بِبَسْطِ الرِّزْقِ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَن مَّنَّ
اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَبِكَآفَتَهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿۸۲﴾

بَلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا

آیاندانست که خدا هلاک کرد پیش از وی
از قرنهای آن قوم را که توانا تر بود از وی
و بیشتر بود در جمعیت و پرسیده نمی
شوند گنهکاران از گناهان ایشان^(۱) (۷۸).

پس بیرون آمد بر قوم خود در آرایش
خویش گفتند آنانکه طلب می کردند
زندگانی دنیا را ای کاش ما را باشد مانند
آنچه داده شده است قارون را هر آینه
وی صاحب نصیب بزرگ است (۷۹).

و گفتند آنانکه داده شد ایشان را علم وای
بر شما ثواب خدا بهتر است مر آنکس را
که ایمان آورد و کار شایسته کرد و قرین
کرده نمی شود این سخن مگر صابران را
(۸۰).

پس فرو بردیم قارون را و سرای او را
بزمین پس نبود برای او هیچ گروهی که
نصرت دهند او را غیر خدا و نبود خودش
از نصرت داده شدگان (۸۱).

و گشتند آنانکه آرزوی کردند منزلت او را
دیروز می گفتند ای عجب که خدا گشاده
می کند رزق را برای هر که خواهد
از بندگان خویش و تنگ می سازد و اگر نه
آن بودی که انعام کرد خدا بر ما هر آینه
فرو بردی ما را ای عجب که رستگار نمی
شوند کافران (۸۲).

این سرای باز پسین مقرر می کنیم آن را

(۱) یعنی در صورت لزوم پاداش مجال عذر نیست والله اعلم .

فِي الْأَرْضِ وَلَا فسادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٥﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَى مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ ضَالٌّ مُبِينٌ ﴿١٧﴾

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾

وَلَا تَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أَنْزَلْتُ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٩﴾

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٠﴾

برای آنانکه نمی طلبند تکبر در زمین و نه فساد و حسن عاقبت پرهیزگاران راست (۸۳).

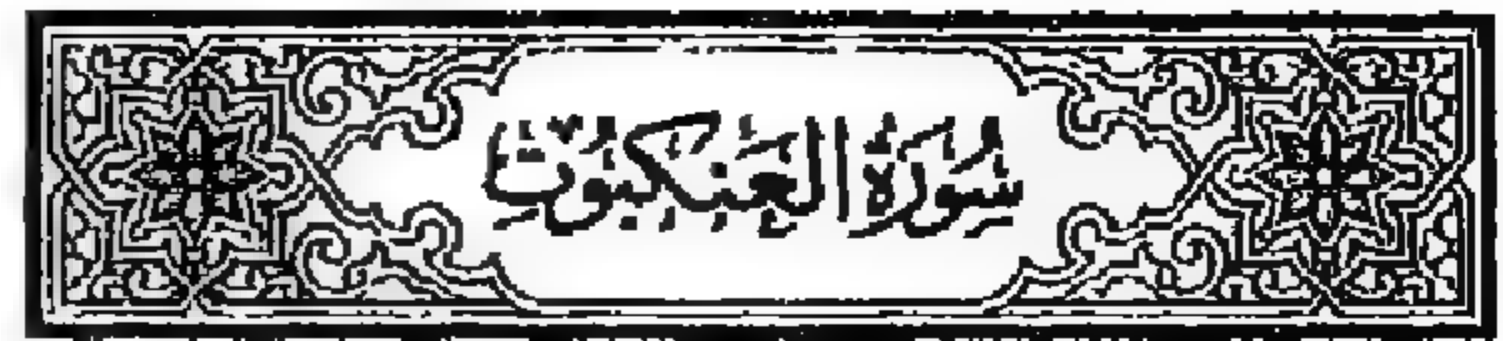
هر که بیارد نیکی پس او راست بهترازان و هر که بیارد بدی پس جزا داده نمی شوند آنانکه بعمل آوردند خطاها الا بحسب آنچه می کردند (۸۴).

هر آئینه خدائی که نازل کرد بر تو قرآن را البته باز گرداننده است ترا بسوی جای بازگشت^(۱) پروردگار من داناتراست بهر که آورد هدایت را و بهر که وی در گمراهی ظاهرست (۸۵).

و توقع نمی داشتی که فرود آورده شود بسوی تو کتاب لیکن (فرو فرستاده شد) بسبب رحمتی از پروردگارتو پس هرگز مشو مددگار کافران (۸۶).

و باز ندارند کافران ترا از تبلیغ آیات خدا بعد از آنکه فرود آورده شد بسوی تو و دعوت کن بسوی پروردگار خویش و هرگز مباش از مشرکان (۸۷).

و مخوان با خدا معبود دیگر را نیست هیچ معبود بحق غیر او هر چیز هلاک شونده است مگر او مراوراست فرمانروائی و بسوی او باز گردانیده شوید (۸۸).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ١

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ٢

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ٣

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ٤

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنْ أَجَلَ اللَّهُ لَآئِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٥

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ٦

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ٧

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٨

سوره عنكبوت مکی است وآن شصت و نه
آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْم (١) .

آیا پنداشتند مردمان که بگذاشته شوند
بمجرد آنکه گویند ایمان آوردیم وایشان
امتحان کرده نشوند (٢) .

وهرآئینه امتحان کردیم آنانراکه پیش
ازایشان بودند پس البته متمیز بکند خدا
آنانرا که راست گفتند و البته متمیز کند
دروغگویان را (٣) .

آیاگمان کردند آنانکه بعمل آوردند خطاها
که پیش دستی کنند بر ما بدچیزی ست که
بدان حکم می کنند (٤) .

هرکه امیدداشته باشد ملاقات خدا را پس
هرآئینه میعاد خدا البته آینده است و اوست
شنوادانا (٥) .

هرکه جهاد کند جزاین نیست که جهاد
میکند برای نفع خویش هرآئینه خدایی
نیاز ست از عالمها (٦) .

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته
کردند البته محوکنیم ازایشان خطاهای
ایشان را و البته جزا دهیم ایشان را به
نیکوترین آنچه می کردند (٧) .

وامر کردیم آدمی را به نسبت پدر و مادر
وی نیک معامله کردن و اگر کوشش کنند
باتوای انسان تا شریک آری بامن آنچه
نیست ترا بحقیقت آن دانشی پس

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي
الصَّالِحِينَ ⑩

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ
فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً لِلنَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِنْ
جَاءَ نَصْرٌ مِّنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوَلَيْسَ
اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ⑪

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ⑫

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا
وَلْنَحْمِلَ خَطِيئَتَكُمْ وَمَا نَحْمِلُهَا مِن فَتْنَةٍ مِّنْ شَيْءٍ
إِنَّمَا لَكُمْ لُكْذِبُؤُنَّ ⑬

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَ أَثْقَالِهِمْ وَلَيَسْئَلُنَّ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ⑭

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ

فرمانبرداری ایشان مکن بسوی من ست
بازگشت شما پس خبردهم شمارا به آنچه
می کردید (۸) .

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند البته درآریم ایشان را در زمره
شایستگان (۹) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ایمان
آوردیم بخدا پس چون آزاد داده شد او را
در راه خدا شمرد رنج دادن مردمان را
مانند عذاب خدا و اگر بیاید فتحی از نزد
پروردگارتو حتما گویند هرآئینه ما باشما
بودیم آیا نیست خداداناتر بآنچه در سینه
های عالمیانست (۱۰) .

والبتہ میدانند خدا آنان را کہ ایمان آوردند
والبتہ میدانند منافقان را (۱۱) .

و گفتند کافران بمسلمانان پیروی را
ما کنید والبتہ ما برداریم گناهان شمارا
و نیستند ایشان بردارنده چیزی از گناهان
آن جماعت هرآئینه ایشان دروغگویانند
(۱۲) .

والبتہ بردارند بارهای خویش را
و بارهائی را همراه بارهای خویش و البتہ
سوال کرده شوند روز قیامت از آنچه
افترا می کردند^(۱) (۱۳) .

وهرآئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم
اوپس توقف کرد درایشان هزار سال مگر

(۱) یعنی بارگمراه شدن و گمراه کردن بردارند و بار تابعان از سرایشان دفع نکند .

إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٤﴾

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾

وَأَبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾

وَإِنْ تَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أَمْرٌ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٨﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٩﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنْشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

پنجاه سال پس درگرفت ایشان را طوفان و ایشان ستمگار بودند (۱۴) .

پس نجات دادیم نوح را و اهل کشتی را و ساختیم کشتی را نشانه برای عالمها (۱۵) .

و فرستادیم ابراهیم را وقتی که گفت بقوم خود پرستش خدا کنید و بترسید از وی این بهتر است شمارا اگر می دانید (۱۶) .

جز این نیست که می پرستید بجز خدا بتان را و برمی بندید دروغ را هر آینه آنانکه پرستش می کنید بجز خدانمی توانند برای شماروزی دادن پس طلب کنید از نزد خدا روزی را و پرستش او کنید و شکر او بجا آرید بسوی او باز گردانیده خواهید شد (۱۷) .

و اگر دروغ می شمريد پس هر آینه دروغ شمرده بودند امت های پیش از شما و نیست بر پیغمبر مگر پیغام رسانیدن آشکارا (۱۸) .

آیند دیدند چگونه نومی کند خدا آفرینش را باز دیگر بار بازگرداند آفرینش را هر آینه این کار بر خدا آسان ست (۱۹) .

بگو سیر کنید در زمین پس درنگرید چگونه آغاز کرد آفرینش را باز خدا پیدا کند آن پیدایش باز پسین را هر آینه خدا بر هر چیز تواناست (۲۰) .

يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿۲۱﴾

عذاب کند هرکرا خواهد و رحم کند هرکرا خواهد و بسوی او بازگردانیده خواهید شد (۲۱) .

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿۲۲﴾

و نیستید شما عاجزکننده در زمین و نه در آسمان و نیست شمارا بجز خدا هیچ دوست و نه یاری دهنده (۲۲) .

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ يَكْسِبُونَ مِنْ نَجَسَاتٍ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۲۳﴾

و آنانکه کافر شدند بآیات خدا و بملاقات او آن جماعت ناامید شدند از رحمت من و آن جماعت ایشان راست عذاب درد دهنده (۲۳) .

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۲۴﴾

پس نه بود جواب قوم ابراهیم مگر آنکه گفتند بکشید او را یا بسوزانید او را پس برهانید خدا او را از آتش هر آئینه درین ماجرا نشانه هاست برای گروهی که باور میدارند (۲۴) .

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّصِيرِينَ ﴿۲۵﴾

و گفت ابراهیم جز این نیست که گرفته اید بجز خدا بتان را بجهت دوستی در میان خویش در زندگانی دنیا باز روز قیامت نامعتقد شود بعض شما ببعض و لعنت کند بعض شما بعض را و جای شما دوزخ ست و نیست شمارا هیچ یاری دهنده (۲۵) .

فَأَمَّنْ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۲۶﴾

پس باورداشت ابراهیم رالوط و گفت (ابراهیم) هر آئینه من هجرت کننده ام بسوی پروردگار خویش هر آئینه وی غالب با حکمت ست (۲۶) .

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ

وعطا کردیم او را اسحق و یعقوب

الْثُّبُوتَ وَالْكِتَابَ وَاتَّيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَآيَاتِهِ
فِي الْآخِرَةِ لِيَسْهَلَ لِلصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾

و مقرر داشتیم در اولادِ وی پیغامبری
و کتاب را و دادیم او را مزد او در دنیا
و هر آئینه وی در آخرت از شائسته‌گان ست
(۲۷) .

وَلَوْ طَآءِدُ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّا نَأْتِيَكُم بِالْفَاحِشَةِ
مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

و فرستادیم لوط را وقتی که گفت بقوم خود
هر آئینه شما بعمل می آرید کار بی حیائی
را که پیش دستی نکرده است بر شما بسوی
آن هیچ کس از عالمها (۲۸) .

إِنَّا نَأْتِيَكُم بِتِلْكَ الْبَهِيمَةِ الَّتِي تَقْطَعُ السَّبِيلَ وَنَأْتِيَكُم
فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
إِنَّهُمْ يَدْعُوا إِلَى اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٩﴾

آیا شما بقصد شهوت می آئید بمردان
و قطع طریق می کنید و بعمل می آرید
در مجلس خویش کار ناپسندیده پس نه
بود جواب قوم او مگر آنکه گفتند بیار پیش
ما عذاب خدا را اگر هستی از راست گویان
(۲۹) .

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾

گفت ای پروردگار من نصرت ده مرا بر قوم
مفسدان (۳۰) .

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا إِنَّا
مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا
كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾

و وقتی که آوردند فرستادگانِ ما پیش ابراهیم
مژده را گفتند هر آئینه ما هلاک کننده اهل
این دِهیم هر آئینه اهل این ده ستمگار
بودند (۳۱) .

قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا
لَنَنْجِيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ
الْغَابِرِينَ ﴿٣٢﴾

گفت ابراهیم هر آئینه در آنجا لوط ست
گفتند ما دانا تریم بهر که آنجاست البته
خلاص کنیم او را و اهل او را الا زن وی
باشد از باقی ماندگان (۳۲) .

وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئَىٰ بِهِمْ وَضَاقَ
بِهِمْ ذُرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا
مُنْجُونَكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ

و وقتی که آمدند فرستادگانِ ما پیش لوط
اندوهگین کرده شد بسبب ایشان و
تنگدل شد بسبب ایشان و گفتند آن

مِنَ الْغَيْرِينَ ﴿۳۳﴾

فرستادگان مترس و اندوه مخور هرآئینه
مانجات دهنده تو و اهل تو ایم مگر زن
تو باشد از باقی ماندگان (۳۳) .

اِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَىٰ اَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ
يَمَّا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿۳۴﴾

هرآئینه ما فرود آورنده ایم بر اهل این ده
عقوبتی را از آسمان بسبب آنکه بدکاری
می کردند (۳۴) .

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا مِنْهَا آيَةً بِّنَتَةَ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۳۵﴾

وهرآئینه گذاشتیم از آن دیه نشانه واضح
برای گروهی که درمی یابند (۳۵) .

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ لِقَوْمٍ اعْبُدُوا
اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿۳۶﴾

و فرستادیم بسوی مدین برادر ایشان
شعیب را پس گفت ای قوم من عبادت
خدا کنید و توقع دارید روز بازپسین
را و هرسو مگردید در زمین فساد کنان
(۳۶) .

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثَمِينَ ﴿۳۷﴾

پس دروغ پنداشتند او را پس در گرفت
ایشانرا زلزله پس بامداد کردند
در خانه های خویش مرده افتاده (۳۷) .

وَعَادًا وَثُمُودًا وَقَدْ بَيَّنَّا لَكُم مِّن مَّسَلِكِهِمْ وَزَيَّنَّا لَهُمُ
الشَّيْطَانَ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّ عَنْ السَّبِيلِ
وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿۳۸﴾

و هلاك كرديم عاد و ثمود را وهرآئینه
واضح شده است شمارا بعض مساكن
ایشان و آراسته ساخته بود برای ایشان
شیطان کردار های ایشان را پس بازداشت
ایشان را از راه و ایشان بینا بودند
(۳۸) .

وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُّوسَىٰ
بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ﴿۳۹﴾

و هلاك كرديم قارون وفرعون وهامان را
وهرآئینه آمده بود بایشان موسیٰ بانسانه
های واضح پس تكبر کردند در زمین
و نبودند سبقت کنندگان (۳۹) .

فَكُلًّا أَخَذْنَا بِنِيَّةٍ فَمِنْهُمْ مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا

پس هریکی را گرفتار ساختیم به وبال

وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا
بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

گنااهش پس از ایشان کسی بود که
فرستادیم بروی بادسنگ بار و ایشان
کسی بود که گرفت او را آواز سخت
و از ایشان کسی بود فرو بردیمش بزمین و
از ایشان بود کسی که غرق ساختیم و هرگز
نبود که خدا ظلم کند برایشان ولیکن
ایشان برخویشتن ستم می کردند
(۴۰).

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ
الْعَنْكَبُوتِ إِتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ
لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

داستان آنانکه دوستان گرفته اند بغیر خدا
همچو داستان عنکبوت ست که فراگرفت
خانه ای و هرآئینه سست ترین خانه ها
خانه عنکبوت ست اگر می دانستند^(۱)
(۴۱).

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾

هرآئینه خدا میداند حال چیزی که می
پرستند بجزوی از هرچه باشد و او ست
غالب با حکمت (۴۲).

وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا
إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٤٣﴾

و این داستان ها بیان می کنیم آن را برای
مردمان و نمی فهمند آن را مگر دانایان
(۴۳).

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

آفرید خدا آسمان ها و زمین را بتدبیر
درست هرآئینه درین کارنشانه است برای
مسلمانان (۴۴).

(۱) مترجم گوید حاصل مثل آنست که ایشان بیتان پناه برده اند و بتان هیچ نفع نه دهند
چنانکه خانه عنکبوت هیچ فائده نمی دهد.

أَنْزِلْ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ
إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٢١﴾

وَلَا تَجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالتَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا
الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا
وَأَنْزَلَ إِلَيْنَا الْيُكْمَ وَالْهَنَاءُ وَالْهَكْمُ وَاحِدٌ وَعَنْ لَه
مُسْلِمُونَ ﴿٢١﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِالْيَتِنَا
إِلَّا الْكُفْرُونَ ﴿٢١﴾

وَمَا كُنْتَ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ
إِذْ أُرْتَابَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٢١﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ
بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾

بخوان یا محمد وحی فرستاده شده بسوی
تو از کتاب و برپادار نماز را هر آئینه نماز منع
میکند از کار بی حیائی و فعل ناپسندیده
و هر آئینه یاد کردن خدا بزرگ تراست از همه
و خدا میداند آنچه میکنید (۴۵) .

و مکابره میکنید باهل کتاب الابخصلتی که
وی نیک است مگر بآنانکه ستم
کردند از ایشان و بگوئید ایمان آوردیم
بآنچه فرود آورده شد بسوی ما و بآنچه
فرود آورده شد بسوی شما و معبود
شما یکی است و ما و را منقادیم (۴۶) .

(و چنانکه کتاب های سابق فرود آورده
بودیم) همچنان فرود آوردیم بسوی
تو کتاب پس آنانکه دادیم ایشانرا کتاب
ایمان می آرند بآن و از عرب کسی است که
ایمان می آرد بدان و انکار نمی کنند آیات
مارا مگر کافران (۴۷) .

و نمی خواندی پیش از نزول قرآن هیچ
کتابی را و نمی نوشتی هیچ کتاب را
بدست راست خود آنگاه در شک می
افتادند این بدکیشان (۴۸) .

بلکه قرآن آیات روشن ست محفوظ
در سینه های آنانکه داده شد ایشان را علم
و انکار نمی کنند آیات مارا مگر
ستمگاران^(۱) (۴۹) .

(۱) مترجم گوید بعض مفسران گفته اند که مراد از "الذین اوتوا العلم" به تنها ذات
حضرت پیغامبرست صلی الله علیه وسلم والله اعلم .

وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِندَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾

وگفتند چرا فرستاده نه شد برین پیغمبر نشانها از جانب پروردگاروی بگو جزاین نیست که نشانها نزد خدا ست و جزاین نیست که من ترساننده آشکارم (۵۰).

أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

آیا کفایت نکرده است ایشان را آنکه فرستادیم بر تو کتاب که خوانده میشود برایشان هر آئینه درین مقدمه رحمت و پندست برای قومی که باور میدارند (۵۱).

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيِّنًا وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٢﴾

بگو بس ست خدا گواه میان من و میان شما میداند آنچه در آسمان ها و زمین ست و آنانکه ایمان آوردند بناحق و کافر شدند بخدا ایشان اند زیان کاران (۵۲).

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْضَةً وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ ﴿٥٣﴾

و بشتاب می طلبند از تو عذاب را و اگر نه بودی میعاد معین البته آمدی بدیشان عذاب و هر آئینه بیاید بدیشان نا گهان و ایشان ندانند (۵۳).

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥٤﴾

بشتاب طلب میکنند از تو عذاب را و هر آئینه دوزخ دربرگیرنده است کافران را (۵۴).

يَوْمَ يُغَشَّاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ نَحْوِ أَرْجَائِهِمْ وَيَقُولُ دُوقُوا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

روزی که بپوشاند ایشانرا عذاب از بالای ایشان و از زیر پای های ایشان و بگوید خدا بپوشید جزای آنچه میکردید (۵۵).

يُعَذِّبُ الَّذِينَ آمَنُوا إِن آدَمُ وَاسِعَةٌ فَإِنَّا يَاقُوتُ الْعَبْدُونَ ﴿٥٦﴾

ای ^(۱) بندگان مسلمان من هر آئینه زمین من کشاده است پس خاص مرا

(۱) مترجم گوید خدای تعالی ترغیب میفرماید بر هجرت حبشه و مدینه باین آیات .

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعَمَ
أَجْرٍ الْعَمِلِينَ ﴿٥٧﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٨﴾

وَكَايْنُ مِنْ دَابَّةٍ لَا أَتَقَبِلُ رِزْقَهَا وَاللَّهُ يَرْزُقُهَا إِيَّاكُمْ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٥٩﴾

وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَعُرَ الشَّجَرِ
وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قَالِي يُوقِلُونَ ﴿٦٠﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ
اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦١﴾

وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ
مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ

عبادت کنید (٥٦) .

هر شخص چشنده مرگ ست باز بسوی
ما بازگردانیده شوید (٥٧) .

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند البته فروآریم ایشان را از بهشت به
عمل های بلند که میرود زیر آن جویها
جاویدان آنجا نیک ست مزد این عمل
کنندگان (٥٨) .

آنانکه صبر کردند و بر پروردگار خویش
توکل میکنند (٥٩) .

و بسا جانور که بر نمی دارد روزی خود را
خدا روزی میدهد او را و شما را نیز
واوست شنوا دانا (٦٠) .

و اگر سوال کنی ایشان را که آفرید آسمان
ها و زمین را و رام گردانید خورشید و ماه
را البته گویند خدا پس چگونه
گردانیده میشوند از راه توحید (٦١) .

خدا فراخ میکند روزی را برای هر که
خواهد از بندگان خویش و تنگ می سازد
برای هر که خواهد هر آئینه خدا بهر چیز
دانا است (٦٢) .

و اگر پرسشی ایشان را که فرود آورد
از آسمان آب را پس زنده ساخت بسبب
آن زمین را بعد از مردن آن البته بگویند
خدا بگوستائش خدای راست بلکه
بیشترین ایشان نمی فهمند (٦٣) .

و نیست این زندگانی دنیا مگر بازی
و بیهوده و هر آئینه سرای آخرت آنست

لَيْلَى الْحَيَّانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

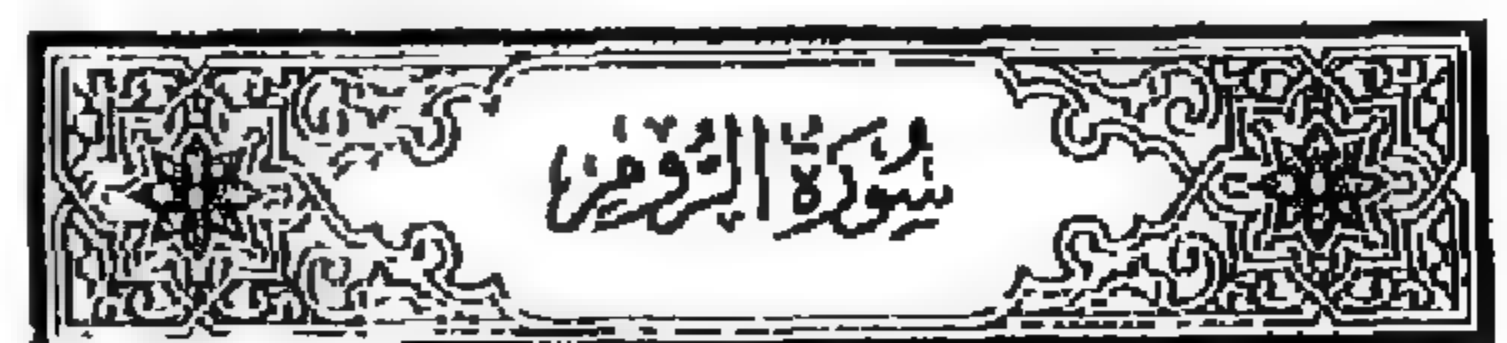
فَإِذَا رُكِبُوا فِي الْفَلَاحِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ قُلْنَا نَجِّهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَعْلَمُوا فَسُوفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مِمَّا امْنَأَوْنَ يُخَفُّ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَكَمَّ الْعَمِيقِينَ ﴿٦٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ﴿١﴾

سرای زندگانی اگر می دانستند (٦٤) .

پس ایشان چون سوار شدند در کشتی ها دعا کنند به جناب خدا خالص کنان برای وی عبادت را پس وقتی که نجات داد ایشانرا بسوی زمین خشک ناگهان ایشان شریک می آرند (٦٥) .

تanasipasi کنند بآنچه عطا کردیم ایشانرا وتابره مند شوند^(١) پس زود (حقیقت حال را) خواهند دانست (٦٦) .

آیانه دیدند که ما پیدا کردیم حرم با امن را وربوده میشوند مردمان از دوروبر ایشان آیا به باطل باور می دارند وبه نعمت خدا ناسپاسی میکنند (٦٧) .

وکیست ستمگار تر از کسی که افتراء کرد برخدا دروغی را یا دروغ پنداشت سخن راست را چون آمد پیش او آیا نیست دردوزخ جای کافران را (٦٨) .

وآنانکه جهاد کردند در راه ما البته دلالت کنیم ایشان را براه های خود وهرآئینه خدا بانیکوکاران ست (٦٩) .

سورة روم مکی است وآن شصت آیت
و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الْم (١) .

(١) یعنی به درستی یکدیگر بسبب اجتماع بر شرک بهره مند شوند .

غَلِبَتِ الرُّومُ ٢

فِي أَذَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ سَيَغْلِبُونَ ٣

فِي بَضْعِ سِنِينَ ۚ إِنَّ اللَّهَ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ
وَيَوْمَئِذٍ يُفْرِخُ الْمُؤْمِنُونَ ٤

يَنْصُرِ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ٥

وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ٦

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ
الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ٧

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ مَخْلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا يَوْمَئِذٍ وَاجِلٌ مُسْتَوٍ ۚ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ
بِلِقَائِ رَبِّهِمْ لَكَفِرُونَ ٨

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ

مغلوب شدند قوم روم^(۱) (۲) .

در نزدیک ترین زمین^(۲) وایشان بعد از
مغلوب شدن خود غالب خواهند آمد (۳) .

در چند سال خدای راست فرمان پیش
ازین و پس ازین و آن روز شادمان شوند
مسلمانان (۴) .

به نصرت خدا نصرت میدهد هر کرا
خواهد و او است غالب مهربان (۵) .

وعده کرده است خدا خلاف نمی کند
خدا وعده خود را ولیکن اکثر مردمان
نمی دانند (۶) .

می دانند ظاهر را از تدبیر زندگانی دنیا
وایشان از آخرت بی خبر اند (۷) .

آیا تأمل نه کردند در ضمیر خود که
نیافریده است خدا آسمان ها و زمین را
و آنچه در میان آن هر دو است مگر به تدبیر
درست و به تعین میعاد میقرر و هر آئینه
بسیاری از مردمان به ملاقات پروردگار
خویش نامتعتقد اند (۸) .

آیا سیر نه کردند در زمین پس بنگرند
چگونه شد عاقبت آنان که

(۱) مترجم گوید فارس بر روم غالب شدند و بعضی بلاد و سرحد را در تصرف خود
آوردند چون این خبر بمکه رسید اهل اسلام اندوهگین شدند زیرا که ایشان اهل
کتاب بودند و کفار شادمان گشتند زیرا که ایشان و اهل فارس امیان بودند خدای
تعالی آیات نازل فرمود و به غلبه روم بر اهل فارس بشارت داد و این در چند سال
بعد هجرت متحقق شد و این قصه یکی از دلائل نبوت است .

(۲) یعنی در سرحد خود .

مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا اقْتَدَوْا مِنْهُمْ قُوَّةً وَاَقْدَرُوا الْاَرْضَ
وَعَمَرُوهَا اَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ①

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ اَسَاءُوا السَّوْاىَ اَنْ كَذَّبُوا
بَايَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِاَيَاتِهِمْ مُّسْتَهْزِئُونَ ②

اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ③

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِثُ الْمُجْرِمُونَ ④

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِّنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاؤُاْ وَكَانُوا
بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ⑤

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِضُ الْمُؤْمِنُونَ ⑥

فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ
يُخْبَرُونَ ⑦

وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَائِ الْاٰخِرَةِ
فَاُولٰٓئِكَ فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ ⑧

فَسُبْحٰنَ اللَّهِ حِيْنَ تُمْسُونَ وَحِيْنَ تُصْبِحُونَ ⑨

پیش از ایشان بودند بودند توانا تر از ایشان
و شورانیدند زمین را و آباد کردند آن را
بیشتر از آباد کردن ایشان آن زمین را
و آمدند بدیشان پیغامبران ایشان به
معجزها پس نه بود که خدا ستم کند
برایشان ولیکن ایشان برخویشتن ستم
میکردند (۹) .

باز حال بدعاقبت آن کسان شد که بدی
کردند بسبب آنکه دروغ پنداشتند آیات
خدارا و بآن استهزای کردند (۱۰) .

خدا نوپیدا می کند آفرینش را باز دوباره
کندش باز بسوی او گردانیده شوید
(۱۱) .

و روزیکه قائم شود قیامت ملزم شده
خاموش مانند گنهگاران (۱۲) .

و نباشد برای ایشان از شریکان ایشان هیچ
شفاعت کنندگان و باشند به شریکان
خویش نامعتقد (۱۳) .

و روزی که قائم شود قیامت آن روز پرا
گنده شوند مردمان (۱۴) .

اما آنانکه ایمان آوردند و کردارهای
شائسته کردند پس ایشان در بهشت
خوشحال کرده شوند (۱۵) .

و اما آنانکه کافر شدند و دروغ شمردند آیات
ما را و ملاقات آخرت را پس ایشان
در عذاب حاضر گردانند (۱۶) .

پس به پاکی یاد کنید خدارا وقتی که شام
می کنید و وقتی که به صبح درمی

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُخْرِجُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ كَافِرُونَ ﴿٢٠﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢١﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَالِدُكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ ﴿٢٢﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ قُضِيِّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُسْمِعُونَ ﴿٢٣﴾

آئید (۱۷) .

و مر او راست ستائش در آسمان ها و زمین و آخر روز و آنگاه که در وقت زوال درمی آئید^(۱) (۱۸) .

برمی آرد زنده را از مرده و برمی آرد مرده را از زنده و زنده میسازد زمین را بعد مردن آن و همچنین برآورده خواهید شد یعنی از قبور (۱۹) .

و از نشانه های خدا آن ست که آفرید شمارا از خاک باز ناگهان شما مردم شدید بأمور زندگی خویش پراکنده می پردازید (۲۰) .

و از نشانه های خدا آن ست که بیافرید برای شما از جنس شما زنان را تا آرام گیرید بسوی ایشان و پیدا کرد میان شما دوستی و مهربانی هر آینه درین کار نشانه هاست برای گروهی که تأمل میکنند (۲۱) .

و از نشانه های اوست آفریدن آسمان ها و زمین و گوناگون بودن زبانهای شما و رنگهای شما هر آینه درین کار نشانه ست دانش مندان را (۲۲) .

و از نشانه های اوست خفتن شما در شب و روز و رزق طلب کردن شما از فضل او هر آینه درین کار نشانه هاست برای

(۱) مترجم گوید مراد آنست که در هر وقتی ازین اوقات دلائل تنزیه او از رذائل و انصاف او بحمائد متجدد میگردد پس مأمور شدند بصلوة واللہ اعلم .

وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْقًا وَطَمَعًا وَيُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٣﴾

قومیکه می شنوند (۲۳) .

وازنشانه‌های اوست که می نماید بشما برق را برای ترسانیدن و رغبت دادن و فرود می آرد از آسمان آب را پس زنده میکند بسبب آن زمین را بعد مردن آن هرآینه درین کارنشانه‌هاست برای قومی که می فهمند (۲۴) .

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرَةٍ ثُمَّ إِذْ دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٤﴾

وازنشانه‌های خداست که می ایستد آسمان و زمین به حکم او بازچون بخواند شمارا يك بارخواندن ناگهان شما از زمین برآید (۲۵) .

وَلَهُ مَن فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ فَنَتُونَ ﴿٢٥﴾

و مر اوراست آنچه در آسمان ها و زمین ست هریکی برای او فرمانبردارند (۲۶) .
واوست آنکه نوپیدا میکند آفرینش را باز دوباره کندش و این دوباره کردن آسان ترست بروی و مر اوراست صفت بلند تر در آسمان ها و زمین واوست غالب باحکمت (۲۷) .

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾

بیان کرد برای شما مثالی از حال شما آیهست برای شما از بندگانی که مالک ایشانست دست های شما هیچ شریکان در آنچه عطا کردیم شمارا تا شما در آن یکسان باشید می ترسید از ایشان مانند ترسیدن شما از قوم خویش همچنین بیان می کنیم نشانها برای قومی که می فهمند^(۱) (۲۸) .

ضَرَبَ لَكُم مَّثَلًا مِّنْ أَنفُسِكُمْ هَلْ لَّكُمْ مِّنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِّنْ شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٧﴾

(۱) حاصل مثل آنست که مملوك بامالك برابر نمی شود پس مملوك خدا را شريك =

بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي
مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ①

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ
النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ
الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ②

مُتَّبِعِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ③

مِنَ الَّذِينَ تَرْكُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا كُلُّ جَزِئٍ بِهَا
لَدَيْهِمْ قِرْحُونٌ ④

وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَاوُا بِهِمْ مُتَّبِعِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا
أَذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَأْسِهِمْ يَشْرِكُونَ ⑤

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَسْتَحُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ⑥

أَمْ أَنْزَلْنَاهُمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ ⑦

بلکه پیروی کرده اند ستمگاران خواهش
های خود را بغیر علم پس که راه نماید
کسی را که گمراه کرد خدا و نیست ایشان
را هیچ یاری دهنده (۲۹) .

پس راست کن روی خود را برای دین
حنیف شده پیروی کن دین خدا را که
پیدا کرد مردمان را بروی بدل کردن نبود
این دین خدا را این ست دین درست
ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۳۰) .

عبادت کنید رجوع کرده بسوی وی
و بترسید از وی و برپا دارید نماز را
و مباحشید از مشرکان (۳۱) .

مباشید از آنانکه پرا گنده ساختند دین
خود را و شدند گروه گروه هر گروه بآنچه
نزدیک اوست خورسندست (۳۲) .

و چون برسد بمردمان سختی بخوانند
پروردگار خود را رجوع کرده بسوی وی
باز چون بچشاند ایشان را از جانب خود
آسائشی نا گهان طائفه ای از ایشان به
پروردگار خود شریک می آرند (۳۳) .

عاقبت حال ایشان آنکه ناسپاسی کنند
بآنچه عطا کردیم بدیشان پس بهره مند
شوید زود حقیقت حال خواهید دانست
(۳۴) .

آیا فرود آوردیم برایشان دلیلی پس آن
دلیل بیان میکند برای ایشان بآنچه با خدا

وَإِذْ آذَنَّا النَّاسَ رَحْمَةً فَرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَمَاقِدَتْ
أَيْدِيَهُمْ إِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿۳۱﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۳۲﴾

قَالَتْ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقُّهُ وَالْيَسِيرُ وَأَبْنُ السَّبِيلِ ذَاكَ
خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۳۳﴾

وَمَا آتَيْتُم مِّن رِّبَا لِّيَرْبُوَا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوَا
عِنْدَ اللَّهِ وَمَا آتَيْتُم مِّن زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُضَعِفُونَ ﴿۳۴﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُبْئِتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ
هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَٰلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ سُبْحَنَهُ
وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۳۵﴾

شريك می آرند (۳۵) .

وچون بپشانیم مردمان را بخشایشی
شادمان شوند بآن وا گریسد بدیشان
سختی بسبب آنچه پیش فرستاده است
دست های ایشان ناگهان ایشان نوید می
شوند (۳۶) .

آیا ندیدند که خدا کشاده میکند روزی را
برای هرکه میخواهد و تنگ میکند برای
هرکه میخواهد هرآئینه درین مقدمه نشانه
ها است برای قومی که ایمان می آرند
(۳۷) .

پس بده صاحب خویشی راحتی وی
و مسکین را وره گذر را این دادن بهترست
برای کسانی که می طلبند رضای خدا را
و این جماعت ایشانند درستگاران (۳۸) .

و آنچه داده باشید از سود تا بیفزاید
در اموال مردمان پس وی نمی افزاید نزد
خدا و آنچه داده باشید از صدقه طلب می
کنید رضای خدا را پس این جماعت
ایشانند دوچند کننده^(۱) (۳۹) .

خدا آن ست که بیافرید شمارا باز روزی
داد شمارا باز بمیراند شمارا باز زنده گرداند
شمارا آیا از شریکان شما کسی هست که
بکند ازین کارها چیزی، پاکی اوراست
و بلندتر است از آنچه شريك می آرند
(۴۰) .

(۱) مترجم گوید مالی را که بشرط زیادت میدهند ربا نام نهاده شد .

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَبَتَ أَيْدِي النَّاسِ
لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا أَلَمْ يَعْلَمُوا يَرْجُونَ ﴿۴۱﴾

پیداشد فساد دریابان و در دریا بسبب آنچه بعمل آورده دست های مردمان تابچشانند ایشان را جزای بعض آنچه عمل کردند بُود که ایشان بازگردند^(۱) (۴۱).

كُلُّ سَيْرٍ وَإِنِّي الْأَرْضِ فَأَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿۴۲﴾

بگو سیر کنید در زمین پس درنگرید چگونه بُود انجام آنانکه پیش از ایشان بودند بودند بیشترین ایشان مشرکان (۴۲).

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ يَأْتِيَنَّ يَوْمًا مَرَّةً
لَهُ مِنَ اللَّهِ يُومَئِذٍ يَصْدَعُونَ ﴿۴۳﴾

پس راست کن روی خود را برای دین درست پیش از آنکه بیاید روزی که باز گشتن نیست آن را از جانب خدا آن روز متفرق شوند (۴۳).

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَهُوَ عَنْ صَلَاحٍ فَلَا نُنْقِصُهِمْ
يَمَهُدُونَ ﴿۴۴﴾

هر که کافر شد پس بروی ست ضرر کفر او و هر که کرده باشد کار شائسته پس اینجماعت برای خویشتن آرامگاه تهیه می کنند (۴۴).

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ
لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿۴۵﴾

تا جزا دهد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند از فضل خود هر آئینه وی دوست نمیدارد کافران را (۴۵).

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيُذِيقَكُمْ مِنْ
رَحْمَتِهِ وَلِتَبْجِيَ الْأَنْفُسُ بِأَمْرِ اللَّهِ وَلِيَتَنَبَّهُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۴۶﴾

و از نشانه های خدا آنست که می فرستد بادهارا مژده دهنده و برای آنکه بچشانند شمارا از رحمت خود (یعنی باران دهد) و برای آنکه جاری شوند کشتی ها بفرمان او و برای آنکه روزی طلب کنید از فضل او و برای آنکه شما شکر کنید (۴۶).

(۱) یعنی قحط غرق و سائر مصائب جزای قتل بنی آدم می باشد .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَأَتَقَمَّنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرَمُوا وَكَانَ حَقًّا
عَلَيْنَا أَنْصُرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۴۷﴾

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيْحَ فَتَنُفِثُ سَحَابًا يَبْسُطُهُ
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا فَنَرَى الْوَدْقَ
يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ
عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۴۸﴾

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنَ قَبْلِهِ
لَكِبَلِيسِينَ ﴿۴۹﴾

فَانْظُرْ إِلَى الثَّرَى رَحِمَتِ اللَّهُ كَيْفَ يُغِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ أَمْرِ الْوَحْيِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۵۰﴾

وَلَمِنْ أَرْسَلْنَا رِجَالًا قَرِيبًا أَهْلَ الْأَرْضِ الْأَمْثَلِ
يَكْفُرُونَ ﴿۵۱﴾

فَأَنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْوَحْيَ وَلَا تَسْمِعُ الصَّمَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
وَلَوْ أَمْدَدْتَهُمْ ﴿۵۲﴾

وَمَا أَنْتَ بِهَدِ الْعَبْدِ عَنْ صَلَاتِهِمْ إِنَّ تَسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ
بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۵۳﴾

وهرائینه پیش ازتوفرستادیم پیغامبران را
بسوی قوم ایشان پس آوردند پیش قوم
خود نشانه ها پس انتقام کشیدیم از آنانکه
نافرمانی کردند و بود نصرت مسلمانان
لازم بر ما (۴۷) .

خدا آن ست که می فرستد بادهارا پس
برانگیزانند ابر را پس بگستراند آن ابر را
در آسمان چنانکه خواهد و بگرداندش
پاره پاره پس می بینی قطرات باران را که
بیرون می آیند میان آن پس چون
رساندش بهر که خواهد ازبندگان خود
ناگهان ایشان شادمان شوند (۴۸) .

واگرچه بودند پیش از آن که فرود آورده
شود برایشان باران ناامیدان (۴۹) .

پس درنگر بسوی آثار رحمت خدا چگونه
زنده میکند زمین را بعد مرده بودن آن
هرائینه وی البته زنده کننده مردگان ست
واو بر همه چیز تواناست (۵۰) .

واگرفرستیم بادی پس بینند آن کشت را
زرد شده البته شوند بعد از آن ناسپاسی
کننده (۵۱) .

پس هرائینه تونمی شنوای مردگان
راونمی شنوای کران را آواز خواندن
چون روبگردانند پشت داده (۵۲) .

ونیستی توراه نماینده کوران را ازگمراهی
ایشان نمی شنوای مگر کسی را که باور
میدارد آیات ما را پس آنجماعت

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ⑤

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ لَا مَالِيَتْوَغَيْرَ سَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ⑥

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ⑦

يَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعَذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ⑧

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَكِنْ جِئْتُم بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ⑨

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ⑩

قَاضٍ إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا

انقیاد کننده اند (۵۳) .

خدا آنست که آفرید شمارا از ناتوانی باز داد
مَر شما را بعد از ناتوانی توانائی باز داد
مَر شما را بعد از توانائی ناتوانی و سپید
موتی می آفریند هر چه می خواهد و اوست
دانا توانا (۵۴) .

وروزی که قایم شود قیامت سگند
خورند گنهگاران که توقف نکردند یعنی
در دنیا بجز ساعتی همچنین از راه بر
گردانیده میشدند^(۱) (۵۵) .

وگویند آنانکه علم و ایمان داده شده
است ایشان را هر آئینه توقف کرده اید
بر وفق کتابِ خدا تا روزِ رستخیز پس
اینست روزِ رستخیز ولیکن شما نمی
دانستید (۵۶) .

پس آن روز سود ندهد ظالمان را عذر
خواهی ایشان و نه از ایشان توبه طلب
کرده شود (۵۷) .

وهر آئینه بیان کردیم برای مردمان درین
قرآن هر مثالی را و اگر بیاری پیش ایشان
نشانه البته گویند کافران نیستید شما
مگر بیهوده گویان (۵۸) .

همچنین مَهر می نهد خدا بر دل های آنانکه
نمیدانند (۵۹) .

پس صبر کن هر آئینه وعده خدا راست

(۱) یعنی چون عقوباتِ مخلده معائنه کردند دنیا را به مشابَه ساعتی خیال نمودند
برعکس آنکه در حیات دنیا را به مشابَه خلود خیال میکردند والله اعلم .

وَلَا يَسْتَفْهِتُكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْم ۝

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ۝

هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ۝

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ
يُوقِنُونَ ۝

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ
اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ۝

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّى مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَن
فِي أذْنَيْهِ وَقَرَأَ قَبْسِيرًا يَعَذَابُ إِلَيْهِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ۝

است و سبکسار نه کنند ترا آنانکه یقین
نمی آرند (۶۰) .

سورة لقمان مکی است و آن سی و چهار
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الْم (۱) .

این آیت های کتاب با حکمت ست (۲) .

هدایت و بخشایش برای نیکوکاران (۳) .

آنانکه برپامیدارند نماز را و میدهند زکوة
را و ایشان بآخرت یقین میدارند (۴) .

این جماعت بر هدایت انداز پروردگار خود
و این جماعت ایشانند رستگاران (۵) .

و از مردمان کسی هست که می ستاند
سخن بیهوده را (۱) تا گمراه کند مردم را
از راه خدا بغیر علم و تمسخر گیرد راه
خدا را این جماعت ایشان راست عذاب
خوارکننده (۶) .

و چون خوانده شود برین شخص آیات ما
رو بگرداند تکبرکنان گویا نه شنیده است
آن را گویا در هر دو گوش وی گرانی ست
پس خبرده او را بعذاب درد دهنده (۷) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشان را است بهشت های
نعمت (۸) .

(۱) یعنی مثل قصه رستم و اسفند یار .

خَلَقَ فِيهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقَّاهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَآلَفَى فِي الْأَرْضِ دَوَابِّي
أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ
مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ②

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ
الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ③

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَنَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ
لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ④

وَإِذْ قَالَ لُقْمَنُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَبْنَىٰ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ
إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ⑤

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلِيًّا وَهِيَ
وَفِضْلُهُ فِي عَمِينَ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْبَصِيرِ ⑥

جاویدان آنجا وعده داده است خدا وعده
راست و اوست غالب باحکمت (٩) .

آفرید آسمان هارا بغير ستون های که
بینید آنها را وافگند در زمین کوه ها برای
احتراز از آنکه بجنباند شمارا وپراکنده
کرد در زمین ازهرنوع جانوران وفرود
آوردیم از آسمان آبرا پس رویانیدیم
در زمین ازهر جنس نیک (١٠) .

این ست آفرینش خدا پس بنمائید مرا چه
چیز آفریدند آنانکه بجزوی اند بلکه
ستمگاران در گمراهی ظاهرند (١١) .

وهرآئینه عطا کردیم لقمان را حکمت
گفتیم که شکر کن خدا را وهرکه شکر
کند پس جزاین نیست که شکر میکند
برای نفع خود وهرکه ناسپاسی کند پس
هرآئینه خدا بی نیازستوده کارست
(١٢) .

ویادکن چون گفت لقمان به پسر خود
درحالیکه او پندمیداد آن پسر را ای پسرک
من شریک مقرر مکن باخدا هرآئینه شرک
ستمی بزرگ ست (١٣) .

وحکم فرمودیم آدمی را به نسبت
پدر و مادر وی در شکم برداشته است وی
را مادر وی در حال سستی بالای سستی
دیگر^(١) و از شیر باز کردن اودردو سال
ست باین مضمون که شکر گزاری کن مرا

(١) یعنی هر وقت سست تر میشود واللہ اعلم .

و پدر و مادر خود را بسوی من است باز
گشت (١٤) .

و اگر کوشش کنند باتو برآنکه شریک مقرر
کنی بامن چیزی که نیست ترا بآن دانش
پس فرمانبرداری ایشان مکن و صحبت
دار با ایشان در معیشت دنیا بوجه پسندیده
و پیروی کن راه کسی که رجوع دارد
بسوی من باز بسوی من است رجوع
شما پس خبر دهم شمارا بآنچه می کردید
(١٥) .

گفت لقمان ای پسرک من هر آئینه اگر
خفیه باشد هم سنگ دانه سپندان پس
باشد در میان سنگی یا در آسمان ها یا در
زمین بهر حال حاضر کنده آن را خدا هر آئینه
خدا باریک بین خبردارست (١٦) .

ای پسرک من برپا دار نماز را و بفرما بکار
پسندیده و منع کن از ناپسندیده و صبر کن
بر هر چه برسد به تو هر آئینه این مقدمه
از کارهای مقصودست (١٧) .

و متاب رخساره خود را از مردمان (یعنی
و رومتاب) و راه مرو در زمین خرامان
هر آئینه خدا دوست نمیدارد هر نازنده
خود ستائنده را (١٨) .

و میانه روی کن در رفتار خود و فرود آر
آواز خود را هر آئینه بدترین آوازه
آواز خران باشد (١٩) .

آیا ندیدید که خدا رام گردانید برای شما
آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست

وَلَنْ جَهْدَكَ عَلَى أَنْ تَشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا
تُطِعْهُمَا وَصَاحِبِهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَآتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ
يَرْحَمَكَ اللَّهُ بَارِئًا مِنَ الطَّاغُوتِ ۝١٤

يُنَبِّئُ الْإِنسَانَ تَكْمُلُ حَبَّةٌ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ
فِي صَعْقَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِي بِهَا
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ۝١٥

يُنَبِّئُ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَامْرُؤًا بِالْمَعْرُوفِ وَانْتِهَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ۝١٦

وَلَا تَصْغُرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ
اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ۝١٧

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْصُصْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ
لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ۝١٨

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ تَا فِي السَّمَوَاتِ وَتَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ

عَلَيْكُمْ نِعْمَةٌ ظَاهِرَةٌ وَبَاطِنَةٌ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ①

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْتَغِثُوا اللَّهَ قَالُوا بَلْ تَتَّبِعُ مَا وَحَدَنَا عَلَيْهِ آبَاءُنَا أَوْ لَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ②

وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ③

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ④

نَتَّبِعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ ⑤

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ⑥

يَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ⑦

و فرود آورد بر شما نعمت های خود را آشکارا و پنهان و از مردمان کسی هست که مکابره میکند در باب خدا بغیر دانش و بغیر هدایت و بغیر کتاب روشن (۲۰) .

و چون گفته شود بایشان که پیروی کنید چیزی را که فرود آورده خدا گویند بلکه پیروی می کنیم چیزی را که یافتیم بر آن پدران خود را آیا پیروی میکنند اگر چه شیطان می خواند ایشان را بسوی عذاب دوزخ (۲۱) .

و هر که متوجه ساخت روی خود را بسوی خدا ووی نیکو کارست پس هر آئینه دست زده است بدست آویزی محکم و بسوی خداست باز گشت کارها (۲۲) .

و هر که کافر شود پس اندوهگین نکند ترا کفر وی بسوی ماست رجوع ایشان پس خبردار کنیم ایشان را بآنچه میکردند هر آئینه خدا داناست به خصلتی که در سینه ها باشد (۲۳)

بهره مند می سازیم ایشان را اندکی باز به بیچارگی برانیم ایشان را بسوی عذاب سخت (۲۴) .

و اگر سوال کنی از ایشان که بیافرید آسمان ها و زمین را البته بگویند خدا آفرید بگو ستایش خدای راست بلکه اکثر ایشان نمی دانند (۲۵) .

خدای راست آنچه در آسمان ها و زمین ست هر آئینه خدا همانست بی نیاز ستوده (۲۶) .

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمْدُ ۖ
مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَفْئًا وَاحِدَةً إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ
وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلُوكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ
آيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾

وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوَّجٌ كَالظُّلُمِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ
فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَبِهِم مَّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ
بِآيَاتِنَا إِلَّا كَلٌّ خَسِرٌ كَفُورٌ ﴿٣٢﴾

واگر آنچه در زمین ست از درختان قلم ها
شوند و دریاسیاهی بود که زیاده میکند
آنها بعد ازین دریا هفت دریای دیگر پایان
نرسند سخنان خدا هر آینه خدا غالب
با حکمت ست (٢٧) .

نیست آفریدن شما و نه برانگیختن شما
الا مانند آفریدن و برانگیختن یکتا
هر آینه خدا شنوا بیناست (٢٨) .

آیانه دیدی که خدا درمی آرد شب را در
روز و درمی آرد روز را در شب و رام
گردانید خورشید و ماه را هر یکی میرود
تامدتی معین و آیا ندیدی که خدا بآنچه
می کنید خبردارست (٢٩) .

این کارها بسبب آن ست که خدا
همونست ثابت و بسبب آنست که آنچه می
پرستند بجزوی بی اصل ست و بسبب
آنست که خدا همونست بلند مرتبه بزرگ
قدر (٣٠) .

آیانه دیدی که کشتی هامیرود در دریا به
فضل خدا تا بنماید شمارا بعض نشانه های
خویش هر آینه درین مقدمه نشانه هاست
هر صبر کننده سپاس دارنده را (٣١) .

و چون در گیرد ایشان را موجی مانند
سائبان ها بخوانند خدا را خالص کرده
برای او عبادت پس آنگاه که نجات
داد ایشان را بسوی بیابان پس بعض ایشان
میانه رو باشند و انکار نمی کنند آیات ما را
مگر هر عهد شکننده ناسپاس (٣٢) .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَاحْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَارِعٌ عَنْ وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿۳۱﴾

ای مردمان بترسید از پروردگار خویش و حذر کنید از روزی که کفایت نکند هیچ پدر بجای پسر خویش و نه فرزندی کفایت کننده باشد بجای پدر خود چیزی را هر آئینه وعده خدا راست ست پس فریب ندهد شمارا زندگانی دنیا و فریب ندهد شمارا در مقدمه خدا شیطان فریبنده (۳۳).

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿۳۲﴾

هر آئینه خدا است که نزد اوست علم قیامت و فرود میفرستد باران را و میداند آنچه در بچه داناها باشد و نمیداند هیچ شخصی که چه کار خواهد کرد فردا و نمی داند هیچ شخصی که بکدام زمین خواهد مُرد هر آئینه خدا دانا خبردار است (۳۴).

سوره سجده مکی است و آن سی
آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ ①

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْحَمْدُ (۱) .

فرود آوردن کتاب هیچ شبهه نیست در آن از جانب پروردگار عالمهاست (۲) .

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿۲﴾

آیامی گویند بر بافته است آنرا بلکه وی راست ست آمده از جانب پروردگار توتا ترسانی قومی را که نیامده است بایشان هیچ ترساننده پیش از تو تا بود که ایشان راه یابند (۳) .

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

خدا آن ست که آفرید آسمان ها و زمین را

ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَلَا تَتَّبِعُوا
أَفْهَامَكُمْ ①

وآنچه مابین آنهاست درشش روز بازقرار
گرفت برعرش نیست شمارا بجزوی هیچ
دوستی وشفاعت کننده آیا پندپذیر نمی
شوید (٤) .

يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ
كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا تَأْتُونَ ②

تدبیر میکند کاررا فرودآورده ازآسمان
بسوی زمین بازبالا میرود آن کاربسوی
خدا درروزیکه هست مقدارآن هزارسال
ازآن حساب که می شمارید (٥) (١) .

ذَٰلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ③

این ست صفت دانندهٔ نهان و آشکارا
غالب مهربان (٦) .

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِنْ
طِينٍ ④

آنکه به نیک ترین وجه ساخت هرچیزی
را که آفریدش آغاز کرد آفرینش آدمی را
ازگیل (٧) .

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ⑤

بازپیدا کرد نسل او را ازخلاصه ازآب
خوار (٨) .

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُّوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ⑥

بازدرست اندام کردش ودمید در وی
روح خود را وپیدا کردبرای شما گوش
وچشم ها و دل ها اندکی شکرمی کنید
(٩) .

وَقَالُوا أَمْ آذَاضَلَّنَا فِي الْأَرْضِ عَمَّا كُنَّا فِيهِ خَلَقْنَا جَدِيدًا
بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَفِرُونَ ⑦

وگفتند چون گم شویم درزمین آیا ما در
آفرینش نو خواهیم بود بلکه ایشان به
ملاقات پروردگار خویش کافراند
(١٠) .

قُلْ يَتَوَفَّكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ

بگو قبض روح شما می کند ملک الموت

(١) یعنی اگر مردمان نزول تدبیر و عروج اوتصور کنند درکم از هزار سال خیال ننمایند
وآن همه پیش خدای تعالی دریک روز تمام می شود غرض آن است که او هام ایشان
به قدرت اونی رسند والله اعلم .

الَّذِي يُكَلِّمُكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُبْجُرُونَ تَاكُسُوا رُؤُسَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا ابْصُرْنَا
وَسَمِّعْنَا فَإِذَا رَجَعْنَا فَعَمَلُ صَالِحِي إِيَّاكَ مُوقُوتُونَ ﴿١٢﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًىٰ وَلَٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾

فَذُوقُوا بِهَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا
عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا
بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾

تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ

که گماشته شده است بر شما بازسوی
پروردگار خویش گردانیده شوید (۱۱) .
و تعجب کنی اگر درنگری وقتی که
گناهگاران نگویند سرخویش باشند
نزد پروردگار خویش گویند ای پروردگار ما
دیدیم و شنیدیم پس بازگردان ما را تا بکنیم
کارشائسته هر آینه مایقین کننده ایم
(۱۲) .

و اگر می خواستیم البته می دادیم
هر شخصی را هدایت او ولیکن ثابت
شده است وعده از جانب من که هر آینه
پُرکنم دوزخ را از جنیان و آدمیان همه يك
جا (۱۳) .

پس بپشید این عذاب بسبب آنکه
فراموش کردید ملاقات این روز خود را
هر آینه مانیز فراموش کردیم شمارا
و بپشید عذاب دائم بسبب آنچه می
کردید (۱۴) .

جز این نیست که ایمان می آرند بآیات ما
آنانکه چون پند داده می شوند بآن
نگویند افتند سجده کنان بپاکی یادکنند
باستائش پروردگار خویش را و ایشان
تکبر نمی کنند (۱۵) .

دور می ماند پهلوهایی ایشان از خوابگاهها
میخوانند پروردگار خود را بترس
و امیدواری و از آنچه روزی داده ایم
ایشانرا خرج میکنند (۱۶) .

پس نمیداند هیچ نفس چه چیز پنهان
داشته شد برای ایشان از خنکی چشم

جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۷﴾

أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ ﴿۱۸﴾

أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَى
نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا
مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ دُفِعُوا فِي النَّارِ الَّتِي
كُنْتُمْ فِيهَا تَكْفُرُونَ ﴿۲۰﴾

وَلَنُدْخِلَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ
الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۲۱﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا
إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿۲۲﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ
مِّنْ لِّقَابِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿۲۳﴾
وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ آيَةً يُهْدُونَ يَا مَعْرُوفُ النَّاصِرُونَ ﴿۲۴﴾
وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿۲۵﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يُفَصِّلُ بَيْنَهُم يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا
فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۲۶﴾

پاداش داده شد بآنچه می کردند (۱۷) .
آیا کسی که مومن باشد مانند کسی هست
که فاسق باشد بگوبرابر نمی شوند (۱۸) .
اما آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند پس ایشان راست بهشت ها جای
ماندن بطریق مهمانی بسبب آنچه
میکردند (۱۹) .

واما آنکه فاسق بودند پس جای ایشان
دوزخ است هرگاهی که خواهند که بیرون
آیند از آنجا بازگردانیده شوند در آن و گفته
شود بایشان بچشید عذاب آتشی را که آن
را دروغ می پنداشتید (۲۰) .

والبتّه بچشانیم ایشان را عذاب نزدیک
(یعنی دردنا) غیر از عذاب بزرگ بود که
ایشان بازگردند (۲۱) .

وکیست ستمگارترا از کسی که پند داده شده
بآیات پروردگار خویش بازرو بگردانید
از آن هرآینه مازگناه گاران انتقام کشنده
ایم (۲۲) .

وهرآینه دادیم موسی را کتاب پس مباش
در شبهه از ملاقات آن و ساختیم موسی را
هدایت برای بنی اسرائیل (۲۳) .

وپیدا کردیم از ایشان پیشوایان که راه
نمودند به فرمان ما و قتیکه صبر کردند
و بآیات ما یقین می آوردند (۲۴) .

هرآینه پروردگار تو فیصله کند میان
ایشان روز قیامت در آنچه اندران اختلاف
میکردند (۲۵) .

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمَا هَلَكَ نَاصِرُونَ الْقُرْآنَ يَشُورُونَ
فِي مَسْكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿۳۱﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ
زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿۳۲﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۳﴾

قُلْ يَوْمَ الْقِيَامِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ
يُنْظَرُونَ ﴿۳۴﴾

فَاعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرِائَهُمْ مُنْتَضِرُونَ ﴿۳۵﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنْ
اللَّهُ كَانَ عَلَيْهِمُ حَكِيمًا ﴿۱﴾

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرًا ﴿۲﴾

آیا واضح نه شد ایشان را که چه قدر
هلاک کردیم پیش از ایشان از قرنها میروند
ایشان درخانه های آن جماعت هرآئینه
درین کارنشانه هاست آیانی شنوند
(۲۶).

آیا نه دیدند که ما روان می کنیم آب را
بسوی زمین بی گیاه پس بیرون آریم بسبب
آن زراعت را که میخورند از آن زراعت
چهار پایان ایشان و خودایشان نیز آیانی
بینند (۲۷).

و میگویند کی خواهد بود این فتح اگر شما
راست گوئید (۲۸).

بگو روز فتح سود ندهد کافران را ایمان
آوردن ایشان و نه ایشان مهلت داده شوند
(۲۹).

پس روبگردان از ایشان و انتظار بکن
هرآئینه ایشان نیز منتظرند (۳۰).

سوره احزاب مدنی است و آن هفتاد و سه
آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای پیغامبر بترس از خدا و فرمانبرداری
مکن کافران را و منافقان را هرآئینه خدا
هست دانای باحکمت (۱).

و پیروی کن چیزی را که وحی فرستاده
میشود بسوی تواز جانب پروردگار
تو هرآئینه خدا هست بآنچه میکنید
خبردار (۲).

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ⑤

وَتَوَكَّلْ كُنْ بِرِخْدَا وَخْدَا وَكِيل بَس سَت
(۳) .

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبَيْنِ فِيْ جَوْفِهِ وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ
الَّتِي تَظْهَرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ
ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ
يَهْدِي السَّبِيلَ ⑥

نیا فریده است خدای تعالی برای هیچ
مردی دودل در داخل بدن او^(۱) و نه
گردانیده است آن زنانِ شمارا که ظاهر
میکنید بایشان مادرانِ شما و نه ساخته
است پسر خواندگانِ شمارا پسرانِ شما
این سخن شماست که میگوئید بدهان
خویش و خدا می گوید سخن راست
واودالت میکند بر راه (۴) .

أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ ۖ فَإِن لَّمْ تَعْلَمُوا
أَبَاءَهُمْ فَأُولَٰئِكَ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ وَ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ
اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ⑦

نسبت کنید پسر خواندگان را به پدران
ایشان این راست ترست نزد خدا پس
اگر ندانید پدران ایشانرا پس برادرانِ شما
اند در دین و آزاد کردگان شما اند^(۲)
و نیست بر شما گناهی در لفظی که خطا کرده
باشید به تکلم آن ولیکن گناه آن ست که
قصد کرد دل های شما و هست خدا آمرزنده
مهربان (۵) .

الَّتِي أُولَىٰ يَأْتُوْنَ مِنْ بَيْنِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ
وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ

پیغامبر سزاوار ترست به تصرف در امور
مسلمین از ذات های ایشان و زنانِ پیغامبر
مادرانِ ایشانند^(۳) و خویشاوندان بعض
ایشان نزدیک تر اند به بعض در حکم خدا از

(۱) مترجم گوید که درین آیات رد است بر قول کافری که مرا دو دل داده اند و بر آنچه
اهل جاهلیت مقرر کرده بودند که مظاهره مثل مادر حرام موبدی شود و تعریض
ست بجواب طعن کافران و منافقان به نسبت حضرت صلی الله علیه وسلم چون
زینب را تزوج فرمود که زن پسر خواندنی را بزنی گرفت .

(۲) یعنی پس باین لقب بخوانید .

(۳) یعنی در حرمت نکاح .

الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ الْآنَ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أُولَٰئِكَ مَعَرُوفًا
كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٦﴾

سائر مسلمانان و هجرت کنندگان لیکن آنکه بکنید بسوی دوستان خود رعایتی جائز بود این حکم هست در لوح محفوظ نوشته شده ^(۱) (۶) .

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ
وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٧﴾

و یادکن چون گرفتیم از پیغامبران عهد ایشان را و از تو بگرفتیم و از نوح و ابراهیم و موسی و عیسی پسر مریم و گرفتیم از ایشان عهد محکم (۷) .

لِيَسْئَلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٨﴾

تا خدای تعالی بپرسد آن راست گویان را از راستی ایشان و مهیا کرده است برای کافران عذاب درد دهنده ^(۲) (۸) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ
قَالُوا سَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيًّا وَجُنُودُهُمْ تَرَوْنَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرًا ﴿٩﴾

ای مسلمانان یاد کنید نعمت خدا را بر خویش وقتی که آمد بر سر شما لشکرها پس فرستادیم برایشان باد را و لشکرها که نه دیدید آنها را و هست خدا بآنچه می کنید بینا (۹) .

إِذْ جَاءَكُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ
الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ
الظُّنُونًا ﴿١٠﴾

چون آمدند بر شما از جانب بالای شما و از جانب پائین شما و چون خیره ماندند دیدهها و برسید دلها بچنبر گردن و گمان میکردید به نسبت خدا گمانهای مختلف (۱۰) .

(۱) یعنی صله ارحام واجب است و توارث هجرت و اسلام منسوخ شد به توارث به قرابت و ارحام .

(۲) مترجم گوید کفار در غزوة احزاب بر مدینه هجوم کردند و آن حضرت صلی الله علیه وسلم به خندق متحصن شدند و از منافقان سخنان نفاق سرزد شد و مخلصان استقامت ورزیدند و آخر فتح اسلام واقع شد خدای تعالی دردم آنان و مدح آنان و منت نهادن برایشان نازل ساخت .

هَذَاكَ أَبْلَى الْمُؤْمِنُونَ وَذُلُّوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ⑩

آنجا امتحان کرده شد مسلمانان را
و جنبانیده شد ایشان را جنبانیدن سخت
(۱۱).

وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مُّآوَدَتَنَا
اللَّهُ وَرَسُولُهُ الْآغْرُورًا ⑪

و چون می گفتند منافقان و آنانکه در دل
های ایشان بیماریست وعده نه داد مارا
خدا و رسول او مگر بطریق فریب دادن
(۱۲).

وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ
فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِّنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ
بُيُوتَنَا غَوْرَةٌ وَهِيَ بَعُورَةٌ إِنْ يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ⑫

و چون گفتند طائفه ای از ایشان ای اهل
مدینه سرای ماندن نیست شمارا پس باز
گردید و دستوری می طلبند گروهی از ایشان
از جناب پیغمبر می گویند هر آئینه خانه های
ما نامضبوط است و نیستند آن خانه های
نامضبوط نمی خواهند مگر گریختن
(۱۳).

وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سَبَّوْا الْفِتْنَةَ
لَآتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوا فِيهَا إِلَّا بَئِيسًا ⑬

و اگر درآمده میشد بر سر ایشان از نواحی آن
پس طلب کرده می شد از ایشان خانه
جنگی البته میدادند آن را و توقف نمی
کردند در آن فتنه مگر اندکی^(۱) (۱۴).

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا لَِلَّهِ مِنْ قَبْلُ لَا يُؤْتُونَ الْأَدْبَارَ وَكَانَ
عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُورًا ⑭

و هر آئینه عهد بسته بودند با خدا پیش ازین
که برنگردانند پشت هارا و هست عهد
خدا پرسیده شده (۱۵).

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذَا
لَا تَمْتَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ⑮

بگو سود نه دهد شمارا گریختن اگر بگریزید
از مرگ یا از کشته شدن و آن هنگام بهره
مند ساخته نه شوید مگر اندکی (۱۶).

(۱) مترجم گوید حاصل کلام آنست که در جهاد توقف می کنند و اگر جنگ در مقدمه
نفسانی می شد توقف نمی کردند .

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ⑮

وَقَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ إِلَّا قَلِيلًا ⑯

أَشْجَعٌ عَلَيْكُمْ إِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَقْرَعُونَ الْبَابَ ثَلَاثًا ثُمَّ يُدْعُونَ أَهْلَهُمْ فَأُولَئِكَ يُعْطَى عَلَيْهِ مِنَ الْخَوْفِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَفُوا أَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْ أَخْرَجَ عَنْكُمْ الْغُرُوبَ أَفَلَا تُؤْمِنُونَ ⑰ فَاحْبِطُوا اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ⑱

يَعْتَبِرُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ آبَائِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قُتِلُوا إِلَّا قَلِيلًا ⑲

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُوا

بگو کیست آنکه نگاه دارد شما را از تصرفِ خدا اگر بخواهد در حق شما سختی یا بخواهد در حق شما نعمتی و نه یابند برای خویش بجز خدا دوستی و نه یاری دهنده (۱۷) .

هر آینه خدا میداند بازدارندگان را از شما و گویندگان را به برادرانِ خویش که بیایید بسوی ما و حاضر نمی شوند بکارزار مگر اندکی (۱۸) .

بخل کنان به نسبت شما^(۱) پس چون بیاید ترس بینی که ایشان درمی نگرند بسوی تو می گردد چشم های ایشان مانند کسی که بیهوش کرده شود از سختی موت پس چون برود ترس زبان درازی کنند بر شما بزبان های تیز بخل کنان برمال این جماعت ایمان نیاوردند پس خدا نابود ساخت کردار های ایشان را و هست این کار بر خدا آسان (۱۹) .

می پندارند که لشکرهاى کفار نه رفته اند و اگر بیایند لشکرها تمنا کنند کاش ایشان صحرا نشین بودندى در میان اعراب سوال مى کردند از اخبار شما^(۲) و اگر باشند در میان شما کارزار نه کنند مگر اندکی (۲۰) .

هر آینه هست شما را به پیغامبر خدا پیروی

(۱) یعنی درسوار شما .

(۲) یعنی ازهر آینده و رونده .

اللَّهُ وَالْيَوْمَ الْآخِرُ وَذَكَرَ اللَّهُ كَثِيرًا ﴿٢١﴾

وَلَقَدْ آتَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَخْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٢٢﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَى نَجْبَةً وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِن سَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٤﴾

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَيْثِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيمًا ﴿٢٥﴾

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ﴿٢٦﴾

نیک کسی را که توقع می داشت ثواب خدا و توقع می داشت روز آخر و یاد کرد خدا را بسیاری (۲۱) .

و چون دیدند مسلمانان لشکر هارا گفتند این ست آنچه وعده داده بود مارا خدا و پیغامبر او و راست گفت خدا و رسول او و این ماجرا نه افزود در حق ایشان مگر باور داشتن و گردن نهادن (۲۲) .

از مسلمانان مردانی اند که راست کردند آنچه عهد بسته بودند با خدا بر آن پس از ایشان کسی هست که بانجام رسانید قرار داد خود را^(۱) و از ایشان کسی هست که انتظار می کند و تبدیل نکردند هیچ وجه تبدیل کردنی (۲۳) .

تاجرا دهد خدا راست گویان را در مقابله راستی ایشان و عذاب کند منافقان را اگر خواهد یا برحمت باز گردد برایشان هر آئینه خدا هست آمرزنده مهربان (۲۴) .

و باز گردانید خدا کافران را باخشم ایشان نیافتند هیچ منفعتی و کفایت کرد خدا از طرف مسلمانان در مقدمه جنگ و هست خدا توانا غالب (۲۵) .

و فرود آورد آنانرا که مددگاری این لشکر ها کرده بودند از اهل کتاب^(۲) از قلعه های ایشان و افکند در دل های ایشان

(۱) یعنی شهید شد .

(۲) یعنی بنی قریظه را فرود آورد .

خوف طائفه ای را می کشتید و اسیر می گرفتید طائفه ای را (۲۶) .

و عاقبت کار به شما داد زمین ایشان را و خانه های ایشان را و مال های ایشان را و نیز عاقبت کار بشما داد زمینی را که نفرسوده اید آنرا^(۱) و هست خدا بر همه چیز توانا (۲۷) .

ای^(۲) پیغامبر بگو بزرگان خود اگر خواسته باشید زندگانی دنیا و آرائش آن پس بیائید تا چیزی مناسب دهم شمارا و رهاکنم شمارا رها کردن نیک (۲۸) .

و اگر می خواهید خدا و پیغامبر او را و سرای آخرت را پس هر آئینه خدا آماده ساخت برای زنان نیکوکاری کننده از شما مزد بزرگ (۲۹) .

ای زنان پیغامبر هر که به عمل آرد از شما بدکاری ظاهر^(۳) دوچند کرده شود وی را عذاب دوچندان و هست این مقدمه بر خدا آسان (۳۰) .

وَأَوْزَكُمُ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَمْ تَطُوهَا
وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِلْأَزْوَاجِ إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْن أُمَتِّعْكُنَّ وَأَسْرِحْ لَكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ۝

وَلَن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْآخِرَةَ فَإِنَّ
اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ۝

يُنِسَاءَ النَّبِيِّ مَن يَأْتِ مِنكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ
يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۝

(۱) یعنی خیبر .

(۲) مترجم گوید ازواج آنحضرت چیزی که نزد آنحضرت نه بود از زینت دنیا طلب می کردند خدای تعالی ایشانرا پندداد و زجر فرمود و احکام معاشرت با ایشان نازل ساخت و زینب رضی الله تعالی عنها در عقد زید بود در میان ایشان ناسازگاری پدید آمد و رفته رفته بطلاق منجر شد و بعد انقضای عدت خدای تعالی او را داخل ازواج طاهرات گردانید منافقان زبان طعن کشادند که زنِ پسر خود را بزنی گرفت خدای تعالی در میان آنکه پسر خوانده حکم پسر ندارد نازل ساخت .

(۳) مترجم گوید مراد این جا ایذای پیغامبر است بزبان درازی .

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُمْ إِلَهَ وَرَسُولَهُ وَتَعَمَلْ صَالِحًا
تُؤْتِيَهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ۝۳۱

يُنِسَاءَ النَّبِيِّ لَسُنًى كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنْ اتَّقَيْتُنَّ
فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ
وَقُلْنَ كَلِمَةً زَوْجًا ۝۳۲

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى
وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ۝۳۳

وَأَذْكُرَنَّ مَا بُدِّلَ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ
وَالْحِكْمَةُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ۝۳۴

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْقَنَاتِ وَالْقَنَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ
وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ
وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّابِقِينَ وَالصَّابِقَاتِ وَالْحَافِظِينَ
فَرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ۝۳۵

وهر که فرمانبرداری کند از شما خدا
وپیغامبر او را و بکند کار نیک بدهیم او را
مزد او دوبار و مهیا کنیم برای او روزی
نیک (۳۱) .

ای زنان پیغامبر نیستید شما مانند هر کدام
از سائر زنان اگر پرهیز گاری کنید پس
ملائمت مکنید در سخن گفتن که آنگاه
طمع کند کسی که در دل او بیمار است
و بگوئید سخن نیکو (۳۲) .

و بمانید در خانه های خویش و اظهار تجمل
مکنید مانند اظهار تجمل که در جاهلیت
پیشین بود و برپادارید نماز را و بدهید زکوة
را و فرمانبرداری خدا و رسول او کنید
جزاین نیست که می خواهد خدا تا
دور کند از شما پلیدی را ای اهل بیت
و تا پاک کند شمارا پاک کردنی (۳۳) .

و یاد کنید آنچه خوانده می شود در خانه های
شما از آیت های خدا و از حکمت هر آئینه
خدا هست لطف کننده خبردار (۳۴) .

هر آئینه مردان مسلمان و زنان مسلمان
و مردان باوردارنده و زنان باور دارنده
و مردان اطاعت کننده و زنان اطاعت
کننده و مردان راست گوینده و زنان راست
گوینده و مردان شکیبائی کننده و زنان
شکیبائی کننده و مردان فروتنی نماینده و
زنان فروتنی نماینده و مردان صدقه دهنده
و زنان صدقه دهنده و مردان روزه دارنده
و زنان روزه دارنده و مردان محافظت کننده
شرمگاه خود را و زنان

محافظت کننده و مردان یاد کننده خدا را به بسیاری زنان یادکننده مهیا کرده است خدای تعالی برای ایشان آمرزش و مزد بزرگ (۳۵) .

و نیست هیچ مومن و هیچ مومنه را چون مقرر کند خدا و رسول او کاری آنکه باشد ایشان را اختیار در کار خویش و هر که نافرمانی کند خدا و رسول او را پس بدرستی که گمراه شد گمراهی ظاهر^(۱) (۳۶) .

و یادکن چون می گفتی باشخصی که انعام کرده است خدا بروی و نیز انعام کرده ای تو بروی که نگاه دار برخود زن خود را و بترس از خدا و پنهان میکردی در ضمیر خویش آنچه خدا پدید آورنده اوست و می ترسیدی از مردمان و خدا سزاوار ترست بآنکه بترسی از وی پس وقتی که بانجام رسانید زید از زینب حاجت خود را یعنی طلاق داد بزنی دادیم ترا زینب تانه باشد بر مسلمان هیچ تنگی در نکاح کردن زنان پسر خواندگان خویش چون بآخر رسانند از ایشان حاجت را و هست مراد خدا البته کردنی^(۲) (۳۷) .

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا ۝

وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قُضِيَ زَيْدُهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاهَا لَكَ لَا يَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ۝

(۱) مترجم گوید درین آیت تعریض ست بآن قصه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم نخست زینب را برای زید خطبه فرمود و آنرا زینب و برادرش مکروه داشتند و این معنی مناسب حال ایشان نه بود والله اعلم .

(۲) مترجم گوید درین آیت تعریض است بآن قصه که در خاطر مبارك آنحضرت صلی الله علیه وسلم می گذشت که اگر در میان زید و زینب مفارقت واقع شود آنرا =

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي
الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٣٨﴾

إِلَّا الَّذِينَ يُبَايِعُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا
اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٣٩﴾

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ
وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾

وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾

هُوَ الَّذِي يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

تَحِيَّاتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾

نیست بر پیغامبر هیچ تنگی در آنچه حلال
ساخته است خدا برای او مانند آئین خدا
در حق آنانکه گذشتند پیش ازین وهست
کار خدا اندازه مقرر کرده شده (۳۸) .

(پیش از وجود مانند آئین خدا در حق) آنانکه
میرسانند پیغام های خدا را و می ترسند از
وی و نمی ترسند از هیچکس مگر از خدا
و بس ست خدا حساب کننده (۳۹) .

نیست محمد پدر هیچ کس از مردان شما
ولیکن پیغامبر خداست و مهر پیغامبران
ست^(۱) وهست خدا بهر چیز دانا (۴۰) .
ای مسلمانان یاد کنید خدا را یاد کردن
بسیار (۴۱) .

و به پاکی بخوانید او را صبح و شام (۴۲) .
اوست آنکه رحمت میفرستد بر شما و دعای
رحمت میکنند بر شما فرشتگان او تا بر آورد
شمارا از تاریکی ها بسوی روشنی
وهست خدا به مسلمانان مهربان (۴۳) .

دعای خیر ایشان^(۲) روزیکه ملاقات کنند
بخدا سلام ست و آماده کرده است برای
ایشان مزد نیک (۴۴) .

ای پیغامبر هر آئینه ما فرستادیم ترا گواهی
دهنده و مرده دهنده و ترساننده (۴۵) .

= در سلك ازواج طاهرات داخل نمایند لیکن برای رعایت مراسم نیکو خواهی
بحسن معاشرت دلالت می فرمود .

(۱) یعنی بعد از وی هیچ پیغمبر نباشد .

(۲) یعنی از جانب خدا و فرشتگان .

وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِأَذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿۴۶﴾

وَيُبَيِّرُ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿۴۷﴾

وَلَا تُطِيعُ الْكُفْرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعُوا دُورَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿۴۸﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَكَهَّمُ الْمُؤْمِنَاتُ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْتُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمَتَّعُوهُنَّ وَسِرَّخُوهُنَّ سِرَاجًا جَبِيلًا ﴿۴۹﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنْ أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ الَّتِي آتَيْتَ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِنْ بَنَاتِ اللَّهِ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَلَّتِكَ الَّتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۵۰﴾

وخواننده بسوی خدا بحکم او و چراغ روشن (۴۶) .

و بشارت ده مسلمانان را بآنکه ایشانرا باشد از جانب خدا بخشایش بزرگ (۴۷) .

و فرمان مبرکافران را و منافقان را و از نظر اعتبار بگذار رنجانیدن ایشانرا و توکل کن بر خدا و بس ست خدا کار ساز (۴۸) .

ای مسلمانان چون نکاح کنید زنان مومنان را باز طلاق دهید ایشان را پیش از آنکه دست برسانید بایشان پس نیست شمارا براین زنان هیچ عدتی که به شمارید آن را پس متعه دهید این مطلقات را و بگزاید آن ها را گذاشتن نیک (۴۹) .

ای پیغامبر هر آئینه ما حلال کردیم برای تو آن زنان تو که داده ای مهرایشان را و کنیز کانی که مالک ایشان شده است دست تواز آنچه خدا عائد ساخته است بر تو (۱) و حلال کردیم دختران عم ترا و دختران عمت های ترا و دختران خالوی ترا و دختران خاله های ترا آنانکه هجرت کرده اند با تو و حلال کردیم برای تو زن مسلمان را اگر به بخشد خود را برای پیغامبر (۲) اگر خواهد پیغامبر به زنی گیرد آن را خاص برای تو بجز مسلمانان هر آئینه دانستیم آنچه فرض ساخته ایم برایشان در حق

(۱) یعنی از کفار بتورسانیده است .

(۲) یعنی بغیر مهر در نکاح آید .

زنان ایشان ودرحق کنیز کانی که مالک آنست دستهای ایشان (سهل کردیم) تانه باشد برتوهیچ تنگی وهست خداآمرزنده مهربان^(۱) (۵۰) .

موقوف داری هرکرا خواهی ازایشان وجای دهی نزدیک خویش هرکرا خواهی واگر خواهش کنی زنی را ازآنجمله که یکسو کرده ای آنها را پس نیست هیچ گناهی برتواین رخصت دادن قریب تراست ازآنکه خنك شود چشم های ایشان وانندوه نخورند و خوشنود شوند بآنچه بدهی ایشان را همه ایشان وخدا می داند آنچه دردل های شماست وهست خدا دانا بُردبار (۵۱) .

حلال نیستند ترا زنان بعدازین^(۲) ونه حلال ست آنکه بدل کنی بجای ایشان زنان دیگررا و اگرچه به شگفت آرد ترا حسن ایشان مگر آنچه مالک شد دست تو وهست خدا بر همه چیز نگهبان^(۳) (۵۲) .

ای مسلمانان درنیاثید به خانه های پیغامبر مگروقتی که دستوری داده شود شمارا برای طعامی نه انتظار کنان بخته شدن طعام را ولیکن چون خوانده شود شمارا درآئید پس چون طعام خورید پراگنده شوید ونه آرام گیران برای سخنی هراثینه

تُرْجَىٰ مَنْ كَسَا مِنْهُمْ وَتَوَوَّىٰ إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ مِنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ وَلَا يَحْزَنَ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ⑤

لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبًا ⑥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَبِذٍ إِلَى اللَّهِ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَعْجِلُ مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَعْجِلُ مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا

- (۱) یعنی درباب نکاح چیزها ست که برامت فرض شدو نه برآنحضرت .
- (۲) یعنی بعد ازین دو صنف قرشیه مهاجره مهیره یاواهبه نفس غیر مهیره .
- (۳) مترجم گوید که این آیت ناسخ آیت سابقه است .

فَسَلُّوهُنَّ مِنْ دَرَارِ جَبَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ
وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنَکِّحُوا زَوَاجَهُ
مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ۝

إِنْ تُبَدُّوا شَيْئًا أَوْ غَوَّوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ
وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ أَخَوْتِهِنَّ وَلَا نِسَائِهِنَّ وَلَا
مَمْلُوكَاتٍ أَبْنَائِهِنَّ وَاتَّقِينَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدًا ۝

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ۝

این کار میرنجانند پیغامبر را پس شرم
میداشت از شما و خدا شرم نمیدارد
از سخن راست و چون طلب کنید از زنان
پیغامبر رختی پس طلب کنید آنرا از ایشان
از پس پرده این خصلت پاک ترست برای
دل‌های شما و دل‌های ایشان
و سزاوار نیست شما را که برنجانید
پیغامبر خدا را و نه آنکه نکاح کنید زنان
اورا پس از وی هگز، هر آئینه این کار
هست نزدیک خدا گناه بزرگ (۵۳) .

اگر آشکارا کنید چیزی را یا پنهان دارید
آنرا پس هر آئینه خدا هست بهر چیز دانا
(۵۴) .

نیست هیچ بزه بر زنان در پرده نپوشیدن
پیش پدران خویش و نه پیش پسران
خویش و نه برادران خویش و نه پسران
برادران خویش و نه پسران خواهران
خویش و نه زنان هم جنس خویش^(۱)
و نه آنچه مالک آن شده دست‌های ایشان
و بر رسید ای زنان از خدا هر آئینه
خدا هست بر همه چیز گواه (۵۵) .

هر آئینه خدا و فرشتگان او درود میفرستند
بر پیغامبر ای مسلمانان درود فرستید
بر وی و سلام گوئید سلام گفتنی (۵۶) .

هر آئینه آنانکه می رنجانند خدا و پیغامبر
اورا لعنت کرد خدا ایشان را در دنیا

وآخرت و مهیا ساخت برای ایشان عذاب
خوارکننده (۵۷) .

و آنانکه میرنجانند مردان مسلمان و زنان
مسلمان را بغیر گناهی که بعمل آورده
باشند پس هر آئینه برداشتند بار بهتان را و
گناه ظاهر را (۵۸) .

ای پیغامبر بگو به زنان خود و دختران
خود و ب زنان مسلمانان که فرو گذارند
بر خود چادر های خود را این نزدیک
ترست بآنکه شناخته شوند پس ایشان را
ایذا داده نه شود و هست خدا آمرزنده
مهربان^(۱) (۵۹) .

اگر باز نایند منافقان و آنانکه در دل های
ایشان بیماری است و خبر بد فاش کنندگان
در مدینه^(۲) البته برگماریم ترا برایشان
باز هم سایه نه باشند باتو در مدینه مگر
زمانی اندک^(۳) (۶۰) .

لعنت کرده شدگان هر جا که یافته شوند
اسیر گرفته شود ایشان را و کشته شود
ایشانرا کشتن بسیار (۶۱) .

مانند روش خدا در آنانکه گذشتند پیش
ازین و هرگز نه یابی در روش خدا تغیر را
(۶۲) .

سوال می کنند تر ا مردمان از قیامت

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغْيًا ظَاهِرًا كَيْدًا
مُتَرَفِعًا وَإِنَّهُمْ لَنُحْشَرُنَّ لَهُمْ عَذَابًا عَظِيمًا ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ
يُذْنِبْنَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَائِبِهِنَّ ذَلِكَ أَذْنًا أَنْ يَعْرِفْنَ
قُلُوبُ الَّذِينَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ
وَالْمُشْرِكُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ
لَنَجْبَأَنَّ رُءُوسَكَ فِيهَا إِلَّا لَاقِلِيلًا ۝

مُتَعَرِّضِينَ ۚ أَلَيْسَ لِقَائِهِمْ عَذَابٌ أَثِيمًا ۝

سُئِلَ اللَّهُ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ يَجِدَ
لِسُئَةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ۝

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عَلَيْهَا بَعْدُ اللَّهُ وَمَا

(۱) یعنی عفت ایشان ظاهر شود و فاسقی تعرض ایشان نکند والله اعلم .

(۲) یعنی از کردار های خود .

(۳) یعنی جلا وطن کرده شوند .

يُذَرِّبُكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ۝۱۳

بگوزاین نیست که معرفت آن نزد خداست و چه چیز خبرداد ترا شاید که قیامت موجود شود در زمان نزدیک (۶۳).

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكُفْرَيْنَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ۝۱۴

هرآئینه خدا لعنت کرده است کافران را و آماده ساخته است برای ایشان آتش (۶۴).

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۝۱۵

جاویدان آنجا همیشه نه یابند هیچ دوستی و نه یاری دهنده (۶۵).

يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَلَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ۝۱۶

روزی که گردانیده شود روهای ایشان در آتش گویند ای کاش ما هرآئینه فرمان می بردیم خدا را و فرمان می بردیم پیغامبر را (۶۶).

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَ ۝۱۷

و گویند ای پروردگار ما هرآئینه فرمانبردیم مهتران خود را و بزرگان خود را پس گمراه ساختند ما را از راه (۶۷).

رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنِّمْ لَعْنًا كَبِيرًا ۝۱۸

ای پروردگار ما بده ایشان را دوچند از عذاب و لعنت کن ایشان را لعنتی بزرگ (سخت) (۶۸).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَبَائِهِ
اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجْهًا ۝۱۹

ای مسلمانان مباشید مانند آنانکه رنجانیدند موسی را پس پاك ساخت خدا تعالی او را از آنچه گفته بودند و بود موسی نزدیک خدا با آبرو^(۱) (۶۹).

(۱) مترجم گوید یعنی موسی وقت غسل میکرد چهار بنی اسرائیل گفتند که او درست روزی بحسب اتفاق برکناره آب غسل میکرد و جامه های خود بر سنگ نهاده بود بفرمان خدای تعالی آن سنگ روان شد موسی عقب سنگ دوید تا آنکه جماعتی از بنی اسرائیل عریان دیدند و گفتند ادرت ندارد و ادرت انتفاخ خصیه را گویند والله اعلم.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۝

يُضِلِّكُمْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ۝

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ
قَابِلِينَ أَنْ يُحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ
إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ۝

لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ
وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ
الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ۝

ای مسلمان بترسید از خدا و بگوئید سخن
استوار (۷۰) .

تابصلاح آرد کردار های شمارا و بیامرزد
برای شما گناهان شمارا و هر که فرمان
برد خدا و رسولِ او را پس هر آئینه مطلب
یاب شد به پیروزی بزرگ (۷۱) .

هر آئینه ما آوردیم امانت را^(۱) بر آسمان ها
و بر زمین و بر کوه ها پس قبول نه کردند که
بردارند آن را و ترسیدند از آن و برداشت
آنها آدمی هر آئینه وی هست ستمگار
نادان^(۲) (۷۲) .

تا شود آخر کار آنکه عذاب کند خدای
تعالی مردان منافق و زنان منافق را و مردان
مشرک و زنان مشرک را و برحمت رجوع
کند خدا بر مردان مسلمان و زنان مسلمان
و هست خدا آمرزنده مهربان (۷۳) .

سوره سبامکی است و آن پنجاه و چهار
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشناينده مهربان .

همه ستایش خدای راست که بدست
اوست آنچه در آسمان هاست و آنچه
در زمین ست و مرا و راست ستایش
در آخرت و اوست با حکمت آگاه (۱) .

(۱) یعنی استعداد و تکلیف به او امر و نواهی و الله اعلم .

(۲) یعنی بالفعل عدالت و علم ندارد و قابلیت آنها دارد و الله اعلم .

أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ إِنَّ شَأْنَهُمْ بِهِمْ لَأَوْسَقُطَ عَلَيْهِمْ كَيْفًا
مِّنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ ⑩

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا يٰحَبِيبُ اٰوِيْ مَعَهُ وَالظَّالِمَةُ
وَالْكَآلَةُ الْحَدِيدَ ⑪

اِنْ اَعْمَلْ سَيِّئَةً وَقَدْ رٰى السَّرِيْرَ وَاَعْمَلُوْا صَالِحًا
اِنِّىْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ⑫

وَلِسُلَيْمٰنَ الرِّیْحَ مُنَادٍهَا شَهْرُ رَوَّاحٍهَا شَهْرُ زَوَّادٍ
عَيْنَ الْقَطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَن يَّعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَن
تَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِئَانِ ذٰلِكَ مِّنْ عَذَابِ السَّعِيْرِ ⑬

يَعْمَلُوْنَ لَهُ مَا يَشَآءُ مِنْ مَّحَارِبٍ وَتَهَابِلٍ وَجَفَانٍ كَالْجَوَابِ
وَقَدْ وَرِثِيْتِ اِعْمَلُوْا اٰلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيْلٌ مِّنْ
عِبَادِى الشُّكُّوْرُ ⑭

آیا نه دیدند بسوی آنچه پیش روی
ایشانست و آنچه پس پشت ایشانست
از آسمان و زمین اگر خواهیم فروبریم
ایشان را به زمین یا بافکنیم برایشان پارها
از آسمان هر آینه درین کار نشانه است
هر بنده رجوع کننده را (۹) .

وهر آینه دادیم داود را از نزد خود بزرگی
گفتیم ای کوه ها بزیرویم تسبیح گوئید
همراه او و مسخرش ساختیم مرغان را
و نرم گردانیدیم برای او آهن را (۱۰) .

فرمودیم که بساز زره های کشاده و اندازه
نگاه دارد در یافتن حلقه ها وای اهل بیت
داود به عمل آرید کردار شائسته هر آینه
من بآنچه میکنید بینام (۱۱) .

و مسخر ساختیم برای سلیمان باد را
سیراؤل روز او یکماهه راه بود و سیر آخر
روز او نیز یکماهه راه بود و روان
ساختیم برای او چشمه مس و مسخرش
ساختیم از دیوان کسی را که کار میکرد
پیش او به حکم پروردگار خویش و هر که
کجی کند از دیوان از حکم ما بچشانیم او را
پاره ای از عقوبت دوزخ (۱۲) .

می ساختند برای او آنچه میخواست از قلعه
ها و صورت ها و کاسه ها بقدر حوض ها
و دیگر های ثابت در جاهای خود گفتیم به
عمل آرید ای آل داود سپاسداری را
و اندك کسی ست از بندگان من شکر
گذارنده (۱۳) .

فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ
الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنَّ أَنْ لَوْكَاثُوا
يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ③

پس چون مقرر کردیم بروی مرگ را
دلالت نه کرد ایشان را بر موت او
مگر کرم چوب خواره که میخورد عصای
سلیمان را پس چون بافتاد واضح شد
پیش دیوان که اگر میدانستند غیب را
درنگ نمی کردند در عذاب خوارکننده
(۱۴).

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكِنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ
كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلَدًا طَيِّبَةً وَرَبُّ
غَفُورٌ ④

هرآئینه بود قوم سبأ در جای ماندن
ایشان نشانهٔ مرایشانرا بود دو بوستان از
جانبِ راست و از جانبِ چپ گفتیم
بخورید رزق پروردگار خویش و شکر
گوئید اورا شمارا شهری هست پاکیزه
و پروردگار آمرزنده (۱۵).

فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّةِهِمْ
جَهَنَّمَ ذَوَاتِ الْأَكْمَامِ وَالْعِظَامِ ⑤

پس روگردانیدند^(۱) پس فرستادیم
برایشان سیلی تند^(۲) و عوض دادیم ایشان
را بجای دو بوستان ایشان دو بوستانی
دیگر خداوند میوه های بدمزه و خداوند
درخت گز و چیزی اندک از درخت کنار
(۱۶).

ذَلِكَ جَزَاءُ يَكْفُرُوا وَأُولَئِ هُمُ الْكَافِرُونَ ⑥

این سزا دادیم ایشان را بسبب ناسپاسی
ایشان و سزای بدنمیدهم مگر ناسپاس را
(۱۷).

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً

و پیدا کردیم میان ایشان و میان آن ده ها
که برکت نهاده ایم در آن^(۳) ده ها متصل

(۱) یعنی از شکر .

(۲) یعنی سیلی که به پشت ها بند کرده بودند .

(۳) یعنی شام .

وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرًا فِيهَا لِيَالِي وَأَيَّامًا آمِنِينَ ⑩

فَقَالُوا رَبَّنَا بَعِدْ بَيْنَ أَسْقَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ
أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مَسْرَاقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ⑪

وَلَقَدْ صَدَقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنُّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ⑫

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِّنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يُّؤْمِنُ
بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ حَفِيفٌ ⑬

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ
ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍَ
وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيرٍ ⑭

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَن أَذِنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ

بایکدیگر ومقرر کردیم در آن ده ها
آمدرفت را گفتیم سیر کنید درین ده ها
شب ها وروزها ایمن شده (۱۸) .

پس گفتند^(۱) ای پروردگار ما دوری پیدا
کن در میان سفر های ماوستم کردند
برخویش پس گردانیدیم ایشان را افسانه ها
و پاره پاره ساختیم ایشان را تمام پاره
پاره ساختن هرآئینه درین ماجرا نشانه
هاست هر صبر کننده شکرگوینده را
(۱۹) .

وهرآئینه راست یافت شیطان درحق
ایشان اندیشه خود را پس پیروی او کردند
مگر گروهی اندك از مسلمانان (۲۰) .

ونه بود شیطان را برایشان هیچ غلبه
لیکن مبتلا گردانیدیم تابدانیم کسی را که
ایمان می آرد بآخرت از آن که وی در
شبهه است ازوی وپروردگار تو برهرچیز
نگاهبان ست (۲۱) .

بگو بخوانید آنان را که گمان میکنند بجز
خدا مالک نیستند هم وزن يك ذره
در آسمان ها و نه در زمین ونیست ایشان را
در آسمان و زمین هیچ شرکته ونیست
خدا را از ایشان هیچ یاری دهنده (۲۲) .

وسودنکند سفارش نزد خدای تعالی
مگر برای کسیکه دستوری داده باشد

عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ③

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْلِيَاكُمْ
لَعَلْ هُدًى آتِي فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ④

قُلْ لَا تَسْأَلُونَنَا عَمَّا أَجُورُ مِنَّا وَلَا تَسْأَلُنَا عَمَّا تَعْمَلُونَ ⑤

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبَّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ⑥

قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ ادَّعَوْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑦

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ ⑧

وَيَقُولُونَ مَتَى هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ⑨

قُلْ لَّكُمْ مَبْعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً
وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ⑩

برای^(۱) اواهل محشر مضطرب شوند
تا آنگاه که اضطراب دور کرده شود
از دلهای ایشان گویند چه چیز فرموده
است پروردگار شما (ملاً اعلی) گویند که
فرموده است سخن راست و اوست بلند
مرتبه بزرگ قدر (۲۳) .

بگو که روزی میدهد شمارا از جانب
آسمان ها و زمین (باز) بگو خدامی دهد و
هر آئینه مایاشما بر هدایتیم یا در گمراهی
ظاهر (۲۴) .

بگو سوال کرده نخواهید شد شما از گناه
ما و سوال کرده نه خواهیم شد ما از آنچه
شما می کنید (۲۵) .

بگو جمع خواهد کرد پروردگار ما میان ما
باز حکم کند میان ما (یعنی میان ما و شما)
براستی و اوست حکم کننده دانا (۲۶) .

بگو بنمائید مرا آنانکه ایشان را لاحق کرده
اید با خدا شریک ساخته نه چنین ست بلکه
خدا اوست غالب با حکمت (۲۷) .

ونه فرستادیم ترا الا برای مردمان همه
مژده دهند و ترساننده ولیکن اکثر
مردمان نمیدانند (۲۸) .

و می گویند کی بوجد آید این وعده اگر شما
راست گوئید (۲۹) .

بگو شمار است وعده روزیکه باز پس نمانید
از آن ساعتی و نه پیش دستی کنید (۳۰) .

(۱) یعنی اذن شفاعت داد .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُؤْمِنَ بِهِدَا الْقُرْآنَ وَلَا بِالَّذِي
 بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُحْجَرُونَ
 بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتَضِعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿۳۱﴾

وگفتند کافران یعنی مشرکان
 هرگز باور نداریم این قرآن را و نه آن کتاب
 را که پیش از وی بود و تعجب کنی ای
 بیننده اگر به بینی چون ستمگاران ایستاده
 کرده شوند نزد پروردگار خویش باز
 میگرداند بعضی ایشان بسوی بعضی سخن
 را^(۱) گویند آنانکه ناتوان گرفته شد ایشان را
 بآنانکه سرکشی کردند اگر نمی بودید شما
 هر آئینه ما مسلمان می شدیم (۳۱).

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضِعِفُوا لَعَنُ صَدَدَكُمْ عَنِ
 الْهُدَى بَعْدَ إِجَاءِكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿۳۲﴾

گفتند سرکشان به ناتوانان آیامابازداشتیم
 شمارا از هدایت بعد از آنکه آمد بشما
 بلکه بودید شما گناه گاران (۳۲).

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضِعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكَرُ الْيَلِيلِ
 وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِآلِهِنَا وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا
 وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَى فِي
 أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾

وگفتند ناتوانان سرکشان را نه، بلکه
 بازداشت ما را مکر شب و روز^(۲) چون
 میفرمودید ما را که کافر شویم به خدا
 و مقرر کنیم برای او همتایان را و در دل
 دارند همه ایشان پشیمانی چون به بینند
 عذاب را و یاندازیم طوقها در گردن های
 کافران سزا داده نمی شوند مگر بوفق
 آنچه می کردند (۳۳).

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِهَا
 أَرْسَلْنَاهُ كُفْرًا ﴿۳۴﴾

و نه فرستادیم در هیچ دهی بیم کننده را
 مگر گفتند مُنْعَمَانِ آن ده هر آئینه ما بآنچه
 فرستاده شدید به آن نا معتقدیم (۳۴).

وَقَالُوا هَؤُلَاءِ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا وَمَا هُمْ بِمُعْذِبِينَ ﴿۳۵﴾

وگفتند ما زیاده تریم باعتبار اموال و اولاد
 و نیستیم ما عذاب کرده شدگان (۳۵).

(۱) یعنی سؤال و جواب کنند.

(۲) یعنی مکر شما که پیوسته در سعی آن بودید.

قُلْ إِنْ رَزَقَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

بگوهر آئینه پروردگار من کشاده میکند روزی را برای هر که خواهد و تنگ میکند برای هر که خواهد ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۳۶) .

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا قُلُوبُكُمْ أَهْمُ جَزَاءِ الصَّاعَةِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ آمِنُونَ ﴿۳۷﴾

و نیست اموال شما و نه اولاد شما آن چیز که مقرب گرداند شمارا نزد ما بمرتبه قربت لیکن مقرب آنست که ایمان آورد و کرد کردار شائسته پس آن جماعت ایشان راست جزای دوچند به مقابله آنکه عمل کردند و ایشان در کوشک های بلند ایمن باشند (۳۷) .

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي آلِهَتِنَا مُعْجِرِينَ أُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ ﴿۳۸﴾

و آنانکه سعی میکنند در رد آیات ما مقابله کنان آن جماعت در عذاب حاضر کرده شوند (۳۸) .

قُلْ إِنْ رَزَقَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿۳۹﴾

بگوهر آئینه پروردگار من کشاده می کند روزی را برای هر که خواهد از بندگان خود و تنگ می سازد برای هر که خواهد و هر چه خرج کنید از هر جنس که باشد پس خدا عوض آن دهد و او بهترین روزی دهندگانست (۳۹) .

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْلُوا لَكُمْ إِنَّا كُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿۴۰﴾

و روزی که برانگیزد خدا ایشان را همه یکجا باز بگوید به فرشتگان آیا ایشان شمارا عبادت می کردند (۴۰) .

قَالُوا سُبْحَنَكَ أَنْتَ وَلَكِنَّا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿۴۱﴾

فرشتگان گویند پاکی تراسست تو کارسازمائی سوای ایشان بلکه ایشان عبادت میکردند دیوان را^(۱) اکثر ایشان به

(۱) یعنی عبادت ملائکه بجهت وسوسه شیاطین بود پس گویا عبادت شیاطین کردند .

دیوان اعتقاد داشتند (۴۱) .

پس امروز نمی تواند بعضی شما برای بعضی سود رسانیدن و نه زیان رسانیدن و فرمائیم ستمگاران را بچشید عذاب آتشی که شما دروغ می پنداشتید آن را (۴۲) .

و چون خوانده می شود برایشان آیات ما روشن آمده گویند بایکدیگر نیست این پیغامبر مگر مردی که میخواهد باز دارد شمارا از آنچه می پرستیدند پدران شما و گویند نیست این قرآن مگر دروغی بر یافته و گویند کافران سخن راست را چون پیامد بدیشان نیست این مگر سحر ظاهر (۴۳) .

وندادیم مشرکان عرب را کتاب ها که بخوانند آن را و نه فرستادیم بسوی ایشان پیش از توهیج ترساننده (۴۴) .

تکذیب کردند آنانکه پیش از ایشان بودند و این مشرکان نه رسیده اند به يك دهم آنچه داده بودیم به پیشینیان پس بدروغ نسبت کردند پیغامبران مرا پس چگونه بود عقوبت من (۴۵) .

بگو جز این نیست که پند میدهم شمارا بیک کلمه که برخیزید برای خدا دوگان دوگان و يك يك باز تأمل کنید که نیست به یار شما هیچ جنونی، نیست او مگر بیم کننده برای شما پیش از آمدن عذاب سخت (۴۶) .

بگو آنچه سوال کرده باشم از شما جنس

قَالِیَوْمَ لَا یَمْلِكُ بَعْضُکُمْ لِبَعْضٍ نَفَعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِینَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِی کُنْتُمْ یُهَاقِلُکُمْ بِہَا ۝۳۱

وَإِذَا سُئِلُوا عَلَیْہِمَا بَیِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ یُرِیدُ أَنْ یَصُدَّکُمْ عَنْ مَا کَانَ یَعْبُدُ آبَاؤُکُمْ وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا إِفْکٌ مُفْتَرًی وَقَالَ الذِّینَ کَفَرُوا الْحَقُّ لَنَا جَاءَہُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا سَعْرٌ مِیقِینٌ ۝۳۲

وَمَا آتَیْنَاهُمْ مِنْ کُتُبٍ یَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَیْہُمْ مِّنْ قَبْلِکَ مِنْ نَّذِیرٍ ۝۳۳

وَكَذَّبَ الذِّینَ مِنْ قَبْلِہُمْ وَبَالَغُوا مَعْشَارَ مَا آتَیْنَاهُمْ فَکَذَّبُوا رُسُلِی فَکَیْفَ کَانَ نَذِیرٌ ۝۳۴

قُلْ إِنَّمَا أَعِظُکُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَی وَفَرَادًی شَمًّا تَتَفَكَّرُوا مَنَاصِحِکُمْ مِنْ جَنَّةٍ إِنَّ هُوَ الْأَنْذِیرُ لَکُمْ بَیْنَ یَدَیْ عَذَابٍ شَدِیدٍ ۝۳۵

قُلْ مَا سَأَلْتُکُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَکُمْ إِنَّ أَجْرِی إِلَّا عَلَی اللَّهِ

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿۴۷﴾

مُزِد پس آن شماراست نیست مُزِدمن
مگر بر خدا و او بر همه چیزگواه است
(۴۷).

قُلْ إِنْ رَدِّي يَقْدِفُ بِالْحَقِّ عِلَامُ الْغُيُوبِ ﴿۴۸﴾

بگو هرآئینه پروردگار من برمی تابد از علم
غیب وحی راست را آن پروردگار، دانای
پوشیده هاست (۴۸).

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِي الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿۴۹﴾

بگو آمد سخن راست، و آفرینش نونمیکند
معبود باطل و نه دیگر بار آفریند (۴۹).

قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَى نَفْسِي وَإِنِ اهْتَدَيْتُ

بگواگر گمراه شدم پس جزاین نیست که
گمراه شوم بر نفس خویش و اگر راه یابم
پس بسبب آنست که وحی فرستد بسوی
من پروردگار من هرآئینه وی شنوای
نزدیک ست (۵۰).

فَمَا يُبْدِي إِلَّاءَ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿۵۰﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ فُتِحُوا بِالْقُوتِ وَأُخِذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿۵۱﴾

و تعجب کنی اگر بینی چون مضطرب
شوند پس نباشد از عذاب خلاص شدن
گرفته شوند از جایی نزدیک^(۱) (۵۱).

وَقَالُوا الْمَتَابُ ؕ وَأَنَّى لَهُمُ التَّنَاقُوسُ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿۵۲﴾

وگویند آنگاه ایمان آوردیم بقرآن
و از کجا بآورد ایشان را بدست آوردن ایمان
از جای دور یعنی محال شد (۵۲).

وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقَظُّونَ بِالْغَيْبِ

و حالانکه کافر بودند به قرآن پیش ازین
ومی اندازند^(۲) نادیده از مکان دور (۵۳).

مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿۵۳﴾

وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ

و جدائی افکنده شده میان ایشان و میان
آنچه می خواستند چنانچه کرده شد
بامثال ایشان پیش ازین هرآئینه ایشان
بودند در شك قوی (۵۴).

إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُزِيدٍ ﴿۵۴﴾

(۱) یعنی گرفته شوند بآسانی .

(۲) یعنی حدس میزنند .

سوره فاطر مکی است و آن چهل و پنج
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكَةِ رُسُلًا
أُولَىٰ أَجْنَعَةٍ مَّتَنَّى وَتِلْكَ وَرُئِعٌ يَزِيدُنِي الْخَلْقَ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

يَا قَتَحَ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ ذَنْبِهِ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَيَا نَيْسِكَ
فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ②

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ
يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّقُوا اللَّهَ ③

وَلَنْ يَكْدِبَ إِلَهُكَ فَكَذَّبْتَ رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ④

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ ⑤

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا

بنام خدای بخشاینده مهربان .

همه ستایش خدای راست آفریننده آسمان
ها و زمین سازنده فرشتگان را فرستاد
گانی دارای بازوهای دو گان دو گان و سه
گان سه گان و چهارگان چهارگان زیاده
می کند در آفرینش هر چه خواهد هر آئینه
خدا بر هر چیز تواناست (۱) .

آنچه کشاده سازد خدا برای مردمان
از رحمت پس هیچ بازدارنده نیست آن را
و آنچه بازدارد پس هیچ کشا ینده نیست
آنها بعد از وی (یعنی غیروی) واوست
غالب با حکمت (۲) .

ای مردمان یاد کنید نعمتِ خدا را
بر خویش آیا هیچ آفریننده هست غیر خدا
روزی میدهد شمارا از جانب آسمان
و زمین نیست هیچ معبود بر حق مگر وی
پس از کجا برگردانیده می شوید (۳) .

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس هر آئینه
بدروغ نسبت کرده شدند پیغامبران پیش
از تو و بسوی خدا بازگردانیده میشود کارها
(۴) .

ای مردمان هر آئینه وعده خدا راست است
پس فریفته نکند شمارا زندگانی دنیا و نه
فریبد شمارا به نسبتِ خدا شیطان فریب
دهنده (۵) .

هر آئینه شیطان شماراست دشمن پس

مِنْ أَصْحَابِ الشَّعِيرِ ①

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ②

أَفَنُورِينَ لَهُ سُورَةٌ عَلَيْهِ قُرْآنٌ حَسَنٌ وَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبُ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَتٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ نَبِيٍّ صَنُّونَ ③

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُبْرِئُ مَعَابَا فَسُقْنَاهُ إِلَى بَلَدٍ مَدِينَةٍ فَأَحْيَيْنَاهُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ ④

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ لِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يُبْوَ ⑤

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ نُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعْتَرِفُ مِنْ مَعْتَرٍ

دشمن گیرید اورا جزاین نیست که می خواند تابعان خود را تاباشند از اهل دوزخ (۶) .

آنانکه کافر شدند ایشان راست عذاب سخت و آنانکه ایمان آوردند و عمل های شائسته کردند ایشان راست آمرزش و مُزد بزرگ (۷) .

آیا کسی که آراسته کرده شد برای او عمل زشت او پس نیک دید آنرا (مثل مومن صالح باشد) پس هر آئینه خدا گمراه می کند هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد پس باید که هلاک نه شود نفس تو برایشان از روی دریغ هر آئینه خدادانا ست بآنچه می کنند (۸) .

و خدا آنست که فرستاد بادهارا پس برانگیختند آن بادهها ابررا پس روان کردیم ابررا بسوی شهر مرده پس زنده ساختیم بآن ابر زمین رابعد مرده بودن آن همچنین خواهد بود برانگیختن مردگان (۹) .

هر که خواهد ارجمندی پس خدای راست ارجمندی همه یکجا بسوی او بالا می رود سخن پاکیزه و عمل صالح را بلند می گرداند خدا و آنانکه می اندیشند فتنه هایشان راست عذاب سخت و بداندیشی ایشان همون نابود شود (۱۰) .

و خدا آفرید شمارا از خاک باز از نطفه باز گردانید شمارا جفت مرد و زن و در شکم برنمیدارد هیچ ماده ای و نمی زاید مگر به

وَلَا يَنْقُصُ مِنْ غُرَرِ الْأَلْفِ كَيْفَ كَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ⑪

وَمَا يَتَوَى الْبَحْرُ مِنْ هَذَا عَذَابٍ قَرَأَتْ سَائِرُ شَرَاهِ
وَهَذَا مِلْحٌ أَجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ تَأْكُلُونَ لِحَمَاطِ طَرِيقًا وَتَسْتَفْرِجُونَ
حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفَلَكَ فِيهِ مَوَاحِرَ لَتَبْتَغُوا مِنْ
فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ⑫

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ
وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْعٍ ⑬

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْعَوْا دَعَاءَكُمْ وَلَوْ سِيعُوا مَا اسْتَجَابُوا
لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشْرِكَكُمْ وَلَا يَنْبِتُكُمْ
بِمِثْلِ خَيْرٍ ⑭

علم خدا وزندگانى داده نمى شود هيچ
دراز عمرى را وكم کرده نمى شود
از عمرى الاثبت ست در كتاب هراينه
اين كار بر خدا آسان ست (۱۱) .

و برابر نيستند^(۱) دودريا اين يك شيرين
در نهايت شيرينى ست خوش گوار ست آب
او وان ديگر شور به تلخى مائل ست
وازهريكى ميخوريد گوشت تازه و بر مى
آريد زيورى كه مى پوشيد آن را و مى
بينى كشتى هارا در درياش گافنده آب تا
روزي طلب كنيد از فضل او و تا بود كه
شما شكر گوئيد (۱۲) .

درمى آرد شب را در روز و درمى آرد
روز را در شب و رام ساخت خورشيد
و ماه را هريكى مي رود بميعادى معين
اينست خدا پروردگار شما مراوراست
پادشاهى و آنانكه مى پرستيد بجزوى
مالك نمى شوند مقدار پوست خسته خرما
(۱۳) .

اگر بخوانيد ايشان را نه شنوند خواندن
شما را و اگر بفرض بشنوند قبول نه كنند
گفته شما و روز قيامت منكر شوند شريك
مقرر كردن شمارا و خبر ندهد ترا هيچ كس
مانند دانا^(۲) (۱۴) .

(۱) يعنى يكسان نمى شوند باختلاط .

(۲) مترجم گويد " لا ينبئك مثل خير " بمنزله مثل است چون سخن بليغ گويند و تحقيق
بنهايت رسانند اين كلمه گويند .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ
الْحَمِيدُ ⑩

إِنْ يَشَاءْ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ⑪

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ⑫

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِلْمِهَا
لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُنذِرُ
الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَمَنْ تَزَلَّ فَإِنَّمَا يَكُوزُ لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ⑬

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ⑭

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ⑮

وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ⑯

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يُشَاءُ

وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَّنْ فِي الْقُبُورِ ⑰

إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ⑱

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ

إِلَّا خَلَّاهَا نَذِيرٌ ⑲

وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَهُمْ

ای مردمان شمائید محتاج بسوی خدا
و خدا همونست بی احتیاج ستوده کار
(۱۵) .

اگر خواهد نابود سازد شمارا و بیارد
آفرینش نو (۱۶) .

و نیست این کار بر خدا دشوار (۱۷) .

و بر نمی دارد هیچ بردارنده بار دیگری را
و اگر بخواند گران بار کسی را بسوی
بار خویش برداشته نه شود از آن بار
چیزی اگر چه آن کس خویشاوند باشد
جز این نیست که بیم میکنی آنان را که می
ترسند از پروردگار خویش غائبانه و
برپا داشته اند نماز را و هر که پاک شد پس
جز این نیست که پاک میشود برای نفع
خویش و بسوی خداست بازگشت (۱۸) .

و برابر نیستند نابینا و بینا (۱۹) .

و نه تاریکی ها و نه روشنی (۲۰) .

و نه سایه و نه باد گرم (۲۱) .

و برابر نمی شوند زندگان و مردگان هر آینه
خدا می شنواند هر کرا خواهد و نیستی
تو شنوانده کسی را که در گور باشد (۲۲) .

و نیستی تو مگر ترساننده (۲۳) .

هر آینه مافرستاده ایم ترا بدین راست
بشارت دهنده و بیم کننده و نیست هیچ
امتی مگر گذشته است در آن بیم کننده
(۲۴) .

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس هر آینه
بدروغ نسبت کردند آنانکه پیش از ایشان

رُسُلَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ۝

أَلَمْ نَرَأَنَّ اللَّهَ أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ
ثَمَرَاتٍ مُّخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيَضٌ
وَحُمْرٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ۝

وَمِنَ النَّاسِ وَالْدَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ
كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتُلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَاقُمُوا الصَّلَاةَ
وَأَنفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ
تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ ۝

لِيُوقِيَهُمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ
شَكُورٌ ۝

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ يَعْبَادُهُ الْخَيْرُ بَصِيرٌ ۝

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا

بودند آمدند بدیشان پیغامبران ایشان به
نشانهای واضح وینامه های الهی وبکتاب
روشن (۲۵) .

باز گرفتار کردم کافران را پس چگونه بود
عقوبت من (۲۶) .

آیندیدی که خدا فرود آورد از آسمان آب
را پس برآوردیم بسبب آن میوه های گونا
گون رنگهای آنها واز کوه قطعاتی است
برنگ های گوناگون، سفید و سرخ و نهایت
سیاه (۲۷) .

وازمردمان وجانوران وچهار پایان گوناگون
ست رنگ او همچنان جزاین نیست که می
ترسند از خدا عالمان از بندگان او هر آئینه
خدا غالب آمرزنده است (۲۸) .

هر آئینه آنانکه تلاوت می کنند کتاب
خدارا وبرپا داشته اند نماز را و خرج کرده
اند از آنچه روزی دادیم ایشان را پنهان
و آشکارا امید دارند دادوستدی را که هرگز
هلاک نه شود (۲۹) .

تابتمام رساند بسوی ایشان مُزدایشان را و
زیاده هدایشان را از فضل خود هر آئینه
او آمرزنده قدردان ست (۳۰) .

و آنچه وحی فرستادیم بسوی تواز قرآن
اوست حقیقت باوردارنده آنچه پیش
از وی ست هر آئینه خدابه بندگان خود
خبردار بیناست (۳۱) .

باز میراث دادیم قرآن را کسانی را که
بگزیدیم ایشان را از بندگان

فِيَنَّهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ
بِالْخَيْرِ يَأْذِنُ اللَّهُ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿۳۲﴾

جَعَلْتُ عَذْرَاءَ يَدَّ خُلُوكَهَا يُحَلُّونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرٍ مِنْ
ذَهَبٍ وَلَوْلَا أَوَّلِيَّاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿۳۳﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا
لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿۳۴﴾

إِلَّا الَّذِي أَحْكَمَ آدَارَ الْمَقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَسْتَنَافِيهَا
نَصَبٌ وَلَا يَسْتَنَافِيهَا عُتُوبٌ ﴿۳۵﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فِيمَوتُوا
وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَٰلِكَ نَجْزِي
كُلَّ كَفُورٍ ﴿۳۶﴾

وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا
غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ
مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا الْعَذَابَ لِلظَّالِمِينَ
تَصِيرُ ﴿۳۷﴾

خود^(۱) پس بعضی ایشان ستمگارست
بر نفس خود و بعضی ایشان میانه رواست
و بعضی ایشان سبقت کننده است به نیکی
ها بحکم خدا این ست فضل بزرگ (۳۲).

به بوستان های همیشه ماندن در آیند آن جا
زیور داده شود ایشان را آنجا از قسم النگو
های طلا و زیور داده شوند مروارید و لباس
آنها جامه ابریشمی باشد (۳۳).

و گفتند همه ستایش خدای راست که
دور کرد از ماندن راه را آئینه پروردگار
ما امر زنده قدر شناس ست (۳۴).

آنکه فرود آورد ما را به سرای همیشه ماندن
از فضل خود نه رسد بما آنجا هیچ رنجی
ونه رسد بما آنجا هیچ ماندگی (۳۵).

و آنانکه کافر شدند ایشان راست آتش
دوزخ نه حکم کرده شود برایشان
تاب میرند و نه سبک کرده شود از ایشان
چیزی از عذاب دوزخ همچنین سزا
میدهیم هر ناسپاس را (۳۶).

و اهل دوزخ فریاد کنند در آنجا که ای
پروردگار ما بیرون آر ما را تا بکنیم کار
شائسته بجز آن که می کردیم گوئیم آیا
زندگانی نه دادیم شما را آنقدر که بپذیر
شود در آن هر که بپند پذیرفتن خواهد و آمد
بشما ترساننده پس بپشید پس نیست
ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۳۷).

(۱) یعنی از پیغامبر صلی الله علیه وسلم امت محمدیه رسید والله اعلم .

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمُ غَيْبِ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمُ ذَاتِ
الْصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَن كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ
وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتًا وَلَا يَزِيدُ
الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا ﴿٣٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ
أَمْ آتَيْنَهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَى بَيِّنَةٍ مِّنْهُ بَلْ إِنِ يَحْدُ
الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ﴿٥﴾

إِنَّ اللَّهَ يُنْسِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِ إِذْ إِنَّهُ كَانَ جَلِيلًا عَفُورًا ۝

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ
لَيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنْ أَحَدَى الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ
قَالُوا هُمُ الْفُقَرَاءُ ﴿٧٧﴾

إِسْتِكْبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ وَلَا يَحِيقُ الْبُكْرُ

هرآئینه خدادانده پنهان آسمان ها وزمین
ست هرآئینه وی دانا است به مکنون سینه
ها (۳۸) .

وی آنست که گردانید شمارا بجانشینان
 درزمین پس هرکه کافر شود پس برویست
 ضررِ کفر او ونمی افزاید درحقِ کافران
 کفرایشان نزد پروردگار ایشان مگر غضب
 را ونمی افزاید درحقِ کافران کفرایشان
 مگر زیان را (۳۹) .

بگو آیا دیدید شریکانِ مقرر کرده خود را
آنانکه می پرستید بجز خدا بنمائید مرا چه
چیز آفریده اند از زمین آیا ایشانرا ست
شرکتی در آسمان ها نه بلکه دادیم ایشان
را کتابی پس ایشان بر حجت اند از آن
بلکه وعده نمیدهند ستمگاران بعض
از ایشان بعض را مگر بطریق فریفتن (۴۰).

هرآئینه خدا نگاه میدارد آسمان ها و زمین
را از آنکه از جای خود بلغزند و اگر بلغزند
نگاه نه دارد آنها را هیچ کس بعد از خدا^(۱)
هرآئینه اوست پر دبار آمرزگار (۴۱) .

و قسم خوردند بخدا سخت ترین قسم های خود که اگر بیاید بایشان ترساننده البته خواهند بود راه یافته تر از هر يك امت پس چون آمد بایشان ترساننده زیاده نکرد در حق ایشان مگر رمیدن را (۴۲) .

بسیب سرکشی در زمین وزیاده نه کردمگر

(۱) یعنی غیر از خدا .

التَّائِبِينَ إِلَّا بِأَهْلِهِمْ فَهُمْ لَا يَنْظُرُونَ إِلَّا سُدَّتِ الْأَوَّلِينَ
فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ
اللَّهِ تَحْوِيلًا ﴿۴۳﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿۴۴﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِمَا
مِنْ ذَاتِ بَأْسٍ وَلَكِنْ لِيُوْخِرَهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى
فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ﴿۴۵﴾

بداندیشی قبیح را وفروود نمی آید و بال
بداندیشی قبیح مگر باهل او پس منتظر
نیستند مگر آئین عقوبت پیشیان را پس
نخواهی یافت بآئین خدا را تبدیلی
ونخواهی یافت بآئین خدا تغییری (۴۳).

آیا سیرنکرده اند در زمین تابیینند چگونه
شدانجام کار آنانکه پیش از ایشان بودند و
آنجماعت بودند زیاده تر از ایشان در قوت
وهرگز نیست که عاجز کند خدا را چیزی
در آسمان ها و نه در زمین هر آینه او هست
داناتوانا (۴۴).

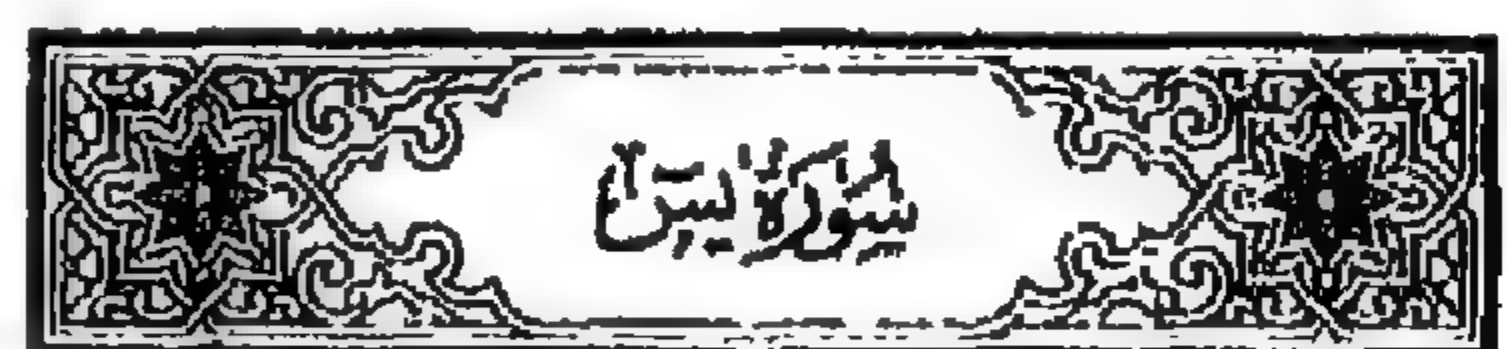
و اگر گرفتار کردی خدا مردمان را به
سزای آنچه میکردند نگذاشتی بر پشت
زمین هیچ جانوری را ولیکن موقوف
میدارد ایشانرا تا میعاد معین پس چون
آید میعاد ایشان پس هر آینه خدا هست به
بندگان خود بینا (۴۵).

سوره یس مکی است و آن هشتاد و سه
آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
یس (۱) .

قسم به قرآن با حکمت (۲) .
هر آینه تو از پیغامبرانی (۳) .
بر راه راستی (مراد دارم) (۴) .
فرو فرستادن غالب مهربان (۵) .

تا برسانی قومی را که ترسانیده نه شده
اند پدران ایشان پس ایشان غافلان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یس ۱

وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿۲﴾

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۳﴾

عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۴﴾

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿۵﴾

لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿۶﴾

اند^(۱) (۶) .

هرآئینه ثابت شد وعده عذاب بر اکثر ایشان پس اکثر ایشان ایمان نمی آرند (۷) .
هرآئینه قراردادیم در گردن های ایشان طوق ها پس آن طوقها تا زنج باشند پس ایشان سر بالا کردند (۸) .

وساختیم پیش روی ایشان دیواری وپس پشت ایشان دیواری باز پوشیدیم ایشان را پس ایشان هیچ نه بینند^(۲) (۹) .

وبرابرست برایشان که بیم کنی ایشانرا یا بیم نکنی ایشان را ایمان نیارند (۱۰) .

جزاین نیست که می ترسانی کسی را که پیروی پندکند و بترسد از خدا غائبانه پس بشارت ده اورا بامرزش و مزدگرمی (۱۱) .

هرآئینه ما زنده می گردانیم مردگان را و می نویسیم آنچه پیش فرستادند^(۳) و می نویسیم نقش اقدام ایشان را و هر چیزی را احاطه کردیم در کتاب ظاهر^(۴) (۱۲) .

و بیان کن برای ایشان داستانی قصه اهل ده چون آمدند بآن ده پیغامبران (۱۳) .

آنگاه که فرستادیم بسوی ایشان دوکس را پس به دروغ نسبت کردند ایشان را پس قوت دادیم به سومی پس هر سه کس

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ④

إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ⑤

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ⑥

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ⑦

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ⑧

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ⑨

وَاصْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ⑩

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُم مُّرْسَلُونَ ⑪

(۱) یعنی دربنی اسماعیل هیچ پیغمبری مبعوث نشده بود .

(۲) مترجم گوید این هردو آیت تمثیل و تصویرست یاس ایشان را از شناختن حق .

(۳) یعنی از اعمال خیر و شر .

(۴) یعنی لوح محفوظ .

گفتند هر آئینه مابسوی شما فرستادگانیم (۱۴).

اهل ده گفتند نیستید شما مگر آدمی مانند ما و فرونه فرستاده است رحمن هیچ چیز نیستید شما مگر دروغ میگوئید (۱۵).

گفتند پروردگار مامیداند که هر آئینه مابسوی شما فرستادگانیم (۱۶).
و نیست بر ما مگر پیغام رسانیدن ظاهر (۱۷).

گفتند هر آئینه ماشگون بد گرفتیم به شما اگر باز نآئید البته سنگ سارکنیم شمارا و البته برسد به شما از جانب ماعقوبت درد دهنده (۱۸).

گفتند شگون بد شما همراه شما ست آیا اگر پند داده شود شمارا بر شگون بد حمل کنید بلکه شما گروهی از حد گذشته اید (۱۹).

و آمد ازدور ترین محل های آن شهر مردی شتابان گفت ای قوم من پیروی کنید آن پیغامبران را (۲۰).

پیروی کنید کسی را که نمی طلبد از شما هیچ مزدی و ایشان راه یافتگانند (۲۱).

و چیست مرا که عبادت نه کنم معبودی را که بیافرید مرا و بسوی وی بازگردانیده خواهید شد (۲۲).

آیا بجزوی معبودانی گیرم اگر بخواهد خدای تعالی در حق من زیانی دفع نه کند از من شفاعت ایشان چیزی را

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ⑫

قَالُوا رَبَّنَا عَلِّمْنَا لَكُمْ لِمَنْ رُسُلُونَ ⑬

وَمَا عَلَّمْنَاهُ إِلَّا الْبَلَاغَ الْمُبِينُ ⑭

قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجِمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑮

قَالُوا طَائِفُكُمْ مَعَكُمْ أَمِنْ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ⑯

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَنْفَعِي قَالَ يَقُومِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ⑰

اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ⑱

وَمَالِيَ لَا أَعْبُدُ إِلَّا رَبِّي فَطَرَنِي وَالْيَهُ ثَرْجَعُونَ ⑲

لَا يَخِذُ مِنْ دُونِهِ إِلَهًا إِنْ يُرِدِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَأَنْتَ عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْءٌ وَلَا يُنْقِذُونَ ⑳

إِنِّي إِذْ أَلْفَيْ ضَلِيلٌ مُّبِينٌ ③

إِنِّي أَمَدْتُ بِرَبِّكُمْ فَأَسْمَعُونَ ④

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَلِيَّتْ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ⑤

يَسْأَلُونَكَ عَنِ رَبِّكَ وَعَنَّا بِكَ مِنَ الْكُذَّابِينَ ⑥

وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُثَّةٍ مِنَ السَّمَاءِ
وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ⑦

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَبِيدُونَ ⑧

يُخَوِّدُ عَلَى الْعِبَادَةِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ ⑨

أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ
لَا يَرْجِعُونَ ⑩

وَإِنْ كُلٌّ لَمَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ⑪

وَأَنَّهُ هُمْ أَرْضُ الْمَيْتَةِ ۖ أَصْنِفْنَاهَا وَخَرَجْنَاهَا مِنْهَا حَبًّا
فَبِتْنُهُ يَأْكُلُونَ ⑫

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مَوَاقِفَ

وازايشان خلاص نكند مرا (۲۳) .

هرآئینه من آنگاه درگمراهی ظاهر باشم
(۲۴) .

هرآئینه من ایمان آوردم به پروردگار شما
پس بشنوید از من ^(۱) (۲۵) .

گفته شد اورا درآی به بهشت گفت ای کاش
قوم من میدانستند (۲۶) .

که به چه چیز بیامرزید مرا پروردگار من
وساخت مرا از نواختگان (۲۷) .

و فرود نیاوردیم بر قوم او بعد از او هیچ
لشکری از آسمان ونیستیم ما فرودآورنده
لشکر (۲۸) .

نه بود عقوبت ایشان مگر يك فریاد تند
پس ناگهان ایشان چون آتش فرو مرده
شدند (۲۹) .

ای وای بر بندگان نمی آید بدیشان هیچ
فرستاده مگر با او تمسخر می کردند (۳۰) .

آیا نه دیدند چه قدر هلاك ساختیم پیش
از ایشان طبقات مردمان را که آنجماعت
بسوی ایشان باز نمی آیند (۳۱) .

ونیست هر طبقه مگر جمع آورده نزد
ما حاضر کرده شده (۳۲) .

و نشانه هست برای ایشان زمین مرده
زنده گردانیدیم آن را و برآوردیم از آن دانه
پس از آن دانه میخورند (۳۳) .

و آفریدیم در زمین بوستان ها از درختان

الْعِیُّونَ ﴿۳۴﴾

لِیَاْكُلُوْا مِنْ ثَمَرِهِۦ وَمَا عَمِلَتْهُ اَیْدِیْهِمْ اَفَلَا یَشْكُرُوْنَ ﴿۳۵﴾

سُبْحٰنَ الَّذِیْ خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُثَمِّتُ الْاَرْضُ وَمِنْ اَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا یَعْلَمُوْنَ ﴿۳۶﴾

وَآیَةٌ لَهُمْ اَلَّیْلٌۢ مَّا تَسْلَخُوْنَ مِنْهُ الْاَنْهَارَ قَادَ اَهُمْ مُّطْلِقُوْنَ ﴿۳۷﴾

وَالشَّمْسُ تَجْرِیْ لِمُسْتَقَرٍّۙ لَّهَا ذٰلِكَ تَقْدِیْرُ الْعَزِیْزِ الْعَلِیْمِ ﴿۳۸﴾

وَالْقَمَرَۙ قَدَرْنٰهُ مَنَازِلَ حَتّٰی عَادَ الْغُرُجُوْنَ اَلْقَدِیْمِ ﴿۳۹﴾

لَا الشَّمْسُ یَنْبَغِیْ لَهَا اَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الْلَیْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِیْ فَلَكٍ یَّسْبَحُوْنَ ﴿۴۰﴾

وَآیَةٌ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّیَّتَهُمْ فِی الْفُلْكِ الْمَشْحُوْنِ ﴿۴۱﴾

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهٖۤ اٰیَةً یَّزْكُرُوْنَ ﴿۴۲﴾

خرما ودرختان انگور وروان ساختیم در آن بوستان چشمه ها (۳۴) .

تابخورند از میوه آنچه مذکور شد و نه ساخته است میوه را دست های ایشان آیا پس شکر نمی کنند (۳۵) .

پاکست آنکه آفرید اجناس را تمام آن از آنچه میرویانندش زمین و از جنس آدمیان و از آنچه ایشان نمی دانند (۳۶) .

ونشانه هست ایشانرا شب مانند پوست می کشیم از وی روز را پس ناگهان ایشان در تاریکی آیندگان باشند (۳۷) .

وآفتاب می رود براهی که قرارگاه ویست اینست اندازه خدای غالب دانا (۳۸) .

وماه مقرر کردیم برای او منزل ها تا آن که بازگردد مانند چوب کهنه خوشه خرما (۳۹) .

نه خورشید می سزدش که دریابد ماه را و نه شب سبقت کننده است بر روز^(۱) وهریکی از خورشید و ماه و ستاره هادر آسمانی سیر میکنند (۴۰) .

ونشانه هست ایشانرا که ما برداشتیم قوم بنی آدم را در کشتی پُر کرده شده (۴۱) .

وآفریدیم برای ایشان مانند کشتی آنچه سوار می شوند بر آن^(۲) (۴۲) .

(۱) یعنی پیش از انقضای روز نمی آید .

(۲) یعنی شتر و فیل .

وَأَنْ تَشَاقِقَهُمْ فَلَا تُصِرَّهُمْ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقِذُونَ ﴿۴۳﴾

إِلَاحِيَّةٌ مِّنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿۴۴﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۴۵﴾

وَمَا تَكْتُمُوهُمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿۴۶﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ انْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ
أَنْتُمْ أَنْطَعِمُوهُمْ مَنْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ أَطْعَمَهُ تَبَّانَ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلٰى
مُبِينٍ ﴿۴۷﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۸﴾

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿۴۹﴾

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿۵۰﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ قَدْ أَهَمَّ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿۵۱﴾

واگر خواهیم غرق کنیم ایشان را پس هیچ فریاد رس نه باشد برای ایشان و نه ایشان رها کرده شوند (۴۳) .

لیکن رحمت کردیم از جانب خود و بهره مند ساختیم تا مدتی (۴۴) .

و چون گفته شود بایشان که بترسید از عقوبتی که پیش دستهای شما باشد و از عقوبتی که پس پشت شما باشد بُود که بر شما رحم کرده شود (۴۵) .

اعراض کنند و نمی آید بدیشان هیچ نشانه از پروردگار ایشان الا از آن روگردان باشند (۴۶) .

و چون گفته شود بایشان که خرج کنید از آنچه روزی داده ست شما را خدای تعالی گویند کافران به مسلمانان آیاتعام دهیم کسی را که اگر خدای تعالی می خواست طعام دادی او را نیستید شما مگر در گمراهی ظاهر (۴۷) .

ومی گویند کافران کی باشد این وعده اگر راست گوئید (۴۸) .

انتظار نمی کشند مگر یک نعره تند را که بگیرد ایشان را و ایشان خصومت کنان باشند (۴۹) .

پس نتوانند وصیت کردن و نه باهل خود بازگردند (۵۰) .

و دمیده شود در صور پس ناگهان ایشان از قبرها بسوی پروردگار خویش

بشتابند (۵۱) .

گویند ای وای بر ما که برخیزانید ما را
از خواب گاه ما آری این هما نست که
وعده داده بود خدای تعالی و راست گفتند
پیغامبران (۵۲) .

نباشد این واقعه مگر نعره تندی پس
ناگهان ایشان جمع آورده نزد ماحاضر
کرده شده باشند (۵۳) .

پس امروز ستم کرده نخواهد شد بر هیچ
کس هیچ ستمی و جزا داده نه خواهید
شد الا بحسب آنچه میکردید (۵۴) .

هر آئینه اهل بهشت امروز در کاری هستند
شادانند (۵۵) .

ایشان وزنان ایشان در سایه ها بر تخت
هانشیننده اند (۵۶) .

ایشان راست در بهشت میوه و ایشان
راست آنچه طلب کنند (۵۷) .

گفته شود سلام باد از جانب پروردگار
مهربان (۵۸) .

و بگوئیم جدا شوید امروز ای گناه گاران
(۵۹) .

ایا حکم نه فرستاده بودم بسوی شما ای
اولادِ آدم که پرستید شیطان را هر آئینه
وی شمارا دشمن آشکار است (۶۰) .

و آنکه پرستید مرا این ست راه راست
(۶۱) .

و هر آئینه گمراه ساخت شیطان از قوم

قَالُوا يَوَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ
الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿۵۱﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَبِيحٌ لَدَيْنَا مَحْضَرُونَ ﴿۵۲﴾

فَالْيَوْمَ لَا تَنْظُمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۵۳﴾

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكِهِونَ ﴿۵۴﴾

هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَّكِونَ ﴿۵۵﴾

لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَ ﴿۵۶﴾

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿۵۷﴾

وَأَمَّا زُورَالْيَوْمِ آتَئُهَا السَّيْرُ مُمْرُونَ ﴿۵۸﴾

أَلَمْ أَعْهِدْ إِلَيْكُمْ يَبْنَىٰ أَدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
مُبِينٌ ﴿۵۹﴾

وَإِنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿۶۰﴾

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿۶۱﴾

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿۶۲﴾

إِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۶۳﴾

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَنَنصِتُهُمْ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۶۴﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُصِيرُونَ ﴿۶۵﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿۶۶﴾

وَمَنْ يَعْزِزْكَ نَسْكَسُهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْلَمُونَ ﴿۶۷﴾

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ﴿۶۸﴾

لَيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقُّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۶۹﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مَا عَمِلَتْ أَيْدِيهِمْ أَنْ تَلْمِزَهُمْ لَهَا مَلِكُونَ ﴿۷۰﴾

شما خلقی بسیار را آیانی دانستید (۶۲) .

این آن دوزخ ست که وعده داده می شد شمارا (۶۳) .

درآید بآن امروز به سبب کافر بودن خود (۶۴) .

امروز مهربانیم بر دهان های ایشان و سخن گوید باما دست های ایشان و گواهی دهد پاهای ایشان بآنچه می کردند (۶۵) .

و اگر خواهیم نابود کنیم چشم های ایشان را پس سبقت کنند بسوی راه پس از کجا بینند (۶۶) .

و اگر خواهیم مسخ کنیم ایشان را بر جای ایشان پس نه توانند گذشتن از آن جا و باز نه کردند (۶۷) .

و هر که را عمر دراز میدهیم نگویند می کنیمش در آفرینش آیا در نمی یابند (۶۸) .

و نیاموختیم این پیغامبر را شعر و لائق نیست او را نیست این مگر پند و قرآن آشکارا (۶۹) .

تا بترساند هر که زنده باشد (۱) و ثابت شود حجت بر کافران (۷۰) .

آیانه دیدند که ما آفریدیم برای ایشان از آنچه ساخته است دست های ما چهار پایان

(۱) یعنی صاحب فهم باشد .

وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٤٣﴾

وَلَهُمْ فِيهَا مَنَاقِبُ وَمَشَارِبٌ أَقْلًا يَشْكُرُونَ ﴿٤٤﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّهُمْ يَتَصَرَّوْنَ ﴿٤٥﴾

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُنْضَرَّوْنَ ﴿٤٦﴾

قُلَا يَمُزُّكُمْ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ بَأْسَهُمْ يُبْأِسُ رُؤُوسُهُمْ وَيُؤْمِنُونَ ﴿٤٧﴾

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٤٨﴾

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَكَيْ خَلَقْنَاهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٤٩﴾

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِّنْهُ

تُوقَدُونَ ﴿٥١﴾

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَن يَخْلُقَ

را پس ایشان آنرا مالک کنند (۷۱) .

ورام ساختیم چهار پایان را برای ایشان
پس بعض از آن سواری ایشانست و بعض
از آن را میخورند (۷۲) .

وایشانراست در چهار پایان منفعت
ها و آشامیدنیها آياشکر نمی گزارند (۷۳) .
و گرفتند سوای خدا معبودان را تا بوند که
ایشان یاری داده شوند (۷۴) .

نه توانند یاری کردن ایشان و این بتان
برای ایشان لشکری حاضر کرده شده اند
(۷۵) .

پس اندوه گین نکند ترا سخن ایشان
هر آینه ما میدانیم آنچه پنهان میکنند
و آنچه آشکار می نمایند (۷۶) .

آیا ندانسته است آدمی که ما آفریدیم او را
از نطفه پس ناگهان وی خصومت کننده
آشکار شد (۷۷) .

زد برای ما مثالی و فراموش کرد آفرینش
خود را گفت که زنده کند استخوان هارا
در حالتی که آن کهنه شده باشند (۷۸) .

بگوزنده کندش آن که آفرید او را اول بار
و او بهر قسم آفرینش داناست (۷۹) .

آنکه پیدا کرد برای شما از درخت سبز
آتش را پس ناگهان شما از آن درخت آتش
می افروزید (۸۰) .

آیا نیست آنکه آفرید آسمان ها و زمین را

مِثْلَكُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٧﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ۖ وَمِنْ شِئْرِكَ أَتَذْكُرُ ۚ

سُورَةُ الصَّافَّاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

وَالصَّبْرُ صِفًا ①

فَالزُّحُورِ زَجْرًا ۝٢٧

فَالثَّلَاثِيتِ ذِكْرًا ۝

إِنَّ إِلَهُكُمْ لَوَاحِدٌ ۖ

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ ﴿٥﴾

إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ وَالْكَوَاكِبِ ۝٦

توانا برآنکه بیافریند مانند ایشان بلی
واوست آفریننده دانا (۸۱) .

جزاین نیست فرمانِ خدا چون بخواهد
آفریدن چیزی را که بگویدش بشوئیس می
شود (۸۲) .

پس پاک ست آنکه بدستِ اوست
پادشاهی هرچیز و بسوی اوباز گردانیده
شوید (۸۳) .

سوره ضحیٰ مکی است و آن یک صد و هشتاد و دو آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به جماعتی از ملائکه که صف میکشند
صف کشیدنی^(۱) (۱) .

پس قسم بجماعتی میرانند راندنی^(۲)

پس قسم بجماعتی که تلاوت میکنند
تلاوت کردنی (۳) .

هر آئینه معبود شمایکی ست (۴) .

اوپروردگارِ آسمان هاو زمین ست و آنچه
در میان این هاست و اوپروردگارِ مشرق
هاست (۳) (۵) .

هر آئينه ما آرائش داديم آسمانِ دنيا را

(۱) مترجم گوید یعنی نزدیک پروردگار خود .

(۲) مترجم گوید یعنی شیاطین را واللہ اعلم .

(۳) یعنی و مغرب هانیز .

وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ ①

لَا يَتَمَنَّوْنَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ وَيَقْدِرُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ②

دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ③

إِلَّا مَن خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شَهَابٌ ثَاقِبٌ ④

فَاسْتَمِعُوا لَهُمْ أَمْ أُشِدُّ خَلْقًا أَمْ مِّنْ خَلْقٍ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَّازِبٍ ⑤

بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ⑥

وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ⑦

وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخَرُونَ ⑧

وَقَالُوا إِن هَٰذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ⑨

بزینت ستاره ها (۶) .

و نگاهداشتیم آنرا از هر شیطان سرکش
(۷) .

مقصد آنکه گوش نه نهند شیاطین بسوی
ملاء اعلیٰ وزده میشوند از هر جانب
(۸) .

بجهت راندن ایشان و ایشان را ست عذاب
دائم (۹) .

مگر کسی که برباید^(۱) ربودنی پس از پی
اافتد شعله سوزنده (۱۰) .

پس استفسار کن از ایشان آیا ایشان سخت
تر اند در آفرینش یا کسیکه مآفریده ایم^(۲)
هر آئینه مآفریدیم ایشانرا از گل چسپنده
(۱۱) .

بلکه تعجب کردی^(۳) و ایشان تمسخر
میکنند (۱۲) .

و چون پند داده شود ایشان را پند نمی گیرند
(۱۳) .

و چون ببینند نشانه ای را تمسخر کنند
(۱۴) .

و گفتند نیست این قرآن مگر سحر
ظاهر (۱۵) .

(۱) یعنی کلمه را از کلمات ملاء اعلیٰ یکبار ربودن .

(۲) یعنی ملائکه و جن و سماوات و غیر آن .

(۳) یعنی از حال کافران .

مَا زَايَنَّا وَإِنَّا لَآبَاقِعَاتُ الْعِبَادِ ۝۱۱

وَأَبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ۝۱۲

قُلْ تَعْمَرُوا أَنْتُمْ ذُرِّيَّتَكُمْ ۝۱۳

فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ۝۱۴

وَقَالُوا إِنَّا نَبَا هَذَا يَوْمَ الدِّينِ ۝۱۵

هَذَا يَوْمُ الْقُضْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَكْذِبُونَ ۝۱۶

أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ۝۱۷

مِنْ دُونِ اللَّهِ فَأَهْدُوا هُم إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ ۝۱۸

وَقِفُّهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ۝۱۹

مَا لَكُمْ لَا تَنْصَرُونَ ۝۲۰

بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ۝۲۱

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ۝۲۲

قَالُوا لَكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ۝۲۳

قَالُوا بَلْ لَكُمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ۝۲۴

آیا چون بمیریم و باشیم خاک و استخوانی
چند آیامابرانگیخته شویم (۱۶) .

آیا پدران نخستین مابرانگیخته شوند (۱۷) .

بگو آری و شما خوار باشید (۱۸) .

پس جزاین نیست که آن برانگیختن يك
نعره تند باشد پس ناگهان ایشان بنگرند
(۱۹) .

وگویند ای وای بر ما اینست روز جزا (۲۰) .

گفته شود این ست روز فیصله کردن قضایا
که آنرا به دروغ نسبت می کردید (۲۱) .

گفته شود برانگیزید ای ملائکه ستمگاران را
باهمراهان ایشان^(۱) و با آنچه می پرستیدند
(۲۲) .

بجز خدا پس دلالت کنید ایشان را بسوی
راه دوزخ (۲۳) .

و باز دارید ایشان را هر آئینه ایشان سوال
کرده خواهند شد (۲۴) .

چيست شمارا بایکدیگری نمی کنید
(۲۵) .

بلکه ایشان امروز گردن نهاد گانند (۲۶) .

و رو آوردند بعضی ایشان بر بعضی
بایکدیگر سوال کنان (۲۷) .

گویند هر آئینه شما می آمدید پیش
ما از جانب راست^(۲) (۲۸) .

گویند بلکه شما نه بودید مسلمانان (۲۹) .

(۱) یعنی باشیاطین والله اعلم .

(۲) یعنی از جانب چپ نیز بجهت گمراه کردن والله اعلم .

وَمَا كُنَّا عَلَيْكُمْ مِنْ مُنْظَرٍ ۚ إِنَّكُمْ قَوْمٌ طَٰغِيُونَ ﴿۳۰﴾

فَقَسَّ عَلَيْنَا فَوْقَ رَأْسِنَا إِنْ أَكَلْتَ آفَتُونَ ﴿۳۱﴾

فَأَعْوَبْنَاهُ لَكُمْ إِنْ كُنَّا طَٰغِيِينَ ﴿۳۲﴾

وَأَنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿۳۳﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿۳۴﴾

إِنَّمَا كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿۳۵﴾

وَيَقُولُونَ إِنَّمَا نَحْنُ الْبَشَرُ نَحْنُ نَحْنُ ﴿۳۶﴾

بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۳۷﴾

إِنَّكُمْ لَذَٰ آفَتُوا الْعَذَابَ الْكَلِيمَ ﴿۳۸﴾

وَمَا تَجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۳۹﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۴۰﴾

أُولَٰئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿۴۱﴾

فَوَإِذْ هُمْ يُكْرَمُونَ ﴿۴۲﴾

فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿۴۳﴾

ونه بود مارا بر شما هیچ تسلطی بلکه شما بودید گروهی از حد گذشته (۳۰) .

پس لازم شد بر ما سخن پروردگار ما که البته ما چشیده عذاب باشیم (۳۱) .

پس گمراه کردیم شما را هر آینه ما گمراه بودیم (۳۲) .

پس تحقیق همه ایشان آن روز در عذاب با هم شریک باشند (۳۳) .

هر آینه ما همچنین می کنیم با گناه گاران (۳۴) .

هر آینه ایشان چون گفته می شد بدیشان که نیست هیچ معبود بر حق مگر خدا سرکشی میکردند (۳۵) .

و می گفتند آیاماترک کننده معبودان خود باشیم برای گفته شاعری دیوانه (۳۶) .

بلکه آورد پیغامبر سخن درست را و باور داشت سائر پیغامبرانرا (۳۷) .

هر آینه شما چشیده عذاب درد دهنده باشید (۳۸) .

و جزا داده نخواهید شد مگر بحسب آنچه می کردید (۳۹) .

مگر بندگان خالص ساخته خدا (۱) (۴۰) .

این جماعت ایشان راست روزی مقرر (۴۱) .

انواع میوه ها و ایشان نواختگانند (۴۲) .

در بهشت های نعمت (۴۳) .

(۱) یعنی آنانکه پاک ساخته شدند از شرك وغيره .

عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿۴۴﴾
يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَّعِينٍ ﴿۴۵﴾

بَيْضَاءَ لَدَّةٍ لِشَرِبِينَ ﴿۴۶﴾
لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ﴿۴۷﴾

وَعِنْدَهُمْ قُصِرُ الطُّرُفِ عَيْنٍ ﴿۴۸﴾

كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مُنْكَوَّرٌ ﴿۴۹﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿۵۰﴾

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿۵۱﴾

يَقُولُ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ ﴿۵۲﴾

إِذَا امْتَنَّا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَتَانَا لَئِنَّا لَمُتُّونَ ﴿۵۳﴾

قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُّظْلِمُونَ ﴿۵۴﴾

فَأَظْلَمَ قَرَأَهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿۵۵﴾

قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كُنْتُ لَأُتْرِكُ لِقَوْمٍ ﴿۵۶﴾

وَلَوْ لَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿۵۷﴾

بر تخت ها روبروی یکدیگر (۴۴) .
گردانیده می شود برایشان جامی از شراب
جاری (۴۵) .

سفید رنگ لذت دهنده نوشندگان را (۴۶) .
نه در آن شراب تباه کاری باشد و نه ایشان
از آن شراب مست کرده شوند (۴۷) .

و نزدیک ایشان زنان فرواندازنده چشم
فراخ چشمان باشند (۴۸) .

گویا ایشان بیضه های (شتر مرغ) در پرده
پوشیده اند (۴۹) .

پس روی آرند بعضی اهل بهشت بر بعضی
بایکدیگر استفسار کنان (۵۰) .

گفت گوینده ای از ایشان هر آینه بود
مراهم نشینی (۵۱) .

که بانکاری گفت آیاتو از باوردارند
گانی^(۱) (۵۲) .

آیا چون بمیریم و شویم خاک و استخوانی
چند آیاماجزا داده خواهیم شد (۵۳) .

باز گفت آیاشمادرمی نگرید^(۲) (۵۴) .

پس درنگریست پس دید آن همنشین خود
را در وسط دوزخ (۵۵) .

گفت بخدا هر آینه نزدیک بودی بآنکه
هلاک کنی مرا (۵۶) .

و اگر نبودی بخشایش پروردگار من
هر آینه شدمی از حاضر کردگان

(۱) یعنی حشر را .

(۲) یعنی دوزخیان را .

در عذاب (۵۷) .

آیا پس مانخواستیم مرد (۵۸) .

مگر مردن اوّل مان و نیستیم ماعذاب کرده
شدگان (۵۹) .

هرآئینه این ست پیروزی بزرگ (۶۰) .

برای این چنین نعمت پس باید که عمل
کنند عمل کنندگان (۶۱) .

آیا آنچه مذکور شد نیکوتر است از نگاه
مهمانی یا درخت زقوم (۶۲) .

هرآئینه ما ساختیم زقوم را عقوبتی برای
ستمگاران (۶۳) .

هرآئینه وی درختیست که برمی آید در
قعر دوزخ (۶۴) .

خوشه آن مانند سرهای شیاطین است
(۶۵) .

پس هرآئینه دوزخیان بخورند از آن درخت
پس پُر کنند از آن شکم هارا (۶۶) .

پس هرآئینه ایشانرا بر آن طعام آمیختنی
باشد از آب گرم (۶۷) .

باز هرآئینه بازگشت ایشان بسوی دوزخ
بود^(۱) (۶۸) .

هرآئینه ایشان گمراه یافتند پدران خود را
(۶۹) .

پس ایشان برپی پدران خود بسرعت رانده
میشوند (۷۰) .

و هرآئینه گمراه شده بودند پیش از ایشان
اکثر پیشینیان (۷۱) .

أَقْبَانُ حُنٍّ يَتِيمَيْنِ ⑤

إِلَامُوتَنَا الْأُولَى وَمَا حُنٍّ يُعَذِّبَيْنِ ⑥

إِنَّ هَذَا الْفَوْزَ الْعَظِيمَ ⑦

لِيُنْثَلِ هَذَا أَفْلَحُ الْعَمَلِ ⑧

أَذَلِكَ خَيْرٌ نَزْلًا أَمْ شَجَرَةُ الزُّقُومِ ⑨

إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ⑩

إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ⑪

كُلُّهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ⑫

فَإِنَّهُمْ لَا كُفُوفَ وَمَتَاهَا فَمَا لُفُوفَ وَمَتَاهَا الْبُطُوفَ ⑬

تَمَرَاتٍ لَهُمْ عَلَيْهَا شُوبَاتٌ مِّنْ حَمِيمٍ ⑭

تَمَرَاتٍ مُّرجَعُهُمْ إِلَى الْجَحِيمِ ⑮

إِنَّهُمْ أَفْوَاءٌ بَاءَهُمْ ضَالِّينَ ⑯

فَهُمْ عَلَىٰ أَثَرِهِمْ يُهَرَّغُونَ ⑰

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ⑱

(۱) یعنی بعد خوردن و نوشیدن ایشان را به دوزخ بازبرند .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿۴۱﴾

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ﴿۴۲﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْخَالِصِينَ ﴿۴۳﴾

وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوْحًا فَلْنِعْمَ الْبُحِيْبُونَ ﴿۴۴﴾

وَبَحْبِنُهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۴۵﴾

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ﴿۴۶﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿۴۷﴾

سَلَامٌ عَلَى نُوْحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿۴۸﴾

إِنَّا كَذَّبْنَاكَ بِعِزِّي الْمُحْسِنِينَ ﴿۴۹﴾

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۵۰﴾

ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ﴿۵۱﴾

وَإِنِّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ ﴿۵۲﴾

إِذْ جَاءَ رَبُّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿۵۳﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿۵۴﴾

أَفَتَعْبُدُونَ إِلَهًا دُونَ اللَّهِ يُرِيدُونَ ﴿۵۵﴾

فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۵۶﴾

فَنَظَرْنَا نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿۵۷﴾

وهرآئینه فرستادیم در میان ایشان ترسانند
گان (۷۲) .

پس به بین چگونه شدانجام بیم کرد گان
(۷۳) .

مگر بند گان خالص ساخته خدا (۷۴) .

وهرآئینه آواز داد مارا نوح پس نیک قبول
کننده دعائیم ما (۷۵) .

ورهانیدیم اورا واهل اورا از اندوه بزرگ
(۷۶) .

وساختیم اولاد اورا، ایشان را فقط باقی
مانده (۷۷) .

وگذاشتیم بروی ثنای نیک در پس ماند
گان (۷۸) .

سلام بادبرنوح درعالم ها (۷۹) .

هرآئینه ماهمچنین جزامیدهیم نیکوکاران
را (۸۰) .

هرآئینه اوازبند گان گرویده ماست (۸۱) .

بازغرق ساختیم دیگران را (۸۲) .

وهرآئینه ازاتباع نوح بود ابراهیم (۸۳) .

چون آمدپیش پروردگارخودبدل مبرا ازعیب
(یعنی ازدوده شرك وشك) (۸۴) .

چون گفت به پدرخود وبقوم خودچه
چیزرا عبادت می کنید (۸۵) .

آیا به رای فاسد خود معبودان را بجز
خدای جوئید (۸۶) .

پس چیست گمان شما به پروردگارعالم ها
(۸۷) .

پس درنگر یست ابراهیم یکبارنگریستن

درستاره ها (۸۸) .

پس گفت هرآئینه من بیمارم (۸۹) .

پس بازگشتند از وی پشت گرداننده (۹۰) .

پس پنهان متوجه شد بسوی معبودان

ایشان پس گفت آیا نمی خورید (۹۱) .

چیست شمارا که سخن نمی گوئید (۹۲) .

پس متوجه شدبرایشان می زد زدنی به

قوت (۹۳) .

پس روآوردند به ابراهیم شتاب کنان

(۹۴) .

ابراهیم گفت آیامی پرستید چیزی را که

خود می تراشید (۹۵) .

و خداپیدا کرد شمارا و آنچه می کنید (۹۶) .

گفتند بایکدیگر بنا کنید برای ابراهیم

عمارتی پس بافکنید او را درآتش بسیار

(۹۷) .

پس قصد کردند باوی توطئه را پس

ساختیم ایشان را زیرترین (۹۸) .

وگفت ابراهیم که هرآئینه من رونده ام

بسوی پروردگار خود راه خواهد نمود مرا

(۹۹) .

ای پروردگار من عطاکن مرا از شائسته

کاران (۱۰۰) .

پس بشارت دادیم او را به نوجوانی

بُردباری (۱۰۱) .

پس چون رسید آن طفل بآن سن که سعی

تواند کرد همراه والد خود ابراهیم گفت ای

پسرک من هرآئینه من می بینم در خواب

قَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ①

فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ②

فَوَاعَرُ إِلَى إِلَهِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ③

مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ④

فَوَاعَرُ عَلَيْهِمْ صَرْبًا يَافِيئِينَ ⑤

فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ ⑥

قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَحْمِلُونَ ⑦

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ⑧

قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ ⑨

فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ⑩

وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَيَهْدِينِ ⑪

رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ⑫

فَبَشِّرْنَاهُ بِعِلْمٍ حَلِيمٍ ⑬

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَئِي إِنِّي أدري فِي الْمَنَامِ إِنِّي

أَذْبَحُكَ فَأَنْظُرْ مَاذَا تَرَى ⑭ قَالَ يَا بَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ

سَيِّدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٢﴾

که من ذبح میکنم ترا پس درنگر تاجه
چیز بخاطر تو میرسد گفت ای پدر من
بکن آنچه فرموده میشود ترا خواهی
یافت مرا اگر خدا خواسته است از
شکیبائی کنندگان (۱۰۲).

قَلَمًا أَسْلَمًا وَتِلْكَ لَآلِئُ الْيُسْنِ ﴿١٠٣﴾

پس چون منقاد شدند هردو و پدر بافگند
فرزند خود را بر جانب پیشانی (۱۰۳).
و آواز دادیم ابراهیم را که ای ابراهیم
(۱۰۴).

وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿١٠٤﴾

قَدْ صَدَّقْتَ الرُّمْيَ إِنَّا كُنَّا لَكَ بِنُجْوَى الْمُسْتَجِيبِينَ ﴿١٠٥﴾

هرآئینه راست تعبیر کردی خواب را
هرآئینه مامچنین جزا میدهیم نیکوکاران
را (۱۰۵).

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٠٦﴾

هرآئینه این ماجرا امتحان ظاهرست
(۱۰۶).

وَقَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٧﴾

و عوض اودادیم گوسفندی مهیا برای ذبح
بزرگ جثه (۱۰۷).

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٠٨﴾

و گذاشتیم بروی ثنای نیک در پس ماند
گان (۱۰۸).

سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿١٠٩﴾

سلام باد بر ابراهیم (۱۰۹).

كُنَّا لَكَ بِنُجْوَى الْمُسْتَجِيبِينَ ﴿١١٠﴾

هم چنین جزا میدهیم نیکوکاران را
(۱۱۰).

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

هرآئینه وی از بند گان گرویده ماست
(۱۱۱).

وَبَشِّرْهُ بِإِسْحَاقَ بَنِيكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٢﴾

و بشارت دادیم او را با اسحق پیغامبری از
شائستگان (۱۱۲).

وَبَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ
لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿١١٣﴾

و برکت دادیم بر ابراهیم و بر اسحق و از اولاد
ایشان بعضی نیکوکارست بعضی ستم
کننده آشکاراست بر خویشان (۱۱۳).

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١١٣﴾

وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿١١٤﴾

وَنَصَّرْنَاهُمْ فَمَا لَأَوَاهُمُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٥﴾

وَإِنَّهُمَا لَمَّا الْكُتِبَ النَّسِيبُ ﴿١١٦﴾

وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٧﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْرَبِ ﴿١١٨﴾

سَلَّمَ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١١٩﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾

إِنَّهُمْ أَوْسَوْا عِبَادَنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾

وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٢﴾

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٣﴾

أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿١٢٤﴾

اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٢٥﴾

كَذَّبُوهُ وَآمَنُوا بِهَمْ كَمَا خَضَعُوا ﴿١٢٦﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٧﴾

وهرآئینه ما احسان کردیم بر موسیٰ و هارون (۱۱۴) .

و نجات دادیم ایشان را و قوم ایشان را از اندوه بزرگ (۱۱۵) .

و نصرت دادیم ایشانرا پس ایشان بودند غالبان (۱۱۶) .

و دادیم ایشان را کتاب واضح (۱۱۷) .

و دلالت کردیم ایشانرا براه راست (۱۱۸) .

و باقی گذاشتیم برایشان ثنای نیک در پس ماندگان (۱۱۹) .

سلام باد بر موسیٰ و هارون (۱۲۰) .

هرآئینه ما همچنین جزا میدهیم نیکوکاران را (۱۲۱) .

هرآئینه ایشان از بندگان گرویده مایند (۱۲۲) .

وهرآئینه الیاس از فرستادگان بود (۱۲۳) .

چون گفت بقوم خود آیا پرهیزکاری نمی کنید (۱۲۴) .

ایا پرستش می کنید بعل را (و بعل نام بتی ست) و ترك میکنید نیکوترین آفرینندگانرا (۱۲۵) .

ترك می کنید خدا را پروردگار شما و پروردگار پدران نخستین شما (۱۲۶) .

پس دروغگو پنداشتند او را پس هرآئینه آنجماعت حاضر کردند گانند^(۱) (۱۲۷) .

مگر بندگان خالص کرده خدا (۱۲۸) .

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۝

سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ۝

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۝

وَإِنَّ لُوطًا لِّمَنِ الْمُرْسَلِينَ ۝

إِذْ جَعَلْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْبَعِينَ ۝

إِلَّا نَجْزِي فِي الْغَيْبِ ۝

لَمْ دَمَرْنَا الْآخِرِينَ ۝

وَالَكُمْ لَتَمُرُّوا عَلَيْهِمْ مُّضِحِينَ ۝

وَبِالْأَيْلِ أَقْلًا تَعْمَلُونَ ۝

وَإِنَّ يُونُسَ لِمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝

إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ۝

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ۝

فَالْتَقَمَهُ الْمَوْتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ۝

فَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۝

لَكَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۝

فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ۝

وگذاشتیم بر الیاس ثنای نیک در پس ماند
کان (۱۲۹) .

سلام باد بر الیاس (۱۳۰) .

هرآئینه ما هم چنین جزا میدهیم نیکوکاران
را (۱۳۱) .

هرآئینه وی بود از بندگان گرویده ما
(۱۳۲) .

وهرآئینه لوط بود از فرستادگان (۱۳۳) .

یادکن چون نجات دادیم او را و اهل خانه
او را همه یک جا (۱۳۴) .

مگر پیرزنی که بود از باقی ماندگان
(۱۳۵) .

باز هلاک ساختیم آن دیگران را (۱۳۶) .

وهرآئینه شما گذر میکنید بر مساکن آن
قوم صبح کنان (۱۳۷) .

و بوقت شب نیز آیا در نمی یابید (۱۳۸) .

وهرآئینه یونس بود از فرستادگان (۱۳۹) .

چون گریخت بسوی کشتی پُر کرده شده
(۱۴۰) .

پس قرعه انداخت باهل کشتی پس
شد از مغلوبان (۱۴۱) .

پس فروبرد اورا ماهی واو کننده بود کاری
را که موجب ملامت باشد (۱۴۲) .

پس اگر نه آنست که وی از تسبیح کنند
گان می بود (۱۴۳) .

البته باقی می ماند در شکم ماهی تاروزیکه
مردمان برانگیخته شوند (۱۴۴) .

پس پرتافتیم او را به زمین بی گیاه واو

بیمار بود (۱۴۵) .

ورویانیدیم بر سر او درختی از قسم کدو
(۱۴۶) .

و فرستادیم او را بسوی صدهزار یا
بیشتر از آن باشند (۱۴۷) .

پس ایمان آوردند پس بهره مند ساختیم
ایشان را تا مدتی (۱۴۸) .

پس استفسار کن از مشرکان آیا پرورد
گار ترا دخترانست و ایشان را پسران
(۱۴۹) .

آیا آفریدیم فرشتگان را زنها و ایشان حاضر
بودند (۱۵۰) .

آگاه باش هر آئینه ایشان از دروغ گوئی
خود می گویند (۱۵۱) .

که بزادخدای تعالی هر آئینه ایشان دروغ
گویانند (۱۵۲) .

آیا اختیار کرد دختران را بر پسران (۱۵۳) .
چيست شمارا چگونه حکم می کنید
(۱۵۴) .

آیا نمی اندیشید (۱۵۵) .

آیا شمارا حجتی واضح است (۱۵۶) .
پس بیارید کتاب خود را اگر هستید
راست گو (۱۵۷) .

و مقرر کردند کافران میان خدای تعالی و میان
جنیان خویشی را و هر آئینه دانسته اند جنیان
که ایشان البته حاضر گرد گانند^(۱) (۱۵۸) .

وَابْتَلْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَّفْطَيْنَ ۖ

وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ۖ

فَأَمَّنُوا وَامْتَنَعْنَا لَهُمُ الْخِزْيَ ۖ

فَأَسْتَفْتِيهِمُ الرِّبَّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ ۖ

أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ۚ

أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ أَفْكَهٍ يُعْتَلُونَ ۖ

وَلَدَّ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۖ

أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ۚ

مَا لَكُمْ سَكِينٌ مِّمَّنْ تَعْبَهُونَ ۚ

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۚ

أَمْ لَكُمْ سُلْطٰنٌ مُّبِينٌ ۚ

فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى ۚ

وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نَبَاً ۚ وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ

إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ۚ

سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿۱۵۹﴾

پاک‌یست خدای را از آن چه بیان میکنند
(۱۵۹) .

لِلْعِبَادِ اللَّهُ الْمُتَخَصِّصِينَ ﴿۱۶۰﴾

مگر بندگان خالص کرده خدا^(۱) (۱۶۰) .

فَاتَّكُم مِمَّا تَعْبُدُونَ ﴿۱۶۱﴾

پس هر آئینه شما را کافران و آنچه می
پرستید^(۲) (۱۶۱) .

مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَعَّاتِينَ ﴿۱۶۲﴾

نیستید همه گمراه کننده برای عبادت آن
معبود باطل (۱۶۲) .

إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ﴿۱۶۳﴾

مگر کسی را که او در آینده دوزخ ست
در علم الهی (۱۶۳) .

وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ ﴿۱۶۴﴾

و فرشتگان گفتند نیست هیچکس از ما
مگر او را جاییست مقرر (۱۶۴) .

وَأَنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ ﴿۱۶۵﴾

و هر آئینه ما صاف کشند گانیم (۱۶۵) .

وَأَنَّا لَنَحْنُ السَّيِّئُونَ ﴿۱۶۶﴾

و هر آئینه ما تسبیح گویند گانیم (۱۶۶) .

وَأَنَّا لَكَاؤُالْيَقُولُونَ ﴿۱۶۷﴾

و هر آئینه کافران عرب میگفتند (۱۶۷) .

لَوْ أَن عِندَنَا ذِكْرًا مِّنَ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۶۸﴾

اگر بودی پیش ما خبری از پیشینیان (۱۶۸) .

لَكِنَّا عِبَادُ اللَّهِ الْمُتَخَصِّصِينَ ﴿۱۶۹﴾

البته می شدیم بندگان خالص ساخته
خدا (۱۶۹) .

فَلَقَرُوا بِهِمْ مِّمَّنْ يَلْعَلُونَ ﴿۱۷۰﴾

باز کافر شدند بآن قرآن پس خواهند
دانست عاقبت کار را (۱۷۰) .

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۷۱﴾

و هر آئینه سابقاً صادر شده وعده ما برای
بندگان فرستاده خویش (۱۷۱) .

إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿۱۷۲﴾

و هر آئینه پیغامبران ایشانند نصرت داد گان
(۱۷۲) .

وَأَنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿۱۷۳﴾

و هر آئینه لشکر ما البته ایشانند غالب (۱۷۳) .

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ جَاءَ ﴿۱۷۴﴾

پس رویگردان از ایشان مدتی (۱۷۴) .

(۱) یعنی بیان مخلصان موافق واقع ست .

(۲) یعنی بتان .

وَأَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصَرُونَ ﴿۱۷۵﴾

أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿۱۷۶﴾

فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ﴿۱۷۷﴾

وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حَبْنُ ﴿۱۷۸﴾

وَأَبْصِرْ فَسَوْفَ يُبْصَرُونَ ﴿۱۷۹﴾

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿۱۸۰﴾

وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۸۱﴾

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۸۲﴾

وینگر ایشان را پس ایشان نیز خواهند دید (۱۷۵) .

آیا این کافران عذاب مارابشتاب می طلبند (۱۷۶) .

پس چون فرود آید عذاب بمیدان ایشان بدباشد بامداد بیم کردگان (۱۷۷) .

وروگردان از ایشان تامدتی (۱۷۸) .

وینگر پس ایشان نیز خواهند دید (۱۷۹) .

پاکی ست پروردگار ترا خداوند غلبه از آنچه این جماعت بیان می کنند (۱۸۰) .

وسلام بادبر فرستادگان خدا (۱۸۱) .

وسپاس خدای راست پروردگار عالم ها (۱۸۲) .

سوره ص مکی است و آن نودونه
آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بقرآن خداوند پند (که آنچه بآن دعوت میکنی راست است) (۱) .

بلکه کافران درسرکشی و مخالفت اند (۲) .

چقدر هلاک کردیم پیش از ایشان قرنهارا پس فریاد برآوردند و نبود آن وقت خلاصی (۳) .

و تعجب کردند از آنکه بیامد بایشان بیم کننده از قوم ایشان و گفتند این کافران این شخص جادو گردرو غگوئیست (۴) .

آیا گردانید معبودان معتدد را يك معبود

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ﴿۱﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ﴿۲﴾

كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ فَنَادَُوا وَآلَاتٍ حِينَ مَنَاصٍ ﴿۳﴾

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا سِحْرٌ
كَذَّابٌ ﴿۴﴾

أَجْعَلِ الْأِلَاهَةَ الْإِلَٰهًا وَاحِدَةً إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ﴿۵﴾

وَأَنطَلَقَ الْمَلَائِكَةُ أَنِ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى آلِهَتِكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُّ ⑤

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمَلَأَةِ الْآخِرَةِ إِنَّ هَذَا إِلَّا
اِخْتِلَافٌ ⑥

أَنزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِن بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْ
ذِكْرِي بَلْ لَتَنَائِدُ وَتَوَاعَدُ ⑦

أَمْعِنْدَ هُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ⑧

أَمْلَهُمْ مِّثْلُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا
فِي الْأَسْبَابِ ⑨

جُنْدًا مَّاهُنَا لِكَ مَهْرُومٍ مِّنَ الْأَحْزَابِ ⑩

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَارِ ⑪

وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ ⑫

هرآئینه این چیزی ست عجیب (۵) .
وہرفتند اشراف ازایشان بایکدیگرگویان
کہ بروید و شکیبائی کنید برعبادت
معبودان خود ہرآئینہ این دین نوفتنہ
است کہ ارادہ کردہ شدہ است (۶) .

نہ شنیدیم این قول را دردین پسین^(۱)
نیست این مگرافتراء (۷) .

آیافرود آورده شد برین شخص قرآن
ازمیان ما بلکہ این کافران درشک انداز
پندمن بلکہ هنوز نہچشیدہ اند عذاب مرا
(۸) .

آیانزد ایشانست ازخزانہ ہای رحمت
پروردگارغالب بخشاینده تو (۹) .
آیاایشانراست پادشاہی آسمان ہا وزمین
وانچہ درمیان آنها ست پس بایدکہ
بالاروند آویختہ بریسمانها^(۲) (۱۰) .

لشکری ہست آنجا شکست دادہ شدہ
ازجملہ گروہ ہا^(۳) (۱۱) .

دروغ داشتند پیش ازایشان قوم نوح وعاد
وفرعون خداوند میخها^(۴) (۱۲) .

وتمود وقوم لوط ساکنانِ ایکہ (تکذیب
کردند) ایشان بودند گروہ ہای بسیار

(۱) یعنی قرآن آخر کہ ماآن را دریا فتمیم واللہ اعلم .

(۲) یعنی بریسمان آویختہ ہم نمی توانند کہ باآسمان روند پس چطور پادشاہی واللہ اعلم .

(۳) یعنی ازجنس گروہ ہاکہ بانبیاء مخالفت کردند .

(۴) یعنی بچہ ہارا بہ میخ تعذیب می کرد .

إِنَّ كُلَّ الْكَاذِبِ الرُّسُلِ فَحَقَّ عِقَابٌ ۝۱۳

وَمَا يَنْظُرُهُمْ إِلَّا الصَّيْحَةُ وَاجِدَةٌ مِّمَّا لَهَا
مِنْ قَوَائِقُ ۝۱۴

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ۝۱۵

إِصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَادْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا
الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۝۱۶

إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعِشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ۝۱۷

وَالطُّيُورَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَّهُ أَوَّابٌ ۝۱۸

وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَأَتَيْنَاهُ الْبِكْمَةَ وَفَصَّلَ الْخُطَابِ ۝۱۹

وَهَلْ أَشْكُ نَبِيًّا الْخَصَمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْغُرَابَ ۝۲۰

إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَنْخَفُضْ خَصْمِينَ بَنِي

وقوی (۱۳) .

نیست هیچ کس از ایشان مگر تکذیب
کرد پیغامبران را پس حتمی شد عقوبت
من (۱۴) .

وانتظار نمی برند کفار این عصر مگریک
نعره تند را یعنی نفخه قیامت که نه باشد
آنرا هیچ توقف (۱۵) .

وگفتند (بطریق استهزا) ای پروردگار
ماشتاب ده مارا سرنوشت ما از عقوبت
پیش از روز حساب (۱۶) .

صبر کن بر آنچه میگویند و یادکن بنده
ماداود خداوند قوت را هرآئینه اورجوع
کننده بود^(۱) (۱۷) .

هرآئینه رام ساختیم همراه اوکوه هارا
تسبیح میگفتند به وقت شام و صبح (۱۸) .

ورام ساختیم مرغانرا بهم آورده هریکی
برای او فرمانبردار بود (۱۹) .

و محکم کردیم پادشاهی او را و دادیمش
حکمت و سخن واضح (۲۰) .

و^(۲) آیا آمده است پیش تو خبر گروه
خصومت کننده بایکدیگر چون از دیوار
جسته داخل شدند بمسجد (۲۱) .

چون درآمدند برداود پس بترسید از ایشان

(۱) یعنی بسوی خدا .

(۲) مترجم گوید که داود علیه السلام نودونه زن داشت مع هذازن دیگر که در خطبه
شخصی یا در نکاح او بود درخواست کرد خدای تعالی فرشتگان را بجهت تنبیه
داود بشکل خصوم متمثل ساخت اشارت باین قصه است درین آیات والله اعلم .

بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَأَحْكُمُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تَشْطُطُوا هُدًى إِلَى
سَوَاءٍ الصَّرَاطِ ③

إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعَجَةً عَلَى نَعْجَةٍ وَلِيَ نَجْعَةٌ وَاحِدَةٌ
فَقَالَ أَفَلْيَبِئْسَ أَهْلُ عَزْرِي فِي الْخَطَابِ ④

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجِكَ إِلَى نَعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ
الْخُلَطَاءِ لِيَنبَغِي لَهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ نَّاهُمْ وَلَقَدْ دَاوَّدُ أَخَاهُ فَتَنَّهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ
وَوَحَّرَ رَأْسَهُ وَأَنَابَ ⑤

فَقَعَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ ⑥

يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ
بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ
الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ لِّمَا نَسُوا
يَوْمَ الْحِسَابِ ⑦

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَابَيْنَهُمَا إِلَّا بَاطِلًا ذَلِكَ ظَنُّ

گفتند مترس ما دو خصومت کننده ایم
ستم کرده است بعض ما بر بعض پس
حکم کن میان ما بر راستی و جور مکن
ودلالت کن مارا براه راست (۲۲) .

این برادر من ست بدست اوست نودونه
میش وپیش من يك میش ست پس گفت
این شخص بمن بسیار این يك میش را
و درستی کرد بامن در سخن گفتن (۲۳) .

گفت داود هر آئینه ستم کرد بر تو بخواستن
میش تو تا بهم آرد بمیشهای خود و هر آئینه
بسیاری از شریکان ستم می کنند بعض
ایشان بر بعضی مگر آنانکه ایمان آوردند
و کارهای شائسته کردند و اندک اندایشان
و شناخت داود که ما آزموده ایم او را
پس طلب آمرزش کرد از پرورد
گار خود و بیفتاد سجده کنان و بازگشت
بخدا (۲۴) .

پس بیامرزیدیم او را آن لغزش او و هر آئینه
او را نزد ما قربت ست و نیکو بازگشت ست
(۲۵) .

گفتیم ای داود و هر آئینه ساختیم
ترا جانشین (پادشاه) در زمین پس حکم
کن میان مردمان بر راستی و پیروی مکن
خواهش نفس را که آن گمراه کند ترا
از راه خدا هر آئینه آنانکه گمراه می شوند
از راه خدا ایشان راست عذاب سخت
بسبب آنکه فراموش کردند روز حساب را
(۲۶) .

و نیافریدیم آسمان و زمین را و آنچه

الَّذِينَ كَفَرُوا وَآخُوهُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ النَّارِ ۝

أَمْ يَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ
أَمْ يَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ۝

كُتِبَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ
أُولُو الْأَلْبَابِ ۝

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۝

إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَنِيِّ الصُّفُوفُ الْخِيَادُ ۝

فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى
تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ۝

رُدُّوهُا عَلَيَّ قَطِّقْ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْتَاقِ ۝

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَالْقَيْنَاعَ عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ۝

درمیان این هاست بیهوده این گمان
کافران ست پس وای کافران را از عقوبت
آتش (۲۷) .

آیامی‌سازیم آنان را که ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند مانند فساد
کنندگان در زمین آیامی‌سازیم پرهیزگاران
رامانند بدکاران (۲۸) .

این قرآن کتابیست بابرکت که فرود
آوردیم اورا بسوی توتا مردمان تأمل کنند
درآیات او تاپند گیرند خداوندان خرد
(۲۹) .

وعطا کردیم داود را فرزندی سلیمان نام
نیکو بنده بود سلیمان هرآئینه اور رجوع
کننده بود بخدا (۳۰) .

یادکن چون نموده شد اورا وقت شامگاه
اسپان تیزرو (۳۱) .

پس گفت هرآئینه دوست داشتم این
اسپان را از قبیل رغبت بمال اعراض کنان
از ذکر پروردگار خود تا آنکه پنهان شد
آفتاب در پرده (۳۲) (۱) .

باز گردانید این اسپانرا بر من پس شروع
کرد دست رسانیدن بساقها و گردن ها (۲)
(۳۳) .

وهرآئینه آزمودیم سلیمان را و انداختیم
بر تخت او کالبدی باز رجوع

(۱) یعنی نماز عصر فوت شد .

(۲) یعنی ذبح کرده ساق آنها را بریده از جهت غیرت بر ذکر خدای تعالی والله اعلم .

کرد بخدا^(۱) (۳۴) .

گفت ای پروردگار من بیا مرز مرا و عطا کن مرا آن پادشاهی که راست نیاید هیچکس را غیر از من هر آینه توئی بخشاینده (۳۵) .

پس مسخر گردانیدیم برای او باد را میرفت به فرمان او بآهستگی روان شده هر جا که خواسته باشد (۳۶) .

و مسخر گردانیدیم دیوان را هر عمارت بناکننده و هر فرورونده بدریا (۳۷) .

و مسخر گردانیدیم دیوان دیگر رادست و پاهم بسته در زنجیرها (۳۸) .

گفتیم این ست بخشش ما پس عطا کن یانگاهدار بغیر آنکه باتو حساب کرده شود (۳۹) .

و هر آینه اورانزد ماقربت ست و نیکو بازگشت ست (۴۰) .

و یادکن بنده ما ایوب را چون ندا کرد به پروردگار خود که دست رسانیده است مرا شیطان برنجوری و درد (۴۱) .

گفتیم بزن زمین را به پای خود نا گهان آن چشمه باشد که مهیا برای غسل سرد بود و آشامیدنی باشد (۴۲) .

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَّيَنْبَغِيَ لِأَحَدٍ مِّنْ عِبَادِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿۳۵﴾

مَسَخَرْنَاهُ الريحَ مَجْرًى بِأَمْرِهِ رُحَاءَ حَيْثُ أَصَابَ ﴿۳۶﴾

وَالشَّيْطَانِ كُلِّ بَنَاءٍ وَعَوَاصٍ ﴿۳۷﴾

وَالْآخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿۳۸﴾

هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۳۹﴾

وَإِن لَّهُ عِندَنَا الزَّلْزَلَى وَحُسنَ مَا يَ ﴿۴۰﴾

وَإِذْ كَرِهْنَا لِيُوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ﴿۴۱﴾

أَرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا غُغْسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿۴۲﴾

(۱) مترجم گوید سلیمان علیه السلام از امراء خود منعص شد و بخاطر آورد که امشب با صد زن جماع کنم و هرزنی پسری زاید و هریکی شهسواری باشد جهاد کننده مرا احتیاج متعلق امرا یافتد فرشته گفت انشاء الله بگو سلیمان سهو کرد پس هیچ زن حامله نشد الا یتك زن طفل ناقص الخلقه زاد و آن طفل را بر تخت سلیمان انداختند سلیمان علیه السلام متنبه شد و رجوع به رب العزت کرد والله اعلم .

وَمَبْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَى
لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿۴۳﴾

وَحَذِّبْكَ ضَعْفًا فَاصْرِبْ بِهِ وَلَا تُحَدِّثْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا
نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿۴۴﴾

وَاذْكُرْ عَبْدَنَا إِبْرَاهِيمَ وَمُشْقًى وَيَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي
وَالْأَبْصَارِ ﴿۴۵﴾

إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ﴿۴۶﴾

وَأَنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ ﴿۴۷﴾

وَاذْكُرْ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِّنَ الْأَخْيَارِ ﴿۴۸﴾

هَذَا ذِكْرُنَا وَإِن لِّلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَّآبٍ ﴿۴۹﴾

جَلَّتْ عَنَّا مُمْفَحَةٌ أَنَّهُمَ الْآبَاءُ ﴿۵۰﴾

مُتَكِبِينَ فِيهَا يَذُوقُونَ فِيهَا بِأَفْكَهٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَّابٍ ﴿۵۱﴾

و عطا کردیم اورا اهل خانه او و مانند ایشان
همراه ایشان بخشایشی از نزد خود و پندی
خداوندانِ خرد را (۴۳) .

و گفتیم بگیر بدست خود دسته شاخه‌ها پس
بزن بآن^(۱) و خلاف سوگند مکن هر آئینه
ما و را یافتیم شکیباً نیک بنده بود ایوب
هر آئینه او رجوع کننده بخدا بود^(۲) (۴۴) .
و یاد کن پندگان ما ابراهیم و اسحق
و یعقوب را خداوندان دست‌ها و چشم
ها^(۳) (۴۵) .

هر آئینه ما یگرو ساختیم ایشانرا برای
خصلتی پاک که یاد کردن آخرت
ست (۴۶) .

و هر آئینه ایشان نزد ما از برگزیدگان نیکان
بودند (۴۷) .

و یاد کن اسماعیل و الیسع و ذوالکفل را
و هر یکی از نیکان بودند (۴۸) .

این قرآن پندی هست و هر آئینه پرهیزگاران
را نیک بازگشت ست (۴۹) .

بوستانهای دائم ست کشاده کرده برای
ایشان دروازه‌ها (۵۰) .

تکیه کنان در آنجا می‌طلبند آنجامیوه
بسیار و شراب را (۵۱) .

(۱) یعنی زن خود را .

(۲) یعنی ایوب علیه السلام سوگند خورده بود که زن خود را صد ضربه بزند خدای تعالی
بروی سهل ساخت .

(۳) یعنی علم و عمل هر دو بکمال داشتند والله اعلم .

وَعِنْدَهُمْ قَصْرِتُ الطُّرُوبِ أَتْرَابٌ ⑤۱

هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ⑤۲

إِنَّ هَذَا الرِّزْقُ مَالُهُ مِنْ تَقَادِرِ ⑤۳

هَذَا وَإِنَّ لِلظَّالِمِينَ أَثْرَمًا ⑤۴

جَهَنَّمَ يُصَلُّونَهَا فَيَنْسِ الْيَهَادُ ⑤۵

هَذَا فَلْيَذُوقُوا حَيْثُمُ وَعْثَانِي ⑤۶

وَأَخْرَجُوا مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجًا ⑤۷

هَذَا فَوْجٌ مُقْتَحِمٌ مَعَكُمْ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارَ ⑤۸

قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ أَنْتُمْ قَدْ مَنَّوْهُ لَنَا فَيَنْسِ الْقَرَارُ ⑤۹

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدْ مَنَّاهُذَا فَيَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِي النَّارِ ⑥۰

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ⑥۱

ونزد ایشان باشند زنان فرودآورنده چشم هم عمر بایکدیگر (۵۲) .

این ست آنچه وعده داده میشود شمارا برای روز حساب (۵۳) .

هرآئینه این رزق ماست نباشد آنرا هیچ زوال (۵۴) .

این ست جزا و هر آئینه از حد گذشتگان را بدبازگشتی باشد (۵۵) .

که دوزخ است درآیند آنجا پس بدآرام گاه است (۵۶) .

این عذاب آب گرم ست وزرداب ست پس باید که بچشید آنرا (۵۷) .

وعذابی دیگرست مانند این انواع مختلف (۵۸) .

این^(۱) قومیست درآینده بآتش همراه شما متبوعان گویند زمین کشاده مباد برایشان هرآئینه ایشان درآیندگان آتش اند (۵۹) .

تابعان گویند بلکه بر شما زمین کشاده مباد شماپیش آوردید عذاب را برای ما پس بدقرارگاهی ست دوزخ (۶۰) .

گویند ای پرورد گار ما هر که آئین قدیم ساخته باشد برای ماکفر پس زیاده بکن درحق او عقوبت درآتش (۶۱) .

وگفتند اهل دوزخ چیست مارا که نمی بینیم مردانی را که می شمردیم ایشانرا

(۱) چون تابعان خواهند که بدوزخ درآیند متبوعان را گفته شود .

ازبدان^(۱) (۶۲) .

آیا مسخره می‌گرفتیم ایشان را یا برگشته است از ایشان دیده‌ها (۶۳) .

هرآئینه این راست ست مراد از آن خصومت کردن اهل دوزخ ست بایکدیگر (۶۴) .

بگو جز این نیست که من ترساننده ام و نیست هیچ معبود برحق مگر خدای یگانه زیاد قوتمند (۶۵) .

پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه میان این‌هاست غالب آمرزگار (۶۶) .

بگو این خبری بزرگ ست (۶۷) .

شما زوی روگرداننده اید (۶۸) .

نیست مرا هیچ دانش بحال این جماعت بلند قدر از فرشتگان چون بایکدیگر سوال و جواب میکنند (۶۹) .

وحی فرستاده نمی‌شود بسوی من مگر آنکه من ترساننده آشکارم (۷۰) .

و یادکن چون گفت پروردگار توبه فرشتگان هرآئینه من آفریننده ام آدمی را از گِل (۷۱) .

پس چون راست کنم او را و بدمم دروی روح خود را پس درافتید او را سجده کنان (۷۲) .

پس سجده کردند فرشتگان تمام ایشان همه يك جا (۷۳) .

أَتُخَذُ لَهُمْ يَوْمَئِذٍ زُخْرٌ عَنْهُمْ الْإِنْبَارُ ۝۳۱

إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ ۝۳۲

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنْذِرٌ وَمَنْ إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝۳۳

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ۝۳۴

قُلْ هُوَ تَبَوَّأَ عِظِيمٌ ۝۳۵
أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ۝۳۶

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْبَاطِلِ الْأَعْمَلِ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ۝۳۷

إِنْ يُؤْمِنُ إِلَى إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ۝۳۸

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ۝۳۹

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ۝۴۰

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ۝۴۱

(۱) یعنی فقراء مسلمین .

إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۴۶﴾

قَالَ إِبْلِيسُ نَامَنْعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيدِي
اسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ﴿۴۷﴾

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِمَّنْ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿۴۸﴾

قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿۴۹﴾

وَأَنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿۵۰﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿۵۱﴾

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿۵۲﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿۵۳﴾

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا أَغْوِيَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۵۴﴾

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴿۵۵﴾

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ ﴿۵۶﴾

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَتَّبِعُ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۵۷﴾

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿۵۸﴾

مگر شیطان سرکشی کرد و شد از کافران
(۷۴) .

گفت خدای شیطان چه چیز بازداشت
ترا از آنکه سجده کنی چیزی را که
آفریدمش بدو دست خود آیات کبر کردی یا
بحقیقت هستی از بلند قدران (۷۵) .

گفت من بهترم از وی آفریدی مرا از آتش
و آفریدی او را از گل (۷۶) .

گفت بیرون شوازهشت هر آینه تورانده
شده ای (۷۷) .

و هر آینه بر تو لعنت من باد تا روز جزا
(۷۸) .

گفت ای پروردگار من پس مهلت ده مرا
تا آنروز که برانگیخته شوند مردمان (۷۹) .

گفت هر آینه تو از مهلت دادگانی (۸۰) .
تا روز آن وقت معین (۸۱) .

گفت شیطان پس قسم بعزت تو که البته
گمراه کنم ایشانرا همه (۸۲) .

الآنندگان خالص کرده تو از ایشان (۸۳) .
فرمود پس سخن راست ست این و
سخن راست میگویم (۸۴) .

البته پرکنم دوزخ را از تو و از آنانکه پیروی
تو کنند از ایشان همه یکجا (۸۵) .

بگو سوال نمی کنم از شما برتبلیغ قرآن
هیچ مزدی را و نیستم از تکلف کنند
گان^(۱) (۸۶) .

(۱) یعنی دعوی وحی نه کنم بغیر تحقیق .

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ۝
وَلَتَعْلَمَنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۝

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا
لَهُ الدِّينَ ۝

إِلَّا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ
مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ
بَيْنَهُمْ فِي نَافِثَتِهِمْ وَيَعْتَلِفُونَ ذَٰلَ إِنْ اللَّهُ لَا يَهْدِي مَنْ
هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ ۝

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَىٰ مِنْ مَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ
سُبْحَنَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝

نیست قرآن مگر پندی عالم هارا (۸۷) .
والبتہ خواہید دانست صدق آنرا بعد
زمانی (۸۸) .

سوره زمر مکی است و آن هفتاد پنج
آیت و هشت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
فروفرستادن این کتاب از جانب خدای
غالب با حکمت ست (۱) .
هر آئینه ما فروفرستادیم بسوی تو کتاب را
براستی پس عبادت کن خدا را خالص
کرده برای او پرستش را (۲) .
آگاه باش مر خدا را است (۱) پرستش
کردن خالص (۲) و آنانکه دوستان گرفتند
بجز خدا (و گفتند) عبادت نمی کنیم
ایشان را مگر برای آنکه نزدیک سازند ما را
بخدا در مرتبه قرب هر آئینه خدا حکم
می کند میان ایشان در آنچه ایشان در آن
اختلاف دارند هر آئینه خدا راه نمی
نماید کسی را که او دروغگو
بسیار ناسپاس است (۳) .
اگر خواستی خدا که فرزند گیرد البتہ
برگزیدی از آنجمله که خلق کرده ست
چیزی را که میخواست پاکی او را است
اوست خدای یگانه با قوت (۴) .

(۱) یعنی مقبول نزد اوست .

(۲) یعنی بغیر شرک .

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ
وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي
إِلَاجِلٌ مُّسَمًّى ۖ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ⑤

آفرید آسمان ها و زمین بتدبیر درست می
پیچاند شب را برورز و می پیچاند روز را
برشب و رام ساخت خورشید و ماه را
هریکی می رود در زمان معین آگاه باش
اوست غالب آمرزنده (۵) .

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَنَزَلَ لَكُمْ
مِنْ الْأَنْعَامِ ثَمَنِيَّةً أَذْوَادًا يُخَلِّقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا تَابِعًا
بَعْدَ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ۚ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ قَالِی تُصَرِّفُونَ ⑥

آفرید شمارا از یک شخص بازیا فرید از آن
شخص زنش را و فرو فرستاد برای شما
از چهار پایان هشت قسم ^(۱) می آفریند
شمارا در شکم های مادران شما یک نوع
آفریدن بعد از آفریدن دیگر در تاریکی های
سه گانه ^(۲) این ست خدا پروردگار شما
اوراست پادشاهی نیست هیچ معبود
برحق مگر او پس از کجا گردانیده
میشوید (۶) .

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّي وَعَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ
وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ
رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ⑦

اگر ناسپاسی کنید پس هر آئینه خدا بی
نیازست از شما و نمی پسندد در حق بندگان
خود ناسپاسی را و اگر سپاسداری کنید
پسند کند او را برای شما و بر ندارد هیچ
بردارنده بار دیگر را بازسوی پروردگار
شما بازگشت شماست پس خبر دهد شمارا
بآنچه می کردید هر آئینه اوداناست
بمکنون سینه ها (۷) .

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ
نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِن قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ

و چون برسد آدمی را رنجی دعا کند
بجناب پروردگار خود رجوع کرده بسوی
اوباز چون عطا کندش نعمتی از نزد

(۱) یعنی نروماده از شتر گاو و گوسفند و بز و الله اعلم .

(۲) یعنی مشیمه و رحم و بطن و الله اعلم .

أَنذَادُ الْيُضَلِّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ مَنَّمَنُ يَكْفُرْ لَكَ قَلِيلًا ۝
إِنَّكَ مِنَ أَصْحَابِ النَّارِ ①

خود فراموش سازد آنچه دعا میکرد
بجهت اوپیش ازین ومقررکند برای خدا
همسران راتاگمراه کند ازراه خدا بگوهره
مندباش بکفر خود اندک زمانی هراثینه تو
ازاهل دوزخی (۸) .

أَمَّنْ هُوَ قَائِلُ أَنَا الْبَلَّ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ
وَيَرْجُوَ رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ
وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ②

(آیا آن ناسپاس مشرک بهترست) یا کسیکه
اوعبادت کننده است درساعتهائی ازشب
سجده کنان وایستاده شده می ترسد
ازآخرت وامیدمیدارد رحمت پروردگار
خودرا بگوآیا برابر میشوند آنانکه می
دانند وآنانکه نمیدانند جزاین نیست که
پندپذیر میشوند خداوندان خرد (۹) .

قُلْ يُعْبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِينَ أَحْسَنُوا
فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَآرِضُوا بِاللَّهِ وَاسِعَةً إِنَّمَا يُوَفَّى
الضَّالُّونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ③

بگو(یاحمد) ازطرف من ای بندگان من
که ایمان آورده اید بترسید ازپروردگار
خودمرآنراکه نیکوکاری کردند درین دنیا
حالت نیک باشد وزمین خدا کشاده است
جزاین نیست که تمام داده میشودصابران
را مزدایشان بیشمار^(۱) (۱۰) .

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ④

بگو هراثینه فرموده شده مرا که عبادت
کنم خدای را خالص ساخته برای
اوپرستش (۱۱) .

وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ⑤

وفرموده شد مراآنکه باشم نخستین
مسلمانان (۱۲) .

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑥

بگو هراثینه من میترسم اگر نافرمانی پرورد
گارخود کنم ازعذاب روزبزرگ (۱۳) .

قُلْ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ⑦

بگوخدارا عبادت میکنم خالص ساخته

فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَيْرَ مِنَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَاهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَلَا ذَلِكَ
هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ⑩

أَلَمْ يَنْزِلْهُمْ ظُلُمٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ هَوَاهُمْ ظُلُمٌ ذَلِكَ يُخَوِّفُ
اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ لِيُعْبَادُوا فَاتَّقُوا ⑪

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ
لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي رَبِّهِمْ لَعَلَّاهُمْ ⑫

الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَٰئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ⑬

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُقَدِّمُ
فِي النَّارِ ⑭

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا آلَهُمُ عُرُوقًا مِنْ فَوْقِهَا عُرُوقًا مَبْنِيَةً تَجْرَىٰ
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَا اللَّهُ أَنْ يَخْلِفَ اللَّهُ الْبَيْعَ ⑮

برای اوپرستش خود را^(۱) (۱۴) .

پس عبادت کنید هرکرا خواهید بغیر از
خدا بگوهر آئینه زیان کاران آنانند که
در زیان دادند خویشان را و اهل خود را
روز قیامت^(۲) آگاه باش این مقدمه
همانست زیان ظاهر (۱۵) .

ایشان را از بالای ایشان سایبانها باشد از آتش
و از زیر ایشان نیز سایبانها این عذاب
میترساند خدا بآن بندگان خود را ای بند
گان من بترسید از من (۱۶) .

و آنانکه احتراز کردند از بت از آنکه عبادت
کنند او را و رجوع کردند بسوی خدا
ایشانراست مژده پس مژده ده آن بندگان
مرا (۱۷) .

کسانیکه می شنوند سخن پس پیروی می
نمایند نیکوترین آن را ایشانند آنانکه
هدایت کرده است ایشانرا خدا و ایشانند
خداوندان خرد (۱۸) .

پس کسی که ثابت شد بروی وعده
عذاب آیاتو خلاص توانی کرد آن دوزخی
را (۱۹) .

لیکن آنانکه ترسیدند از پروردگار
خود ایشانراست محل های بلند بالای آن
محل های دیگر عمارت کرده شده، میرود
زیر آن جویها وعده کرده است خدا

(۱) یعنی از شرک .

(۲) یعنی هلاک کردند خود را و اهل خانه خود را بضلال و اضلال .

الَّذِينَ أَنْزَلَ اللَّهُ مَاءً فَلَكَ سَائِبِغٌ فِي الْأَرْضِ
لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ بِهِ زُرْعًا خَلَقْنَا الْوَاءُ ثُمَّ يَخْرِجُ قَتَرَهُ مُصْفًى ثُمَّ يَجْعَلُهُ
حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِلأُولَى الْأَلْبَابِ ①

أَفَمَنْ شَرَعَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ
لِلنَّاصِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ②

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَابًا تَسْعَرُ مِنْهُ
جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ
إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ③

أَفَمَنْ يَتَّبِعْ يَوْجَهُهُ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ

خلاف نمی کند خدا وعده را (۲۰) .
آیانه دیدی که خدا فرو فرستاد از آسمان
آب پس در آورد آن را به چشمه هادرزمین
باز بر می آرد بسبب آن کشت را گوناگون
اقسام اوباز خشک میشود پس می بینی
آنها زرد شده باز میکند آنرا ریزه ریزه
هر آئینه در این مقدمه پندی هست
خداوندان خرد را (۲۱) .

آیا کسی که کشاده کرده است خدا سینه
آنها را برای دین اسلام پس او بر روشنی
باشد از جانب پروردگار خود (مانند سخت
دلان ست) پس وای آنها را که سخت
ست دل ایشان از یاد کردن خدا ایشانند
در گمراهی ظاهر (۲۲) .

خدا نازل ساخت بهترین سخن، کتابی
که بعضی او مانند دیگر ست آیات
دوتو^(۱) موی خیز میشود از شنیدن آن
پوست های آنها که میترسند از پروردگار
خود بعد از آن نرم میشود پوست های
ایشان و دل های ایشان هنگام ذکر خدا
این ست هدایت، خدا راه می نماید بآن
هر کرا خواهد و هر کرا گمراه کند خدا پس
نیست او را هیچ راه نماینده (۲۳) .

آیا کسی که احترازمی کند بروی خود
از سختی عذاب روز قیامت^(۲) و گفته شود

(۱) یعنی وعده یا وعید و انداریا بشارت .

(۲) یعنی بجز روی چیزی نیاید که عذاب را بآن نگه دارد و مانند نجات باشد .

لِلظَّالِمِينَ دُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿۳۲﴾

كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَآتَاهُمُ الْعَذَابُ
مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۳۳﴾

فَإِذَا أَقْبَمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ
أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۳۴﴾

وَلَقَدْ صَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۳۵﴾

قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۳۶﴾

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا
سَلَمًا لِلرَّجُلِ هَلْ يَسْتَوِينَ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۷﴾

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿۳۸﴾

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿۳۹﴾

ستمگاران را بچشید و بال آنچه میکردید
(۲۴) .

بدروغ نسبت کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند پس بیامد بدیشان عذاب از آنجا که
نمی دانستند (۲۵) .

پس چشاند ایشانرا خدا خواری
درزندگانی دنیا و هرآئینه عقوبتِ آخرت
سخت ترست اگر می دانستند (۲۶) .

وهرآئینه بیان کردیم برای مردمان درین
قرآن از هر نوع داستان بُود که ایشان پند
گیرند (۲۷) .

فرود آوردیم قرآن عربی بی عیب بُود که
ایشان پرهیزگاری کنند (۲۸) .

بیان کرد خدا مثال بنده ای که دروی
شریکان مختلف اند و بنده خالص برای
مردی آیا برابرند در صفت ستایش خدای
راست بلکه بیشتر ایشان نمیدانند^(۱)
(۲۹) .

(یا محمد) هرآئینه تو خواهی مُرد و
هرآئینه ایشان خواهند مُرد (۳۰) .

باز البته شمار و ز قیامت نزد پروردگار
خویش بایکدیگر خصومت خواهید کرد
(۳۱) .

(۱) یعنی يك بنده که چند کس مالک او باشند ضائع شود هم چنین کسی که معبودان
بسیار را پرستش میکند ضائع ست و بنده ای که خالص برای يك کس ست آن يك
کس متولی جمیع امور او باشد همچنین کسیکه موحد باشد و مخلص، خدا کارساز
اوست والله اعلم .

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ
إِذْ جَاءَهُ ۚ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿۳۲﴾

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ ۖ أُولَٰئِكَ
هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۳۳﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ ذَٰلِكَ
جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۳۴﴾

لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَ لَهُمْ
أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳۵﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ ۚ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ۚ
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿۳۶﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ ۚ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ
ذِي انْتِقَامٍ ﴿۳۷﴾

وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ
اللَّهُ ۚ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ
أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّي ۚ أَوْ أَرَادَنِي
بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِهِ ۚ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ
عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿۳۸﴾

قُلْ لِيَقُومِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ

پس کیست ستمگارترا از کسی که دروغ
بربست برخدا و دروغ پنداشت دین
راست را چون پیامدباو آیانیست دردوزخ
جائی برای کافران (۳۲) .

وآنکه آورد دین راست را و باورداشت آن
را آنجماعت ایشانند متقیان (۳۳) .

ایشان راست آنچه خواهند نزد پروردگار
ایشان اینست جزای نیکو کاران
(۳۴) .

تازائل کند خدا از ایشان بدترین آنچه
کردند و بدهدایشان را مزدایشان بحسب
نیکوترین آنچه می کردند (۳۵) .

آیا نیست خدا کارسازبنده خود را و می
ترسانند ترا بآنانکه غیر خدا یند و هرکرا
گمراه کند خدا پس نیست اوراهیچ راه
نماینده (۳۶) .

وهرکرا راه نماید خدا پس نیست اورا
هیچ گمراه کننده آیانیست خداغالب
خداوند انتقام (۳۷) .

و اگر به بررسی ایشان را که آفرید آسمان
ها و زمین را البته بگویند خدا آفرید
بگودیدید آن را که می پرستید بغیر از خدا
اگر خواهد درحق من خدای تعالی سختی
را آیا این بتان دفع کننده سختی او هستند
یا اگر خواهد درحق من بخشاشی آیا این
بتان بازدارنده بخشاش او هستند بگو بس
ست مرا خدا بروی توکل می کنند توکل
کنندگان (۳۸) .

بگوای قوم من عمل کنید بروضع

تَعْلَمُونَ ﴿۳۹﴾

مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿۴۰﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَىٰ
فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ
بِوَكِيلٍ ﴿۴۱﴾

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ
فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ
الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿۴۲﴾

أَمَّا اخْتِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلْ أَوْكَلُوا
لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿۴۳﴾

قُلْ كُلُّ الشُّفَاعَةِ جُمُوعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۴۴﴾

وَإِذَا ذَكَرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذَكَرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ
يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۴۵﴾

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِيمُ الْغَيْبِ

خودهرآئینه من نیز عمل کننده ام بوضع
خود پس خواهید دانست (۳۹) .

کسی را که بیایدش عذابی که رسواکنندش
فرو دآید بروی عذاب دائم (۴۰) .

هرآئینه مافرو د آوردیم بر تو کتاب را برای
مردمان براستی پس هر که راه یاب شد
پس نفع اوراست و هر که گمراه شد پس
جزاین نیست که گمراه میشود به ضرر
خود و نیستی برایشان نگهبان (۴۱) .

خدای تعالی قبض ارواح میکند هنگام
موت آن ها و آن روح که نه مرده است
قبض آن میکند در خواب آن پس نگاه
میدارد آن را که حکم موت کرده است
بروی و می گذارد آن دیگر را تا وقتی معین
هرآئینه درین مقدمه نشانه هاست برای
قومی که تأمل می کنند (۴۲) .

آیا شفاعت کنندگان گرفته اند بغیر از خدا
بگو (ایشان را که گرفتید) اگر چه نمی
توانستند هیچ کاری و نمی دانستند (۴۳) .

بگو در اختیار خداست شفاعت همه يك
جا مر اوراست پادشاهی آسمان ها و زمین
باز بسوی او گردانیده خواهید شد (۴۴) .

و چون یاد کرده شود خداتنها متنفر شود
دل های آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت
و چون یاد کرده شوند آنانکه بجز او هستند
ناگاه ایشان شادمان می شوند (۴۵) .

بگو بار خدایا ای پیداکننده آسمان ها
و زمین داننده نهان و آشکار تو حکم کنی

وَالشَّهَادَةُ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۳۹﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَّ اللَّهُ مَا لَهُم بِمَا كَانُوا يَكْتَسِبُونَ ﴿۴۰﴾

وَبَدَّ اللَّهُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَكْتَسِبُونَ ﴿۴۱﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ فِي فِتْنَةٍ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۲﴾

قَدْ قَالُوا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا آغَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۴۳﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَنَاهُمْ بِمَعْجِزَاتِ

أُولَٰئِكَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۴۴﴾

میان بندگان خود در چیزیکه ایشان در آن اختلاف میکردند (۴۶) .

و اگر باشد آنرا که ستم کردند آنچه در زمین ست همه يك جا و مانند آن همراه آن البته عوض خود دهند آن را بسبب سختی عذاب روز قیامت و ظاهر شد برای ایشان از جانب خدا آنچه گمان نمی داشتند (۴۷) .

و ظاهر شد برای ایشان جزای بد آنچه کرده بودند و درگیرد ایشان را آنچه بدان استهزاء میکردند (۴۸) .

پس چون برسد آدمی را سختی بخواند ما را باز چون بدهیم او را نعمتی از طرف خود گوید جز این نیست که داده شده است این نعمت مرا بنابر دانشی که در منست بلکه این نعمت آزمایشی ست ولیکن اکثر ایشان نمی دانند (۴۹) .

هر آئینه گفتند این سخن را آنانکه پیش از ایشان بودند پس دفع نه کرد از ایشان بلارا آنچه میکردند (۵۰) .

پس رسید بدیشان عقوبت های آنچه کردند آنانکه ستم کردند ازین جماعت خواهد رسید بدیشان عقوبت های آنچه کردند و نیستند ایشان عاجز کننده (۵۱) .

آیانه دانسته اند که خدا کشاده میسازد رزق را برای هر که میخواهد و تنگ میکند برای هر که خواهد هر آئینه درین کارنشانه هاست قومی را که ایمان می آرند (۵۲) .

كُلُّ يَبَادِيٍّ الَّذِينَ اسْرِفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا
مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا
إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۵۳﴾

وَأَنْذِرُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلُمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ
لَعَلَّكُمْ تُنصَرُونَ ﴿۵۴﴾

وَأَسْعُوا أَحْسَنَ مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّنْ رَبِّكُم مِّن قَبْلِ أَنْ
يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿۵۵﴾

أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ لِّحَسْرَتِي عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ
وَلَنْ كُنْتُ لِمِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿۵۶﴾

أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿۵۷﴾

أَوْ تَقُولَ لَئِنْ تَرَىٰ الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كُوَّةً فَأَكُونَ مِنَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۸﴾

بَلَىٰ قَدْ جَاءَ تِلْكَ الْيَتَىٰ فَكَذَّبَتْ بِهَا وَاسْتَكْبَرَتْ وَكُنْتُ
مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۵۹﴾

وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم

بگو (از طرف من) ای آن بندگان من که
تجاوز از حد کردند بر خود ناامید مشوید
از رحمت خدا هر آینه خدا می‌آمرزد
گناهان را همه هر آینه خدا اوست
آمرزگار مهربان (۵۳).

و رجوع کنید بسوی پروردگار خویش
و منقاد شوید اورا پیش از آن که بیاید بشما
عقوبت باز مدد کرده نه شوید (۵۴).

و پیروی کنید نیکوترین آنچه را که فرو
فرستاده شد بسوی شما از جانب پروردگار
شما پیش از آن که بیاید به شما عذاب
ناگهان و شما خبردار نباشید (۵۵).

(رجوع بخدا کنید و اتباع قرآن نمائید)
بجهت ترس از آنکه گوید شخصی وای
پشیمانی من بر تقصیر کردن من در حق
خدا و هر آینه من بودم از تمسخر کنندگان
(۵۶).

یا گوید ا گر خدا هدایت کردی مرا البته
می‌شدم از متقیان (۵۷).

یا گوید وقتی که معاینه کند عذاب را
کاش مرا رجوعی باشد^(۱) تا باشم
از نیکوکاران (۵۸).

(آنگاه خدا فرماید) آری آمد پیش تو آیات
من پس دروغ پنداشتی آنرا و تکبر کردی
و بودی از کافران (۵۹).

و روز قیامت بینی آنان را که دروغ بستند

مُسَوَّدَةً الْيَسْ فِي جَهَنَّمَ مَشْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ۝۱۰

برخدا چهره های ایشان سیاه شده است
آیانست دردوزخ جای برای متکبران
(۶۰) .

وَيُخَيِّسُ اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَقَازِيهِمْ لَا يَشْهَرُ السَّوَرُ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝۱۱

ونجات دهد خدا متقیان را قرین
رستگاری خویش شده نه رسد بدیشان
سختی و نه اندوهگین شوند (۶۱) .

اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۝۱۲

خدا آفریننده هرچیزست و او بر هرچیز خبر
گیرنده است (۶۲) .

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ۝۱۳

مراوراست کلید های آسمان ها و زمین^(۱)
وآنانکه کافرشد ند به آیت های خدا این
جماعت ایشانند زیان کاران (۶۳) .

قُلْ أَغْيَرُ اللَّهِ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ۝۱۴

بگو آیا می فرمائید بمن که پرستش کنم
غیر خدا را ای نادانان (۶۴) .

وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ ءَلَيْسَ
أَشْرَكَكَ لِيَحْبِطَنَّ عَمَلُكَ وَلِتَكُونَنَّ مِنَ الْخٰسِرِينَ ۝۱۵

وهرآئینه وحی فرستاده شد (یا محمد)
بسوی تو و بسوی آنانکه پیش از تو بودند
که اگر شریک خدا مقررکنی البته نابود گردد
عمل تو و البته شوی از زیان کاران (۶۵) .

بَلِ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ۝۱۶

بلکه خدا را فقط عبادت کن و بشو
از سپاسداران (۶۶) .

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ؕ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمٰوٰتُ مَطْوِيٰتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالٰى
عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝۱۷

ونه شناختند خدا را حق شناختن او
و زمین همه يك جا درمشت او باشد
روز قیامت و آسمان ها پیچیده شوند در
دست راست او پاکی او راست و برتر است
از آنکه شریک او مقرر میکنند (۶۷) .

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصُوعِقَ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ

و دمیده شود در صور پس بمیرد هرکه
در آسمان ها و هرکه در زمین ست

(۱) یعنی مختار و متصرف اوست .

إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِذُ بِهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾

مگر آنکه خدا خواسته است بازدمیده شود در صور بار دیگر پس ناگهان ایشان ایستادگانند می نگرند (۶۸) .

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِئَتْ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءُ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

و روشن شود زمین به نور پروردگار خود و نهاده شود نامه اعمال و آورده شود پیغامبران را و گواهان را و حکم کرده شود میان آدمیان بر راستی و ایشان ستم کرده نه شوند (۶۹) .

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾

تمام داده شود هر شخصی را جزای آنچه کرده است و خدا دانا ترست بآنچه می کنند (۷۰) .

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُرَّارًا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا أَبْلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾

و روان کرده شود کافران را بسوی دوزخ گروه گروه تا وقتی که بیایند نزدیک دوزخ باز کرده شود دروازه های آن و گویند ایشان را نگهبانان دوزخ آیا نیامده بودند به شما پیغامبران از جنس شما می خواندند بر شما آیات پروردگار شمارا و می ترسانیدند شمارا از ملاقات این روز شما گفتند آری ولیکن متحقق شد حکم عذاب بر کافران (۷۱) .

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾

گفته شود درآئید به دروازه های دوزخ جاویدان در آنجا پس بدجائست متکبران را دوزخ (۷۲) .

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُرَّارًا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾

و روان کرده شوند آنانکه ترسیدند از پروردگار خویش بسوی بهشت گروه گروه تا وقتی که بیایند نزدیک بهشت و باز کرده شود دروازه های آن و گویند ایشانرا نگهبانان بهشت سلام بر شما باد خوشحال شدید پس درآئید به بهشت

جاویدان (۷۳) .

وگویند سپاس خدای راست که راست کردباما وعده خود را و عطا کردمارا زمین جای میگیریم از بهشت هر جا که خواهیم پس نیک مزد کارکنندگان ست بهشت (۷۴) .

وببینی فرشتگان را گردا گرد شده حوالی عرش تسبیح میگویند همراه ستایش پروردگار خویش و حکم کرده شود میان ایشان برآستی^(۱) و گفته شود ستایش خدای راست پروردگار عالم ها (۷۵) .

سوره غافر - مؤمن مکی است و آن هشتاد و پنج آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدٌ (۱) .

فروفرستادن کتاب از جانب خدای غالب داناست (۲) .

آمرزنده گناه و پذیرنده توبه سخت کننده عقوبت خداوند توانگری، نیست هیچ معبود برحق مگر او بسوی اوست بازگشت (۳) .

مکابره نمی کنند در آیت های خدا مگر کافران پس در فریب نیندازد ترا آمد و رفت ایشان در شهر ها (۴) .

تکذیب کردند پیش از ایشان قوم نوح و

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا
الْأَرْضَ نَحْنُ نَتَّبِعُ مِنَ الْجِنَّةِ جُثَّةً تَبَعَهُمْ
أَجْرُ الْعَمِلِينَ ۝

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِّينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُمُ بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

حَمْدٌ ۝

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۝

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّلُوفِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ۝

مَا يَجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَا يَفْقَهُوْنَ
تَقْلِبُهُمْ فِي الْإِلَادِ ۝

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ ۝

(۱) یعنی در اختصاص ملاء اعلی .

وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوا وَجَادِلُوا
بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ۝

وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ
أَصْحَابُ النَّارِ ۝

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا
وَسِعَتْ كُلُّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا
وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ۝

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
مِنْ آبَائِهِمْ وَازْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ۝

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ
فَقَدْ رَجَعْتَهُ ۚ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لَمَقَّتْ اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ

جماعت های دیگر بعد از قوم نوح و قصد
کرد هر جماعتی به پیغامبر خود تابگیرند
آنها و مکابره کردند به شبهاتِ بیهوده تا
ناچیز سازند بآن سخن درست را پس
گرفتیم ایشان را پس چگونه بود عقوبتِ
من (۵) .

وهم چنین ثابت شد حکم پرورد گارتو
بر کافران که ایشان اهل دوزخ اند (۶)
آنانکه بر میدارند عرش را و آنانکه گرداگرد
عرش اند تسبیح میگویند همراه ستایش
پرورد گار خویش و ایمان می آرند
با و و آمرزش میخواهند برای مومنان
میگویند ای پرورد گار ما فرا گرفتی همه
چیز را به بخشایش و دانش پس بیامرزانان
را که توبه کردند و پیروی راه تو نمودند
و نگاهدار ایشان را از عذاب دوزخ (۷) .

ای پرورد گار ما و در آرایشانرا به بوستا
نهای جاودان که وعده کرده ای بایشان
و در آرنیز هر که شائسته کار باشد از پدران
ایشان و زنان ایشان و فرزندان ایشان
هر آئینه تویی غالب با حکمت (۸) .

و نگاهدار ایشانرا از عقوبت ها و هر گرانگاه
داری از عقوبت ها در آن روز پس هر آئینه
رحم کرده ای بروی و این مقدمه
نگاهداشتن همانست پیروزی بزرگ (۹) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند آواز داده شود
ایشان را که به تحقیق دشمن داشتن خدا

تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ
فَتَكْفُرُونَ ①

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا أَفَلَا تُفْعَلُ لَنَا
يَذُنُّوْنَا قَهْلًا إِلَى خُرُوجِ مَنْ سَبِيلِ ②

ذَلِكَ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَلَنْ تُشْرَكَ بِهِ
تُؤْمِنُونَ أَفَلَا تَعْلَمُونَ الْعِلَى الْكَبِيرِ ③

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا
وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ④

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ⑤

رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ⑥

يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِمَنِ

شمارا وقتیکه خوانده می شدید در دنیا
بسوی ایمان پس کافر می ماندید زیاده
ترست از دشمن داشتن شما خود را (۱۰).
گویند ای پروردگار ما میراندی ما را دوبار
زنده گردانیدی ما را دوبار پس اعتراف
کردیم به گناهان خود پس آیا بسوی
بیرون رفتن راهی هست یعنی حيله ای
هست (۱۱) (۱).

این عذاب بسبب آنست که چون یاد کرده
میشد خداتنها انکار میکردید و اگر شریک
او مقرر کرده میشد باور میداشتید پس
فرمان خدای بلند قدر و بزرگوار راست
(۱۲).

اوست آنکه مینماید شمارا نشانه های
خود و فرو میفرستد برای شما از آسمان
رزق را و پندپذیر نمی شود مگر کسیکه
رجوع میکند بخدا (۱۳).

پس یاد کنید خدا را، يك جهت ساخته
برای اوعبادت را اگرچه ناخوش دارند
کافران (۱۴).

اوست بلند کننده مرتبه ها خداوند
عرش، می اندازد روحی را از فرمان خود
بر هر که خواهد از بندگان خود تا بترساند آن
بنده از روز ملاقات (۱۵).

روزی که ایشان بیرون آیند (۲) پوشیده نباشد

(۱) یعنی گویند با خدا و فرشتگان .

(۲) یعنی از قبور .

الْيَوْمَ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ۝۱۶

الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝۱۷

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأُزْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاطِئِينَ ۚ
مَالِ الظَّالِمِينَ مِنْ حَبِيرٍ وَلَا شَفِيعٌ إِلَّا طَاعٌ ۝۱۸

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ۝۱۹

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝۲۰

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً
وَأَثَارًا فِي الْأَرْضِ فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ
لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ۝۲۱

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَلَكَرُوا

بر خدا از ایشان چیزی (خدا فرماید)
کِراست پادشاهی امروز (باز خود جواب
دهد) مر خدای یگانه غالب را (۱۶) .

امروز پاداش داده شود هر شخصی بحسب
آنچه کرده است هیچ ستم نیست امروز
هر آئینه خدا زود حساب گیرنده است
(۱۷) .

و بترسان ایشان را از روز قیامت آنگاه که
دلها نزدیک چنبر کردن باشند پُر شده از غم
نیست ستمگاران را هیچ دوستی و نه
شفاعت کننده ای که سخن او قبول کرده
شود (۱۸) .

میدانند خدا خیانت چشم هارا و آنچه پنهان
میدارند سینه ها (۱۹) .

خدا حکم میکند براستی و آنانکه کافران
می پرستند ایشان را بجز خدا حکم نمی
کنند به چیزی هر آئینه خدا همونست
شنواینا (۲۰) .

آیاسیرنه کرده اند در زمین تابنگردند
چگونه بود آخر کار آنانکه پیش از ایشان
بودند، بودند زیاده تر از ایشان به قوت
و به نشانه هادر زمین^(۱) پس گرفتار کرد
ایشانرا خدا بگناهان ایشان و نه بود ایشان
را از خدا هیچ پناه دهنده (۲۱) .

این عقوبت بسبب آن بود که می آمدند
بایشان پیغامبران ایشان به نشانه هاپس

(۱) یعنی محل ها و قلعه ها بسیار بنا کردند .

فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ اِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۳۳﴾

وَلَقَدْ ارْسَلْنَا مُوسٰى بِآيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۳۴﴾

اِلٰى فِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ وَقَارُوْنَ فَقَالُوْا سِحْرٌ كَذٰبٌ ﴿۳۵﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوْا اقْتُلُوْا اَنْبِيَاۡ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ وَاسْتَحْيُوا نِسَاۡهُمۡ ۚ هُمۡ وَكٰفِرِيْنَ
اِلٰى نٰى ضَلٰلٍ ﴿۳۶﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُوْنِیْۤ اَقْتُلْ مُّوْسٰى وَلْيَدْعُ رَبِّهٖ ۚ اِنِّیْ
اَخَافُ اَنْ یُّبَدِّلَ دِيْنَكُمْ اَوْ اَنْ یُّظْهِرَ فِی
الْاَرْضِ الْفَسَادَ ﴿۳۷﴾

وَقَالَ مُّوْسٰى اِنِّیْۤ اُحٰدِثُ بِرَبِّیْ وَرَبِّكُمْ مِنْ کُلِّ
مُنْکَرٍ لَا یُؤْمِنُ بِیَوْمِ الْحِسَابِ ﴿۳۸﴾

وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّنْ اِلٰ فِرْعَوْنَ یَكْتُمُ اٰیٰتِنَا
اَتَقْسُلُوْنَ رَجُلًا اَنْ یَّقُوْلَ رَبِّیْ اللّٰهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ
بِالْبَیِّنٰتِ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ وَاِنْ یَّکُ کَاذِبًا فَعَلِیْهِ کَذِبُهٗ
وََاِنْ یَّکُ صَادِقًا یُّصِیْبْکُمْ بِعَظْمٍ الَّذِیْ یَعِیْدُکُمْ
اِنَّ اللّٰهَ لَا یَهْدِیْ مَنْ هُوَ سَرِیْفٌ کَذٰبٌ ﴿۳۹﴾

ایشان کافر شدند پس گرفتار کرد ایشانرا
خدا، هرآئینه خداتوانا سخت عقوبت
ست (۲۲) .

وهرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های
خویش و حجت ظاهر (۲۳) .

بسوی فرعون وهامان وقارون پس گفتند
جادوگری دروغگو ست (۲۴) .

پس چون آمد بدیشان به پیغام راست
از نزدیک ما گفتند بکشید فرزندان آنانکه
ایمان آوردند همراه اووزنده گذاریدزنان
ایشان را ونیست حيله سازی کافران مگر
درتباهی (۲۵) .

وگفت فرعون ای یاران بگذارید
مراتبکشم موسی را وباید که دعا کند
پروردگار خویش را هرآئینه من می ترسم
ازآنکه بدل کند دین شمارا یا پدید آرد در
زمین فساد را (۲۶) .

وگفت موسی هرآئینه من پناه گرفتم به
پروردگارخود و پروردگار شما
ازشره مرتکبری که باور نمیدارد
روزحساب را (۲۷) .

وگفت مردی مسلمان ازخویشان فرعون
که پنهان میداشت ایمان خود را آیامی
کشید مردی را بسبب آنکه میگویدپرورد
گار من خداست وهرآئینه آورده است
پیش شما نشانه ها ازجانب پرورد
گار شماوا گربفرض دروغگو باشد پس
وبال دروغگوئی اوبراوست وا گراست
گویاشد البته برسد به شما بعض آنچه

وعده میدهد شمارا هرآئینه خدا راه نمی نماید کسی را که باشد از حد گذرنده دروغ گو (۲۸) .

ای قوم من شماراست پادشاهی امروز غالب شده در زمین پس که نصرت دهمارا از عذاب خدا اگر بیاید بما گفت فرعون مصلحت نمی دهم شمارا مگر آنچه ادراک میکنم ودلالت نمی کنم شمارا مگر براه راستی (۲۹) .

وگفت شخصی که ایمان آورده بود ای قوم من هرآئینه من می ترسم بر شما از مانند روز جماعت های پیشین (۳۰) .

مانند صورت حال قوم نوح وعادو ثمود وآنانکه بعد از ایشان بودند وخدا اراده ستم نمی کند بر بندگان (۳۱) .

وای قوم من هرآئینه می ترسم بر شما از روز آواز دادن بایکدیگر (۳۲) .

روزی که روبگردانید پشت داده، نبود شمارا از خدا هیچ نگاه دارنده وهرکرا گمراه سازد خدا پس نیست اورا هیچ راه نماینده (۳۳) .

وهرآئینه آمده بود پیش ازین بشمایوسف به نشانه ها پس همیشه در شک بودید از آنچه آورده بود پیش شما آنرا تا وقتی که بمرد چون گفتید نخواهد فرستاد خدا بعد از وی پیغامبری را همچنین گمراه میکند خدا کسی را که هست او از حد درگذرنده شک آرنده (۳۴) .

آنرا که مکابره می کنند در آیات خدا بغیر

يَقُومُ لَكُمْ الْمَلَكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ۝

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَقُومُ رَأْيِي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ۝

مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثُودٍ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلْمًا لِلْعِبَادِ ۝

وَيَقُومُ رَأْيِي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ۝

يَوْمَ تُولَوْنَ مُدْبِرِينَ مِمَّا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاجِمٍ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَنَازِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنَنْبِيعَكَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ ۝

لَا يَزِينُ بَعْدَ لَوْ أَنَّ فِي آيَاتِ اللَّهِ بَغْيًا سُلْطَانِ أَنْتُمْ كَذِبٌ مَقْتًا

عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُّتَكَبِّرٍ ۝۳۵

حجتی که آمده باشد پیش ایشان سخت ناپسند شداین مکابره ایشان نزدیک خدا و نزدیک آنانکه ایمان آوردند همچنین مَهرمی نهد خدا بر هر دل متکبر سرکش (۳۵).

وَقَالَ فِرْعَوْنُ لِهَامُنُ ابْنِ صَاحِبِ الْعِلْمِ اأَبْلَغُ الْأَسْبَابِ ۝۳۶

وگفت فرعون ای هامن بساز برای من کو شکی تاباشد که پرسم باین راه ها (۳۶).

أَسْبَابُ السَّمَوَاتِ فَأَطْلِعْ إِلَى آلِهِمُوسَىٰ أَنِ يُبْلِغْكَ كَادِبًا ۚ وَكَذَلِكَ يُرِيْنُ لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَصَدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ۝۳۷

راه های آسمان ها تادرنگرم بسوی پروردگار موسیٰ وهرآئینه دروغگو می پندارمش و همچنین آراسته شد در نظر فرعون عمل بد او و یازداشته شد از راه صواب و نبود حیلۀ سازی فرعون مگر در تباهی (۳۷).

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَوْمَئِذٍ يُقَوْمُ امَّا هَذِهِ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ۝۳۸

وگفت آنکه ایمان آورده بود ای قوم من پیروی من کنید تا دلالت کنم شمارا براه راست (۳۸).

يَقَوْمُ امَّا هَذِهِ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ۝۳۹

ای قوم من جزاین نیست که این زنگانی اندک بهره است وهرآئینه آخرت همونست سرای همیشه بودن (۳۹).

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَتَتْهُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْرَتُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝۴۰

هرکه بعمل آرد کار بد جزا داده نخواهد شد الا مانند آن وهرکه بجاء آرد کار شائسته خواه از جنس مرد خواه از جنس زن و او مومن بود پس درآیند آنجماعت به بهشت رزق داده شود ایشان را آن جایی شمار (۴۰).

وَيَقَوْمٌ مَّا لِيَ ادْعُوكُمْ إِلَى التَّجْوَةِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ ۝۴۱

و ای قوم من چیست مرا که میخوانم شمارا بسوی نجات و شما میخوانید مرا بسوی دوزخ (۴۱).

كَذَّ عُوذَتِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ
وَأَنَا أَدْعُوكُمُ إِلَى الْعَزِيزِ الْغَفَّارِ ﴿۴۱﴾

لَا جُرْمَ أَنَا تَدْعُونَنِي إِلَىٰ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا
وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَن مَّرَدَّنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْبَشِرَ فَايِن
هُمُ أَضْعَفُ النَّارِ ﴿۴۲﴾

فَسَتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفَوضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿۴۳﴾

قَوْمَهُ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ
سُوءُ الْعَذَابِ ﴿۴۴﴾

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ
السَّاعَةُ سَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿۴۵﴾

وَلَاذِيَّتَعَالَى جُنَّ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ الَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا وَآلَا تَأْكُلُ كُفْرُ تَبَعًا فَمَا لَأَنتُمْ مُعْتَدُونَ
عَنَّا نَصِيبًا مِّنَ النَّارِ ﴿۴۶﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا وَآلَا تَأْكُلُ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ
بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿۴۷﴾

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ

میخوانید مرابسوی آن که کافر شوم
بخدا و شریک او مقرر کنم چیزی که نیست
مرا بحقیقت آن علم و من میخوانم شمارا
بسوی خدا غالب آمرزگار (۴۲) .

بی شبهه چیزی که شما میخوانید مرا
بسوی آن نیست آن چیز را قبول کردن دعا
نه در دنیا و نه در آخرت و بی شبهه بازگشت
مابسوی خداست و بی شبهه از حد
گذشتگان ایشان اندا هل دوزخ (۴۳) .

پس یادخواهید کرد آنچه می گویم به شما
و می سپارم امر خود را بخدا هر آئینه خدا
بیناست باحوال بندگان (۴۴) .

پس نگاهداشت او را خدا از سختی های
آنچه مکر کرده بودند ایشان و فراگرفت
بخویشان فرعون عذاب سخت (۴۵) .

آتش که حاضر کرده میشوند بر آن بامداد
و شام و روزی که قائم شود قیامت گوئیم
بخویشان فرعون را در آید در سخت ترین
عذاب (۴۶) .

و یادکن چون باهم مجادله میکنند در دوزخ
پس گویند ناتوانان سرکشان را هر آئینه
ماتابع بودیم شمارا پس آیا شما دفع
کننده هستید از سرمایک حصه از عقوبت
آتش (۴۷) .

گویند سرکشان هر آئینه ما همه در آتشیم
هر آئینه خدا فیصله کرده است در میان بند
گان (۴۸) .

و گویند آنانکه در آتش اند نگاهبانان دوزخ
را دعا کنید بجانب پروردگار خویش

يُخَفِّفُ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ ۝

قَالُوا أَوَلَمْ تَكُ تَأْتِيكُمُ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا
بَلَىٰ قَالُوا قَادُوا عَوًّا وَمَادَّ عَوًّا الْكَافِرِينَ
إِلَّا فِي ضَلَالٍ ۝

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ۝

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ
وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَٰئِيلَ
الْكِتَابَ ۝

هُدًى وَذِكْرَىٰ لِأُولَى الْأَلْبَابِ ۝

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ يَعْرِضُونَ
أَتَهُمْ إِن فِي صُدُورِهِمْ إِلَّاكِبُ مَا هُمْ بِالْعَاغِينَ
فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝

تاسبک کن از ما حصه یک روزی از عذاب
(۴۹) .

گویند نگاهبانان آیا نمی آمدند بشما
پیغمبران شما به معجزه ها گویند آری ،
نگاهبانان گویند پس شما دعا کنید و
نیست دعای کافران مگر در تباهی (۵۰) .

هرآئینه ما نصرت دهیم پیغامبران خویش
را و آنان را که ایمان آوردند در
زندگانی دنیا و نیز روزیکه قائم شوند
گواهان^(۱) (۵۱) .

روزی که سودنه دهد ستمگران را
عذرآوردن ایشان و ایشانراست لعنت
و ایشانراست عقوبت آن سرای (۵۲) .

وهرآئینه دادیم موسی را هدایت و وارث
کتاب ساختیم بنی اسرائیل را (۵۳) .

برای راه نمودن و پنددادن خداوندان
خیردرا (۵۴) .

پس صبر کن هرآئینه وعده خدا راست
است و آمرزش طلب کن برای گناه خود
و تسبیح گو با ستایش پروردگار خود به
شام و بامداد (۵۵) .

هرآئینه آنانکه مکابره میکنند در آیت های
خدا بغیر حجتی که آمده باشد بایشان
نیست در سینه های ایشان مگر اراده غلبه
که نیستند ایشان رسنده بآن پس پناه
طلب کن از خدا هرآئینه خدا اوست

(۱) یعنی فرشتگان گواهی دهند .

شنواینا (۵۶) .

هرآئینه آفریدن آسمان ها و زمین بزرگ ترست از آفریدن آدمیان^(۱) ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۵۷) .

وبرابر نیستند ناپینا و بینا و برابر نیستند آنانکه ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند بابدکار، اندکی پندپذیر می شوید (۵۸) .

هرآئینه قیامت آمدنی ست نیست شك در آن ولیکن اکثر مردمان باورنمیدارند (۵۹) .

وگفت پروردگار شما دعا کنید بجناب من تا قبول کنم دعای شما را هرآئینه آنانکه تکبر می کنند از عبادت من داخل خواهند شد به دوزخ خوار شده (۶۰) .

خدای آنست که آفرید برای شما شب را تا آرام گیرید در آن و آفرید روز را بوجهی که در آن دیدن یکدیگر باشد هرآئینه خدا خداوند فضل ست بر مردمان ولیکن اکثر مردمان شکر نمی کنند (۶۱) .

اینست خدا پروردگار شما آفریننده هر چیز نیست هیچ معبود برحق بجزوی پس چگونه برگردانیده میشوید (۶۲) .

همچنین برگردانیده می شوند آنانکه بآیات خدا انکار میکردند (۶۳) .

خدای آنست که ساخت برای شما زمین را قرارگاه و آسمان را سقف و صورت

لَخَلَقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَئِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۵۶﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرَةُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ فَمَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿۵۷﴾

إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَئِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۵۸﴾

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ ذُخْرَيْنَ ﴿۵۹﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَئِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿۶۰﴾

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لََّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ قَالِیْ تُؤْفَكُونَ ﴿۶۱﴾

كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿۶۲﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً

(۱) یعنی اعاده ایشان .

وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ
الطَّيِّبَاتِ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَرَّكُوا لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۳﴾

بست شمارا پس نیکو ساخت صورت
های شما و روزی داد شمارا از پاکیزه ها
این ست خدا پروردگار شما پس بسیار
بابرکت ست خدای پروردگار عالمها
(۶۴).

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۴﴾

اوست زنده نیست هیچ معبود برحق
مگر او پس عبادت کنید اورا یک جهت
ساخته برای اوعبادت ستایش خدای
پروردگار عالمها راست (۶۵).

قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمرْتُ أَنْ
أَسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۵﴾

بگوهر آئینه من منع کرده شدم از آنکه
عبادت کنم آنان را که شما می پرستید
بجز خدا و قتیکه آمد بمن نشانه ها از جانب
پروردگار من و فرموده شد مرا که
منقاد شوم پروردگار عالمها را (۶۶).

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوعًا
وَمِنْكُمْ مَنْ يَتَوَلَّى مِنْ قَبْلُ وَلِلَّهِ أَجَلٌ مُسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿۷۶﴾

اوست آنکه آفرید شمارا از خاک باز از نطفه
منی باز از خون بسته باز پیرون می
آرد شمارا کودک شده باز باقی میگذارد
تا برسید به نهایت قوت خود باز باقی
میگذارد تا شوید پیرکلان سال و بعض
از شما کسی هست که قبض روح او کرده
شود پیش ازین و باقی میگذارد تا برسید
بمدتی معین و تا بگذرد که بفهمید (۶۷).

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قُضِيَ أَمْرُ أَتَمًّا يَقُولُ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ ﴿۷۷﴾

اوست آنکه زنده می کند و می میراند پس
چون بخواهد (پیدا کردن) چیزی را پس
جزاین نیست که می گویدش بشو پس می
شود (۶۸).

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَخَادُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَى
يُضَارِفُونَ ﴿۷۸﴾

آیا نه دیدی بسوی آنانکه مکابره میکنند
در آیات خدا چگونه گردانیده می شوند
(۶۹).

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا
فَتَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۴۰﴾

إِذَا الْخُلُوفُ فِيَّ اعْتَنَقَهُمُ وَالسَّيْلُ يَسْحَبُونُ ﴿۴۱﴾

فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿۴۲﴾

كَمْ قَتَلْتُمُوهُمْ آيَةً مَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۴۳﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ تَكُنْ تَدْعُوهُمْ
قَبْلَ شَيْئًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿۴۴﴾

ذَلِكَ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا
كُنْتُمْ تُفْرَحُونَ ﴿۴۵﴾

أَدْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا قَدْ فُتِحَ مَشْوَى
الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿۴۶﴾

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ اللَّهِ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا قَدْ مَاتَ رَبُّكَ بَعْضَ الَّذِي
وَعَدُوا هُمْ أَتَوْا بِكَ بِآيَاتِنَا يَنْجَحُونَ ﴿۴۷﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ
بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فَفُتِحَ بِالْحَقِّ وَخَيْرُ
هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿۴۸﴾

آنانکه دروغ شمردند کتاب را و آنچه را
که فرستادیم بآن پیغامبران خود را خواهند
دانست حقیقت حال (۷۰) .

وقتی که طوقها درگردن های ایشان باشند
وزنجیر هانیز کشیده شوند (۷۱) .

در آب گرم باز در آتش پرتافتند شوند
(۷۲) .

بازگفته شود ایشان را کجاست آنچه
شریک مقرر میکردید (۷۳) .

بغیر از خدا گویند کم شدند از نظر ما بلکه
هرگز نمی پرستیدیم پیش ازین چیزی را
همچنین گمراه میکند خدا کافران را
(۷۴) .

این عقوبت بسبب آنست که شادمان می
شدید در زمین به ناحق و بسبب آنست که
می نازیدید (۷۵) .

در آئید به دروازه های دوزخ جاویدان آنجا
پس بد جای متکبران ست دوزخ (۷۶) .

پس صبر کن (ای محمد) هر آینه وعده
خدا راست ست پس اگر بنمائیم ترا بعض
آنچه وعده میدهیم ایشان را (فبها) یا اگر
قبض روح تو کنیم پس بسوی
مابازگردانیده شوند کافران (۷۷) .

وهر آینه فرستادیم پیغامبران را پیش از تو
از ایشان کسی هست که قصه اش را
خوانده ایم بر تو و از ایشان کسی هست که
قصه اش را نخوانده ایم بر تو و نه بود هیچ
پیغامبر را که بیاردنشانه ای مگر بفرمان
خدا پس وقتی که آمد فرمان خدا فیصله

کرده شود براستی و زیان کار شدند
آنجا بیهوده گویان (۷۸) .

خدا آنست که بیافرید برای شما حیوانات
را تا سوار شوید بر بعض آنها و بعض آنها را
میخورید (۷۹) .

و شمارا در چهارپایان منفعت هاست
و تا برسید سوار شده بر آنها به مقصدی که
در سینه های شما مستقر شده است
و بر چهارپایان و نیز بر کشتی ها برداشته
میشوید (۸۰) .

و خدا مینماید شمارا نشانه های خود پس
کدام يك از نشانه های خدا را انکار میکنید
(۸۱) .

آیا سیر نکرده اند در زمین تا بنگرند چگونه
بود آخر کار آنانکه پیش از ایشان بودند
بودند بیشتر از ایشان و زیاده تر به قوت
و به نشانه ها در زمین پس دفع نکرد
از ایشان آنچه میکردند (۸۲) .

پس وقتی که آمدند بسوی ایشان
پیغامبران ایشان بامعجزه ها شادمان
شدند بآنچه نزدیک ایشان بود از دانش^(۱)
و در گرفت ایشان را آنچه بآن استهزاء می
کردند (۸۳) .

پس وقتی که دیدند عقوبت ما را گفتند
باور داشتیم خدای را تنها و منکر شدیم
بآنچه که آنرا شريك می کردیم (۸۴) .

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا
وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٨﴾

وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً
فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٧٩﴾

وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَكَأَيُّ آيَاتِ اللَّهِ تُكْفَرُونَ ﴿٨٠﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرُ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً
وَإِذَا رَأَوْا فِي الْأَرْضِ قَوْمًا آتَيْنِي عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٨١﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ بَيِّنَاتٍ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ
وَمَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٨٢﴾

فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا امْكُتِبْ بِاللَّهِ وَحَدَّاهُ وَكَفَرْنَا بِمَا
كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٣﴾

(۱) یعنی علم معاش .

پس هرگز نفع نمیداد ایشان را ایمان ایشان و قتیکه دیدند عقوبت مارا آئین خدا که گذشته است در بندگان او و زیان کار شدند آنجا کافران (۸۵) .

سورة فصلت - حم سجده مکی است و آن
پنجاه و چهار آیت و شش رکوع است

فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوُا بَاسَنَا سَلَتْ اللَّهُ
الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَاكَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ①

تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ②

كُتِبَ فَصَّلَاتٍ آيَةً قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ③

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ④

وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِمَّا نَدْعُوْنَا إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ
وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ إِنَّا نَحْمِلُ غَلْلَهُ ⑤

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ
فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا وَوَيْلٌ لِلْبَشَرِ كَيْفَ ⑥

بنام خدای بخشننده مهربان .

حَمَّ (۱) .

این فرو فرستادن ست از جانب خدای
بخشننده مهربان (۲) .

این کتابیست واضح ساخته شد آیات
اودر حالیکه قرآن عربی ست برای قومی
که میدانند (۳) .

در حالیکه مرده دهنده و ترساننده است
پس روگردان شدند اکثر مردمان پس
ایشان نمی شنوند (۴) .

و گفتند دل های ما در پرده هاست از آنچه
میخوانی مارا بسوی آن و در گوش های ما
گرانی ست و میان ما و میان تو حجابی
است پس کارکن هر آئینه ما کارکننده
ایم ^(۱) (۵) .

بگو جز این نیست که من آدمی ام مانند
شما وحی کرده میشود بسوی من اینکه
معبود شما معبود یگانه است پس راست

(۱) یعنی ، هریکی از ما بر طور خود .

متوجه شوید بسوی او و طلبِ آمرزش کنید از او، و وای آن مشرکان را (۶).
آنانکه نمیدهند زکوة را و ایشان بآخرت نامعتقدند (۷).

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند ایشانراست مزد غیر مقطوع (۸).

بگو آیاشمانا معتقد می شوید به کسی که آفرید زمین را در دو روز و مقرر میکند برای او همسران را، اینست پروردگار عالمها (۹).

و پیدا کرد در زمین کوه ها بالای آن و برکت نهاد در آن و اندازه کرده اندر آن قوتِ اهلِ آن را در تئمه چهار روز بیان واضح کرده شد برای سوال کنندگان (۱۰).

باز متوجه شد بسوی آسمان و او مانند دود بود گفت او را و زمین را نیز بیائید بخوشی یا ناخوشی^(۱) گفتند هر دو آمدیم بخوشی (۱۱).

پس ساخت آنها را هفت آسمان در دو روز دیگر و وحی فرستاد در هر آسمانی تدبیر آن را و بیاراستیم آسمان دنیا را به چراغ ها^(۲) و نگاهداشتیم^(۳) این ست

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ①

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ②

قُلْ أَنتُمْ لَكُمْ كُفْرُؤُنْ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَندَادًا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ③

وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ تَحْتِهَا وَبَرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلنَّاسِ لَيْلٌ ④

ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ⑤

فَقَضَّاهُنَّ سَبْعَ سَوَاعِدٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَحِفْظًا ۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ⑥

(۱) یعنی منقاد حکم من شوید والله اعلم .

(۲) یعنی ستاره ها .

(۳) یعنی از شیاطین .

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ ضِيعَةً مِثْلَ ضِيعَةِ
عَادٍ وَثَمُودَ ۝

إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
أَلَّا يَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً
فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ لَكَاظِمُونَ ۝

فَأَمَّا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا
مَنْ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ أَوْلِيَانَا إِنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ
وَهُمْ قُوَّةٌ وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ۝

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَحْسَابٍ لِنَنْزِلَهُمْ
عَذَابَ الْحِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ
لَا يُنصَرُونَ ۝

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعُلَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ فَآخَذْنَاهُمْ
ضِيعَةَ الْعَدَابِ الَّتِي هُمْ بِهَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

وَبَعَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۝

وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ۝

تدبیرِ خدای غالب دانا (۱۲) .

پس اگر روگردان شوند بگوترسانیدم
شمارا از عقوبتی مانند عقوبتِ عاد و ثمود
(۱۳) .

وقیتکه آمدند بدیشان پیغامبران ازپیش
روی ایشان و از پس پشتِ ایشان که
عبادت مکنید مگر خدای را گفتند اگر
خواستی پروردگار مافرو فرستادی
فرشتگانرا پس هرآینه مابآنچه فرستاده
شدید همراه آن نامعتقدیم (۱۴) .

اما قوم عاد پس تکبر کردند در زمین به
ناحق و گفتند کیست زیاده تراز ما به قوت
آیانه دیدند که آن خدای که بیافرید ایشان
را او زیاده ترست از ایشان به قوت
وایشان بآیاتِ ما انکار می کردند (۱۵) .

پس فرستادیم برایشان بادی تند در
روزهای شوم تابچشانیم ایشانرا عذاب
رسوائی در زندگانی دنیا و هرآینه عذاب
آخرت رسواکننده ترست وایشان نصرت
داده نه شوند (۱۶) .

واما ثمود پس راه نمودیم ایشان را پس
اختیار کردند نابینائی را بر راه یابی پس در
گرفت ایشان را عقوبتِ سخت عذابِ
خواری بسبب آنچه میکردند (۱۷) .

و نجات دادیم آنان را که ایمان آوردند و
پرهیزگاری میکردند (۱۸) .

و آن روز که برانگیخته شوند دشمنانِ خدا
روان ساخته بسوی آتش، پس ایشان باین

حال باشند^(۱) که بعض را تا برسیدن بعض ایستاده کرده میشود (۱۹) .

تا وقتی که چون بیایند نزدیک دوزخ گواهی دهد برایشان گوش ایشان و چشمهای ایشان و پوست های ایشان بآنچه می کردند (۲۰) .

و گفتند پوست های خود را چرا گواهی دادید بر ما گویند گویا کرد ما را آن خدای که گویا کرده است هر چیز را و او بیافرید شمارا اول بار و بسوی او باز گردانیده شوید (۲۱) .

و پنهان نمی شدید (هنگام ارتکاب معاصی از خوف)^(۲) آنکه گواهی دهد بر شما گوش شما و چشم های شما و پوست های شما ولیکن پنداشتید که خدا نمیداند بسیاری از آنچه می کنید (۲۲) .

و این گمان شما که به غلط اندیشه کردید در حق پروردگار خویش هلاک کرد شمارا پس زیان کارگشتید (۲۳) .

پس اگر صبر کنند پس آتش خوابگاه ایشان ست و اگر عفو طلبند پس نیستند ایشان عفو کرده شدگان (۲۴) .

و برگماشتیم برای ایشان همنشینان^(۳) پس آراسته کردند آن همنشینان برای

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ
وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾

وَقَالُوا الْجُلُودُ هِيَ شَهِدَتْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقْنَا اللَّهَ
الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿۲۰﴾

وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَرُونَ أَنْ يُشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ
وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ
لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۲۱﴾

وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَأَيْتُمْ فَاصِّبْكُمْ
مِّنَ الْخَيْرِ ﴿۲۲﴾

فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعِذُّوا فَمَا هُمْ
مِّنَ الْمُعْتَصِينَ ﴿۲۳﴾

وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّوْا لَهُمْ مَّا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا

(۱) که بعض را تا برسیدن بعض اشاره کرده می شود .

(۲) یعنی درین دار خوف آنکه .

(۳) یعنی از شیاطین والله اعلم .

خَلَقَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أَمْرٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿۲۵﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوَافِیْهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۶﴾

فَلَنُذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَشْرَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۲۷﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ الثَّارِ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿۲۸﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرِنَا الَّذِينَ أُفْلَحُوا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهُم تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونُوا مِنَ الْآسَفِينَ ﴿۲۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ

ایشان آنچه پیش روی ایشانست و آنچه پس پشت ایشانست^(۱) و ثابت شد برایشان وعده عذاب داخل شده در امتنانیکه پیش از ایشان گذشته اند از جن و آدمیان هر آینه ایشان زیان کار بودند (۲۵).

و گفتند کافران مشنویید این قرآن را و سخن بیهوده گوئید در اثناء خواندن آن بود که شما غالب شوید (۲۶).

پس البته بچشانیم کافران را عذاب سخت و البته جزا دهیم ایشانرا بحسب بدترین آنچه می کردند (۲۷).

این ست جزای دشمنان خدا که آتش ست ایشان را، در آنجا منزل علی الدوام باشد پاداش دادیم بر حسب آنکه بآیات ما انکار میکردند (۲۸).

و گویند کافران ای پروردگار ما بنما مارا آن دو کس^(۲) که گمراه ساختند مارا از جنس جن و از جنس انس تا در آریم آن هردورا زیر قدم های خود تا شوند از فروتر ماندگان (۲۹).

هر آینه آنانکه گفتند پروردگار ما خداست باز قائم ماندند فرود می آیند برایشان فرشتگان^(۳) که مترسید و اندوه

(۱) یعنی و سوسه انداختند که دنیا قابل رغبت است و آخرت قابل رغبت نیست والله اعلم .

(۲) یعنی آن دو فریق .

(۳) یعنی نزدیک موت .

تَوَعَّدُونَ ﴿۳۰﴾

مخورید و خوش حال شوید به بهشتی که وعده داده می شدید (۳۰) .

نَحْنُ أَوْلَىٰ بِكُمُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمُ فِيهَا مَا تَشْتَهُي أَنفُسُكُمْ وَلَكُمُ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ﴿۳۱﴾

ما دوستان شمایم در زندگانی دنیا و در آخرت نیز و شماراست درینجا آنچه بطلبد نفس های شما و شماراست آنجا آنچه درخواست کنید (۳۱) .

تَزَالُ مِنْ عَفْوَ رَبِّهِمْ ﴿۳۲﴾

بطریق مهمانی از جانب خدای آمرزگار مهربان (۳۲) .

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۳﴾

و کیست نیکوتر باعتبار سخن از شخصی که دعوت کرد مردمان را بسوی خدا و کار شائسته کرد و گفت هرآئینه من از مسلمانانم (۳۳) .

وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَسَنَةَ وَلَا السَّيِّئَةَ بِالدُّعَا بِإِلَهِ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿۳۴﴾

و برابر نیست نیکی و بدی جواب بازده بخصلتی که آن بهترست پس تا گاه آن کس که میان تو و میان وی دشمنی ست گویاوی دوست قریب است (۳۴) .

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حِظٍّ عَظِيمٍ ﴿۳۵﴾

و نایل نمی شوند باین خصلت مگر آنانکه صبر کردند و نایل نمی شود باین خصلت مگر صاحب نصیب بزرگ (۳۵) .

وَأَمَّا يُرْغَبُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ تَزَعُّ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۶﴾

و اگر باز گرداند ترا و سوسه بازگرداننده آمده از جانب شیطان پس پناه طلب کن بخدا هرآئینه خدا اوست شنوا دانا (۳۶) .

وَمَنْ أَيْسَرُ الْبَلِّ وَالنَّهَارِ وَاللَّيْلِ وَالْقَمَرِ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿۳۷﴾

و از نشانه های اوست شب و روز و خورشید و ماه سجده نکنید خورشید را و نه ماه را و سجده کنید برای خدا که آفرید این چیز ها را اگر شما هستید فقط او را عبادت می کنید (۳۷) .

فَإِنْ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ

پس اگر تکبر کنند کافران (چه باک) پس آنانکه نزدیک پروردگار تواند به پاکی یاد

وَاللَّهُ يَوْمَهُمْ لَا يَشْفَعُونَ ۚ ﴿۳۸﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ
اَهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُجِي الْمَوْتِ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادُونَ فِي آلِهَتِنَا لَا يَفْقَهُونَ عَلِيمِنَا أَفَمَنْ يُلْقَى
فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ يَأْتِي آمِنًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ اعْمَلُوا مَا تَشَاءُونَ إِنَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۴۰﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّ لَهُمْ لَكِتَابًا عَزِيزٌ ﴿۴۱﴾

لَا يَأْتِيهِمُ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ
حَكِيمٍ حَنِيدٍ ﴿۴۲﴾

مَا يَقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ
لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ ﴿۴۳﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَجَبًا لَقَالُوا آلَؤُلَافُ ضَلَّتْ إِلَيْهِ
عَآءَجِبِي وَعَرِّبِي قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشَفَاعَةٌ

می کنند او را شب و روز و ایشان مانده
نمی شوند (۳۸) .

وازنشانه های او آنست که می بینی زمین
را فرسوده پس وقتی که فرود آورديم
برسر آن آب به جنبش آمد و بلند شد
هرآئینه آنکه زنده کرده است زمین را
البته زنده کنندهٔ مرد گانست هرآئینه
او بر همه چیز تواناست (۳۹) .

هرآئینه آنانکه کج روی میکنند در آیات ما
پوشیده نیستند از ما آیا کسی که انداخته
شود در آتش بهترست یا کسی که بیاید
ایمن شده روز قیامت بکنید هرچه
خواهید هرآئینه خدا بآنچه می کنید
بیناست (۴۰) .

هرآئینه آنانکه کافر شدند بقرآن وقتی که آمد
بدیشان (پوشیده نیستند از ما) و بتحقیق
آن کتابیست گرامی قدر (۴۱) .

راه نمی یابد بدو باطل از پیش روی او
ونه از پس پشت او فرستاده شده است
از خدای داناستوده (۴۲) .

(یا محمد) گفته نمی شود ترا مگر آنچه
گفته شده بود پیغامبران را پیش از تو
هرآئینه پروردگار تو خداوند آمرزش ست
و خداوند عقوبت درد دهنده است (۴۳) .

و اگر می کردیم این کتاب را قرآنی بزبان
عجم هرآئینه می گفتند کافران عرب
چرا واضح کرده نه شد آیات او آیا قرآن
عجمی ست و مخاطب عربی بگو قرآن
مسلمانان را هدایت و شفاست و آنانکه

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقُرْءَانُهُمْ عَلَيْهِمْ عَمًى
أُولَٰئِكَ يَنْتَدُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٣﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَخُتِلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ
سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ
مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿٤٤﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ
بِظَالِمٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

إِلَيْهِ يُرْجَى عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ
أَنْبَامِهَا وَتَفْهِيلُ مَنْ أَنْشَى وَلَا تَضَعُ الْأَيْدِيَّ وَتَوْمَرُ
يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَاءِي قَالُوا أَدْنَاكَ مَا مَنَّا مِنْ شَهِيدٍ ﴿٤٦﴾

وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظَلُّوا مَا لَهُمْ مِنَ
الْحَيَاةِ ﴿٤٧﴾

لَا يَسْمَعُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ
فَيُتَوَسَّسْ قَبْضُ ﴿٤٨﴾

ایمان نمی آرند در گوش های ایشان گرانی
ست و قرآن برایشان کوریست این
جماعت (بمثلی چنانند) که آواز داده
میشوند از جای دور (۴۴).

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب پس
اختلاف کرده شد در آن واگر نه بودی کلمه
تقدیر سابق صادر شده از پرورد گارتو
البتّه فیصله کرده شدی در میان ایشان
وهرآئینه ایشان در شک قوی اند از طرف
قرآن (۴۵).

هر که بکند کار نیک پس نفع اوراست
و هر که بدکاری کند پس وبال برویست
و نیست پرورد گارتو ستم کننده بر بندگان
(۴۶).

بسوی خدا حواله کرده میشود معرفت
قیامت و بیرون نمی آید اجناس میوه
از غلاف های خود و در شکم بار نمی گیرد
هیچ ماده و نمی نهد بار شکم را مگر
بدانست خدا و روزیکه خدا آواز دهد
ایشان را که کجایند شریکان من گویند
خبر دادیم ترا که نیست از ما هیچ کس
اثبات کننده شریکان (۴۷).

و گم شد از نظر ایشان آنچه می پرستیدند
پیش ازین و دانستند که نیست ایشان را
هیچ مخلصی (۴۸).

مانده نمی شود آدمی از طلب خیر و
اگر برسدش سختی پس ناامید طمع
برنده است (۴۹).

وَلَئِنْ أَدَّيْتُمْ رَحْمَةً مِّنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَشَتْهُ لَيَقُولَنَّ
هَذَا إِلَىٰ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَىٰ
رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْبَىٰ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِمَاعِبَلُوا وَلَنُدْخِلَنَّهُمْ مِّنْ عَذَابٍ عَظِيمٍ ⑤

وَلَئِنْ أَعْمَنَّا عَلَى الْإِنْسَانِ عَمْرَضٍ وَنَا بَجَائِبِهِ وَإِذَا مَشَتْهُ
الشَّرُّ قَدْ وَدَّ عَا عَرِيضٍ ⑥

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ
أَفْضَلُ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ⑦

سَرُّهُمْ أَلَيْتُمْ فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَّبِعَنَّ لَهُمْ
أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑧

أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ لَّخَبِيرٌ ⑨

اگر بچشانیم او را بخشاشی از جانب خود
بعد از سختی که رسیده باشد بوی البته
گوید که این برای من ست^(۱) و نمی پندارم
که قیامت قائم شود و اگر بالفرض
باز گردانیده شود مرا بسوی پروردگار من
هر آئینه مرا نزدیک احوالت خوش باشد
پس البته خبردار کنیم کافران را بآنچه
میکردند و البته بچشانیم ایشان
را از عقوبت سخت (۵۰) .

و چون انعام کنیم بر آدمی روگرداند و
دور شود بطرف خود رفته و چون برسدش
بلاي پس صاحب دعای بسیارست (۵۱) .
بگو آیا دیدید که اگر باشد قرآن از جانب
خدا باز کافر شوید بآن کیست گمراه تراز
شخصی که باشد درین مخالفت
دور از صواب (۵۲) .

خواهیم نمود ایشان را نشانه های خود
در اطراف عالم و در نفس های ایشان
نیز تا آنکه واضح شود برایشان که این
سخن راست ست آیا بس نیست
پروردگار تو آنکه او بر هر چیز مطلع
است (۵۳) .

آگاه شو هر آئینه ایشان در شبهه انداز
ملاقات پروردگار خویش آگاه شو هر آئینه
خدا بهر چیز درگیرنده است (۵۴) .

(۱) یعنی خاطر جمع کند و خوف از دل اوزائل شود والله اعلم .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ①

عَسَقَ ②

كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ③

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ④

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَّقَطْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ ⑤

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ
عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ⑥

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى
وَمَنْ حَوْلَهَا وَنُنْذِرُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ الْأَرَبَ فِيهِ قُرَيْشٌ فِي الْجَنَّةِ
وَقُرَيْشٌ فِي الشَّعِيرِ ⑦

سوره شوری مکی است و آن یثجاہ وسہ
آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمْدٌ (۱) .

عَسَقَ (۲) .

همچنین وحی میفرستد بسوی تو و بسوی
آنانکه پیش از تو بودند خدای غالب
باحکمت (۳) .

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین ست و اوست بلند مرتبه بزرگ
قدر (۴) .

نزدیک ست که آسمان هابشگافند از جانب
بالای خود^(۱) و فرشتگان تسبیح میگویند
همراه حمد پرورد گار خویش و آمرزش
طلب می کنند برای آنانکه در زمین اند
آگاه شوهر آئینه خدا اوست آمرزگار
مهربان (۵) .

و آنانکه دوستان گرفتند بجز خدا، خدا
نگهبان ست برایشان و نیستی تو برایشان
متعهد (۶) .

و همچنین وحی فرستادیم بسوی تو قرآن
عربی تا بترسانی اهل مکه را و آنان را که
گردا گرد آن هستند و بترسانی از روز قیامت
هیچ شبهه نیست در آن گروهی در بهشت
باشند و گروهی در دوزخ (۷) .

(۱) یعنی از هیئت الهی واللہ اعلم .

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ قَلِيلٍ وَلَا نَصِيرٍ ⑤

لَمْ يَخْذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۖ قَالَ اللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑥

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ⑦

فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّوكُمْ فِيهِ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ⑧

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑨

شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَطَىٰ بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الشَّرِكَائِ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ⑩

واگرخواستی خدا گردانیدی ایشان را يك امت وليكن درمی آرد هرکرا خواهد دررحمت خود و ستمگاران نيست ایشان را هيچ کارساز و نه ياری دهنده (٨) .

آيا دوستان گرفتند بجز خدا پس خداهمونست کارساز وهمون زنده ميکند مردگان را واوبر هرچيز تواناست (٩) .

وآنچه اختلاف کردید درآن هرچه باشد پس فيصله کردن احواله بخدا ست اين ست خدا پرورد گارمن براوتوکل کردم وبسوی اورجوع می.کنم (١٠) .

آفريننده آسمان ها وزمين ست پيداکرد برای شما ازجنس شما زنان را وپيداکرداز جنس چهار پايان اقسام چند پرا گنده ميکند شمارا باين تدبير، نيست مانند اوچيزی واوست شنوا بينا (١١) .

اوراست کليد های آسمان ها وزمين کشاده ميکند روزی رابرای هرکه خواهد وتنگ ميکند برای هرکه خواهد هرائينه اوبر هر چيز داناست (١٢) .

مقرر کرد برای شما ازآئين آنچه امرکرده بود باقامت آن نوح را وآنچه وحی فرستاديم بسوی تو وآنچه امرکرديم باقامت آن ابراهيم وموسى وعيسى را باين مضمون که قائم کنيد دين را ومتفرق نه شويد درآن دشوار آمد برمشرکان آنچه ميخوانی ایشان را بآن، خدا برمی گزيند بسوی خود هرکه را

خواهد و راه مینماید بسوی خود هر که رجوع میکند^(۱) (۱۳) .

و پراگنده نه شدند امتها مگر بعد از آن که آمد بدیشان دانش از روی حسد در میان خود و اگر نبودی سخنی که سابقاً صادر شد از پروردگارتو که مهلت داده شوند تا زمانی معین البته فیصله کرده میشد میان ایشان و هر آینه آنانکه داده شد ایشان را کتاب بعد از انبیاء در شبهه قوی اند از دین (۱۴) .

پس بسوی دین دعوت کن و قائم باش بحسب آنکه فرموده شد ترا و پیروی مکن خواهش این کافران را و بگوایمان آوردم بآنچه فرود آورد خدا هر کتاب که هست و فرموده شد مرا که انصاف کنم میان شما خدا پروردگار ماست و پروردگار شماست ما را عملهای ماست و شما را عملهای شماست گفتگو نیست میان ما و میان شما خدا جمع کند میان ما و میان شما^(۲) و بسوی اوست بازگشت (۱۵) .

و آنانکه مکابره می کنند در دین خدا بعد از آنکه قبول کرده شد فرمان او^(۳) مکابره ایشان باطل است نزدیک پروردگار ایشان

وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بِغَيَابَتِهِمْ
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِّى
بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكُتُبَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ
مِنْهُ مُرْتَبٍ ⑤

فَلَنَذَلِكَ فَأَدْعُوا أَسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ
وَقُلْ أَمَرْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كُتُبٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ
بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَأَعْمَلَنَّا وَلَكُمْ أَعْمَالُ لَكُمْ لَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ اللَّهُ يَجْعَلُ بَيْنَنَا وَالْإِلَهَ الْمَصِيرُ ⑥

وَالَّذِينَ يُضَالِحُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُجِيبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ
دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ⑦

(۱) یعنی بسوی حق حاصل آن است که انبیاء علیهم السلام در اصول دین متفق اند و اختلاف شرائع در فروع است و بس والله اعلم .

(۲) یعنی روز قیامت .

(۳) یعنی جمعی در اسلام داخل شدند والله اعلم .

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْبَيِّنَاتِ وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ⑮

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا
مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ
يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ⑯

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ⑰

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ
كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ نَصِيبٍ ⑱

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمُ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ
بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ
وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑲

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُمْ وَقِعُوا
بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَةٍ
الْجَنَّتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ

وبرایشان است خشم وایشان راست
عذاب سخت (۱۶) .

خدا آنست که فرود آورد کتاب را برآستی
وترازو را نیز وچه چیز مطلع ساخت ترا
برحقیقت امر شاید که آمدن قیامت نزدیک
باشد (۱۷) .

زود طلب میکنند قیامت را آنانکه ایمان
ندارند بآن وآنانکه باورداشته اند
ترسانندازان و میدانند که آن راست ست
آگاه شو هرآئینه آنانکه مکابره می کنند
درآمدن قیامت هرآئینه درگمراهی دور اند
(۱۸) .

خدایمهربان ست بر بند گان خود روزی
میدهد هرکرا خواهد واوست توانای
غالب (۱۹) .

هرکه خواسته باشد کشت آخرت را بیفزائیم
برای اودرکشت او وهرکه خواسته باشد
کشت دنیا را بدهیم اورا بعض دنیا ونیست
اورا در آخرت هیچ نصیبی (۲۰) .

آیا کافران را شریکان هستند که
مقرر کردند برای ایشان از دین آنچه نه
فرموده است آن را خدا و اگر نه بودی
وعده فیصله کردن البته فیصله کرده
میشد میان ایشان وهرآئینه ستمگاران
ایشان راست عذاب درد دهنده (۲۱) .

بینی ستمگاران را ترسان از جزای آنچه
به عمل آورده اند وآن البته رسنده است
بایشان وآنانکه ایمان آورده اند وکارهای
شایسته کرده اند درسبز زار های بوستان

هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ②

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهَ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْتَرِفْ
حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ③

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا قُلْ إِنِّي أَخَشِئُ اللَّهَ يَخْتَصِمَ عَلَىٰ
قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُخَيِّطُ الْحَقَّ يَجْلُو لِيَّةً إِنَّهُ
عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ④

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ
وَيَعْلَمُ مَا تُفْعَلُونَ ⑤

وَيَسْجُدُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُم مِّنْ
فَضْلِهِ ۚ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ⑥

وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَّوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِن يُنْزِلُ

ها باشند، ایشان را باشد آنچه
درخواست کنند نزدیک پروردگار خویش
این ست فضلِ بزرگ (۲۲) .

این آن ثواب ست که مرده میدهد خدا بآن
بندگان خود را که ایمان آورده اند
وکارهای شائسته کرده اند بگوئمی طلبم
از شما برتبلیغ قرآن هیچ مزدی لیکن باید
که پیش گیرید دوستی در میان
خویشاوندان^(۱) و هر که بکند نیکی
بیفزایم برای او در آن نیکی حُسن را هر آئینه
خدا آمرزگار قدرشناس است (۲۳) .

آیا میگویند پیغامبر افترا کرده است بر خدا
دروغ را پس اگر خواهد خدا مژهنهد
بر دل تو و نابود می سازد خدا بیهوده را
و اثبات می کند دین درست را به سخن
های خود هر آئینه خدا داناست بآنچه
در سینه هاست (۲۴) .

واوست آنکه قبول میکند توبه را از
بندگان خود و درمی گذرد از جرمها
و میداند آنچه می کنید (۲۵) .

و قبول می کند دعای آنانکه ایمان آورده
اند و کارهای شائسته کرده اند و زیاده
میدهد ایشان را از فضل خود و کافران
ایشان راست عذاب سخت (۲۶) .

و اگر فراخ کردی خدا رزق را بر بند
گان خود البته فساد میکردند در زمین

(۱) یعنی بامن صلهٔ رحمی کنید و ایدانرسانید .

يَقْدِرُ قَائِلًا إِنَّهُ يُعَادِدُ خَيْرَ نَصِيرٍ ﴿٢٦﴾

ولیکن فرود می آرد با اندازه آنچه خواهد
هرآئینه خدابه بندگان خود دانا بیناست
(۲۷).

وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قُنِطُوا وَيُنْشِرُ رَحْمَتَهُ
وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٨﴾

واوست آنکه فرود می آرد باران را
بعد از آنکه ناامید شدند و پراکنده میسازد
رحمت خود را واوست کارساز ستوده
کار (۲۸).

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
مِنْ ذَاتَاتٍ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذْ يَأْمُرُ بِالْقَدَرِ ﴿٢٩﴾

وازنشانه های اوآفریدن آسمان ها وزمین
است و آفریدن آنچه پراکنده کرده است
دراین هردوازجانوران واوبر بهم آوردن
ایشان وقتیکه بخواهد تواناست (۲۹).

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا
عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٠﴾

وهرچه برسد به شما از مصیبت ها پس
بسبب گناهی است که بعمل آورد دستهای
شما و درمیگذرد از بسیاری (۳۰).

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
قَوْلٍ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣١﴾

و نیستید شما عاجز کننده در زمین و نیست
شمارا بجز خدا هیچ کارسازی و نه
نصرت دهنده (۳۱).

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٣٢﴾

وازنشانه های او کشتی های روان است
در دریا مانند کوه ها (۳۲).

إِنْ يَشَاءُ يُسَكِّنْ الرِّيحَ فَيَظْلِلَنَّ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٣﴾

ا گرخواهد بازدارد باد را پس ایستاده
شود کشتی ها بر پشت دریا هرآئینه درین
مقدمه نشانه هاست هرصبر کننده شکر
گذارنده را (۳۳).

أَوْ يُوقِفْهُنَّ يَمَّا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾

یا ا گرخواهد هلاک کند اهل کشتی هارا
بسبب آنچه کردند و درمیگذرد از
تقصیرات بسیار (۳۴).

وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ نَجِيصٍ ﴿٣٥﴾

(تا انتقام کشد از ایشان) و تابدارند آنانکه
خصومت می کنند در آیات ما که نیست
ایشان راهیج فرارگاه (از عذاب) (۳۵).

فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ وَبِإِعْنَدِ اللَّهِ
خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا
غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ ۖ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ
بَيْنَهُمْ ۖ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٣٩﴾

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا ۖ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ
 فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَلَمَنْ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ
سَبِيلٍ ﴿٤١﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَ يَتَّبِعُونَ فِي
الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾

پس آنچه داده شد شما را از هر جنس که باشد اندك بهره ایست از زندگانی دنیا و آنچه نزدیک خداست بهترست و پائنده ترست برای آنانکه ایمان آورده اند و بر پروردگار خود توکل می کنند (۳۶) .

و آنانکه پرهیز می کنند از گناهان کبیره و از بی حیائی ها و چون بخشم می آیند ایشان می آمرزند (۳۷) .

و آنانکه قبول کردند فرمان پروردگار خود را و برپاداشتند نماز را و کارایشان از سر مشورت باشد بایکدیگر و از آنچه روزی دادیم ایشان را خرج می کنند (۳۸) .

و آنانکه چون برسد بدیشان تعدی ، ایشان انتقام می کشند^(۱) (۳۹) .

و سزای بدی بدی ست مانند آن پس هر که درگذرد و قضیه را باصلاح آرد پس مزد او بر خداست هر آینه خدا دوست نمی دارد ظالمان را (۴۰) .

و هر آینه کسی که انتقام کشد بعد مظلوم شدن خود پس آنجماعت نیست برایشان هیچ راه ملامت (۴۱) .

جزاین نیست که راه ملامت بر آن جماعت است که ظلم می کنند بر مردمان و فساد می طلبند در زمین به ناحق آن جماعت ایشان راست عذاب درد دهنده (۴۲) .

(۱) مترجم گوید یعنی اگر برضعیفی ظالم تعدی کند بزرگان قبیله متفق شوند و انتقام کشند والله اعلم .

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿۳۸﴾

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ دَلِيلٍ مِنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لِنَارِ الْعَذَابِ يَقُولُونَ هَلْ إِلَى مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ ﴿۳۹﴾

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعَتٍ مِنَ الدَّرِّ يُنْظَرُونَ مِنْ طَرَفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَبِيرِينَ الَّذِينَ خَبَرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَّا أَنْ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُتغيِّرٍ ﴿۴۰﴾

وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءٍ يَنْصُرُوهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿۴۱﴾

إِسْتَجِيبُوا لِلرَّبِّ كَمَا مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُم مِّنْ مَّلْجَأٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّكَيرٍ ﴿۴۲﴾

وَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا إِنَّ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاءُ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَدَرَبْنَا بِهَا آوَانًا يُبْصِرُكُمْ سَيِّئَةً يَبْأَقَدَمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَقُورٍ ﴿۴۳﴾

وهر که صبر کند و بیامرزد هر آئینه این صفت^(۱) از کارهای مقصود است (۴۳).

وهر که گمراه کند خدا پس نیست او را هیچ کارسازی بعد از وی و بینی ستمگاران را چون معاینه کنند عذاب را گویند آیا هست بسوی بازگشتن هیچ را هی (۴۴).

و بینی ایشان را پیش آورده شوند نزدیک دوزخ متواضع شده از خواری می نگرند به گوشه چشم نیم کشاده و گفتند اهل ایمان هر آئینه زیان کاران آناند که درزیان دادند خویشتن را و خویشاوندان خود را روز قیامت آگاه شو هر آئینه ستمگاران در عذاب دائم باشند (۴۵).

و نه باشند ایشان را کارسازان که نصرت دهند ایشان را بجز خدا و هر که گمراه کند خدا نیست او را هیچ را هی (۴۶).

قبول کنید فرمان پروردگار خود را پیش از آنکه بیاید روزیکه بازگشت نیست آن را از جانب خدا نیست شمارا هیچ پناهی آن روز نیست برای شما هیچ بازخواست کننده (۴۷).

پس اگر رو بگردانند پس نه فرستاده ایم ترا برایشان نگهبان، نیست بر تو مگر پیغام رسانیدن و هر آئینه ما چون بچشانیم آدمی را از جانب خود رحمتی شادان شود بآن

(۱) مترجم گوید مغفرت در حق خود عزیمت است و انتقام رخصت و در حق ضعفاء قوم انتقام لازم است مگر آن که ضعفاء در گذارند والله اعلم.

إِلَهُ مُلْكِ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يُهَبِّ لِمَنْ
يَشَاءُ إِنْ أَرَادْنَا أَنْ نَنْفَعَهُ لِمَنْ يَشَاءُ الذُّكُورَ ۝

أَوْ يَرْزُقَهُمْ ذَكَرًا أَوْ إِنَاثًا وَنَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ
قَدِيرٌ ۝

وَمَا كَانَ لِشَيْءٍ أَنْ يُلْهِمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَائِ حِجَابٍ
أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُخَوِّضُهُمْ فِي آيَاتِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ ۝

وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ
وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا
وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ الْأَلَا إِلَىٰ
اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ۝

واگر برسد بآدمیان مصیبتی بسبب آنچه
فرستاده است دست های ایشان پس
هرآئینه آدمی ناسپاس است (٤٨) .

خدای راست پادشاهی آسمان هاو زمین
می آفریند هرچه خواهد عطا می کند
دختران هرکرا خواهد وعطای کند
پسران هرکرا خواهد (٤٩) .

یا جمع کند برای ایشان پسران ودختران
ومیسازد هرکرا خواهد نژانده هرآئینه
اودانا است (٥٠) .

وممکن نیست هیچ آدمی را که سخن
گوید با اوخدا مگر بشارت یااز پس پرده
یا بفرستد فرشته را پس نازل کند بحکم
خدا آنچه خدا خواسته است هرآئینه
خدا بلند مرتبه باحکمت است (٥١) (١) .

وهمچنین وحی فرستادیم بسوی تو قرآن
را ازکلام خود نمیدانستی توکه چیست
کتاب و نمیدانستی که چیست ایمان و
لیکن ساخته ایم وحی را روشنی راه
مینائیم بآن هرکرا میخواهیم از بندگان
خویش وهرآئینه تو هدایت کنی بسوی
راه راست (٥٢) .

راه خدا که اوراست آنچه در آسمان
هاست وآنچه درزمین است آگاه شو
بسوی خدا بازمیروند کارها (٥٣) .

(١) مترجم گوید عبارت از دیدن خواب است وازالقای علم درخاطر بطریق
الهام وازپس پرده عبارت ازآن ست که آواز شنود وکسی را نه بیند و قسم ثالث
آنست که فرشته بصورت آدمی متمثل شود وسخن گوید واللہ اعلم .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ①

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ③

وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلَّ حَكِيمٌ ④

أَفَضْرِبْ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا أَن كُنْتُمْ قَوْمًا تُسْرِفُونَ ⑤

وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيٍّ فِي الْأَوَّلِينَ ⑥

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑦

فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَثَلُ الْأَوَّلِينَ ⑧

وَلَيْنِ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ

خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ⑨

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ

سوره زخرف مکی است و آن هشتاد و نه
آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمْدٌ (۱) .

قسم به کتاب واضح (۲) .

که هر آینه ما ساختیم این کتاب را کلام
عربی بود که شما بفهمید (۳) .

و هر آینه این کتاب ثبت ست در لوح
محفوظ نزدیک ما هر آینه این کتاب بلند
قدر با حکمت ست (۴) (۱) .

آیا باز داریم از شما پند را اعراض کرده
برای آن که هستی گروهی از حد رفته (۵) .

و بسیار فرستادیم پیغامبران را در پیشینیان
(۶) .

و نمی آمد بایشان هیچ پیغامبری الا باو
استهزا میکردند (۷) .

پس هلاک کردیم سخت تر از قریش را (۲)
باعبار دست درازی و مذکور شد داستان
نخستینیان (۸) .

و اگر سوال کنی از ایشان که چه کس
بیافرید آسمان ها و زمین را البته گویند
بیافرید آنها را خدای غالب دانا (۹) .

وی آنست که ساخت برای شما زمین را

(۱) مترجم گوید قسم خوردن به چیزی برای اثبات همان چیز یا لازم آن چیز کنایت

است بآنکه آن چیز خود دلیل خود است چنانکه گویند "قسم بلب میگون تو وزلف
شبگون تو که تو معشوق دلربائی" والله اعلم .

(۲) یعنی عاد و ثمود که از قریش قوی تر بودند .

تَهْتَدُونَ ⑩

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يُقَدِّرُ قَاتِلُنَا بِهِ بَلَدًا مَّيِّتًا
كَذَلِكَ نُخْرِجُكَ ⑪

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَرْوَاحَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفَلَكَ وَالْأَنْعَامِ
مَا تَرْكَبُونَ ⑫

لَقَدْ تَوَاعَلُ ظُهُورُكُمْ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ
عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا
لَهُ مُقْرِنِينَ ⑬

وَأَنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ⑭

وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادٍ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُّبِينٌ ⑮

أَمْ أَفَعَدَّ مَنَايَا خَلْقِي بَدَاتٍ وَأَصْنَعُكُمْ بِالْبَنِينِ ⑯

وَإِذَا ابْتِشَرَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ
مُسْوَدًّا وَهُوَ كَافٍ ⑰

بساط و ساخت برای شما در زمین راه ها
تا بود که شماراه یابید (۱۰) .

ووی آنست که فرود آورد از آسمان آب
باندازه پس زنده کردیم بآن شهر مُرده را
همچنین بر آورده خواهید شد^(۱) (۱۱) .

ووی آنست که بیافرید اقسام حیوانات
تمام آن و ساخت برای شما از کشتی ها
واز چهار پایان چیزی را که بر آن سوار
شوید (۱۲) .

تاراست بنشینید بر پشت های مرکوب
باز یاد کنید نعمت پروردگار خود را وقتی
که راست نشستید بر آن و بگوئید پاکست
آن ذاتی که مسخر ساخت برای ما این
مرکوب را و ما نه بودیم بر آن توانا (۱۳) .

وهر آئینه مابسوی پروردگار خویش رجوع
کنند گانیم (۱۴) .

و مقرر کردند برای خدا از بندگان او اولاد
را هر آئینه آدمی ناسپاس ظاهرست (۱۵) .

آیا فرا گرفت خدا از مخلوقات خود
دختران را و برگزیده است شمارا به
پسران (۱۶) .

و چون مرده داده شود یکی از ایشان بتولد
آنچه مثل ساخته است برای رحمن^(۲)
روی اوسیه گردد و او پُراز غم باشد
(۱۷) .

(۱) یعنی از قبور .

(۲) یعنی به تولد دختری والله اعلم .

أَوْ مَنْ يُنَشِّئُ فِي الْحَيَاةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ⑮

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنْ كَانُوا شَهِدُوا

خَلَقَهُمْ سَتَكْتُبُ شَهَادَتَهُمْ وَيُسْأَلُونَ ⑯

وَقَالُوا أَوْشَاءُ الرَّحْمَنِ مَا عِبَادُهُمْ مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ

إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ⑰

أَمَّا آتِنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ ⑱

بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ

مُقْتَدُونَ ⑲

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ

مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ

مُقْتَدُونَ ⑳

قُلْ أَوْحَيْنَاكُمْ بِأَمْرِي وَمَا وَجَدْتُكُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قُلُوا إِنَّا

بِمَا أُرْسِلْنَا بِهِ مُقْتَدُونَ ㉑

فَانقَبْنَا مِنْهُمْ فَأَنْظَرُ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ㉒

آیا آنرا که پرورده میشود در زیور و او در صفِ خصومت ظاهر نمی‌گردد (۱۸).

و قرار دادند فرشتگان را که آنان بندگانِ رحمن اند زن ها آیا حاضر بودند نزدیکِ آفرینشِ ایشان نوشته خواهد شد این گواهی ایشان و پرسیده خواهند شد (۱۹).

گفتند کافران اگر خواستی رحمن پرستش نمی‌کردیم این فرشتگان را نیست ایشان را باین ادعا دانش نیستند ایشان مگر دروغ‌گو (۲۰).

آیا داده ایم ایشانرا کتابی پیش از قرآن پس ایشان بآن کتاب چنگ زننده اند (هرگز) (۲۱).

بلکه گفتند هر آئینه ما یافتیم پدرانِ خود را بردینی و هر آئینه ما برپی ایشان راه یافتگانیم (۲۲).

و همچنین نه فرستادیم پیش از تو در هیچ دیهی ترساننده ای را مگر گفتند نعمانِ آن ده هر آئینه ما یافتیم پدرانِ خود را بردینی و هر آئینه ما برپی ایشان متابعت کنندگانیم (۲۳).

گفت پیغامبر آیا بر متابعتِ پدران مقرر مینمائید اگر چه آورده ام بشما دینی که زیاده تر راه نمائنده است از آنچه بر آن یافتید پدرانِ خود را گفتند هر آئینه ما بآنچه فرستاده شد شمارا همراهِ آن نامعتقدیم (۲۴).

پس انتقام کشیدیم از ایشان پس درنگر چگونه بود عاقبت دروغ دار نلگان (۲۵).

وَاذْقَالَ اِبْرَاهِيْمَ لَارِبِّهِ وَقَوْمِهِ اِنتَنِي بِرَاؤْمِكُمْ تَعْبُدُوْنَ ﴿٢٦﴾

اِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَاِنَّكَ سَيِّدِيْنِ ﴿٢٧﴾

وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿٢٨﴾

بَلْ مَكَّنْتُ هَؤُلَاءَ وَاَبَاءَهُمْ حَقًّا جَاءَ هُمُ الْحَقُّ

وَرَسُوْلٌ بَيِّنٌ ﴿٢٩﴾

وَلَمَّا جَاءَ هُمُ الْحَقُّ قَالُوْا هَذَا سِحْرٌ قَدَّارٍ اَبْرِهَ كَفَرُوْنَ ﴿٣٠﴾

وَقَالُوْا اَوْلَا يَنْزِلُ هَذَا الْقُرْاٰنُ عَلٰى رَجُلٍ مِّنَ الْغَرَبَاتِيْنَ

عَظِيْمٍ ﴿٣١﴾

اَهُمْ يَقْسِمُوْنَ رَحْمَتَ رَبِّكَ مَن مِّنْ قَسْمَانَا يَذَرُهُمْ وَعِشْتَ فِي

الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَتَّخِذَ

بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُمْرًا وَّرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ﴿٣٢﴾

وَلَوْ لَا اَن يَكُوْنَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَن

و یادکن چون گفت ابراهیم پدر خود را
و قوم خود را هرائینه من بیزارم از آنچه
شما پرستش می کنید (۲۶) .

الا آن کسی که بیافرید مرا پس هرائینه
او هدایت خواهد کرد مرا (۲۷) .

و قرارداد خدای تعالی کلمه توحید را
سخنی باقی مانده در فرزندانش اوتابود که
کافران رجوع کنند^(۱) (۲۸) .

بلکه بهره مند ساختیم ایشان را و پدران
ایشان را تا وقتی که آمد بدیشان دین راست
و پیغامبر ظاهر (۲۹) .

و آنگاه که آمد بدیشان دین راست گفتند
این جادوست و هرائینه مابدان نامعتقدانیم
(۳۰) .

و گفتند چرا فرو فرستاده نه شد این قرآن
بر مردی بزرگ از اهل این دوده^(۲) (۳۱) .

آیا ایشان قسمت می کنند رحمت
پروردگار ترا ما قسمت کرده ایم میان
ایشان گزران ایشان را درزند گانی دنیا
و بلند مرتبه ساختیم بعض ایشان را بر
بعض تا که خدمتگذار گیرد بعض ایشان
بعضی را^(۳) و رحمت پروردگار تو
بہترست از آنچه جمع میکنند (۳۲) .

و اگر احتمال آن نه می بود که میشوند

(۱) یعنی انبیاء و اولیا در اولاد حضرت ابراهیم علیہ السلام پیدا شدند .

(۲) یعنی یکی از متمولان مکہ و طائف واللہ اعلم .

(۳) یعنی بچشم حقارت نگرد واللہ اعلم .

يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُوقِتَهُمْ سُقُوطَ مَنِّ فَضَّةٍ وَمَعَارِجَ
عَلَيْهَا يُصَّادُونَ ﴿٣٣﴾

مردمان همه يك گروه البته ساختیم برای
کسیکه نا معتقد ست بخدا برای
خانه های ایشان سقفهای ازنقره
و نردبانهایز که برآن بالا برآیند (۳۳).

وَلِيُوقِتَهُمْ أَبْوَابًا وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَكَبَّرُونَ ﴿٣٤﴾

و برای خانه های ایشان دروازه ها
نیز ازنقره و تخت ها که برآن تکیه زده
بنشینند (۳۴).

وَنُحَرِّقُوهَا وَإِنْ كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ
عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾

و می ساختیم تجمل بسیار، و نیست همه
این مگر اندك بهره مندی زندگانی دنیا،
و آخرت نزد يك پروردگار تو متقیان
راست (۳۵).

وَمَنْ يُعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا ذَهُولَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾

و هر که غافل شود از یاد رحمن بر کماریم
برای او شیطانی پس آن شیطان او را
همنشین بُود (۳۶).

وَأَنَّهُمْ لِيَصَدَّوْهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّ اللَّهَ مُهْتَدٍ وَجَّهٌ ﴿٣٧﴾

و هر آینه شیاطین باز میدارند آدمیان را
از راه و آدمیان می پندارند که ایشان راه
یافتگانند (۳۷).

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَلَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بَعْدَ الْبَرَقَيْنِ
فِي سَاقِ الْقَرِينِ ﴿٣٨﴾

تا آنوقت که چون آدمی بیاید پیش ما گوید
باشیطان خود ای کاش در میان من
و در میان تو مسافت مشرق و مغرب بودی
پس بدهمنشینی تو (۳۸).

وَلَنْ يَنفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

و (گوئیم) سود نه دهد شمارا امروز از بس
که ستم کرده اید آنکه شما در عذاب با هم
شریک باشید (۳۹).

أَفَأَنْتُمْ تُسْمِعُ الْعُمْمَ أَوْ تَهْدِي الْعَنَىٰ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ
بُعِيدٍ ﴿٤٠﴾

(یا محمد) آیا تو میتوانی شنوایدن کران
را یا راه میتوانی نمودن کوران را و آن
کس را که در گمراهی ظاهرست (۴۰).

فَأَمَّا نَذْرٌ هُنَّ بِكَ فَأَنَّا مَنَّهُمْ مُّنتَقِمُونَ ﴿٤١﴾

پس ا گرازین عالم ببریم ترا پس البته
ما ازین جماعت انتقام کشند گانیم (۴۱).

أَوْثَرِيَّتَكَ الَّذِي وَعَدْتَهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُونَ ﴿٣٧﴾

فَأَسْمِئِكَ يَا الَّذِي أَوْحَى إِلَيْكَ إِنَّا كُنَّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣٨﴾

وَأَنَّهُ لَذِكْرُكَ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٣٩﴾

وَسْأَلُ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا يُعْبَدُونَ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤١﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَصْحَكُونَ ﴿٤٢﴾

وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٣﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ إِنَّا لَنَهْتَدُونَ ﴿٤٤﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُتُونَ ﴿٤٥﴾

یا اینست که بنمائیم ترا آنچه وعده دادیم بایشان پس هرآئینه ما برایشان توانایم (٤٢) .

پس چنگ زن بآنچه وحی فرستاده شد بسوی تو هرآئینه تو پیراه راستی (٤٣) .
وهرآئینه قرآن پندست ترا وقوم ترا و شما سوال کرده خواهید شد (٤٤) .

و پیرس احوال آنانکه فرستاده بودیم پیش از تو از پیغامبران خود آیا قراردادہ بودیم بجز خدا معبودان دیگر که پرستش کرده شود آنهارا (٤٥) .

وهرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های خود بسوی فرعون و اشراف قوم او پس گفت هرآئینه من پیغامبر پروردگار عالمهایم (٤٦) .

پس آن هنگام که آمد به ایشان بانسانه های ما نا گهان بآن نشانه های خندیدند (٤٧) .
و نه می نمودیم بایشان هیچ نشانه مگروی بزرگ تربود ازقرین خود و گرفتار کردیم ایشانرا به عقوبت بُود که ایشان رجوع کنند (٤٨) .

و گفتند ای جادوگر دعا کن برای ما پروردگار خود را به عہدی که با تو دارد هرآئینه ماراہ یافتگانیم^(١) (٤٩) .
پس آنهنگام که دورکردیم ازایشان عقوبت را ناگهان ایشان عہدمی شکنند (٥٠) .

(١) یعنی مسلمان شویم .

وَتَأْتِي فِرْعَوْنَ فِي قَوْمِهِ قَالَ لِقَوْمِ الْيَسْرِ لِي مُلْكُ مِصْرَ
وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾

أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِمَّنْ هَذَا الَّذِي كُفِّرْتُمْ وَلَا يَكْتُمُونَ ﴿٥٢﴾

فَلَوْلَا أَلْقَى عَلَيْهِ آيَاتِهِ مِنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَكُ
مُتَّعِينَ ﴿٥٣﴾

فَأَسْتَحَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾

فَلَمَّا أَسَفْنَا أَنْ يَكْفُلَهُمْ فَأَوْفَيْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾

فَجَعَلْنَاهُمْ سُلَاقًا وَمَثَلًا لِلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾

وَقَالُوا الْهَيْئَتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ نَضِرْبُكَ إِنَّكَ الْجَبَدُ الْأَيْلُ

وآواز داد فرعون در میان قوم خود گفت
ای قوم من آیا نیست برای من پادشاهی
مصر و این جویها میرود از زیر کوشک من
آیا نمی بینید (۵۱) .

(نی) بلکه من بهترم ازین شخص که وی
خوارست و نزدیک نیست که سخن
واضح گوید (۱) (۵۲) .

پس چرا فرود آورده نه شد برین شخص
دست بندهائی از زر یا چرا نیامدند
همراه او فرشتگان مجتمع شده (۵۳) .

پس بی عقل کرد قوم خود را پس قبول
کردند فرمان او را هر آینه ایشان بودند
گروه فاسق (۵۴) .

پس آن هنگام که بخشم آوردند مارا
انتقام کشیدیم از ایشان پس غرق ساختیم
ایشانرا همه یکجا (۵۵) .

پس ساختیم ایشانرا پیش رو و داستانی
برای آیندگان (۵۶) .

وآنگاه (۲) که داستان زده شد به پسر مریم
نا گهان قوم توازین داستان بخوشوقتی
آواز بلند می کنند (۵۷) .

و گفتند آیا معبودان مابهرترند یا عیسی، آن

(۱) یعنی در زبان حضرت موسی علیه السلام لکنت بود والله اعلم .

(۲) مترجم گوید براین مسئله که هیچکس غیر خدای تعالی معبود نیست مشرکان ایراد کردند که ترسایان عیسی رامی پرستند واگر وی نیز معبود نه بود ما راضی شدیم که اله مابا عیسی باشند و گمان کردند که بحجت غالب آمدند خدای تعالی کشف شبهه فرمود والله اعلم .

هُم قَوْمٌ خَصَمُونَ ﴿۵۸﴾

حرف نزدند باتو مگر بمکابره بلکه ایشان قومی خصومت کننده اند (۵۸) .

إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا
لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿۵۹﴾

نیست عیسیٰ مگر بنده ای که انعام کرده ایم بروی و ساختیم او را نشانه برای بنی اسرائیل (۵۹) .

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ ﴿۶۰﴾

و اگر میخواستیم البته قرار می دادیم بدل شما فرشتگان را که در زمین خلیفه شوند (۶۰) .

وَلَهُ لَعَلُّهُ السَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُونَ بِهَا وَأَتَّبِعُونَ هَذَا صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٌ ﴿۶۱﴾

و هر آئینه عیسیٰ نشانه است قیامت را پس شبهه مکنید در قیامت (بگو یا محمد) پیروی من کنید اینست راه راست (۶۱) .

وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿۶۲﴾

و باز ندارد شمارا شیطان هر آئینه او در حق شما دشمن ظاهرست (۶۲) .

وَلَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ
لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ فَأَتَوْا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَوْحَاءَهُ ﴿۶۳﴾

و آنگاه که آمد عیسیٰ بامعجزه ها گفت آورده ام به شما حکمت را و آمده ام تا بیان کنم برای شما بعض آنچه اختلاف می کنید در آن پس بترسید از خدا و فرمان من برید (۶۳) .

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿۶۴﴾

هر آئینه خدا پروردگار من و پروردگار شماست پس بپرستید او را این ست راه راست (۶۴) .

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ
عَذَابِ يَوْمِ الدِّارِ ﴿۶۵﴾

پس اختلاف کردند جماعت ها در میان خویش پس وای آنان را که ستم کردند از عقوبت روز درد دهنده (۶۵) .

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿۶۶﴾

انتظار نمی کنند مگر قیامت را که بیاید بدیشان ناگهان و ایشان خبردارنه باشند (۶۶) .

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿۶۷﴾

دوستان آنروز بعض ایشان بابعض دشمن باشند مگر پرهیزگاران (۶۷) .

يَعْبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾

ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا
مَا شَتَّاهُمْ فِي الْأَنْفُسِ وَتِلْكَ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٧١﴾

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾

لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يَفْرَغُونَ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾

وَنَادُوا إِلَيْنَا لِنُقِضَ عَلَيْكَ رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ تُكِيدُونَ ﴿٧٧﴾

لَقَدْ جِئْتُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنْ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كِرْهُونَ ﴿٧٨﴾

گفته شود ای بندگان من نیست هیچ ترس
بر شما امروز نه شما اندوهگین شوید
(٦٨).

آن کسانی که که ایمان آوردند بآیت های
ما و مسلمان بودند (٦٩).

گفته شود درآئید به بهشت شما و زنان شما
خوشحال ساخته (٧٠).

گردانیده شود برایشان کاسه های پهن از
زر و کوزه ها نیز در بهشت باشد آنچه
خواهش کنند نفس ها و لذت ببرند
از دیدن او چشم ها و شما در آنجا جاویدان
باشید (٧١).

و این آن بهشت است که عطا کرده شد
شمارا بسبب آنچه عمل می کردید (٧٢).

شمارا است در آنجا میوه بسیار که از آن
میخورید (٧٣).

هر آینه گنهگاران در عذاب دوزخ جاویدان
اند (٧٤).

سست کرده نه شود از ایشان عقوبت
و ایشان در آن عذاب ناامید شده خاموش
باشند (٧٥).

و ستم نکردیم بر ایشان ولیکن بودند
ایشان ستمگاران (٧٦).

و آواز دهند که ای مالک باید که بمرگ
حکم کند بر ما پروردگارتو مالک گوید
هر آینه شما همیشه باشندگانید (٧٧).

هر آینه آوردیم بشما سخن راست را
ولیکن اکثر شما سخن راست را
ناخواهانید (٧٨).

أَمَّا بَرْمُؤَاأَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٧٩﴾

أَمْ يَحْسِبُونَ أَنَّا لَنَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَى وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ
يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾

قُلْ إِن كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَبْدِينَ ﴿٨١﴾

سُبْحَنَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾

قَدْ رَفَعَهُمْ فَوْضُوًا وَلِيَعْبُدُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يَوْمَعُونَ ﴿٨٣﴾

وَمُؤَاذِنِي فِي السَّمَاءِ إِلَهُ فِي الْأَرْضِ إِلَهُ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾

وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾

وَلَا إِلِيلَكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ
شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

آیا عزم مصمم کرده اند برکاری پس
هر آینه مانیز عزم مصمم کنند گانیم (۷۹).

آیامی پندارند که مانمی شنویم راز گو
سرگوشی ایشانرا آری می شنویم
و فرستادگان ما نزدیک ایشان می نویسند
(۸۰).

بگو اگر بفرض باشد رحمن را فرزندی
پس من نخستین عبادت کنندگان باشم
(۸۱).

پاکست پروردگار آسمان ها وزمین
خداوند عرش از آنچه بیان می کنند (۸۲).

پس بگذار ایشان را تا در باطل بحث کنند
وبازی پیش گیرند تا آنکه ملاقات کنند بآن
روز خود که وعده داده میشود ایشان را
(۸۳).

واوست آنکه در آسمان فرمان رواست
ودر زمین فرمان روا و اوست با حکمت
دانا (۸۴).

و بسیار بابرکت ست آنکه او راست
پاشاهی آسمان ها وزمین و آنچه در میان
هر دو است و نزد اوست علم قیامت
و بسوی او بازگردانیده شوید (۸۵).

ونمی توانند آنانکه کفار پرستش می کنند
ایشان را شفاعت کردن بغیر از خدا لیکن
کسی که گواهی راست داده باشد و ایشان
میدانند^(۱) (۸۶).

(۱) یعنی اهل توحید را شفاعت کنند.

وا گرسوال کنی از ایشان که کدام کس بیافرید ایشانرا البته گویند خدا آفریده است پس چگونه برگردانیده میشوند (از عبادت خدا) (۸۷) .

وبسا دعای پیغامبر که ای پروردگار من هر آئینه ایشان گروهی هستند که ایمان نمی آرند (۸۸) .

پس (فرمودیم) روگردان از ایشان و بگو سلام وداع پس خواهند دانست (۸۹) .

سوره دخان مکی است و آن پنجاه و نه آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمَّ (۱) .

قسم به کتاب واضح (۲) .

که هر آئینه ما فرود آوردیم این کتاب رادر شب مبارك^(۱) هر آئینه ما بودیم ترساننده (۳) .

در آن شب مبارك فیصله کرده میشود هر کار با حکمت (۴) .

فرود آوردیم آنرا بوحی کردن از نزدیک خویش هر آئینه ما بودیم فرستنده^(۲) (۵) .

بسبب بخشایش از نزدیک پروردگار تو هر آئینه اوست شنو ادا نا (۶) .

پروردگار آسمانها و زمین و آنچه در میان این هردو است اگر هستید شما یقین کننده (۷) .

وَلَيْنُ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَلَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾

وَقِيلَ لِمَ يَرِبُ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

فَأَصْفَعْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ١

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ٢

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَرَّكَةٍ ٣ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ٤

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ٥

أَمْ أَمِنَ هَؤُلَاءِ إِذْ أَنْزَلْنَا مُرْسِلِينَ ٦

رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٧

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ٨

(۱) یعنی لیلۃ القدر .

(۲) یعنی بر پیغامبر فرود آوردیم آن را .

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ①

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ②

فَارْتَبِعْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ ③

يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ④

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنَ الْعَذَابِ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ⑤

أَلَمْ لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُبِينٌ ⑥

لَقَدْ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلِّمُهُمُّهُمْ ⑦

إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ⑧

يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ⑨

نیست هیچ معبود برحق مگر اوزنده
می‌کند و می میراند پرورد گارشماست
و پروردگار پدران پیشین شماست (۸) .

بلکه کافران در شبهه ای بازی می کنند
(۹) .

پس منتظر باش روزی را که بیارد آسمان
دودی ظاهر (۱۰) .

که فروگیرد مردمان را این عذاب درد
دهنده است (۱۱) .

(گویند) ای پروردگار ما دورکن از ما عذاب
هرآئینه مسلمان میشویم (۱۲) .

چگونه بودایشان را پند گرفتن و بتحقیق
آمده بود بدیشان پیغامبر ظاهر (۱۳) .

باز روگردانیدند از او و گفتند این شخص
آموخته شده دیوانه است (۱۴) .

هرآئینه ما دورکننده عذابیم اندکی هرآئینه
شما عود کننده اید در کفر (۱۵) .

روزی که در گرفت کنیم آن در گرفت کردن
بزرگ هرآئینه ما انتقام کشنده ایم
(۱۶) (۱) .

(۱) مترجم گوید این وعده متحقق شد خدای تعالی در قریش قحط انداخت تا آنکه
از شدتِ جوع یا از کثرت بخارِ جَوّ چون دودی محسوس می شد و ایشان
بخدای تعالی رجوع کردند خدای تعالی قحط را دور فرمود باز بر کفر اصرار
کردند خدای تعالی روز بدر از ایشان انتقام کشید که هفتاد کس را از رؤساء ایشان
کُشت و هفتاد کس را اسیر ساخت والله اعلم .

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ۝١٥

أَنِ ادُّوْا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۝١٥

وَأَن لَّا تَعْلُوا عَلَيَّ اللَّهُ أَنِّي بِمَا تُسَلِّطُونَ مُبِينٌ ۝١٩

وَأَنِّي عُدْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَن تَرْجُمُونِ ۝٢٠

وَأَن لَّكُمْ تَوْبَةٌ إِلَىَّ فَاعْلَوْا ۝٢١

فَدَعَا رَبِّي أَن لَّهُوَ لَكُمْ قَوْمٌ مَّجْرُمُونَ ۝٢٢

فَأَسْرِعْ بَعْدِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ ۝٢٣

وَأَنزَلْنَا الْبَحْرَ لَهَا فَلَاحٌ مِّنْهُ مُعَقِّونَ ۝٢٤

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَبَلٍ وَعُيُونٍ ۝٢٥

وَذُرُّوا فِي مَقَامٍ كَرِيمٍ ۝٢٦

وَنَعْمَ كَانُوا فِيهَا فَكِهِينَ ۝٢٧

كَذَٰلِكَ سَأَوْفَيْنَاهُمَا قَوْمًا آخِرِينَ ۝٢٨

وهرآئینه مامتحان کردیم پیش از ایشان قوم فرعون را و آمد بدیشان پیغامبری گرامی قدر (۱۷) .

باین سخن که تسلیم کنید بمن بندگان خدا را^(۱) هرآئینه برای شما پیغامبر باامانتم (۱۸) .

وسرکشی مکنید برخدا هرآئینه من بیارم پیش شما حجتِ ظاهر را (۱۹) .

وهرآئینه من پناه گرفتم به پرورد کار خود و پرورد کار شما از آنکه سنگسار کنید مرا (۲۰) .

و اگر باور نمی دارید مرا پس یکسو شوید از من (۲۱) .

پس دعا کرد بجناب پرورد کار خود که اینجماعت قوم گنهگارا نند (۲۲) .

(پس گفتیم) ببرندگان مرا وقت شب هر آئینه شمارا تعاقب کرده شود (۲۳) .

و بگذار دریارا آرامیده هرآئینه این جماعت لشکری هست غرق شده (۲۴) .

بسیار گذاشتند از بوستان ها و چشمه ها (۲۵) .

و کشته ها و محلِ گرامی (۲۶) .

و گذران با رفاهیت که در آن محظوظ بودند (۲۷) .

همچنین شد و عطا کردیم این چیزها را به گروهی دیگر (۲۸) .

(۱) یعنی بنی اسرائیل را بمن حواله کنید و بنده مگیرید .

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ ﴿٢٩﴾

وَلَقَدْ أَخَذْنَا لِبَنِي إِسْرَءِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينَ ﴿٣٠﴾

مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمِ عَلِيِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾

وَاتَّيَّهَهُم مِّنَ الْآيَاتِ نَافِيَهُ بَلَّوْا مُبِينٌ ﴿٣٣﴾

إِن هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾

إِن هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَرِينَ ﴿٣٥﴾

قَالُوا يَا بَنِي آدَمَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾

أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ ۚ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ

إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٣٧﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَبَيْنَهُمَا الْعِثِينَ ﴿٣٨﴾

مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِنِّمَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلًى عَنْ مَوْلًى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾

پس نگرست برین قوم (فرعون) آسمان
وزمین ونه شدند مهلت داده شده (٢٩).

وهرآئینه ماخلاص کردیم بنی اسرائیل
را از عذاب خوارکننده (٣٠).

که ازجانب فرعون بود هرآئینه فرعون بود
سرکشی ازتعدی کنندگان (٣١).

وهرآئینه برگزیدیم بنی اسرائیل را دانسته
برعالم ها (٣٢).

ودادیم ایشان را ازقسم معجزات آنچه
درآن امتحان ظاهر بود (٣٣).

هرآئینه این جماعت می گویند (٣٤).

که نیست عاقبت کارمگرهمین موت
نخستین ما ونیستیم ما برانگیخته شده
(٣٥).

پس بیارید پدران ماراا گرهستید راست
گویان (٣٦).

آیا این جماعت بهتراند یا قوم تبع (حمیری)
وآنانکه پیش ازایشان بودند هلاک ساختیم
آنها را هر آئینه آنهاگنه گار بودند (٣٧).

ونیافریدیم آسمان ها وزمین را وآنچه
درمیان هردواست بازی کنان (٣٨).

نیافریدیم این هردو را مگربتدبیر درست
ولیکن اکثرایشان نمیدانند (٣٩).

هرآئینه روزقیامت میعاد ایشانست همه
یک جا (٤٠).

روزی که دفع نه کند هیچ دوستی
ازدوست دیگر چیزی را ونه ایشان را
نصرت داده شود (٤١).

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

إِنَّ شَجَرَتَ الزَّقْوِمِ ﴿٣٨﴾

طَعَامُ الْأَلِيمِ ﴿٣٩﴾

كَالْهَيْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٠﴾

كَغَلِي الْحَبِيمِ ﴿٤١﴾

خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٢﴾

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَبِيمِ ﴿٤٣﴾

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٤﴾

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٤٥﴾

إِنَّ الشَّقِيقِينَ فِي مَقَامٍ آمِنٍ ﴿٤٦﴾

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٧﴾

يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٨﴾

كَذَلِكَ وَرَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٤٩﴾

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ ﴿٥٠﴾

لَا يَأْتِيهِمْ فِيهَا الْمَوْتُ إِلَّا الْمَوْتُ الْأُولَى وَوَقَّعَهُمْ

عَذَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾

فَضْلًا مِنْ رَبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٢﴾

مگر آنکه رحم کرد برو خدا هر آئینه
خدا غالب مهربان ست (٤٢) .

هر آئینه درخت زقوم (٤٣) .

طعام گنهگارست (٤٤) .

مثل مس گداخته شده بجوشد در شکم
ها (٤٥) .

مانند جوشیدن آب گرم (٤٦) .

(گوئیم ای فرشتگان) بگیرید این گنه کار را
پس به سختی بکشیدش بسوی میانه
دوزخ (٤٧) .

باز بریزید بالای سراواز آب گرم که
عقوبت ست (٤٨) .

(گوئیم) بچش هر آئینه توئی بزعم خود
بزرگوار گرامی قدر (٤٩) .

هر آئینه این ست آنچه در آن شبهه
می کردید (٥٠) .

هر آئینه متقیان در جایگاه با امن باشند
(٥١) .

در بوستان ها و چشمه ها (٥٢) .

پوشند از حریر نازک و حریر لک روبروی
یکدیگر شده (٥٣) .

این چنین باشد حال وجفت کنیم ایشان
را با حور کشاده چشم (٥٤) .

بطلبند آنجا هرمیوه را ایمن شده (٥٥) .

نه چشند آنجا مرگ لیکن چشیده بودند
مرگ نخستین را و نگاه داشت ایشان را
خدا از عذاب دوزخ (٥٦) .

بسبب بخشایش از جانب پروردگار تو این

فَأَنَّمَا يَسْتَرْهُ بِلسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٥﴾

فَارْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُرْتَقِبُونَ ﴿٥٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ﴿١﴾

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُذُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْقِنُونَ ﴿٤﴾

وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيْهِ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٥﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَسْلُوها عَلَيْكَ بِالْحَقِّ قُبَائِي حَدِيثًا بَعْدَ اللَّهِ وَإِيَّاهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

وَرَبُّ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٌ ﴿٧﴾

ست پیروزی بزرگ (۵۷) ..

جزاین نیست که آسان ساختیم قرآنرا بزبان
توتابود که ایشان پندپذیر شوند (۵۸) .

پس منتظر باش هرآئینه ایشان نیز منتظر
انند (۵۹) .

سوره بجاییه مکی است و آن سی و هفت
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدٌ (۱) .

فروفرستادن این کتاب ازجانب خدای
غالب باحکمت ست (۲) .

هرآئینه درآسمانها وزمین نشانه هاست
باوردارندگان را (۳) .

ودرآفرینش شماودرآفرینش آنچه پراکنده
میسازد از جانوران نشانه هاست قومی را
که یقین میکنند (۴) .

ودرآمد ورفت شب و روز ودرآنکه
فروداورد خدا ازآسمان روزی (۱) پس
زنده کرد بسبب باران زمین را بعد مرده
بودن آن ودرگردانیدن بادهای نشانه هاست
قومی را که درمی یابند (۵) .

این نشانه های خداست میخوانیم آن را
برتو براستی پس بکدام سخن بعد پند
خدا وآیت های اوایمان آرند (۶) .

وای هر دروغ گوی گنهگار را (۷) .

يَوْمَ آيَاتِ اللَّهِ تُنْزَلُ عَلَيْهِمْ يُخَوِّتُكُم بِهَا لَكَانَ كُرْسِيُّهَا قَبِيرًا
عَذَابُ الْيَوْمِ ①

وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَ مَا هُوَ آوَّلُكَ لَهُمْ
عَذَابٌ مُهِينٌ ②

مِنْ دُونِ اللَّهِ أُولَئِكَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ③

هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ
رَجَزِ الْيَوْمِ ④

اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لَتَجْزِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا
مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ⑤

وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَتَّاعِينَ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑥

قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُ اللَّهُ ذُنُوبَهُمْ وَلَا يَجْزُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ
قَوْمًا لَهَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ⑦

که می شنود آیاتِ خدا را که خوانده
میشود بروی باز لازم می گیرد کفر را تکبر
کرده گویا نشنیده است آنرا پس مژده ده
اورا به عذابِ درد دهنده (۸) .

وچون واقف شد بر چیزی از آیاتِ ما به
تسخیر گردان را آنجماعت ایشان راست
عذاب خوارکننده (۹) .

آن طرف ایشان دوزخ ست و دفع نکند
از ایشان آنچه کسب کردند چیزی را و دفع
نه کنند نیز آنکه دوستان گرفته اند بغیر از
خدا و ایشانرا ست عذاب بزرگ (۱۰) .

این قرآن هدایت ست و آنانکه کافر شدند
بآیاتِ پروردگار خویش ایشانرا ست عذاب
درد دهنده از جنس عقوبتِ سخت (۱۱) .

خدای آنست که مُسَخَّر کرد برای شما
دریا را تا روان شود کشتی ها در آن
بفرمانِ او و تا طلبِ معیشت کنید از فضلِ
او و بود که شما شکر گذاری کنید (۱۲) .

و مسخر کرد برای شما آنچه در آسمان
هاست و آنچه در زمین ست همه یکجا
پدید آورده از جانب خود هر آئینه درین
مقدمه نشانه هاست گروهی را که تفکر
میکنند (۱۳) .

بگو مسلمانان را که در گذر کنند
از آنجماعت که توقع روزهای خدا نه
دارند (۱) تا سزا دهد خدا گروهی را بحسب

(۱) یعنی معتقد نیستند که حوادث جزای اعمالِ ایشان باشد .

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَزَكَّيْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَقَطَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

وَأَيَّدْنَاهُمْ بِبَنِي إِسْرَءِيلَ قَالُوا أَتُخَلِّفُونَ الْأَوَّلِينَ بِمَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَلْ أَنبَيْنَاهُم بِآن رَّبِّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ لَن يَغْنُوا عَنْكَ مِثْلُ شَيْءٍ مَّا وَرِثَ الْطَالِيتِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

هَٰذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْقَوْمِ النَّوْثُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَن نَّجْعَلَهُم كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً لَّهُمْ وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا هُوَ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ عَلَىٰ قُلُوبِنَا وَأَنزَلْنَاهُ فَرَسًا مِّنْ أَمْرٍ

آنچه میکردند (۱۴) .

هر که بکند کارشائسته پس نفع اوراست و هر که بدکاری کند پس وبال براوست باز بسوی پرورد گار خویش بازگردانیده خواهید شد (۱۵) .

وهر آئینه دادیم بنی اسرائیل را کتاب و دانش مندی و پیغامبری و روزی دادیم ایشان را از نعمت های پاکیزه و فضیلت دادیم ایشان را بر عالم ها (۱۶) .

و دادیم ایشان را نشانه های واضح در باب دین پس اختلاف نکردند مگر بعد از آنکه آمد بدیشان دانش از روی تعدی بایکدیگر هر آئینه پرورد گارتو فیصله کند میان ایشان روز قیامت در آنچه اختلاف می کردند در آن (۱۷) .

باز ساختیم ترا بر راه ظاهر از دین پس پیروی کن آنرا و پیروی مکن خواهشات آنانرا که نمیدانند (۱۸) .

هر آئینه ایشان دفع نخواهند کرد از تو چیزی از عقوبت خدا و هر آئینه ستمگاران بعضی ایشان کارسازان بعضی اند و خدا کارساز متقیانست (۱۹) .

این قرآن دلیل های واضح ست مردمان را و هدایت ست و بخشایش گروهی را که یقین می کنند (۲۰) .

آیا پنداشتند آنانکه کردند جرمها که قرار دهیم ایشان را مانند آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند، یکسان

وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلَئِنْ لَكُنْ مِنْهُ
كُتُبٌ وَهُمْ لَا يَظُنُّونَ ②٧

أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمِهِ وَخَتَمَ عَلَى
سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاةً فَمَنْ يُهْدِيهِ مِنْ
بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ②٨

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا
الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ②٩

وَإِذَا نُتِلَى عَلَيْهِمُ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَّا كَانَ حُجَّتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا
أَمْثَلُ آبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ③٠

قُلْ اللَّهُ يُخَيِّطُكُمْ ثُمَّ يُبَيِّنُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ③١

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِخُهُمْ
الْمُبِطُّونَ ③٢

وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِئَةٍ بِكُلِّ مَمْلَئَةٍ تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ③٣

باشد زند گانی ایشان و مُردن ایشان
بد حکم ایشان ست این حکم (۲۱) .

و آفرید خدا آسمان ها و زمین را بتدبیر
درست و تا عاقبت کار جزا داده شود هر
شخصی بحسب آنچه عمل کرده است
و برایشان ستم کرده نشود (۲۲) .

آیادیدی کسی را که معبود خود گرفته
است خواهش نفس خود را و گمراه کرد
او را خدا با وجود دانش و مهر نهاد برگوش
او و دل او و پیدا کرد بر چشم او پرده پس
کیست که راه نماید او را بعد خدا
آیا پند نمی گیرید (۲۳) .

و گفتند نیست زندگانی مگر همین زند
گانی این جهانی مای میریم و زنده
میشویم و هلاک نمی کند ما را مگر زمانه
و نیست ایشان را باین مقدمه هیچ دانش
نیستند ایشان مگر گمان می کنند (۲۴) .

و چون خوانده شود برایشان آیت های
ما واضح آمده نه بُود شبهه ایشان مگر آنکه
گویند بیارید پدران ما را اگر هستید راست
گو (۲۵) .

بگو خدا زنده میکند شمارا باز می میراند
شمارا باز جمع کند شمارا بروز قیامت هیچ
شبهه نیست در آن ولیکن اکثر مردمان
نمی دانند (۲۶) .

و خدای راست پادشاهی آسمان ها و زمین
و روزی که قائم شود قیامت آن روز زیان
کار شوند تباه کاران (۲۷) .

و بینشی هر گروهی را بزانو در آمده،
هر گروهی را خوانده شود بسوی نامه

اعمال او (یعنی برای سوال و جواب مهیاشده گوئیم) امروز جزا داده شود شمارا بحسب آنچه میکردید (۲۸).

گوئیم این نامه ماست که اظهار حقیقت میکند بر شما برآستی هرآئینه ما می نوشتیم آنچه شما عمل می کردید (۲۹).

پس اما آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس در آرد ایشان را پروردگاریشان در رحمت خود این ست پیروزی ظاهر (۳۰).

و اما آنانکه کافر شدند (ایشانرا گوئیم) آیا خوانده نمی شد بر شما آیات من پس تکبر کردید و قوم گنهگار بودید (۳۱).

و چون گفته شد که وعده خدا راست است و قیامت هیچ شبهه نیست در آن گفتید نمیدانیم چیست قیامت تصور نمی کنیم آن را مگر با احتمال ضعیف ونیستیم ما یقین کنندگان (۳۲).

و ظاهر شد ایشانرا عقوبت های آنچه بآن عمل کرده بودند و در گرفت ایشان را آنچه بآن استهزای کردند (۳۳).

و گفته شود امروز فراموش کنیم شمارا چنانکه فراموش کردید ملاقات این روز خود را و جای شما دوزخ ست و نیست شمارا هیچ نصرت دهنده (۳۴).

این عذاب بسبب آنست که شما به تمسخر گرفتید آیات خدا را و فریفته کرد شمارا زندگانی دنیا پس امروز بیرون کرده نشوند از دوزخ و نه از ایشان رضامندی خدا طلب کرده شود (۳۵).

هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنْ كُنْتُمْ تُسْتَكْبِرُونَ ٢٨

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ٢٩

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ آيَتِي تُنْذِرُكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ٣٠

وَإِذْ أُقِيلَ إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُتَّقِينَ ٣١

وَبَدَأَ لَهُمْ فِي آيَاتِهِ مَا عَمِلُوا وَأَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَاسُونَ ٣٢

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِفْنَا لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَا وَكُنْتُمْ إِلَّا نَارًا وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ٣٣

ذَلِكُمْ بِأَنَّهُمْ أَخَذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوا وَغَرَّكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يَنْجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ٣٤

پس خدای راست ستایش پروردگار
آسمانها و پروردگار زمین پروردگار عالم ها
(۳۶) .

اوراست بزرگی درآسمان هاوزمین
واوست غالب باحکمت (۳۷) .

سوره احقاف مکی است و آن سی و پنج
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمَّ (۱) .

فروفرستادن کتاب ازجانب خدای غالب
باحکمت ست (۲) .

نیافریدیم آسمان ها وزمین را و آنچه
درمیان هردوست مگر به تدبیر درست
وبمیعادى معین و آنانکه کافر شدند از آنچه
ترسانیده شدایشان را روگردانند (۳) .

بگو آیا دیدید آنچه می پرستید بجز خدا
بنمائید مرا چه چیز آفریده اند از زمین
یا ایشانرا شرکست درآسمان ها بیارید
بمن کتابی که آمده باشد پیش ازین یا بقیه
از علم اگر هستید راست گو (۴) .

وکیست گمراه تر ازکسی که بخواند بجز
خداکسی را که قبول نکند خواندنش
تاروزقیامت واین معبودان باطل
ازخواندن ایشان غافل اند (۵) .

وچون جمع کرده شوند مردمان باشند این
معبودان ایشانرا دشمن وباشند به عبادت
ایشان منکر (۶) .

چون خواننده شود برایشان آیات
ماواضح آمده گویند این کافران سخن

فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

وَلَهُ الْكِبَرُ يَوْمَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

حَمَّ ①

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَالْحَقِّ
مُسْتَسْقًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أَنْزَلُوا مُعْرِضُونَ ②

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَتَاعَ عُلُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا
مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَيْنُ تُوتُونَ بِكِتَابٍ مِنْ
قَبْلِ هَذَا أَوْ أَشْرَاقٌ مِنْ جِلْوَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ③

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ
لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَلَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَفْلُونَ ④

وَلَا إِخْرَاقَ لِلنَّاسِ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا لِعِبَادَتِهِمْ
كَفَرِينَ ⑤

وَأَذَانُ عَلَىٰ هُمْ أَيْتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْحَقِّ

لَتَأْتِيَ هُمُ هَذَا سَعْرُ مَبِينٌ ⑤

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَكُونُ
لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفْعِلُونَ فَبِئْسَ الْكُفَى بِهِ
شَهِيدٌ ابْتِئْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ⑥

قُلْ مَا كُنْتُ بِدَاعٍ مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ
إِنْ أَكْتُمُوا لَا مَانِعُ لِي إِلَيْهِ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ⑦

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ
مِّنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى مِثْلِهِ قَامَنَ وَاسْتَكْبَرُوا لَمَّا رَأَوْا اللَّهَ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑧

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا
إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِنْ أَفْكٌ قَدِيمٌ ⑨

وَمِن قَبْلِهِ كُتِبَ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُّصَدِّقٌ
لِّسَانٍ عَرَبِيٍّ لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ظَلَمُوا الْوَشْقَى لِلْمُحْسِنِينَ ⑩

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ

درست را چون بیامد بدیشان این سحر
ظاهرست (۷) .

بلکه میگویند بر بسته است آنرا پیغامبر بگو
اگر بر بسته ام آنرا پس نمی توانید شما
برای من از خدا چیزی خدا دانا ترست
به گفتگوی شما در قرآن پس ست
خدا اظهار حق کننده در میان من و در میان
شما و اوست آمرزگار مهربان (۸) .

بگو نیستم من نوآمده از پیغامبران و نمی
دانم چه کرده خواهد شد بامن
و باشما (یعنی در دنیا) پیروی نمی کنم الا
آنچه وحی فرستاده میشود بسوی من
و نیستم من مگر ترساننده آشکار (۹) .

بگو آیا دیدید اگر باشد قرآن از نزد خدا
و منکر شدید بآن و گواهی داده باشد
گواهی از بنی اسرائیل بر قرآن پس وی
ایمان آورد و سرکشی کردید شما البته
ستمگار باشید هر آینه خدا راه نمی نماید
گروه ستمگاران را (۱۰) .

و گفتند کافران در حق مسلمانان اگر دین
بتر بودی سبقت نکردند بر ما بسوی آن
و چون راه نیافتند بآن پس خواهند گفت
این دروغی ست قدیم (۱۱) .

و پیش از قرآن کتاب موسی بود
پیشوا و بخشایش و این کتابیست باوردارنده
به زبان عربی آمده برای آنکه بترساند
ستمگاران را و برای مژده دادن نیکوکاران
را (۱۲) .

هر آینه آنانکه گفتند پروردگار ما خداست

وَلَا تُهْمُ يَعْتَرُونَ ﴿۱۳﴾

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا
وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِضْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ
أَشَدَّ الْوِلَآءِ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۱۵﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ تَقْبَلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَعَالٍ وَأَنْتُمْ عَنْ سَيِّئِهِمْ
فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَّ الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿۱۶﴾

وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أُفٍّ لَّكُمَا أَنْتُمَا تَعِدُنِي أَنْ أَخْرُجَ وَقَدْ خَلَيْتَ

بازقایم ماندند پس هیچ ترس نیست
برایشان و نه ایشان اندوه خورند (۱۳) .
این جماعت اهل بهشت اند جاویدان
آنجا پاداش داده شوند بحسب آنچه می
کردند (۱۴) .

وامر کردیم آدمی را در حق پدر و مادر او
نیکوکاری در شکم برداشته است او را
مادر او به دشواری و زاده است او را به
دشواری و مدت بارگرفتن اوواز شیرباز
کردن او سی ماه ست وزنده ماند
تا وقتی که رسید بکمال قوت خود و رسید
بچهل سال گفت ای پروردگار من الهام
کن مرا تا شکرگوئیم درمقابله نعمت تو
که انعام کرده ای بر من و بر پدر و مادر من
و تا کار نیک کنم که خوشنود شوی از آن
و صلاح پیدا کن برای من در فرزندان من
هر آئینه من رجوع کردم بسوی تو
و هر آئینه من از مسلمانانم (۱۵) .

این جماعت آنند که قبول می کنیم ازایشان
نیکوترین آنچه عمل کرده اند و درگذریم
از جریمهای ایشان در اهل بهشت باشند به
وفق وعده راستی که وعده داده می
شوند (۱۶) .

و آن شخص که گفت به پدر و مادر خود دل
تنگ شدم به نسبت شما آیا وعده می دهید
مرا که برآورده شوم^(۱) و هر آئینه گذشته اند

الْقُرُونُ مِنْ قَبْلُ ۚ وَهَاسَتْغِيثُ اللَّهِ وَبِكَ آمَنَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۖ فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ⑤

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أَمْرٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ
مِنْ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَبِيرِينَ ⑥

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوفيَهُمْ أَعْمَالُهُمْ وَهُمْ
لِأَعْمَالِهِمْ ⑦

وَيَوْمَ نَعْرِضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَذْهَبْتُمْ طِبِّيتَكُمْ
فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ
الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ⑧

وَأَذْكُرَ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتْ

طبقه های مردم پیش از من^(۱) و آن هردو فریاد میکنند بجناب خدا میگویند وای بر تو مسلمان شوهر آئینه وعده خدا راست ست پس گوید نیست این وعده مگر افسانه های پیشینیان (۱۷).

این جماعت آنانند که ثابت شد برایشان وعده عذاب از جمله امت ها که گذشته اند پیش از ایشان از جنیان و آدمیان هر آئینه ایشان بودند زیان کاران (۱۸).

وهریکی را مرتبه هاست بحسب آنچه عمل کردند و تا بتمام دهد خدا ایشان را جزای اعمال ایشان و ایشان ستم کرده نه شوند (۱۹).

و روزیکه پیش آورده شوند کافران بر آتش (گفته شود) ضائع کردید نعمت های خود را در زندگانی دنیاوی خویش و بهره مند شدید بآن پس امروز جزا داده شود شمارا عذاب خواری بسبب آنکه تکبر می کردید در زمین ناحق و بسبب آنکه بدکاری میکردید^(۲) (۲۰).

و یادکن برادر قوم عاد را چون بترسانید قوم خود را بر زمین احقاف وهر آئینه

(۱) یعنی هیچکس از ایشان بازنده نه شد والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این تصویر است حال سعید و شقی را پس سعید حق خدای تعالی و حق ابوین بجامی آورد و بانواع نعم محظوظ میشود در جمیع امور بحق تعالی رجوع میکند و شقی جمع می کند میان کفرو بحقوق والدین و انکار معاد و صورت سعید منطبق است بر حضرت ابوبکر صدیق و غیر ایشان نیز والله اعلم .

الَّذِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ إِلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا
اللَّهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ①

گذشته بودند ترسانندگان پیش روی وی
و پس از وی^(۱) که عبادت مکنید
مگر خدا را هر آینه من میترسم بر شما
از عقوبت روز بزرگ (۲۱) .

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِكَنَا عَنِ الْهِمَّتِ فَاتَّبَعْنَاهُمْ
إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ②

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا باز داری ما را
از پرستشِ معبودان خود پس بیار آنچه
وعده میدهی ما را اگر هستی از راست گویان
(۲۲) .

قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي
أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ③

گفت جز این نیست که علم نزدیک
خداست و میرسانم بشما آنچه فرستاده
شدم همراه او ولیکن می بینم که شما
گروهی هستید که نادانی میکنید (۲۳) .

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ
مُّبْطِرٌ بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ
أَلِيمٌ ④

پس چون دیدند آن عقوبت را بصورت
ابری رو آورده به میدان های ایشان گفتند
این ابريست باراننده بر ما بلکه بحقیقت آن
ابر چیز است که بشتاب طلب کردید آنرا
بادیست که دروی عقوبت درد دهنده
است (۲۴) .

تُدْرِكُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَى إِلَّا
مَسْكَنُهُمْ كَذَا لَكَ نَجْزَى الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ⑤

برهم زنده هر چیز را بفرمان پرورد
گار خویش پس گشتند باین صفت که دیده
نمی شد بجز خانه های ایشان همچنین
جزا میدهیم گروه گناهکاران را (۲۵) .

وَلَقَدْ مَكَّنَّهُمْ فِيمَا آتَيْنَاهُمْ فِيهِ مِن قُدْرَتِهِمْ
وَجَعَلْنَا لَهُمْ
سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ
وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا

وهر آینه جاداده بودیم قوم عاد را
در آنچه جای نه داده ایم شمارا در آن
وساخته بودیم برای قوم عاد گوش
و چشمها و دل هاپس دفع نکرد از ایشان

يَجْعَدُونَ يَأْتِيهِمُ اللَّهُ وَحَاقٌ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٢٦﴾

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا خَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَىٰ وَصَرَفْنَا الْآيَاتِ
لَعَلَّكُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾

فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا
إِلَهًا بَلَّ صَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكَ أَفْكَهُمْ وَمَا كَانُوا
يَفْقَهُونَ ﴿٢٨﴾

وَأَذْصَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ
فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
مُنْذِرِينَ ﴿٢٩﴾

قَالُوا لَقَوْمٌ تَلَا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٠﴾

يَقُومُونَ لِحُجُوبِ آدَامِ اللَّهِ وَآمَنُوا بِهِ يَغُفِّرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
وَيُجِزُّكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٣١﴾

گوشِ ایشان ونه چشمهای ایشان ونه
دلهای ایشان چیزی را از بسکه انکار می
کردند به نشانه های خدا و فرا گرفت
بایشان آنچه بآن استهزای کردند (۲۶) .

وهرآئینه هلاک کردیم آنچه دوروبر
شماست از دیه ها و گوناگون پدید آوردیم
نشانه ها بود که ایشان بازگردند (۲۷) .

پس چرا نصرت نه دادند ایشان را آنانکه
معبودان گرفتند بغیر از خدا قرب خداجویان
بلکه گم شدند از نظر ایشان و همین ست
دروغ ایشان و آنچه برمی بافتند (۲۸) .

و یادکن چون متوجه ساختیم بسوی
تو جماعتی را از جن می شنیدند قرآن را پس
چون حاضر شدند پیش پیغمبر بایکدیگر
گفتند خاموش باشید پس چون تمام کرده
شد بازگشتند بسوی قوم خود بیم کنان^(۱)
(۲۹) .

گفتند ای قوم ما هرآئینه ما شنیدیم کتابی
را که فرود آورده شد بعد از موسی باور
دارنده آنچه پیش از او بود راه می نماید
بسوی دین راست و بسوی راه راست
(۳۰) .

ای قوم ما قبول کنید سخن دعوت کننده
را بسوی خدا و ایمان آرید بوی تا پیامرزد
خدا برای شما بعض گناهان شمارا و پناه

(۱) مترجم گوید چند کس از جن پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمدند و آنحضرت
صلی الله علیه وسلم در آن حالت نماز فجر می گذارد در بطن نخله قرآن استماع کردند
چون بازگشتند قوم خود را انداز نمودند اشارت باین قصه است درین آیات .

وَمَنْ لَا يُعِيبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِتُعِيزِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ
مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۳۱﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْزِ
مُخْلِقِينَ بِقُدْرَةٍ عَلَى أَنْ يُخَيِّقَ الْمَوْتَى بَلَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۲﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا
بَلَى وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۳﴾

فَأُصِدُّ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ
كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَسُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ
نَهَارٍ بَلَّغْ قَهْلَ يَهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۳۴﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْذُوعْنِ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿۱﴾

دهد شمارا از عذاب درد دهنده (۳۱) .
وهر که قبول نکند گفته دعوت کننده
بخدارا پس نیست عاجز کننده در زمین و
نیست او را بجز خدا دوستان آنجماعت
درگمراهی ظاهرند (۳۲) .

آیا ندانستند اینکه خدا آفریده است
آسمان ها و زمین را و مانده نه شد در آفریدن
اینها تواناست بر آنکه زنده کند مُردگان را
آری چنین ست هر آئینه او بر هر چیز
تواناست (۳۳) .

و روزی که پیش آورده شوند کافران
بر آتش (گفته شود) آیا نیست این وعده
درست، گویند آری قسم به پروردگار
ما درُستست گوید پس بچشید عقوبت را
بسبب آنکه کافر بودید (۳۴) .

پس صبر کن چنانکه صبر کرده بودند
خداوندانِ هَمَّتِ عالی از پیغامبران و شتاب
طلب مکن عقوبت را برای ایشان
روزی که ببینند آنچه وعده داده میشود
ایشانرا چنانستی که ایشان نمانده بودند^(۱)
مگر یکساعت از روز این پیغام رسانیدن
است پس هلاک کرده نخواهند
شد مگر قوم بدکاران (۳۵) .

سوره محمد مدنی است و آن سی و هشت
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آنانکه کافر شدند بازداشتند مردمان را از

(۱) یعنی درد دنیا .

راه خدا تباه و برباد کرد خدا اعمال ایشانرا (۱) .

و آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند و معتقد شدند بآنچه فرود آورده شد بر محمد صلی الله علیه وسلم و آن راستست آمده از پروردگار ایشان دور ساخت از ایشان جرمهای ایشانرا و بصلاح آورد حال ایشان را (۲) .

این بسبب آنست که کافران پیروی از باطل کردند و مومنان پیروی دین راست کردند که از جانب پروردگار ایشانست همچنین بیان میکند خدا برای مردمان داستانهای ایشان را (۳) .

پس چون مصاف کنید با کافران پس بزنید گردن هارا تا وقتی که چون خونریزی بسیار کردید در ایشان پس محکم کنید قید را پس با حسان خلاص کردن است بعد ازین و یا مالی بعوض گرفتن تا آنکه بنهد جنگ سلاح خود را^(۱) اینست حکم و اگر خواستی خدا خود انتقام کشیدی از ایشان ولیکن میخواهد که امتحان کند بعض شمارا با بعضی و آنانکه کشته شدند در راه خدا پس برباد نخواهد کرد عمل ایشان را (۴) .

راه خواهد نمود ایشانرا و نیک خواهد کرد حال ایشانرا (۵) .

و در خواهد آورد ایشان را به بهشتی که

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ①

ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ②

فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبِ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا أَثْنَسْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا الْوَتَاقَ وَفَأَمَّا مَنَّا الْبَعْدَ وَإِنَّا فِدَاءٌ حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانْتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَاحِكُنْ لِيَبْلُوا بَعْضَكُمْ بَعْضٌ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ ③

سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ④

وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ يَرْفَعُ اللَّهُ عَنْهُمْ ⑤

(۱) یعنی جنگ موقوف شود و احتیاج سلاح نماند والله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَتَصَرَّكُمْ وَيُثَبِّتْ
أَقْدَامَكُمْ ①

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسًا لَهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ②

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أُنْزِلَ اللَّهُ فَاحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ③

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِن قَبْلِهِمْ دَرَأَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ تَوَلَّى الْكُفْرَيْنِ أَمْثَالَهَا ④

ذَٰلِكَ يَأْتِي اللَّهُ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَإِنَّ الْكُفْرَيْنِ
لَأَمْلَى لَهُمْ ⑤

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا
تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ ⑥

وَكَايْنُ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجَتْكَ
أَهْلَكْنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ⑦

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ
وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ⑧

شناسا کرده است ایشان را به آن (۶) .
ای مسلمانان اگر نصرت دهید دین خدا را
نصرت دهد خدا شما را وثابت کند
قدمهای شما را (۷) .

و آنانکه کافر شدند پس هلاک باد ایشان را
و برباد کرد خدا اعمال ایشان را (۸) .
این بسبب آنست که ایشان ناپسند کردند
چیزی را که فرود آورده است خدا پس
برباد کرد خدا اعمال ایشان را (۹) .

آیاسیرنه کرده اند در زمین تابنگردند چگونه
بود انجام آنانکه پیش از ایشان بودند نابود
ساخت خدا ایشان را و کافران را است
مانند این عقوبت (۱۰) .

این بسبب آنست که خدا کار ساز
مسلمانان ست و بسبب آنست که کافران
را هیچ کار ساز نیست ایشان را (۱۱) .

هر آئینه خدا در آرد آنان را که ایمان آورده
اند و کارهای شائسته کرده اند به
بوستانهایی که می رود زیر آن ها جویها
و آنانکه کافر شدند بهره بر میگیرند و
میخورند چنانکه میخورند چهارپایان
و آتش جای ایشانست (۱۲) .

و بسیار از ده که قوی تر بود از ده تو که
جلا وطن کرد ترا هلاک ساختیم ایشان را
پس نبود هیچ نصرت دهنده برای ایشان
(۱۳) .

آیا کسیکه باشد بر طریقه روشن از
پروردگار خویش مانند آن کس ست که

آراسته کرده شد در نظر اوبدکاری و پیروی کردند خواهش های خود را (۱۴).

صفت بهشتی که وعده داده شد متقیان را نیست در آن بهشت جویها ست از آب که بدیرمانگی متغیر نشده و جویهاست از شیر که مزه او بر نه گشته و جویهاست از می لذت دهنده آشامندگان را و جویهاست از غسل صاف کرده شده و ایشانرا ست آن جا از هر جنس میوه ها و ایشانرا ست آمرزش از پروردگار ایشان (آیا اینجماعت) مانند آنست که همیشه باشد در آتش و نوشانیده شوند آب گرم پس پاره پاره ساخت روده های ایشانرا (۱۵).

و^(۱) از مردمان کسی هست که گوش می نهد بسوی توتا و قتی که چون بیرون روند از نزد تو گویند بآنانکه عطا کرده شد ایشانرا علم چه چیز گفت پیغامبرالحال آنجماعت آنانند که مُهر نهاده است خدا بر دل های ایشان و پیروی کردند خواهش نفس خود را (۱۶).

آنانکه راه یاب شدند زیاده کرد خدا ایشانرا هدایت و عطا کرد بدیشان تقوای ایشانرا (۱۷).

پس منتظر نیستند مگر قیامت را که بیاید بدیشان نا گهان پس هر آئینه آمده است علامات قیامت پس از کجا باشد برای

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ
الْأَسْنِ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ
لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ
الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كُنْ هُوَ خَالِدًا فِي النَّارِ وَسُقُوا
مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعُوا أَمْعَاءَهُمْ ⑤

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِندِكَ قَالُوا
لِلَّذِينَ أَوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ أَنفَا أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ
اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ⑥

وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ ⑦

فَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ
أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ ثُمَّ ذَكَرَهُمْ ⑧

(۱) مترجم گوید از این جاتا آخر سوره در باب تهدید مردم ضعیف الایمان نازل شد .

ایشان پند گرفتن ایشان وقتیکه بیاید
قیامت ایشان (۱۸) .

پس یقین کن که نیست هیچ معبود برحق
مگر خدا و آمرزش طلب کن برای گناهان
خود در حق مردان مسلمان و زنان
مسلمان نیز و خدامیداند جای آمدورفت
شما و جای ماندن شما^(۱) (۱۹) .

و میگویند مسلمانان چرا فرو فرستاده نه
شد سورتی پس چون فرستاده شود
سورتی واضح المعنی و ذکر کرده شود
در آن قتال بینی آنان را که در دل های
ایشان بیماری ست می نگرند بسوی
تو مانند نظر کردن کسیکه او را بیهوشی
رسیده باشد بسبب حضور موت پس وای
ایشانرا (۲۰) .

حال ایشان بحسب ظاهر فرمانبرداریست
و سخنی نیکوگفتن پس چون مصمم
شود کار، اگر وعده خود راست کردند
با خدا بهتر بودی برای ایشان (۲۱) .

پس ای ضعیف ایمانان اگر متولی امور
مردمان شوید البته نزدیک اید از آنکه تباه
کاری کنید در زمین و قطع قبیله داری
نمائید (۲۲) .

اینجماعت آنانند که لعنت کرد ایشانرا

قَاعِلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرُ لَذَنبِكَ وَالْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ①

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ
مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ
قَاُولِي لَهُمْ ②

طَاعَةٌ وَقَوْلٍ مَّعْرُوفٍ فَإِذَا عَزَمَرْنَا الْأَمْرَ فَكُلُّوْا مِمَّا قُلَّ اللَّهُ لَكَ
خَيْرًا لَهُمْ ③

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا
أَرْحَامَكُمْ ④

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ ⑤

(۱) حاصل این آیات ذم آن شخص است که بمجلس علم درآید و بفهم حقیقت آن
نرسد بسبب هجوم هوای نفس بردل او محتاج استفسار دیگران گردد و تخویف
است بقیامت مثل این شخص را والله اعلم .

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْرًا عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ③

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدَّوْا عَلَى أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى
الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَى لَهُمْ ④

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا الَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضٍ
الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَسْرَارَهُمْ ⑤

فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّيْتُمُ الْمَلَائِكَةَ يَصْرِيحُونَ وَجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ ⑥

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا اسَخَطَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَاحْبَطَ
أَعْمَالَهُمْ ⑦

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَهُ
اللَّهُ أَصْحَانَهُمْ ⑧

وَلَوْ نَشَاءُ لَارَيْنَاكُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بَيْنَهُمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنٍ

خدا پس کرساخت ایشانرا وکورکرد
چشمهای ایشانرا (۲۳) .

آیاتامل نمی کنند درقرآن یابردل هاقفل
های آن دل هاست (۲۴) .

هرآئینه آنانکه برگشتند برجانب پشت های
خویش پس ازآنکه ظاهر شد ایشان را راه
هدایت شیطان آراسته کرده است برای
ایشان ومهلت داده است ایشانرا (۲۵) .

این همه بسبب آنست که ایشان گفتند
باآنانکه ناپسند کرده اند چیزی را که
خدافرستاده است^(۱) فرمانبرداری شما
خواهیم کرد در بعض کارها وخدامیداند
سخن پنهان گفتن ایشانرا (۲۶) .

پس چگونه باشد حال وقتی که قبض
روح ایشان کنند فرشتگان میزنندروی
های ایشانرا و پشتهای ایشانرا (۲۷) .

این عقوبت بسبب آنست که ایشان پیروی
چیزی کردند که بخشم آورد خدا را
وناپسند کردند خوشنودی اورا پس ضائع
ساخت خدا اعمال ایشانرا (۲۸) .

آیا پنداشته اند آنانکه دردلهای ایشان
بیماریست که ظاهر نخواهد کردخدا
کینه های ایشانرا (۲۹) .

وا گرمیخواستیم می نمودیم ایشان را
بتوپس می شناختی ایشانرا به قیافه ایشان^(۲)

(۱) یعنی منافقان یا یهود .

(۲) یعنی ظلمت نفاق برروی ایشان هویدا می شد والله اعلم .

الْقَوْلُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ③

وَلَتَبْلُوَنَّهُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجِدِّينَ مِنْكُمْ وَالصَّادِقِينَ
وَنَبْلُوَ الْخَبَارَ ④

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَسَافَأُوا
الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يُضُرُّوا اللَّهَ
شَيْئًا وَيَسْخِطُ أَعْمَالُهُمْ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا
أَعْمَالَكُمْ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ
كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ⑦

فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامَةِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ
مَعَكُمْ وَلَنْ يَتْرُكَكُمْ أَعْمَالَكُمْ ⑧

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ دَرَانٌ ثُمَّ مَاتُوا وَتَتَّبِعُوا بَلْوَتَكُمْ
أَجُورَكُمْ وَلَا يَسْأَلُكُمْ أَمْوَالَكُمْ ⑨

والبته بشناسی ایشانرا در اسلوب سخن
و خدا میداند اعمال شمارا (۳۰) .

والبته امتحان کنیم شمارا تا بشناسیم
مجاهدان را از شما و صابران را و بیازمائیم
احوال شمارا (۳۱) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و بازداشتند
از راه خدا و مخالفت کردند با پیغامبر
بعد از آنکه واضح شد ایشانرا راه هدایت
هیچ زیان نه رسانند خدا را و تباه خواهد
کرد خدا عملهای ایشانرا (۳۲) .

ای مسلمانان فرمان برید خدا را فرمان
برید پیغامبر را و باطل مکنید عملهای
خود را (۱) (۳۳) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و بازداشتند
از راه خدا باز بمردند و ایشان کافر بودند
پس هرگز نخواهد آمرزید خدا ایشان را
(۳۴) .

پس سستی مکنید و بسوی صلح بخوانید
و شما تید غالب و خدا باشماست
و هرگز ضائع نخواهد ساخت عملهای
شمارا (۳۵) .

جز این نیست که زندگانی دنیا بازیست و
بیهودگی است و اگر ایمان آرید و پرهیزکاری
کنید بدهد شمارا مزد های شمارا و نه
طلبید از شما مال های شمارا (۲) (۳۶) .

(۱) یعنی به ارتداد و به ریا و سمعه .

(۲) یعنی جمیع مال را .

إِنْ يَسْأَلُكُمْ فَمَا يَعْزِمُكُمْ تَبَخَّلُوا وَتُؤْتِرُ أَضْعَانَكُمْ ①

هَآأَنْتُمْ هَآأَلَا تَدْعُونَ لِنُفُوسِنَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبِمَنْ مِّنْ
يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلُ فَإِنَّمَا يَخِلُّ عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ
وَأَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ
لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ ②

اگر بطلبید از شما مال های شمارا پس
مبالغه کند در سوال آنگاه بخل کنید
و بر روی کارآرد آن بخل کینه های شمارا
(۳۷) .

آگاه شوید شما ای جماعت که خوانده
میشود شمارا تا خرج کنید در راه خدا پس
از شما کسی هست که بخل میکند و هر که
بخل کند جزاین نیست که بخل میکند
از خویش^(۱) و خدا توانگر است و شما محتاج
اید و اگر روگردان شوید بدل آرد گروهی
دیگر را غیر شما باز نیا شدند آنجماعت
مانند شما (۳۸) .

سوره فتح مدنی است و آن بیست و نه
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
هر آئینه ماحکم کردیم برای توبفتح
ظاهر^(۲) (۱) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ①

- (۱) یعنی منفعت اتفاق از خود باز میدارد .
(۲) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند گویا آنحضرت با
اصحاب درمکه داخل شدند و باطمینان خاطر بحلق و قصر مشغول اند پس آن
سال بقصد عمره متوجه کعبه شدند و چون بحدیبه رسیدند کفار قریش از وصول
بکعبه مانع آمدند و بعد تشویش بسیار با کفار صلح کرده بغیر از وصول بکعبه
بازگشتند خدای تعالی آن عمل را از ایشان قبول فرمود از آن بیعت که در اثنای
تشویش بجهت تاکید عزم بآنحضرت صلی الله علیه وسلم کرده بودند راضی شده
بثواب آن عمل فتوح بسیار نصیب ایشان گردانید تخصیص فتح خیر که بعد ازین
سفر بلا تراخی واقع شده غنایم خیر را مخصوص بحاضران بیعت گردانید
و غیر ایشانرا از آن غزوه منع نمود و مضمون رؤیا سال آینده بظهور رسید پس دریاب=

لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ
وَيَهْدِيكَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

عاقبت فتح آنست که بپامرزد ترا خدا آنچه
که سابق گذشت از گناه تو و آنچه پس
مانده و تمام کند نعمت خود را بر تو
و تابنماید ترا راه راست (۲) .

وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَظِيمًا ۝

و تانصرت دهد ترا خدا به نصرت قوی
(۳) .

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ
لِيَزِيدُوا إِيمَانًا بِمَا وَعَدُواهُمْ وَبِاللَّهِ جُودَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمًا ۝

اوست آنکه فرود آورد اطمینان را در دل
های مسلمانان تا زیاده شود ایمان ایشان
بایمان سابق ایشان و خدای راست لشکر
های آسمان ها و زمین و هست خدا دانای
باحکمت (۴) .

لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفَّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَلِكَ
عِنْدَ اللَّهِ قُرْآنًا عَظِيمًا ۝

عاقبت نزول سکینه آنست که درآرد
مردان مسلمانرا و زنان مسلمانرا
بیوستانهاییکه میروند زیر آن
ها جویها جاویدان آنجا و زائل کند از ایشان
جرمهای ایشان را و هست این مقدمه نزد
خدا پیروزی بزرگ (۵) .

وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ
الطَّاغُوتِينَ بِأَنَّهُمْ كُنُوا السَّوْءَ عَلَيْهِمْ ذَلِيلُهُ السَّوْءُ وَغَضِبَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۝

و تا عذاب کند مردان منافق را و زنان منافق
را و مردان مشرک را و زنان مشرک را که
گمان کننده اند بر خدا گمان بد برایشان باد
مصیبت بد و بیخشم آمد خدا برایشان
و لعنت کرد ایشانرا و آماده ساخت برای
ایشان دوزخ را و بد جای ست دوزخ (۶) .

وَبِاللَّهِ جُودَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝

و خدای راست لشکر های آسمان ها

= وعده فتوح و رد شبهه منافقان بسبب تعویق مضمون رؤیا و بیان حکمت تعویق
و تهدید متخلفان از سفر حدیبیه و بیان خوشنودی خود باهل بیعت این سوره نازل
فرمود واللّه اعلم .

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝

لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَكُنتُمْ زُرُوعًا وَتُقِرُّوهُ لَئِيَّاهُ
بِكُرَّةٍ وَأَصِيلًا ①

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ
فَمَن تَنَكَتَ فَإِنَّمَا يَنكُتُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَن أَوْفَى بِعَاهِدٍ عَلَيْهِ
اللَّهُ فَمِنْهُ أَجْرٌ عَظِيمًا ②

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا
وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي
قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَن يَمْلِكُ لَكُمْ مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ
ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نِعْمًا بَلْ كَانَ اللَّهُ يَتْلُو تَعْمَلُونَ خَيْرًا ③

بَلْ طَنَنَّاكَ إِن تَتَّبِعْ الرَّسُولَ وَالْمُؤْمِنِينَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا
وَلَئِنَّ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَطَنَنَّا ظَنَنَّا ظَنَنَّا السَّوْءَ ④

وزمین وهست خدا غالب باحکمت (۷).

هرآئینه مافرستادیم ترا اظهار حق کننده
وبشارت دهنده وترساننده (۸).

تاایمان آرید ای مسلمانان بخداورسول
اووتانصرت دهید دین خدا را وبه بزرگی
اعتقاد کنید اورا وپاکی یاد کنید اورا
بامدادوشامگاه (۹).

هرآئینه آنانکه بیعت میکنند باتوجزاین
نیست که بیعت میکنند باخدا دست
خداست بالای دست ایشان پس هرکه
بشکند عهد پس جزاین نیست که می
شکند بضرر نفس خود وهرکه تمام کند
آنچه برآن باخدا عهد کرده است پس
خواهد داد اورا مزد بزرگ (۱۰).

خواهند گفت باتو پس ماندگان
ازاعراب^(۱) مشغول کرد مارا اموال
ماوفرزندان ما پس طلب آمرزش کن برای
ما میگویند به زبان های خود آنچه نیست
دردل های ایشان بگو که می تواند برای
شما ازخدا چیزی اگرخواهدزیان
رسانیدن بشما یاخواهد درحق شما سود
دادن بلکه هست خدا با آنچه می کنید
خبردار (۱۱).

نی بلکه گمان کردید که باز نخواهد گشت
پیغامبر ومسلمانان بسوی اهل خانه
خویش هرگز و آراسته کرده شداین گمان

(۱) یعنی آنانکه درسفر حدیبیه موافقت نه کردند والله اعلم.

وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ⑫

در دل های شما وگمان کردید گمان بد
وگشتید قومی هلاک شده (۱۲) .

وَمَنْ لَّمْ يُؤْمَرْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
سَعِيرًا ⑬

وهرکه ایمان نیاورد بخدا وپیغامبر او پس
هرآئینه ما آماده کرده ایم برای این کافران
آتش را (۱۳) .

وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ
مَن يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ⑭

وخدا را است پادشاهی آسمان ها و زمین
می آمرزد هرکرا خواهد و عذاب میکند
هرکرا خواهد و هست خدا آمرزگار مهربان
(۱۴) .

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَى مَغَائِرِكُمْ لَتَأْخُذَنَّوَمَا
ذَرَوْنَا أَنفُسَكُمْ مُرِيدُونَ أَن يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ قُلٌ لَّنْ
تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ
بَلْ تَحَسُدُ وَنَحْنُ أَبْلُ كَانُوا لَا يُفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ⑮

خواهند گفت باتو پس ماندگان وقتیکه
روانه شوید بسوی غنیمت ها^(۱) تابدست
آرید آنرا بگذارید مارا تا از پی شمارویم
میخواهند که مخالفت کنند وعده خدا را
بگوپیروی مانخواهید کرد همچنین فرموده
است خدا پیش ازین پس خواهند گفت
نی بلکه حسد میکنید باما بلکه همیشه
نمی فهمیدند مگر اندکی (۱۵) .

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سِتْرٌ مِّنَ اللَّهِ إِلَى قَوْمِ أُولِي الْأَرْسَالِ
فَإِنْ يُطِيعُوا أَمْرًا مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَقَدْ أَجْرًا
حَسَنًا وَإِنْ تَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ⑯

بگو (یا محمد) پس ماندگان را از اعراب که
شما خوانده خواهید شد بسوی کارزار
قومی جنگجوی نیرومند^(۲) که جنگ کنید
بایشان یا آنکه مسلمان شوند پس اگر
فرمانبرداری کنید بدهد خدا شمارا مُزد
نیک و اگر روگردان شوید چنانکه روگردان
شده بودید پیش ازین عقوبت کند شمارا

(۱) یعنی غنیمت های خیر .

(۲) یعنی فارس و روم و این معنی در زمان حضرت ابوبکر و حضرت عمر رضی الله
عنهما متحقق شد والله اعلم .

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَدْخُلْهُ جَنَّتُ بَعْرَى مِنْ نَعْمَتِهَا الْأَنْهَارِ وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ۝۱۶

لَقَدْ رَفَعَ اللَّهُ عَنْ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَبَايَعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ۝۱۷

وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝۱۸

وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا فَجَعَلْ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلَكُمْ مِنَ آيَةِ الْيَوْمِ نِيعٌ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۝۱۹

وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ

خدا عقوبتِ درد دهنده (۱۶) .

نیست بر نابینا گناهی و نه بر لنگ گناهی و نه بر بیمار گناهی^(۱) و هر که فرمان بُرد خدا و رسولِ او را در آردش به بوستانهایی که می رود زیرِ آن ها جویها و هر که روگردان شود عقوبت کندش بعقوبتِ درد دهنده (۱۷) .

هر آئینه خوشنود شد خدا از مسلمانان و قتی که بیعت میکردند با توزیرِ درخت پس دانست آنچه در دل های ایشانست پس فرود آورد اطمینانِ دل برایشان و ثواب داد ایشان را فتحی نزدیک (۱۸) .

و غنیمت های بسیار که بدست آرند آنرا^(۲) و هست خدا غالب با حکمت (۱۹) .

و عده داده است شمارا خدا غنیمت های بسیار که بدست آرید آنهارا پس زود عطا کرد برای شما این غنیمت^(۳) و باز داشت دست های مردمان را از شما^(۴) تا باشد این مقدمه نشانه مسلمانان را و تا بنماید خدا شمارا راه راست^(۵) (۲۰) .

و عده داد خدا غنیمت های دیگر نیز که

(۱) یعنی در تخلف از مثل این سفر و الله اعلم .

(۲) یعنی غنائم خیبر و غیره .

(۳) یعنی غنائم خیبر .

(۴) یعنی در حدیبیه .

(۵) یعنی کفار قریش جمع شدند که آنحضرت صلی الله علیه وسلم را تشویشی رسانند خدای تعالی دست ایشان را از قتال باز داشت و قضیه بصلح انجامید .

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ۝

وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا اَلْاَدْبَارُ لَازِيهِمْ ۝
وَلِيَّا وَلَا نَصِيرًا ۝

سُنَّةَ اَللّٰهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَٰكِنْ تَجِدُ اَسْنَةً
اَللّٰهُ يَبْدِلُ ۝

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِطَرْفِ مَكَّةَ
مِنْ بَعْدِ اَنْ اَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اَللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ۝

هُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوا وَاصْدُوْهُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ
مَعْكُوْمًا اِنَّ يَبْلُغُ عِلْمَهُمْ وَلَوْ لَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُوْنَ وَفِيْكُمْ مُّؤْمِنَةٌ
لَّوَعْلَنُوْهُمْ اَنْ يَّطَّوْعُوْهُمْ فَيَرْسِبُوْهُمْ فَيُعْزِزُوْهُمْ بَعْدَ اَعْيُنِهِمْ

هنوز دست نیافته اید بر آن به تحقیق
خدادانسته است آنها را و هست خدا بر همه
چیز توانا^(۱) (۲۱) .

و اگر جنگ میکردند با شما کافران البته
بسوی شما میگردانیدند پشتها را باز نمی
یافتند کارسازی و نه نصرت دهنده (۲۲) .

مانند آئین خدا که گذشته است پیش ازین
و نخواهی یافت آئین خدا را تبدیلی (۲۳) .

و اوست آنکه بازداشت دست های کافران
را از شما و دست شمارا از کافران در میان
مکه بعد از آنکه پیروزمند ساخت شمارا
برایشان و هست خدا بآنچه می کنید بینا^(۲)
(۲۴) .

این کفار قریش آناند که کافر شدند
و بازداشتند شمارا از مسجد حرام
و بازداشتند قربانی را موقوف داشته از آنکه
برسد بجای خود و اگر نبودند مردان
مسلمان و زنان مسلمان که نمیدانید ایشان
را (اگر نبودى خوف آنکه) پامال و هلاک
سازید ایشانرا پس برسد بشما گناهی بغير
دانست^(۳) (فتح را مؤخر کرد) خدا تا که در

(۱) یعنی غنایم فارس و روم .

(۲) تعریض است بآن قصه که بعد انعقاد صلح هفتادتن از او باش قریش خواستند که
بیخبر بر صحابه هجوم آرند صحابه همه را اسیر کرده پیش آنحضرت صلی الله علیه
وسلم آوردند آنحضرت عفو فرمود ظاهر آنزدیک بنده ضعیف ست و صحیح آنست
که این آیت بشارتست بفتح مکه و آوردن لفظ ماضی از جهت تحقیق وقوع
بشارتست والله اعلم .

(۳) یعنی تصدیق رؤیا بالفعل متحقق شدی و فتح عاجلاً میسر گشتی والله اعلم .

لِيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

لِيُجْعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَبِيَّةَ حَبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّبُوبَ بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ السَّجْدَ الْعَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِينَ لِلَّذِينَ إِيمَانٌ رُزُّوا سَكْرًا وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا ۝

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ۝

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رَحِمَاءُ بَيْنَهُمْ

آرد هر کرا خواهد بر حمت خود اگر از هم جد امی بودند (این هردو فریق) البته عقوبت میکردیم کافران را عقوبت درد دهنده (۲۵) .

آنگاه که مصمم کردند کافران در دل های خویش غیرت را از جنس غیرت جاهلیت پس فرود آورد خدا اطمینان خود را بر پیغامبر خود و بر مسلمانان و ثابت کرد برایشان سخن پرهیزگاری و بودند سزاواربان و اهل آن وهست خدا بهر چیز دانا^(۱) (۲۶) .

هر آئینه تحقق بخشید خدا خواب پیغامبر خود را مطابق واقع باین مضمون که البته داخل خواهید شد بمسجد حرام اگر خدا بخواهد ایمن شده و تراشیده موی سرهای خود را و کوتاه کرده بدون ترس پس دانست آنچه ندانستید شما پس میسر کرد پیش ازین فتحی نزدیک را (۲۷) .

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر ادیان همه و بس ست خدا اظهار حق کننده (۲۸) .

محمد (صلی الله علیه وسلم) پیغامبر خداست و آنانکه همراه اویند

(۱) یعنی جماعتی از مسلمانان این صلح را کاره بودند آخر الامر خدای تعالی اطمینان را بادل ایشان انداخت تا بمرضی آنحضرت صلی الله علیه وسلم رضادادند والله اعلم .

تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا لِّسَاءٍ فِيمَ فِي
وَجْهِهِمْ مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي
الْإِنْجِيلِ شَرٌّ لِّكَرْبِ أَخْوَجَ شَطَاةً قَارَرَةً فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى
عَلَى سَوْقِهِ يُعْجِبُ الزَّاعِرَ لِيُغَيِّظَ بِهِمُ الْكَاذِبِينَ وَعَدَّا لِلَّهِ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

سخت اند بر کافران مهربان اند در میان
خود می بینی ایشان را رکوع کننده
و سجده نماینده می طلبند فضل
را از خدا و خوشنودی را نشانه صلاح
ایشان در چهره های ایشان ست از اثر
سجده آنچه مذکور میشود داستان
ایشانست در تورات و داستان ایشانست
در انجیل ایشان مانند زراعتی هستند که
بر آورد شاخهای خود را پس قوی گردان
را پس سطر شد پس بایستاد بر ساقهای
خود پیشگفت می آرد زراعت کنندگان
را^(۱) تا بخشم آرد بسبب دیدن ایشان
کافران را وعده داده است خدا آنرا که ایمان
آوردند و کارهای شائسته کردند از ایشان
آمرزش و مزد بزرگ (۲۹) .

سوره حجرات مدنی است و آن هیجده
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان^(۲) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) حاصل مثل آنست که اسلام در اول حال ضعیف بود و مسلمانان کم بودند رفته
رفته غالب و بسیار شدند عاقبت حال غلبه اسلام آن ست که به خشم آرد خدای
تعالی کافران را .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی این سورت برای تعلیم آداب فرود آورد که از حضرت
پیغامبر صلی الله علیه وسلم در امر و نهی پیشدستی نکنند و بآنحضرت باواز بلند
خطاب نکنند و اگر فاسق چیزی گوید بغیر تفتیش حال امضای عزیمت نه نمایند
در صورتی که میان ایشان خانه جنگی واقع شود اصلاح آن چگونه کنند و از استهزاء
بایکدیگر و لقب بد نهادن و غیبت کردن و ظن بد کردن و بعلو نسب بر دیگران فخر
کردن منع کرد و ضعیف الایمان را بر ضعیف الایمان تنبیه فرمود و الله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْصُوا دِيَارَكُمْ وَيَدِي اللَّهِ وَسُؤْلُهُ
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ
وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ
أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ②

إِنَّ الَّذِينَ يَعْطُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ
الَّذِينَ امْتَنَّ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ③

إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ④

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ
تُصِيبُوا قَوْلًا يَجْهَلَ فَتَضِلُّوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ يُذَمِّنُ ⑥

وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأُمْرِ

ای مسلمانان پیش دستی مکنید روی
خدا و رسول او و بترسید از خدا هر آئینه خدا
شنو ادا نا است (۱) .

ای مسلمانان بلند مکنید آوازهای خود را
بالای آواز پیغامبر و بلند مگوئید با او
سخن را مانند بلند گفتن بعض شما
بابعضی برای احتراز از آنکه نابود شود
عمل های شما و شما خبردار نه باشید (۲) .

هر آئینه آنانکه پست میکنند آوازهای
خود را نزدیک پیغامبر خدا آنجماعت آنانند
که آزموده است خدادل های ایشانرا برای
ظهور تقوی ایشانراست آمرزش و مُزد
بزرگ (۳) .

هر آئینه آنانکه آواز میدهند ترا از پس
حجرها اکثر ایشان نمی فهمند (۴) .

و اگر ایشان صبر کردند تا وقتی که بیرون
آئی بسوی ایشان بهتر بودی برای ایشان
و خدا آمرزگار مهربانست (۵) (۱) .

ای مسلمانان اگر بیارد پیش شما فاسق
خبری را پس تحقیق کنید برای احتراز
از آنکه ضرر رسانید قومی را بنادانی پس
پشیمان شوید بر آنچه عمل کردید (۶) .

و بدانید که در میان شما رسول خداست
اگر فرمانبرد شما را در بسیاری

(۱) مترجم گوید این تعریض است بحال قومی از بنی تمیم که بجهت مهمی پیش آنحضرت
صلی الله علیه وسلم آمدند و چون در مسجد نیافتند و نمیدانستند که در کدام حجره
تشریف دارند نزدیک حجره ها با آواز بلند کردن شروع کردند والله اعلم .

لَعَنَهُمُ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبِيبُ الْإِيمَانِ وَدَيْنُهُ لِي قُلُوبِكُمْ
وَكُفَرُ الْيَكْمُ الْكُفْرُ وَالْفُسُوقُ وَالْعِصْيَانُ أُولَئِكَ
هُمُ الرَّشِيدُونَ ①

فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ②

وَلَنْ طَافِقَيْنِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا
فَلَنْ يَبْعَثَ أَحَدُهُمَا عَلَى الْآخَرِ فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْعِي حَتَّى تَفِيءَ
إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ قَامَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ③

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ④

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا
مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ
وَلَا تَلْبِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللِّقَابِ بَشَرُ الْإِسْمِ الْفُسُوقُ
بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ⑤

از کارها برنج در افتید ولیکن خدا دوست
گردانید نزدیک شما ایمان را و آراسته کرد
آنرا در دل‌های شما و ناخوش گردانید پیش
شما کفر و فسق و نافرمانی را این جماعت
ایشانند راه یافتگان (۷) .

با حسان از نزد خدا و به نعمت و خدا دانای
با حکمت ست (۸) .

و اگر دو گروه از مسلمانان بایکدیگر جنگ
کنند پس صلح کنید میان ایشان پس
اگر تعدی کرد یکی ازین دو بردیگری پس
جنگ کنید با آن گروه که تعدی میکند
تا آنکه رجوع کند بسوی حکم خدا پس
اگر رجوع کرد پس صلح کنید میان ایشان
با انصاف و داد دهید هر آینه خدا دوست
میدارد داد دهندگان را (۹) .

جز این نیست که مسلمانان برادران یک
دیگراند پس صلح کنید میان دو برادر
خویش و بترسید از خدا تا بر شما رحم کرده
شود (۱۰) .

ای مسلمانان تمسخر نکنید گروهی با
گروهی احتمالست که آن گروه بهتر باشد
از ایشان در نفس الامر و نه زنان تمسخر
کنند با زنان دیگر احتمالست که آن زنان
بهتر باشند از ایشان و عیب مکنید در میان
خویش و یکدیگر را به لقب‌های
بد بخوانید بدنامی ست فاسقی بعد از ایمان
آوردن و هر که توبه نکرد پس آنجماعت

ایشانند ستمگاران^(۱) (۱۱).

ای مسلمانان احتراز کنید از بسیاری گمان بد هرآئینه بعض بد گمانی گناه است وجاسوسی مکنید وغیبت نکنند بعض شما بعضی را آیا دوست میدارد کسی از شما که بخورد گوشت برادر خود که مرده باشد پس متنفر شوید از وی و بترسید از خدا هرآئینه خداتوبه پذیرنده مهربانست (۱۲).

ای مردمان هرآئینه آفریدیم شما را از یک مرد و یک زن و ساختیم شما را جماعت ها و قبیله ها تا یکدیگر شناسا شوید هرآئینه گرمی ترین شما نزد خدا پرهیزگار ترین شماست هرآئینه خدا دانای خبردارست (۱۳).

گفتند اعراب ایمان آوردیم بگوایمان بحقیقت نیاوردید ولیکن بگوئید منقاد شده ایم و هنوز در نیامده است ایمان به دل های شما و اگر فرمانبرداری خدا و رسول او کنید کم نه دهد شما را از جزای اعمال شما چیزی هرآئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۴).

جزاین نیست که مومنان بحقیقت آنانند که ایمان آوردند بخدا و پیغامبر او باز شبیه نه کردند و جهاد نمودند باموال خود و جان های خود در راه خدا آنجماعت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ⑬

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ⑭

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَّمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِن قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِفْ لَكُمْ مِن أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑮

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ⑯

(۱) یعنی بگناهی که در جاهلیت کرده باشند بعد از اسلام نشان سندن باید ساخت .

ایشانند راست گویان (۱۵) .

بگو آیا خبردار می کنید خدا را به دین خود
و خدامیداند آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین ست و خدا بهر چیز داناست (۱۶) .

منت می نهند بر تو بآنکه مسلمان شده اند
بگو منت منهد بر من به اسلام خود بلکه
خدانت می نهد بر شما بآنکه هدایت
کرد شمارا بایمان اگر راست گوهستید
(۱۷) .

هر آئینه خدامیداند پنهان آسمان ها و زمین
را و خدایناست بآنچه می کنید (۱۸) .

سوره ق مکی است و آن چهل و پنج
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ق و قسم بقرآن بابرگی (که تو پیغامبر
خدائی) (۱) .

بلکه تعجب کردند کافران از آنکه آمد
بدیشان ترساننده از قوم ایشان پس گفتند
آن کافران این چیزی ست عجیب (۲) .

آیا چون بمیریم و خاک شویم (حشر کرده
شویم) این بازگردانیدن دور از عقل است
(۳) .

هر آئینه دانسته ایم آنچه کم میکند زمین
از ایشان^(۱) و نزدیک ماکتاپیست
نگاهدارنده^(۲) (۴) .

قُلْ أَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝

يَمْنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُوتُوا عَلَىٰ إِسْلَامِكُمْ يَقُلْ
اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ۝

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ كَرِيمٌ
تَعْمَلُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ۝

بَلْ يَعْجَبُونَ أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ
هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ۝

مَا ذَا امْتَنَّا وَكُنَّا ضَالِّينَ لِمَا هُمْ بِعِيبِ ۝

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيفٌ ۝

(۱) یعنی آنچه میخورد از جزوایشان .

(۲) یعنی لوح محفوظ .

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ نَجْدٍ ⑤

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بُنِيَ سَمَاوَاتُهُمَا وَمَا لَهَا مِنْ فَزَعٍ ⑥

وَالْأَرْضِ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَشْجَتْهَا مِنْ كُلِّ زَاوِيٍّ ⑦

تَبَصُّرَةً وَذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ⑧

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَبْتٍ وَجَنَّاتٍ لِّحِمِيدٍ ⑨

وَالنَّخْلَ بَسِطْنَا لَهَا طَلْعًا نُضِيدُ ⑩

زُرْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ ⑪

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ⑫

وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطَ ⑬

وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ

فَحَقَّ وَعِيدُ ⑭

أَفَعِینَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ⑮

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلَهُ إِنَّا تَرَسًا يَهُ هُنَا نَفْسُهُ وَخَلَقْنَا أَعْيُنًا

بلکه به دروغ نسبت دادند سخن راست را وقتی که پیامد بدیشان پس ایشان درکاری شوریده اند (۵) .

آیاندیده اند بسوی آسمان بالای خود چگونه بنا کرده ایم آن را و آراسته کرده ایم آنرا نیست در آن هیچ شکافی (۶) .

وزمین را گسترديم و افگندیم در آن کوه ها و رویانیدیم در آن ازهر نوع خوش آینده (۷) .

برای راه نمودن و پند دادن هر بنده رجوع کننده (۸) .

و فرود آوردیم از آسمان آب بابرکت پس رویانیدیم بسبب آن بوستانها و دانه که درو میکنند آن را (۹) .

و درختان خرما بلند بالا برآمده آنرا میوه است تو در تو (۱۰) .

روزی برای بندگان وزنده ساختیم بآن شهر مرده را همچنین باشد برآمدن از گور (۱۱) .

بدروغ نسبت کردند پیش از ایشان قوم نوح و اهل رَسّ و ثمود (۱۲) .

و عاد و فرعون و برادران لوط (۱۳) .

و اهل آیکه و قوم تُبَّع هر یکی بدروغ نسبت کردند پیغامبران را پس ثابت شد وعده عذاب من (۱۴) .

آیا عاجز شده بودیم در آفرینش نخستین بلکه ایشان در شبهه اند از آفرینش نو (۱۵) .

و هر آینه آفریدیم آدمی را و میدانیم چیزی

إِلَيْهِ مِنْ حَيْثُ الْوَيْدِ ①

که بخاطر میگذراندش نفسِ او ومانزدیک
تریم باوی از شاه رگِ (یعنی رگِ گردن)
(۱۶) .

إِذْ تَلَقَّى الْمُتَلَقِّينَ مِنَ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ②

آنگاه که فراگیرند دوفراگیرنده به پهلوی
راست نشیننده و به پهلوی چپ نشیننده^(۱)
(۱۷) .

مَا يُلَظْمُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ③

بزبان نمی آرد آدمی هیچ سخنی مگر
نزدیک او نگهبانیست مهیا^(۲) (۱۸) .

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ④

وپیامدسختی موت براستی اینست آنچه
از آن کناره گیری میکردی (۱۹) .

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعْدِ ⑤

ودمیده شود درصور این ست روز وعده
عذاب (۲۰) .

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِرٌ وَشَهِيدٌ ⑥

وپیامد هر شخصی همراه او روان کننده
است وگواهی دهنده^(۳) (۲۱) .

لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ

(گوئیم) هرائینه بودی دربی خبری ازین
مقدمه پس برداشتیم از تو پرده ترا پس
چشم تو امروزتیزبین ست (۲۲) .

فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ⑦

وگفت فرشته همنشین او اینست آنکه
نزدیک من بود حاضر کرده شده (۲۳) .

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَتِيدٍ ⑧

(گوئیم) بافکنید ای دوفرشته دردوزخ
هرناسپاس سرکش را^(۴) (۲۴) .

الْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلٌّ كَخِطَارِ عَيْنٍ ⑨

(۱) یعنی کراماً کاتین واللہ اعلم .

(۲) یعنی اگر کلمه حق باشد فرشته دست راست مینویسد و اگر کلمه باطل باشد فرشته دست چپ می نویسد واللہ اعلم .

(۳) مراد جنس روان کننده وگواهی دهنده است .

(۴) مترجم گوید عادت پادشاهانست که اسیر را پیش ایشان دوکس گرفته می آرند ازین جهت دو فرشته را خطاب شود .

مَنْ أَعْرَضَ الْخَيْرَ مُعْتَدٍ مُّرِيْبٌ ۝

لَا ذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ۝

قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْعَمْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ۝

قَالَ لَا تَحْتَسِبُ الْمَالَ لَدَائِي وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكَ بِالْوَعِيدِ ۝

يَا بَيْتُ الْقَبْرِ لَدَائِي وَمَا أَنَا بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ ۝

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَنَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ۝

وَأَزَلَّتِ الْجَنَّةُ لِّلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ۝

هَذَا مَا تَوْعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ ۝

مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ ۝

لَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ۝

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ۝

منع کننده مال درگذرنده از حدشك آرنده را (۲۵) .

آنكه مقرر كرد با خدا معبودى ديگر پس بافگنيد او را در عذاب سخت (۲۶) .

گفت همنشين او^(۱) اى پروردگار من گمراه نكردم اين شخص را وليكن وى بود در گمراهي دور (۲۷) .

فرمود خصومت مكنيد پيش من حالانكه پيش از اين فرستاده بودم بسوى شما وعده عذاب (۲۸) .

تغير داده نمى شود وعده نزد من ونیستم من ستم كننده بر بندگان (۲۹) .

روزي كه بگوئيم دوزخ را آيا پرشدى ودوزخ گويد آيا هيچ زياده از اين هست^(۲) (۳۰) .

ونزديك گرداننده شود بهشت براى متقيان نه دورمانده (۳۱) .

(گوئيم) اين ست آنچه وعده داده ميشد شمارا نزديك كرده شده براى هر رجوع كننده ادب نگاهدارنده (۳۲) .

براى هر كسيكه بترسد از خدا نادیده وپيش آمدبدل متوجه شده (۳۳) .

(گوئيم) داخل شويد در بهشت همراه سلامتى اينست روز هميشه جاويدان (۳۴) .

ايشانراست آنچه خواهند در بهشت و

(۱) يعنى شياطين از انس وجن والله اعلم .

(۲) يعنى هر چند درواندازند زياده طلب كند والله اعلم .

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي
الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَحِيصٍ ③۱

إِنْ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ
شَهِيدٌ ③۲

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ
أَيَّامٍ وَمَا مَسْنَانٌ غَرُوبٌ ③۳

فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ
الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ③۴

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ النُّجُودِ ③۵

وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادُ مَنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ③۶

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ③۷

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَاللَّيْلُ الْمُبِيتُ ③۸

يَوْمَ تَشَقُّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ يَوْمَ تَكُونُ الْأَرْضُ لَكُمْ حَصْرًا وَنَجِيرًا ③۹

يَحْنُ أَهْلَكُمْ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ

نزدیک مازیاده است از آن (۳۵) .

وبسیار هلاک کردیم پیش از ایشان امت ها
که قوی تر بودند ایشان از این جماعت
در دست درازی پس جستجو کردند
در شهرها که هیچ گریزگاهی هست (۳۶) .

هر آئینه درین مقدمه پندست کسی را که
دلی دارد یا گوش نهد متوجه شده (۳۷) .

وهر آئینه آفریدیم آسمان ها و زمین را
وآنچه در میان هر دوهست درشش روز
و نرسید بماه هیچ ماندگی (۳۸) .

پس صبر کن بآنچه میگویند وپاکی
یادکن همراه ستائش پرورد کارخویش را
پیش از برآمدن آفتاب وپیش از غروب
(۳۹) .

و در بعض اوقات شب به پاکی یادکن
خدارا و عقب نماز نیز (۴۰) .

و بشنواین قصه روزیکه آواز دهد
آواز دهنده از جای نزدیک^(۱) (۴۱) .

روزیکه بشنوند نعره تند بغیر تردد و آن
روز روز برآمدن است (۴۲) .

هر آئینه ما زنده می کنیم و می میرانیم
و بسوی ماست بازگشت (۴۳) .

روزیکه بشکافد زمین از سرایشان بیرون
آیند شتابان، این برانگیختن ست آسان
بر ما (۴۴) .

مأمیدانیم آنچه می گویند و نیستی تو

(۱) این تصویر هست آنرا که همه در اجتماع ندا مساوی باشند والله اعلم .

بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَيَعْبُدُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالذَّارِيَّتِ دُرُورًا ۝۱

فَالْجِبَلِ رُفُورًا ۝۲

فَالْجِبْرِیَّتِ یُسْرًا ۝۳

فَالْمَقْسِمَاتِ أَمْرًا ۝۴

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ۝۵

فَإِنَّ الدِّینَ لَوَاقِعٌ ۝۶

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْمُرْكِبِ ۝۷

إِنَّمَا لَفِی قَوْلٍ مُمْتَلِفٍ ۝۸

يُؤْفِكُ عَنْهُ مَنْ آفَكَ ۝۹

قُلِ الْمُتَرُصُّونَ ۝۱۰

الَّذِينَ هُمْ عَنْ عَثْرَةِ سَاهُونَ ۝۱۱

يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّینِ ۝۱۲

يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ۝۱۳

برایشان قهر کننده پس پندده به قرآن
هرکرا میترسد از وعده عذاب من (۴۵).

سوره ذاریات مکی است و آن شصت
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به بادهای پراکنده کتنده خاک
و جزآن پراکنده کردنی (۱) .

پس قسم به ابرهای بردارنده بار آب (۲) .
پس قسم بکشتی های روان شونده
بسہولت (۳) .

پس قسم بفرشتگان تقسیم کننده کار (۱)
(۴) .

هرآئینه وعده که کرده میشود بشماراست
(۵) .

وهرآئینه جزای اعمال بودنیست (۶) .

قسم بآسمان دارای راه ها (۲) (۷) .

هرآئینه شمادرسختی باهم اختلاف دارنده
هستید (۸) .

بازگردانیده میشود ازقرآن هرکه درعلم
الهی ازخیر مطرود است (۹) .

لعنت کرده شد دروغگویانرا (۱۰) .

آنانکه ایشان دربی خبری اندفراموش
کننده اند (۱۱) .

می پرسند کی خواهد بود روزجزا (۱۲) .

(آری) آتروزکه ایشانرا درآتش عذاب داده

(۱) یعنی ارزاق و بلادهارا .

(۲) یعنی صورتهای مختلف دارند مانند شکل شیر و شکل بره و شکل عقرب والله اعلم .

میشود (۱۳) .

(گوئیم) بچشیداین عقوبت خودرا اینست آنچه آنرا بشتاب طلب میکردید (۱۴) .

هرآئینه متقیان دربوستانها وچشمه هاباشند (۱۵) .

بدست آرنده آنچه دادایشانرا پروردگار ایشان هرآئینه ایشان بودند پیش ازین نکوکار (۱۶) .

بودند باین صفت که اندکی ازشب می خوابیدند (۱۷) .

و بوقت سحر ایشان طلب آمرزش می نمودند (۱۸) .

ودراموال ایشان حصه مقرر بود برای سوال کننده و برای تنگدست کم سوال (۱۹) .

ودرزمین نشانه هاست یقین کنندگان را (۲۰) .

ودرذات شما نشانه هاست آیانی نگرید (۲۱) .

ودرآسمان است رزق شما و آنچه وعده داده میشود شمارا^(۱) (۲۲) .

پس قسم به پروردگارآسمان وزمین هرآئینه این خبرراست است مانند آنکه شما سخن میگوئید^(۲) (۲۳) .

ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُسْتَعْجَلُونَ ⑬

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ⑭

الْحَدِيثُ مَا أَتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ⑮

كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ الَّذِينَ يَلْمِزُونَ ⑯

وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَفْهِمُونَ ⑰

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ⑱

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ⑲

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ⑳

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ㉑

قَوْرَتِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّكُمْ لَتَرْجَبُونَ ㉒

(۱) یعنی پیش از وجود خارجی درعالم ملکوت رزق و عقوبت وامثال آن متصور میشود والله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه درگفتن خود یقین دارید که ماالبته میگوئیم همچنین باین خبریقین باید=

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْكُرْمِيِّ ③۲

آیا آمده است پیش تو خبر مهمانان گرامی
ابراهیم (۲۴) .

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُّشْكُرُونَ ③۳

چون درآمدند برابر ابراهیم پس سلام گفتند
جواب سلام داد (به دل گفت) ایشان
گروهی هستند ناشناخته (۲۵) .

فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ③۴

پس متوجه شد بسوی اهل خانه خود پس
آورد کباب گوساله فربه (۲۶) .

فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ③۵

پس نزدیک ساخت آنرا بایشان گفت آیا نه
میخورید (۲۷) .

فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَمْنُنْ وَبِعْرْوَةٍ بَعْلِمٍ عَلَيْهِ ③۶

پس (چون نخوردند) درخاطر خود یافت
از ایشان ترسی گفتند مترس و بشارت
دادندش بفرزندی دانا (۲۸) .

فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي مَخْرَافَتِكُمْ فَسَكَتَ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ
عَقِيمٌ ③۷

پس پیش آمد زن ابراهیم باوازی و طپانچه
زد روی خود را (یعنی به تعجب) و گفت
(آیا بزاید) پیرزنی نازاینده (۲۹) .

قَالُوا كُنْ لَاحِقَ قَالَ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ③۸

فرشتگان گفتند همچنین فرمود پرورد گارتو
هرآئینه اوست باحکمت دانا (۳۰) .

(۱) یعنی چنانکه در گفتن خود یقین دارید که مالبته میگوئیم همچنین باین خبریقین باید
آورد والله اعلم .

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۳۱﴾

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿۳۲﴾

لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ جَارَةً مِّنْ طِينٍ ﴿۳۳﴾

مُتَوَّاةٌ عِندَ رَبِّكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۴﴾

فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۵﴾

فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۶﴾

وَتَوَكَّلْنَا فِيهَا آيَةً لِّلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿۳۷﴾

وَفِي مِثْقَلِ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ﴿۳۸﴾

فَتَوَلَّىٰ يَرْكُوبُهُ وَقَالَ لِّمِصْرَ آوِجَتُونَ ﴿۳۹﴾

فَأَخَذْنَاهُ وَجُودَهُ فَنَبَذْنَاهُ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلَوِّمٌ ﴿۴۰﴾

وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿۴۱﴾

ابراهيم گفت پس چیست مقصد شماي
فرستادگان (۳۱) .

گفتند هرآينه ما فرستاده شديم بسوي
گروهي گناهگار (۳۲) .

تا بفرستيم بر سرايشان سنگ باري از گل
(۳۳) .

که نشانمند کرده شده است نزديك
پروردگار تو براي آنانکه از حديرون شده
اند (۳۴) .

پس برآورديم هر کرا بود در آن ديه
از مومنان (۳۵) .

پس نيافتيم در آنجا غير يك خانه
از مسلمانان^(۱) (۳۶) .

و گذاشتيم در آن ديه نشانه براي آنانکه مي
ترسند از عذاب درد دهنده^(۲) (۳۷) .

و در قصه موسي نشانه است چون
فرستاديمش بسوي فرعون به دليل واضح
(۳۸) .

پس روگردان شده همراه قوت خود^(۳) و
گفت جادوگريست ياديوانه (۳۹) .

پس گرفتيم او را و لشکر هاي او را پس
افکنديم ايشان را در دريا و او کتنده بودکاري
را که موجب ملامت باشد (۴۰) .

و در قصه عاد نشانه است چون فرستاديم

(۱) يعني خانه حضرت لوط والله اعلم .

(۲) يعني آثار آن سنگباران موجود است والله اعلم .

(۳) يعني لشکر خود .

مَا تَكْذِبُونَ قُلْ آتَتْ عَلَيْهِمُ الْآيَاتُ كَالرَّيْنِ ۝

وَلِي تَنْوَدَ اِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ۝

فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصُّورَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ۝

فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُتَعِمِّينَ ۝

وَقَوْمَ نُوحٍ مِّنْ قَبْلُ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ۝

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ۝

وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمُهَيِّدُونَ ۝

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝

فَقُرْءُوا آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُدْعَرُونَ ۝

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُفْرُتُهُ تَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝

كَذَٰلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ مِن رَّسُولٍ إِلَّا

برایشان بادی بی منفعت (۴۱) .

نه‌گذارد هیچ چیز را که برسد بوی مگر سازد

آن را مانند استخوان پوسیده (۴۲) .

ودرقصه نمود نشانه است چون گفته

شدایشانرا بهره مند باشید تا مدتی (۴۳) .

پس سرکشیدند از فرمان پروردگار خویش

پس درگرفت ایشان را نعره تند و ایشان

میدیدند (۴۴) .

پس نتوانستند برخاستن و نه بودند انتقام

کشندگان (۴۵) .

وهلاك ساختیم قوم نوح را پیش ازین

هرآئینه ایشان بودند گروهی بدکار (۴۶) .

وآسمان را بنا کردیم به قوت وهرآئینه ما

توانائیم (۴۷) .

وزمین را گسترانیدیم پس نیکو گستراننده

ایم (۴۸) .

واز هر چیزی آفریدیم دو قسم

تا شما پندپذیر شوید^(۱) (۴۹) .

(پیغامبر گوید) پس بگریزید بسوی خدا

هر آئینه من برای شما از جانب

اوترساننده آشکارم (۵۰) .

و مقرر مکنید با خدا معبودی دیگر را

هرآئینه من برای شما از جانب اوترساننده

آشکارم (۵۱) .

همچنین نیامده است نزدیک آنانکه پیش

از ایشان بودند هیچ پیغامبری مگر گفتند

قَالُوا سَاحِرٌ وَّعَجُونٌ ۝۵۲

أَتَوَصَّوِيهِ بِبَنِي قَوْمٍ كُفَّارُونَ ۝۵۳

فَقُلْ عَنْتَرَةُ مِمَّا آتَتْ بِمَلَأُمٍ ۝۵۴

وَذِكْرُ قَالَ الَّذِي تَقْعُمُ الْمُؤْمِنِينَ ۝۵۵

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِعِبَادَتِي ۝۵۶

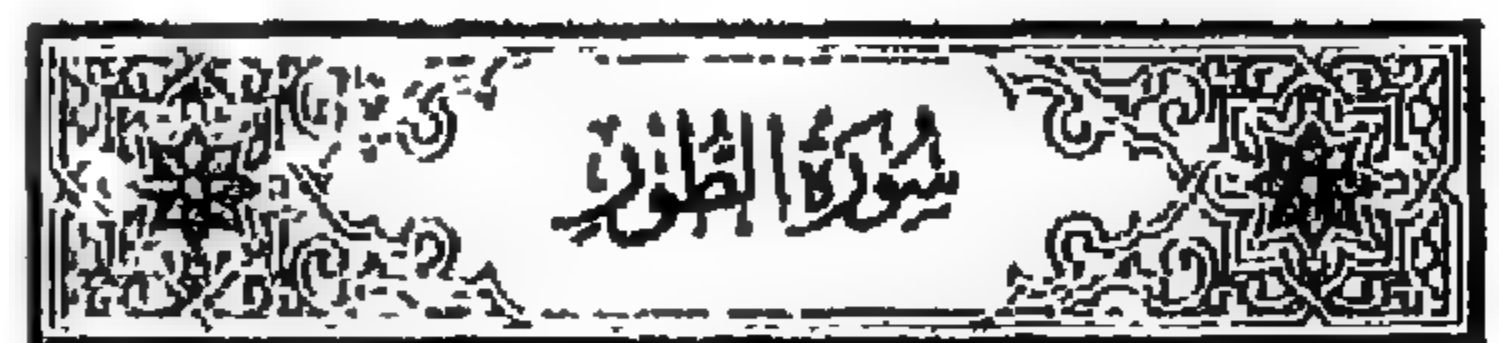
مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ۝۵۷

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ۝۵۸

قَالَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُكُونًا مِثْلَ ذُنُوبِهِمْ

فَلَا يَسْتَعْتَبُونَ ۝۵۹

قَوْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ۝۶۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالطُّورُ ۝۱

وَكُتَيْبٌ مِّنْ طُورٍ ۝۲

جادوگریست یا دیوانه است (۵۲) .

آیا بایکدیگر وصیت کرده اند باینکار بلکه ایشان گروه سرکش اند (۵۳) .

پس روی بازکش از ایشان پس نیستی تو ملامت کرده شده (۵۴) .

و پندده هر آئینه پند دادن سود میدهد مومنان را (۵۵) .

و نیافریده ام جن و انس را مگر برای آنکه بپرستند مرا (۵۶) .

نمی خواهم از ایشان رزق را و نمی خواهم که مرا طعام دهند (۵۷) .

هر آئینه خدا همونست رزق دهنده خداوند توانای زور آور (۱) (۵۸) .

پس هر آئینه آنان را که ستم کرده اند نصیبی است (یعنی از عقوبت) مانند نصیب یاران گذشته ایشان پس باید که شتاب طلب نکنند از من (۵۹) .

پس وای کافران را از آن روز ایشان که وعده داده میشوند (۶۰) .

سوره طور مکی است و آن چهل و نه آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشننده مهربان .

قسم به کوه طور (۱) .

و قسم به کتاب نوشته شده (۲) .

(۱) یعنی آدمیان بنده می گیرند تا در مآكل و مشرب معاونت کنند بخلاف خدا والله اعلم .

فِي رَقٍّ مَّنْشُورٍ ۝

وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ۝

وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ۝

وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ۝

إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ۝

قَالَهُ مِنْ دَافِعٍ ۝

يَوْمَ تَبُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ۝

وَتُسِيرُ الْجِبَالُ سِيرًا ۝

قَوْلٍ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝

الَّذِينَ هُمْ فِي غَوْضٍ يَلْعَبُونَ ۝

يَوْمَ يَدْعُونَ إِلَى تَارِحِهِمْ دَعَا ۝

هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ۝

أَفَسِحْرُ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ۝

إِصْلَوْهَا قَاصِدُونَ أَوَّلَاصِدِرُوهَا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ

مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُنٍ ۝

فُكِهَيْنَ بِمَا آثَرُوا رَبَّهُمْ وَأَوْقَاهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ۝

در کاغذ کشاده^(۱) (۳) .

و قسم بخانه معمور^(۲) (۴) .

و قسم به سقف برا فراشته شده^(۳) (۵) .

و قسم به دریا پر کرده شده (۶) .

هر آئینه عذاب پروردگارتو بودن نیست (۷) .

نیست اورا هیچ دفع کننده (۸) .

روزی که جنبش کند آسمان جنبش کردنی (۹) .

و روان شود کوه ها روان شدنی (۱۰) .

پس وای آنروز دروغ شمارندگان را (۱۱) .

آنانکه ایشان به بیهوده گوئی بازی می کنند (۱۲) .

روزی که به سختی روان کرده شوند

بسوی آتش دوزخ روان کردنی (۱۳) .

اینست آتشی که شما آن رادروغ می شمردید (۱۴) .

آیا سحرست این یا شما در نمی نگرید (۱۵) .

در آئید باین آتش پس صبر کنید یا نه کنید

برابرست بر شما جزاین نیست که جزا

داده خواهید شد بحسب آنچه می کردید

(۱۶) .

هر آئینه متقیان در بوستانها و نعمت

ها باشند خوشحال شده (۱۷) .

بسبب آنکه نعمت داد ایشانرا پروردگار

(۱) یعنی تورات یا قرآن .

(۲) یعنی آنکه در آسمان است .

(۳) یعنی آسمان .

ایشان و بسبب آنکه نگهداشت ایشانرا
از عذاب دوزخ (۱۸) .

بخورید و بنوشید گوارا به سبب آنچه
میکردید (۱۹) .

تکیه زده بر تخت های برابر یکدیگر گسترده
وجفت کنیم ایشانرا بحوران کشاده چشم
(۲۰) .

و آنانکه ایمان آوردند و برپی ایشان رفت
اولاد ایشان در ایمان برسانیم بدیشان
اولاد ایشانرا و نقصان نه کنیم ایشانرا
از جزای عمل ایشان چیزی هر مردی
بآنچه عمل کرد درگرو باشد (۲۱) .

و پی در پی عطا کنیم ایشانرا میوه و گوشت
از جنسی که طلب کنند (۲۲) .

از دست یکدیگر می گیرند آنجا پیاله شراب
نه بیهوده گوئی باشد در آن و نه بزه کاری
(۲۳) .

و آمدورفت کنند برایشان نوجوانانی چند
از ایشان گویا آن نوجوانان مروارید در پرده
پنهان اند (۲۴) .

و روی آورد بعضی ایشان بر بعضی ازیک
دیگر سوال کنان (۲۵) .

گفتند هر آئینه ما پیش ازین در میان اهل
خانه خود ترسان بودیم (۲۶) .

پس نعمت فراوان داد مارا خدا
و نگاهداشت مارا از عذاب باد گرم (۲۷) .

هر آئینه ما پیش ازین عبادت میکردیم
اورا هر آئینه اوست احسان کننده مهربان
(۲۸) .

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا لِّمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

مُتَّكِئِينَ عَلَى سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِمُحَرِّمَاتٍ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ
ذُرِّيَّتَهُمْ وَمِمَّا أَتَيْنَاهُمْ مِنْ عَذَابِهِمْ مَنْ شِئْنَا
كُلُّ امْرِئٍ لِّمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٢١﴾

وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِغَاكِهِمْ وَكُحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٢﴾

يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَعْنُ فِيهَا وَلَا أَنَا يَحْنُمُ ﴿٢٣﴾

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَّهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ ﴿٢٤﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٥﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أُمَلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٦﴾

فَرَحَّ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَّعْنَا عَذَابَ التَّوْبَةِ ﴿٢٧﴾

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿٢٨﴾

فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ ﴿٢٩﴾

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّتَرْتَلُ بِهِ نَبِيٍّ الْمُنُونِ ﴿٣٠﴾

قُلْ تَرْتَبُّوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَزِعِينَ ﴿٣١﴾

أَمْ تَأْتُرُهُمْ آحْلَامُهُمْ بِلَا أَمْرِ مِنْ قَوْمٍ طَاغُوتٍ ﴿٣٢﴾

أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

فَلْيَأْتُوا صِدْقَ بَشِيرٍ إِن كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ مَعْنَى أَمْ لَهُمُ الْخَلْقُونَ ﴿٣٥﴾

أَمْ خُلِقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٦﴾

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ لَهُمُ الْمَقْتَبُونَ ﴿٣٧﴾

أَمْ لَهُمْ سُلُسُلُ مِنْ فِئَةٍ فَلْيَأْتِ مُسَمِّعُهُمْ سُلْطٰنٌ مُبِينٌ ﴿٣٨﴾

أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤١﴾

أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾

(یا محمد) پس پندده پس نیستی توبفضل پروردگار خود کاهن و نه دیوانه (۲۹) .

بلکه آیامیگویند شاعرست انتظار کشیم در حق او حوادثِ زمانه را (۳۰) .

بگو انتظار بکشید هر آئینه من باشما از انتظار کشند گانم (۳۱) .

آیا میفرماید باین عقیده عقل های ایشان یا ایشان گروهی سرکش اند (۳۲) .

آیامیگویند بر بسته است قرآن را نی بلکه ایمان نمی آرند (۳۳) .

پس باید که بیارند سخنی مانند این اگر راست گوهستند (۳۴) .

آیا ایشان آفریده شدند بغیر آفریننده یا ایشان خود آفرید گاراند (۳۵) .

آیا آفریده اند آسمان ها و زمین را بلکه ایشان باور نمی کنند (۳۶) .

آیا نزدیک ایشان خزانه های پروردگار تست یا ایشانند چیره دست (۳۷) .

آیا ایشان رانردبانی هست که بر آن بالا رفته می شنوند پس باید که بیارد شنونده ایشان دلیل ظاهر را (۳۸) .

آیا خدا را دختران پیدامی شوند و شمارا پسران (۳۹) .

آیا سوال میکنی از ایشان مزدی بر رسالت پس ایشان از غرامت گرانبار شده اند (۴۰) .

آیا نزدیک ایشان علم غیب است پس ایشان مینویسند (۴۱) .

آیامی خواهند بداندیشی پس کافران ایشانند

أَمْلَهُمُ إِلَهًا غَيْرَ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۳۷﴾

وَأَن يَرَوْا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ﴿۳۸﴾

فَكَذَّبُوهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿۳۹﴾

يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۴۰﴾

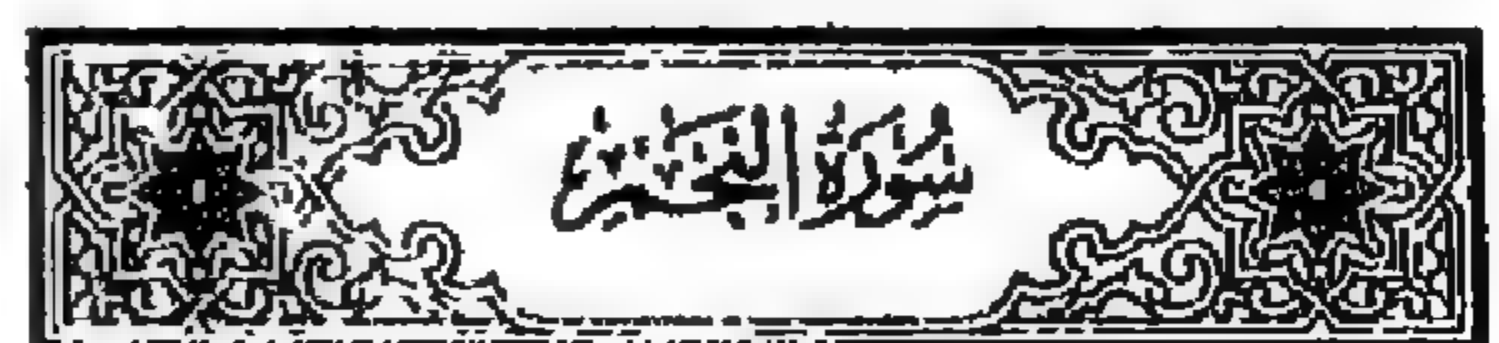
وَأَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ

لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۱﴾

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ

رَبِّكَ خَلِينَ نَقُومُ ﴿۴۲﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿۴۳﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ۝۱

نَاضِلٍ صَلَاجَتُهُمْ وَأَعَاوَى ۝۲

در ضررِ بداندیشی گرفتار شده (۴۲) .

آیا ایشان را معبودی هست بجز خداپاکی
خدا راست از آنکه شریک مقرر میکنند
(۴۳) .

و اگر ببینند يك پاره را از آسمان افتاده
گویند این ابريست برهم نشسته (۴۴) .

پس بگذار ایشان را تا آنکه ملاقات کنند
بآن روز خود که در آن بیهوش کرده شوند
(۴۵) .

روزی که دفع نکنند از ایشان مکر ایشان
چیزی را و نه ایشان نصرت داده شوند
(۴۶) .

و هر آینه ستمگاران را عذابیست غیر این
ولیکن اکثر ایشان نمیدانند (۴۷) .

و صبر کن بانتظار حکم پروردگار خود
هر آینه تو بحضور چشم مائی و بیای
یاد کن باستائش پروردگار خود را و قتیکه
بصبح برخیزی (۴۸) .

و بعض اوقات شب بیای یاد کن خدا را
و عقب غائب شدن ستاره هانیز (۴۹) .

سوره نجم مکی است و آن شصت
ودوایت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بستاره چون فروافتد (۱) .

گمراه نشد این یارشما^(۱) و غلط نکرده

وَيَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۝

إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ۝

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ۝

ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ۝

وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ۝

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ۝

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ۝

فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ۝

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ۝

أَفَتُمَارُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ۝

وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ۝

عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ۝

عِنْدَ مَا جَاءَتْهُ الْمَآوَىٰ ۝

إِذْ يَخْشَى الْيَسْدَرَةَ مَا يَفْئِدُنَىٰ ۝

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ۝

است راه را (۲) .

وسخن نمی گوید از خواهش نفس (۳) .

نیست قرآن مگرو حی که بسوی

اوفرستاده میشود (۴) .

آموخته است اورا فرشته بسیار باقوت (۵) .

صاحب حسن پس راست ایستاد آن فرشته

(۶) .

واو بکناره بلند آسمان بود (۷) .

باز نزدیک شد و فرو آمد (۸) .

پس رسید بمسافت دو کمان یا نزدیک

ترازان (۹) .

پس پیغام رسانید بسوی بنده خدا آنچه

رسانید (۱۰) .

دروغ داخل نکرد دل پیغامبر در آنچه

معائنه کرد (۱۱) .

آیاشما گفتگو میکنید با پیغامبر در آنچه می

بیند (۱۲) .

وهر آئینه دیده بود او را (این فرشته را) يك

بار دیگر (۱۳) .

نزدیک سدره المنتهی (۱۴) .

نزدیک آن سدره است بهشت آرامگاه

(۱۵) .

فرشته را دید وقتی که می پوشید سدره

را آنچه می پوشید^(۱) (۱۶) .

کجروی نکرد چشم پیغامبر و از مقصد

(۱) یعنی وقتی که انوار الهی از هر جانب سدره را احاطه کرد و این در شب معراج بود

والله اعلم .

لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى ۝۱۸

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ۝۱۹

وَمَنْوَةَ الثَّالِثَةِ الْآخَرَىٰ ۝۲۰

الْكُذِّ الْكَرُوءَ لَهُ الْأُنثَىٰ ۝۲۱

تِلْكَ إِذْ أَسْبَغَ إِضْيَازِي ۝۲۲

إِنَّ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاءُكُمْ مَا أَنْزَلَ

اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنَّ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى

الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ الْهُدَىٰ ۝۲۳

أَمَرَ الْإِنْسَانَ مَا أَنْثَىٰ ۝۲۴

فَبَلِّغُوا الْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ۝۲۵

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ

بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَىٰ ۝۲۶

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْمَعُونَ الْمَلَائِكَةَ

تَقِيْمَةَ الْأُنثَىٰ ۝۲۷

وَاللَّهُعْبَهُ مِنْ عِلْمٍ إِنَّ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ

لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ۝۲۸

تجاوز نه نمود (۱۷) .

هرآئینه معائنه کرد بعض نشانه های بزرگ

پروردگار خود را (۱۸) .

آیادیدید لات را وعزی را (۱۹) .

منات سومی بی قدر را (۲۰) .

آیا شمارا فرزند باشد و خدا را دختر (۲۱) .

این قسمت آنگاه قسمت بی انصاف باشد

(۲۲) .

نیست این مگر نامهای چند که مقرر

کرده اید آنرا شما و پدران شما فرود

نیاورده است خدا بر ثبوت آنها هیچ دلیلی

پیروی نمی کنند مگر وهم فاسد را و چیزی

را که خواهش می کند نفسها و هرآئینه

آمده است ایشان را از پروردگار ایشان

هدایت (۲۳) .

آیا میسرست آدمی را آنچه که آرزو میکند

(۲۴) .

پس خدائراست آنچه جهان و این جهان (۲۵) .

و بسیار فرشته اند در آسمان ها که نفع

نمی کند شفاعت ایشان چیزی را مگر

بعد از آنکه دستوری دهد خدا و رضامند

شود برای هر که خواهد (۲۶) .

هرآئینه آنانکه باور نمیدارند آخرت را

مسمی میکنند فرشتگان را بنام دختران (۲۷)

و نیست ایشانرا بثبوت این مقدمه هیچ

دانش پیروی نمی کنند مگر وهم را و هر

آئینه وهم نفع نمیدهد از شناخت حقیقت

چیزی را (۲۸) .

فَاَعْرَضَ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا ﴿۲۸﴾

ذَٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَىٰ ﴿۲۹﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ
أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنٰی ﴿۳۰﴾

الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ
وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ بِآيَاتِهِ
فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ قَالُوا لَوْلَا أَنفُسُكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّفَىٰ ﴿۳۱﴾

أَقْرَبَ يَتَّخِذُ تَوَلَّىٰ ﴿۳۲﴾

وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا وَأَكْدَىٰ ﴿۳۳﴾

أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهَؤُلَاءِ

أَمْ لَمْ يُنَبِّأْ بِمَا فِي صُفْحِ مُوسَىٰ ﴿۳۴﴾

پس اعراض کن از کسیکه روگردان شد
از یاد کردن ما و طلب نه کرد مگر زندگانی
این جهانی را (۲۹) .

اینست نهایت ایشان از روی دانش^(۱)
هر آئینه پروردگارتو داناست بهر که غلط
کرد راه خدا و اوست دانا بهر که راه یافت
(۳۰) .

و خدائراست آنچه در آسمان ها و آنچه
در زمین ست عاقبت کار جزا دهد آنانرا که
بدکاری کردند بحسب آنچه عمل نمودند
جزا دهد آنان را که نیکوکاری کردند
بخصلت نیک (۳۱) .

آنانکه پرهیزگاری می کنند از کبائر گناهان
و بی حیائی هاسوای گناهان صغیره
هر آئینه پروردگار تو بسیار آمرزش است
اوست دانا باحوال شما وقتی که پیدا کرد
شمارا از زمین و وقتی که شما بچه های
بودید در شکم های مادران خویش پس
ستائش مکنید خویشتن را خدا دانا
ترست بکسیکه پرهیزگاری کرد (۳۲) .

آیادیدی کسی را که روگردان شد (۳۳) .
وداد اندکی از مال و سخت دل شد (۳۴) .

آیا نزدیک اوست علم غیب پس گویا او هر
چیز را بچشم می بیند (۳۵) .

آیا خبر داده نشد بآنچه در صحیفهای
موسیٰ (۳۶) .

(۱) یعنی این است نهایت علم ایشان .

وَابْرَاهِيمَ الَّذِي وَكَّى ۝

و ابراهیم که وفادار بود (۳۷) .

أَلَّا تَسْأَلُوهُنَّ مَا لَهُنَّ مِنَ الْأَمْثَالِ ۚ وَذُرِّيَّاتٍ أُخْرَى ۝

(مضمونش آنکه) برنخواهد داشت هیچ بردارنده بار گناه دیگر را (۳۸) .

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى ۝

و آنکه نرسد آدمی را مگر آنچه عمل کرده است (۳۹) .

وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى ۝

و آنکه سعی آدمی دیده خواهد شد (۴۰) .

ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءُ الْأَوَّلَى ۝

باز داده خواهد شد بحسب آن سعی جزای تمام (۴۱) .

وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْإِنْتَهَىٰ ۝

و آنکه بسوی پروردگارتست باز گشت (۴۲) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَهْلَكَ وَابْنَكَ ۝

و آنکه او خندانید و گریانید (۴۳) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا ۝

و آنکه او میرانید و اوزنده کرد (۴۴) .

وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ۝

و آنکه خدا آفرید دو قسم نر و ماده را (۴۵) .

مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تُنْفَخَى ۝

از نطفه چون ریخته شود در رحم (۴۶) .

وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشْأَةَ الْأُخْرَىٰ ۝

و آنکه بر خدا لازم ست آن پیدا کردن دیگر (۴۷) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ۝

و آنکه او توانگر ساخت و سرمایه داد (۴۸) .

وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَىٰ ۝

و آنکه همونست پروردگار ستاره شعری (۴۹) .

وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ۝

و آنکه او هلاک ساخت عاد نخستین را (۵۰) .

وَتَبَوَّأَ مَكَانًا بَعْدَىٰ ۝

و هلاک کرد ثمود را پس هیچ کس را باقی نگذاشت (۵۱) .

وَقَوْمَ ثَوُودٍ مِنْ قَبْلُ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ وَأَطْغَىٰ ۝

و هلاک کرد قوم نوح را پیش ازین هر آئینه ایشان بودند ستمگارت تر و از حد گذشته تر (۵۲) .

وَالْبُؤْسَ فِئَكَةِ أَهْوَىٰ ۝

و شهر موفتکه را بر زمین افکند (۵۳) .

فَغَشَّاهَا مَعِشَىٰ ۝

پس پوشانید بروی آنچه

پوشانید^(۱) (۵۴).

پس در کدام يك از نعمت های پروردگار خود ای آدمی شبهه میکنی (۵۵).

این پیغامبر ترساننده است از جنس ترسانندگان پیشین (۵۶).

نزدیک آمد قیامت (۵۷).

نیست او را سوای خدا هیچ ظاهر کننده (۵۸).

آیا ازین سخن تعجب می کنید (۵۹).

و خنده می نمائید و نه می گریید (۶۰).

و شما بازی کننده هستید (۶۱).

پس سجده کنید خدا را و پرستش نمائید (۶۲).

سوره قمر مکی است و آن پنجاه
و پنج آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نزدیک آمد قیامت و بشگافت ماه^(۲) (۱).

و اگر کافران به بینند نشانه ای اعراض کنند و گویند سحر است قوی (۲).

و دروغ شمردند و پیروی خواهش خود کردند و هر چیزی در وقت خود قرار گرفته است (۳).

قِيَامِي الْآلِهَ رَبِّكَ تَتَمَلَّي ۝

هَذَا نَذِيرٌ مِنَ النَّذِيرِ الْأُولَى ۝

أَبْرَقَتِ الْأَرْضُ ۝

لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ۝

أَقْبِرْ هَذَا الْخَبِيرِ تَعْجَبُونَ ۝

وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ۝

وَأَنْتُمْ سَوْدُونَ ۝

فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِقْرَأْ بِنَتِ السَّاعَةِ وَأَنْشَأَ الْقَمَرُ ۝

وَأَنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمَرٌّ ۝

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أُمْرٍ مُتَقَرَّرٌ ۝

(۱) یعنی سنگباران کرد .

(۲) اشارتست بآن قصه که کافران از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم معجزه طلب کردند خدای تعالی ماه رادو قطعه ساخت یکی برکوه ابوقیس و دیگر برکوهی قیقعان والله اعلم .

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْآتِكَاءِ مَا فِيهِ مَزْجِرٌ ۝۳

حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِ التُّدُرُ ۝۴

فَقَالَ عَنْهُمْ كَيْفَ مَرَدُّكَ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ تُكْفِرُ ۝۵

فَحَسْبُ آبِصَارُهُمْ يَقُولُونَ مِنَ الْاِجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ ۝۶

فَهُطِعَتِ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَرِيرٌ ۝۷

كَذَبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ ۝۸

فَدَعَا رَبُّكَ إِلَى مَغْلُوبٍ فَأَنْتَهَرَ ۝۹

فَفَقْنَا أَنْبَاءَ السَّمَاوِيَّاتِ فَانْهَرَتْ ۝۱۰

وَنُفِخَ فِي الْأَرْضِ هَبْهُنَّ فَانْتَفَخَا فَعَالَمَ الْفُتُورِ ۝۱۱

وَصَلَّاتُهُ عَلَى ذَاتِ الْأَوَامِرِ وَدُّرٍ ۝۱۲

يَحْمِلُنَّ بِأَعْيُنِنَا جُرَاقًا ثَلَاثَ لَيَالٍ ۝۱۳

وهر آئینه آمده است بدیشان از خبرها آنچه در آن پندست (۴) .

وآمده است دانش تمام پس فائده نمیدهد ترسانیدنها (۵) .

پس اعراض کن از ایشان آنروز که بخواند خواننده بسوی چیزی ناخوش آیند (۶) .

درحالی که فرورفته چشمهای ایشان برآیند (آن روز) از قبور گویا ایشان ملخ پراکنده اند (۷) .

شتاب کنان بسوی آن خواننده گویند کافران این روزی ست دشوار (۸) .

دروغ شمردند پیش از ایشان قوم نوح پس دروغگو پنداشتند بنده ما را وگفتند دیوانه است و با او سخن درشت گفته شد (۹) .

پس دعا کرد بجناب پروردگار خود که من مغلوب شده ام پس انتقام بکش (۱۰) . پس کشادیم درهای آسمان را بآب بسیار ریزنده (۱۱) .

وروان کردیم از زمین چشمه ها پس جمع شد آب از هر جانب بنا بر کاری که مقدر شده بود (۱۲) (۱) .

و سوار کردیم نوح را بر کشتی خداوند تحت ها و میخها (۱۳) .

میرفت بحضور چشم های ما بجهت انتقام برای کسی که باور نداشته بودند

وَلَقَدْ نَزَّلْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ⑮

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِرِ ⑯

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ⑰

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِرِ ⑱

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمٍ نَحْسٍ مُّسَمًّى ⑲

تَنْزِيلُ النَّاسِ كَأَنَّهُمْ عَجَارٌ نَحْلٌ مُّنْقَعِرٍ ⑳

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِرِ ㉑

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ㉒

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ㉓

فَقَالُوا ابْشِرُوا بِنَارِ إِحْدَاثِنَا إِنَّا إِذْ أَلَيْنَا ضَلِيلٌ وَسُعُورٌ ㉔

أَلَيْسَ الَّذِي كُذِّبَ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَفُورٌ ㉕

اورا^(۱) (۱۴) .

وهرآئینه گذاشتیم این عقوبت رانشانه پس
هیچ پندگیرنده است (۱۵) .

پس چگونه بُود عقوبتِ من و ترسانیدن
های من (۱۶) .

وهرآئینه آسان کردیم قرآن راتاپندگیرند
پس آیا هیچ پندپذیرنده هست (۱۷) .

دروغ شمردند قوم عاد پس چگو نه بود
عذابِ من و ترسانیدن های من (۱۸) .

هرآئینه مافرستادیم برایشان بادِ تندرا
درروز شوم بغایت سخت (۱۹) .

برمیکنند مردمان را گویاییشان تنهای
درختانِ خرماى ازبیخ برکنده اند (۲۰) .

پس چگو نه بود عقوبتِ من و ترسانیدن
های من (۲۱) .

و هرآئینه آسان کرده ایم قرآن را
تاپندبگیرند پس آیا هیچ پندپذیرنده است
(۲۲) .

دروغ شمر دند قوم ثمود ترسانندگانرا
(۲۳) .

پس گفتند آیایک آدمی را از قوم خویش
پیروی کنیم هرآئینه ما آنگاه در گمراهی
ودیوانگی باشیم (۲۴) .

آیا نازل کرده شد بمردی وحی از میان ما
نی بلکه او دروغگوئی خود پسنداست
(۲۵) .

سَيَعْلَمُونَ عَذَابِ الْكَذَّابِ الْاَشْرُ ۳۱

اِنَّا مُرْسِلُو النَّافَةِ فَنَسَّ لَهُمْ فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ ۳۲

وَيَذَرُهُمْ اِنَّ الْمَاءَ قَسَمًا بَيْنَهُمْ كُلُّ شَرْبٍ مُّخْتَصِرٌ ۳۳

فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ۳۴

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ۳۵

اِنَّا ارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا

كَهَشِيرِ الْجَنَّةِ ۳۶

وَلَقَدْ يَمُرُّ بِالْقُرْآنِ لِلَّذِي ذُكِّرَ مِنْ مُّذَكِّرٍ ۳۷

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالْاُنْذَرِ ۳۸

اِنَّا ارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَارِسًا لِّلْاَلِ لُوطٍ فَبَيَّنَّهُمْ بِسَحْرِ ۳۹

قَعْبَةٍ مِّنْ عِتْدِنَا كَذَلِكَ يَجْزِي مَنْ شَكَرَ ۴۰

خواهند دانست فردا کیست دروغگوی
خود پسند (۲۶) .

هرآئینه ما فرستنده ایم ماده شتر را بجهت
ازمایش ایشان را پس ای صالح منتظر
ایشان باش و صبر پیش گیر (۲۷) .

و خبردار کن ایشانرا که آب مقسوم ست
در میان ایشان هر حصه آب، حاضر شود
بدان آنکه نوبت وی است (۲۸) .

پس آواز دادند یار خود را پس دست
درازی کرد و مجروح ساخت (۲۹) .

پس چگونگی بود عقوبت من و ترسانیدن
های من (۳۰) .

هرآئینه ما فرستادیم برایشان يك نعره پس
شدند مانند حظیره^(۱) درهم شکسته که
حظیره سازد آنرا بنا کرده باشد (۳۱) .

و هرآئینه آسان ساختیم قرآن را برای
آنکه پند گیرند پس آیا هیچ پندگیرنده است
(۳۲) .

دروغ شمردند قوم لوط ترسانندگانرا
(۳۳) .

هرآئینه فرستادیم برایشان بادسنگبار
مگراهل خانه لوط که خلاص ساختیم
ایشان را وقت سحر (۳۴) .

بمهربانی از نزدیک خویش همچنین

(۱) مترجم گوید حظیره احاطه است که از شاخهای خشک و خار برای گوسفند بنا کنند
و آن بمرور زمان پائمال مواشی میگردد خدای تعالی بآن پائمال شده تشبیه داد .

وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ ۝۳۵

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ ضَيْفِهِ فَطَسَنَّا عَلَيْهِمْ فُتُورًا
عَذَابًا يُذَكِّرُ ۝۳۶

وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِيرٌ ۝۳۷

فَذُوقُوا عَذَابَ الْإِنِّ وَذَكِّرُ ۝۳۸

وَلَقَدْ يَتْرَأُ الْفَرَّانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ۝۳۹

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ۝۴۰

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ ۝۴۱

الَّذِينَ كَفَرُوا خَيْرٌ مِنْ أُولَئِكَ أَمْ لَهُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ۝۴۲

أَمْ يَقُولُونَ هُمْ جَبِيمٌ لَذْتُهُمْ ۝۴۳

سَيَهْمُ الْجَعْمُ وَيُؤْتُونَ الدُّبُرَ ۝۴۴

بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذًى وَآمُرُ ۝۴۵

جزا می‌دهیم هر کراشکرگذاری کرد (۳۵).

وهر آئینه لوط ترسانیده بود ایشانرا
از عقوبت ما پس مکابره کردند در آن
ترسانیدنها (۳۶).

وهر آئینه سخن گفتند تا غفلت دهند لوط
را از حفظ مهمانان او پس محو کردیم چشم
های ایشانرا پس (گفتیم) بچشید عذاب
مرا و ترسانیدنهای مرا (۳۷).

وهر آئینه غارت کرد ایشانرا بامداد عقوبتی
جائی گیرنده (۳۸).

پس (گفتیم) بچشید عذاب مرا و ترسانیدنهای
مرا (۳۹).

وهر آئینه آسان ساختیم قرآن را برای آنکه
پند گیرند پس آیا هیچ پند گیرنده هست
(۴۰).

وهر آئینه آمدند خویشاوندان فرعون
را ترسانندگان (۴۱).

دروغ شمردند نشانه های ما را همه آنرا
پس گرفتیم ایشانرا مانند دگر رفتن غالب
قوی (۴۲).

آیا کافران شما ای قریش بهتراند ازین
جماعت ها آیا شمارا حکم خلاصی ست
در کتابهای پیشین (۴۳).

آیامی گویند ما جماعتی انتقام گیرنده ایم
(۴۴).

شکست داده خواهد شد این جماعت را
و بگردانند ایشان پشت (۴۵).

بلکه قیامت وعده گاه ایشانست و قیامت

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ۝

يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ۝

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ۝

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ۝

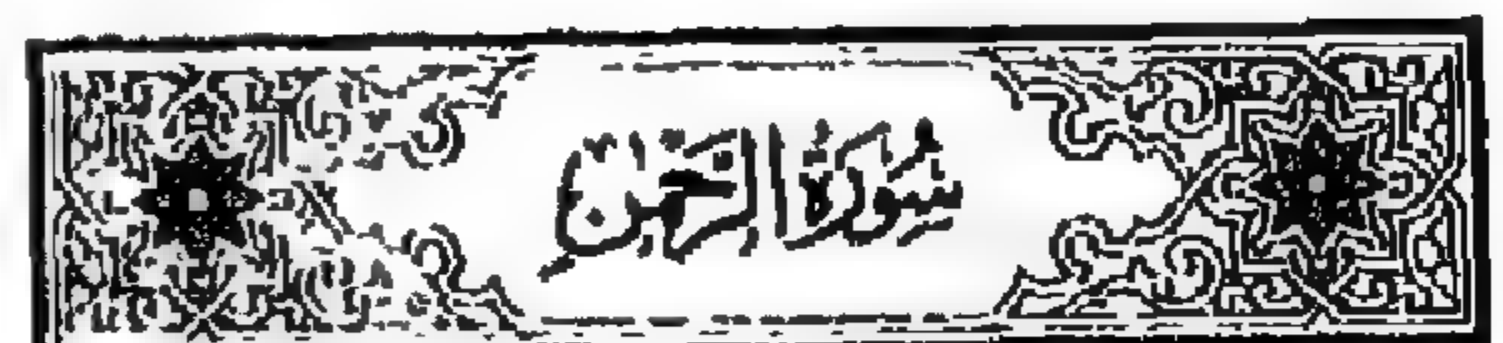
وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاءَ عُلَّمْ قَوْلُ مِنْ مُدْكِيرٍ ۝

وَكُلُّ شَيْءٍ عَالِمَةٌ فِي الزُّبُرِ ۝

وَكُلٌّ صِغِيرٌ كَبِيرٌ مُسْتَقَرٌّ ۝

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ۝

فِي مَقْعَدٍ صَدِيقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُقْتَدِرٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الرَّحْمَنُ ۝

عَلَّمَ الْقُرْآنَ ۝

سخت تر و تلخ ترست (۴۶) .

هرآئینه گنهگاران درگمراهی دیوانگی اند (۴۷) .

یادکن روزی که کشیده شودایشان رادر دوزخ برروی های ایشان (گوئیم) بپشید دست رسانیدن دوزخ را (۴۸) .

هرآئینه ماهر چیزرا پیدا کردیم باندازه مقرر (۴۹) .

و نیست حکم ما مگر یک کلمه مانند گردانیدن چشم^(۱) (۵۰) .

وهرآئینه هلاک ساختیم امثال شمارا پس آیهیچ پندگیرنده است (۵۱) .

وهرچیزی که کرده اند مکتوب ست درنامه های اعمال (۵۲) .

و هر خورد و بزرگ نوشته شده است^(۲) (۵۳) .

هرآئینه پرهیزگاران در بوستانها و چشمه ها باشند (۵۴) .

در مجلس راستی باشند نزدیک پادشاه توانا (۵۵) .

سوره رحمن مدنی است و آن هفتاد و هشت
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

خدا (۱) .

آموخت قرآن را (۲) .

(۱) یعنی در سرعت وجود مراد آسان بودن ست .

(۲) یعنی در لوح محفوظ .

خَلَقَ الْإِنْسَانَ ۲

مَلَكُهُ الْبَيَّانَ ۳

الْشَّمْسُ وَالْقَمَرُ يُحْسِبَانِ ۴

وَالْجَمْعُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ۵

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ۶

أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ۷

وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ۸

وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ۹

فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ۱۰

وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالزَّيْتَانِ ۱۱

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَنِ ۱۲

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ۱۳

وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّاءٍ مَرْمَرٍ مِنْ تَارٍ ۱۴

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَنِ ۱۵

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ۱۶

آفرید آدمی را (۳) .

آموختش سخن گفتن (۴) .

خورشید و ماه بحساب مقرر میروند (۵) .

وگیاه و درخت سجده میکنند (۶) .

وآسمان را برافراشت و فرودآورد ترازو را (۷) .

بمقصد آنکه از حد تجاوز نکنید در ترازو (۸) .

و راست سنجید بانصاف و نقصان نکنید در ترازو (۹) .

وزمین را گسترده برای آدمیان (۱۰) .

در آن زمین میوه است و درختان خرماس است خداوند غلاف ها (۱۱) .

و در آن زمین دانه خداوند برگ ست و گل خوشبوئیست (۱) (۱۲) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمريد (۲) (۱۳) .

آفرید آدمی را از گِل خشك مانند سفال (۱۴) .

و آفرید جن را از شعله آتش (۱۵) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمريد (۱۶) .

پروردگار دوشرق ست و پروردگار دو

(۱) مترجم گوید اشاره بآنست که برگ حبوب غازیۀ علف دواب ایشان میشود پس این

علاوه نعمت است .

(۲) جن وانس .

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿١٨﴾

مَرْجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾

بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٢١﴾

يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٢٣﴾

وَكُلُّ الْجَوَارِ الْفُنُكِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٢٤﴾

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٢٥﴾

كُلٌّ مِنْ عَلَيْهَا فَأِنْ ﴿٢٦﴾

وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٢٨﴾

يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٢٩﴾

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٣٠﴾

مغرب ست^(۱) (۱۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرد (۱۸) .

گذاشت دودریار آنها جمع شوند (۱۹) .
میان این هر دو حجابیست که یکی
بر دیگری تعدی نمیکند (۲۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرد (۲۱) .

برآید ازین دودریا مروارید و مرجان (۲۲) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرد (۲۳) .

خدا را ست کشتی های روان شونده
برافراشته در دریا مانند کوه ها (۲۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرد (۲۵) .

هر که هست بر زمین فانی شود (۲۶) .
و باقی ماند روی پروردگار تو خداوند
بزرگی و انعام (۲۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرد (۲۸) .

سوال میکند از خدا هر که در آسمانهاست
و زمین ست هر روزی خدا در حالتی
ست^(۲) (۲۹) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرد (۳۰) .

(۱) یعنی در زمستان آفتاب مشرق و مغرب دیگر دارد و در تابستان مشرق و مغرب دیگر.

(۲) یعنی تنعیم یا تعذیب، اسعاد یا اشقا، احیایا اماتت والله اعلم .

سَنَقَرُكُمْ أَيْتَهُ الثَّقَلَيْنِ ۝۳۱

فَيَأْتِي آلَهُمَا لِيَكْلَبُنِي ۝۳۲

يَمَسُّرُ الْجَيْنَ وَالْإِنْسَ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ۝۳۳

فَيَأْتِي آلَهُمَا لِيَكْلَبُنِي ۝۳۴

يُرْسِلُ عَلَيْكُمْ شَوَاطِيرَ مِنْ نَارٍ وَهَمَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرِينَ ۝۳۵

فَيَأْتِي آلَهُمَا لِيَكْلَبُنِي ۝۳۶

وَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ۝۳۷

فَيَأْتِي آلَهُمَا لِيَكْلَبُنِي ۝۳۸

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ عَنْ ذُنُوبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌ ۝۳۹

فَيَأْتِي آلَهُمَا لِيَكْلَبُنِي ۝۴۰

يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي
وَالْأَغْدَامِ ۝۴۱

فَيَأْتِي آلَهُمَا لِيَكْلَبُنِي ۝۴۲

از همه فارغ شده برای شما متوجه شویم
ای جن و انس (۳۱) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۳۲) .

ای قوم جن و انس اگر می توانید که
بیرون روید از کناره های آسمان ها و زمین
پس بیرون روید بیرون نخواهد رفتن مگر
بقوتی (۱) (۳۳) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۳۴) .

فرستاده خواهد شد بر شما شعله از آتش
و دود نیز پس مقابله نتوانید کرد (۳۵) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۳۶) .

پس چون بشکافد آسمان پس شود مثل گل
سرخ مانند اديم سرخ (۳۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۳۸) .

پس آن روز سوال کرده نه شود اگر نه خود
هیچ آدمی و نه جنی (۳۹) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۴۰) .

شناخته شوند گنهگاران به قیافه خود پس
گرفته شود به موی پیشانی های و به پای
هانیز (۴۱) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿۳۷﴾

يَطُوفُونَ فِيهَا وَلَئِنَّ جَهَنَّمَ لَئِن لَّمْ يَكْفُرْ بِلِقَاءِ رَبِّهَا لَأَكْبَرُ ﴿۳۸﴾

فَإِنِّي الْآءُ رَيْكُمَا تَكْذِبِينَ ﴿۳۹﴾

وَلَئِنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ﴿۴۰﴾

فَإِنِّي الْآءُ رَيْكُمَا تَكْذِبِينَ ﴿۴۱﴾

ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ﴿۴۲﴾

فَإِنِّي الْآءُ رَيْكُمَا تَكْذِبِينَ ﴿۴۳﴾

فِيهَا عَيْنٌ مُّسْوِيَةٌ ﴿۴۴﴾

فَإِنِّي الْآءُ رَيْكُمَا تَكْذِبِينَ ﴿۴۵﴾

فِيهَا مِنْ كُلِّ ثَمَرٍ أَكْثَرُ دُجْرٍ ﴿۴۶﴾

فَإِنِّي الْآءُ رَيْكُمَا تَكْذِبِينَ ﴿۴۷﴾

مُسْكِينٍ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَّا

الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿۴۸﴾

فَإِنِّي الْآءُ رَيْكُمَا تَكْذِبِينَ ﴿۴۹﴾

دروغ می شمیرید (۴۲) .

این است آن دوزخ که دروغ شمرده بودند آن را گنهگاران (۴۳) .

آمدورفت کنند میان آن آتش و میان آب گرم جوشیده (۴۴) .

پس کدام يك را از نعمت های پروردگار خویش دروغ می شمیرید (۴۵) .

وکسی را که ترسیده است از ایستادن بحضور پروردگار خویش دوبوستان است (۴۶) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرید (۴۷) .

دو بوستان دارای شاخه های بسیار (۴۸) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرید (۴۹) .

در آن دوبوستان دو چشمه میروند (۵۰) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرید (۵۱) .

در آن دوبوستان از هر میوه دو قسم باشد (۵۲) .

پس کدام را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرید (۵۳) .

تکیه زده بر فرش های که آستر آن از حریر ضخیم باشد و میوه آن دوبوستان نزدیک بود^(۱) (۵۴) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار

فِيهِمْ قَصْرٌ مِّنَ الطَّرِيقِ لَمْ يَطِئْتُمْ لَئِنْ تَبْلَاهُمْ وَلَا جَانٌّ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ مَّا كَذَّبْتُمْ ۝

كَانَ هُنَّ أَلْيَافُوتٌ وَالْمَرْجَانُ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ مَّا كَذَّبْتُمْ ۝

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ مَّا كَذَّبْتُمْ ۝

وَمِنْ دُونِهَا جَعَلْتُمْ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ مَّا كَذَّبْتُمْ ۝

مُدْمَأْتِمِرٌ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ مَّا كَذَّبْتُمْ ۝

فِيهَا عَيْنٌ نَّضَاعَتٌ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ مَّا كَذَّبْتُمْ ۝

فِيهَا فَالِكَمَةٌ وَمِثْلُ وَرَمَانٍ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ مَّا كَذَّبْتُمْ ۝

خویش دروغ می شمیرد (۵۵) .

در آن کوشکها حوران باشند فرواندازنده چشم جماع نکرده است بآنها هیچ آدمی پیش از ایشان ونه هیچ جنی (۵۶) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرد (۵۷) .

گویا آن حوران یاقوت و مرجان اند (۵۸) .

پس کدام را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرد (۵۹) .

نیست جزای نیکوکاری مگر انعام بسیار (۶۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرد (۶۱) .

و غیر از این دبوستان دبوستان دیگر باشند (۶۲) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرد (۶۳) .

دبوستان سبز که از غایت سبزی بسیاهی میزنند (۶۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرد (۶۵) .

در آن دبوستان دو چشمه جوشنده باشند (۶۶) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرد (۶۷) .

در آن دبوستان میوه و درختان خرما و انار باشند (۶۸) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار

فِيهِمْ خَيْرٌ حَسَنٌ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝

حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْبُيُوتِ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝

لَمْ يَطْعَمُوا مِنْ شَيْءٍ قَبْلَهُمْ وَلَا جِئَانٌ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝

مُتَكَبِّرِينَ عَلَى رَفْدِي خُفَيْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حَسَنِ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝

تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۝

لَيْسَ لَوْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ۝

خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ۝

خویش دروغ می شمريد (۶۹) .

در آن کوشکها زنان برگزیده جمال باشند
(۷۰) .

پس کدام يکرا از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۷۱) .

حوران نگاهداشته شده درخيمها (۷۲) .
پس کدام يکرا از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۷۳) .

جماع نکرده است بآنها هيچ آدمی پیش
از ایشان و نه هيچ جنی (۷۴) .

پس کدام يکرا از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۷۵) .

تکيه زده باشند بر بالشهای سبز و بساط
های نيك (۷۶) .

پس کدام يکرا از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۷۷) .

بابرکت ست نام پروردگار تو خداوند بزرگی
و انعام (۷۸) .

سوره واقعه مکی است و آن نود
و شش آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاينده مهربان .

یادکن آنگاه که متحقق شود قیامت (۱) .

نیست وقت بودن آن را هيچ نفس دروغ
گوينده (۱) (۲) .

پست کننده است جماعتی رابلند کننده

إِذَا رَجَّيْتَ الْأَرْضَ رَجًّا ①

است طائفه ای را (۳) .
آنگاه که جنبانیده شود زمین را جنبانیدن
سخت (۴) .

وَكُنْتَ الْجِبَالُ بِنَا ②

وریزه ریزه کرده شود کوه هارا ریزه ریزه
کردن بسیار (۵) .

كَانَتْ هِبَاءً مُنْبِتًا ③

پس شود مانند غبار پراکنده (۶) .

وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ④

وشوید شما سه قسم (۷) .

فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ⑤

پس اهل سعادت چه حال دارند اهل
سعادت (۸) .

وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ⑥

واهل شقاوت چه حال دارند اهل شقاوت
(۹) .

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ⑦

وپیش روندگان خود ایشانندپیش روندگان
(۱۰) .

أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ⑧

آن پیش روندگان ایشانند نزدیک کردگان
(۱۱) .

فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ⑨

در بوستانهای نعمت باشند (۱۲) .

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ⑩

سابقان جمعی بسیاراند از پیشینیان^(۱) (۱۳) .

وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ⑪

واندکی انداز پسینیان^(۲) (۱۴) .

عَلَى سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ ⑫

بر تخت های زربافته نشسته باشند (۱۵) .

مُتَحَكِّمِينَ عَلَيْهَا مُتَقَرَّبِينَ ⑬

تکیه زده بر آن روبروی یکدیگر شده (۱۶) .

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ⑭

آمدورفت میکنند برایشان نوجوانان
جاویدان (۱۷) .

يَاكُوبَ وَيُوسُفَ وَيُوحَنَّا ⑮

باب خوره ها و ابریق ها و پیالها از شراب
جاری (۱۸) .

(۱) یعنی از ازمم سابقه .

(۲) یعنی از امت محمدیه .

لَا يُصَدِّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْفُونَ ۱۵

وَقَالَهُ مِمَّا يَتَخَبَّروْنَ ۱۶

وَلَحِرَ طَيْرُ مِمَّا يَشْتَبُونَ ۱۷

وَحُورٌ عِينٌ ۱۸

كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ۱۹

جَزَاءُ رِبَاكَانَ تَوَاعِلُونَ ۲۰

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا ۲۱

إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ۲۲

وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ ۲۳ لَا تَأْصَحُّبُ الْيَسِيرِ ۲۴

فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ ۲۵

وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ۲۶

وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ۲۷

وَأَمْ مَسْجُودٍ ۲۸

وَقَالَهُ كَثِيرًا ۲۹

لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ ۳۰

وَفُرشٌ مَّرْفُوعَةٍ ۳۱

إِنَّا أَنشَأْنَهُنَّ إِنشَاءً ۳۲

فَجَعَلْنَهُنَّ أَجْنَارًا ۳۳

عُرُبًا أَتْرَابًا ۳۴

نه در دسر داده شود ایشانرا از آن شراب
ونه بیهوش شوند (۱۹) .

وآمد ورفت کنند بامیوه ازهرجنس که
اختیار کنند (۲۰) .

وباکوشت مرغان ازهر جنس که پسندکنند
(۲۱) .

وایشانراست حوران کشاده چشم (۲۲) .

مانند مروارید پوشیده کرده شده (۲۳) .

پاداش دهیم بحسب آنچه میکردند (۲۴) .

نه شنوند در بهشت سخن بیهوده و نه حرفی
که گناه باشد (۲۵) .

لیکن بشنوند این سخن که هریکی سلام
میگوید (۲۶) .

واهل سعادت چه حال دارند اهل
سعادت (۲۷) .

دردرختان کنار بیخار (۲۸) .

ودردرختان موز تو بر تو ثمره آن (۲۹) .

ودر سایه دراز (۳۰) .

ودر آب ریخته شده (۳۱) .

ودرمیوه بسیار (۳۲) .

نه به پایان رسد و نه از آن منع کرده
شود (۳۳) .

وفرش های برا فراشته شده (۳۴) .

هر آئینه ما آفریدیم حوران را یک نوع
آفریدن (۳۵) .

پس ساختیم ایشانرا دوشیزه (۳۶) .

محبوب شونده نزدیک شوهران^(۱) هم عمر

لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ۳۸

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ۳۹

وَالثَّلَاثَةُ مِنَ الْآخِرِينَ ۴۰

وَأَصْحَابُ الشَّامِلِ ۴۱ مَا أَصْحَابُ الشَّامِلِ ۴۲

فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ۴۳

وَوَيْلٌ مِّنَ يَّعْتُومِ ۴۴

لَا بَارِدٌ وَلَا كَرِيمٌ ۴۵

إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ۴۶

وَكَانُوا يُصَارِفُونَ عَلَى الْحَنُوكِ الْعَظِيمِ ۴۷

وَكَلَّلُوا يَقُولُونَ هَٰذَا مِنَّا وَمَشَاءَ وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا ۴۸ إِنَّا لَنَبْعَثُثَوْنِ ۴۹

أَوَّلًا وَأَنَا الْأَوَّلُونَ ۵۰

قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ۵۱

لَمَجْمُوعُونَ ۵۲ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ۵۳

لَعَنَّاكُمْ أَيُّهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ ۵۴

لَا تَكُونُوا مِن شَجَرٍ مِّن زُقُومٍ ۵۵

فَمَا لُتُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ۵۶

فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ۵۷

فَشَرِبُونَ شَرِبَ الْهَيْمِ ۵۸

بایکدیگر (۳۷) .

برای اصحاب یمن (۳۸) .

جماعتی بسیارند از پیشینیان (۳۹) .

و جماعتی بسیارند از پسینیان (۴۰) .

واهل شقاوت چه حال دارند اهل

شقاوت (۴۱) .

دربادگرم و آبگرم باشند (۴۲) .

و در سایه دود سیاه (۴۳) .

که نه خنک باشد و نه باعزت بود (۴۴) .

هر آئینه ایشان بودند پیش ازین بنابرورده

(۴۵) .

و مداومت میکردند بر گناه بزرگ (یعنی

شرك) (۴۶) .

و می گفتند آیا چون بمیریم و خاک شویم

و استخوانی چند باشیم آیما برانگیخته

شویم (۴۷) .

آیا پدران نخستین ما برانگیخته شوند (۴۸) .

بگوهر آئینه پیشینیان و پسینیان (۴۹) .

البته جمع کرده شوند در ميعاد روز مقرر

(۵۰) .

باز هر آئینه شما ای گمراهان دروغ

شمارندگان (۵۱) .

خواهید خورد از درختان زقوم (۵۲) .

پس پر خواهید کرد از آن شکم هارا (۵۳) .

پس خواهید آشامید بر آن طعام از آب گرم

(۵۴) .

پس خواهید آشامید مانند آشامیدن شتران

مبتلا به بیماری تشنگی (۵۵) .

هَذَا نَزْلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ۝۵۱

فَعَنْ خَلْقِكُمْ فَلَوْلَا تَصَدَّقُونَ ۝۵۲

أَقْرَبُ إِلَهُكُمْ مَا أَتَيْتُمُونَ ۝۵۳

وَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْرًا نَحْنُ الْخَالِقُونَ ۝۵۴

نَحْنُ قَادِرُونَ بِإِيتَاكُمُ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمُسْبِقِينَ ۝۵۵

عَلَى أَنْ يُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَتُنْشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ۝۵۶

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ۝۵۷

أَقْرَبُ إِلَهُكُمْ مَا تَعْبَرُونَ ۝۵۸

وَأَنْتُمْ تَزْعُمُونَ أَنَّهُ الرُّرُوعُونَ ۝۵۹

لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ۝۶۰

إِنَّا الْغَرْمُونَ ۝۶۱

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ۝۶۲

أَقْرَبُ إِلَهُكُمْ الْمَاءُ الَّذِي نُشْرِبُونَ ۝۶۳

وَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْبُزْنِ أَمْرًا نَحْنُ الْبَازِلُونَ ۝۶۴

اینست مهمانی ایشان روز جزاء (۵۶) .

ما آفریدیم شمارا پس چرا باور نمی کنید
(یعنی اعاده را) (۵۷) .

آیامی دیدید آنچه میریزید در رحم زنان^(۱)
(۵۸) .

آیاشما می آفرینید آن را یا ما آفریننده
ایم^(۲) (۵۹) .

مامعین کردیم در میان شما مرگ را
و نیستیم ما عاجز کرده شده (۶۰) .

از آنکه عوض شما آریم قومی مانند شما
و بیافرینیم شمارا در عالمی که نمیدانید
(۶۱) .

وهر آئینه دانسته اید آفرینش نخستین را
پس چرا پند نمی گیرید (۶۲) .

آیا دیدید آنچه می کارید (۶۳) .

آیاشما میرویانید آن را یا ما رویاننده ایم
(۶۴) .

اگر خواهیم بگردانیم آن زراعت را گیاهی
درهم شکسته به تعجب مانده گوئید
(۶۵) .

هر آئینه ما غرامت کشندگانیم (۶۶) .

بلکه ما محروم ماندگانیم (۶۷) .

آیا پس دیدید آن آب را که می آشامید
(۶۸) .

آیاشما فرود آورده اید آن را از ابر یا ما
فرود آرندگانیم (۶۹) .

(۱) یعنی منی را .

(۲) یعنی تقلیب میکنیم منی را از حالی به حالی تا آدمی پیدامی شود والله اعلم .

لَوْ شَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجَا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿۵۰﴾

أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿۵۱﴾

ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ ﴿۵۲﴾

نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكُرَةً وَفِتْنَةً لِلْمُغْوِينَ ﴿۵۳﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿۵۴﴾

فَلَا أُقْسِمُ بِوَقْدِ النَّجُومِ ﴿۵۵﴾

وَأِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿۵۶﴾

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿۵۷﴾

فِي كِتَابٍ مُكْتُومٍ ﴿۵۸﴾

لَا يَسْتَفْهِمُ إِلَّا الْمُظَاهِرُونَ ﴿۵۹﴾

تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۰﴾

أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُذْهِبُونَ ﴿۶۱﴾

وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْتُمْ تُكْذِبُونَ ﴿۶۲﴾

فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ﴿۶۳﴾

اگر خواهیم شور بگردانیم آنرا پس چرا شکر نمی‌گوئید (۷۰) .

آیا پس دیدید آن آتش را که روشن می‌کنید از میان شاخ درخت برمی‌آرید (۷۱) .
آیا شما آفریده اید درخت آن را یا ما آفریننده ایم (۷۲) .

ما ساختیم آن درخت را برای پند و منفعت برای مسافران (۷۳) .

پس به پاکی یادکن پروردگار بزرگ خود را (۷۴) .

پس سوگند می‌خورم بافتادن ستارها^(۱) (۷۵) .

وهرآئینه این قسمی ست بزرگ اگر بدانید (۷۶) .

هرآئینه این کتاب قرآنی است گرامی‌قدر (۷۷) .

نوشته شده است در کتاب پوشیده (۷۸) .
که دست نمی‌رسانند بآن مگر پاک‌کردگان^(۲) (۷۹) .

فرستاده شده است از جانب پروردگار عالمها (۸۰) .

آیا باین سخن شما انکار کننده اید (۸۱) .
و می‌سازید نصیب خود آنکه شما به دروغ نسبت می‌کنید (۸۲) .

پس آنگاه که رسد روح شخصی نزد

(۱) یعنی شهب والله اعلم .

(۲) یعنی در لوح محفوظ .

گلو (۸۳) .

وشما آنگاه می بینید (۸۴) .

وما نزدیک تریم باو به نسبت شما ولیکن
نمی نگرید (۸۵) .

پس اگر هستید غیر مقهور حکم الهی (۸۶) .
چرا باز نگردانید روح را اگر راست گوئید^(۱)
(۸۷) .

پس اما اگر باشد مرده از نزدیک کردگان
بارگاه الهی (۸۸) .

پس اوراست راحت و گل خوشبو و بوستان
نعمت (۸۹) .

واما اگر باشد از اهل سعادت (۹۰) .

پس سلامت ست ای مخاطب خاطر
ترا از اهل سعادت (۹۱) .

واما اگر باشد از دروغ شمارندگان گمراهان
(۹۲) .

پس اوراست مهمانی از آب گرم (۹۳) .

واوراست در آوردن به دوزخ (۹۴) .

هرآئینه این خبر درست بی شبهه است
(۹۵) .

پس پاکی یادکن پروردگار بزرگ خود را
(۹۶) .

سوره حدید مدنی است و آن بیست
ونه آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
به پاکی یاد کرد خدا را هر چه در آسمان ها

وَأَنْتُمْ جُنُودٌ تَنْظُرُونَ ۝۸۳

وَمَنْ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ۝۸۴

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ مَدِينَنَا ۝۸۵

تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝۸۶

فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ۝۸۷

فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتُ نَعِيمٌ ۝۸۸

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ۝۸۹

فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ۝۹۰

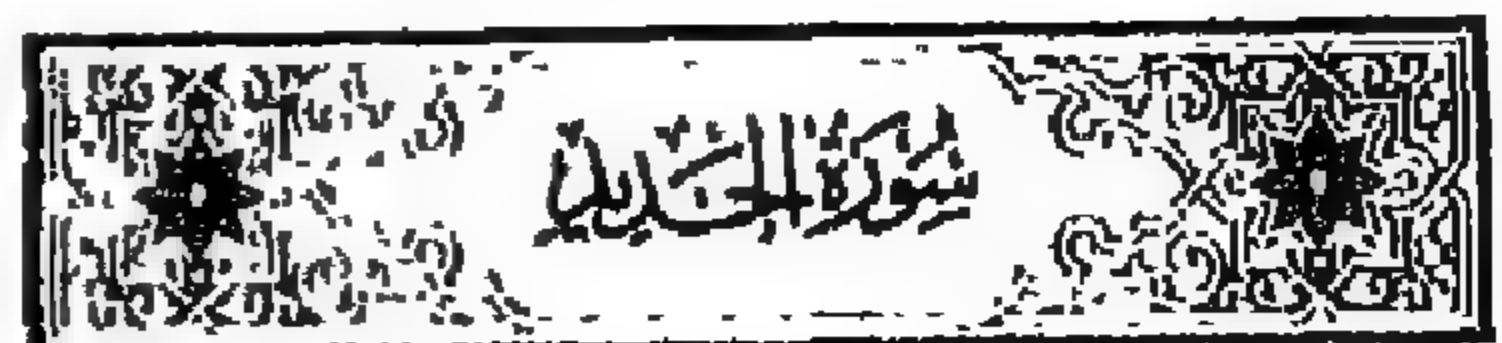
وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ ۝۹۱

فَأُولَئِكَ مِنْ خَيْرٍ ۝۹۲

وَتَصْلِيَةٌ جَازِيَةٌ ۝۹۳

إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ۝۹۴

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۝۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَانَ اللَّهِ نَافِيِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ۝۱

(۱) مترجم گوید لفظ لولا داخل است بر ترجمونها و اعاده آن برای تاکید است .

لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْيُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ②

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُعَلِّمُ مَا يَشَاءُ فِي الْكِتَابِ وَهُوَ يُخْرِجُ مِنْهَا مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرِبُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ③

لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ④

يُؤَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ⑤

اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ وَاَنْفِقُوْا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُّسْتَخْلِفِيْنَ فِيْهِ ۗ فَاَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَاَنْفَقُوْا لَهُمْ اَجْرٌ كَثِيْرٌ ⑥

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالرَّسُوْلِ يَدْعُوْكُمْ لِتُؤْمِنُوْا بِرِسَالِهِ ۚ وَقَدْ اَخَذْنَا مِيْثَاقَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ⑦

وزمین ست و اوست غالب دانا (۱) .
اوراست پادشاهی آسمانها وزمین زنده
میکنند و می میراند و او بر هر چیز تواناست
(۲) .

اوست نخستین همه و اوست آخرین همه
و اوست آشکارا و اوست پنهان و او بر هر چیز
دانا است (۳) .

اوست آنکه آفرید آسمان ها وزمین را
در شش روز باز مستقر شد بر عرش می
داند آنچه در می آید به زمین و آنچه بر می
آید از آن و آنچه فرود می آید از آسمان
و آنچه بالا می رود اندر آن و او با شماست
هر جا که باشید و خدا بآنچه می کنید
بیناست (۴) .

اوراست پادشاهی آسمان ها وزمین و بسوی
خدا باز گردانیده میشود کارها (۵) .

در می آرد شب را در روز و در می آرد روز را
در شب و او دانا است بمکنون سینها (۶) .
ایمان آرید بخدا و رسول او و خرج کنید
از جمله آن مال که قرار داده است شمارا
جانشین دیگران دروی پس آنانکه ایمان
آوردند و خرج کردند از شما ایشانراست
مزد بزرگ (۷) .

و چیست شمارا که ایمان نمی آرید بخدا
و رسول در حالیکه دعوت می کند شمارا
که ایمان آرید پیرو درگارشویش و هرائینه
عهد گرفته است از شما (۸) اگر هستی
باوردارنده (۸) .

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدٍ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَكَرِيمٌ ①

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتِلٌ
أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتِلُوا
وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ②

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعَّهُ لَهُ وَلَةً
أَجْرُكُمْ ③

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَبِأَيْمَانِهِمْ يَتَرَكُمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ④

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا

واوست آنکه فرومیفرستد بر بنده خود آیات واضح تا بیرون آرد شما را از تاریکی ها بسوی روشنی هر آینه خدا بر شما بخشاینده مهربان است (۹) .

وچيست شما را که خرج نه کنید در راه خدا و خدای راست واپس گذاشته آسمان ها وزمین^(۱) برابر نیست از شما آنکه خرج کرد پیش از فتح مکه و قتال کرد (بأنکه این چنین عمل بعد از فتح مکه کرده باشد) آنجماعت در مرتبه بزرگ ترند از آنانکه خرج کردند بعد از فتح و قتال کردند و هریک را وعده داده است خدا حالت نیک و خدا بآنچه می کنید خبردار است (۱۰) .

کیست آنکه قرض دهد خدا را قرض دادن نیک پس دوچند ادا کنند آن قرض را برای او و او راست مزد گرامی قدر (۱۱) .

یادکن روزیکه بینی مردان مسلمانان را و زنان مسلمانان را باین صفت که می شتابد نور ایشان پیش دست های ایشان و بجانب های راست ایشان (گفته شود) مرده باد شما را امروز شما را ست بوستان های می رود زیر آن جویها جاوید باشید آنجا اینست مطلب یابی بزرگ (۱۲) .

روزی که گویند مردان منافق و زنان منافق

(۱) یعنی هر کسی که بمیرد آنچه بگذارد ملک خدا باشد پس بآن بخل کردن نهایت شنيع است .

نَقَّيْشٍ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا
فَضْرِبَ بَيْنَهُمُ بِسُورِهِ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ
مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ①

بامسلمانان بنظر شفقت نگرید بسوی
ماتاروشنی گیریم از نور شما گفته
شود بیاگردید پس پشت خویش پس
بجوئید روشنی را^(۱) پس بناکرده شود
در میان ایشان دیواری که او را دروازه
باشد اندرون آن دیوار در آن جارحمت ست
و بیرون آن دیوار بجانب پیش او عذاب
ست (۱۳) .

يَنَادُوهُمْ أَلَمْ تَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانُ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ
وَعَزَّيْتُمْ بِاللَّهِ الْعِزِّ ②

آواز دهند منافقان مسلمانان را ای امان بودیم
همراه شما گفتند آری ولیکن شما در بلا
افکندید خویشتان را و انتظار کردید^(۲)
و شك آوردید و فریفته کرد شمارا آرزوها
تا آنکه برسید فرمان خدا^(۳) و فریب
داد شمارا در فرمانبرداری خدا شیطان
فریبنده (۱۴) .

قَالُوا مَرَلَا نُبِخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا مَالُكُمْ
النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ③

پس امروز فرا گرفته نه شود از شما فدیة
ونه از کافران گرفته شود جای شما آتش
ست همان آتش لائق شماست و بد باز
گشت ست وی (۱۵) .

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ
مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَتَّبِعُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ

آیا وقت نرسیده است مسلمانان را که
نیایش کند دل های ایشان آن وقت یاد
کردن خدا و وقت یاد آوردن آنچه آمده
ست از وحی الهی و نباشند مانند آنانکه

(۱) مترجو گوید یعنی درد دنیا روید تحصیل نور کنید که این جا تحصیل نور نیست والله اعلم .

(۲) یعنی هزیمت مسلمانان را .

(۳) یعنی اجل .

عَلَيْكُمْ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ١١

داده شده است ایشان را کتاب پیش ازین پس درازگشت برایشان مدت پس سخت شددل های ایشان و بسیاری ازایشان بدکاران اند (١٦).

إِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ١٢

بدانید که خدا زنده میکند زمین را بعد از مرده بودن آن هرآئینه بیان کردیم برای شما نشانهها بود که شما دریابید (١٧).

إِنَّ الْبَصِطِينَ وَالْمُصَدِّقِينَ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لِيُضَعِفَ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ١٣

هرآئینه مردان خیرات دهنده و زنان خیرات دهنده و آنانکه قرض داده اند خدا را قرض نیک دو چند داده شودایشان را وایشانراست مزدگرمای قدر (١٨).

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصِّدِّيقُونَ وَالشُّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ١٤

وآنانکه ایمان آوردند بخدا و پیغمبران او آنجماعت ایشانند صدیقان و شهیدان نزدیک پروردگار خویش ایشانراست مزدایشان و نورایشان و آنانکه کافر شدند و دروغ شمردند آیات ما را آنجماعت اهل دوزخ اند (١٩).

إِعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ زِينَةٌ وَتَفَاخُورٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ بِنَاتِهِ ثُمَّ يَغِيغُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَمَتَاعٌ الْعُرُورِ ١٥

بدانید که زندگانی دنیا بازیست و بیهودگی ست و آرائش ست و خودستائی ست در میان شما و از یکدیگر زیاده طلبی ست در مال ها و فرزندان مانند بارانی که به شگفت آورد زراعت کنندگان را رُستنی او باز خشک شود پس زرد به بینی آن را باز درهم شکسته گردد و در آخرت عذاب سخت ست و نیز آمرزش ست از جانب خدا و خوشنودیست و نیست زندگانی دنیا مگر بهره ای که باعث فریب باشد (٢٠).

سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ هَرُوضًا تَجْرِي فِيهَا أَنْهَارٌ

سبقت کنید بسوی آمرزش از جانب پروردگار تان و بسوی بهشتی که پهنائی

وَالْأَرْضُ أَعْدَتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۲۱﴾

اومانند پهنائی آسمان و زمین باشد آماده کرده شد برای آنانکه ایمان می آرند بخدا و پیغامبران او اینست فضل خدا میدهدش بهرکه خواهد و خداوند صاحب فضل بزرگ ست (۲۱) .

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۲۲﴾

نه رسید هیچ مصیبتی در زمین و نه در جان های شما مگر نوشته شده است در کتابی پیش از آنکه بیافرینیم آن مصیبت را هرآئینه این کار بر خدا آسان ست (۲۲) .

لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿۲۳﴾

(خبر داده ایم) تا اندوه نخورید بر آنچه رفت از دست شما و تاشادمان نه شوید بآنچه عطا کرد شمارا و خدای تعالی دوست نمیدارد هر تکبر کننده خود ستاینده را (۲۳) .

إِلَّذِينَ يَخْتَلُونَ بَيْنَ الرَّسُولِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ قُلْ فَيُتَوَلَّى قَائِلٌ

(دوست نمیدارد) آنانرا که بخل میکنند و مردمان را به بخل می فرمایند و هرکه روگردان شود هرآئینه خدا اوست بی نیاز ستوده (۲۴) .

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعَةٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿۲۵﴾

هرآئینه فرستادیم پیغامبران خود را به نشانه های واضح و فرود آوردیم همراه ایشان کتاب و ترازو را تا عمل کنند مردمان بانصاف و فرود آوردیم آهن را در آن جنگ سخت ست و منفعت های دیگر برای مردمان و تابداند خدا کسی را که نصرت دهد خدا و پیغامبران او را غائبانه هرآئینه خدا توانای غالب ست (۲۵) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ

وهرآئینه فرستادیم نوح را و ابراهیم را و نهادیم در اولاد ایشان پیغامبری و کتاب

وَالْكِتَابَ مِنْهُمْ مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿۳۱﴾

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَى النَّارِ مِنْ بَرُسِلَانَا وَقَفَّيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ وَاتَيْنَاهُ
الْإِنْجِيلَ لَوْجَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَاقَةً وَرَحْمَةً
وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ
اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا قَالَتِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ
أَجْرُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿۳۲﴾

پس بعض ایشان راه یابنده است
و بسیاری از ایشان بدکارانند (۲۶) .

باز فرستادیم از پی ایشان پیغامبران خود را
و از پی آوردیم عیسی پسر مریم را
و دادیمش انجیل و نهادیم در دل های
تابعان او مهربانی و بخشایش و گوشه
نشینی که خود پیدا کرده بودند آن را ما
فرض نه ساخته بودیم برایشان لیکن
اختراع کردند بطلب خوشنودی خدا پس
نگاهداشت آن نکردند حق نگهداشتن آن
پس عطا کردیم آنان را که ایمان آوردند
از ایشان^(۱) مزدایشان را و بسیاری از ایشان
بدکارانند (۲۷) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَامْنُوا بِرُسُلِهِ يُؤْتِكُمْ
كَفْلًا مِمَّنْ كَرِهَتْهُ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۳﴾

ای آنانکه ایمان آورده اید به پیغمبران
سابق بترسید از خدا و ایمان آرید به
پیغامبر او^(۲) تا بدهد شمارا دوحصه
از رحمت خود و بدهد شمارا نوری که راه
روید بآن و تا بیا مرزد شمارا و خدا آمرزگار
مهربان ست (۲۸) .

لَيْسَ لَكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ إِلَّا يَتَّبِعُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّنْ
فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۳۴﴾

(خدا باین مقدمه خبر داد) تا بدانند اهل
کتاب که ایشان قادر نیستند بر چیزی
از فضل خدا و بدانند که فضل بدست
خداست میدهد آن را بهر که خواهد و خدا
صاحب فضل بزرگ ست (۲۹) .

(۱) یعنی به محمد صلی الله علیه وسلم .

(۲) یعنی به محمد صلی الله علیه وسلم .

سوره مجادله مدنی است و آن بیست و دو آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَ تَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ مَا وَكَلْنَا إِنْ اللَّهُ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ①

الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُم مِّنْ نِّسَائِهِمْ مَا هُمْ إِلَّا آلِي وَلَدِهِمْ وَلَهُمْ لِيَقُولُونَ مَثَلٌ مِّنَ الْقَوْلِ وَ زُورٌ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ②

وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِّسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا ذَٰلِكُمْ تَوْعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ③

فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) هر آئینه شنید خدای تعالی سخن آن زن که گفتگو میکرد با تو درباره شوهر خود و شکایت میکرد پیش خدا و خدای شنود گفتگو کردن شما را هر آئینه خدا شنوایی است (۱) .

آنانکه از شماظهار میکنند بازنان خود (۲) نیستند آن زنان مادران ایشان نیستند مادران ایشان، الا آنانکه زاده اند ایشان را هر آئینه اینظهار کنندگان می گویند سخن نامعقول و میگویند دروغ و هر آئینه خدا عفوکننده آمرزگار است (۲) .

و آنانکهظهار می کنند بازنان خود بازرجوع میکنند در مخالفت آنچه گفتند پس واجب ست آزاد کردن برده ای پیش از آنکه زن و مرد بایکدیگردست رسانند (۳) این حکم پند داده میشود شما را بآن و خدا بآنچه میکنید خبردار است (۳) .

پس هر که نه یابد برده را پس بروی واجب

(۱) زنی را شوهر او گفت " انت علی کظهر امی " تو بر من مانند پشت مادر منی آن زن پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم این ماجرا عرض کرد فرمودند که حرام شدی آن زن کثرت عیال و قلت مال عرض کرد خدای تعالی این آیت فرستاد .

(۲) یعنی تشبیه می دهند زنان خود را به پشت مادر .

(۳) یعنی جماع کنند .

فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَاطْعَامُ يَتِيمٍ مَسْكِينًا ذَلِكَ لِيُؤْمِنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۵﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُنْتُمْ أَكْثَرُ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿۶﴾

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ
وَسُئِلُوا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿۷﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ
تَجْوَى ثَلَاثَةَ الْأَهْوَرِ أَعْيُهُمْ وَالْأَحْمَسَةُ إِلَّا هُمْ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَى
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُمْ مَعَهُمْ إِنْ مَا كَانُوا تُحَرِّثُهُمْ بِمَا عَمِلُوا
يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۸﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ التَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ

ست روزه داشتن دوماه پی در پی پیش
از آنکه هردو بایکدیگر دست رسانند پس
هر که نتواند این را پس طعام دادن شصت
فقیر لازم است، این حکم برای آنست
که منقاد شوید به خدا و پیغامبر او و این
احکام حد مقرر کرده خداست و کافران
را عذاب درد دهنده باشد (۴).

هر آئینه آنانکه مخالفت میکنند با خدا و
رسول او خوار کرده شد ایشانرا چنانکه
خوار کرده شد آنان را که پیش از ایشان
بودند و هر آئینه فرود آوردیم آیات واضح
و کافران را عذاب خوار کننده است (۵).

روزی که برانگیزد ایشانرا خدایم یك جا
پس خبر دهد ایشان را بآنچه کرده بودند
یادداشت کرد آنرا خدا و ایشان فراموش
کردند آن را و خدا بر همه چیز مطلع است
(۶).

آیانه دیدی که خدا میداند آنچه در آسمان
هاست و آنچه در زمین است نمی باشد
بایکدیگر گفتن سه شخص را مگر
خدا چهارم ایشان است و نمی باشد گفتن
پنج شخص را الا خدا ششم ایشان است
و نه کمتر ازین و نه زیاده ازین مگر
خدا با ایشانست هر کجا باشند باز خبر دهد
ایشان را روز قیامت به آنچه کرده اند
هر آئینه خدا بهر چیز داناست (۷).

آیاندیدی بسوی آنانکه منع کرده شد ایشان

وَيَتَنَجَّوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ
حَتَّىٰ كُنْ بِهَا لَمْ يَجْعَلْ يَدَكَ يَدًا إِلَيْهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا
اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسِبُكُمْ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فِئْسَ الْمَصِيرُ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَنَاجُوا بِالْإِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَتَنَاجُوا بِالْبِرِّ وَالْتَّقْوَىٰ
وَأَقُولُ لِلَّذِينَ إِلَيْهِ تُعْشِرُونَ ⑥

إِنَّمَا التَّجْوَىٰ مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزَنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ
بِضَارِهِمْ شَيْءٌ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ⑦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ
فَانْفَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانْشُرُوا يَرْفَعِ
اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ⑧

را از بایکدیگر رازگفتن^(۱) باز عود میکنند
در آنچه از آن منع کرده شد ایشان را
و بیکدیگر راز میگویند در باب گناه و تعدی
و نافرمانی پیغامبر و چون بیایند پیش
تو دعا کنند ترا بآن کلمه که دعانکرده
است ترا خدا بآن^(۲) و میگویند در دل های
خویش چرا عذاب نه میکند ما را خدا بسبب
آنچه میگوئیم^(۳) بس ست ایشانرا دوزخ
در آیند آن جا پس بدجائیست دوزخ (۸).

ای مسلمانان چون بایکدیگر راز گوئید
پس باید که راز مگوئید در باب گناه و تعدی
نا فرمانی پیغامبر و راز گوئید در باب
نیکوکاری و پرهیزگاری و بترسید از خدائی
که بسوی او حشر کرده خواهید شد (۹).

جز این نیست که رازگفتن بد از کار شیطان
ست تا اندوهگین کند مسلمانان را
و نیست هیچ زیان رساننده بایشان مگر
باراده خدا، و برخدا باید که توکل کنند
مسلمانان (۱۰).

ای مسلمانان چون گفته شود شمارا که
گشاده بنشینید در مجلس ها پس گشاده
کنید جای را تا بگشاید خدا برای شما
(هر مشکلی را) و چون گفته شود برخیزید
پس برخیزید تا بلند کند خدا مرتبه ها برای

(۱) یعنی یهود که راز ایشان در ایذای مسلمین بود والله اعلم .

(۲) یعنی بجای السلام عليك السام عليك گویند یعنی مرگ بر تو باد .

(۳) یعنی اگر پیغامبر راست است بایستی که ما را عذاب رسیدی والله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَکُمُ الرَّسُولُ فَقَدْ مُوَابِقِينَ يَدَيَّ
تَجَوُّنَ صَدَقَةٍ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لَّکُمْ وَأَطَافٌ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑫

وَأَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيَّ تَجَوُّنَ صَدَقَةٍ فَإِذَا لَمْ
تَفْعَلُوا وَتَأَبَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ⑬

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا
مِنْهُمْ وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكُذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ⑭

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ⑮

إِنَّمَا وَآيَاتِهِمْ جَنَّةٌ مُّغْدِقَةٌ وَأَعْنِ سَبِيلَ اللَّهِ فَهُمْ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ⑯

آنانکه ایمان آورده اند از شما و آنانکه عطا
کرده شده است ایشانرا علم و خدا بآنچه
میکنید خبردارست (۱۱) .

ای مسلمانان چون خواهید که راز گوئید
با پیغامبر پس نخست بدهید پیش از راز
گفتن خود خیرات را این کار بهترست
شمارا و پاکیزه تر پس اگر نیاید هر آئینه
خدا آمرزگار مهربانست^(۱) (۱۲) .

آیاتر سیدید از آنکه نخست دهید پیش از
راز گفتن خود خیرات هارا پس چون
نکردید و درگذشت خدا از شما پس باری
برپادارید نماز را و بدهید زکوة را
و فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را
و خدا خبردارست بآنچه می کنید (۱۳) .

آیانه دیدی بسوی آنانکه دوستی کردند
با قومی که غضب کرده است خدا
برایشان^(۲) نیستند این منافقان از شما و نه
از یهود و سوگند میخورند بر دروغ و ایشان
میدانند (۱۴) .

آماده ساخته است خدا برای ایشان عذاب
سخت هر آئینه بد است آنچه میکردند
(۱۵) .

سپهر گرفته اند سوگندان خود را پس
بازداشتند مردم را از راه خدا پس برای
ایشانست عذاب خوارکننده (۱۶) .

(۱) مترجم گوید این حکم منسوخ است بآیتی که می آید والله اعلم .

(۲) یعنی منافقان بایهود دوستی کردند والله اعلم .

لَنْ تَنفَعِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۱۵﴾

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَعْلَمُونَ لَهُ كَيْمًا يَخْلِفُونَ لَكُمْ وَيَسْبُونَ أَنَّهُمْ عَلَى شَيْءٍ إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ الْكَذِبُونَ ﴿۱۶﴾

إِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ إِلَّا رَجُلًا مِمَّنْ جَزَّبَ الشَّيْطَانُ هُمُ الْخَائِرُونَ ﴿۱۷﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُعَادُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿۱۸﴾

كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَيْنَ أَنَا وَرَسُولِي إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿۱۹﴾

لَأَعْلَفُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَ لَهُمُ رُوحَهُمْ وَقَبَّلَهُمْ جَلَّتْ قَبْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَلِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۲۰﴾

دفع نخواهد کرد از ایشان اموال ایشان و اولاد ایشان از عذاب خدا چیزی را این جماعت اهل دوزخ اند، ایشان آنجا جاویدان باشند (۱۷).

روزی که برانگیزد ایشانرا خدا همه يك جا پس سگند خورند بحضور او چنانکه سگند میخورند بحضور شما و می پندارند که ایشان بر چیزی هستند آگاه شوهر آئینه ایشانند دروغگو (۱۸).

غالب آمده است برایشان شیطان پس فراموش ساخت از خاطر ایشان یاد کردن خدا را این جماعت لشکر شیطان اند آگاه شو هر آئینه لشکر شیطان ایشانند زیان کاران (۱۹).

هر آئینه آنانکه مخالفت میکنند با خدا و رسول او این جماعت در جمله خوارترین مردم اند (۲۰).

حکم کرد خدا البته غالب شوم من و پیغامبران من هر آئینه خدا توانای غالب ست (۲۱).

نخواهی یافت قومی را که ایمان دارند بخدا و روز آخر باین صفت که دوستی کنند با کسی که خلاف کرده است با خدا و رسول او و اگر چه آن جماعت باشند پدران ایشان یا پسران ایشان یا برادران ایشان یا خویشاوندان ایشان آن مومنان که با کافران دوستی ندارند نوشته است خدا در دل های ایشان ایمان را و قوت داده است ایشان را بفیض غیبی

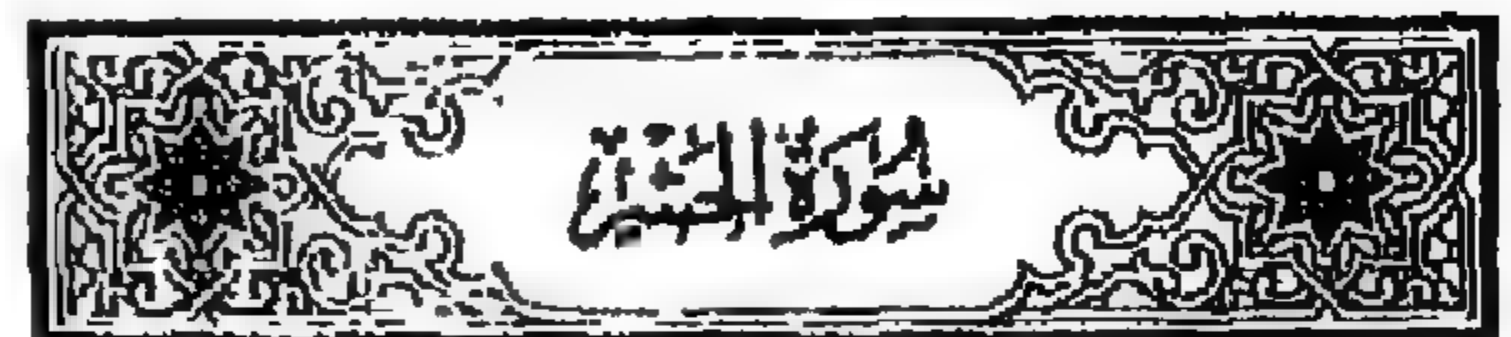
از جانب خود و درآرد ایشان را به بوستان
ها میروند زیر آن جویها جاویدان آنجا
خوشنود شد خدا از ایشان و خوشنود
شدند ایشان از خدا ایشانند لشکر
خدا آگاه شو هر آئینه لشکر خدا ایشانند
رستگاران (۲۲) .

سوره حشر مدنی است و آن بیست
و چهار آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) به پاکی یاد کرد خدای را آنچه در
آسمان هاست و آنچه در زمین ست
واوست غالب با حکمت (۱) .

اوست آنکه بیرون راند آنان را که
کافر شدند از اهل کتاب از خانه های
ایشان در اول جمع کردن لشکر، گمان نه
داشتید شما ای مسلمانان که بیرون روند
و گمان میکردند آن کافران که نگاهدارنده
ایشان باشند قلعه های ایشان از عقوبت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ
لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنْ تُبَلَّغَهُمُ الْفِتْنَةُ
وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَتْنَةٌ وَكُنْتُمْ أَفْوَاحًا ۚ وَقَدْ فَرَّقَ بَيْنَ
قُلُوبِهِمُ الرَّحْبَ يَخْرُجُونَ بِأَعْيُنِهِمْ يَأْتِيهِمْ وَأُنذِرُ الْمُؤْمِنِينَ
فَلَا تَغْتَابُوا الْإِنْفَارَ ②

(۱) مترجم گوید که آن حضرت صلی الله علیه وسلم چون بمدینه آمدند بابنی نصیر
صلح کردند و ایشان بسبب شقاوت ازلی سعی عداوت آنحضرت صلی الله علیه
وسلم پیش گرفتند آنحضرت صلی الله علیه وسلم اراده فرمود که آنجماعت را
جلاوطن فرماید منافقان آن ملاعین را پیغام فرستادند که شما قتال کنید و در جنگ
استواری ورزید که ماریق شما ایم خدای تعالی برخلاف اراده منافقان در اول
جمع کردن لشکر بریهود القا رعب فرمود تا عاجز آمدند و جلاوطنی اختیار کردند و
سخن اهل نفاق را نشنیدند و بقتال و تکرار جمع رجال اتفاق نیفتاد و اموال ایشان
فیء شد و فیء آنرا گویند که بغیر قتال بدست مسلمانان افتد خدای تعالی منت بر
مسلمانان نهاد حکم فیء بیان فرمود و از اراده منافقان خبر داد و الله اعلم .

خدا پس پیامد بایشان عقوبتِ خدا از آن جاکه گمان نمی کردند و افگند در دل های ایشان ترس را خراب میکردند خانه های خود را بدست های خویش و بدست های مسلمانان پس عبرت گیرید ای خداوندان بصیرت (۲) .

و اگر نه آن بود که نوشت خدا بایشان جلا وطنی را هر آئینه عقوبت میکرد ایشانرا درد دنیا^(۱) و ایشان راست در آخرت عذاب آتش (۳) .

این عذاب بسبب آنست که ایشان مخالفت کردند با خدا و رسول او و هر که مخالفت کند با خدا پس هر آئینه خدا سخت عقوبت ست (۴) .

آنچه بریدید از درختِ خرما یا گذاشتید آن را ایستاده بر بیخ و ریشه های آن پس به فرمان خدا بود و تا خوار کند بدکاران را^(۲) (۵) .

و آنچه عائد گردانید خدا بر پیغامبر خود از اموال (بنی نضیر) پس نتاخته بودید بر آن اسپان را و نه شتران را ولیکن خدا غالب میگردد پیغامبران خود را بر هر که خواهد و خدا بر هر چیز تواناست (۶) .

آنچه عائد گردانید خدا بر پیغامبر خود از اموال ساکنان ده ها خدای راست و

وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ ثَابِتٌ ۝

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمْ مِنْهَا قَائِمَةً عَلَى أَصُولِهَا فَأَمَّا الَّذِينَ اللَّهُ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ ۝

وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالسَّيِّئِينَ وَابْنِ السَّبِيلِ لَكُمْ لَا

(۱) بنوعی دیگر والله اعلم .

(۲) یعنی قطع درخت میوه دار وقت جهاد جائز است و ترك آن نیز جائز والله اعلم .

يَكُونُ دُولَةً بَيْنَ الْأَقْبِيَاءِ مِنْكُمْ وَنَاثِكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوا لَهُ مَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَإِنَّ هُوَ أَثَقُ وَاللَّهُ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ①

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصَرُونَ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ②

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُخْرَجُونَ مِنْ حَاجَرٍ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ③

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا

پیغامبر را و خویشاوندان را^(۱) و یتیمان را و فقیران را و راه گذرا (بیان فرمودیم) تا نباشد آن دستگردان میان توانگران از شما و هرچه بدهد شمارا پیغامبر بگیرد آن را و هرچه منع کند شمارا از آن بازایستید و بترسید از خدا هر آئینه خدا سخت عقوبت است (۷) .

آن فقیه فقیران هجرت کننده راست آنانکه بیرون کرده شدایشان را از خانه های ایشان و اموال ایشان می طلبند نعمت را از پروردگار خویش و خوشنودی را و نصرت میدهند خدا و پیغامبر را این جماعت ایشانند راست وعده (۸) .

و نیز آنان راست که جای گرفتند بدارالاسلام^(۲) و جای پیدا کردند در ایمان پیش از مهاجران دوست میدارند هر که هجرت میکند بسوی ایشان و نه می یابند در خاطر خود دغدغه از طرف آنچه داده شد مهاجران را و دیگران را اختیار میکنند بر خویشان و اگر چه باشد ایشانرا احتیاج و هر که نگاهداشته شد از حرص نفس خویش پس آنجماعت ایشانند رستگاران (۹) .

و نیز آنان راست که آمدند بعد مهاجران و

(۱) یعنی خویشاوندان پیغامبر را .

(۲) یعنی به مدینه .

الَّذِينَ سَبَقُوا بِالْإِيمَانِ وَلَا يَحْمِلُونَ فِي قُلُوبِهِمْ غِلًّا لِلَّذِينَ
آمَنُوا رَبُّنَا إِلَهُكَ رَمَوْكَ رَحِيمٌ ⑩

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ
فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ⑪

لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُوهُمْ وَلَئِنْ
نَصَرُوهُمْ لَيُؤْتِنَ الْأَذْهَابُ لَهُمْ لَا يَنْصُرُونَ ⑫

لَا تَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ⑬

انصار می‌گویند ای پروردگار ما پیامر
مارا و برادران مارا که سبقت کردند بر ما
به ایمان آوردن و پیدامکن دردل های ما
هیچ کینه نسبت به آنانکه ایمان آوردند
ای پروردگار ماهرآئینه تو بخشاینده
مهربانی^(۱) (۱۰) .

آیانیدیدی بسوی آنانکه منافق شدند
میگویند آن برادران خود را که کافرند
از اهل کتاب اگر جلاوطن کرده شود
شمارا البته بیرون شویم نیز همراه شما
و فرمان قبول نه کنیم در مقدمه شما
هیچکس را هرگز و اگر جنگ کرده شود با
شما البته نصرت دهیم شمارا و خدا گواهی
میدهد که ایشانند دروغگویان (۱۱) .

اگر جلاوطن کرده شوند جلاوطن نه
شوند همراه ایشان (منافقان) و اگر جنگ
کرده شود با ایشان نصرت ندهند ایشانرا
و اگر بفرض نصرت دهند ایشانرا را البته
بازگردانند پشت های خود را بعد از آن
مدد کرده نشود ایشانرا (۱۲) .

هرآئینه شما ای مسلمانان بارعب ترید
در خاطر های ایشان از خدا این بسبب
آنست که ایشان قومی هستند که نمی
فهمند^(۲) (۱۳) .

- (۱) مترجم گوید ازین آیت معلوم شد که در فیه هر مسلمان را حق ست پس احوج
فالا حوج را باید داد تا آنکه مال فیه کفایت کند والله اعلم .
(۲) یعنی از عذاب خدا که مؤجل ست پروا ندارند والله اعلم .

لَا يَغَاتِلُوكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قَوْمٍ مُّخَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ
جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسِبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ
شَتَّىٰ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿۱۴﴾

جنگ نکنند با شما یکجا شده مگر در ده
هائی که بر آن حصار ساخته باشند یا
از پس دیوار، جنگ ایشان در میان خویش
سخت است می پنداری ایشان را همه
یکجا مجتمع شده و دلهای ایشان پراکنده
است این بسبب آنست که ایشان قومی
هستند که در نمی یابند^(۱) (۱۴).

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهُمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۵﴾

داستان ایشان مانند داستان آنانست که
پیش از ایشان بودند در نزدیکی چشیدند
وبال گناه خود را و ایشانراست عذاب
دردناک^(۲) (۱۵).

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ الْغُرُّ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي
بِرَبِّي مُنْكَرٌ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۶﴾

داستان منافقان با اهل کتاب مانند داستان
شیطان ست چون گفت آدمی را کافر
شو پس چون کافر شد گفت هر آئینه من بی
تعلقم از تو هر آئینه من میترسم از خدا
پروردگار عالمها (۱۶).

كَأَن عَاقِبَتَهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ
جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿۱۷﴾

پس شد عاقبت کار این شیطان و این آدمی
آنکه ایشان در آتش باشند جاویدان آن جا
و این ست جزای ستمگاران (۱۷).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ
لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۸﴾

ای مسلمانان بترسید از خدا و باید که تأمل
کند هر شخص که چه چیز پیش فرستاده
است برای فردا^(۳) و بترسید از خدا هر آئینه
خدا خبردارست بآنچه می کنید (۱۸).

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ

و مباحثید مانند آنانکه فراموش کردند

(۱) یعنی بایکدیگر خانه جنگی ها دارند مصلحت ایشان یکی نیست والله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه اهل بدر مغلوب و منهزم شدند ایشان نیز منهزم گشتند والله اعلم .

(۳) یعنی برای روز قیامت .

هُمُ الْفَاسِقُونَ ⑪

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ

الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ⑫

لَوْ أَنزَلْنَاهُ هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْنَاهُ خَاشِعًا

مُتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا

لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ⑬

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ

هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ⑭

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقَدُّوسُ السَّلَامُ

الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَنَ اللَّهِ

عَمَّا يُشْرِكُونَ ⑮

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ

يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ ⑯

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا عَادُوِي وَعَدُوَكُمْ وَأُولِيَاءَ تَلْعَنُونَ

خدارا پس خدا فراموش گردانید از خاطر ایشان تدبیر حال ایشانرا این جماعت ایشانند بدکاران (۱۹) .

برابر نیستند اهل دوزخ و اهل بهشت، اهل بهشت ایشانند بمطلب رسندگان (۲۰) .

اگر فرود می آوردیم این قرآن را بر کوهی هر آئینه میدیدی آنرا نیایش کرده پاره پاره شده از خوف خدا و این داستان هارا بیان می کنیم برای مردمان تا ایشان تأمل کنند (۲۱) .

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود برحق مگر او داننده نهان و آشکارا و اوست بخشاینده مهربان (۲۲) .

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود برحق مگر او پادشاه نهایت پاک سلامت از همه عیب امن دهنده نگاهبان غالب خود اختیار بزرگوار پاکی خدای راست از شریک مقرر کردن ایشان (۲۳) .

اوست خدا آفریدگار نوپدید آرنده نگارنده، اوست نامهای نیک به پاکی یاد میکند او را هر چه در آسمان ها و زمین ست و اوست غالب با حکمت (۲۴) .

سوره ممتحنه مکی است و آن سیزده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) ای مسلمانان دوستان مگیرید دشمنان

إِلَيْهِمْ بِالْهُدَىٰ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ
وَأَيُّكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَ
أَتَّبَعْتُمْ مَرْفَاقِي فَيُرُونَ إِلَيْهِمْ بِالْهُدَىٰ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا
أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ①

مرا و دشمنان خود را می افکنید بسوی
ایشان پیغام بسبب دوستی و هرائینه ایشان
کافر شده اند بآنچه آمده است بشما از دین
راست جلاوطن میکنند پیغامبر را و شمارا
نیز برای آنکه ایمان آوردید به خدا
پروردگار خویش، (دوست مگیرید)
اگر برآمده اید از اوطان خود برای جهاد
در راه من و بطلب رضامندی من پنهان
میفرستید بسوی ایشان پیغام دوستی و من
میدانم آنچه پنهان میکنید و آنچه آشکار
می نمائید و هر که از شما بکند این کار
هرآئینه گم کرد راه هموار را (۱).

إِنْ يَتَّبِقُوا كُفْرُوكُمْ أَكْثَرُ أُعْذَارًا وَيَسْطُرُوا إِلَيْكُمْ لِيُذَيِّبُوا
وَالسَّيِّئَاتُ بِالشَّرِّ أَوَْدُّ وَالْوَكْرُ وَن ②

اگر کافران بیابند شمارا دشمن باشند
در حق شما و بگشایند بسوی شما دستهای
خود را و زبان های خود را بایدا و دوست
دارند که کافر شوید (۲).

لَنْ تَنفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ③

سودنخواهند داد شمارا خویشاوندان
شما و نه فرزندان شما روز قیامت فیصله
خواهد کرد خدا در میان شما، و خدا بآنچه
میکنید بیناست (۳).

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا
لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءُكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا
بِكُمْ وَبِدَابِّئِنَّا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا

هرآئینه هست شمارا الگوی نیک با ابراهیم
و آنانکه همراه او بودند چون گفتند قوم
خود را هرآئینه ما بی تعلیم از شما و از آن

ومی خواستند کسی اهل مکه را بقصد آنحضرت مطلع نکند تا ناگهان بر سرایشان
رسند یکی از صحابه بطرف ایشان نامه نوشت و بر قصد آنحضرت مطلع ساخت
خدای تعالی آنحضرت صلی الله علیه وسلم را اطلاع داد تا آن نامه را از راه باز
آوردند و خدای تعالی در باب منع از دوستی کفار نازل ساخت .

بِاللَّهِ وَحْدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَا تُشْفِقْ عَلَيَّ لَكَ وَمَا
أَمَّا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ
اتَّبَعْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ③

چه می پرستید بجز خدا نامعتقد شدیم
بشما و پدید آمد میان ما و میان شما دشمنی
و ناخوشی همیشه تا وقتی که ایمان آرند
بخدای تنها (شمارا الگوی نیک ست
با ابراهیم) مگر در قول ابراهیم پدر خود را
که آمرزش طلب خواهم کرد برای
تو نمی توانم برای تو از خدا چیزی^(۱)
گفت ابراهیم ای پروردگار ما بر تو توکل
کردیم و بسوی تو رجوع نمودیم و بسوی
تست بازگشت (۴).

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفُ عَنَّا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ④

ای پروردگار ما قرار مده مارا زیر دست
کافران و بیامرز برای ما ای پروردگار ما
هر آئینه توئی غالب با حکمت (۵).

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهَا أَسْوَأُ سُنَّةٍ لِمَنْ كَانَتْ يَوْمَ اللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ⑤

هر آئینه هست شمارا بجماعت مذکوره
اقتداء نیک کسی را از شما که امید دارد
ملاقات خدا و روز آخرت را و هر که
روگردان شود پس هر آئینه خدا بی نیاز
ستوده کارست (۶).

عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ كَادْتُمْ أَنَّهُمْ فِتْنَةٌ
وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑥

نزدیک ست خدا از آنکه پیدا کند در میان
شما و در میان آنانکه دشمنی داشته اید بآنها
دوستی را^(۲) و خدا تواناست و خدا آمرزگار
مهربانست (۷).

لَا يَنْفَعُكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ كَرِهْتُمْ لَوْ كُنْتُمْ فِي الدِّينِ
وَلَمْ تَخْرُجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَ تُقْسِطُوا

منع نمی کند خدا شمارا از مواصلت
آنانکه جنگ نه کرده اند با شما در مقدمه

(۱) یعنی درین قول اقتداء با ابراهیم نه شاید کردن و استغفار برای کافر درست نیست
والله اعلم .

(۲) یعنی ایشان را توفیق اسلام دهد .

إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ⑤

إِنَّمَا يَسْكُرُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُم مِّنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَن تُولَّوهُمْ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ
قَاُولِيكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَأَمْتَحِنُوهُنَّ
إِنَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ
إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَالثَّوْمُ مَا
أَنْفَقُوا وَلَا جُنَاحُ عَلَيْكُمْ أَن تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ
وَلَا تُمْسِكُوا بِعَصَمِ الْكُفَّارِ وَسَأَلُوا مَا أَنْفَقْتُمْ وَلَيْسَ لَكُمْ
أَنْفَقُوا ذَلِكَ حُكْمُ اللَّهِ يُخَوِّفُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑤

دین و بیرون نه کرده اند شما را از خانه های شما (منع نمیکنند) از آنکه احسان کنید بایشان و انصاف کنید در حق ایشان هر آئینه خدا دوست میدارد انصاف کنندگان را (۸) .

جزاین نیست که منع میکند شما را خدا از مواصالت آنانکه جنگ کرده اند با شما در مقدمه دین و بیرون کرده اند شما را از خانه های شما و معاونت دیگران کردند در برآوردن شما (منع میکند) از آنکه دوستی کنید بایشان و هر که دوستی کند بایشان پس آنجماعت ایشانند ستمگاران (۹) .

ای (۱) مسلمانان چون بیایند پیش شما زنان مسلمان هجرت کرده پس امتحان کنید ایشانرا (۲) خدا داداناترست بایمان ایشان پس اگر مسلمان دانید ایشان را باز نه فرستید ایشان را بسوی کافران نه این زنان حلال اند کافران را و نه آن کافران حلال اند این زنان را و بدهید بشوهران آنچه خرج کردند (۳) و نیست گناه بر شما که نکاح کنید بایشان چون بدهید

(۱) مترجم گوید در صلح حدیبیه بعض نساء کفار هجرت کرده بمدینه می آمدند و بعض نساء مسلمین مرتد گشته بکفار ملحق میشدند خدای تعالی حکم این جماعت بیان فرمود واللہ اعلم .

(۲) یعنی قسم دهید ایشان را که به سبب ناخوشی شوهران خود یا بسبب عشق مردان دیگر نیامده اند واللہ اعلم .

(۳) یعنی مهری که شوهران کفار داده بودند باز گردانید واللہ اعلم .

وَلَنْ قَاتِلَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاتِبْتُمْ فَاتُوا
الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ وَمِثْلَ مَا أَنْفَقُوا وَاللَّهُ الَّذِي
أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ⑩

لَا يَنْهَايُكُمُ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَةُ عَنِ الْمُسْلِمِينَ أَلَا يَتَّبِعُونَ
بِأَمْرِ اللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّقُونَ وَلَا يَزْنُونَ وَلَا يَقْتُلُونَ أَوْلَادَهُمْ
وَلَا يَأْتِينَ بِيَهْتَانٍ يَفْتَرِيْنَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلِهِمْ
وَلَا يَعِصِيْنَكَ فِي مَعْرُوفٍ قَبَائِعُ مَنْ وَاسْتَفْعَلُوهُنَّ اللَّهُ إِنْ
اللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑪

ایشان را مهرایشان و نگاه ندارید دست
آویز زنانِ نامسلمان را^(۱) و طلب کنید
آنچه شما خرج کردید و باید که مشرکان
طلب کنند آنچه خرج کرده اند^(۲) اینست
حکم خدا فیصله میکند میان شما و خدا
دانای باحکمت ست (۱۰) .

و اگر از دست شما برود کسی از زنان
شما بسوی کافران پس غنیمت بدست
آوردید^(۳) پس بدهید آنان را که رفته
باشند زنان ایشان مانند آنچه خرج کرده
باشند بترسید از خدائی که شما و او را باور
دارنده اید^(۴) (۱۱) .

ای پیغمبر چون بیایند نزد تو زنانِ مسلمان
که بیعت کنند با تو باین شرط که شریک
مقرر نکنند با خدا چیزی را و دزدی نکنند
و زنان نکنند و نه کشند اولاد خود را و پیش
نیارند سخن دروغ که بر بسته باشند آن را
در میان دستهای خویش و در میان پاهای

(۱) یعنی بر نکاح کافره اقامت نباید کرد والله اعلم .

(۲) یعنی اگر زنی مرتد شده با مشرکان ملحق شود مهر او باید طلبید و اگر زنی
مسلمان شده هجرت کند مهر او باید داد والله اعلم .

(۳) یعنی غنیمت ستانید از ایشان .

(۴) مترجم گوید که اگر کفار معاهد باشند و زنی مرتده بایشان ملحق گردد از ایشان مهر
باید طلبید چنانچه در آیت سابقه معلوم شده اگر کفار حریبان باشند از غنائم اموال
ایشان شوهران مرتده را مهر باید داد بعد فتح مکه این همه احکام مرتفع شدند
نزدیک این فقیر نسخ این احکام ثابت نشده است پس اگر مثل حالتیکه در صلح
حدیبیه بود باز رود در تحقیق که بر همین احکام عمل کرده شود والله اعلم .

خویش^(۱) و نافرمانی نکنند ترا در کارنیک پس بیعت قبول کن از ایشان و طلب آمرزش کن برای ایشان از خدا هر آئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۲) .

ای مسلمانان دوستی نه کنید با گروهی که خشم گرفته است خدا بر آن ها آنجماعت ناامید شده اند از ثواب آخرت چنانکه ناامید شده اند کافران از اهل گور^(۲) (۱۳) .

سوره صف مدنی است و آن چهارده آیت و در رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

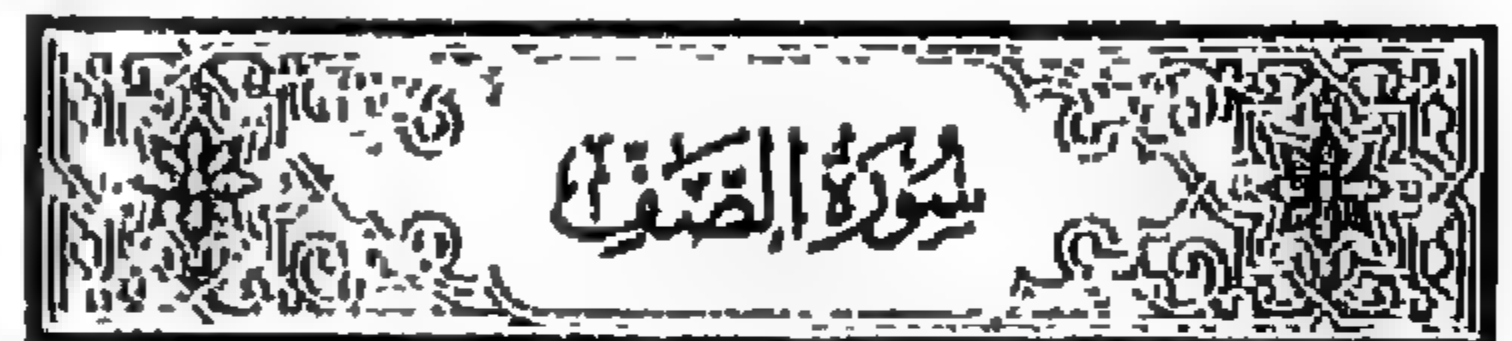
به پاکی یاد کرد خدا را آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین ست و اوست غالب با حکمت (۱) .

ای مسلمانان چرامی گوئید آنچه نمی کنید (۲) .

بسیار ناپسندیده شد نزد خدا آنکه بگوئید چیزی که نه کنید^(۳) (۳) .

هر آئینه خدا دوست میدارد آنان را که جنگ میکنند در راه خدا صف بسته گویا ایشان عمارتی هستند محکم بایکدیگر چسپیده (۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
قَدْ يَفْسُدُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَفْسُدُ الْفَاسِقُونَ أَصْحَابُ
الْقُبُورِ ۝۱۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ②

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ③

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُمْ
بُنْيَانٌ مَرْصُورٌ ④

(۱) یعنی فرزند کسی را به دیگری منسوب نکنند والله اعلم .

(۲) یعنی خدای تعالی حکم بعذاب ایشان کرده است پس هرگز ایمان نیارند و ثواب نیابند چنانچه کافران بعد مردن بر کفر توقع ثواب ندارند والله اعلم .

(۳) یعنی با خدا عهد کنید به وفانرسانید .

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ لِمَ تَعْبُدُونَ مَا تَدْعُونَ
رَسُولَ اللَّهِ يَئِمْكُمْ فَلَتَأْخُذَ غُرَاةَ اللَّهِ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ⑤

و یادکن چون گفت موسیٰ قوم خود را ای قوم من چرا میرنجانید مرا و هرائینه می دانید که من فرستاده خدایم بسوی شما پس وقتی که کجروی کردند کج ساخت خدادل های ایشان را خدا راه نمی نماید قوم بدکاران را (۵) .

وَإِذْ قَالَ عِيسَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ يَتَّبِعُوا إِلَهُيَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ إِلَهُكُمْ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي
مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا
هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ⑥

و یادکن چون گفت عیسیٰ پسر مریم ای بنی اسرائیل هرائینه من پیغمبر خدایم بسوی شما باور دارنده آنچه پیش دستان من است از تورات و بشارت دهنده به پیغامبری که بیاید بعد از من نام او احمد باشد پس چون آمد احمد (صلی الله علیه وسلم) پیش ایشان با معجزه ها گفتند این سحر ظاهرست (۶) .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَىٰ إِلَى
الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑦

و کیست ستمگارت تر از کسی که بر بست برخدا دروغ را واخوانده می شود بسوی اسلام و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۷) .

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُنِيرُ
نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ⑧

میخواهند این کافران که فرو نشانند نور خدا را به دهن های خویش و خدا تمام کننده نور خودست ا گرچه ناخوش دارند کافران (۸) .

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَ عَلَى الدِّينِ
كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ⑨

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر همه ادیان ا گرچه ناخوش دارند مشرکان (۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تَجَارَةٍ تُبْعِثُكُمْ مِنْ عَذَابٍ إِلَيْكُمْ ⑩

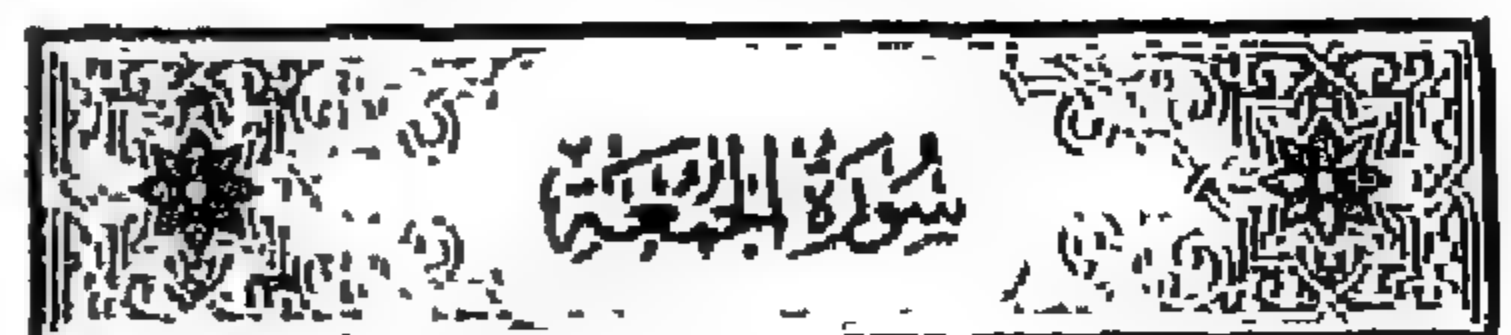
ای مسلمانان آیا دلالت کنم شمارا به تجارتی که برهاند شمارا از عذاب درد دهنده (۱۰) .

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ
وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۱﴾

يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
وَمُسْكِنِينَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۲﴾

وَأُخْرَى يُحِبُّونَهَا تَصَدَّقُونَ بِاللَّهِ وَقَدَرْتُمْ قَرِيبًا وَيَبْتَغِي النَّاسُ الْيَوْمَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ
اللَّهِ فَأَمْنَتْ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ
فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَى عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿۱۳﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لَهُ فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلَائِكَةُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۴﴾

ایمان آرید بخدا ورسول او و جهاد کنید
در راه خدا با اموال خود و به جان های خود
این بهتر است برای شما گر میدانید (۱۱).

(۱) گر این چنین کنید) پیامرزد برای شما
گناهان شمارا و درآرد شمارا به بوستانها
میرود زیر آن جویها و به محل های پاکیزه
دربهشت های همیشه ماندن اینست
پیروزی بزرگ (۱۲).

و (بدهد) نعمتی دیگر که دوست میدارید
آنها آن نعمت نصرت از جانب خدا و فتح
قریب الحصول ست و مژده بده مسلمانان
را (۱۳).

ای مسلمانان باشید نصرت دهندگان خدا
چنانکه گفت عیسیٰ پسر مریم بایاران
خاص خود کیستند نصرت دهندگان من
بسوی خدا متوجه شده گفتند آن یاران
خاص ما ئیم نصرت دهندگان خدا (۱) پس
ایمان آوردند جمعی از بنی اسرائیل
و کافر ماندند جمعی پس قوت دادیم
مومنان را بر دشمنان ایشان پس شدند
غالب (۱۴).

سوره جمعه هدنی است یازده
آیت و دورکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

یپاکی یاد کند خدا را هر آنچه در آسمان
هست و آنچه در زمین ست پادشاه نهایت

(۱) پس در ترویج دین عیسیٰ سعی کردند .

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۵﴾

وَأَخْرَجَ مِنْهُمْ لِمَثَلٍ لِقَائِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۶﴾

ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۷﴾

مَثَلُ الَّذِينَ خَسِرُوا تُورَاهُ نَحْمَدُ اللَّهَ لَمْ يَكُنِ لَهُمْ لِمَ يُعْطَوْا سُبْحَانُ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۸﴾
لَسَفَاوَةٌ يَسَّ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا آيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۹﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَتَّوْا الْيَتِيمَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۰﴾

وَلَا يَمْلِكُونَ أَمْرًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الظِّلْمُ ﴿۱۱﴾

پاك، غالب باحکمت (۱) .

اوست آنکه برانگیخت درنا خواندگان^(۱) پیغامبری از قوم ایشان میخواند برایشان آیات اورا وپاك می کند ایشان را و می آموزدایشان را کتاب و دانش و هرآئینه ایشان بودند پیش ازین درگمراهی ظاهر (۲) .

و نیز مبعوث کرد آن پیغامبر را در قومی دیگر از بنی آدم که هنوز نه پیوسته اند با مسلمانان^(۲) و اوست غالب باحکمت (۳) .

اینست فضل خدا می دهدش بهر که خواهد و خدا صاحب فضل بزرگ ست (۴) .

مثال آنانکه نهاده شد برایشان تورات باز برنداشتند آن را^(۳) مانند مثال خرسست که بردارد کتاب هارا بداست داستان قومی که دروغ می شمردند آیات خدا را و خدا را نه نمی نماید گروه ستمگاران را (۵) .

بگوای یهود اگر گمان دارید که شما دوستان خدائید بجز سائر مردمان پس آرزو کنید مرگ را اگر هستید راست گویان (۶) .

و آرزو نخواهند کرد آنرا هرگز بسبب آنچه پیش فرستاده است دست های ایشان

(۱) یعنی عرب .

(۲) فارس یعنی سائر عجم .

(۳) یعنی به وفق آن عمل نه کردند .

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلْقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
إِلَىٰ حِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنْزِلُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ
فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ②

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ
اللَّهِ وَادْكُوا لِلَّهِ كَثِيرًا مِّنْ أَعْلَامِكُمْ تَعْلَمُونَ ③

وَإِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا فَفُضَّتْ أَلْفَاظُهَا وَتُكَوِّرُهَا قَابًا
قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الْكُفْرِ وَفِرَاقِ الْبَنَاتِ وَكَفْ
خَيْرٌ الرِّزْقَيْنِ ④

و خدا داناست به ستمگاران (۷) .

بگوهر آئینه مرگی که می گریزید ازان البته
وی رسنده است بشما گردانیده خواهید
شد بسوی داننده نهان و آشکارا پس
خبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۸) .

ای مسلمانان چون اذان داده شود برای
نماز در روز جمعه پس سعی کنید بسوی
یاد کردن خدا و بگذارید خرید و فروش را
این بهتر است شمارا اگر می دانید (۹) .

پس چون تمام کرده شود نماز متفرق
شوید در زمین و طلب کنید از فضل خدا
و یاد کنید خدا را بسیار تا شما رستگار
شوید (۱۰) .

(و آن مسلمانان) چون ببینند کاروانی یا
بازی را متفرق شده متوجه میشوند
بسوی آن و بگذارند تورا ایستاده^(۱) بگو
آنچه نزد خداست بهتر است از بازی و از
سوداگری و خدا بهترین روزی دهند
گانست^(۲) (۱۱) .

(۱) یعنی در خطبه .

(۲) مترجم گوید این آیت عتاب است بر بعضی اصحاب و اشارت است بآن قصه که
کاروانی از شام آمد در اثناء خطبه ایشانرا دیده متفرق شدند و در خدمت آنحضرت
صلی الله علیه وسلم نماندند مگر دوازده شخص که حضرت ابوبکر و عمر
از آنجمله بودند والله اعلم .

سوره منافقون مدنی است و آن
یازده آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا أَتَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ①

إِن تَخَذُوا آيَاتَهُمْ حُجَّةً فَقَدْ وَاَعَنَ سَبِيلَ اللَّهِ إِنَّهُمْ
سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ②

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ③

وَإِذَا رَأَوْهُمُ يُخْبِتُونَ أَجْزَاءُ ثُمَّ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمِعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ
خُشْبٌ مِّنْ سِدِّدٍ قَالُوا يَسْمُونَ كُلَّ صِیْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَادُوا فَاحْذَرُهُمْ
قَالَ لَهُمُ اللَّهُ أَلِي يُؤْفَكُونَ ④

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا يَنْصُرُوا لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّارَهُ وَفَرَّهُمْ
فَرَّاتُهُمْ يُصْطَفُونَ وَهُمْ يُسْتَكْبَرُونَ ⑤

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) چون بیایند پیش تو منافقان گویند
گواهی میدهم که تو پیغامبر خدائی و خدا
میداند که تو پیغامبر اوئی و خدا گواهی
میدهد که منافقان دروغ گویند (۱) .

سپر گرفته اند قسم های خود را پس
بازماندند از راه خدا هر آئینه ایشان بد است
آنچه می کردند (۲) .

این بسبب آنست که ایشان ایمان آوردند
باز کافر شدند پس مهر نهاده شد بر دل
های ایشان نمی فهمند (۳) .

و چون ببینی ایشان را متعجب کند
ترا ابدان ایشان و اگر بگویند گوش نهی
بر سخن ایشان گویا ایشان چوبهای به
دیوار تکیه داده اند، می پندارند هر آواز
تند را هلاکی برخود ایشانند دشمنان پس
بترس از ایشان لعنت کرد ایشانرا
خدا از کجا گردانیده میشوند (۴) .

و چون گفته شود منافقان را بیایید تا طلب
آمزش کند برای شما پیغامبر خدا می پیچانند
سرهای خود را و ببینی ایشان را که رو می

(۱) مترجم گوید رئیس منافقان در سفری سخنان نفاق انگیز بر زبان آورد آن را شخصی
از انصار به عرض آنحضرت صلی الله علیه وسلم رسانید منافقان بمجلس شریف
آمده قسم خوردند که مرتکب آن کلمات نشده اند این سوره در حکایت آن اقوال
و تهدید و تکذیب ایشان نازل شد .

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ①

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى
يَنْفَضُوا أَبْوَابَ خَزَائِنِ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ
لَا يَفْقَهُونَ ②

يَقُولُونَ لَنْ نَجْعَلَ إِلَى الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ
وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ
لَا يَعْلَمُونَ ③

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ④

وَأَنْفِقُوا مِنْ ثَمَرِ ثَمَرِكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ
وَأَنْتَ مِنَ الصَّاحِينَ ⑤

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ

گردانند تکبر کنان (۵) .

یکسانست درحق آنجماعت که آمرزش طلب کنی برای ایشان یا آمرزش نه طلبی برای ایشان نخواهد آمرزید خداایشان را هرآئینه خدا راه نمی نماید گروه فاسقان را (۶) .

ایشانند آنان که میگویند (یاران خود را) خرج مکنید برآنانکه که نزد رسول خدایند^(۱) تا پراکنده شوند و خدای راست خزانة های آسمانها و زمین ولیکن منافقان نمی دانند (۷) .

میگویند اگر بازرسیم به مدینه البته برآرد بزرگ تر خوارتر را از مدینه^(۲) و خدای راست بزرگی و پیغامبر او را و مسلمانان را و لیکن منافقان نمیدانند (۸) .

ای مسلمانان مشغول نگرداند شمارا اموال شما و نه فرزندان شما از یاد خدا و هر که چنین کند پس آنجماعت ایشانند زیان کاران (۹) .

و خرج کنید از آنچه عطا کرده ایم شمارا پیش از آن که بیاید به یکی از شما مرگ پس بگوید ای پروردگار من کاش موقوف می گذاشتی مرا تا مدتی اندک تا صدقه دادمی و شد می از صالحان (۱۰) .

و هرگز مهلت ندهد خدا هیچکس را چون

(۱) یعنی بر فقرای مهاجرین .

(۲) یعنی توانگران اهل نفاق فقراء مسلمین را .

لِيَمَّا تَعْمَلُونَ ①

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ②

يَسْتَعِذُّ بِاللَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ③

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ④

خَلَقَ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ
وَالِلَّهِ الْمَصِيرُ ⑤

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ
وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِدَاخِ الصُّدُورِ ⑥

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُوءُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَمَا وَهَلُوا لِمُؤْمِنِهِمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑦

ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا
أَبَرُّهُمْ هَذَا وَمِنَّا فَكُفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَعْصَمَ اللَّهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَمِيدٌ ⑧

بیاید اجل او و خدا خبردارست بآنچه
میکنید (۱۱) .

سوره تغابن مدنی است و آن هیجده
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

به پاکی یاد میکند خدا را آنچه در آسمان ها
و آنچه در زمین ست، اوراست پادشاهی
و اوراست ستایشش و او بر همه چیز
تواناست (۱) .

اوست آنکه آفرید شمارا پس بعض
از شما کافر است و بعض از شما مومن
و خدا بآنچه می کنید بیناست (۲) .

آفرید آسمان ها و زمین را به تدبیر درست
و صورت بست شمارا پس نیک ساخت
صورت های شمارا و بسوی اوست باز
گشت (۳) .

میداند آنچه در آسمان ها و زمین ست
و میداند آنچه پنهان میدارید و آنچه
آشکار می کنید و خدا داناست بمکنون
سینه ها (۴) .

آیانیا آمده است بشما خبر آنکه کافر بودند
پیش ازین پس چشیدند و بال کار خود را
و ایشانراست عذاب درد دهنده (۵) .

این عذاب بسبب آنست که می آمدند
پیش ایشان پیغامبران ایشان بامعجزه ها
پس گفتند آیا آدمیان راه نمایند مارا پس
کافر شدند و روگردانیدند و بی نیازاست

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ كُنْ يُبْعَثُونَ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي
لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ④

قَالُوا يَا اللَّهُ رَسُولُهُ وَالتَّوْرَ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ⑤

يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑥

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ⑦

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑧

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا
الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ⑨

خدا و خدا بی نیاز ستوده شده است (۶).
پنداشتند کافران که برانگیخته نخواهند
شد بگواری و قسم به پروردگار من البته
برانگیخته شوید باز خبر داده شود شمارا
بآنچه می کردید و این بر خدا آسان است
(۷).

پس ایمان آرید بخدا و رسول او و بنوری
که فرو فرستاده ایم^(۱) و خدا بآنچه
می کنید خبردارست (۸).

(خبر داده شود شمارا) و قتی که بهم
آرد شمارا در روز قیامت آن روز ظهور
غبن بعضی به نسبت بعضی باشد و هر که
ایمان آرد بخدا و بکند کارشائسته دور کند
ازو بدی های او را و در آردش به بوستان
ها می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا
همیشه اینست پیروزی بزرگ (۹).

و آنانکه کافر شدند و به دروغ نسبت کردند
آیات ما را آن جماعت اهل دوزخ اند
جاویدان آنجا و بدجائست دوزخ (۱۰).

نه می رسد هیچ مصیبت مگر به حکم
خدا و هر که رجوع کند بخدا راه نماید دل
او را و خدا بهر چیز داناست (۱۱).

و فرمانبرداری کنید خدا را و فرمانبرداری
کنید رسول را پس اگر روگردان شوید
پس جزاین نیست که بر پیغامبر ما پیغام
رسانیدن آشکارا است (۱۲).

إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿۱۳﴾

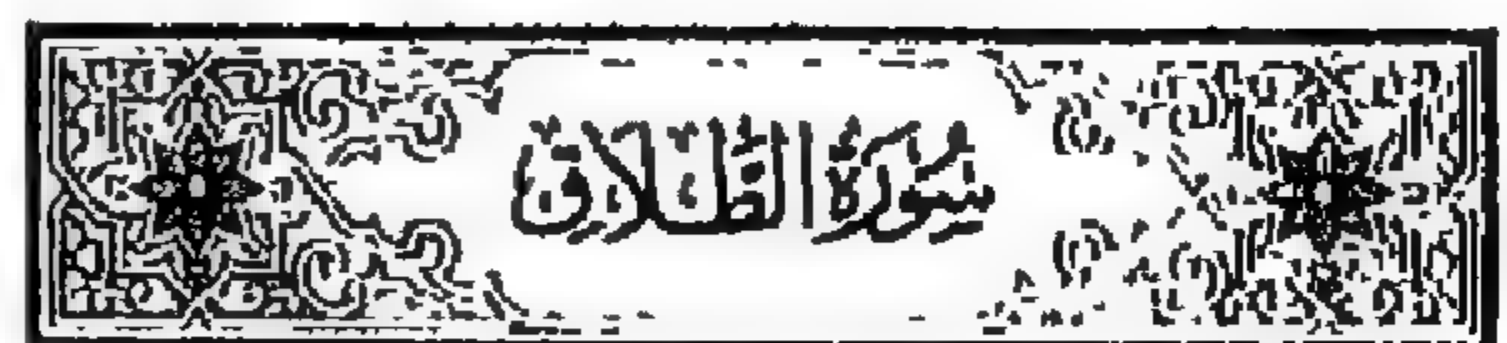
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ
فَاخْذُرْهُمْ فَإِنْ تَعَفَوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَعَفَوْا فَإِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۴﴾

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَ أَجْرٍ عَظِيمٍ ﴿۱۵﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا
خَيْرًا لِنَفْسِكُمْ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۱۶﴾

إِنْ تَقْرَضُوا مِنَ اللَّهِ قَرْضًا حَسَنًا يَضَعُهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
وَاللَّهُ سَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿۱۷﴾

عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۸﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا
الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست مگر او
و بر خدا باید که توکل کنند مومنان (۱۳).

ای مسلمانان هر آئینه بعض ازواج شما
و بعض اولاد شما دشمنان اند در حق شما
پس بترسید از ایشان^(۱) و اگر در گذر کنید
و روی گردانید و پیامرزد پس هر آئینه خدا
آمرزگار مهربانست (۱۴).

جزاین نیست که اموال شما و اولاد شما
امتحان ست و خدا نزد اوست مزد بزرگ
(۱۵).

پس بترسید از خدا آن قدر که توانید
و سخن شنوید و فرمانبرداری کنید و خرج
کنید بهتر باشد برای جان های شما و هر که
نگاه داشته شود از بخل نفس خود پس
آنجماعت ایشانند رستگاران (۱۶).

اگر قرض دهید خدا را قرض نیکو و و چند
دهدش شمارا و پیامرزد شمارا و خدا
قدر شناس بردبارست (۱۷).

داننده پنهان و آشکارا غالب با حکمت
(۱۸).

سوره طلاق مدنی است و آن دوازده
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای پیغامبر (بگوامت خود را) چون
اراده کنید طلاق دادن زنان را پس
طلاق دهید ایشانرا در اول عدت

(۱) یعنی آنکه بر بخل حمل کنند .

إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِغَارِ حَشَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ①

ایشان^(۱) و شمار کنید عدت را و بترسید از خدا، پروردگار خویش بیرون مکنید ایشان را از خانه های ایشان و باید که ایشان بیرون نه روند مگر آنکه بعمل آرند کار بی حیائی آشکارا و این حدها مقرر کرده خداست و هر که تجاوز کند از حدهای خدا پس ستم کرد بر جان خویش تو نمیدانی شاید که خدا پیدا کند بعد از طلاق کاری را^(۲) (۱).

فَإِذَا بَلَغَ الْأَجَلُ مِنْ بَعْرُوفٍ أَوْ قَارِطُوهِنَّ بَعْرُوفٍ وَآشْهُدُوا ذَوِي عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ②

پس چون نزدیک رسند مطلقات بمیعاد خود پس نگاهدارید ایشان را بوجه پسندیده یا جدا شوید از ایشان بوجه پسندیده و گواه گیرید دو کس صاحب تقوی را از قوم خود و راست ادا کنید شهادت را برای خدا این حکم پند داده می شود بآن هر که مومن باشد بخدا و بروز آخر و هر که بترسد از خدا پدید آرد برای او مخلصی^(۲).

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ③

و رزق دهدش از آنجا که گمان ندارد و هر که توکل کند بر خدا پس خدا بس ست او را هر آئینه خدا رسنده است بمراد خود هر آئینه ساخته است خدا هر چیز را به اندازه^(۳).

وَالَّذِي يَتُوسَّعُ مِنَ الْحَيْضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّذِي لَمْ يَحِضْنَ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ

و آنانکه نومید شدند از حیض از جمله زنان شما^(۳) اگر به شبهه افتاده اید پس عدت

(۱) یعنی در طهری که مساس نکرده باشید.

(۲) یعنی موافقت پدید آید و مراجعت کند والله اعلم.

(۳) یعنی از مطلقات.

حَمَلُهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ۝

ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ سُبُلًا
وَيُعْظِمَ لَهُ أَجْرًا ۝

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا
عَلَيْهِنَّ وَلَا تَنْزِلُنَّ لَهُنَّ وَلَا تَحْمِلُنَّ أَوْثَقًا عَلَيْهِنَّ فَإِذَا فَعَلْنَ
فَعَلَهُنَّ فَإِنْ رَاضَتْكُمْ فَاتُوهُنَّ آجُورَهُنَّ وَأَنْتُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ بِعَرُوفٍ وَإِنْ
تَعَايَرْتُمْ فَتَعَارَوْا ۝

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُتَّقِ اللَّهَ فَمَا أَتَتْهُ
اللَّهُ لَا يَجْعَلُ اللَّهُ نَفْسًا أَلِفًا لِّمَا نَسَبَتْ سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ
عَمَلِكُمْ ۝

وَكَايْنٍ مِّنْ قُرْبَىٍّ مَّتَّعَتْ عَنْ أَرْبَابِهَا رِيسَالَهُ فحَاسِبُهَا حِسَابًا
شَدِيدًا وَعَدَّ بَنَاهَا عَدَا بَابًا تُكْرَأُ ۝

ایشان سه ماه است و آنانکه بسن حیض
نرسیده اند نیز عدت ایشان سه ماه است
و خداوندانِ حمل عدت ایشان آن است
که بنهند حمل خود را و هر که بترسد از خدا
پدید آرد برای او در کار او آسانی را (۴).

این حکم خداست که فرود آوردن را
بسوی شما و هر که بترسد از خدا دور کند
از وی بدیهای او و زیاده دهد و او را مزد (۵).

ساکن کنید زنان مطلقه را جایی که
شما سکونت دارید قدر طاقت خود
و ایذا مرسانید ایشان را تا تنگی گیرید
برایشان و اگر باشند خداوندانِ حمل
پس خرج کنید برایشان تا آنکه بنهند حمل
خود را پس اگر شیر دهند بفرمان شما پس
بدهید ایشان را مزد ایشان و بایکدیگر
کار فرمائی کنید در میان خویش بوجه
پسندیده اگر مضائقه کردید شیر خواهد
داد بفرموده اوزنی دیگر (۶).

باید که خرج کند صاحب وسعت
از وسعت خود و آنکه تنگی کرده شد بروی
رزق او را پس باید که خرج کند از آنچه
عطا کرده است او را خدا، تکلیف نمی
کند خدا هیچ کس را مگر بحسب آنچه
داده است او را پدید خواهد آورد خدا بعد
از تنگی دستی آسایش را (۷).

و بساده که تجاوز کرد از فرمان پروردگار
خویش و از فرمان پیغامبران او پس حساب
کردیم باو حسابی سخت و عقوبت کردیم
او را عقوبتی دشوار (۸).

فَدَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ①

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ②

رُسُلًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مَبِينَاتٍ لِّمَنْ هَدَى الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ
صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ③

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ
الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ
أَخَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ

پس چشید سزای عمل خود و شد سرانجام
کار او زیان کاری (۹) .

مهیا کرده است خدای تعالی برای ایشان
عذاب سخت پس بتر سید از خدا ای
خداوندان خرد ای مسلمانان هر آئینه
فرود آورده است خدایسوی شما کتابی
(۱۰) .

(فرستاده است) پیغامبری که میخواند بر شما
آیاتِ خدا واضح آمده تا بر آرد آنان را که
ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند
از تاریکی ها بسوی روشنی و هر که ایمان
آرد بخدا و بکند کار شایسته در آردش به
بوستان ها می رود زیر آن جویها جاویدان
آنجا همیشه هر آئینه بوجه نیک ساخته
است خدای برای او رزق را (۱۱) .

خدا آنست که آفرید هفت آسمان و
آفرید از زمین مانند آن فرود می آید تدبیر
کار در میان آسمان ها و زمین تابدانید که
خدایر همه چیز تواناست و نیز بدانید که
خدا احاطه کرده است هر چیز را باعتبار
علم (۱۲) .

سوره تحریم مدنی است و آن
دوازده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
(۱) ای پیغامبر چرا حرام می کنی چیزی

(۱) مترجم گوید که آنحضرت صلی الله علیه وسلم ماریه قبطیه راسریه خود ساخته =

أَزْوَاجِكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ①

قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ
وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ②

وَإِذْ أَسْرَأَ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ
وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ
فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ هَذَا قَوْلُ نَبَاتِي
الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ ③

إِنْ تَوَلَّوْا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَعَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظْهَرَا
عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَخِزْيَلُ وَمَصَائِرُ الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ④

را که حلال ساخته است خدا برای تومی
طلبی خوشنودی زنان خود را و خدا
آمرزگار مهربان ست (۱) .

هرآئینه مشروع ساخته است خدا برای شما
گشادن سوگند شمارا (۱) و خدا کارساز
شماست و اوست دانای باحکمت (۲) .

و یادکن چون پنهان گفت پیغامبر با بعض
ازواج خود سخنی را پس چون افشاء کرد
آن سخن را و مطلع ساخت خدای تعالی
پیغامبر را بر افشای آن سخن، شناسا کرد
پیغامبر به بعض آن سخن و اعراض کرد از
بعض پس وقتی که خبردار کرد آن را
بر افشای راز آن زن گفت که خبردادت را باین
افشای راز پیغامبر فرمود خبرداد مرا
خدای دانای خبردار (۳) .

ای دوزن پیغامبر (۲) اگر رجوع کنید
بسوی خدا خوش باشد هرآئینه کج شده
ست دل های شما و اگر با هم متفق شوید
بر او (برنجاندن پیغامبر) پس هرآئینه

= وازواج آنحضرت غیرت کردند آنحضرت صلی الله علیه وسلم برای خاطر داشت
ایشان ماریه را بر خود حرام گردانید و آنحضرت سِرِّی از اسرارِ خود با بعض ازواج
اظهار فرموده در کتمانِ آن مبالغه کرد آن زوجه بدیگری اظهار نمود آنحضرت صلی
الله علیه وسلم بطریق وحی بر افشای آن سرمطلع شدند و بنوعی از رمزان قصه
در میان نهادند و عتاب فرمودند خدای تعالی در باب پند ازواج طاهرات و تهدید ایشان
نازل ساخت والله اعلم .

(۱) یعنی بادای کفار .

(۲) یعنی حفصه و عائشه رضی الله عنهما والله اعلم .

خداکار ساز اوست و جبرئیل و مردمان شائسته از مسلمانان و نیز فرشتگان بعد ازین مددگاراند اگر طلاق دهد پیغامبر شمارا (۴) .

نزدیک ست که پروردگار او عوض دهد برای او زنان دیگر بهتر از شما گردن نهادگان باور دارندگان دعاکنندگان توبه نمایندگان عبادت بجاآرندگان روزه دارندگان شوهر دیدگان و شوهر نادیدگان (۵) .

ای مسلمانان نگاهدارید خویشان را و اهل خانه خود را از آتشی که هیزم آن مردمان باشند و سنگ ها، بر آن آتش موکل اند فرشتگان درشت خو سخت رونا فرمانی نمی کنند خدا را در آنچه فرموده است ایشانرا و می کنند هر چه حکم میشود ایشانرا (۶) .

(آنروزگوئیم) ای کافران عذر پیش میارید امروز جزاین نیست که جزا داده میشود شمارا بحسب آنچه میکردید (۷) .

ای مسلمانان رجوع کنید بسوی خدا رجوع خالص امید هست از پروردگار شما که زایل کند از شما گناهان شمارا و در آورد شمارا به بوستانها میرود زیر آن جویها روزیکه رسوانه کند خدا پیغامبر را و آنان را که ایمان آورده اند همراه او نورایشان میرود پیش دستهای ایشان و بجانب های راست ایشان میگویند ای پروردگار ما تمام ده برای ما نور ما را

عَلَى رَبِّهِ إِنْ طَلَغْتُ أَنْ تُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكَ
مُسْلِمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قُنَّتٍ تَبَيَّنَتْ عِبَادَتِ سَيِّدَتِ
تَبَيَّنَتْ وَأَبْكَارًا ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا أَفْئِدُ مَا
النَّاسُ وَالْجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ
اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ⑥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّا كُنَّا مُهْزِنِينَ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ⑦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوَلَّوْا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَلَى رَبِّكُمْ
أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزَى اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ
يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتِمِّمْ لَنَا
نُورَنَا وَاعْفُ عَنَّا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑧

ویا مرزمارا، هر آئینه تو بر هر چیز توانائی
(۸) .

ای پیغامبر جهاد کن با کافران و بامنافقان
نیز و درشت شو بر ایشان و جای ایشان
دوزخ ست و وی بدجائی ست (۹) .

اورد خدامثالی را برای آنانکه کافر شدند
زن نوح را و زن لوط را بودند زیر نکاح
دوبنده شایسته از بندگان ما پس خیانت
کردند بآن دوبنده پس دفع نکردند ایشان
از آن دوزخ چیزی را از عذاب خدا و گفته
شد در آئید هردوتا در آتش دوزخ با در
آیندگان (۱۰) .

و آورد خدا مثالی را برای آنانکه ایمان
آوردند زن فرعون را چون گفت ای
پروردگار من بنا کن برای من نزد
خودخانه ای در بهشت و خلاص کن مرا
از فرعون و کار او و خلاصی ده مرا از قوم
ستمگاران (۱۱) .

و مریم دختر عمران را آنکه نگاهداشت
فرج خود را پس دمیدیم در فرج او روح
خود را و باورداشت سخنان پروردگار
خود را و کتاب های او را و بود از
فرمانبردارندگان (۱) (۱۲) .

سوره ملك مكى است و آن سى
آیت و در ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
بسیار بابرکت ست آن خدا که بدست

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
وَمَا لَهُمْ بِهِمْ جَهَنَّمَ وَيُشِ الصِّيرُ ①

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحٍ وَامْرَأَتَ
لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ
فَخَانَتَهُمَا فَأَمَرُ بُعِثُوا مِنَ اللَّهِ سُوءًا وَقِيلَ
ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّاسِيَيْنِ ②

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ
رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ
وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ③

وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَانَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ
مِنْ رُوحِنَا وَصَلَوْتَ إِلَيْهَا رُوحُنَا وَكَانَتْ
مِنَ الْغَائِبِينَ ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَرُّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

(۱) یعنی روح حضرت عیسی در رحم مریم درآمد و فرج کنایت است از رحم .

قَدِيرٌ ①

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ
عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ②

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ
مِنْ تَفَوتٍ فَإِذْ جِئَ الْبَصَرُ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ③

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا
وَهُوَ حَسِيرٌ ④

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا
رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ⑤

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ⑥

إِذَا الْقُوفُ فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ ⑦

تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أَلْقَتْ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا
أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ⑧

قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ
شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ⑨

اوست پادشاهی و او بر همه چیز تواناست
(۱) .

آن خدا که آفرید موت و حیات را تابیا آزماید
شما را که کدام یک از شما نکوترست
در عمل و اوست غالب آمرزگار (۲) .

آن خدا که آفرید هفت آسمان را تو در تو نه
بینی ای بیننده در آفرینش خدا هیچ بی
ضابطگی پس باز گردان چشم را آیا می
بینی هیچ شکستگی (۳) .

پس باز گردان چشم را دوباره تابا زاید
بجانب تو چشم خوار شده مانده گشته
(۴) .

وهر آینه زینت دادیم آسمان نزدیک را به
چراغ ها و ساختیم آن چراغ ها را آلات
رجم شیاطین و آماده کردیم برای شیاطین
عذاب دوزخ (۵) .

و برای آنان که کافر شدند به پروردگار خود
عذاب دوزخ است و آن بدجائست (۶) .

وقتی که افکنده شود ایشان را بدوزخ
بشنوند آن را آوازی مانند آواز خر و آن
دوزخ جوش میزند (۷) .

نزدیک ست پاره پاره شود از خشم، هرگاه
افکنده شود به دوزخ گروهی را سوال
کنند از آن گروه نگاهبانان دوزخ آیانیامده
بود شمارا هیچ پیغامبر ترساننده (۸) .

گویند آری آمده بود بماترساننده پس
دروغ پنداشتیم و گفتیم فرود نیامورده است
خدا هیچ چیز را نیستید شما مگر

درگمراهی بزرگ (٩) .

وگویند اگر ما می شنیدیم یا مامی فهمیدیم
نمی شدیم داخل درزمره اهل دوزخ (١٠) .
پس اقرار کردند بگناه خویش پس لعنت
باد اهل دوزخ را (١١) .

هرآئینه آنانکه می ترسند از پروردگار
خویش غائبانه ایشانراست آمرزش
ومزدبزرگ (١٢) .

وپنهان کنید سخن خود را یا آشکارا گوئید
آن راهرآئینه خداداناست بآنچه درسینه ها
باشد (١٣) .

آیانداند کسی که آفرید واوست باریک
بین خبردار (١٤) .

اوست آنکه رام ساخت برای شما زمین را
پس راه روید درنواحی آن وبخورید
ازرزق خدا وسوی اوست برانگیختن
(١٥) .

آیا ایمن شده ایدازکسی که درآسمان ست
ازآنکه فروبرد شمارا به زمین پس
نا گهان زمین می جنبد (١٦) .

آیا ایمن شده ایدازکسی که درآسمان ست
ازآنکه بفرستد بر شما بادِ سنگبار پس
خواهید دانست چگو نه است ترسانیدن
من (١٧) .

وهرآئینه دروغ پنداشتند آنانکه پیش
ازایشان بودند پس چگو نه شد عقوبت
من (١٨) .

آیاندیده اند بسوی مرغان بالای خود

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑩

فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑪

إِنَّ الدِّينَ يُخَشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ⑫

وَأَمَّا رُوَا قَوْلِكُمْ آوَا جَهْرًا بِهَا إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ⑬

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ⑭

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا
وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ⑮

أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخِفَّتْ بِهِكُمْ الْأَرْضُ
فَإِذَا هِيَ تَنُورُ ⑯

أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا
فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرٌ ⑰

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٌ ⑱

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ قَوْفًا عَلَى صَوَابٍ وَيَقْبِضْنَ

مَا يَسْكُنَنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ①

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدُكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ
الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ②

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَزْرَعُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُّوا
فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ③

أَمَّنْ يَمِشُ مِمَّ بَاعِلٍ وَجْهَهُ أَهْدَىٰ أَمَّنْ
يَمِشُ سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ④

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ⑤

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ⑥

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑦

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ⑧

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ
هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ ⑨

(در پروازندو) گاهی بالهای خود را گسترده
و گاهی جمع می کنند! نگاه نمیدارد
ایشان را مگر خدا هر آینه او بهر چیز
بیناست (۱۹) .

آیا کیست آنکه وی لشکر ست برای شما
نصرت میدهد شما را بجز خدا نیستند
کافران مگر در فریب (۲۰) .

آیا کیست آنکه روزی دهد شما را اگر
باز گیرد خدا رزق خود را بلکه محکم
پیوسته اند در سرکشی و رمیدگی (۲۱) .

آیا کسیکه برود نگویند افتاده بر روی
خود راه یافته ترست یا کسی که می رود راست
ایستاده بر راه راست (۲۲) (۱) .

بگو او ست آنکه بیافرید شما را
و پدید آورد برای شما شنوائی و چشم ها
و دل ها اندکی شکر می کنید (۲۳) .

بگو او ست که پراکنده ساخت شما را
در زمین و بسوی او برانگیخته خواهید شد
(۲۴) .

و میگویند کافران کی باشد این وعده اگر
راست گوئید (۲۵) .

بگو جز این نیست که علم نزد خداست
و جز این نیست که من بیم کننده آشکارم
(۲۶) .

و آنگاه که ببینند آن وعده را نزدیک شده
ناخوش کرده شود (۲) روی آنانکه

(۱) مترجم گوید این مثل ست کافرو مومن را والله اعلم .

(۲) یعنی سیاه کرده شود .

کافر شدند و گفته شود این ست آنچه او را می طلبیدید (۲۷) .

بگو آیادیدید اگر هلاک کند مرا خدا و آنان را که همراه من اند یا رحمت کند بر ما (بهر حال) که خلاصی دهد کافران را از عذاب درد دهنده (۲۸) .

بگو او ست بخشاینده باوایمان آوردیم و بروی توکل نمودیم پس خواهید دانست که کیست در گمراهی ظاهر (۲۹) .

بگو آیادیدید اگر شود آب شما فرو رفته پس که بیار دبه شما آب روان را (۳۰) .

سوره قلم مکی است و آن پنجاه
ودوایت و دورکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نَ ، قسم بقلم اعلی و بآنچه می نویسند فرشتگان (۱) .

نیستی تو به فضل پروردگار تو دیوانه (۲) .

وهر آئینه تُراست مزدبی نهایت (۳) .

وهر آئینه تو برخوی بزرگی (۴) .

پس خواهی دید و ایشان نیز خواهند دید (۵) .

که بکدام يك از شما دیوانگی ست (۶) .

هر آئینه پروردگار تو داناترست به کسیکه خطا کرد راه او را و اونیز داناترست به راه یافتگان (۷) .

پس فرمان مبر دروغ دارندگان را (۸) .

آرزو کردند که ملائمت کنی تا ایشان نیز

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ جَعَلَنِي
مُجِيرًا الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ إِلِيمٍ ۝

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ الْمَتَابُ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ
مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ
مُعِينٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نَ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ۝

مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ۝

وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ۝

وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ۝

فَسُبْحِرْ وَبَصُرْ ۝

بِأَيْكُمُ الْمَقْنُونُ ۝

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۝

وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۝

فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ۝

وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ ۝

وَلَا تُطْعَمُ كُلُّ حَلَالٍ مِّمَّيْنِ ⑩

هَمَّا زَمَّشَاءُ يَنْبِئُ ⑪
مَتَّاعٍ لِّخَيْرٍ مُّعْتَدٍ أَثْمِ ⑫

عُتِلَ بَعْدَ ذَلِكَ لَنَبِّ ⑬

أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ⑭

إِذَا شِئِلَ عَلَيْهِ أَيْتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ⑮

سَتِمْهُ عَلَى الْخُرُومِ ⑯
إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذَا أَقْسَمُوا
لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ⑰

وَلَا يَسْتَنْوُونَ ⑱
فَطَافَ عَلَيْهَا طَآئِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ⑲

فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ⑳
فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ㉑

ملائمت کنند (۹) .

و اطاعت مکن هر بسیار سوگند خورنده
محقر را (۱۰) .

هر عیب جوهر رونده بسخن چینی (۱۱) .
هر بخل کننده به مال از حد گذشته گناهگار
(۱۲) .

هر سخت روی بعد ازین همه ملحق بقوم
نه از اصل ایشان^(۱) (۱۳)

بسبب آنکه هست صاحب مال و فرزندان
(۱۴) .

(تکذیب کرد) چون خوانده شود بروی
آیات هاگوید افسانه پیشینیان ست (۱۵) .

داغ خواهیم نهاد اورا بر بینی^(۲) (۱۶) .
هر آئینه ما آزمودیم ایشانرا چنانکه آزموده
بودیم صاحبان بوستان را چون قسم
خوردند که البته درو کنند بوستان را
بوقت بامداد (۱۷) .

وانشاء الله نمی گفتند (۱۸) .

پس بگردآمد برآن بوستان بلائی
از پروردگار تو^(۳) و ایشان خفته بودند
(۱۹) .

پس شد مانند زراعت بریده شده (۲۰) .
پس بایکدیگر آواز دادند هنگام صبح
(۲۱) .

(۱) یعنی سنت خدا آنست که مردم بداصل غالباً متصف باین صفاتِ رذیله باشند .

(۲) کنایت ست از رسوا کردن .

(۳) یعنی آتش درگرفت .

إِنْ أَغْدُوا عَلَى حَرْبِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَرِيمِينَ ﴿۲۱﴾

فَانْطَلِقُوا وَهُمْ يَتَخَفَتُونَ ﴿۲۲﴾

إِنْ لَا يَدُ خَلَّتْهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينُ ﴿۲۳﴾

وَعَدُوا عَلَى حَرْبٍ قَدِيرِينَ ﴿۲۴﴾

فَكَتَبُوا وَهًا قَالُوا إِنَّا نَضَاءَتُونَ ﴿۲۵﴾

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿۲۶﴾

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿۲۷﴾

قَالُوا سُبْحَنَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۲۸﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَلََاوُمُونَ ﴿۲۹﴾

قَالُوا يَوَيْكَنا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۳۰﴾

عَنِ رَبِّنَا أَنْ يَنْبِذَ لَنَا خَيْرَ امْتِنَاهَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُرْغَبُونَ ﴿۳۱﴾

كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبَرُ

لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۳۲﴾

که بامداد روید بکشت خود اگر
دروکننده اید (۲۲) .

پس رفتند بایکدیگر سخن پنهان گویان
(۲۳) .

باید که داخل نه شود دربوستان امروز
بر شما هیچ فقیری (۲۴) .

وبامداد رسیدند برنیت بخل توانا بزعم
خود (۲۵) .

پس آنگاه که دیدند آن بوستانرا گفتند
هرآئینه ما خطا کننده راهیم^(۱) (۲۶) .

نه بلکه محروم کردگانیم (۲۷) .

گفت بهترین ایشان آیانه گفته بودم شمارا
که چرا تسبیح نمی گوئید^(۲) (۲۸) .

گفتند به پاکی یادمی کنیم پروردگار
خودرا هرآئینه ماستمگاربودیم (۲۹) .

پس روآوردند بعضی ایشان بر بعضی
بایکدیگر ملامت کنان (۳۰) .

گفتند ای وای مارا هرآئینه ما بودیم از
حد گذشته (۳۱) .

امیدست که پروردگار ما عوض دهد مارا
بوستانی بهتر ازین هرآئینه مابسوی
پروردگار خود توقع دارند گانیم (۳۲) .

همچنین ست عذاب وهرآئینه عذاب
آخرت بزرگ ترست کاش می دانستند
(۳۳) .

(۱) یعنی این بوستان دیگر است بوستان ما نیست .

(۲) یعنی رجوع بخدا کنید .

إِنَّ الْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَدَّتِ النَّعِيمُ ﴿۳۴﴾

أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿۳۵﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿۳۶﴾

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿۳۷﴾

إِنْ لَكُمْ فِيهِ لَبَاقِعٌ مَّا فَتَيَدُّونَ ﴿۳۸﴾

أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بِالْعَةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ إِنَّ لَكُمْ لِمَا تَحْكُمُونَ ﴿۳۹﴾

سَلِّمُوا إِلَهُكُمْ بِذَلِكَ زَعِيمٌ ﴿۴۰﴾

أَمْ لَكُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿۴۱﴾

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿۴۲﴾

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُقُهُمْ ذُلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ

هرآئینه متقیان رانزد پروردگار ایشان بوستانهای نعمت باشند (۳۴) .

آیا گردانیم مسلمانان را مانند گنه گاران (۳۵) .

چیست شمارا چگو نه حکم می کنید (۳۶) .

آیانزد شما کتابی هست که دروی تلاوت میکنید (این مضمون را) (۳۷) .

که هرآئینه شمارا باشد درآن آنچه اختیار میکنید (۳۸) .

آیا شمارا عهدهای محکم ست بر ذمه ما که حکم آن تابه قیامت باقی باشد (باین مضمون) که هرآئینه شمارا است آنچه که مقرر کنید (۳۹) .

بپرس از مشرکان کدام يك از ایشان باین مقدمه متعهد ست (۴۰) .

آیا این مشرکان را شریکان هستند پس باید که بیارند شریکان خود را اگر راست گویند (۴۱) .

روزی که جامه برداشته شود از ساق و خوانده شود ایشان را بسوی سجده پس نتوانند (۴۲) .

نیایش^(۱) ظاهر باشد بر چشمهای ایشان

(۱) در صحیحین است و لفظ حدیث از بخاری است که ابو سعید خدری رضی الله عنه روایت می کند از رسول الله صلی الله علیه وسلم که شنید او را که می فرمودند که روز قیامت ظاهر نماید پروردگار ماساق خود را پس سجده کنان افتند تمام اهل ایمان از مرد و زن و سجده نتواند کسی که درد نیابجهت ریا و سمعه سجده =

إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ ﴿٣٧﴾

فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ
حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٣٩﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤١﴾

فَأُصِرُّوكُمْ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ صَاحِبِ السُّوْتِ
إِذْ تَأْدَى وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٢﴾

لَوْلَا أَنْ تَذَرُكَ نِعْمَةً مِنْ رَبِّهِ لَئِيدٌ بِالْعَرَاءِ
وَهُوَ ذَا مَوْمٍ ﴿٤٣﴾

فَالْمُتَّبِعَةُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٤﴾

وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَقُولُوا يَا بَصِيرٌ إِنَّا نَسْمَعُ وَالَّذِينَ

فروگردایشان را خواری وهر آئینه خوانده
می شد ایشان را بسوی سجده حالانکه
ایشان بی علت بودند (٤٣) .

پس بگذار مرا با کسیکه دروغ می شمرد
این سخن را پایه پایه خواهیم کشید این
جماعت را از آن راه که نمیدانند (٤٤) .

و مهلت خواهیم داد ایشان را هر آئینه حيله
من محکم ست (٤٥) .

آیامی طلبی ازین جماعت مزد پس ایشان
از تاوان گرانبارند (٤٦) .

آیا نزد این جماعت علم غیب ست پس
ایشان مینویسند (٤٧) .

پس صبر کن بانتظار حکم پروردگار
خود و مباش مانند صاحب ماهی^(١) چون
دعا کرد و او پُر از غم شده بود (٤٨) .

اگر نه آنست که دریافت او را رحمتی
از جانب پروردگار اوابته افکنده میشد
بر زمین بی گیاه و او بد حال بودی^(٢) (٤٩) .

پس برگزیدش پروردگار او پس ساخت
او را از جمله صالحان (٥٠) .

وهر آئینه نزدیک اند کافران که بلغزانند ترا
به چشم های تیز خود چون شنیدند قرآن

= میکرد پس کوشش می کند که سجده کند ولی بآن قادر نمیشود زیرا که پشت
او یک طبق مثل تخته راست میشود .

(١) یعنی یونس علیه السلام .

(٢) لیکن رحمت در رسید و بد حال نه شد .

وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ①

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ②

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ①

مَا الْحَاقَّةُ ②

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ③

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِوَاعْدٍ بِالْقَارِعَةِ ④

فَأَمَّا ثَمُودُ فَاتَّخَذُوا لِلطَّاغِيَةِ ⑤

وَأَمَّا عَادُ فَاتَّخَذُوا لِرَبِّهِمْ صَرَصِرًا عَائِيَةً ⑥

سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَنِيَةً أَيَّامًا رَحُوسًا ⑦

فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازُ مُخْلِ خَاوِيَةً ⑧

را^(۱) و می گویند هر آینه این پیغامبر دیوانه است (۵۱) .

و بحقیقت نیست این قرآن مگر پندی عالمهارا (۵۲) .

سوره حاقه مکی است و آن پنجاه
ودو آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قیامت (۱) .

چیست آن قیامت (۲) .

و چه چیز خبردار کرد ترا که چیست آن قیامت^(۲) (۳) .

دروغ شمرد قبیله ثمود و عاد قیامت را (۴) .
اما ثمود پس هلاک کرده شد ایشانرا به نعره تند (۵) .

و اما عاد پس هلاک کرده شد ایشانرا به باد سخت از حد در گذشته (۶) .

خدا بگماشت آن بادر ابرعاد هفت شب و هشت روز نهایت نحس پس می بینی ای بیننده آن قوم عاد را در آن شب ها و روزها بزمین افتاده گویا ایشان تنه های درختان خرمای از کهنگی برهم شده اند (۷) .

(۱) و این کنایه است از شدت عداوت ایشان .

(۲) مترجم گوید ظاهر نزدیک بنده آنست که معنی آیت ست عقوبت ثابت چیست آن عقوبت ثابت و هر چیز مطلع ساخت ترا که چیست آن عقوبت ثابت بعد از آن چند عقوبت گذشته را بیان فرمود .

قَهْلُ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ①
وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَالِطَةِ ②

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخَذَةً رَابِيَةً ③

إِنَّا لَنَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ ④

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أذُنٌ وَآعِيَةٌ ⑤

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفَخَةٌ وَاحِدَةٌ ⑥

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ⑦

فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ⑧

وَانشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ⑨

وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَخْبِلُ عَرْشُ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ

ثَنِينَةٌ ⑩

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ⑪

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ مَا أُوْمِرْتُ بِهِ

كِتَابِيَّةٌ ⑫

إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَّةٌ ⑬

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَافِيَةٍ ⑭

پس آیامی بینی از ایشان هیچ اثری (۸) .
و بعمل آورد فرعون و آنانکه پیش از وی
بودند و اهل موتفکات نیزگناه را (۹) .

پس نافرمانی کردند فرستادهٔ پروردگار
خود را پس درگرفت خدا آنجماعت را
درگرفتن عظیم (۱۰) .

هرآئینه ماوقتیکه از حد گذشت آب
سوار کردیم شمارا برکشتی روان (۱۱) .
تابکنیم این مقدمه را برای شماپندی و یاد
دارد آن را گوش یاد دارنده (۱۲) .

پس چون دمیده شود در صوریک بار
دمیدن (۱۳) .

و برداشته شود زمین و کوه هارا پس
کوفته شود ایشان را یکبار کوفتن (۱۴) .

پس آنروز متحقق شود قیامت (۱۵) .
و بشگافد پس آسمان آنروز سست شده
باشد (۱۶) .

و فرشتگان برکناره های آسمان باشند
و بردارند تخت پروردگار ترا بالای
خویش آنروز هشت کس (۱۷) .

آنروز پیش آورده شود شمارا پنهان
نماند از حال شما هیچ سری (۱۸) .

اما آنکه پس داده شدش نامهٔ اعمال او به
دست راست او پس گوید بگیری بخوانید
نامهٔ اعمال مرا (۱۹) .

هرآئینه من معتقد بودم که من بهم خواهم
رسید بحساب خود (۲۰) .

پس آن شخص درزندگانی پسندیده

فِي جَنَّةٍ مَّالِيَةٍ ۝

تُطَوُّفُهَا دَانِيَةٌ ۝

كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ ثَمَرِهَا أَسْفَلْتُمْ فِي الْأَشْجَارِ

الْمَالِيَةِ ۝

وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ ۖ فَيَقُولُ يَلَيْتَنِي لَمْ

أُوْتِكُ كِتَابِي ۝

وَلَمْ أَذَرْ مَا حِسَابِي ۝

يَلَيْتَهَا كَانَتْ الْقَاضِيَةَ ۝

مَا أَغْنَى عَنِّي مَالِي ۝

هَلْكَ عَنِّي سُلْطَانِي ۝

خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ۝

ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ۝

ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۝

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۝

وَلَا يَحْضُرُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۝

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَمِيمٌ ۝

وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَنِيلِينَ ۝

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْغَاطُونَ ۝

باشد (٢١) .

در بهشتی بلند (٢٢) .

که میوه آن قریب الحصول ست (٢٣) .

(گفته شود) بخورید و بیاشامید خوردن و آشامیدن گوارا بسبب آنچه پیش فرستاده بودید در روز های گذشته (٢٤) .

و اما آنکه داده شدش نامه اعمال او بدست چپ او پس گوید ای کاش داده نمی شد مرانامه اعمال من (٢٥) .

ای کاش نمیدانستم چیست حساب من (٢٦) .

ای کاش مرگ آخر کننده کار بودی (٢٧) .

هیچ نفع نه کرد از من مال من (٢٨) .

زائل شد از من پادشاهی من (٢٩) .

(گفته شود ای فرشتگان) بگیری دش پس طوق به گردن کنیدش (٣٠) .

باز در دوزخ داخل کنیدش (٣١) .

باز در زنجیری که درازی آن هفتاد گز باشد در آیدش (٣٢) .

هر آینه این شخص ایمان نمیداشت بخدای بزرگ (٣٣) .

و رغبت نمیداد مردمان را بر طعام دادن فقیر (٣٤) .

پس نیست این شخص را امروز اینجا خویشتاوندی (٣٥) .

و نیست (این شخص را) هیچ طعامی مگر از چرك و خون (٣٦) .

که نخورند آنرا مگر گناهکاران (٣٧) .

فَلَا أُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿۳۸﴾
وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿۳۹﴾
إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿۴۰﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ﴿۴۱﴾

وَلَا يَقُولُ كَا مِثْلَ قَلِيلًا مَّا تَذْكُرُونَ ﴿۴۲﴾

تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۳﴾

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ﴿۴۴﴾

لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿۴۵﴾

ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿۴۶﴾

فَمَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿۴۷﴾

وَلَئِنَّ لَتَذِكْرَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿۴۸﴾

وَلَئِذَا نَعَلْنَا لَكُمْ أُنُوفَكُمْ مَأْكُودِينَ ﴿۴۹﴾

وَلَئِنَّ لَحَسْرَةً عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۵۰﴾

وَلَئِنَّ لَاحْقًا لِّلْظَالِمِينَ ﴿۵۱﴾

پس قسم میخورم بآنچه می بینید (۳۸) .
وآنچه نمی بینید (۳۹) .
هرآئینه این (قرآن) گفتار فرشته بزرگوار
ست (۴۰) .

و نیست آن گفتار شاعر، اندکی ایمان
می آید (۴۱) .

و نیست گفتار کاهن، اندکی پند می پذیرد
(۴۲) .

فرود آورده شده است از جانب پروردگار
عالمها (۴۳) .

و اگر می بست پیغامبر بر ما بعض سخن
هارا (۴۴) .

هرآئینه می گرفتیم از دست راست او را
(۴۵) .

باز می بریدیم رگ دل او را^(۱) (۴۶) .

پس نیست از شما هیچکس ازو
بازدارنده^(۲) (۴۷) .

و هرآئینه قرآن پندی ست پرهیزگاران را
(۴۸) .

و هرآئینه مامیدانیم که بعض شمادروغ
پندارنده اید (۴۹) .

و هرآئینه قرآن حسرت ست بر کافران
(۵۰) .

و هرآئینه قرآن حقیقت درست ست (۵۱) .

(۱) مترجم گوید عادت سیاف آنست که دست راست اسیر را بدست چپ خود بگیرد و شمشیر بگردن او حواله کند لهذا باین اسلوب گفته شد .

(۲) یعنی عقوبت مارا .

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿۵۲﴾

پس به پاکی یادکن پروردگار بزرگوار خود را (۵۲) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿۱﴾

لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿۲﴾

وَمِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿۳﴾

تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ

خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿۴﴾

فَاصْبِرْ صَبْرًا جَبِيلًا ﴿۵﴾

إِنَّهُمْ يَدْرُسُونَكَ بَعِثْنَا ﴿۶﴾

وَنُرَاهُ قَرِيبًا ﴿۷﴾

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَيْلِ ﴿۸﴾

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ﴿۹﴾

وَلَا يَسْأَلُ حِمِيمٌ حِمِيمًا ﴿۱۰﴾

يُبْصَرُونَ لَهُمُ يَوْمَ الْمُجْرِمِ تَوَفَّتْهُنَّ مِنْ عَذَابٍ يَوْمَئِذٍ

سوره معارج مکی است و آن چهل
وچهار آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

طلب کرد طلب کننده عقوبتی فرودآینده (۱) .

برکافران فرودآینده، نیست اوراهیچ بازدارنده^(۱) (۲) .

فرودآینده ازجانب خدا، خداوند مرتبه ها که (۳) .

بر آن صعود کرده شود بالامی روند فرشتگان و روح نیز^(۲) بسوی خدا در روزی که هست مقدار آن پنجاه هزار سال (۴) .

پس صبر کن صبر نیک (۵) .

هرآئینه کافران دور می بینند آن روز را (۶) .

و ما نزدیک می بینمش (۷) .

روزی که شود آسمان مانند مس گذاخته (۸) .

و شوند کوه ها مانند پشم رنگین (۹) .

و نپرسد هیچ خویشاوند خویشاوند دیگر را (۱۰) .

و نموده شود ایشان را قرابتیان ایشان آرزو

(۱) یعنی گفتند "متی هذا الوعد ان کتم صادقین" .

(۲) یعنی جبرئیل علیه السلام .

يَبْنِيهِ ⑪

کند گنهگار که عوض دهد از عذاب
آنروز فرزندان خود را (۱۱) .

وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ ⑫

و نیز زن خود را و برادر خود را (۱۲) .
و نیز قبیله اش را که جای می دهد او را
(۱۳) .

وَقَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ ⑬

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْفِخُهُ ⑭

و نیز هر که در زمین ست همه يك جاپس
برهاند این عوض دادن خودش را (۱۴) .
هرگز ، هر آئینه دوزخ آتشی ست (۱۵) .
شعله زننده پوست سر را برکشنده (۱۶) .
میخواهد کسی را که اعراض کرد و
روگردان شد (۱۷) .

كَلَّا إِنَّهَا لَأَطْفَى ⑮

نَزَّاعَةً لِّلشَّوْىِ ⑯

تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى ⑰

و جمع مال نمود پس نگاهداشت (۱۸) .
هر آئینه آدمی آفریده شده است ناشکیبنده
(۱۹) .

وَجَمْعَ فَأَوْغَى ⑱

إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ⑲

چون برسدش مصیبت اضطراب کننده
(۲۰) .

إِذَا مَسَّهُ الشُّرُوءُ ⑳

و چون برسدش رفاهیت بخل نماینده
(۲۱) .

وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ㉑

مگر نماز گذاران (۲۲) .

إِلَّا الْبَصِيلِينَ ㉒

آنانکه ایشان بر نماز خویش همیشه پایبندند
(۲۳) .

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ قَائِمُونَ ㉓

و آنانکه در اموال ایشان حصه هست مقرر
(۲۴) .

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ㉔

برای سائل و محروم (۲۵) .

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ㉕

و آنانکه باور میدارند روز جزاء را (۲۶) .
و آنانکه ایشان از عذاب پروردگار خود
ترسند گانند (۲۷) .

وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بَيِّمَاتِ الدِّينِ ㉖

وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ㉗

هر آئینه عذاب پروردگار ایشان چنان ست

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ㉘

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهِمْ وَنُسُلِهِمْ خَفِظُونَ ﴿٢٩﴾

إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ
مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾

فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَدُونَ ﴿٣١﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعُونَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٣٣﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٤﴾

أُولَٰئِكَ فِي جَنَّةٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾

فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ ﴿٣٦﴾

عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِّينَ ﴿٣٧﴾

أَيُظْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةً نَّعِيمٍ ﴿٣٨﴾

كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

فَلَا أُفْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ إِنَّا لَقَائِدُونَ ﴿٤٠﴾

که از آن ایمن نتوان شد (۲۸) .

وآنانکه ایشان اندام نهانی خود را
نگاهدارند گانند (۲۹) .

مگر برزنان خود یا کنیز کانی که مالک
آنها شده است دستهای ایشان پس
هرآئینه این فریق ملامت کرده شده
نیستند (۳۰) .

پس هرکه که طلب کند سوای این، پس
آنجماعت ایشانند از حد گذشتگان (۳۱) .

آنانکه ایشان امانت های خود را وعهد
های خود را رعایت کنند گانند (۳۲) .

وآنانکه ایشان به گواهی های خود متعهد
شوند گانند (۳۳) .

وآنانکه ایشان بر نماز خود محافظت
کنند گانند (۳۴) .

اینجماعت در بوستان ها باشند گرامی
کرد گانند (۳۵) .

پس چیست کافران را که بسوی توستابان
اند (۳۶) .

از جانب راست و از جانب چپ گروه گروه
شده (۳۷) .

آیا طمع میکند هر شخصی از ایشان که
در آورده شود به بوستان نعمت (۳۸) .

هرگز، هرآئینه ما آفریده ایم ایشان را
از آنچه میدانند^(۱) (۳۹) .

پس قسم میخورم به پروردگار مشرق ها

قُلْ إِنِّي بَدَّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا لِي بِسَبِّوْقَيْنِ ۝

فَذَرُهُمْ يَفْضَحُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي

يُوعَدُونَ ۝

يَوْمَ يُخْرِجُونَ مِنَ الْعِبَادِ الَّذِينَ يُرَاءُوا كَالْهَمَرِّ إِلَى نُصُبٍ

يُؤْفَكُونَ ۝

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُقُهُمْ ذُلُّ ذَلِكَ الْيَوْمِ الَّذِي كَانُوا

يُوعَدُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ

يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

قَالَ لِقَوْمِي إِنَّكُمْ تَذِئُونَنِي ۝

أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا ۝

يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى

إِنْ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ۝

و مغرب ها که هر آئینه ماتوانائیم (۴۰) .

برآنکه عوض آریم بهتر از ایشان ونیستیم
ما عاجز (۴۱) .

پس بگذار (یا محمد) ایشان را به
بیهودگی درآیند و بازی کنند تا آنکه
برخورند بآنروز خود که وعده داده
میشود ایشان را (۴۲) .

روزیکه برآیند از قبور شتابان گویا ایشان
بسوی نشانه میدوند (۴۳) .

ترس ظاهر شده باشد بردیده های ایشان
درگیرد ایشانرا خواری اینست آن روز که
وعده داده میشد ایشان را (۴۴) .

سوره نوح مکی است و آن بیست
وهشت آیت و دور کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هر آئینه ما فرستادیم نوح را بسوی قوم او
که بترسان قوم خود را پیش از آنکه بیاید
بدیشان عقوبتی درد دهنده (۱) .

گفت ای قوم من هر آئینه من برای
شما ترساننده ظاهر ام (۲) .

(باین مضمون) که عبادت کنید خدا را
و بترسید از او و فرمان من برید (۳) .

تا بیا مرز دبرای شما گناهان شمارا و موقوف
دارد شمارا تا وقتی مقرر هر آئینه وقت
مقرر کرده خدا چون بیاید هرگز موقوف
داشته نه شود آنرا اگر میدانید (۴) .

گفت ای پروردگار من هر آئینه من
خواندم قوم خود را شب و روز (۵) .

فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ⑤

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ
فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَعْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا
وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا ⑥

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا ⑦

ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ⑧

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ⑨

يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ⑩

وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ ذَبِينٍ وَيَجْعَلَ لَكُمْ جَنَّاتٍ
وَيَجْعَلَ لَكُمْ أَنْهَارًا ⑪

مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ⑫

وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ⑬

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَوَاتٍ
طَبَاقًا ⑭

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ
سِرَاجًا ⑮

وَاللَّهُ أَتَبَّكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ⑯

پس زیاده نکرد در حق ایشان خواندن من
مگر گریختن را (۶) .

وهر آئینه من هرگاه که دعوت کردم ایشانرا
تا بیامرزی برای ایشان درآوردند انگشتان
خود را در گوش های خویش و بخود
در پیچیدند جامه های خویش را
و مداومت کردند بر کفر و سرکشی نمودند
سرکشی تمام (۷) .

باز هر آئینه من دعوت کردم ایشان را باواز
بلند (۸) .

باز هر آئینه من آشکار گفتم بایشان و پنهان
گفتم ایشان را نیز پنهان گفتمی (۹) .

پس گفتم طلب آموزش کنید از پروردگار
خود هر آئینه او هست آمرزنده (۱۰) .

تا بفرستد بر شما باران را ریزنده (۱۱) .

و بی در پی دهد شمارا اموال و فرزندان
و بدهد شمارا بوستان ها و پدید آرد برای
شما جویها (۱۲) .

چيست شمارا که اعتقاد نمی کنید برای
خدا بزرگی را (۱۳) .

حال آنکه آفریده است شمارا بطور های
مختلف (۱۴) .

آیا ندیدید چگونه آفرید خدا هفت آسمان
را تودرتو (۱۵) .

و ساخت ماه را در میان اینها فروزنده
و ساخت خورشید را چراغ درخشنده
(۱۶) .

و خدا رویانید شمارا از زمین نوعی

از رویانیدن (۱۷) .

سپس باز درآرد شمارا به زمین و بیرون
آردنیز طوری از بیرون آوردن (۱۸) .

و خدا ساخت برای شما زمین را فراش
(۱۹) .

تا بروید در آن زمین براه های کشاده (۲۰) .
گفت نوح ای پروردگار من هر آئینه
این جماعت نافرمانی من کردند و پیروی
نمودند کسی را که زیاده نکرده است در
حق وی مال وی و فرزند وی مگر
زیانرا^(۱) (۲۱) .

و حيله کردند رئیسان حيله ای عظیم
(۲۲) .

و گفتند هرگز ترك مكنيد معبودان خود را
و هرگز ترك مكنيد و دوسواع و یغوث
و یعوق و نسر را^(۲) (۲۳) .

و هر آئینه گمراه کردند بسیاری را و زیاده
مده خدایا ستمگاران را مگر گمراهی (۲۴) .

بسبب گناهان خود غرق کرده شد ایشان را
پس آورده شد ایشان را باتش پس نیافتند
برای خویش بجز خدا هیچ نصرت دهنده
(۲۵) .

و گفت نوح ای پروردگار من مگذار
بر زمین از کافران هیچ ساکن شونده
(۲۶) .

لَمْ يُعِيدْكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجْكُمْ إِخْرَاجًا ①

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا ②

لَتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ③

قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالَهُ
وَوَلَدَهُ إِلَّا هِسَارًا ④

وَمَكَرُوا مَكْرًا كَبِيرًا ⑤

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا
وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ⑥

وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ⑦

مَتَّاعًا خَطِئْتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأَذَلُّوا فَأَنَارَاهُ فَكُلَّمَا يَجِدُوا آلَهُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ⑧

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ⑨

(۱) یعنی بر و سائی کفار .

(۲) و این پنج بت بودند .

إِنَّكَ إِنْ تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَكُونُوا إِلَّا فُاجِرًا
كَمَارًا ⑥

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا
تَبَارًا ⑦

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا رَأْسًا عَجَبًا ①

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرَكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ②

وَأَنَّهُ تَعَلَّى جَدْرَيْنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبُهُ وَلَا وَلَدُنَا ③

وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ④

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نَقُولَ الْإِنسَ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ
كَذِبًا ⑤

هرآئینه تو ا گریگذاری ایشان را گمراه
سازند بندگان ترا و نه زایند مگر بدکار
ناسپاس را (۲۷) .

ای پروردگار من بیامرزمرا و پدر و مادر مرا
و هرکرا درآید بخانه من ایمان آورده
و جمیع مؤمنین و مومنات را و زیاده مده
ستمگاران را مگر هلاکی (۲۸) .

سوره جن مکی است و آن بیست
و هشت آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) بگوو حی فرستاده شد بسوی من که
گوش نهادند جماعتی از جن پس گفتند
هرآئینه ما شنیدیم قرآنی عجیبی (۱) .

که دلالت میکند بسوی راه راست پس
ایمان آوردیم بآن و شریک مقرر نخواهیم
کرد با پروردگار خویش هیچ یک را (۲) .
و بتحقیق (بیان کردند آن جنیان) که بلند
ست بزرگی پروردگار ما فرانگرفته است
زنی و نه فرزندی (۳) .

و آنکه افترا می کرد جاهل ما بر خدا دروغ
(۴) .

و آنکه ما پنداشتیم که هرگز نه گویند بنی
آدم و جنیان بر خدا سخن دروغ را (۵) .

(۱) مترجم گوید روزیکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم نماز صبح بیرون مکه
میخواندند جماعتی از جن آنرا استماع کردند و ایمان آوردند خدای تعالی از ایمان
ایشان و گفتگوی ایشان باقوم خود درین سوره خبر داد تا قوله و ان لو استقاموا
والله اعلم .

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ
فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ۝

وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ۝

وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا مُلْأَتْ حَرَسًا شَدِيدًا
وَشُهْبًا ۝

وَأَنَّا لَكُنَّا نَعْبُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمَرِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ
الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَّصَدًا ۝

وَأَنَّا لَا تَدْرِي أَسْرَارُنَا يَسْمَعُ فَنُفِثُ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ
بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ۝

وَأَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ كُنُفَاءً طَرَائِفُ
قَدَا ۝

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَكِن لُّعْجِزُهُ
هَرَبًا ۝

آنکه مردان بنی آدم پناه می‌گرفتند بمردان
جن پس زیاده کردند درحق آن جنیان
سرکشی را^(۱) (۶) .

و آنکه آدمیان گمان کردند چنانکه شما
گمان کرد یدکه هرگز نفرستد خدا
هیچکس را^(۲) (۷) .

و آنکه ماست رسانیدیم بآسمان پس
یافتیم که آسمان پرکرده شده ست به
پاسبانان محکم وبستاره های فرودآینده
(۸) .

و آنکه مامی نشستیم پیش ازین به جای
هائی از آسمان برای شنیدن^(۳) پس هرکه
گوش بنهد الآن بیابد برای خودستاره ای
مهیا ساخته (۹) .

و آنکه مانمی دانیم آیابلائی اراده کرده شد
درحق آنانکه درزمین اند یا اراده کرده
است درحق ایشان پروردگار ایشان
خیر را (۱۰) .

و آنکه ازماجمعی شایسته کاران اند و
جمعی ازما سوای اینند بودیم فرقه های
مختلف (۱۱) .

و آنکه مادانستیم که هرگز عاجز نه توانیم
کرد خدا را درزمین وعاجز نه توانیم کرد
او را از جهت گریختن (۱۲) .

(۱) اشارت است بآنکه در جاهلیت چون بجائی فرودمی آمدند میگفتند اعوذ بسید
هذا الوادی من سفهاء قومه .

(۲) یعنی پیغامبر نفرستد .

(۳) یعنی برای شنیدن کلام ملائکه .

وَأَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَى امْتَابِهِ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا
يَنَاقُ بَعْثًا وَلَا رَمَقًا ۝

وَأَنَا مِمَّا الْمُتَسَلِّمُونَ وَمِمَّا الْقَاطِعُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ تَحَرَّوْا
رَشَدًا ۝

وَأَمَّا الْقَاطِعُونَ فَكَأَنَّهُمْ جَهَنَّمُ حَبْلًا ۝

وَأَنْ يُؤَسِّتَ سَوْءًا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَا سَقَيْنَهُمْ مَاءً عَذًّا ۝

لَقَعْنَهُمْ فِيهِ دَوْمَنْ يُعْرِضُ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكُهُ
عَذًّا أَبَاحًا ۝

وَأَنَّ السَّجْدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ۝

وَأَنَّهُ لَبِئْسَ مَا رَعَبُ اللَّهِ بِدَعْوَةِ كَادُورٍ يُكَلِّفُونَ عَلَيْهِ
لَبَدًا ۝

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ۝

وآنکه ما چون شنیدیم هدایت را ایمان
آوردیم بآن پس هرکه ایمان آورد به
پروردگار خویش پس اونه ترسد از هیچ
نقصانی و نه از هیچ ستمی (۱۳) .

وآنکه جمعی از مسلمانند و جمعی از ما
گنہکارانند پس هرکه مسلمان شده پس
آنجماعت قصد کردند راه راست را (۱۴) .
و اما گنہکاران پس باشند هیزم برای
دوزخ (۱۵) .

(و نیز بگویا محمد که وحی فرستاده شده
است بسوی من که) بنی آدم اگر راست
می ایستادند بر راه راست البته
مینوشانیدیم ایشانرا آب بسیار (۱۶) .

تا امتحان کنیم ایشانرا بآن^(۱) و هرکه
اعراض کند از یاد کردن پروردگار
خود در آردش بعدابی سخت (۱۷) .

وآنکه مسجد هامخصوص برای خداست
پس عبادت مکنید با خدا هیچکس را
(۱۸) .

وآنکه چون ایستاد بنده خدا^(۲) که عبادت
کند خدا را نزدیک بودند جنیان که بر آن
بنده یکی بر دیگر چسپیده شوند^(۳) (۱۹) .

بگو جزاین نیست که عبادت میکنم
پروردگار خود را و شریک مقرر نمی کنم

(۱) یعنی ارزانی می شد و قحط نمی آمد .

(۲) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم .

(۳) یعنی از حرص براستماع قرآن .

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ۝

قُلْ إِنِّي لَنْ يُخَيِّرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۝

إِلَّا بَلَاغًا مِّنَ اللَّهِ وَرِسَالَةً ۚ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ دَارًا جَنَّةً خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ۝

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضَعُفٌ
ثَابِرًا وَأَقَلُّ مَدَدًا ۝

قُلْ إِن أَدْرِيقُ أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ
لَهُ رَبِّي أَمَدًا ۝

عِلْمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ۝

إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَيَمْنُنْ خَلْفَهُ رَحْمَةً ۝

لِيَعْلَمَ أَنَّ قَدْ آتَيْنَا رُسُلَاتِنَا رِبِّهِمْ وَاَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ

باو هیچ کس را (۲۰) .

بگو هر آئینه من نمی توانم در حق
شما ضرر رسانیدن و نه لازم کردن طریق
راستی (۲۱) .

بگو هر آئینه پناه نه دهد مرا از عقوبت
خدا هیچکس و هرگز نیابم بجزوی پناهی
(۲۲) .

ولیکن (بجا آرم) خبر رسانیدن از جانب
خدا و تبلیغ پیغامهای او و هر که نافرمانی
کند خدا را و پیغامبر او را پس هر آئینه
اوراست آتش دوزخ جاویدان در آنجا
همیشه (۲۳) .

(در غفلت خود باشند) تا وقتی که چون
بینند آنچه وعده داده میشود ایشانرا پس
خواهند دانست کیست ناتوان تر باعتبار
نصرت دهنده و کمتر از روی شمار (۲۴) .

بگو نمیدانم آیا نزدیک است آنچه وعده
داده میشود شمارا یا مقرر کند برای
او پروردگار من میعاد (۲۵) .

داننده پنهان است پس مطلع نمی
سازد بر علم غیب خود هیچکس را (۲۶) .

مگر کسی که پسند کرد او را از پیغامبری
پس هر آئینه خدا روان میکند پیش دست
های وی و پس پشت وی فرشتگان
نگاهبان را (۲۷) .

تا بداند خدا که بتحقیق رسانیده اند
پیغامهای پروردگار خود را (۱) و خدا

(۱) یعنی تا تبلیغ در خارج متحقق گردد زیرا که آن علم است والله اعلم .

وَأَحْطَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ۝

از هر جهت احاطه کرده است بر آنچه نزد ایشانست و فرا گرفته است هر چیز را از روی شمار (٢٨) .

سوره مزمل مکی است و آن بیست
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ۝

قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ۝

بِضَعْفٍ أَوْ أَمْضٍ مِنْهُ قَلِيلًا ۝

أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ۝

إِنَّا سَأَلْنِي عَلَيْكَ قَوْلًا تَقِيْلًا ۝

إِنْ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ مِنْ أَشَدِّ وَطْأٍ وَأَقْوَمُ قِيلًا ۝

إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ۝

وَإِذْ كُنَّا نَسُودُكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) ای مرد جامه بر خود پیچیده (۲) (۱) .

قیام لیل کن مگر اندکی (۳) (۲) .

قیام نیم شب کن یا اندکی از نیم شب کم نما (۳) .

یا اندکی بر نیم شب بیفز و ترتیل کن قرآن را بواضح خواندن (۴) .

هر آئینه ما نازل خواهیم کرد بر تو فرمانی دشوار (۴) (۵) .

هر آئینه قیام شب زیاده ترست در موافقت زبان بادل و درست ترست در تلفظ الفاظ (۶) .

هر آئینه ترا در روز شغلی ست بسیار (۷) .

و یاد کن نام پروردگار خود را و از همه

(۱) مترجم گوید در ابتدای اسلام خدای تعالی قیام لیل بر آن حضرت صلی الله علیه وسلم و بر مسلمانان موکد گردانید و چون این معنی بر ایشان نهایت دشوار آمد بعد يك سال رخصت نازل فرمود ان ربك يعلم الى آخر السورة تا هر که خواهد قیام کند و هر که خواهد نکند و هر قدر که خواهد بخواند والله اعلم .

(۲) یعنی بسبب هیبت وحی .

(۳) یعنی اگر شبها نکنی گناه نه باشد والله اعلم .

(۴) یعنی دعوت کفار باسلام .

جهت گسسته شومتوجه شده بسوی
اونوعی گسسته شدن (۸) .

پروردگار مشرق و مغرب ست نیست هیچ
معبود برحق مگر او پس کارساز گیرا و را
(۹) .

وصبر کن بر آنچه می گویند و ترك كن
ایشان را ترك کردن نیکو (۱۰) .

وبگذار مرا بادروغ شمارندگان خداوندان
رفاهیت و مهلت ده ایشانرا اندکی (۱۱) .
هر آئینه هست نزد ماقیده های گران و آتش
افروخته (۱۲) .

و طعام گلوگیر و عذاب درد دهنده (۱۳) .
روزی که بجنبد زمین و کوه ها و شود کوه
هامانند تلی ریگی از هم پاشیده شده (۱۴) .

هر آئینه ما فرستادیم بسوی شما پیغامبری
گواهی دهنده بر شما چنانکه فرستاده
بودیم بسوی فرعون پیغامبری را (۱۵) .

پس نافرمانی کرد فرعون آن پیغامبر را پس
در گرفتیم او را در گرفتن سخت (۱۶) .

پس اگر کافر شوید چگونه در پناه شوید
از روزی که اطفال را پیر گرداند (۱۷) .

آسمان شکافته باشد در آن روز هست
وعده خدا البته شدنی (۱۸) .

هر آئینه این پندست پس هر که خواهد راه
بگیرد بسوی پروردگار خویش (۱۹) .

هر آئینه پروردگار تو میداند که
تو بر میخیزی نزدیک به دوثلث شب و نیم
شب و ثلث شب و نیز میخیزند جماعتی

رَبُّ الشَّرْقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ①

وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَبِيلًا ②

وَذَرْنِي وَالْبُكَدِيِّينَ أُولَى الثَّغَمَةِ وَمَهْلُهُمْ قَلِيلًا ③

إِنَّ لَدُنِّيَا كَمَالًا وَجِيمًا ④

وَطَعَامًا ذَا عُصَةِ وَعَذَابًا أَلِيمًا ⑤

يَوْمَ تَرْجُبُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَّهِيلًا ⑥

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
رَسُولًا ⑦

فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ⑧

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ
شِيبًا ⑨

إِلَاسْمَاءُ مُنْقِطِرِينَ كَانَ وَعْدُهُ مَقْعُولًا ⑩

إِنَّ هَذَا مِنْ ذِكْرِكُمْ قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ النَّاسِ بِالْحَقِّ ⑪

سَبِيلًا ⑫

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ كُلِّ لَيْلٍ
وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَتَهُ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ
يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ فَتَابَ

عَلَيْكُمْ قَاقِرُهُ وَمَا تَيْسَّرُ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَنْ
سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضًى وَالْآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ
يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَالْآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ قَاقِرُهُ وَمَا تَيْسَّرُ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُدْرِكُوا
لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ
وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٥﴾

از آنانکه همراه تواند و خدا اندازه میکند
شب و روز را، دانست خدا که شما
احاطه نمی توانید کرد قیام لیل را^(۱) پس
(برحمت) بازگشت بر شما پس بخوانید
آنچه آسان باشد از قرآن، دانست خدا که
خواهند بود بعضی از شما بیماران
و دیگران که سفر می کنند در زمین طلب
روزی می نمایند از فضل خدا و دیگران
که کارزار میکنند در راه خدا پس بخوانید
آنچه آسان باشد از قرآن و برپادارید نماز را
و بدهید زکوة را و وام دهید خدا را و ام
دادن نیک^(۲) و آنچه پیش میفرستید برای
خویشتن از عمل نیک آنرا بهتر خواهید
یافت نزد خدا و بزرگ تر باعتبار مزد
و طلب آمرزش کنید از خدا هر آینه خدا
آمرزگار مهربانست^(۳) (۲۰) .

سوره مدثر مکی است و آن پنجاه
وشش آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
ای مرد جامه بر خود پیچیده^(۴) (۱) .
برخیز پس ترسان (۲) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾

قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾

(۱) یعنی مواظبت نمیتوانید کرد .

(۲) یعنی صرف مال کنید در جهاد بتوقع ثواب آخرت والله اعلم .

(۳) مترجم گوید این آیت بعد يك سال نازل شد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم
در همین سوره لاحق کردند بجهت مناسبت و لهذا با سائر سوره در اسلوب نمی
ماند والله اعلم .

(۴) یعنی از هیبت وحی .

وَرَبِّكَ فَكَيْفَ ۝

و پس پروردگار خود را به بزرگی یاد کن
(۳) .

وَنَبِّأَكَ قَطَرٌ ۝

و جامهای خود را پاک ساز (۴) .

وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ۝

و پلیدی را دور کن (۵) .

وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْبِرُ ۝

و نباید که چیزی بدهی زیاده طلب
کنی (۱) (۶) .

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ۝

و برای حکم پروردگار خویش پس
شکیبائی ورز (۷) .

فَإِذَا نَفَخَ فِي الْسَاقُوتِ ۝

پس وقتی که دمیده شود در صور (دشوار
شود حال) (۸) .

فَذَٰلِكَ يَوْمَهُدَيُومٌ غَسِيرٌ ۝

پس آنوقت آنروز روز دشوار باشد (۹) .

عَلَى الْكَافِرِينَ عَذَابٌ عَسِيفٌ ۝

بر کافران نه وقت آسان (۱۰) .

ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ۝

بگذار مرا با کسی که آفریدم تنها (۱۱) .

وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا ۝

و دادم او را مال فراوان (۱۲) .

وَبَيْنَ شُهُودًا ۝

و فرزندان حاضر شونده بمجالس (۱۳) .

وَمَهَّدْتُ لَهُ تَنْهِيدًا ۝

و وسعت دادم او را وسعت دادنی (۱۴) .

ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ ۝

باز طمع می کند که زیاده دهم (۱۵) .

كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِإِيْتِنَا عَنِيدًا ۝

هرگز، هر آئینه او هست بآیات ماستیزنده
(۱۶) .

سَأَرْهِيكَ صَعُودًا ۝

تکلیف خواهم داد او را مشقت غیر قابل
تحمل (۱۷) .

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ۝

هر آئینه وی تأمل کرد و اندازه مقرر نمود
(۱۸) .

فَقَتَلَ كَيْفَ كَانَ قَدَرَ ۝

پس لعنت باد او را چگونه اندازه کرد
(۱۹) .

(۱) یعنی هدیه بردن به رئیسی تاوی زیاده از قیمت هدیه رعایت کند، از اخلاق رذیله است .

ثُمَّ قِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿۲۰﴾

بارگزر لعنت بادبرو چگونه اندازه کرد
(۲۰) .

ثُمَّ نَظَرَ ﴿۲۱﴾

باز درنگریست (۲۱) .
باز روترش کرد و پیشانی درهم کشید
(۲۲) .

ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿۲۲﴾

ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿۲۳﴾

باز پشت گردانید و تکبر کرد (۲۳) .
پس گفت نیست قرآن مگر جادویی که
از ساحران نقل کرده میشود (۲۴) .

فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَهِ سِحْرٍ يُؤْثَرُ ﴿۲۴﴾

إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿۲۵﴾

نیست این قرآن مگر کلام آدمی (۲۵) .
درخواهم آورد او را به دوزخ (۲۶) .
و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
دوزخ (۲۷) .

سَاطِئِهِ سَقَرٌ ﴿۲۶﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ ﴿۲۷﴾

لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ ﴿۲۸﴾

باقی نمی گذارد و ترک نمی کند (۲۸) .
سوزنده است آدمیان را (۲۹) .

لَوَاحٍ لِّلْبَشَرِ ﴿۲۹﴾

عَلَيْهَا تِسْعَةُ عَشْرَ ﴿۳۰﴾

بر دوزخ موکل اند نوزده کس (۳۰) .
ونه ساختیم موکلان دوزخ مگر فرشتگان
را و نه ساخته ایم شمارایشان را مگر بلا
در حق کافران تایقین کنند اهل کتاب و تا
زیاده شوند مسلمانان در ایمان خود
و تاشک نه کنند اهل کتاب و مسلمانان
و تابگو یند آنانکه در دل های ایشان

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ

إِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيَقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ

وَيَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا

الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ

وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ

(۱) مترجم گوید این تصویرست حال کافرا که خدای تعالی او را نعمت هاداده باشد
و او مصر باشد بر کفر و عبس و بسر ثم ادبر و استکبر تصویر حال تأمل و تردداست
والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این آیت اشارت ست به شبهه کفار در عدد تسعة عشر آنحضرت صلی
الله علیه وسلم آنرا در همین سوره لاحق فرمودند بجهت مناسبت و لهذا
باسائر سور نمی ماند در اسلوب والله اعلم .

اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾

كَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾

وَاللَّيْلِ إِذَا دُبِرَ ﴿٣٣﴾

وَالصُّبْحِ إِذَا أَفْقَرُ ﴿٣٤﴾

إِنَّمَا الْإِنشَادُ الْكَبِيرُ ﴿٣٥﴾

نَذِيرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾

إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٣٩﴾

فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٤٠﴾

عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾

مَا سَأَلَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٤٢﴾

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾

وَلَمْ نَكُ نَطْعِمُ الْمِسْكِينَ ﴿٤٤﴾

وَكُنَّا فُجُورًا مَعَ الْخَائِبِينَ ﴿٤٥﴾

وَكُنَّا نَكْذِبُ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٤٦﴾

حَتَّى أَتَيْنَا الْيَقِينَ ﴿٤٧﴾

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ﴿٤٨﴾

فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿٤٩﴾

بیماریست و کافران چه چیز اراده کرده است خدا باین داستان همچنین گمراه می کند خدا هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد و نمی داند لشکر های پروردگار ترا مگر او تبارک و تعالی و نیست این مگر پندی برای بنی آدم (۳۱) .

هرگز، و قسم بماه (۳۲) .

و قسم به شب چون پشت برگرداند (۳۳) .

و قسم به صبح چون روشن شود (۳۴) .

هر آئینه دوزخ یکی از چیز های بزرگ ست (۳۵) .

ترساننده بنی آدم (۳۶) .

(ترساننده است) برای هر که خواهد از شما پیشتر آید یا باز پس ماند (۳۷) .

هر شخصی بآنچه کرد در گروست (۳۸) .

مگر اهل (سعادت و) راست (۳۹) .

دربوستانها باشند سوال کنند (۴۰) .

از گنهگاران (۴۱) .

چه چیز در آورد شمارا در دوزخ (۴۲) .

گویند نه بودیم از نماز گذاران (۴۳) .

و نمی دادیم طعام فقیر را (۴۴) .

و بانکار در می آمدیم با در آیندگان (۴۵) .

و دروغ می شمردیم روز جزاء را (۴۶) .

تا وقتی که آمد بماموت (۴۷) .

پس سودنه دهد ایشانرا شفاعت شفاعت کنندگان (۴۸) .

پس چیست ایشان را از پندرو گردان شده گان (۴۹) .

كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنَفِرَةٌ ۖ ﴿٥٠﴾

قَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ۖ ﴿٥١﴾

بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَى صُحُفًا مُنشَرَةً ۖ ﴿٥٢﴾

كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ۖ ﴿٥٣﴾

كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرٌ ۖ ﴿٥٤﴾

فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ۖ ﴿٥٥﴾

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى

وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ۖ ﴿٥٦﴾

گویاییشان خران رم کرده اند (۵۰) .

که گریخته باشند از شیر (۵۱) .

بلکه میخواهد هر شخصی از ایشان که داده شود نامه های کشاده^(۱) (۵۲) .

هرگز ، بلکه نمی ترسند از آخرت (۵۳) .

هرگز ، هرآینه قرآن پندست (۵۴) .

پس هر که خواهد بخواند آن را (۵۵) .

و یاد نمی کنند بندگان مگر وقتی که خواسته باشد خدا و است سزاوار آنکه از وی بترسند و او است سزاوار آن که بیاورد (۵۶) .

سوره قیامت مکی است و آن چهل
آیت و دور کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

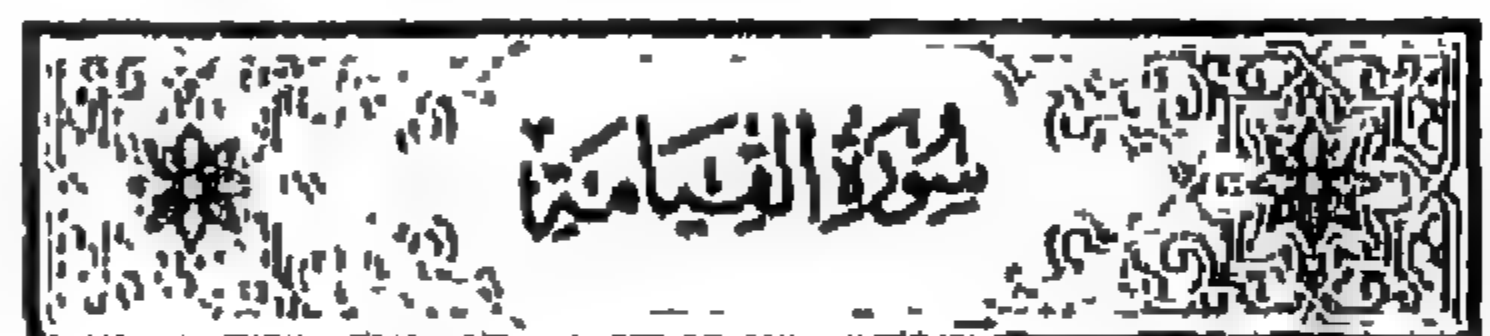
قسم میخورم بروز قیامت (۱) .

وقسم میخورم به نفس بسیار ملامت کننده^(۲) (۲) .

آیامی پندارد آدمی که جمع نه کنیم استخوانهای او را (۳) .

آری می کنیم توانائیم بر آنکه هموار کنیم سرانگشت های او را (۴) .

بلکه میخواهد آدمی که معصیت کند در پیش روی خود^(۳) (۵) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَأُقْسِمُ بِبُورِ الْقِيَمَةِ ۖ ﴿١﴾

وَلَأُقْسِمُ بِالنَّفْسِ الْوَّامَةِ ۖ ﴿٢﴾

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ ۖ ﴿٣﴾

بَلْ قَدِيرِينَ عَلَى أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ۖ ﴿٤﴾

بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ۖ ﴿٥﴾

(۱) یعنی می گویند باید که کتاب بر هر یک نازل شود .

(۲) که آدمی البته مبعوث خواهد شد .

(۳) یعنی آمدنی ست .

يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۝

فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ۝

وَخَسَفَ الْقَمَرُ ۝

وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۝

يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَقَرُّ ۝

كَلَّا لَا وَزَرَ ۝

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ۝

يُلْتَبَوُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ۝

بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ۝

وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِيرَهُ ۝

لَا تُخَوِّكَ بِهِ لِسَانُكَ لِتَتَّعَجَلَ بِهِ ۝

إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ ۝

می پرسد کی خواهد بود روز قیامت (۶) .

پس وقتی که خیره شود چشم (۷) .

وتیره گردد ماه (۸) .

ویکجا جمع کرده شود خورشید و ماه (۹) .

بگوید آدمی آنروز که کجاست گریز گاه (۱۰) .

هرگز، نیست هیچ پناه (۱۱) .

بسوی پروردگار تست امروز قرارگاه (۱۲) .

خبر داده شود آدمی را آن روز به حقیقت حال آنچه پیش فرستاده بود و پس گذاشته^(۱) (۱۳) .

بلکه هست آدمی برای الزام خود حجتی (۱۴) .

اگرچه در میان آرد عذرهای خود را (۱۵) .

^(۲)مجنبان (یا محمد) به تکرار قرآن زبان خود را تازو بدست آری یاد کردن آنرا (۱۶) .

هر آئینه وعده است بر ما در سینه توجمع کردن و آسان کردن خواندنِ او را (۱۷) .

(۱) مثل صدقه جاریه و علم باقی .

(۲) مترجم گوید چون جبرئیل پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم وحی آوردی آنحضرت صلی الله علیه وسلم بحفظ آن اهتمام تمام فرمودی و هم بحضور جبرئیل قبل انقضاء وحی تکرار نمودی تا از خاطر مبارك نرود خدای تعالی باین معنی اشارت فرمود .

فَإِذَا قَرَأَهُ فَالْتَمِزْ قُرْآنَهُ ۝١٨

كُرْآنَ عَلَيْنَا بَيِّنَاتٍ ۝١٩

كَذَلِكَ يُخَوِّنُ الْعَاجِلَةَ ۝٢٠

وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ۝٢١

وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ۝٢٢

إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۝٢٣

وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ نَّاسِرَةٌ ۝٢٤

تَكُنْ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ۝٢٥

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ۝٢٦

فَقِيلَ مَنْ عَرَّاقٍ ۝٢٧

وَأُظِّنَ أَنَّهَا عَرَّاقٌ ۝٢٨

وَالْتَفَتِ السَّائِئُ بِالسَّائِئِ ۝٢٩

پس چون بخوانیم آنرا دل خود را در پی خواندن اوکن (۱۸) .

باز هر آئینه وعده برماست واضح کردن آن^(۱) (۱۹) .

هرگز، بلکه ای کافران دوست میدارید دنیا را (۲۰) .

وترک می نمائید آخرت را (۲۱) .

يك پاره چهره ها آن روز تازه باشند (۲۲) .
بسوی پروردگار خود نظر كننده باشند (۲۳) .

ويك پاره چهره ها آنروز پيشانی درهم كشيده باشند (۲۴) .

توقع كنند كه آورده شود بایشان مصیبتی (۲۵) .

هرگز، وقتیكه برسد روح به چنبر گردن (۲۶) .

وگفته شود کیست افسون كننده (۲۷) .
ویقین دانست اینوقت وقت جداشدن روح ست (۲۸) .

وبه پیچید یکساق مُحْتَضِر بساق دیگر^(۲) (۲۹) .

(۱) مترجم گوید ظاهر نزدیک بنده آنست که معنی آیت چنین باشد هر آئینه وعده لازم است بر ما جمع کردن قرآن در مصاحف و حفظ و قرائت آن عصرأ بعد عصر و ایضاح به تفسیر معانی آن خدای تعالی بردست شیخین رضی الله عنهما جمع آن کرده در هر زمانی قاریان را توفیق داد که حافظ شوند به تجوید بخوانند و در هر زمانی مفسران را توفیق داد که در تفسیر آن سعی نمایند و الله اعلم .

(۲) یعنی در پای حرکت نماند .

إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ۝

بسوی پروردگارتست آن روز روان کردن
(۳۰) .

فَلَا صَدَقَ وَلَا أَصْلَ ۝

پس نه باور داشت آدمی ونه نماز گذارد
(۳۱) .

وَلَكِنْ كَذَبَ وَتَوَلَّى ۝

ولیکن دروغ شمرد و روگردان گشت
(۳۲) .

كَمْ ذَهَبَ إِلَى أَهْلِهِ يَتَمَتَّلَى ۝

بازیرفت بسوی اهل خانه خود خرامان
شده (۳۳) .

أَوَّلَ لَكَ فَأَوَّلَى ۝

وای برتو پس وای برتو (۳۴) .

كَمْ أَوَّلَى لَكِ فَأَوَّلَى ۝

باز (دیگرمیگوئیم) وای برتو پس وای
برتو (۳۵) .

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ۝

آیامی پندارد آدمی که مهمل گذاشته شود
(۳۶) .

أَلَمْ يَكُ نَظْفَةً مِّنْ مَّيِّمٍ يُمْنَى ۝

آیانه بود نطفه ازمنی که ریخته میشد
در رحم (۳۷) .

كَمْ كَانَ عِلْقَةً فَمَلَقَ مَتَوًى ۝

بازبود خون بسته پس بیافرید خدا پس
درست اندام کرد (۳۸) .

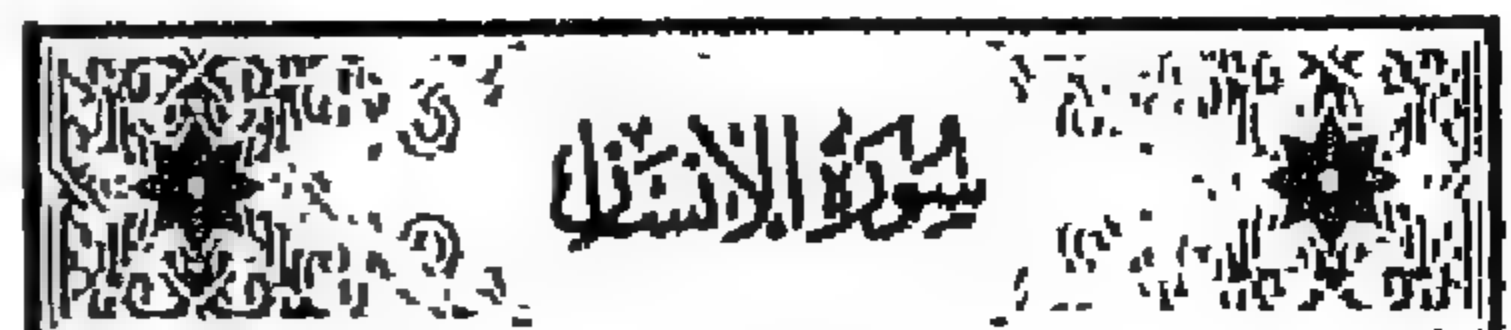
فَجَعَلَ مِنْهُ الرُّوحَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ۝

پس ساخت از آن منی دو قسم را مرد را
وزن را (۳۹) .

أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَى أَنْ يُمْسَخَ الْمَوْتُ ۝

آیانیست این خداتوانا برآنکه زنده کند
مردگان را (۴۰) .

سوره دهر مکی است و آن سی و یک
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّذْكُورًا ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هرآئینه آمده است بر آدمی مدتی از زمان
که نبود چیزی ذکر کرده شده (۱) .

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ
سَمِيعًا بَصِيرًا ۝

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ۝

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَاقًا وَسَعِيرًا ۝

إِنَّ الْإِبْرَاهِيمَ لَشَرِيفًا ۝

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ۝

يُؤْفُكُونَ بِالْعِزِّ رِوْحَافُونَ ۝

وَيَطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مَشَكَّاتٍ وَبَسِيطًا ۝

إِنَّمَا نَطْعَمُكُمْ لِيُوجِبَ اللَّهُ لَإِبْرَاهِيمَ مِنْكُمْ جِزَاءً
وَلَا سُكُورًا ۝

إِنَّا نَقُوتُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمَ عَبُوسًا قَتَطِيرًا ۝

قَوْمَهُمْ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَهُمْ نَصْرَةٌ وَسُرُورًا ۝

هر آئینه ما آفریدیم آدمی را از یکپاره منی
درهم آمیخته از چند چیز^(۱) که بیآزمائیم
اورا پس ساختیمش شنوا بینا (۲) .

هر آئینه ما دلالت کردیم آدمی را بر راه
خواه شکر گوینده و یا ناسپاسدارنده (۳) .

هر آئینه ما آماده ساخته ایم برای کافران
زنجیر ها و طوقها و آتش افروخته (۴) .

هر آئینه نیکوکاران می نوشند از پیاله
شراب که آمیزش وی آب چشمه کافور
باشد^(۲) (۵) .

چشمه که می آشامند از آن بندگان مقرب
خدا روان کنند آن را روان کردنی^(۳) (۶) .

و فامیکنند به نذرومی ترسند از روزیکه
مشقت آن فاش باشد (۷) .

و میدهند طعام با وجود احتیاج بآن فقیر را
و یتیم را و زندانی را (۸) .

میگویند جزاین نیست که طعام میدهیم
شمارا برای رضای خدانمی طلبیم
از شما مزدی و نه شکری (۹) .

هر آئینه ما می ترسیم از پروردگار خود روز
ترش روی نهایت سخت را (۱۰) .

پس نگهداشت ایشان را خدا از سختی
آروز و رسانید ایشانرا تازگی و خوشحالی
(۱۱) .

(۱) یعنی منی مرد منی زن و خون حیض از حالی به حالی میگردانید یمش .

(۲) مراد میدارم از کافور چشمه .

(۳) یعنی جدولی از آن هر جا که خواهند ببرند والله اعلم .

وَجَزَمُ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَجَنَّتِهَا ⑬

مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا
زَمَهْرِيرًا ⑭

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ أَطْوَفُهَا تَكْدِيلًا ⑮

وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِأَنِيَّةٍ مِّنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا ⑯

قَوَارِيرَ أَوْ مِّنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ⑰

وَيَسْقُونَ فِيهَا كَاسًا كَانَتْ مِزَاجُهُمْ تَنْجِيلًا ⑱

مِثْلًا لِّمَاءٍ أَشْفَى سَلْسِيلًا ⑲

وَيَلْبَسُونَ عَلَيْهِمْ لِبَاسًا نَّجْدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ

حَسِبْتَ لَهُمْ وَلَوْ آمَنَ ذُنُورًا ⑳

وَإِذَا رَأَيْتَ نَجْمَ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلُكًا كَبِيرًا ㉑

عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَخُلُوعًا أَبَدًا

مِنَ فِضَّةٍ وَسَقَمَهُمُ رُبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ㉒

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا ㉓

و جزاداد ایشان را بمقابله صبر ایشان
بوستان و جامه ابریشمی (۱۲) .

تکیه زده باشند آنجا بر تخت ها نه بینند
آنجا گرمی خورشید و نه سرمای تندرا
(۱۳) .

و نزدیک شده باشد برایشان سایه های آن
بوستان و سهل الحصول کرده شود
میوه های آن سهل کردنی (۱۴) .

گردانده شود برایشان بآوند هائی از نقره
و با جامه های که باشند بلورین (۱۵) .

(مراد میدارم) بلورین از نقره اندازه
کرده باشند ساقیان آنرا اندازه کردنی (۱۶) .
و نوشانیده شود ایشانرا آنجا جام شرابی
که هست آمیزش آن آب چشمه زنجبیل
(۱۷) .

چشمه ایست در بهشت که نام آن نهاده
میشود سلسبیل (۱۸) .

و آمد و شد کنند برایشان نوجوانان جاویدان
چون بینی ایشان را پنداری که ایشان
مرواریدند از رشته افشانده شده (۱۹) .

و چون نگاه کنی آنجا بینی نعمت فراوان
و پادشاهی بزرگ (۲۰) .

برایشان باشد جامه های سبز از دیبای
نازک و نیز برایشان باشد دیبای ضخیم
و زیور پوشانیده شود ایشان را دست
بندها از نقره و بنوشاند ایشانرا پروردگار
ایشان شراب نهایت پاک (۲۱) .

هر آئینه این نعمت هست شمارا جزای

اعمال و هست سعی شما قبول کرده شده
(۲۲) .

هرآئینه مافروداوردیم بر تو قرآن را
فروداوردنی (۲۳) .

پس شکیبائی کن بر حکم پروردگار خود
و فرمان مبرازمره بنی آدم گناهکاریرایا
ناسپاسی را (۲۴) .

و یادکن نام پروردگار خود صبح و شام
(۲۵) .

و بعضی ساعات شب نمازگذار برای
اوویپاکی یادکن او را وقت دراز از شب
(۲۶) .

هرآئینه این کافران رغبت میکنند به دنیا
و ترك میکنند پس پشت خود روزگران را
(۲۷) .

ماآفریدیم ایشان را و محکم کردیم رگ
و بندها اندام ایشان را و چون خواهیم
عوض آریم قومی مانند ایشان به طریق
بدل کردن (۲۸) .

هر آئینه این پندست پس هر که خواهد
بگیرد بسوی پروردگار خود راه را
(۲۹) .

و نمی خواهید مگر وقتی که خواهد خدا
هرآئینه خدا هست دانای باحکمت (۳۰) .
داخل میکند هر کرا خواهد در رحمت خود
و برای ستمگاران آماده کرده است
عقوبتی درد دهنده (۳۱) .

إِنَّا نَحْنُ نُزِّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ۞

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَطِعْ مَنْهُمْ إِشْمًا أَوْ كُفُورًا ۞

وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكُوعًا وَآسِيًا ۞

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ۞

إِنَّ هَؤُلَاءِ يُجِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ
يَوْمًا ثَقِيلًا ۞

فَمَنْ خَلَقَهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا
أَمْثَالَهُمْ تَبْدِيلًا ۞

إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرَةٌ ۖ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ۞

وَمَا كُنَّا زُورًا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
حَكِيمًا ۞

يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ۝١

فَالْعَصْفِ عَصْفًا ۝٢

وَالنَّشْرِ نَشْرًا ۝٣

فَالرَّافِعِ رَفًّا ۝٤

فَالْمُلْقِيَةِ ذِكْرًا ۝٥

عُذْرًا أَوْ نَذْرًا ۝٦

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ ۝٧

وَإِذَا السُّجُودُ سُجُوتٌ ۝٨

وَإِذَا السَّمَاءُ فُرْجَتْ ۝٩

وَإِذَا الْجِبَالُ بُعِثَتْ ۝١٠

وَإِذَا الرُّسُلُ اقْتَتَتْ ۝١١

لَا إِلَهَ إِلَّا يَوْمَ الْحُجَّةِ ۝١٢

لِيَوْمِ الْقَضَى ۝١٣

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْقَضَى ۝١٤

سوره مرسلات مکی است و آن پنجاه
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بیادهای فرستاده شده بوجه نیک
(۱) .

پس قسم به بادهای تند و زنده به شدت
(۲) .

و قسم بیادهای منتشر کننده ابریه پراکنده
کردن (۳) .

پس قسم بیادهای ازهم جدا کننده
ابریاره پاره نمودن (۴) .

پس قسم بجماعات فرشتگان فرودآورنده
وحی (۵) .

برای دفع عذر یا برای ترسانیدن (۶) .
هرآئینه آنچه وعده داده میشود شمارا البته
بودنی ست (۷) .

پس وقتی که ستارها بی نور کرده شوند (۸) .
و وقتی که آسمان شکافته شود (۹) .

و وقتی که کوه ها پاره پاره کرده شود (۱۰) .
و وقتی که پیغامبران را به میعاد معین
جمع کرده شود (۱) (۱۱) .

برای کدام روز پیغامبرانرا موقوف داشته
شد (۱۲) .

برای روز فیصله کردن (۱۳) .

و چه چیز خبردادترا که چیست روز

فیصله کردن (۱۴) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۱۵) .
آیا هلاک نه کرده ایم نخستینیان را (۱۶) .
بعد از آن در پی ایشان آریم پسینیان را
(۱۷) .

همچنین میکنیم با گنهگاران (۱۸) .
وای آنروز دروغ شمارندگان را (۱۹) .
آیا نیا فریده ایم شمارا از آب محقر (۲۰) .
پس نهادیم آن آب را در جای محکم (۲۱) .
تا اندازه معین (۲۲) .

پس اندازه کردیم پس نیکواندازه
کننده گانیم ما (۲۳) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۲۴) .
آیا نساخته ایم زمین را جمع کننده آدمیان
(۲۵) .

زندگان و مردگان (۲۶) .

و آفریدیم در زمین کوه های بلند
و نوشانیدیم شمارا آب شیرین (۲۷) .
وای آن روز دروغ شمارندگان را (۲۸) .
گفته شود بروید بسوی چیزی که آن را
دروغ می شمردید (۲۹) .

(گفته شود) بروید بسوی سایه صاحب
سه شعبه (۳۰) .

نه سایه سرد باشد و نه کفایت کند از گرمی
آتش (۳۱) .

هر آینه آن آتش می افکند شررها مانند
قصر (۳۲) .

گویا آن شررها شتران زرداند (۳۳) .

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝
الَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ الْوَلِيِّينَ ۝
ثُمَّ تَتَّبِعُهُمُ الْغَايِبِينَ ۝

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ۝
وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝
الَّذِينَ خَلَقْنَاكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ۝
فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ۝
إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ۝

فَقَدَرْنَا نَرَاءً وَقَرَعْمًا عُتُرُون ۝

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝
الَّذِينَ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ۝

أَحْيَاءُ وَأَمْواتًا ۝

وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَاخِصَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُمْ
مَاءً قَرَارًا ۝

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝
الَّذِينَ نَطْلُقُوهَا إِلَى مَا كُنْتُمْ بِهِ مُكذِّبُونَ ۝

إِنَّا نَطْلُقُوهَا إِلَى ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ۝

لَا ظِلُّيلٌ وَلَا يُعْنِي مِنَ الْهَبِ ۝

إِنَّمَا تَرْمِي بِشَرِّهَا كَالْقَصْرِ ۝

كَأَنَّهُ جِبَلٌ صُفْرٌ ۝

وَيَلَّيْكُمْ يَوْمَ يَمُوتُ الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾

هَذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾

وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٦﴾

وَيَلَّيْكُمْ يَوْمَ يَمُوتُ الْكَافِرِينَ ﴿٣٧﴾

هَذَا يَوْمُ الْقُضْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾

وَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ﴿٣٩﴾

وَيَلَّيْكُمْ يَوْمَ يَمُوتُ الْكَافِرِينَ ﴿٤٠﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّ وَعُيُونِ ﴿٤١﴾

وَقَوَائِمَ مَتَّاشَتَهُونَ ﴿٤٢﴾

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾

وَيَلَّيْكُمْ يَوْمَ يَمُوتُ الْكَافِرِينَ ﴿٤٥﴾

كُلُوا وَشَبِّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ تُجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾

وَيَلَّيْكُمْ يَوْمَ يَمُوتُ الْكَافِرِينَ ﴿٤٧﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ﴿٤٨﴾

وَيَلَّيْكُمْ يَوْمَ يَمُوتُ الْكَافِرِينَ ﴿٤٩﴾

فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۳۴).
این روز روزیست که سخن نه گویند
(۳۵).

ونه اجازه داده شود ایشان را تا عذر پیش
نمایند (۳۶).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۳۷).
این روز روز فیصله کردن ست جمع
کردیم شمارا با پیشینیان (۳۸).

پس اگر شمارا حيله هست پس حيله كنيد
در حق من (۳۹).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۰).
هر آئینه متقیان در سایه ها باشند و در چشمه
ها (۴۱).

و در میوه ها از جنسی که رغبت کنند (۴۲).
(بگوئیم) بخورید و بنوشید خوردن
و نوشیدن گوارا بسبب آنچه میکردید (۴۳).
هر آئینه ما همچنین جزا میدهیم نیکوکاران
را (۴۴).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۵).
(ای دروغ شمارندگان) بخورید و بهره
مند باشید اندکی هر آئینه شما گنهگارید
(۴۶).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۷).
و چون گفته شود ایشانرا نماز گذارید
نماز نمی گذارند (۴۸).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۹).
پس بکدام سخن بعد از قرآن ایمان
خواهند آورد (۵۰).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ①

عَنِ النَّبَا الْعَظِيمِ ②

الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ③

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ④

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ⑤

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مَهْدًا ⑥

وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ⑦

وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ⑧

وَجَعَلْنَا لَكُمْ لَبَاسًا ⑨

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ⑩

وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ⑪

وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شَدَادًا ⑫

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ⑬

وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ⑭

لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ⑮

وَجَدِّي الْأَقَا ⑯

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ⑰

سوره نبا مکی است و آن چهل آیت
و دور کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

از چه چیز کافران بایکدیگر سوال میکنند
(۱) .

(آری سوال میکنند) از خبری بزرگ (۲) .

که ایشان در آن خلاف دارند (۱) (۳) .

نی نی، خواهند دانست (۴) .

باز (میگوئیم) نی نی، خواهند دانست
(۵) .

آینا ساخته ایم زمین را فرش (۶) .

و نساخته ایم کوه ها را میخها (۷) .

و آفریدیم شمارا نروماده (۸) .

و ساختیم خواب شمارا راحت (۹) .

و ساختیم شب را پرده (۱۰) .

و ساختیم روز را وقت طلب معیشت
(۱۱) .

و بنا کردیم بالای شما هفت آسمان محکم
(۱۲) .

و آفریدیم چراغی درخشنده (۲) (۱۳) .

و فرود آوردیم از ابرها آب ریزان (۱۴) .

تا بر آریم بسبب آن آب دانه گیاه را (۱۵) .

و بوستان های درهم پیچیده را (۱۶) .

هر آئینه روز فیصله کردن هست وقت

(۱) مراد بحث و قیامت ست .

(۲) یعنی خورشید .

معین (۱۷) .

روزی که دمیده شود در صور پس می آید
گروه گروه شده (۱۸) .

وشگافته شود آسمان پس باشد
دروازه ها (۱۹) .

وروان کرده شوند کوه ها پس باشند مانند
سراب (۲۰) .

هرآئینه دوزخ ست انتظار کننده (۲۱) .

سرکشانرا هست مرجع ایشان (۲۲) .

درآیند به دوزخ اقامت کنندگان
درآنجامدت های دراز (۲۳) .

نه چشند آنجاخنکی راونه آشامیدنی
را (۲۴) .

مگر آب گرم وخن وچرك را (۲۵) .

جزاداده شد جزاء موافق (۲۶) .

هرآئینه ایشان توقع نمیداشتند حساب را
(۲۷) .

وتکذیب می کردند آیاتِ مارابه دروغ
پنداشتن (۲۸) .

وهرچیزی را ضبط کردیم بطریق نوشتن
(۲۹) .

پس بچشید پس زیاده نخواهیم دادشمارا
مگر عقوبت (۳۰) .

هرآئینه متقیان را مطلب یابی باشد (۳۱) .

بوستانها باشد ودرختان انگور (۳۲) .

وزنان دوشیزه هم عمر بایکدیگر (۳۳) .

وپیاله شراب پرکرده شده (۳۴) .

نشنوند آنجاسخن بیهوده را ونه دروغ

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي السُّورِ مَا تُونَ أَفْوَابًا ۝

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ۝

وُسِيرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ۝

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۝

لِلظَّالِمِينَ مَا بَأْسًا ۝

لِيُثْبِتَنَّ فِيهَا آخَرَابًا ۝

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ۝

إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ۝

جَزَاءُ وَفَاءًا ۝

إِنَّهُمْ كَانُوا إِلَّا يَرْجُونَ حِسَابًا ۝

وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ۝

وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۝

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ۝

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۝

حَدَاقًا وَأَعْنَابًا ۝

وَكُورًا حَبًّا شَرَابًا ۝

وَكَاَسًا دِهَاقًا ۝

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ۝

شمر دن را (۳۵) .

پاداش دادن کافی از جانب پروردگارتو
(۳۶) .

پروردگار آسمان ها و زمین و آنچه مابین
اینها ست خدای بخشاینده نه تواند از
(هیبت) وی سخن گفتن (۳۷) .

روزی که بایستد روح و سائر فرشتگان
صف زده سخن نه گویند حاضران محشر
مگر کسیکه دستوری داده باشد او را
خدا و گفته باشد سخن درست (۳۸) (۱) .

این روز متحقق ست پس هر که خواهد
بگیرد بسوی پروردگار خود مرجع (۳۹) .

هر آینه ما ترسانیدیم شمارا از عقوبت
نزدیک آینده در روزی که ببیند آدمی آنچه
پیش فرستاده بود دو دست وی و بگوید
کافر ای کاش من خاک بودمی (۴۰) .

سوره نازعات مکی است و آن چهل و شش
آیت و دور کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بجماعات فرشتگان که نزع میکنند
بوجه سختی (ارواح کافران را) (۲) (۱) .

قسم بجماعات فرشتگان که بیرون می
آرند بیرون آوردنی (ارواح مؤمنان را) (۳)
(۲) .

جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءٌ حَسَابًا ۝

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ
لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ۝

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ
إِلَّا مَن أِذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ۝

ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَن شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَا ۝

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَنَّا قُرْآنًا قُرْآنًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ
يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلَيْتَنِي كُنْتُ ثَرِيًّا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا ۝

وَالنَّشِطَاتِ نَشْطًا ۝

(۱) یعنی سخن حق .

(۲) یعنی يك عدة ارواح را به سختی .

(۳) یعنی يك عدة دیگر را بطریق سهولت .

وَالشَّيْءِ سَبْعًا ۝

قسم بفرشتگان که شناسی کنند
شناکردنی^(۱) (۳) .

فَالشَّيْءِ سَبْعًا ۝

پس قسم بفرشتگان که سبقت میکنند
سبقت کردنی^(۲) (۴) .

فَالْمُدْرِيَّتِ امْرَأَةً ۝

قسم بجماعات فرشتگان که تدبیر میکنند
هرکاریرا (آنچه گفته میشود بود نیست)
(۵) .

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ۝

روزی که بجنبند جنبنده (۶) .

تَتَّبِعُهَا الزَّادِفَةُ ۝

ازپس وی درآیداز پس درآینده^(۳) (۷) .

قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ۝

يك جمع دلها آنروزترسان باشد (۸) .

أَبْصَارٌ مُّخَاشِفَةٌ ۝

بردیده های آنجماعت خواری هویدا شده
باشد (۹) .

يَقُولُونَ مَا نَا لِهَذَا دُونَ فِي الْحَافِرَةِ ۝

میگویند کافران آیاماباز گردانیده شویم
بحالت نخستین (۱۰) .

مَآذِ الْعَذَابِ عِظَامًا تَخِرَّافُ ۝

آیا چون شویم استخوانهای پوسیده
باززنده شویم (۱۱) .

قَالُوا لَيْلَكَ إِذَا كُوزًا خَاسِرَةً ۝

گفتند آن رجوع ماآنگاه رجوع زیان دهنده
باشد (۱۲) .

وَأَتَابَهُمْ رَجَبًا وَاحِدَةً ۝

پس جزاین نیست که آن واقعه يك آواز
تندست (۱۳) .

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ۝

پس نا گهان ایشان برروی زمین آمده
باشند (۱۴) .

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ۝

آیاآمده است پیش توخبر موسی (۱۵) .

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ۝

چون آواز دادش پروردگاراو بوادی پاک

(۱) یعنی در هوا شنا کردنی .

(۲) یعنی ازیکدیگر سبقت کردنی .

(۳) یعنی نفخه اولی وپس نفخه ثانیه بوجود آید .

طوی نام (۱۶) .

کہ بروبسوی فرعون ہر آئینہ وی از حد گذشتہ است (۱۷) .

پس بگوہیچ میل ست ترابآنکہ پاکیزہ شوی (۱۸) .

وراء نمایم ترابسوی پروردگار تو پس بترسی (۱۹) .

پس بنمود بفرعون آن معجزہ بزرگ را^(۱) (۲۰) .

پس دروغ پنداشت و نافرمانی کرد (۲۱) .

پس از آن مجلس بازگشت تدبیرکنان (۲۲) .

پس جمع کرد قوم خود را پس آواز داد (۲۳) .

پس گفت من پروردگار (بزرگوار) شمایم (۲۴) .

پس گرفتار کرد اورا خدا بعذابِ آخرت و دنیا (۲۵) .

ہر آئینہ درین خبرپندی هست برای ہر کہ بترسد (۲۶) .

آیاشما محکم ترید در آفرینش یا آسمان، خدا بنا کرد آن آسمان را (۲۷) .

بلند ساخت ارتفاع اورا پس درست ساخت آن را (۲۸) .

وتاریک کرد شب اورا وبظہور آورد روشنی روز اورا (۲۹) .

وزمین را بعد از آفریدن آسمان ہموار

اِذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۖ ﴿١٦﴾

فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَٰهٌ إِلَّا أَن تَتَزَلَّىٰ ۖ ﴿١٧﴾

وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ ۖ ﴿١٨﴾

فَآرَءُ الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ ۖ ﴿١٩﴾

فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ۖ ﴿٢٠﴾

ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ۖ ﴿٢١﴾

فَحَشَرَ فَنَادَىٰ ۖ ﴿٢٢﴾

فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ۖ ﴿٢٣﴾

فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ ۖ ﴿٢٤﴾

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ ۖ ﴿٢٥﴾

مَّا أَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمَّا السَّمَاءُ بَنَاهَا ۖ ﴿٢٦﴾

رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّيْنَاهَا ۖ ﴿٢٧﴾

وَأَعْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ۖ ﴿٢٨﴾

وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا ۖ ﴿٢٩﴾

(۱) یعنی عصاوید بیضا .

کرد^(۱) (۳۰) .

بیرون آورد از زمین آب اورا و چراگاه اورا (۳۱) .

و کوه هارا استوار نمود (۳۲) .

برای منفعت شما و چهار پایان شما (۳۳) .

پس وقتی که بیاید حادثه بزرگ (یعنی قیامت) (۳۴) .

روزی که یاد کند آدمی آنچه عمل کرده بود (۳۵) .

و ظاهر کرده شود دوزخ برای هر که دیدنش خواهد (ثواب یا عقاب متحقق گردد) (۳۶) .

اما کسی که از حد گذشته باشد (۳۷) .

و برگزیده باشد زندگانی این جهانی را (۳۸) .

پس هر آینه دوزخ همانست جای او (۳۹) .

و اما کسی که ترسیده باشد از ایستادن بحضور پروردگار خویش و باز داشته باشد نفس را از شهوات (۴۰) .

پس هر آینه بهشت همانست جای او (۴۱) .

می پرسند ترا از قیامت کی باشد تحقق آن (۴۲) .

در چه منزلی تو از علم آن (۴۳) .

بسوی پروردگارتست منتهای علم آن (۴۴) .

أَخْرِجْنَاهَا مَاءً هَارًا وَمَرْعَهَا ۝

وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ۝

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَعْيَابِكُمْ ۝

فَإِذَا جَاءَتِ الطَّلَامَةُ الْكُبْرَى ۝

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ۝

وَبُورِيتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى ۝

فَأَمَّا مَنْ طَغَى ۝

وَأَشْرَى الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ۝

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَتَتَىٰ النَّفْسَ مِنَ الْهَوَىٰ ۝

فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ۝

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ۝

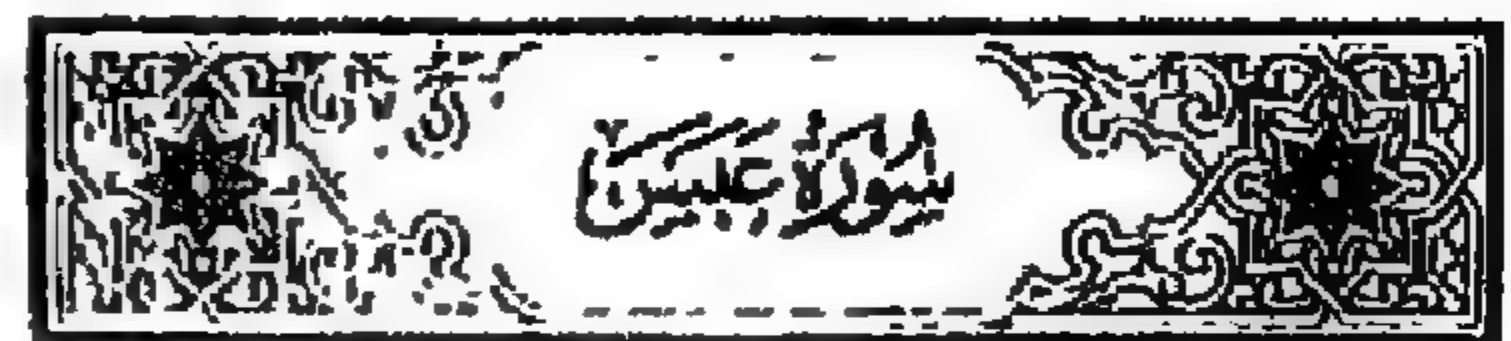
فَلَيْمَ آتَتْ مِنْ ذِكْرِنَا ۝

إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا ۝

(۱) مترجم گوید معنی هموار کردن همین است که میفرماید .

إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مَّنْ يَخْشَاهَا ۝

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوُهَا تَحْقِرُونَ إِلَّا عَشِيرَةً أُوْصَحِيهَا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۝

أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۝

وَمَا يَذْكُرُكَ إِلَّا دُجًى ۝

أَوَيْدُكَ فَنَنْفَعُ الْذَكَرَى ۝

أَمَّا مَنْ اسْتَعْصَى ۝

فَأَنزَلْنَا لَهُ تَصَدَّى ۝

وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا يَرْطَى ۝

وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ۝

وَهُوَ يَخْشَى ۝

فَأَنزَلْنَا عَنْهُ تَلْهَى ۝

جزاین نیست که توترساننده ای کسی را
که بترسد از وی (۴۵) .

روزی که ببینند آن را چنانستی که ایشان
درنگ نکرده بودند به دنیا مگر یک وقت
شام یا یک وقت صبحی که پیش از آن
بود (۴۶) .

سوره عبس مکی است و آن چهل
و دو آیت و یک رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

روترش کرد و اعراض نمود (۱) .

بسبب آنکه بیامد پیش او نابینا (۲) .

و چه چیز خبردار کرد ترا شاید وی پاک
می شد (۳) .

یا پند می شنید پس نفع میدادش آن
پند شنیدن (۴) .

اما کسی که توانگر ست (۵) .

پس تو بسوی او اقبال می کنی (۶) .

وزیان نیست بر تو در آن که پاک نه شود
(۷) .

و اما کسی که بیامد پیش تو شتابان (۸) .

و از خدای خود ترسان (۹) .

پس تو از وی غفلت میکنی (۱۰) .

(۱) نابینائی از فقراء صحابه بمجلس آنحضرت صلی الله علیه وسلم درآمد
و بسوالهای مکرر تشویش داد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم در آنحالت به
دعوت اشراف عرب مشغول بودند پس آنرا مکروه داشتند و اعراض نمودند
خدای تعالی بر خلق عظیم دلالت فرمود .

كَلَّا إِنَّمَا تَدْكُرُ ۝۱۱

نِی نِی، هَرَأَیْنِه این آیاتِ قرآن پندست
(۱۱).

فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ۝۱۲

پس هر که خواهد یاد کند قرآن را (۱۲).

فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ۝۱۳

هَرَأَیْنِه آیاتِ قرآن ثبت است در نامه های
گرامی (۱۳).

مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝۱۴

بلند قدرپاک کرده شده (۱۴).

يَا أَيُّدِي سَفَرَةٍ ۝۱۵

به دست های نویسندگان (۱۵).

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝۱۶

بزرگ منش نیکوکردار^(۱) (۱۶).

قِيلَ لِلْإِنْسَانِ مَا أَكْفَرُهُ ۝۱۷

لعنت کرده شد آدمی را چقدر ناسپاس
ست (۱۷).

مِنْ آيَاتِي شَيْءٌ خَلَقَهُ ۝۱۸

خدا از چه چیز آفریدش (۱۸).

وَمِنْ لَّدُنِّي مَنِي أَفَرِيدُ ۝۱۹

از نطفه منی آفریدش پس اندازه معین
کردش (۱۹).

ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۝۲۰

باز راه برآمد آسان نمودش (۲۰).

ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۝۲۱

باز بمیراندش پس درگور کردش (۲۱).

ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۝۲۲

باز وقتی که خواست زنده ساختش (۲۲).

كَلَّا لَمَّا يَقُضِ مَا أَمَرُهُ ۝۲۳

نِی نِی، بعمل نیاورد آنچه فرمودش
(۲۳).

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۝۲۴

پس باید که درنگرد آدمی بسوی طعام
خود (۲۴).

إِنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۝۲۵

بسوی آنکه ماریختیم آب را ریختنی
(۲۵).

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۝۲۶

باز شکافتیم زمین را شکافتنی (۲۶).

فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۝۲۷

پس رویانیدیم در آن زمین دانه را (۲۷).

وَعِنَبًا وَقَضْبًا ۝۲۸

وانگورو سبزی هارا (۲۸).

(۱) یعنی فرشتگان از لوح نقل می کنند.

وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ﴿٣١﴾

وَحَدَائِقَ غُلَبًا ﴿٣٢﴾

وَنَاقِلَةً وَّآبَابًا ﴿٣٣﴾

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنسَابِكُمْ ﴿٣٤﴾

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاعَةُ ﴿٣٥﴾

يَوْمَ يَفِرُّ الْبَرُّ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٦﴾

وَالْأُمُّ مِنْ أَبْنِيِّهَا ﴿٣٧﴾

وَصَاحِبَتُهُ مِنْ نَبِيِّهَا ﴿٣٨﴾

لِكُلِّ أُمْرٍ يُفْعَلُ يَوْمَ يَمِيزُ الشَّانِ يُفْنِيهِ ﴿٣٩﴾

وَجُودُهُ يُومِيزُ الْمُسْفِرَ ﴿٤٠﴾

ضَاحِكُهُ يُسَبِّحُهَا ﴿٤١﴾

وَوُجُودُهُ يُومِيزُ حَلِيمَهَا غَبْرَةً ﴿٤٢﴾

تَرَاهُهَا قَلْبَةً ﴿٤٣﴾

أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ ﴿٤٤﴾

وزیتون راودرختان خرمارا (۲۹) .

وباغهارا که درختان بسیار دارد (۳۰) .

ومیوه و علف دواب را (۳۱) .

برای منفعت شما و چهار پایان شما (۳۲) .

پس وقتی که بیاید آواز سخت (۳۳) .

روزیکه بگریزد مرد از برادر خود (۳۴) .

واز مادر خود و از پدر خود (۳۵) .

واز زن خود و فرزندان خود (۳۶) .

هر مردی را از ایشان آن روز شغلیست که

کفایت میکندش (۳۷) .

یکپاره چهره ها آن روز روشن باشد

(۳۸) .

خندان و شادان باشد (۳۹) .

ویکپاره چهره ها آنروز بر آن غبار باشد

(۴۰) .

غالب آید بروی تاریکی (۴۱) .

این جماعت ایشانند کافران بدکاران

(۴۲) .

سوره تکویر مکی است و آن بیست
و نه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وقتی که خورشید پیچیده شود (۱) .

و وقتی که ستارها تیره شوند (۲) .

و وقتی که کوه ها روان کرده شوند (۳) .

و وقتی که ماده شتران باردار را معطل

گذاشته شود (۴) .

و وقتی که جانوران وحشی را جمع کرده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿١﴾

وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ﴿٣﴾

وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿٤﴾

وَإِذَا الْوُحُوشُ حُجِرَتْ ﴿٥﴾

ووقتیکه دریاها را مثل آتش افروخته شود (۵) شود .	وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ۝۵
ووقتیکه ارواح را با اجساد جمع کرده شود (۶) .	وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ۝۶
ووقتیکه دختری را که زنده درگور کرده بودند پرسیده شود (۸) . بکدام گناه کشته شد (۹) .	وَإِذَا الْمَوْءِدَةُ سُئِلَتْ ۝۸ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ۝۹
ووقتیکه نامه های اعمال کشاده شوند (۱۰) .	وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ ۝۱۰
ووقتیکه آسمان را پوست برکنده شود (۱) (۱۱) .	وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ۝۱۱
ووقتیکه دوزخ برافروخته شود (۱۲) . ووقتیکه بهشت را نزدیک ساخته شود (۱۳) .	وَإِذَا الْجَحِيمُ سُورَتْ ۝۱۲ وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ ۝۱۳
بداند هر شخص آنچه حاضر ساخته است (۱۴) .	عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ ۝۱۴
پس قسم میخورم بستاره های بازگردنده (۱۵) .	فَلَا أَقْسَمُ بِالْغُثِّ ۝۱۵
سیر نماینده غائب شونده (۲) (۱۶) . وقسم به شب چون باز گردد (۱۷) . وقسم به صبح چون بدمد (۱۸) . هرآئینه این قرآن گفتار فرستاده ای است	الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ۝۱۶ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ ۝۱۷ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ۝۱۸ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۝۱۹

(۱) یعنی سرخ شود مانند برّه که پوست او سلخ کرده باشند .

(۲) مترجم گوید زحل و مشتری و مریخ و زهره و عطارد پنج ستاره متحیره اند چون سیر کرده بمقامی رسند از آن بازمی گردند و بمقامی که طی کرده بودند اقبال نمایند چون وقت قرآن آید غائب شوند والله اعلم .

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٌ ﴿٣٠﴾

مُطَاعٍ كَمَآمِينَ ﴿٣١﴾

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِبَجْوَنٍ ﴿٣٢﴾

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ ﴿٣٣﴾

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٣٤﴾

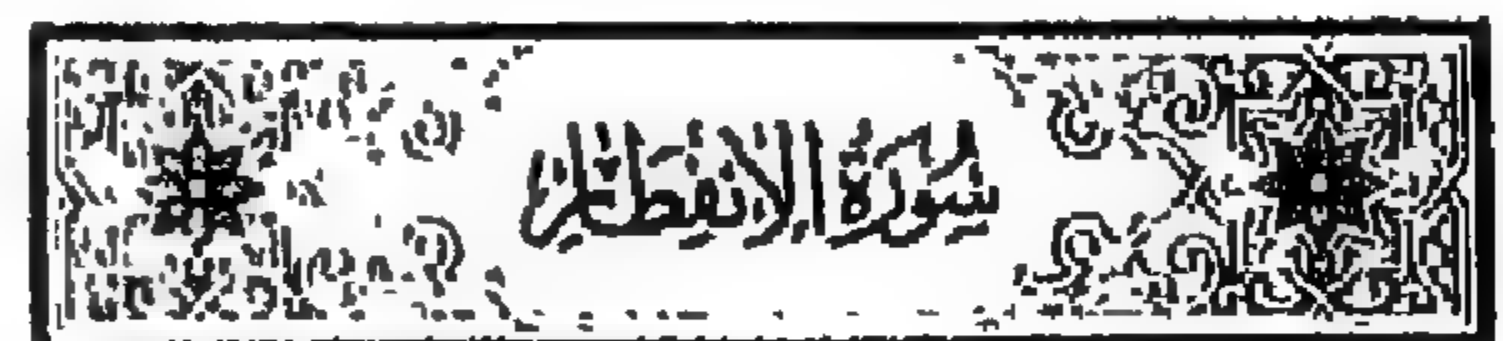
وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿٣٥﴾

قَائِلٌ تَذْهَبُونَ ﴿٣٦﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَوِيَهُ ﴿٣٨﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ﴿١﴾

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انشَطَرَتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾

وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ﴿٤﴾

عَلِمَتْ نَفْسٌ نَأْفَظَتْ وَأُخْرِتْ ﴿٥﴾

گرامی قدر (۱۹) .

صاحب توانائی باوقار نزد خداوند عرش
(۲۰) .

فرمانبرداری کرده شده در ملکوتِ آسمان
متصف بامانت (۲۱) .

و نیست این یارِ شما دیوانه (۲۲) .

و هرائینه یارِ شما دیده بود آن فرشته را
بکرانه ظاهر آسمان (۲۳) .

و نیست یارِ شما بر علم پنهان بخل کننده
(۲۴) .

و نیست قرآن گفتار شیطان رانده شده
(۲۵) .

پس کجا میروید (۲۶) .

نیست قرآن مگر پند عالمهارا (۲۷) .

برای هر که از زمره شما بخواهد که
راست کردار شود (۲۸) .

و نمی خواهید مگر وقتی که بخواهد خدا
پروردگار عالم ها (۲۹) .

سوره انفطار مکی است و آن نوزده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

و وقتی که آسمان بشکافد (۱) .

و وقتی که ستارگان از هم بریزد (۲) .

و وقتی که دریاها روان کرده شود بنهایت
شدت (۳) .

و وقتی که گور ها را شکافته شود (۴) .

بداند هر نفسی آنچه فرستاده بود و آنچه
باز پس گذاشته بود (۵) .

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ①

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَّاكَ ②

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ③

كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالذِّينِ ④

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ⑤

كِرَامًا كَاتِبِينَ ⑥

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ⑦

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ⑧

وَإِنَّ الْفَجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ⑨

يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الذِّينِ ⑩

وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ⑪

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الذِّينِ ⑫

لَهُمَّا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الذِّينِ ⑬

يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ

لِوَيْلٍ لِلْمُطَفِّفِينَ ⑭

ای آدمی چه چیز فریفت ترا به پروردگار
بزرگوار تو (۶) .

آنخدای که بیافرید ترا پس درست اندام
کرد ترا پس معتدل قامت کرد ترا (۷) .

در هر صورتی که خواست ترکیب داد ترا
(۸) .

نی نی، بلکه دروغ می شمیرید جزای
اعمال را (۹) .

وهرآئینه بر شما گماشته شده اندنگاهبانان
(۱۰) .

نویسندگان گرامی قدر (۱۱) .

میدانند آنچه می کنید (۱۲) .

هرآئینه نیکوکاران در نعمت باشند (۱۳) .

وهرآئینه گناهکاران در دوزخ باشند (۱۴) .

درآیند به دوزخ روز جزای اعمال (۱۵) .

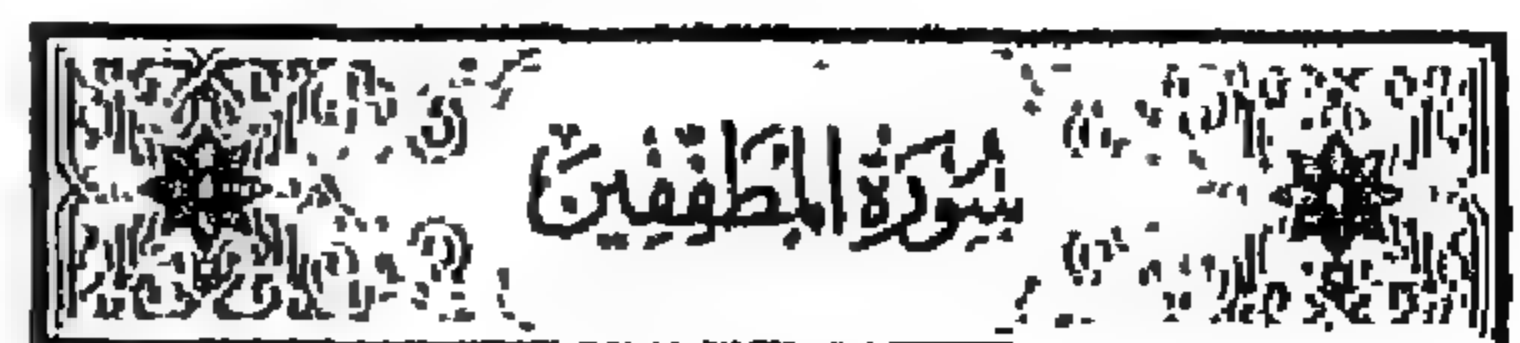
و نباشند از آن جا غائب شده (۱۶) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا ای آدمی که
چیست روز جزا (۱۷) .

باز (میگوئیم) چه چیز مطلع ساخت ترا
که چیست روز جزا (۱۸) .

روز یست که نتواند هیچکس برای
هیچکس هیچ فائده رسانیدن و فرمان آن
روز خدا را باشد (۱۹) .

سوره مطففین مکی است و آن سی
وشش آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَبِئَلَاءِ الْمُطَفِّفِينَ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
وای بر حقوق مردم کاهندگان (۱) .

الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿۲﴾

وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوَّزَوْهُمْ يَخْسِرُونَ ﴿۳﴾

أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿۴﴾

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۵﴾

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَعَجِينَ ﴿۷﴾

وَمَا أَذْرَاكَ مَسْجِينَ ﴿۸﴾

كِتَابٌ مَرْقُومٌ ﴿۹﴾

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿۱۰﴾

الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بَيُومَ الدِّينِ ﴿۱۱﴾

وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿۱۲﴾

إِذَا شِئْلَى عَلَيْهِ ائْتَمَّا قَالَ آسَاطِيرُ الْأُولِينَ ﴿۱۳﴾

كَلَّا بَلْ عَزَّازَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۱۴﴾

كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوتُونَ ﴿۱۵﴾

شَمَّاتُهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴿۱۶﴾

آنانکه چون برای خود پیمانه از مردمان به سختی تمام بگیرند (۲) .

و چون خواهند که پیمانه بدهند ایشانرا یاسنجیده بدهند ایشان را زیان رسانند (۳) .

آیا نمیدانند این جماعت که ایشان برانگیخته خواهند شد (۴) .
در روز بزرگ (۵) .

روزیکه ایستاده شوند مردمان پیش پروردگار عالم ها (۶) .

حقا هرآئینه نامه اعمال گنهگاران داخل شود در سجین (۷) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست سجین (۸) .

کتابیست نوشته شده (۹) .

وای آن روزدروغ شمارندگان را (۱۰) .
آنانکه به دروغ نسبت میکنند روز جزارا (۱۱) .

و دروغ نمی شمارد آن را مگر هرستمگار گنهکار (۱۲) .

چون خوانده شود بروی آیات ما گوید افسانه های پیشینیان ست (۱۳) .

هرگز، بلکه زنگ بسته است بردل های ایشان آنچه می کردند (۱۴) .

ئی نئی، هرآئینه ایشان از دیدار پروردگار خویش آنروز محجوب باشند (۱۵) .

باز هرآئینه ایشان درآیندگان دوزخ باشند (۱۶) .

ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿١٦﴾

كَذَلِكَ كُتِبَ الْأَبْرَارِ لِيَعْلَمَ عَلَىٰ تَيْنَ ﴿١٧﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلَيْهِمْ ﴿١٨﴾

كُتِبَ مَرْفُوعًا ﴿١٩﴾

يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٠﴾

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢١﴾

عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٢﴾

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٣﴾

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ ﴿٢٤﴾

خَمِيمٌ مِسْكَ قُلُوبِ ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ

الْمُنَافِسُونَ ﴿٢٥﴾

وَمَزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿٢٦﴾

هَيْئًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٢٨﴾

وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿٢٩﴾

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣٠﴾

باز گفته شود ایشان را اینست آنچه شما
آنها دروغ شمردید (۱۷) .

حقا هرآئینه نامهٔ اعمال نیکوکاران داخل
شود در علیین (۱۸) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
علیون (۱۹) .

کتایبست نوشته شده (۲۰) .

که حاضر شوند نزدیک آن مقربین بارگاه
الهی (۲۱) .

هرآئینه نیکوکاران در نعمت باشند (۲۲) .
بر تختهاینشسته نظر میکنند بهر جانب
(۲۳) .

بشناسی در چهره های ایشان تازگی
نعمت (۲۴) .

نوشانیده شود ایشان را از شراب خالص
(۲۵) .

سربمهر مگر بجای موم مهر او مُشْك باشد
وبهمین شراب پاک باید که رغبت کنند
رغبت کنندگان (۲۶) .

و آمیختنی آن از آب تسنیم باشد (۲۷) .
(مراد میدارم) چشمه ای که می نوشند
از آن مقربین خدا (۲۸) .

هرآئینه گنه گاران به مسلمانان می خندیدند
(۲۹) .

و چون میگذشتند بمسلمانان بایکدیگر
چشم میزدند حقارت کرده (۳۰) .

و چون باز می گشتند باهل خانهٔ خود
باز می گشتند شادمان شده (۳۱) .

وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٣٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ خَفِظِينَ ﴿٣٣﴾

قَالِیَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

عَلَى الْأَرْبَابِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾

فَلِثُوبِ الْكُفَّارِ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ﴿١﴾

وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿٣﴾

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾

وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدًّا حَافِلٌ قَبِيهٌ ﴿٦﴾

وچون میدیدند مسلمانان را میگفتند
هرآئینه ایشان گمراهانند (۳۲) .

ونگاہبانان فرستاده نه شده بودند
برسر مسلمانان (۳۳) .

پس امروز مسلمانان بر کافران میخندند
(۳۴) .

بر تخت هانشسته نظر میکنند بهر جانب
(۳۵) .

آیا جزاداده شد کافران را بحسب آنچه
میکردند (۳۶) .

سوره انشقاق مکی است و آن بیست
و پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وقتی که آسمان بشکافت (۱) .

و گوش کند فرمان پروردگار خود را آسمان
سزاوار گوش کردن ست (۲) .

و وقتی که زمین کشیده شود (۳) .

و بیرون اندازد آنچه در آن باشد و خالی
شود (۴) (۱) .

و گوش کند فرمان پروردگار خود را و زمین
سزاوار گوش کردن ست (یعنی حساب
روز آخرت بودن ست) (۵) .

ای آدمی هرآئینه تو کار کننده ای تاملات
پروردگار خود بکوشش تمام پس ملاقات
خواهی کرد با پروردگار خود (۶) .

فَأَتَا مَنْ أَوْتِيَ كِتَابَهُ بِبَيِّنَةٍ ۝

فَسَوْفَ يُحَاسِبُ حِسَابًا يَسِيرًا ۝

وَيَنْفَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝

وَأَتَا مَنْ أَوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ۝

فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا ۝

وَيُضِلُّ سَعِيرًا ۝

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝

إِنَّهُ ظَنَّ أَن لَّنْ يَخُورَ ۝

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ۝

فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ۝

وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ۝

وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ۝

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ۝

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۝

پس اما هر که داده شد اورانامهٔ اعمال
اویدست راستش (۷) .

پس باو حساب کرده شود حساب آسان
(۸) .

وباز گردد بسوی اهل خانهٔ خود شادمان
شده (۹) .

واما هر که داده شد اورانامهٔ اعمال اواز
پس پشتش (۱۰) .

پس یاد خواهد کرده لاک را (۱۱) .

و در خواهد آمد به دوزخ (۱۲) .

هر آئینه او بود به دنیا در اهل خانهٔ خود
شادمان (۱۳) .

هر آئینه گمان کرده بود که رجوع نه کند
بسوی خدایتعالی (۱۴) .

آری (رجوع کردن متحقق ست) هر آئینه
پروردگار او بود باحوال او بینا (۱۵) .

پس سوگند میخورم بسرخی کنارهٔ آسمان
اول شب (۱۶) .

وقسم میخورم بشب و آنچه شب آنرا جمع
کرده است (۱۷) .

وقسم میخورم بماء چون تمام شود (۱۸) .

خواهید رسید بحالی بعد حالی^(۱) (۱۹) .

پس چیست این کافران را که ایمان نمی
آرند (۲۰) .

و چون خوانده شود برایشان قرآن سجده

(۱) یعنی هول موت بعد از آن سوال منکرون کیر بعد از آن حشر و حساب و مرور بر
صراط بعد از آن دوزخ یا بهشت والله اعلم .

نمی کنند (۲۱) .

بلکه این کافران دروغ می شمروند (۲۲) .
و خداداداناترست بآنچه دردل خودنگاه
میدارند (۲۳) .

پس خبرکن ایشان را بعذاب درد دهنده
(۲۴) .

لیکن آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشان راست مزدبی نهایت
(۲۵) .

سوره بروج مکی است و آن بیست و دو آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بآسمان دارای برجها^(۱) (۱) .
و قسم به روز موعود^(۲) (۲) .
و قسم به روزیکه در هفته^(۳) حاضر میشود
(۳) .

هلاک کرده شدند اهل خندق ها (۴) .
از قسم آتش دارای هیزم بسیار (۵) .
و قتیکه ایشان برکناره آن خندق ها نشسته
بودند (۶) .

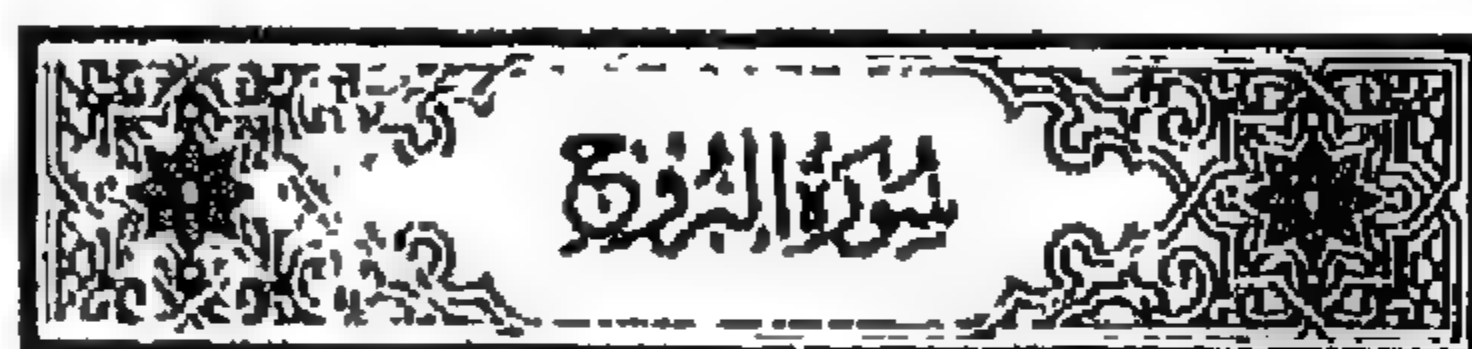
و ایشان بآنچه میکردند بامسلمانان حاضر
بودند (۷) .

و عیب نکردند از ایشان مگر این خصلت

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ ﴿٢١﴾
وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٢﴾

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٣﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾

فُتِلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ ﴿٤﴾

النَّارِ ذَاتِ الْوُفُودِ ﴿٥﴾

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾

(۱) یعنی برج دوازده گان .

(۲) یعنی روز قیامت .

(۳) یعنی روز جمعه و قسم بروزیکه حاجیان بآنروز حاضر میشوند یعنی روز عرفه
هر آئینه مجازات متحقق ست .

را که ایمان آرند بخدا غالب ستوده کار
(۸) .

آنکه اوراست پادشاهی آسمان هاوزمین
وخدا بر همه چیز مطلع ست^(۱) (۹) .

هرآئینه آنانکه عقوبت کردند مردان
مسلمانان را وزنان مسلمانان را بازتوبه نه
نمودند پس ایشان راست عذاب دوزخ
وایشان راست عذاب سوختن (۱۰)

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشانراست بوستانها
میرودزیر آن جویها اینست پیروزی بزرگ
(۱۱) .

هر آئینه گرفت پروردگارتو سخت ست
(۱۲) .

هرآئینه اوآفرینش نومیکند و آفرینش
دوباره میکند (۱۳) .

واوست آمرزگار دوستدار (۱۴) .
او خداوند عرش گرامیقدرست (۱۵) .
بسیار کننده است هرچیزی را که خواهد
(۱۶) .

آیاآمده است به توخبر لشکر ها (۱۷) .
که فرعون و ثمودباشند (۱۸) .
بلکه کافران دردروغ شمردن اند (۱۹) .
و خدا از گردا گرد ایشان گیرنده

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ لَمْ يَكُ يَتُوبُوا
فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ بَعْرِجٍ مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ۝

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ۝

إِنَّهُ مُوَيْدٍ وَيُعِيدُ ۝

وَهُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ ۝

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ۝

فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ ۝

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ۝

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ۝

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ۝

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ۝

(۱) مترجم گوید پادشاهی جباری رعیت خودرا تکلیف کفر کرد و چون کافر نشدند
خندقهارا باتش پر کرد و ایشانرا باتش افکند خدای تعالی آن آتش را بر پادشاه وهم
نشینان او مسلط ساخت تااز خندق پریده همه را پاك بسوخت والله اعلم .

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ۝

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ۝

النَّجْمُ الثَّاقِبُ ۝

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّنَا عَلَيْهَا حَافِظٌ ۝

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ۝

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ۝

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ۝

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ۝

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ۝

فَبَالَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ۝

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ۝

وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ۝

است (۲۰) .

بلکه این قرآن گرامیقدرست (۲۱) .

نوشته شده در لوح محفوظ (۲۲) .

سوره طارق مکی است و آن هفده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بآسمان و قسم بچیزیکه وقت شب
پدیدمی آید (۱) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چه
چیزبوقت شب پدید آینده است (۲) .

آن ستاره درخشنده است (۳) .

نیست هیچ شخص مگر بروی فرشته
نگهبانی کننده است (۴) .

پس باید که ببیند آدمی ازچه چیز آفریده
شده (۵) .

آفریده شده است از آب جهنده (۶) .

که برمی آید از میان پشت (مرد)
واستخوان های سینه (زن) (۷) .

هرآئینه خدا بر دیگر بار آفریدن آدمی
تواناست (۸) .

روزیکه امتحان کرده شود ضمیر های
مردمانرا (۹) .

پس نباشد آدمی را طاقتی ونباشد نصرت
دهنده (۱۰) .

قسم بآسمان خداوند باران (۱۱) .

و قسم بزمین صاحب شکافتن^(۱) (۱۲) .

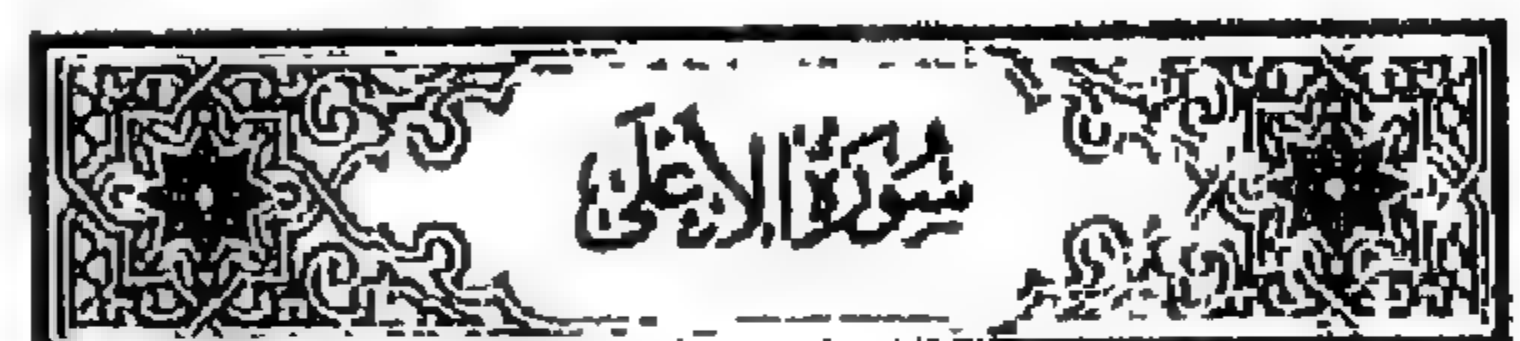
إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ۝۱۳

وَمَا هُوَ إِلَّا هَؤُلَاءِ ۝۱۴

إِنَّمَا يَكِيدُونَ كَيْدًا ۝۱۵

وَأَكِيدُ كَيْدًا ۝۱۶

فَتَقِيلُ الْكَافِرِينَ أَهْلَهُمْ رُؤْيَا ۝۱۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

بِسْمِ اسْمِ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۝۱

الَّذِي خَلَقَ قَسْوَى ۝۲

وَالَّذِي قَدَّرَ فَهْدَى ۝۳

وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ۝۴

فَجَعَلَهُ عَئَانًا أَحْوَى ۝۵

سَنُقَرِّبُكَ فَلَا تَنفَى ۝۶

إِلَّا نَاشَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ۝۷

هرآئینه قرآن سخن واضح ست (۱۳) .

و نیست قرآن سخن بیهوده (۱۴) .

هرآئینه کافران بدانیشی میکنند یکطور

بداندیشی کردنی (۱۵) .

ومن نیز تدبیر میکنم یکطور تدبیر

کردنی^(۱) (۱۶) .

پس مهلت ده کافران را فروگذار ایشان

را اندکی (۱۷) .

سوره اعلی مکی است و آن نوزده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بیای کی یادکن نام پروردگار بزرگوار خود را

(۱) .

آنکه بیافرید پس درست اندام کرد (۲) .

و آنکه اندازه کرد پس راه نمود^(۲) (۳) .

و آنکه برآورده گیاه تازه را (۴) .

باز ساخت آنرا خشک شده سیاه گشته

(۵) .

قرآن تعلیم خواهیم کرد ترا پس فراموش

نخواهی کرد (۶) .

مگر آنچه خدا خواسته است هرآئینه خدا

میداند آشکار و پنهان را^(۳) (۷) .

(۱) و این وعده روز بدرمتحقق شد .

(۲) یعنی جمیع مخلوقات را اندازه کرده بحسب آن اندازه در مخلوقات تصرف فرمود تا همان

صورت بر روی کارآمد پس این تصرف را بهدایت تعبیر فرمود والله اعلم .

(۳) مترجم گوید فراموش گردانیدن این آیت از خاطر مبارك آن حضرت صلی الله علیه

وسلم نوعی از نسخ ست والله اعلم .

و توفیق خواهیم داد ترا بمعرفتِ شریعتِ
آسان (۸) .

پس پندیده اگر سود کند پند دادن (۹) .
پند خواهد گرفت هر که می ترسد (۱۰) .
واجتناب می کنند از آن پند بدبخت ترین
مردمان (۱۱) .

آنکه خواهد درآید بآتش بزرگ (۱۲) .
باز نمیرد آنجا و نه زنده باشد (۱۳) .
هرآئینه رستگار شد هر که پاک شد (۱۴) .
ویاد کرد نام پروردگار خود را پس نماز
گذارد (۱۵) .

بلکه اختیار میکنید زندگانی این جهان را
(۱۶) .

و آخرت بهترست و پاینده تر (۱۷) .
هرآئینه این مقدمه مذکور بود در
صحیفه های نخستین (۱۸) .
صحیفه های ابراهیم و موسی (۱۹) .

سوره غاشیه مکی است و آن بیست
و شش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آیا آمده است به تو خبر قیامت (۱) .
يك عدة چهره ها آنروز خوار باشند (۲) .
کار کننده محنت کشنده باشند (۳) .
درآیند بآتش افروخته شده (۴) .
آب نوشانیده شوند از چشمه نهایت
گرم (۵) .
نباشد ایشانرا هیچ طعامی مگر از ضریع
(۶) .

وَنَكِيرُكَ لِلْيُسْرَى ۝

فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَى ۝

سَيَذَكِّرُ مَنْ يَشَاءُ ۝

وَيَجْعَلُهَا لِمَنْ يَشَاءُ ۝

الَّذِي يُصَلِّيُ النَّارَ الْكُبْرَى ۝

لَمْ يَلْمُوتْ فِيهَا وَلَاحِقَى ۝

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَلَّى ۝

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ۝

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝

وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ أَبْلَى ۝

إِنَّ هَذَا الْقَبْلِ الضَّعِيفُ الْأُولَى ۝

صُفِّى إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ۝

وَجُودٌ يُومِنُ غَاشِيَةً ۝

عَالِيَةً نَّاصِبَةً ۝

تُصَلِّيُ نَارًا حَامِيَةً ۝

تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آتِيَةٍ ۝

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرِيمٍ ۝

لَا يُسِينُ وَلَا يُعْيِي مِنْ جُوعٍ ④

وَجُودًا يُؤْمِنُ تَاْعِبَةً ⑤

لِسَعِيهَا رَاضِيَةً ⑥

فِي جَمْعٍ عَالِيَةٍ ⑦

لَا تَسْمَعُ فِيهَا لُغِيَةً ⑧

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ⑨

فِيهَا سُرُورٌ مَرْفُوعَةٌ ⑩

وَالْأَوَابُ مَوْضُوعَةٌ ⑪

وَتَنَابُرٌ مَصْفُوفَةٌ ⑫

وَنَدَارٌ مِثْلُ مَبْنُوتَةٍ ⑬

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ⑭

وَالِى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ⑮

وَالِى الْبَحَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ⑯

وَالِى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ⑰

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ⑱

لَسْتُ عَلَيْهِمْ بِمُضَيِّطٍ ⑲

إِلَّا مَنِ تَوَلَّى وَكَفَرَ ⑳

فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ㉑

إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ㉒

ثُمَّ إِنَّهُمْ لَخَالِبَةٌ بِحِسَابِهِمْ ㉓

که فربه نکند و دفع گرسنگی نه نماید^(۱)
(۷) .

يك عده چهره ها آنروز تازه باشند (۸) .

به سعی خود رضا مند شده باشند (۹) .

در بهشت عالی (۱۰) .

نه شنوی آنجا هیچ سخن بیهوده (۱۱) .

در آن جا چشمه روان باشد (۱۲) .

در آن جاتخت های بلند باشد (۱۳) .

و کوزه های نهاده شده (۱۴) .

و بالشهای برابر یکدیگر گذاشته (۱۵) .

و فرش های نفیس پهن کرده (۱۶) .

آیانه می نگرند بسوی شتران چگو نه

آفریده شدند (۱۷) .

و بسوی آسمان چگونه برداشته شد (۱۸) .

و بسوی کوه ها چگونه برافراشته شد

(۱۹) .

و بسوی زمین چگونه پهن کرده شد (۲۰) .

پس پندده جزاین نیست که تو پند

دهنده ای (۲۱) .

نیستی برایشان گماشته شده (۲۲) .

لیکن هر که رو برگرداند و کافر شود (۲۳) .

پس عذاب کندش خدا به عقوبت بزرگ

(۲۴) .

هر آئینه بسوی ماست رجوع ایشان (۲۵) .

باز هر آئینه بر ماست حساب ایشان (۲۶) .

سوره فجر مکی است و آن سی آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ ۱

وَلَيَالٍ عَشْرٍ ۲

وَالشَّعْرِ وَالْوُتْرِ ۳

وَالْأَيْلِ إِذَا يَسِرُ ۴

هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حَبْرِ ۵

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ۶

إِرمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ۷

الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ ۸

وَتَمُودَ الَّذِي جَاءَ بِالسَّعْوَةِ الْوَادِ ۹

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ۱۰

الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ۱۱

فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ۱۲

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بصبح (۱) .

ویشب های ده گانه (۲) .

وقسم بجفت وطاق (۳) .

وقسم به شب چون روان شود (۴) .

آیادین مقدمه سوگندی معتبر هست
صاحب خرد را (۵) .

آیاندیدی که چگونه معامله کرد
پروردگار تو باقوم عاد (۶) .

ارم خداوندان قدهای بلند (۷) .

که آفریده نشده است مانند آن درشهرها
(۸) .

وچگونه معامله کرد باقوم ثمود که
تراشیده بودند سنگهای بزرگ را دروادی
قری (۹) .

وچگونه معامله کرد بافرعون صاحب
میخها (۱۰) .

همه این جماعتها آنانکه سرکشی کردند
درشهرها (۱۱) .

پس بسیار بعمل آوردند درآنجافساد را
(۱۲) .

(۱) یعنی عشرة ذوالحجه .

(۲) یعنی بعض نماز جفت ست و بعض طاق .

(۳) که خدا جزا دهنده بندگان است براعمال ایشان .

(۴) یعنی به چهار میخ بسته عقوبت میکرد .

قَصَبَ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۝۱۳

پس بریخت بر سرایشان پروردگار تویک
دفعه عذاب (۱۳) .

إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ۝۱۴

هرآئینه پروردگار توبه کمین‌گاه است
(۱۴) .

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا أَنَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ ۖ
فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۝۱۵

پس اما آدمی چون امتحان کندش
پروردگار او پس گرامی کندش و نعمت
دهدش پس گوید پروردگار من گرامی
ساخت مرا (۱۵) .

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ ۖ فَيَقُولُ رَبِّي
أَمَّانٌ ۝۱۶

و اما چون امتحان کندش پس تنگ سازد
بروی رزق وی را گوید پروردگار من
حقارت کرد مرا (۱۶) .

كَلَّا بَلْ لَا تَكْرُمُونَ الْيَتِيمَ ۝۱۷
وَلَا تَقْضُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۝۱۸

هرگز، بلکه گرامی نمیدارید یتیم را (۱۷) .
ویکدیگر را رغبت نمیدهید برطعام دادن
فقیر (۱۸) .

وَتَأْكُلُونَ الثَّرَاثَ الْكُلًّا ۝۱۹

و میخورید مال میراث را خوردن
بسیار^(۱) (۱۹) .

وَيُجِبُونَ الْهَالِكَ حُجًّا ۝۲۰

و دوست میدارید مال را دوست داشتن
بسیار^(۲) (۲۰) .

كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ۝۲۱

نئی نئی، چون پست کرده شود بلندی
زمین را پست کردن بعد پست کردن^(۳)
(۲۱) .

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۝۲۲

و بیاید پروردگار تو و بیایند فرشتگان
صف صف شده (۲۲) .

(۱) یعنی زنان و یتیم‌ها نراحق ایشان نمیدهند وحق ایشان را بمال خود جمع می‌کنند.

(۲) یعنی اسباب اکرام الهی در اکرام یتیم و اطعام مسکین ست آنرا می‌باید کردوشما باین صفت هستید که یتیمان راحق ایشان نمی‌دهید وحق ایشانرا بمال خود جمع میکنید .

(۳) یعنی جبال و اتلال را باسائر ارض برابر کرده شود .

وَجِئْنَا يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ
وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى ﴿٣٠﴾

يَقُولُ يَلَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٣١﴾

يَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ﴿٣٢﴾

وَلَا يُؤْثِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ﴿٣٣﴾
يَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٣٤﴾

ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿٣٥﴾

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٣٦﴾

وَادْخُلِي جَنَّاتٍ ﴿٣٧﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أَقِيمُ بِهِذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾

وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿٢﴾

وَوَالِدِيَّوَمَا وَلَدٌ ﴿٣﴾

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾

وآورده شود امروز دوزخ را، امروز
یادکند آدمی و کجا باشد اورانفع آن
یادکردن (۲۳) .

گوید ای کاش من می فرستادم عمل نیک
برای این زندگانی جاودانی خویش (۲۴) .

پس امروز عقوبت نکند مانند عقوبت
خدا هیچکس (۲۵) .

و بزنجیر نبندد مانند بستن او هیچکس (۲۶) (۱)
(گفته شود روح مومن را وقت مرگ) ای نفس
آرام گیرنده (۲۷) .

باز گرد بسوی پروردگار خویش تو خوشنود
شده و از تونیز خوشنود گشته (۲۸) .

پس درآی بزمره بندگان خاص من (۲۹) .
و درآی به بهشت من (۳۰) .

سوره بلد مکی است و آن بیست آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم میخورم باین شهر (یعنی مکه
مبارک) (۱) .

و تو حلال خواهی شد باین شهر (۲) (۲) .

و قسم میخورم بزاینده و بهرچه زاده
است (۳) (۳) .

هر آئینه آفریدیم آدمی را در مشقت (۴) (۴) .

(۱) بوجهی واقع شود که هیچ کس غیر او بر آن قادر نیست والله اعلم .

(۲) یعنی ترا قتال در مکه حلال خواهد شد .

(۳) یعنی آدم و جمیع ذریت او .

(۴) یعنی عادت آدمی ست که بقوت خود فخر کند و نه بیند که چه قدر ناتوانی ها =

أَيَسَّبُ أَنْ لَنْ يَقْدَرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ⑤

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا أَبْدَا ⑥

أَيَسَّبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ⑦

أَلَمْ يُجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ⑧

وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ⑨

وَهَدْيُهُ الْفُجَّارِينَ ⑩

فَلَا أَقْتَمُ الْعَقَبَةَ ⑪

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ⑫

فَكَ رَقَبَةٍ ⑬

أَوْ أَطْعَمُنِي يَوْمَ ذِي مَسْجَةٍ ⑭

يَتَّبِعَانَا مَقْرَبَةٍ ⑮

أَوْ مَسْكَنَتًا زَاغَتِ رَبِّهَا ⑯

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالْقَبْرِ وَتَوَاصَوْا

بِالرَّحْمَةِ ⑰

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ⑱

وَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ⑲

عَلَيْهِمْ نَارُ مُؤَصَّلَةٍ ⑳

آیا گمان می کند آدمی که قادر نه شود
بروی هیچکس (۵) .

میگوید خرج کردم مال تو بر تو (۶) .

آیامی پندارد که ندیده است او را
هیچکس (۷) .

آیایا فریده ایم برای او دو چشم را (۸) .

وزبان را و دلب را (۹) .

ودالت کردیم او را بر دوراه (۱) (۱۰) .

پس در نیامد گزرگاه سخت (۱۱) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
گزرگاه سخت (۲) (۱۲) .

خلاص کردن برده (۱۳) .

یا طعام دادن بروز گرسنگی (۱۴) .

یتیم صاحب قرابت را (۱۵) .

یافقیر صاحب خاکساری را (۱۶) .

بعد از آن باشد از آنانکه ایمان آوردند

و بایکدیگر وصیت کردند به شکیبائی

و بایکدیگر وصیت کردند به شفقت

بر خلق خدا (۱۷) .

این جماعت ایشانند اهل نیک بختی (۱۸) .

و آنانکه کافر شدند بآیات ما ایشانند اهل

بد بختی (۱۹) .

برایشان آتشی گماشته شود از هر جهت

گرد آورده شده (۲۰) .

= میکشد و نیز بیدل مال فخر کند و نمی داند که خدا او را می بیند که بغایت حقیر و

بخیل است .

(۱) یعنی خیر و شر .

(۲) یعنی بحقیقت قوت آنست که این اعمال بجآرد .

سوره شمس مکی است و آن یانزده آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ①

وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا ②

وَالنَّهَارُ إِذَا جَدَّهَا ③

وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَاهَا ④

وَالسَّمَاءَ وَمَا بَدَّلَهَا ⑤

وَالْأَرْضَ وَمَا طَعْنَهَا ⑥

وَالنَّفْسَ وَمَا سَوَّاهَا ⑦

فَاللَّهِمَّ اجْزُوهَا وَتَقْوَاهَا ⑧

فَدَّافِلَتْهُ مِنْ رَكْعَتِهَا ⑨

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَلَّهَا ⑩

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ⑪

إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ⑫

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ⑬

فَكَذَّبُوهُ فَعَبَّرُوا عَنْهَا قَدْ مَدَّمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به خورشید و روشنی او (۱) .

و قسم به ماه چون از پی آفتاب درآید^(۱) (۲) .

و قسم به روز چون نمایان کند آفتاب را (۳) .

و قسم به شب چون بپوشاند آفتاب را (۴) .

و قسم به آسمان و بناکردن خدا او را (۵) .

و قسم به زمین و هموار ساختن خدا او را (۶) .

و قسم به نفس آدمی و درست اندام نمودن خدا او را (۷) .

پس انداخت خدا دردش شناخت گناه او را و تقوای او را (۸) .

هر آئینه رستگار شد هر که پاک ساخت نفس را (۹) .

و هر آئینه زیانکار شد هر که باسفل السافلین برد آنرا (۱۰) .

دروغ شمردند قوم ثمود بسبب سرکشی خود (۱۱) .

و قتیکه برخاست بدبخت ترین آن قوم (۱۲) .

پس گفت ایشانرا پیغامبر خدا بگذارید ماده شتر را که آفریده است و متعرض نشوید آب خوردن او را (۱۳) .

پس دروغگو شمردند پیغامبر را پس

(۱) یعنی شب چهاردهم .

فَتَوْبَهَا ۱۳

بکشتند ماده شتر را پس عقوبت
 فرود آورد برایشان پروردگار ایشان بسبب
 معصیت ایشان پس هموار کرد عقوبت را
 بر سرایشان^(۱) (۱۴) .

و خدا نمی ترسد از انجام آن عقوبت (۱۵) .

سوره لیل مکی است و آن بیست و یک آیت است

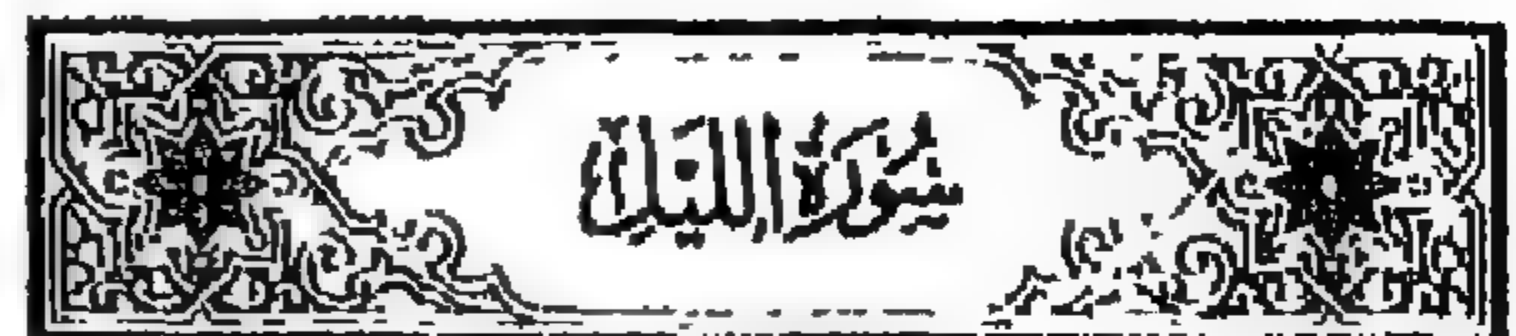
بنام خدای بخشاینده مهربان .
 قسم به شب چون بپوشاند (۱) .
 و قسم بروز چون ظاهر شود (۲) .
 و قسم بذاتیکه آفرید نر و ماده را (۳) .
 که هر آئینه سعی شما مختلف ست (۴) .
 پس اماهر که عطا کرد و پرهیز گاری نمود
 (۵) .

و باورداشت پاداش نیک را (۶) .
 پس توفیق دهیم او را برای رسیدن به
 سرای آسایش (۷) .
 و اماهر که بخل کرد و خود را بی نیاز
 شمرد (۸) .

و به دروغ نسبت کرد پاداش نیک را (۹) .
 پس توفیق دهیم او را برای رسیدن به
 سرای دشواری (۱۰) .
 و هیچ دفع نکند از وی مال او و قتیکه
 نگونسار افتد (۱۱) .

هر آئینه بر ما لازم ست راه نمودن او (۱۲) .
 و هر آئینه برای ماست آن جهان و این

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۱۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ۱

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى ۲

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ۳

إِنْ سَعَيْكُمْ لَشَتَّى ۴

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ۵

وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ۶

فَسَيَرْزُقُهُ لَيْسْرَى ۷

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ۸

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ۹

فَسَيَرْزُقُهُ لِعُسْرَى ۱۰

وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ۱۱

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَى ۱۲

وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَى ۱۳

جهان (۱۳) .

پس ترسانیدم شمارا از آتشی که شعله
میزند (۱۴) .

درنیاید بآن آتش مگر بدبخت ترین آدم
(۱۵) .

آنکه دروغ شمرد و روگردان شد (۱۶) .
ویکسو داشته خواهد شد از آن آتش
پرهیزگار ترین مردم (۱۷) .

آنکه میدهد مال خود را تا پاک نفس گردد
(۱۸) .

و نیست هیچ کس را نزد او نعمتی که
جزاداده شود (۱۹) .

لیکن میدهد به طلب رضای پروردگار
خود (۲۰) .

و هر آینه خوشنود خواهد شد (۲۱) .

سوره ضحی مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) قسم بوقت چاشت (۱) .

و قسم به شب چون بپوشد (۲) .

فرونگذاشت ترا پروردگار تو و خشم
نگرفته است (۳) .

و هر آینه آخرت بهتر خواهد بود ترا از دنیا
(۴) .

و البته نعمت خواهد داد ترا پروردگارتو
پس خوشنود خواهی شد (۵) .

فَاكْذَرْتُكَ نَارًا تَلْقَى ۝۱۳

لَا يَصْلُهَا إِلَّا الْاَشَقَى ۝۱۴

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝۱۵

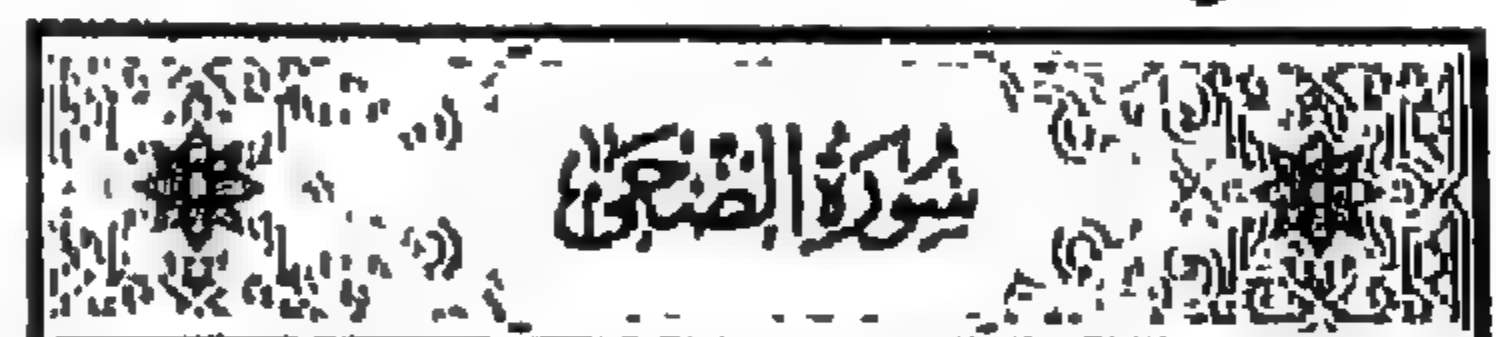
وَسَيُجَنَّبُهَا الْاَتْقَى ۝۱۶

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ۝۱۷

وَمَا لِاَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى ۝۱۸

إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْاَوْحَى ۝۱۹

وَلَسَوْفَ يَرْضَى ۝۲۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى ۝۱

وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ۝۲

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ۝۳

وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْاُولَى ۝۴

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ۝۵

(۱) مترجم گوید که چند روز و حتی نیامده بود کفار گفتند وُدَّعَهُ رَبُّهُ وَقَلَاَهُ خدای تعالی
برای تسلی این سوره فرو فرستاد .

الْمَرْحَدُكَ يَتِيمًا قَادِي ۝
وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ۝

وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ۝

فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۝
وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ۝
وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَرْحَدُكَ لَكَ صَدْرَكَ ۝
وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ۝
الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝
وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝
فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝
فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونِ ۝

آیا یتیم نیافت ترا پس جای داد (۶) .
ویافت تراراه گم کرده (۱) پس راه نمود
(۷) .

و یافت تراتنگدست پس توانگر ساخت
(۸) .

پس اما یتیم را پس ستم مکن (۹) .
واما سائل را پس بسختی مران (۱۰) .
وامابه نعمت پروردگار خود پس خبرده
(۱۱) .

سوره انشراح مکی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آیا کشاده نه کرده ایم برای توسیئه ترا (۱) .
ودور کردیم از تو بار ترا (۲) .
آن بار که گران کرده بود پشت ترا (۳) .
وبلند ساختیم برای تو ثنای ترا (۴) .
پس هر آینه پس از دشواری آسانی ست
(۵) .

البته پس از دشواری آسانی ست (۶) .
پس وقتی که از کار و بار فارغ شوی
در عبادت خدا کوشش کن (۷) .
وبسوی پروردگار خود تفرغ نما (۸) .

سوره تین مکی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بانجیر وزیتون (۱) .

وَطُورِ سَيْنِينَ ۱

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۲

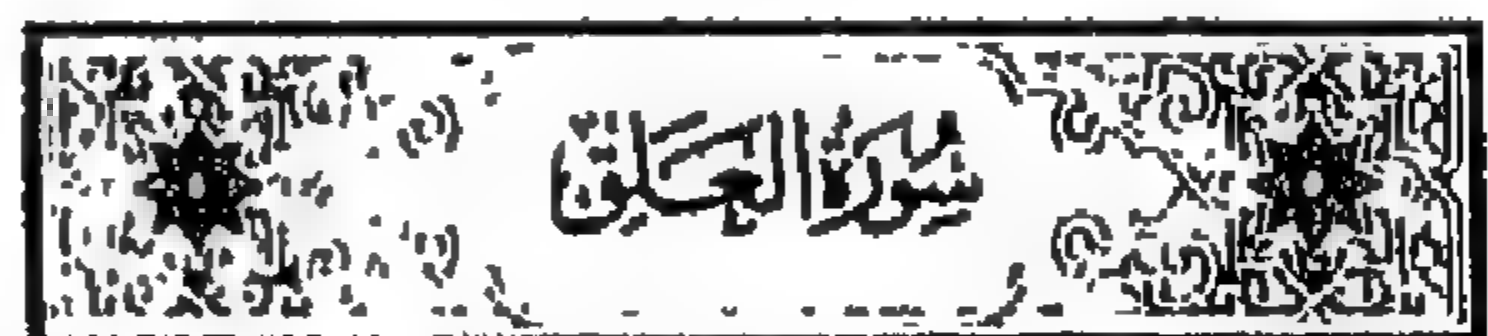
لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۳

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۴

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۵

فَمَا يَكْذِبُكَ بَعْدَ الدِّينِ ۶

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَكَمِينَ ۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۱

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۲

اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۳

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۴

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۵

و قسم بطور سینا (۲) .

و قسم باین شهر امن (یعنی مکه) (۳) .

هر آئینه آفریدیم آدمی را در نیکوترین صورتی (۴) .

پس گردانیدیم آن را فروتر از همه فروماندگان (۱) (۵) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس ایشانراست اجر بی نهایت (۶) .

پس ای آدمی چه چیز حمل میکند ترا بعد این همه پند بردروغ شمردن در باب جزای اعمال (۲) (۷) .

آیا نیست خدا حکم کننده ترین حاکمان (۸) .

سوره علق مکی است و آن نوزده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بخوان به برکت نام پروردگار خود که آفرید (۱) .

آفرید آدمی را از خون بسته (۲) .

بخوان و پروردگار تو بزرگوار ترست (۳) .

آنکه علم آموخت بوسیله قلم (۴) .

آموخت آدمی را آنچه نمیدانست (۳) (۵) .

(۱) یعنی وقتی که کافر شد فطرت سلیمه راضائع ساخت .

(۲) و شاید که معنی آیت چنین باشد پس چه چیز باعث تکذیب تو میشود یا محمد در مقدمه جزای اعمال بعد این همه پند .

(۳) مترجم گوید اقرا باسم ربك تا ما لم يعلم اول چیز یست که بر آنحضرت صلی الله علیه وسلم نازل شد و معنی اقراء تهیی است برای وحی قرآن و تلاوت آن .

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ ۝٦

أَنْ رَّاهُ اسْتَغْنَى ۝٧

إِنْ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ۝٨

أَرَأَيْتَ الَّذِي يَأْتِي ۝٩

عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ۝١٠

أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ۝١١

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ۝١٢

أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝١٣

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ۝١٤

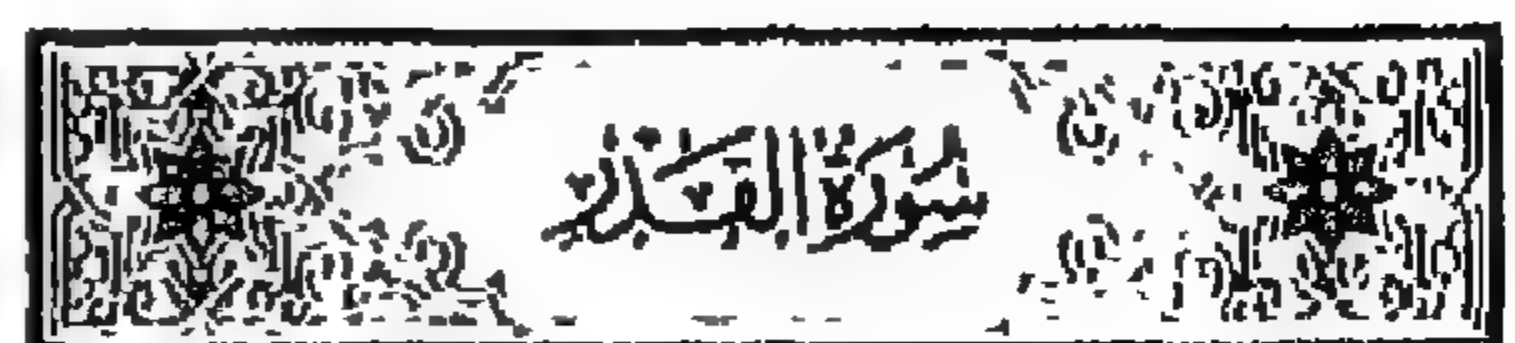
كَلَّا لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝١٥

نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝١٦

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۝١٧

سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۝١٨

كَلَّا لَا تَطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۝١٩

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حقا هر آئینه آدمی از حد میگذرد (۶) .

وقتیکه می بیند خود را توانگر شده (۷) .

هر آئینه بسوی پروردگارتست رجوع (۸) .

آیادیدی شخصی که منع میکند (۹) .

بنده را چون نماز می گذارد (۱۰) .

آیادیدی که چه میشد اگر براه راست بودی (۱۱) .

یابه پرهیزگاری فرمودی (۱۲) .

آیادیدی که چه میشد اگر دروغ شمرد و روگردان گشت (۱۳) .

آیا ندانست این روگرداننده که خدا می بیند^(۱) (۱۴) .

نی نی، اگر باز نه ایستد خواهیم کشید او را به موی پیشانی (۱۵) .

بآن موی پیشانی دروغ زن خطاکار (۱۶) .

پس باید که فریاد کند اهل مجلس خود را (۱۷) .

مانیز خواهیم طلبید پیاده هارا^(۲) (۱۸) .

نی نی فرمان او قبول مکن و نماز گذار و قرب خدا طلب نما (۱۹) .

سوره قدر مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) یعنی باید دانست که عاقبت اهدا و هدایت بهشت ست و عاقبت ضلال حلال دوزخ ست پس این مدعارا بنوعی از بلاغت ادا کرده شده .

(۲) یعنی فرشتگان سخت عقوبت کننده را .

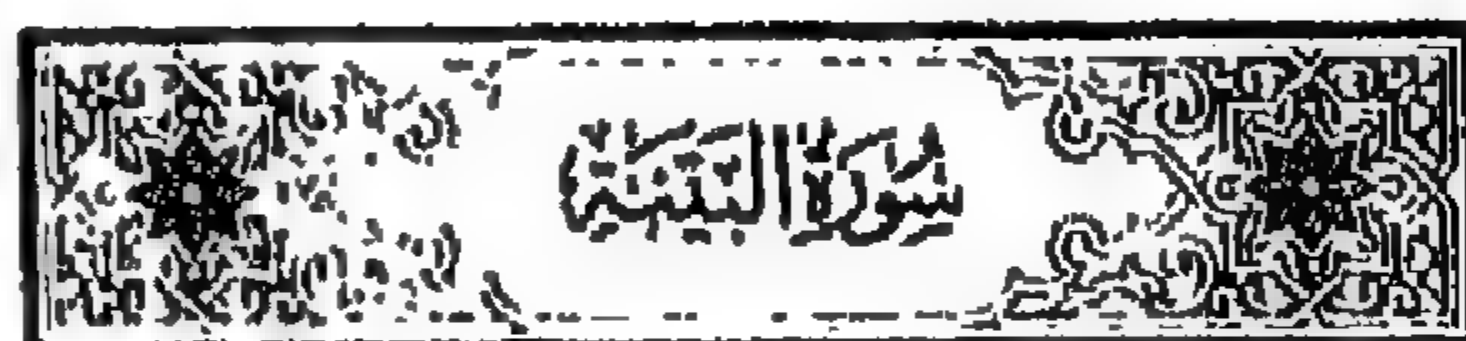
إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۝

تَنْزِيلُ الْمَلَكِ وَالرُّوحُ فِيهَا يَأْذُنُ رَبُّهُمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۝

سَلَامٌ لَهَا حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَهُ يَكُنُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ
حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيْتَةُ ۝

رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۝

فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ۝

وَمَا تَقْرَأُ الَّذِينَ أَذْنُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ
الْبَيْتَةُ ۝

هرآئینه مافرود آوردیم قرآن رادرشب
قدر^(۱) (۱) .

وچه مطلع ساخت ترا که چیست شب
قدر (۲) .

شب قدر بهترست از هزار ماه (۳) .

فرودمی آیند فرشتگان وروح درآن شب
بفرمان پروردگار خویش برای سرانجام
کردن هرکاری (۴) .

آن شب تاوقت طلوع فجر محض
سلامتی ست (۵) .

سوره بیتة مدنی است وآن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نه بودند کافران^(۲) از اهل کتاب و مشرکان
جدا شونده (یعنی از آئین خود) تا وقتی که
بیاید بایشان حجت ظاهر^(۳) (۱) .

پیغمبری از جانب خدا که میخواند
صحیفه های پاک یعنی سور قرآن (۲) .

درآن صحیفه ها احکامیست راست
درست (۳) .

ومتفرق نه شدند اهل کتاب^(۴) مگر بعد
ازآنکه آمد بایشان حجت ظاهر (۴) .

(۱) یعنی یکد فعه از لوح محفوظ باسمان دنیا .

(۲) یعنی حال ایشان مقتضی ارسال رسول وانزال کتاب بودازین جهت رسول
فرستادیم قرآن فرودآوردیم .

(۳) یعنی ایشانر تکلیف نکردیم بترك ادیان خویش مگر بعد اقامت حجت ظاهر .

(۴) یعنی بعضی مقبول شدند و بعضی مردود .

و فرموده نشد ایشان را مگر آنکه عبادت کنند خدای را خالص ساخته برای اوپرستش را متدین بدین ابراهیم شده و برپادارند نماز را و بدهند زکوة را و این ست احکام دین درست (۵) .

هرآئینه آنانکه کافر شدند از اهل کتاب و مشرکان در آتش دوزخ باشند جاویدان آنجا آنجماعت ایشانند بدترین خلق (۶) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند آنجماعت ایشانند بهترین خلق (۷) .

جزای ایشان نزد پروردگار ایشان بوستانهای همیشه باقی است می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه، خوشنود شد خدا از ایشان و خوشنودند ایشان از خدا این وعده کسی راست که بترسد از پروردگار خود (۸) .

سوره زلزال مدنی است و آن هشت آیت است

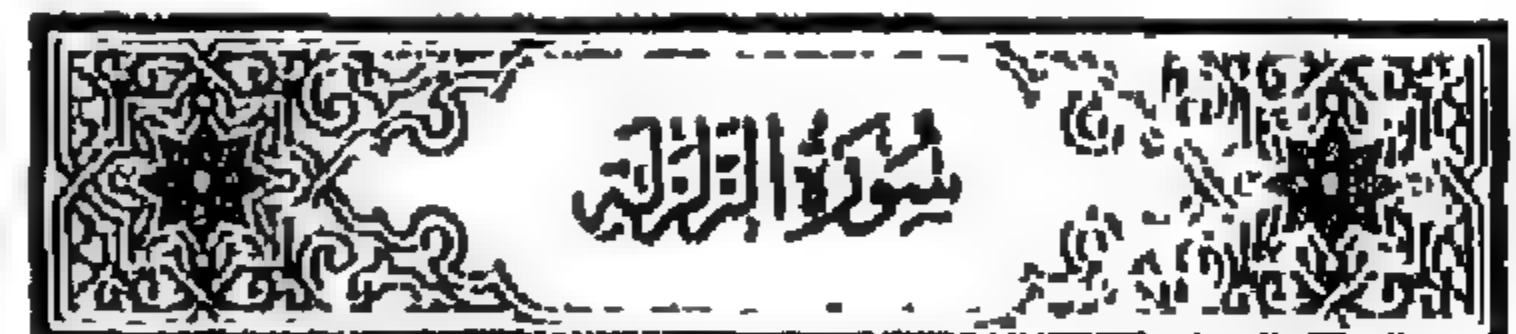
بنام خدای بخشاینده مهربان .
و قتیکه جنبانیده شود زمین بآن جنبش خودش (۱) .
و بیرون آورد زمین بارهای خودش (۲) (۱) .
و گوید انسان چه حالتست زمین را (۳) .
آنروز بازگو کند زمین قصه های خود را (۴) .

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَا حُفَاةٌ
وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ
خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۝

جَزَاءُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ مَدِينٍ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۝

وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ۝

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۝

يَوْمَئِذٍ تُخْبِتُ أَخْبَارَهَا ۝

يَا أَيُّهَا رَبِّكَ أَوْخِي لَهَا ۝

بسبب آنکه پروردگارتو حکم فرستاده است بسوی زمین (۵) .

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ۝

آنروز بازگردند مردمان بر احوال مختلف^(۱) تا نموده شود بایشان جزای اعمال ایشان (۶) .

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۝

پس هر که کرده باشد هم وزن یک ذره عمل نیک ببیند آن را (۷) .

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۝

و هر که کرده باشد هم وزن یک ذره عمل بد ببیند آن را (۸) .

سوره عادیات مکی است و آن یازده آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وَالْعَدِيَّتِ صُبْحًا ۝

قسم به اسپان تیزدونده بوجهی که از دم پر شوند (۱) .

فَالْمُورِيَّتِ قَدْحًا ۝

پس قسم به اسپان آتش برآورنده به آنکه بنعل خود سنگ رابزنند (۲) .

فَالْمَغِيرِيَّتِ صُبْحًا ۝

پس قسم به اسپان غارت کننده چون در وقت صبح در آیند (۳) .

فَأَثَرُنَّ بِهِ نَقْعًا ۝

پس برانگیزند به آنوقت غبار را^(۲) (۴) .

فَوْسَطُنَ بِهِ جَبْعًا ۝

پس در آیند به آنوقت در میان جماعتی^(۳) (۵) .

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ۝

هر آینه آدمی به نسبت پروردگار خود ناشکرست (۶) .

(۱) یعنی از جای حساب .

(۲) یعنی بسبب دویدن .

(۳) یعنی از اعداء مترجم گوید این قَسَم اشارت ست بآنکه جهاد مشروع خواهد شد و رضای الهی با سپان غازیان متعلق خواهد شد والله اعلم .

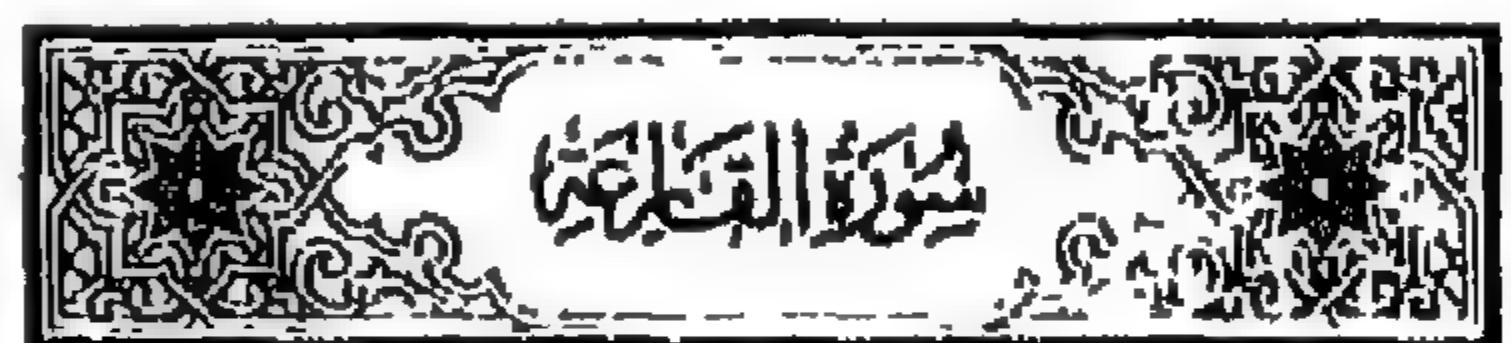
وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۝

وَأَنَّهُ يُحِبُّ الْغَيْرَ لَشَدِيدٌ ۝

أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۝

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۝

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ خَبِيرٌ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَارِعَةُ ۝

مَا الْقَارِعَةُ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۝

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ۝

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۝

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۝

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۝

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۝

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ۝

وهرائینه آدمی برناسپاسی خود مطلع
ست (۷) .

وهرائینه آدمی دردوست داشتن مال
مبالغه کننده است (۸) .

آیا پس نمیداند که چون برانگیخته
شود هرآنچه درگور هاباشد (۹) .

وظاهر ساخته شود هر آنچه درسینه هاباشد
(۱۰) .

هرائینه پروردگاریشان باحوال ایشان آن
روز خبردارست (۱۱) .

سوره قارعه مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قیامت (۱) .

چیست آن قیامت (۲) .

وجه چیز مطلع ساخت ترا که چیست آن
قیامت (قیامت متحقق شود) (۳) .

روزی که باشند مردمان مانند پروانه های
پراکنده ساخته (۴) .

وباشند کوه ها مانند پشم رنگین محلول
نموده (۵) .

پس اما هر که گران شد پله های حسنات
او (۶) .

پس آن شخص در معیشتی پسندیده باشد
(۷) .

واما هر که سبک شد پله های او (۸) .

پس جای ماندن آن شخص هاویه باشد (۹) .

وجه چیز مطلع ساخت ترا که چیست

تَارْحَمِيَّةٌ ۱۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْهَكْمُ التَّكْوِيْنُ ۱

حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۲

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۳

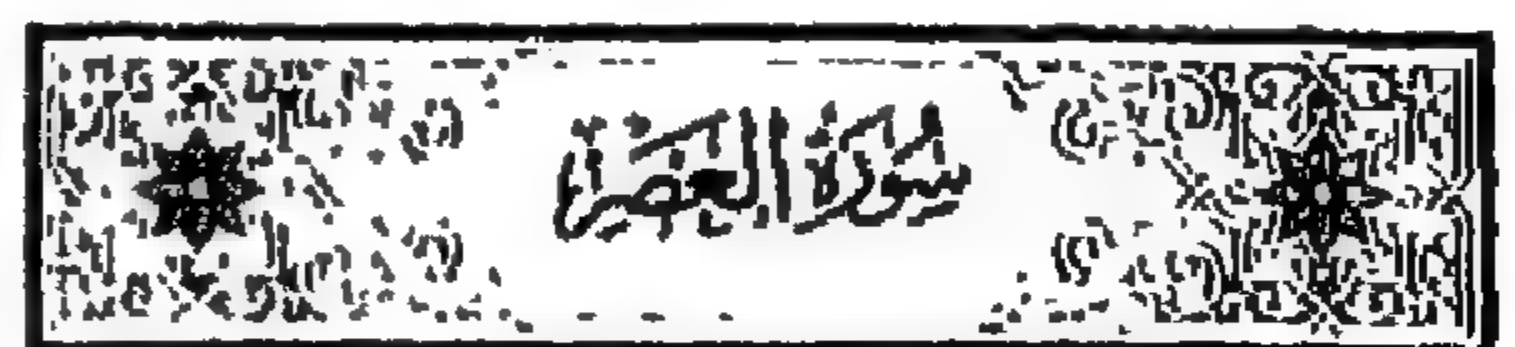
ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۴

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِيْنِ ۵

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيْمَ ۶

ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِيْنِ ۷

ثُمَّ لَتَسْتَلْنَ يَوْمَئِذٍ النَّعِيْمَ ۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ۱

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِفِي خُسْرٍ ۲

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِآلِ الْحَقِّ ۳

هاویه (۱۰) .

آتشی ست داغ (۱۱) .

سوره تکوین مکی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

غافل کرد شمارا از یکدیگر بسیار طلبی
مال (۱) .

تا وقتی که رسیدید بگورستانها (۲) .

نئی نئی، خواهید دانست (۳) .

باز (میگوئیم) نئی نئی، خواهید دانست
(۴) .نئی نئی، اگر بدانید حقیقت کار را بعلم
یقین (غافل نمی شدید) (۵) .

البته خواهید دید دوزخ را (۶) .

باز البته خواهید دید دوزخ را دیدن ظاهر
بی شبهه (۷) .باز البته سوال کرده خواهید شد آنروز
از نعمت (۲) (۸) .

سوره عصر مکی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بزمان (۱) .

که هر آینه آدمی در زیان ست (۲) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و عملهای
شائسته کردند و یکدیگر را وصیت کردند

(۱) یعنی مدفون شدید .

(۲) یعنی در مقابله آن شکر کردید یا کفران ورزیدید .

وَتَوَاصَوْا بِالْقَصْرِ ۝

به دین درست و یکدیگر را وصیت کردند
به شکیبائی (۳) .

سوره همزه مکی است و آن نه آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ۝

الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۝

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۝

كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ۝

وَمَا أَذْرٰكَ مَا الْحُطَمَةُ ۝

تَارَاهُ الْيُودَ ۝

الَّتِي تَطْلَعُ عَلَى الْأَعْدَى ۝

إِنَّمَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَدَةٌ ۝

فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝

أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلُّلٍ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وای هر عیب کننده غیبت گوینده را (۱) .

آنکه فراهم آورد مال را و نگاهداشت آن
را (۲) .

می پندارد که مال اوزندگی جاوید
دهدش (۳) .

نی نی، البته انداخته خواهد شد به
حطمه (۴) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
حطمه (۵) .

آتش افروخته شده خدا (۶) .

که غالب شود بر دلها (۷) .

هرآئینه آن آتش برایشان گماشته شده
است (۸) .

درستون های دراز درآورده شده است (۹) .

سوره فیل مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) آیانه دیدی چگو نه معامله کرد

پروردگار تو با اهل فیل (۱) .

آیا نه ساخت بدانندیشی ایشان را در

(۱) مترجم گوید ابرهه پادشاه یمن عزم هدم کعبه کرد و فیلان بسیار و لشکر بیشمار بهم
آورد چون نزدیک کعبه رسید خدای تعالی ابابیل را حکم فرمود تا هلاک کند .

بی فائدگی (۲) .

و فرستاد برایشان پرندگان فوج فوج می
انداختند بسوی ایشان (۳) .

سنگ ریزها از سنگ کِل (۴) .

پس ساخت ایشانرا مانند باقیمانده آخور
بعد از خوردن دَوَاب (۵) .

سوره قریش مکی است و آن چهار آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

برای (شکر) الفت دادن قریش (۱) .

(یعنی) الفت دادن ایشان به سفرزمستان
و تابستان (۲) .

پس باید که عبادت کنند پروردگار این
خانه را (۳) .

آنکه طعام دادایشانرا از بهر آنکه گرسنه
بودند و امن دادایشان را از بهر آنکه ترسان
بودند (۴) .

سوره ماعون مکی است و آن هفت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ایا دیدی آن شخص را که دروغ می
شمرد جزای اعمال را (۱) .

پس آن شخص مردیست که باهانت
میراند یتیم را (۲) .

و رغبت نمیدهد بر طعام دادن فقیر (۳) .

پس وای آن نماز گذاران را (۴) .

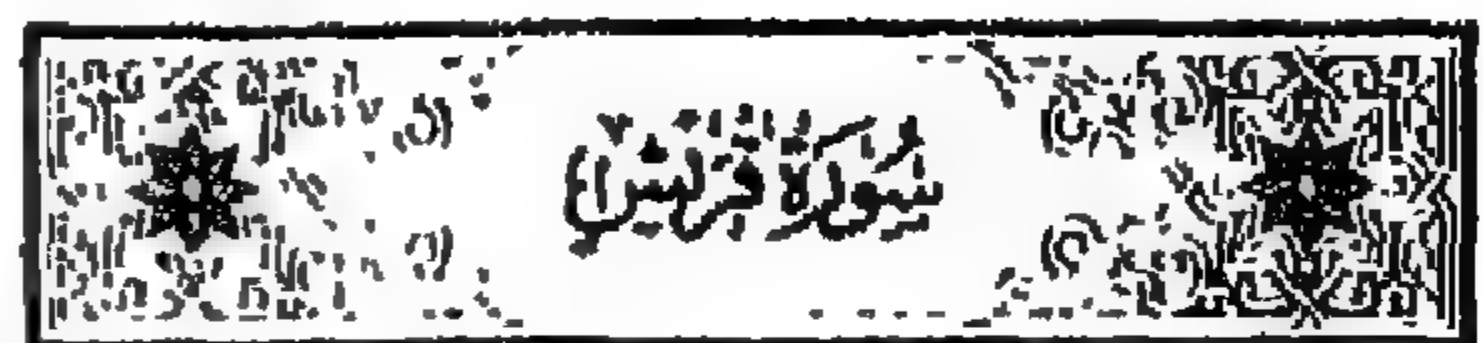
که ایشان از نماز خود غفلت می ورزند
(۵) .

آنانکه ایشان ریامی کنند (۶) .

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ۝

فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ أَمَاوِلٍ ۝

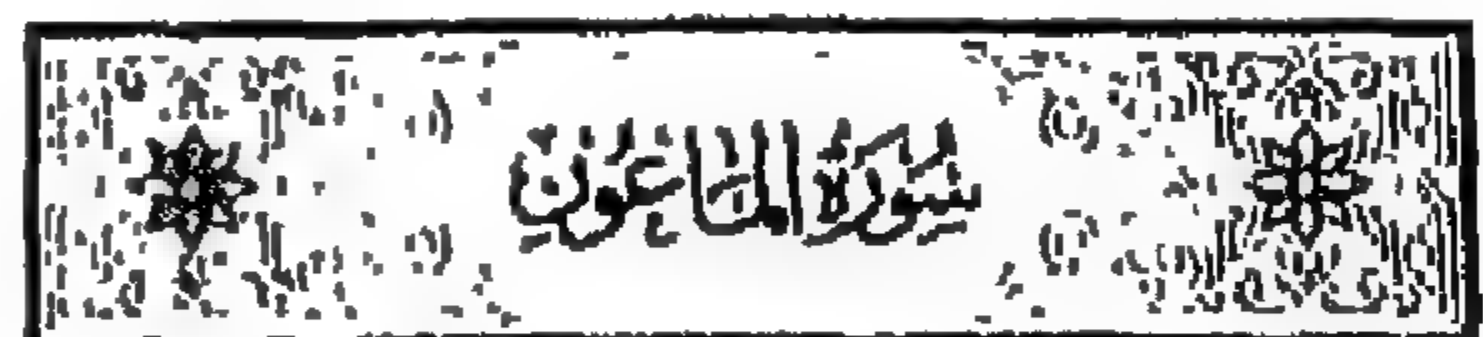
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۝

الْقَدِيمُ رِحْلَةَ الْهُتَاءِ وَالصَّيْفِ ۝

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝

الَّذِي أَطْعَمَهُم مِّن جُوعٍ وَآمَنَهُم مِّنْ خَوْفٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ ۝

فَذَلِكَ الَّذِي يَدُعُّ الْيَتِيمَ ۝

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْيَسِيرِ ۝

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۝

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝

الَّذِينَ هُمْ يُرَآؤُونَ ۝

وَيَبْتَغُونَ مَاعُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ ۝

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۝

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۝

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۝

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ۝

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ۝

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ۝

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۝

وعاريت نمیدهند ماعون را^(۱) (۷) .

سوره کوثر مکی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(یا محمد) هر آئینه ماعطا کردیم
ترا کوثر^(۲) (۱) .پس نماز گذار برای پروردگار خودو
(شتر را) نحر کن (۲) .

هر آئینه دشمن تو همانست دُم بریده (۳) .

سوره کافرون مکی است و آن شش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بگو ای کافران (۱) .

پرستش نمی کنم آنچه شما می پرستید (۲) .

ونه شما پرستنده اید آنچه من می پرستم
(۳) .ونه من پرستنده ام آنچه شما پرستیدید
(۴) .ونه شما پرستنده اید آنچه من می پرستم
(۵) .شمارادین شماست و مرادین من است
(۶) .

(۱) یعنی سوزن و دیگ و پیاله و دلوماند آن مترجم گوید نصف این سوره تصویر حال کافرست و نصف تصویر حال منافق والله اعلم .

(۲) کوثر نام حوضی است که در آخرت خواهد بود امت آنحضرت صلی الله علیه وسلم از آن خواهند آشامید .

سوره نصر مدنی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
و قتیکه بیاید نصرت خداو (بظهور) آید
فتح (۱) .

و بینی مردمان را داخل میشوند در دین
خدا فوج فوج (۲) .

پس بپاکی یادکن همراه ستانش پروردگار
خود را و آمرزش طلب کن از وی هر آینه
خدا هست (برحمت) رجوع کننده^(۱) (۳) .

سوره لهب مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
هلاک باد دودست^(۲) ابی لهب و هلاک
باد ابولهب^(۳) (۱) .

هیچ دفع نه کرد از سر ابو لهب مال او
آنچه پیدا کرده بود (۲) .

در خواهد آمد بآتش صاحب شعله (۳) .
وزن اونیز در آید (مراد) بردارنده هیزم
را^(۴) (۴) .

در گردن او ریسمانی است از لیفِ خرما^(۵)
(۵) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۝

وَرَأَيْتِ النَّاسَ يَخْرُجُونَ فِي فَيْثِ اللَّهِ فَأَوْجَا ۝

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝

سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝

وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّنْ نَّمَسٍ ۝

(۱) یعنی این همه علامت قرب اجل تست یا محمد پس در استعداد آخرت مقید شو .

(۲) آنحضرت اقارب خود را از آتش دوزخ تخویف فرمود ابی لهب سنگ بطرف

آنحضرت انداخت که آیا برای این کار ما را جمع کرده بودی این سوره نازل شد .

(۳) دودست کنایه از ذات اوست .

(۴) یعنی سخن چینی کننده .

(۵) یعنی بخفه کردن تعذیب کرده شود .

سوره اخلاص مکی است و آن چهار آیت است

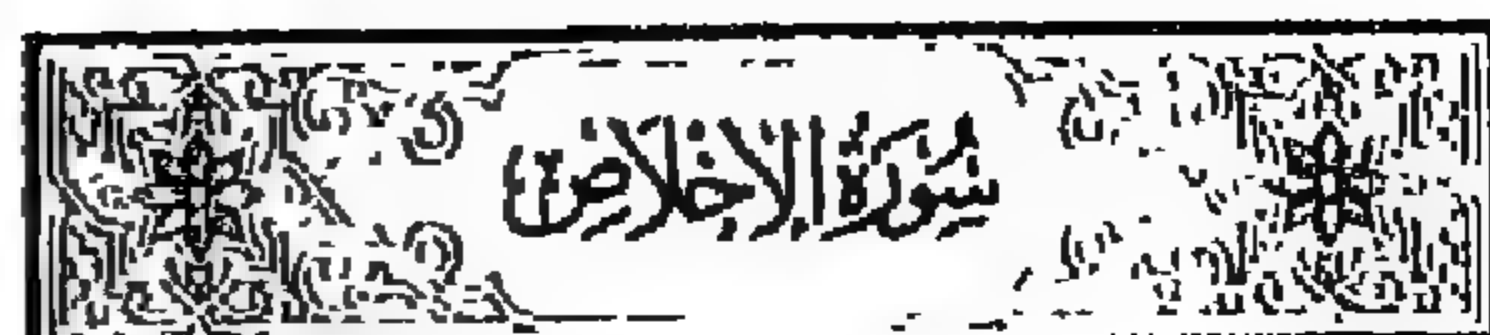
- بنام خدای بخشاینده مهربان .
- بگو خدا یگانه است (۱) .
- خدایی نیازست (۲) .
- نه زاد و نه زاده شده (۳) .
- و نیست هیچکس اورا همانند (۴) .

سوره فلق مدنی است و آن پنج آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
- بگو پناه می برم به پروردگار صبح (۱) .
- از شر هرچه آفریده ست (۲) .
- و از شر شب تاریک چون تاریکی او منتشر شود (۳) .
- و از شر زنان سحر کننده در گرهها دم زننده (۴) .
- و از شر حاسد چون حسد کند (۵) .

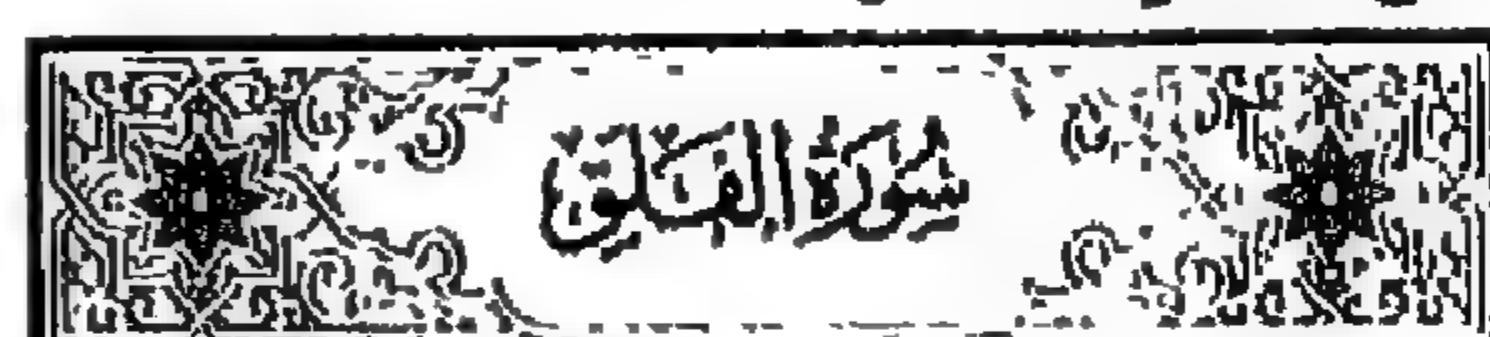
سوره ناس مدنی است و آن شش آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
- بگو پناه می برم به پروردگار مردمان (۱) .
- پادشاه مردمان (۲) .
- معبود مردمان (۳) .
- از شر وسوسه اندازنده چون ذکر گفته شد باز پس رونده (۴) .
- آنکه وسوسه می افکند در سینه های مردمان (۵) .
- از جنس جن باشد یا از جنس مردمان (۶) .

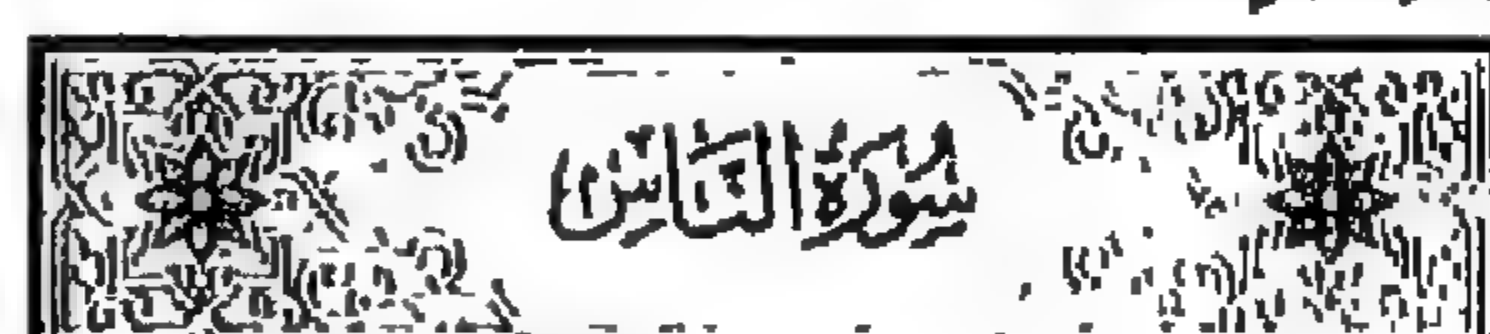
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝
 اللَّهُ الصَّمَدُ ۝
 لَمْ يَلِدْ ۖ وَلَمْ يُولَدْ ۝
 وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝
 مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝
 وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝
 وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝
 وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝
 مَلِكِ النَّاسِ ۝
 إِلَهِ النَّاسِ ۝
 مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝
 الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝
 مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۱	سورة الفاتحة	۱	۱
۲	سورة البقرة	۲	۱
۳	سورة آل عمران	۷۱	۳
۴	سورة النساء	۱۱۰	۴
۵	سورة المائدة	۱۵۳	۶
۶	سورة الأنعام	۱۸۶	۷
۷	سورة الأعراف	۲۲۲	۸
۸	سورة الأنفال	۲۵۹	۹
۹	سورة التوبة	۲۷۵	۱۰
۱۰	سورة يونس	۳۰۴	۱۱
۱۱	سورة هود	۳۲۲	۱۱
۱۲	سورة يوسف	۳۴۳	۱۲
۱۳	سورة الرعد	۳۶۲	۱۳
۱۴	سورة إبراهيم	۳۷۱	۱۳
۱۵	سورة الحجر	۳۸۰	۱۳
۱۶	سورة النحل	۳۸۹	۱۴
۱۷	سورة الإسراء (بنی اسرائیل)	۴۰۹	۱۵
۱۸	سورة الكهف	۴۲۶	۱۵
۱۹	سورة مريم	۴۴۳	۱۶
۲۰	سورة طه	۴۵۴	۱۶
۲۱	سورة الأنبياء	۴۷۰	۱۷
۲۲	سورة الحج	۴۸۴	۱۷
۲۳	سورة المؤمنون	۴۹۸	۱۸

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۲۴	سورة النور	۵۱۰	۱۸
۲۵	سورة الفرقان	۵۲۴	۱۸
۲۶	سورة الشعراء	۵۳۳	۱۹
۲۷	سورة النمل	۵۵۱	۱۹
۲۸	سورة القصص	۵۶۳	۲۰
۲۹	سورة العنكبوت	۵۷۸	۲۰
۳۰	سورة الروم	۵۸۸	۲۱
۳۱	سورة لقمان	۵۹۸	۲۱
۳۲	سورة السجدة	۶۰۳	۲۱
۳۳	سورة الاحزاب	۶۰۷	۲۱
۳۴	سورة سبا	۶۲۲	۲۲
۳۵	سورة فاطر	۶۳۲	۲۲
۳۶	سورة يس	۶۳۹	۲۲
۳۷	سورة الصافات	۶۴۸	۲۳
۳۸	سورة ص	۶۶۱	۲۳
۳۹	سورة الزمر	۶۷۱	۲۳
۴۰	سورة غافر (المؤمن)	۶۸۳	۲۴
۴۱	سورة فصلت (حم السجدة)	۶۹۶	۲۴
۴۲	سورة الشورى	۷۰۵	۲۵
۴۳	سورة الزخرف	۷۱۴	۲۵
۴۴	سورة الدخان	۷۲۴	۲۵
۴۵	سورة الجاثية	۷۲۹	۲۵
۴۶	سورة الاحقاف	۷۳۴	۲۶

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۴۷	سورة مُحَمَّد	۷۴۰	۲۶
۴۸	سورة الْفَتْح	۷۴۷	۲۶
۴۹	سورة الْحُجُرَات	۷۵۴	۲۶
۵۰	سورة ق	۷۵۸	۲۶
۵۱	سورة الذَّارِيَات	۷۶۳	۲۶
۵۲	سورة الطُّور	۷۶۸	۲۷
۵۳	سورة النَّحْم	۷۷۲	۲۷
۵۴	سورة الْقَمَر	۷۷۷	۲۷
۵۵	سورة الرَّحْمَن	۷۸۲	۲۷
۵۶	سورة الْوَاقِعَة	۷۸۸	۲۷
۵۷	سورة الْحَدِيد	۷۹۴	۲۷
۵۸	سورة الْمُجَادَلَة	۸۰۱	۲۸
۵۹	سورة الْحَشْرِ	۸۰۶	۲۸
۶۰	سورة الْمُتَحَنِّنَة	۸۱۱	۲۸
۶۱	سورة الصَّاف	۸۱۶	۲۸
۶۲	سورة الْجُمُعَة	۸۱۸	۲۸
۶۳	سورة الْمُنَافِقُون	۸۲۱	۲۸
۶۴	سورة التَّغَابُن	۸۲۳	۲۸
۶۵	سورة الطَّلَاق	۸۲۵	۲۸
۶۶	سورة التَّحْرِيم	۸۲۸	۲۸
۶۷	سورة الْمَلِك	۸۳۱	۲۹
۶۸	سورة الْقَلَم	۸۳۵	۲۹
۶۹	سورة الْحَاقَّة	۸۴۰	۲۹

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۷۰	سورة المعارج	۸۴۴	۲۹
۷۱	سورة نُوح	۸۴۷	۲۹
۷۲	سورة الجنّ	۸۵۰	۲۹
۷۳	سورة المزمل	۸۵۴	۲۹
۷۴	سورة المدثر	۸۵۶	۲۹
۷۵	سورة القيامة	۸۶۰	۲۹
۷۶	سورة الإنسان (التّهر)	۸۶۳	۲۹
۷۷	سورة المرسلات	۸۶۷	۲۹
۷۸	سورة النّبا	۸۷۰	۳۰
۷۹	سورة النّازعات	۸۷۲	۳۰
۸۰	سورة عَبَسَ	۸۷۶	۳۰
۸۱	سورة التّكوير	۸۷۸	۳۰
۸۲	سورة الانفطار	۸۸۰	۳۰
۸۳	سورة المطففين	۸۸۱	۳۰
۸۴	سورة الانشقاق	۸۸۴	۳۰
۸۵	سورة البروج	۸۸۶	۳۰
۸۶	سورة الطّارق	۸۸۸	۳۰
۸۷	سورة الأعلى	۸۸۹	۳۰
۸۸	سورة الغاشية	۸۹۰	۳۰
۸۹	سورة الفجر	۸۹۲	۳۰
۹۰	سورة البلد	۸۹۴	۳۰
۹۱	سورة الشّمس	۸۹۶	۳۰
۹۲	سورة اللّیل	۸۹۷	۳۰

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۹۳	سورة الضحی	۸۹۸	۳۰
۹۴	سورة الانشراح	۸۹۹	۳۰
۹۵	سورة التین	۸۹۹	۳۰
۹۶	سورة العلق	۹۰۰	۳۰
۹۷	سورة القدر	۹۰۱	۳۰
۹۸	سورة البینة	۹۰۲	۳۰
۹۹	سورة الزلزلة	۹۰۳	۳۰
۱۰۰	سورة العادیات	۹۰۴	۳۰
۱۰۱	سورة القارعة	۹۰۵	۳۰
۱۰۲	سورة التكاثر	۹۰۶	۳۰
۱۰۳	سورة العصر	۹۰۶	۳۰
۱۰۴	سورة الهمة	۹۰۷	۳۰
۱۰۵	سورة الفیل	۹۰۷	۳۰
۱۰۶	سورة قریش	۹۰۸	۳۰
۱۰۷	سورة الماعون	۹۰۸	۳۰
۱۰۸	سورة الكوثر	۹۰۹	۳۰
۱۰۹	سورة الكافرون	۹۰۹	۳۰
۱۱۰	سورة النصر	۹۰۹	۳۰
۱۱۱	سورة المسد (الذهب)	۹۱۰	۳۰
۱۱۲	سورة الإخلاص	۹۱۱	۳۰
۱۱۳	سورة الفلق	۹۱۱	۳۰
۱۱۴	سورة الناس	۹۱۱	۳۰

إِنْ وَذَرَةَ الشُّؤُونَ الْإِسْلَامِيَّةَ وَالْأَوْقَافَ وَالْدَّعْوَةَ وَالْإِشْنَارَ

فِي الْمَلِكَةِ الْعَرَبِيَّةِ الشُّعُودِيَّةِ

الْمَشْرِفَةِ عَلَى مَجْمَعِ الْمَلِكِ فَهْنِي

لِطَبَاعَةِ الْمُصْحَفِ الشَّرِيفِ فِي الْمَدِينَةِ الْمَسُورَةِ

إِذْ يُسْرُّهَا أَنْ يُصْدِرَ الْمَجْمَعُ هَذِهِ الطَّبْعَةَ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ

وَتَرْجَمَةً مَعْنَايَهُ إِلَى اللُّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ

تَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَنْفَعَ بِهِ عُمُومَ الْمُتَسَلِّمِينَ

وَأَنْ يَجْتَزِيَ

خَلِيفَةُ الْجَزَائِرِ الشَّرِيفَيْنِ الْمَلِكِ فَهْدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ الشُّعُودِ

أَحْسَنَ الْجَزَاءِ عَلَى جُهِودِهِ الْعَظِيمَةِ فِي تَشْرِيفِ كِتَابِ اللَّهِ الْكَرِيمِ

وَاللَّهُ وَلِيُّ التَّوْفِيقِ

وزارت شئون اسلامی و اوقاف و تبلیغ و ارشاد

کشور عربستان سعودی

و مسئول و ناظر بر مجمع ملك فهد برای چاپ قرآن کریم در مدینه منوره

باکمال مسرت این چاپ قرآن کریم

و ترجمه معانی آنرا بزبان فارسی از مجمع منتشر می کند

وازد رگه خداوند مسئلت دارد که آنرا باعث منفعت عموم مسلمانان قرار داده

و به خادم حرمین شریفین ملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود

مقابل مساعی فراوان ایشان در نشر کتاب خداوند کریم بهترین جزای خیر عطا

فرماید . والله ولي التوفيق .

حقوق الطبع محفوظة
للمؤن الدار والدارين
ص.ب ٦٢٦٢ - المدينة المنورة

حق چاپ مختص چاپخانه مجمع ملک فهد است
ص.ب 6262 مدینه منوره

③ مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤١٧ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

القرآن الكريم وترجمة معانيه إلى اللغة الفارسية / ترجمة مجمع

الملك فهد لطباعة المصحف الشريف - المدينة المنورة .

٩٢٨ ص ، ٢١×١٤ سم

ردمك ٩٩٦٠-٧٧٠-١٩-٢

١- القرآن - ترجمة - اللغة الفارسية ٢- القرآن .. تفسير

أ- مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف (مترجم)

١٧/١٠٥١

ديوي ٤٩١٥٥ ، ٢٢١

رقم الإيداع : ١٧/١٠٥١

ردمك : ٩٩٦٠-٧٧٠-١٩-٢

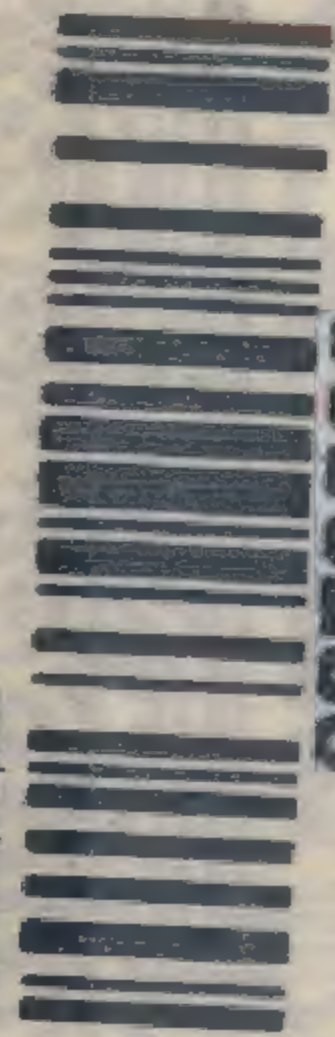

قرآن کریم
ترجمہ معانی آن
بہ زبان فارسی

Bibliotheca Alexandrina

0270502